

A. 8.

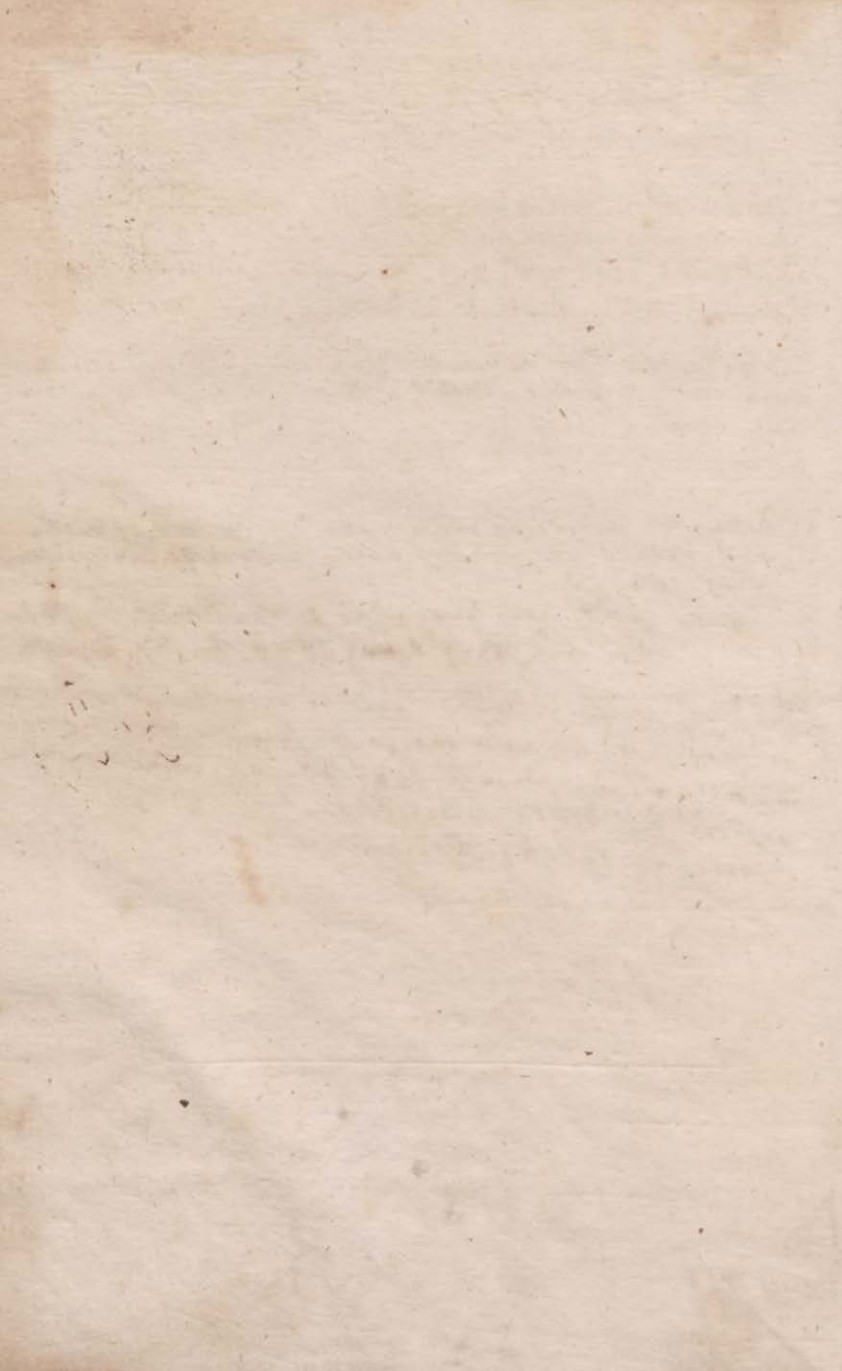
Observationes criticae in Plutarchi vitam Timoleon:
tis. Praefixa est epistola ad virum celeberr. G. (reu:
gerum. Soc. Sci. Ph. C. Hess. Joffia ad M. 1818. 3. 207.

Plutarchi Alcibiades. Textum e codd. Paris. recogno:
vit. perpetua annot. instr. dissertationem de fontib. hui:
jus vitae praemisit J. C. F. Bachr. Heidebb. 1822. 8.
72. Lit. Wülbibl. 1824. No 4. S. 416 fgg. 2ff. 42 An.

Plutarchi Philopomen, Flaminii, Perthus. Textum
e codd. rec. perpetua aenolat. instr. etc. J. C. F. Bachr.
Lips. 1826. 8. 182ff.
An. Jannissa Lit. Jgg. März 1829. No 57. S. 449.

Plutarchi Aristides et Cato Major. Ex codd. et Ditt.
vett. rei. et animadversionibus crit. instr. Car. Sintenis
Lips. 1820. 8.
An. Güt. gel. Anj. Mai 1822. No 70. S. 701.
Dun. Lit. Jgg. Februar 1824. No. 37. S. 297.

Plutarchi vitae Aemili Pauli et Timoleonis. Verba
scriptoris ad librorum antiqu. fidem recogn., varie:
tatem lectionis, commentarios et tabulas chronolog.
aejecit J. C. Held. Vubz. 1822. 8. 241675
An. Jale. Lit. Jgg. April 1824. No 69. S. 545.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

PLUTARCHI CHAERONENSIS

QUAE SUPERSUNT OMNIA.

CVM ADNOTATIONIBVS VARIORVM

ADJECTAQUE LECTIONIS DIVERSITATE.

OPERA

JOANNIS GEORGII HVTTEN

PHILOS. MAG. ET SCHOL. ANATOL. TVBING. RECTORIS.

VOLUMEN SECVNDVM

TVBINGAE

IMPENSIS JOANNIS GEORGII COTTAE

MDCCCXCII

*Index Amicorum Plutarchi,
qui novi accesserunt.*

- Altdorfi.
Gabler, Theol. D. & Prof. P. O. p. t. Rector Magnificus,
Argentorati.
Bibliopolium *Academicum*. — *König*, Bibliopola. 2.
Bambergae.
Göbhardt, Bibliopola. 2 Exempl.
In Coenobio, quod Bebenhusae Suevorum est.
Alumn. *Luz*. — Stud. *Breuning*.
Bernae.
Itt, Professor.
In Coenobio, quod Denkendorfii Suevorum est.
Alumn. *Hofer*. — Theol. D. *Märklin*, Praepositus.
Deffaviae.
Diaconus *Mann*.
Efslingae.
M. *Kier*, Instructor.
Erlangae.
Palm, Bibliopola. 2.
Francofurti ad Moenum.
Gebhardt & *Krüber*, Bibliop. — *Herrmann*, Bibliop.
Varrentrapp & *Wenner*, Bibliopola. 3 Exempl.
Gerstettae Suevorum.
M. *Hörner*, Pastor.
Halberstadii.
Fischer, Rector Scholae. — *Gleim*, Canonicus.
Heidelbergae.
Pfähler, Bibliopola.
Helmstadii.
Bruns, Prof. & Biblioth. — *Fleckeisen*, Bibliopola.
Kiloni.
S. A. Geyser, Consiliar. Eccles. D. & Prof. Theol.
Lipsiae.
Barth, Bibliopola.
Libaviae in Curlandia.
J. D. Friedrich, Bibliopola.
Ludovicopoli.
M. *Gross*, Instruct. Filior. Princ. Ducis Frid. Guil. Wirtemb.
Mannemii.
Schwan & *Göz*, Bibliopolae.
Moguntiae.
Fischer, Bibliopola.

Monachii.

Lindauer, Bibliopola.

Norimbergae.

Drechsler, R. M. & Conclonator ad St. Walpurg.

J. B. Erhard, Med. Stud.

Felsecker, Bibliop. 3. — *Grattenauer*, Bibliop. 2.

de Murr, Rei Vestigalis publicae Praefectus.

Osterhausen, Diac. ad St. Laurent.

Osterhausen, Doct. Med. & Reip. Norimb. Phys. Ordin.

J. F. Roth, Diac. ad St. Jacob. — *Wagner*, R. Min. Cand.

G. C. Wilderus, Diac. ad St. Laurent.

Salisburgi.

Mayer, Bibliopola.

Sindelfingae.

M. Daubenhauer, Praeceptor.

Spirae.

M. Jordan, Correct. Gymn.

Stuttgardiae.

Erhard & Löflund, Bibliop. — *Herrmann*, Jur. Stud.

Kielmann, Prof. Gymn. — *Mezler*, Bibliopola.

Nast, Prof. Gymn. — *Roth*, Praeceptor Gymn.

Schmidlin, Prof. Gymn. — *Sick*, Jur. Stud.

Zech, Aud. Gymn.

Tubingae.

Boger, Jur. Stud. — *J. G. Gmelin*, Stud.

Hauff, Stud. — *Heerbrandt*, Bibliopola.

M. Hochstetter, Archi-Diaconus. — *C. A. Klotz*, Stud.

Kölle, Stud. — *C. F. Krafft*, Stud. — *M. Kraufs*, Stip.

Pfaff, Stip. — *M. Reiniger*, Stip. Ludovicop.

Renzler, Theol. Stud. — *Spindler*, Stip. Infracisish.

Joan. de Türkheim, Stud.

Turici.

C. Heidegger, Senator & Tribunus in Republ. Turic.

Orell, *Gesfner*, *Fuesly* & *Comp.* Bibliopolae.

Ulmae.

Stettin, Bibliop. 3. Exempl. — *Wohler*, Bibliop.

Vitoduri.

Steiner, Bibliopola.

Waiblingae.

Franck, Phil. Stud.

Weimariae.

J. B. Striebritz, Corrector Gymnasii Weimariensis.

Wezlariae.

M. Hauff, Stuttgard. — *M. Reinhardt*.

CVLTORI LECTORIQVE PLVTARCHI

S. P. D.

JOANNES GEORGIVS HVTTEN.

Secundum Plutarchi nostri Tomum quod mihi jam liceat Tuis tradere manibus, Tuoque subjicere iudicio, est sane, cur gaudeam. Nec dubito, quin ipse eisdem ex causis de bono nostri instituti successu optime sis speraturus. Confido insuper, Te nihil eorum in concinnando adornandoque hoc tomo esse desideratum, quae in primo probasti, nihil meae industriae, nihil externae elegantiae sive rerum aliarum, quae ad commendationem nostrae editionis aliquo modo valuerunt. Quin etiam, quod mihi quidem videtur, facillime plura animadvertes, unde satis Tibi persuadeas, nos omnem adhibere operam curamque, ut nostro Plutarcho tanta comparetur perfectio, quanta pro ratione subsidiorum, quibus nostra aetate uti licet, & pro ratione operae criticae, quae ad hoc tempus usque Plutarcho est data, erit expectanda.

Merita Reiskii de hoc nostro scriptore gratissima memoria recolens, a me ipso impetrare nequeo, ut singulis, quae in textu Reiskiano occurrerunt corrigenda, exactius enumerandis de illius gloria detra-

here videar, five eum negligentiae aut intempestivae noxiaeque festinationis accussem, quo facilius famam quandam mihi colligere valeam. Equidem ab hoc consilio alienissimus, quidquid ipsi acciderit, humanitus accidisse, lubentissime mihi persuadeo, in eoque mihi elaborandum esse censeo, ut vestigiis Reiskii, quem loco mei in hac artis criticae parte praeceptoris habeo venerorque, subinde feliciter insistant. Nemine monente, compluribus locis ipse lector, nostrique laboris iudex observabit, quam necesse fuerit, novam textus collationem cum editionibus, quas dicunt, principibus, Juntina, Aldina, aliisque debita diligentia instituire. Penes eundem quoque sit, iudicare, num in hac re nostris partibus satisfecerimus, ex quo eadem istae editiones ad nostras venerunt manus. Quod cum mihi demum in Vita Aristidis versanti contigit, haud abs re fore arbitror, si Vitae priores, jam editas, suo tempore conferendas, & quidquid annotatu dignum occurrat, finita historica Plutarchi parte, suppleendum & annectendum curavero. Idem de reliquis singularum earundem Vitarum editionibus, quae mihi jam innotuerunt, vel postero tempore innotescant, nec non de variis eruditorum animadversionibus, hic ibi dispersis, & ad earum illustrationem faciendis, sanctissime spondeo.

Nimius fortasse videor in colligenda notandaque lectionis diversitate. Largissime quidem concedo, delectum variantium fini nostro accommodatiorem fuisse. At liceat ex altera parte ingenuè fateri paucissimis, quae meum determinarunt iudicium. In textu scriptoris nimirum, quem vix ars critica eliminare, purgare, resti-

V

restituere coepit, quis audeat, ubique locorum, omni
 formidine oppositi remota, pretium variantium aesti-
 mare, & adeo aequa lance pensitare, ut nihil unquam
 errasse videatur, ut quemvis lectorem fidenti animo
 ad ejus sententiam accedere liceat, ut alia lectio, quam
 ipse praecipuam statuerit, etiam post curas ulteriores,
 ad textum conferendas, praecipua maneat, alia repro-
 banda, quam ipse suo tempore reprobendam censuerit?
 Minime tanto acumine, tanta judicii subtilitate fretus,
 fatius duxi, fautoribus nostri Plutarchi nihil praecide-
 re, quod ad hanc aetatem usque de ejus textu colli-
 gi potuit, quam temere agere aut meo periculo par-
 cius eligere. Quodsi haec vel ista lectio ad textum
 corrigendum illustrandumve parum vel profus nihil
 valeat, valet tamen forsan ad ejus historiam struen-
 dam, quae critico lectori nunquam erit injucunda.
 Ipsum Reiske sibi in hac re non constantem fuisse, fa-
 cile quivis sentiet. Lectionum genus, quas in alia
 Vita ut futes notatuque indignissimas omittit, in alia
 sollicite excerptit & colligit.

Reliquum est, ut mendarum aliquot praecipuarum,
 quae in Tomum primum nescio quo fato irreperunt,
 excusationem subjungam. Pag. 491. l. 25. pro *οἰᾶνος* le-
 gendum est *οἰᾶνος*. Ter quaterve porro accidit, ut in
 combinandis Bryani & Reiskii annotationibus Juntinae
 ET Florentinae editionis ita mentio fieret, quasi una ab
 altera esset diversa. Semel idem hoc secundo Tomo ac-
 cidisse, pag. 13. not. 4. observo. Des veniam hujus
 errati, Benevole Lector, velim, quod maxime inde
 ortum esse mihi videtur, quia utrumque Plutarchi edi-
 torem sua lingua utentem, Bryanum nimirum de Flo-

rentina, Reiskium de Juntina loquentem, annotare
volui.

Vale, Lector Benevole! Fave Plutarcho nostro,
fave mihi. Dabam Tubingae Idibus Martii
MDCCXCII.

PLUTARCHI
VITARVM PARALLELARVM

PARS SECVNDA,

CONTINENS

ALCIBIADEM, CORIOLANVM, TIMOLEONTEM,
AEMILIVM PAVLVM, PELOPIDAM, MAR-
CELLVM, ARISTIDEM, MARCVM CA-
TONEM MAIOREM, PHILOPOE-
MENEM, FLAMINIIVM.

P L A T A R C H I
VITARVM PARALLELARVM
PARS SECUNDA

CONTINENS
ALCIBIADEM, CORIGIANVM, TIMON HONTIEM,
ARMIVM PAVIVM, PELOPIDAM, MAR-
CELLVM, ARISTIDEM, MARCVM CA-
TORVM MAIOREM, PHOCIONEM,
MENNEM, FLAMINIVM

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ,
Η ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

Τὸ Ἀλκιβιάδης γένος ἀνωθεν Εὐρυσάκην τὸν Αἴαν-
τος ἀρχηγὸν ἔχειν δοκεῖ· πρὸς δὲ μητρὸς Ἀλκι-
μαιωνίδης ἦν, ἐκ Δεινομάχης γεγονώς τῆς Μεγακλέας.
ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆ Κλεινίας ἰδιοςόλω τριήρει περὶ Ἀρτε-
μίσιον ἐνδόξως ἐναυμάχησεν· ὕπερον δὲ Βοιωτοῖς μα-
χόμενος περὶ Κορώνειαν ἀπέθανε. τῆ δ' Ἀλκιβιάδης
Περικλῆς καὶ Ἀρίφρων οἱ Σαυδίππε, προσήκοντες κα-
τὰ γένος, ἐπετρόπευον. λέγεται δ' ἔκαστος, ὅτι τῆς
Σωκράτης πρὸς αὐτὸν εὐνοίας καὶ Φιλίας ¹ ἔκ μισρὰ
πρὸς δόξαν ἀπέλαυσεν, εἶγε Νικίης μὲν καὶ Δημοσθέ-
νης καὶ Λαμάχης καὶ Φορμίωνος, Θρασυβέλης τε καὶ
Θηραμένους, ἐπιφανῶν ἀνδρῶν γενομένων κατ' αὐτὸν,
ἰδευός ² ἐδ' ἡ μήτηρ ὀνόματος τέτευχεν· Ἀλκιβιάδης δὲ
καὶ τίτθην, γένος Λάκαιναν, Ἀμύκλιαν ὄνομα, καὶ
Ζώπυρον παιδαγωγὸν ἴσμεν, ἃν τὸ μὲν Ἀντιθένης, τὸ
δὲ Πλάτων ἰσόρηκε. περὶ μὲν ἐν τῆ κάλλης Ἀλκιβιά-
δε

¹ Teste H. Steph. quidam veteres libri, & B. 3. εὐνοίας καὶ
Φιλανθρωπίας.

² Bene monet Reiske, hanc vocem non cohaerere cum ὀνό-
ματος, sed cum γέτων τῶν ἀνδρῶν, horum omnium ne unus qui-
dem matris nomine nobilitatus est; Alcibiadis autem non ma-
ter modo celebratur in scriptis, sed nutrix adeo quoque &
paedagogus.

ὅα ἐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν, πλὴν ὅτι καὶ παῖδα καὶ με-
 ράκιον καὶ ἄνδρα, πάσῃ συνανθῆσαν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ ὥρα ¹
 τῆ σάματος ἐράσιμιον καὶ ἠδὺν παρέχεν. & γὰρ, ὡς
 Εὐριπίδης ἔλεγε, πάντων τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπω-
 ρον καλόν ἐστιν, ἀλλὰ τῆτο Ἀλκιβιάδῃ μετ' ὀλίγων ἄλ-
 λων δι' εὐφυσίαν καὶ ἀρετὴν σάματος ὑπῆρξε. τῇ δὲ
 Φανῇ καὶ τὴν τραυλότητα ἐμπρέψαι λέγεσι, καὶ τῶ
 λάλῳ πιθανότητα παραχεῖν χάριν ἐπιτελεῖσαν. μέμνη-
 ται δὲ καὶ Ἀριστοφάνους ² αὐτῆ τῆς τραυλότητος, ἐν οἷς
 ἐπισκώπτει Θεώρον·

Εἶτ' Ἀλκιβιάδης εἶπε πρὸς με τραυλίσας·

Ὀλᾶς Θεῶλον; τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει.

Ὀρῶς γε τῆτ' Ἀλκιβιάδης ἐτραύλισε.

καὶ Ἀρχιππος ³ τὸν υἱὸν τῆ Ἀλκιβιάδα σκώπτων· Βαδί-
 ζει, Φησί, διακεχλιδῶς, θοιμάτιον ἔλκων, ὅπως τ' ⁴
 ἐμφερῆς τῶ πατρὶ μάλιθα δόξειεν εἶναι, κλασαυχε-
 νεύεται ⁵ τε καὶ τραυλίζεται.

II.

1 In edit. Frst. cohaerent hae voces arcte cum praecedente
 πάσῃ συνανθ. τῇ ἡλικ. & a seqq. per comma seiunguntur. R.
 autem monet, vocem ὥρα non esse coniungendam cum συνανθ.
 sed cum παρέχεν, idemque esse, ac si dixisset, καὶ διὰ τῆς
 ὥρας γ. σωμ. formositas, ut aliis modis eum amabilem reddidit,
 ita reddidit quoque per venustatem quandam quasi semper tem-
 pestivam corporis. Schirach has voces prorsus non transtulit:
 Dafs sie ihn als Kind, Jüngling und Mann, nach dem verschie-
 denen Alter, immer lebenswürdig und angenehm erhielt.

2 Locus est initio Vesparum. H. Steph. adnotat, ibi legi
 Θεῶλος in nom. uti & apud Hermogenem. Ὀλᾶς, ad balbu-
 tium Alcibiadis exprimendam, pro ὄρᾶς; Θεῶλον pro Θεῶρον;
 κόλακος pro κόρακος. Affinitas vocum κόλαξ & κόραξ multis
 disteriis Graecorum in adultores occasionem praebuit.

3 Ald. dat πρὸς τὸν Ἀρχιππον.

4 R. γ. interposuit de suo.

5 Ita ex correctione Reiskii. Verbum formatum a κλασός
 αὐχὴν simulat in incessu vitium incurvarum cervicium. Vulg.
 legitur κλασαυχενεύεται. Br. voluit κλασαυχενεύεται; deinde
 γ., cum Fl. & Ald. habeant γ.,

II. Τὸ δ' ἦθος αὐτῆ πολλὰς μὲν ἕπερον, ὡς εἰκός, ἐν πράγμασι μεγάλοις καὶ τύχαις πολυτρόποις ἀνομοιότητος πρὸς αὐτὸ καὶ μεταβολὰς ^I ἐπεδείξατο. Φύσει δὲ πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων παθῶν ἐν αὐτῷ, τὸ Φιλόνεικον ἰχυρότατον ἦν, καὶ τὸ Φιλόπρωτον, ὡς δῆλόν ἐστι τοῖς παιδικοῖς ἀπομνημονεύμασιν. ἐν μὲν γὰρ τῷ παλαίῳ πιεζόμενος ², ὑπὲρ τῆ μὴ πεσεῖν ἀναγαγὼν πρὸς τὸ σῶμα τὰ ἄμματα τῆ πιεζῆντος, οἷος ἦν διαφαγεῖν ³ τὰς χεῖρας. ἀφέντος δὲ τὴν λαβὴν ἐκείνη, καὶ εἰπόντος· Δάνυεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, καθάπερ αἱ γυναῖκες· Οὐκ ἔγωγε, εἶπεν, ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες, ἔτι δὲ μικρὸς ὢν ἔπαιζεν ἀσραγάλοις ἐν τῷ σεναπῷ. τῆς δὲ βολῆς καθημέσης εἰς αὐτὸν, ἄμαξα Φορτίαν ἐπήει. πρῶτον μὲν ἔν ἐκέλευε περιμεῖναι τὸν ἄγοντα τὸ ζεῦγος· ὑπέπιπτε γὰρ ἡ βολὴ τῇ παρόδῳ τῆς ἀμάξης. μὴ πειδομένω δὲ δι' ἀγροικίαν, ἀλλ' ἐπάγοντος, οἱ μὲν ἄλλοι παῖδες διέχον, ὁ δ' Ἀλκιβιάδης καταβαλὼν ἐπὶ σῶμα πρὸ τῆ ζεύγος, καὶ παρατείνας ἑαυτὸν, ἐκέλευεν ἕτως, εἰ βέλεται, διεξελθεῖν, ὡς τὸν μὲν ἀνδρωπον ἀνακρῆσαι τὸ ζεῦγος ὀπίσω, δείσαντα, τὰς δ' ἰδόντας ἐκπλαγῆναι καὶ μετὰ βοῆς συνδραμεῖν ⁴ πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ μανθάνειν ἤκε, τοῖς μὲν ἄλλοις ὑπήκεε διδασκάλους ἐπιεικῶς, τὸ δ' αὐτεῖν ἐφευγεν ὡς ἀγεννὲς καὶ ἀνελεύθερον. πλήρη μὲν γὰρ καὶ λύρας χρῆσιν ἔδεν ἕτε σχήματος, ἕτε μορφῆς ἐλευθέρῳ πρεπέσης διαφθεῖρειν, αὐλὰς δὲ Φυσῶντος ἀνδρῶπε σῶματι καὶ τὰς συνήθεις ἀν πάνυ μόλις διαγνῶναι τὸ πρόσωπον. ἔτι δὲ τὴν μὲν λύραν τῷ χρωμένῳ συμ-

A 2

Φθέρ-

¹ Hunc ordinem verborum dedit R. Vulgo ἀνομοιότητος καὶ πρὸς αὐτὸ μεταβολὰς.

² B. 3. πιεζόμενος.

³ Valc. διαφυγεῖν.

⁴ Hunc ordinem verborum R. dedit. Vulgo: ἐκπλαγῆναι μετὰ βοῆς, καὶ συνδραμεῖν.

Φθέγγεσθαι καὶ συνάδειν, τὸν δ' αὐτὸν ἐπισημίζεω καὶ ἀποφράττειν ἑκάστω τῆν τε Φωνὴν καὶ τὸν λόγον ἀφαιρέμενον. Αὐλείτωσαν ἔν, ἔφη, Θηβαίων παῖδες· ἔ γάρ ἴσασι διαλέγεσθαι. ἡμῖν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς οἱ πατέρες λέγουσιν, ἀρχηγέτις Ἀθηναῖα καὶ πατρῶος Ἀπόλλων ἐστίν· ὧν ἡ μὲν ἔρριψε τὸν αὐτὸν, ὁ δὲ καὶ τὸν αὐλητὴν ἐξέδειρε. τοιαῦτα παίζων ἅμα καὶ σπαδάζων ὁ Ἀλκιβιάδης αὐτὸν τε τῷ μαθήματος ἀπέσῃσε καὶ τὰς ἄλλας. ταχὺ γὰρ διήλθεν ὁ ¹ λόγος εἰς τὰς παῖδας, ὡς εὖ ποῖων ὁ Ἀλκιβιάδης βδελύττοιο τὴν αὐλητικὴν, καὶ χλευάζει τὰς μανθάνοντας. ὅθεν ἐξέπεσε κομιδῆ τῶν ἐλευθέρων διατριβῶν, καὶ προεπηλακίσθη παντάπασι ὁ αὐλός.

III. Ἐν δὲ ταῖς Ἀντιφῶντος λοιδορίαις γέγραπται, ὅτι παῖς ὧν ἐν τῆς οἰκίας ἀπέδρα πρὸς Δημοκράτη τινὰ τῶν ἐρασῶν. βελομένη δ' αὐτὸν ἀποκηρύττειν Ἀρίφρονος, Περικλῆς ἐν εἴασεν, εἰπὼν ². εἰ μὲν τέθνηκεν, ἡμέρα μίξ διὰ τὸ κήρυγμα ³ Φανεῖσθαι πρότερον· εἰ δὲ σῶς ἐστίν, ἄσωσον αὐτῷ τὸν λοιπὸν βίον ἔσεσθαι ⁴. καὶ ὅτι τῶν ἀκολοθεύτων τινὰ κτείνειεν ἐν τῇ

¹ deest Bodl. 3.

² Hoc vocabulum addidit R. e Junt. & Ald. Idem habet Frft.

³ Ald. dat διὰ τὸν κήρυγμα. Forte dare voluisse διὰ τὸν κήρυκα monet Reiske. Xylander, lectionem διὰ τὸν ante oculos habens, legendum censet δεῖ τὸ. Eidem locus obscurus videtur, ita vertenti: „Atriphronemque, cum statuisset, eum abdicare, inhibutum a Pericle, quod diceret, siquidem jam mortuus esset puer, frustra id fore, cum abdicari ante mortem uno die debuerit.“ Quid haec sibi velint, nescio.

⁴ Sensus orationis eo redit: evocationem Alcibiadis absentis per vocem praeconis, non multum profuturam, multo plus autem obfuturam esse. Nam si revera, seu casu fortuito, in natione e. c. perierit Alcibiades, sive a sicario peremptus fuerit, factu-

τῆ Σιβυρτίε παλαίστρᾳ ξύλῳ πατάξας. ἀλλὰ τέτοις μὲν ἐκ ἄξιον ἴσως πισεύειν, ἅ γε ¹ λοιδορεῖσθαι τις αὐτῷ δι' ἔχθραν ὁμολογῶν εἶπεν.

IV. Ἡδὴ δὲ πολλῶν καὶ γενναίων ἀθροισμένων καὶ περιεπόντων, εἰ μὲν ἄλλοι καταφανεῖς ἦσαν τῆν λαμπρότητα τῆς ἕρας ἐμπειληγμένοι καὶ θεραπεύοντες, ὁ δὲ Σωκράτης ἔρας μέγα μαρτύριον ἦν τῆς ἀρετῆς καὶ εὐφύας τῆ παιδός. ἦν ἐμφαινόμενην τῷ εἶδει καὶ διαλάμπασαν ἐνορῶν, φοβέμενος δὲ τὸν πλῆτον, καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸν προκαταλαμβάνοντα κολακείαις καὶ χάρισιν ἀσῶν καὶ ξένων καὶ συμμαχῶν ὄχλον, οἷος ἦν ἀμύνειν καὶ μὴ περιορᾶν, ὡς Φυτὸν ἐν ἀνδρὶ τὸν οἰκτεῖον καρπὸν ἀποβάλλον καὶ διαφθεῖρον. εἰδένᾳ ² γὰρ ἡ τύχη περιέχευεν ἔξωθεν καὶ περιέφραξε τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς τοσῶτον, ὡς ἄτρωτον ὑπὸ φιλοσοφίας γενέσθαι, καὶ λόγοις ἀπρόσιτον παρρησίαν καὶ δηγμὸν ἔχουσιν. οἷς ³ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς θρυπτόμενος καὶ

A 3

ἀπο-

facturam praeconis promulgationem, ut uno die mortem Alcibiadis citius cognoscant ipsi, cognati & necessarii, quam forsitan alias essent cognituri. Sin autem supersit, & rursus in lucem prodeat, tantam sese contractam illo praeconio Alcibiadi contumeliam, ut tota ei reliqua vita infamia cooperta, neque vitalis sit, ut cui aditus ad honores sit praeclusus. R.

¹ Ita legi voluit Br. pro vulg. ἄτε. Anon. ἄτλα. Ad seq. vocem ὁμολογῶν adnotat R., Antiphon ipse in orationis suae titulo λοιδορίαν, probra se iactaturum, & in ingressu se inimicum atque accusatorem profitetur. Eandem hanc vocem λοιδορίας Xyl. *criminationes* maluit vertere, quam *accusationes*, quod dant illi.

² R. de suo dedit pro vulg. εἰδέν. Consentit latinus interpres: nullum hominem fortuna tam dense sepsit &c.

³ Ita Br. dedit, ex Anon. Vulg. ὅσοις. Redit autem non ad proximum λόγοις, sed ad remotius τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς, copiis rerum lautarum omnium, quibus fractus ad mollitiem atque effoeminatus Alcibiades. R.

ἀποκλειόμενος ¹ ὑπὸ τῶν πρὸς χάριν ἐξομιλέντων εἰσακῆσαι τῷ νεφετῆντος καὶ παιδεύοντος, ὅμως ὑπ' εὐφυΐας ἐγίγρισε Σωκράτη καὶ προσήματο, διαχῶν τὰς πλεσίαις καὶ ἐνδόξαις ἐρασίαις. ταχὺ δὲ ποιησάμενος συνήθη, καὶ λόγων ἀκίεσας ἐχ ἡδονῆν ἀνανδρῶν ἐραστῶ θηρεύοντος, ἐδὲ Φιλημάτων καὶ ψαύσεων ² προσαιτέοντος, ἀλλ' ἐλέγχοντος τὸ σαθρὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶ, καὶ πιεζῆτος τὸν κενὸν καὶ ἀνόητον τύφον,

Ἐπιγῆ³ ἀλέκτωρ δῆλον ὡς κλίνας πτερόν.

καὶ τὸ μὲν Σωκράτης ἠγήσατο πρῶγμα τῷ ἔντι θεῶν ὑπηρεσίαν εἰς νέων ἐπιμέλειαν εἶναι καὶ σωτηρία· κατωφρονῶν δ' αὐτὸς ἑαυτῶ, θαυμάζων δ' ἐπεινόν, ἀγαπῶν δὲ τὴν φιλοσοφίην, αἰχυνόμενος δὲ τὴν ἀρετὴν, ἐλάνθανεν εἶδωλον ἐρωτος ³, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, ἀντέρωτα κῆρυμενος. ὡσε θαυμάζειν ἅπαντας, ὁρῶντας αὐτὸν Σωκράτει μὲν συνδειπνῶντα, καὶ συμπαλαίοντα, καὶ συσηκῶντα, τοῖς δ' ἄλλοις ἐρασαῖς χαλεπὸν ἔντα καὶ δυσχεῖρωτον· ἐνόις δὲ καὶ παντάπασι σοβαρῶς προσφερόμενον, ὡσπερ Ἀνύτῳ τῷ Ἀνθεμίωνος. ἐτύγχανε μὲν γὰρ ἐρῶν τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ξένος δὲ τινος ἐσιῶν, ἐκάλει κῆρυμνον ἐπὶ τὸ δεῖπνον. ὁ δὲ τὴν μὲν κῆρυσιν ἀπέπειτα, μεθυθεῖς δ' οἴκοι μετὰ τῶν ἐταίρων, ἐκώμασε πρὸς τὸν Ἄνυτον, καὶ ταῖς θύραις ἐπιστὰς τῷ ἀιδρῶνος, καὶ θεασάμενος ἀργυρῶν ἐπιπωμαίων καὶ χρυσῶν πλήρεις τὰς τραπέζας, ἐκέλευσε τὰς παῖδας τὰ ἡμίση

¹ Hoc particip. cohaeret cum εἰσακῆσαι, h. e. ἢ εἰσακῆσαι, quem articulum Plutarchum in talibus omittere solere, R. monet.

² R. subaudiri vult ἦ, aut potius addendum ἐπιδοσεῖς.

³ Post hanc vocem addunt vulgatae ἦ, quam particulam R. deleuit auctoritate B. 3. adnotans: quod plebei ἀντέρωτα appellant, id Plato εἶδωλον, repetitissimam amoris formam, appellaverat, quod ne cui lateret, quid esset, explicandum Plutareho visum fuit per notius vocabulum ἀντέρωτα.

ἡμίση λαβόντας οἴναδε κομίζειν πρὸς αὐτόν. εἰσελθεῖν δ' ἐν ἤξειωσεν, ἀλλὰ ταῦτα πράξας ἀπῆλθε. τῶν ἔν ξένων δυσχεραίνοντων, καὶ λεγόντων, ὡς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηφάνως εἶη τῷ Ἄνυτῳ κεχρημένος ὁ Ἀλκιβιάδης· Ἐπεικῶς μὲν ἔν, ὁ Ἄνυτος ἔφη, καὶ Φιλανθρώπως· ἃ γὰρ ἐξῆν αὐτῷ λαβεῖν ἅπαντα, τέτων ἡμῖν τὰ μέρη¹ κατατέλειπεν.

V. Οὕτω δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐρασαῖς ἐχρήτο, πλὴν ἓνα μετοικικὸν ἀνδραπον, ὡς Φασιν, ἐ πολλαὶ κειρή- μένον, ἀποδόμενον δὲ πάντα, καὶ τὸ συναχθεὶν εἰς ἑκα- τὸν σατήρας τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσφέροντα, καὶ δεόμενον λαβεῖν, γελάσας καὶ ἠθεῖς, ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον. ἐσιάσας δὲ καὶ Φίλοφρονηθεῖς, τό τε χρυσίου ἀπέδα- κεν αὐτῷ, καὶ προσέταξε τῇ ὑπεραίρῃ τὰς ὠνεμένους τὰ τέλη τὰ δημόσια ταῖς τιμαῖς ὑπερβάλλειν ἀντανέμε- νον. παραιτημένους δὲ τὰ ἀνθρώπων διὰ τὸ πολλῶν τα- λάντων εἶναι τὴν ἀνῆν, ἠπειλήσε μασιγῶσειν, εἰ μὴ ταῦ- τα πρότῳι. καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ἐγκαλῶν τι τοῖς τελῶ- ναις ἴδιον. ἔωθεν ἔν προσελθῶν² ὁ μέτοικος εἰς ἀγορᾶν¹, ἐπέθηκε τῇ ὠνῇ τάλαντον. ἐπεὶ δ' οἱ τελῶναι συρε- φόμενοι καὶ ἀγανακίζοντες ἐκέλευον ὀνομάζειν ἐγγυητὴν, ὡς ἐν ἀν εὐρόντος, δορυβεμένους τὰ ἀνθρώπων καὶ ἀνα- χαρᾶντος, ἐςὼς ὁ Ἀλκιβιάδης ἀπῶθεν, πρὸς τὰς ἀρχον- τας· Ἐμὲ γράψατ', ἔφη, ἐμὸς φίλος ἐστίν· ἐγγυῶ- μαι. ταῦτ' ἀκῆσαντες οἱ τελῶναι, ἐξήγορήθησαν. εἰω- θότες γὰρ αἰ ταῖς δευτέραις ἀναῖς χρεωλυτεῖν τὰς πρώτας, ἐχ ἐώρων αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν ἔσαν τὰ πράγμα-
A 4 τος.

¹ Athenaeus habet τὰ ἡμίση. Sic etiam V. & Anon. — Probat Bryanus. Xyl. haec habet: „τὰ μέρη, prave. In Erotico idem refertur, & Ἰσοαῦτα legitur.“ — ὁ δὲ καὶ μοι Ἰσο- αῦτα κατατέλειπεν.

² Sic R. dedit. Vulg. προσελθῶν. Quod si fervetur, non eis sed πρὸς ἀγορᾶν convenire censet.

τος. ἔδδοντο δὴ ¹ τῷ ἀνθρώπῳ ἀργύριον δίδοντες· ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἔκ εἰς λαβεῖν ἔλαττον ταλάντη. δίδοντων δὲ τὸ τάλαντον, ἐπέλευσεν ἀποσῆναι λαβόντα. κἀκείνον μὲν ἔτως ἀφῆλθεν.

VI. Ὁ δὲ Σωκράτης ἔρως πολλὰς ἔχων καὶ μεγάλης ἀνταγωνισίας, πῆ μὲν ἐκράτει τῷ Ἀλκιβιάδῃ, δι' εὐφυΐαν ἀπτομένων τε ² τῶν λόγων αὐτῷ, καὶ τὴν καρδίαν σρεφόντων, καὶ δάκρυα ἐκχεόντων· ἔσ' δ' ὅτε καὶ τοῖς νόλαξι, πολλὰς ἡδονὰς ὑποβάλλασιν, ἐνδιδὼς ἑαυτὸν, ἀπωλιθαινε τῷ Σωκράτῃ, καὶ δραπετεύων ἀτεχνῶς ἐκυνηγεῖτο ³, πρὸς μόνον ἐκεῖνον ἔχων τὸ αἰδεῖσθαι καὶ τὸ φοβεῖσθαι, τῶν δ' ἄλλων ὑπερορῶν. ὁ μὲν ἔν Κλεάνθῃς ἔλεγε, τὸν ἐράμενον ὑφ' ἑαυτῷ ⁴ μὲν ἐν τῶν ἔστων κρατεῖσθαι, τοῖς δ' ἀντερασαῖς πολλὰς λαβὰς παρεχεῖν ἀδίκῃς ⁵ ἑαυτῷ, τὴν γαστέρα λέγων, καὶ τὰ αἰδοῖα, καὶ τὸν λαιμόν. Ἀλκιβιάδης δ' ἦν μὲν ἀμέλει καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀγώγιμος. ἡ γὰρ ὑπὸ Θεουδίδε ⁶ λεγομένη

¹ Br. mavult ἔδδοντο δέ.

² V. & B. 3. Junt. δέ. Br. suspicatur inde δὴ. R. 7ε dedit.

³ Bene Reiske: *ließ sich aufjagen, ließ sich baschen*, dabit Socrati causam, ut Socrates ipsum recuperandi ergo venaretur.

⁴ Xyl. rem ad Cleanthem retulit, cum sit reciprocum. Donatus, eo teste, vertit, ac si legisset ὑπ' αὐτῷ. *Kind & Schi-rach* Cleanthem de Socrate loquentem faciunt.

⁵ V. ἀφίπικε vel ἀφίπικε. Voluisse censet R. ἀνεφίπικε.

⁶ Co lato Thucydidis loco, l. 6, 15. quo de insolenti & a patriis moribus abhorrente Alcibiadis luxuria & prodigentia, ipsis a legibus vetita, in rebus ad victum, cultumque corporis, domicilia, ministeria, jumenta &c. pertinentibus loquitur, monet Reiske Plutarchum, qui hunc locum e memoria recitavit, neque in serie & nexu cum reliquis spectavit, videri a vera historici sententia aberrasse, cum Thucydides non dixerit. Alcibiadem διὰ τῆς διαίτης εἰς τὸ ἑαυτῷ σῶμα παρανομήσαι, sed solummodo τὴν αὐτῷ διαίτην τὴν περὶ τὸ σῶμα, seu τὴν σωματικὴν fuisse παράνομον.

μένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης, ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν. ἔ μὴν ἄλλ' ἢ μᾶλλον αὐτῆ τῆς Φιλοτιμίας ἐπιλαμβάνομενοι καὶ τῆς Φιλοδοξίας οἱ διαφθεύοντες, ἐπέβαλον ¹ ἔ καὶ ὄραν εἰς μεγαλοπραγμοσύνην, ἀναπέψοντες, ὡς, ὅταν πρῶτον ἄρξῃται τὰ δημόσια πράττειν, ἔ μόνον ἀμυρώσουσα τὰς ἄλλας στρατηγὰς καὶ δημογωγὰς εὐδύς, ἀλλὰ καὶ τὴν Περικλέους δύναμιν ἐν τοῖς Ἑλλήσι καὶ δόξαν ὑπερβαλέμενον. ὥσπερ ἔν ὁ σιδηρός ἐν τῷ πυρὶ μαλασσόμενος αὐτὸς ὑπὸ τῆ ψυχρῆ πυκνῆται, καὶ σῦνεισι τοῖς μορίοις εἰς αὐτὸν, ἕτως ἐκεῖνων ὁ Σωκράτης, θρύψεως διάπλεων καὶ χυανότητος ἰσάκεις ἂν λάβοι ², πιέζων τῷ λόγῳ καὶ συσέλλων, ταπεινὸν ἐποίει καὶ ἄτολμον, ἡλικίαν ἐνδεῆς ἐστὶ καὶ ἀτελής πρὸς ἀρετὴν, μακιδάνοντα.

VII. Τὴν δε παιδικὴν ἡλικίαν παραλλάσσων ³, ἐπέση γραμματοδιδασκάλῳ, καὶ βιβλίον ἤτησεν Ὀμηρικόν. εἰπόντος δὲ τῆ διδασκάλου, μηδὲν ἔχειν Ὀμήρου, κονδύλῳ καδικόμενος αὐτῆ, παρῆλθεν. ἐτέρου δὲ Φήσαντος, ἔχειν Ὀμηρον ὑφ' αὐτῆ διαρθωμένον. Εἶτ', εφη, γράμματα διδάσκεις; Ὀμηρον ἐπαγορθεῖν ἱκανὸς ἔν, ἔχι ⁴ τὰς νέας παιδεύεις; Περικλεῖ δὲ βεβόμενος ἐντυχεῖν, ἐπὶ θύρας ἤλθεν αὐτῆ. πυθόμενος δὲ, μὴ χαλάζειν, ἀλλὰ σκοπεῖν καὶ ἑαυτὸν, ὅπως ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις, ἀπὼν ὁ Ἀλκιβιάδης. Εἶτα, εφη,

A 5

βέλ-

1 V. ἐπέβαλον, ex Cat. lect. var. ed. Frft.

2 B. 3. λάβη.

3 Quod R. ad h. l. de Alcibiade, gymnasiarcha, adnotat: an serio dictum? an iocose? — Utrumque sane mirer.

4 R. mavult: τί ἔχι. Homerum emendare qui scias, ecquid non adolescentes erudis? — Reliqua: Ludimagister trivialis es, qui possis cathedram professoriam in nobilissima quaque universitate cum laude implere? — ad se potius suaeque vitae rationes spectans, quam ad Plutarchum, subjunctis videtur,

βέλτιον ἐκ ἢν σκοπεῖν αὐτὸν, ὅπως ἐκ ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις; Ἔτι δὲ μεϊράκιον ὢν, ἐσρατεύσατο τὴν εἰς Ποτιδαίαν στρατείαν, καὶ Σωκράτη σύσκηνον εἶχε, καὶ παρασάτην ἐν τοῖς ἀγῶσιν. ἰχυρᾶς δὲ γενομένης μάχης, ἤρισευσαν μὲν ἀμφοτέροι· τῷ δ' Ἀλκιβιάδῃ τραύματι περιπεσόντος ὁ Σωκράτης προέση καὶ ἤμυνε, καὶ μάλι-
σα δὴ προδήλως ἔσωσεν αὐτὸν μετὰ τῶν ὄπλων. ἐγι-
νετο μὲν ἔν τῷ δικαιοτάτῳ λόγῳ Σωκράτους τὸ ἀρισεῖον.
ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ Ἀλκιβιάδῃ σπα-
δάζοντες ἐφαίνοντο περιθεῖναι τὴν δόξαν, ὁ Σωκράτης,
βελόμενος αὐξέσθαι τὸ Φιλότιμον ἐν τοῖς καλοῖς αὐτῷ¹,
πρῶτος ἐμαρτύρει καὶ παρεκάλει σεφανεῶν ἐπεινὸν καὶ δι-
δόναι τὴν πανοπλίαν. Ἔτι² δὲ τῆς ἐπὶ Δηλῷ μά-
χης γενομένης, καὶ Φευγόντων Ἀθηναίων, ἔχων ἵπ-
πον ὁ Ἀλκιβιάδης, τῷ δὲ Σωκράτῃ περὶ ἡ μετ' ὀλί-
γων ἀποχωρῶντος, ἐπαρήλασεν ἰδῶν, ἀλλὰ παρέπεμ-
ψε καὶ περιήμυεν, ἐπικειμένων τῶν πολεμίων καὶ
πολλὰς ἀναιρέντων. Καὶ ταῦτα μὲν ὕπερον ἐπράχθη.

VIII. Ἴπποनीῳ δὲ, τῷ Καλλίῃ πατρὶ, καὶ δό-
ξαν ἔχοντι μεγάλην καὶ δύναμιν ἀπὸ πλέτεα καὶ γένεα,
ἐνέτριψε κόνδυλον, ἐχ' ὑπ' ὀργῆς ἢ διαφορᾶς τῶος
προαχθεῖς, ἀλλ' ἐπὶ γέλῳτι, συνθέμενος πρὸς τὰς ἐταί-
ρας. περιβοήτεα δὲ τῆς ἀσελγείας ἐν τῇ πόλει γενομέ-
νης, καὶ συναγανακτῶντων, ὥσπερ εἶδος, ἀπάντων,
ἅμ' ἡμέρᾳ παρῆν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῷ Ἴπ-
πονίῃ, καὶ τὴν θύραν κόψας, εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν,
καὶ θεῖς τὸ ἱμάτιον, παρεδίδα τὸ σῶμα μασιγῶν καὶ νο-
λάζειν κελεύων· ὁ δὲ συνέγνω, καὶ τὴν ὀργὴν ἀφῆκεν.
ὕπερον δὲ³ τῆς θυγατρὸς Ἰππαρέτης ἐποιήσατο νυμφίον.

ἐνιοι

1 R. ita distinguit & legit: ἐν τοῖς καλοῖς, volens studium gloriae augeri in juvenibus formosis, αὐτῷ, in nomin. — ἴπτε, ultro, primus de Alcibiadis virtute testabatur.

2 Bodl. ὄτι. R. mavult ἄρτι.

3 R. suspicatur: ὕπερον δὲ καὶ τ. θ.

ἔνοιοι δὲ φασιν, ἔχ' Ἰππόδικον, ἀλλὰ Καλλίαν, τὸν
 υἱὸν αὐτῆ, δῆναι τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἰππαρέτην ἐπὶ δέ-
 κα ταλάντοις· εἶτα μέντοι τεύξεως, ἄλλα πάλιν δέκα
 προσεισπράξαι τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς τῆτο συνθέμενον,
 εἰ γένοιτο παῖδες. ὁ δὲ Καλλίας ἐπιβαλὴν δεδοικῆς,
 προσῆλθε τῷ δήμῳ τὰ χρήματα διδὼς καὶ τὸν οἶκον,
 ἄνπερ αὐτῷ συμπέση μὴ καταλιπόντι γενεὰν ἀπο-
 θανεῖν. εὐταίης δ' ἔσα καὶ Φιλάνδρος ἢ Ἰππαρέτη,
 λυπεμένη δ' ὑπ' αὐτῆ περὶ τὸν γάμον, ἐταίραις ξέ-
 ναις καὶ ἀσαῖς συνόντος, ἐκ τῆς οἰκίας ἀπίστα, πρὸς
 τὸν ἀδελφὸν ᾤχετο. τῆ δ' Ἀλκιβιάδε μὴ φροτί-
 ζοντος, ἀλλὰ τρυφῶντος, ἔδει τὸ ¹ τῆς ἀπολείψεως
 γράμμα παρὰ τῷ ἀρχοντι δέδαι, μὴ δι' ἐτέρων, ἀλλ'²
 αὐτὴν παρῶσαν. ὡς ἔν παρῆν τῆτο πράξεσα κατὰ τὸν
 νόμον, ἐπεξελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ συναρπάσας αὐ-
 τήν, ἀπῆλθε δι' ἀγορᾶς ² οἴκαδε κομίζων, μηδεὶς
 ἐναντιωθῆναι, μηδ' ἀφελέδαι τολμήσαντος. ἔμεινε μέν-
 τοι παρ' αὐτῷ μέχρι τελευτῆς. ἐτελεύτησε δὲ μετ' ἑ
 πολὺν χρόνον, εἰς Ἐφεσον τῆ Ἀλκιβιάδε πλεύσαντος.
 αὕτη μὲν ἔν ἑ παντελῶς ἔδοξεν ἢ βία παράνομος, ἢ δ'
 ἀπάνθρωπος εἶναι. καὶ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ διὰ τῆτο
 προάγειν τὴν ἀπολείψασαν εἰς τὸ δημόσιον αὐτὴν, ὅπως
 ἐγγένηται τῷ ἀνδρὶ συμβῆναι καὶ καταχεῖν.

IX. Ὅντος δὲ κυνὸς αὐτῷ θυμασῆ τὸ μέγεθος
 καὶ τὸ εἶδος, ὃν ἑβδομημιοντα μινῶν ἐωνημένος ἐτύγχα-
 νεν, ἀπέκοψε τὴν ἕραν, πᾶγκυκλον ἔσαν. ἐπιτιμώντων
 δὲ τῶν συνῆθων, καὶ λεγόντων, ὅτι πάντες ἐπὶ τῷ κυ-
 νὶ δάκνουνται καὶ λοιδοροῦσιν αὐτὸν, ἐπιγελάσας· Γίνε-
 ται τοῖνον, εἶπεν, ὃ βέλομαι. βέλομαι γὰρ Ἀθηναίως
 τῆτο λαλεῖν, ἵνα μὴ τι χεῖρον περὶ ἐμῆ λέγωσι.

X.

¹ Ita secundum V. & Anon. legendum fuit. Vulgo ἰδεῖτε.
 Idem V. dedit paulo post γράμμα παρὰ. Vulgo γράμματα.

² B. 3. defunt voces δι' ἀγορᾶς.

X. Πρώτην δ' αὐτῷ πάροδον εἰς τὸ δημόσιον γενέ-
 θαι λέγουσι μετὰ χρημάτων ἐπίδοσεως, ἢ ἐκ παρα-
 σκευῆς, ἀλλὰ παριόντα, θορυβέντων Ἀθηναίων, ἔρε-
 θαι τὴν αἰτίαν τῆ θορύβου· πυθόμενον δέ, χρημάτων
 ἐπίδοσιν γενέθαι, παρελθεῖν καὶ ἐπιδῶναι· τῆ δὲ δῆμα
 κροτέντος καὶ βοῶντος, ὕφ' ἡδονῆς ἐπιλαθέσθαι τῆ ὄρ-
 τυγος, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων ἐν τῷ ἱματίῳ· πλοηθέντος
 ἔν καὶ διαφυγόντος, ἔτι μᾶλλον ἐκβοῆσαι τὰς Ἀθη-
 ναίους, πολλὰς δὲ συνθηρᾶν ἀνασάντας, λαβεῖν δ' αὐ-
 τὸν Ἀντίοχον τὸν κυβερνήτην, καὶ ἀποδῶναι· διὸ καὶ ¹
 προσφιλέςατον τῷ Ἀλκιβιάδῃ γενέθαι· μεγάλας δ'
 αὐτῷ κλεισιάδας ἐπὶ τὴν πολιτείαν ἀνοίγοντας τῆ τε
 γένεος καὶ τῆ πλέτῃ, τῆς τε περὶ τὰς μάχας ἀνδραγα-
 θίας, Φίλων τε πολλῶν καὶ οἰκείων ὑπαρχόντων, ἀπ'
 ἔδενός ἤξει μᾶλλον, ἢ τῆς τῆ λόγου χάριτος, ἰχθύειν
 ἐν τοῖς πολλοῖς· καὶ ὅτι μὲν δυνατὸς ἦν εἰπεῖν, οἳ τῆ
 κωμικοὶ μαρτυροῦσι, καὶ τῶν ῥητόρων ὁ δυνατώτατος ²
 ἐν τῷ κατὰ Μειδίε, λέγων, τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ δει-
 νότατον εἰπεῖν γενέθαι πρὸς τοῖς ἄλλοις· εἰ δὲ Θεο-
 Φράσῳ πιεζόμεν, ἀνδρὶ Φιληρόῳ καὶ ἰσοριμῷ παρ' ὀντι-
 νῶν τῶν Φιλοσόφων, εὐρεῖν μὲν ἦν τὰ δέοντα καὶ νοῆ-
 σαι πάντων ἰκανώτατος ὁ Ἀλκιβιάδης· ζητῶν δὲ μὴ
 μόνον, ἃ δεῖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖ τοῖς ὀνόμασι καὶ
 τοῖς ῥήμασιν, ἢ ἐμπορῶν δὲ, πολλάκις ἐσφάλλετο, καὶ
 μεταξὺ λέγων, ἀπεσιώπα καὶ διέλειπε, λέξεως διαφυ-
 γέσης αὐτὸν, ἀναλαμβάνων καὶ διασιωπέμενος.

XI. Αἱ δ' ἵπποτροφίαι περιβόητοι μὲν ἐγένοντο
 καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀρμάτων· ἐπ' ἃ γὰρ ³ ἄλλος ἐδεῖς
 καθῆκεν Ὀλυμπιάσιν ἰδιώτης, ἐδὲ βασιλεὺς, μόνος δ'
 ἐκεῖνος· καὶ τὸ νικῆσαι δὲ καὶ δεύτερον γενέθαι καὶ
 τέταρ-

¹ Haec partic. deest B. 3.

² Demosthenem intelligit.

³ Subaudi ἄρματα καθάπαξ. In seq. lin. R. mavult εἶ-
 διότης.

τέταρτον, ὡς Θεουκίδης Φησίν, ὁ δ' Εὐριπίδης, τρίτον, ὑπερβάλλει λαμπρότητι καὶ δόξῃ πᾶσαν τὴν ἐν τέτοις Φιλοτιμίαν. λέγει δ' ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ ἄσματι ταῦτα. Σὲ δ' αἰέσομαι, ὦ Κλεινίε παῖ. καλὸν ἂ νῆκα ¹. κάλλισον δ', ὁ μηδεὶς ἄλλος Ἑλλάνων, ἄρματα πρῶτα δραμεῖν, καὶ δεύτερα καὶ τρίτα, βῆναι δ' ἀπονητὶ, δις σεφθέντα ἐλαίᾳ ² κάρυκι βοῶν παραδῆναι.

XII. Τῆτο μέντοι τὸ λαμπρὸν ἐπιφανέσερον ἐποίησεν ἢ τῶν πόλεων ³ Φιλοτιμία. σινηνὴν μὲν γὰρ αὐτῷ κειοσμημένην διαπρεπῶς ἐσησαν Ἑφέσιοι, τροφὰς δὲ ἵπποις καὶ πληθὸς ἱερείων παρεῖχεν ἡ Χίω πόλις, οἷνον δὲ Λέσβιοι, καὶ τὴν ἄλλην ὑποδοχὴν ἀφειδῶς ἐσιῶντι πολλές. ἔ μὴν ἀλλὰ ⁴ καὶ διαβολὴ τις ἢ κακοήθεια γενομένη περὶ τὴν Φιλοτιμίαν ἐκέλευν πλείονα λόγον παρέχε. λέγεται γὰρ, ὡς ἦν Ἀθήνησι Διομήδης, ἀνὴρ ἔ πονηρὸς, Ἀλκιβιάδης φίλος, ἐπιθυμῶν δὲ νίκην Ὀλυμπικὴν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πυθανόμενος ἄρμα δητμόσιον Ἀργείοις εἶναι, τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὼς ἐν Ἀργεὶ μέγα δυνάμενον καὶ φίλος ἔχοντα ποδῶς, ἐπεισεν αὐτῷ πριάσθαι τὸ ἄρμα. πριάμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, ἴδιον

1 Ita legit Xyl. pro ἄνικα. Sequens δ' post κάλλισον addidit R. de suo.

2 R. susp. καὶ τρίτα, μιᾶς ᾗ ἀπὸ νίσσης ἑπὶ σεφθέντα ἐλαίαν κήρ. βο. παραδ. eademque a meta ter coronatum tradere praconi coronam oleagineam voce sonora proclamandam.

3 Olim legebatur πολυμίαν, quod jam Xylandro maxime fuit suspectum, qui, sensum consentaneum redditurus, locum ita vertit: Hunc splendorem auxerunt honores, illi certatim a Graecis Asianis habitū. Dacer. praetulit lectionem Ms. πόλεων; ita & Anon. quae lectio ex Athenaeo confirmatur: ἑτάσασαν τῶν συμμαχιδῶν πόλεων ὡς περ θρακαίνας ἐχρήτο.

4 Ita R. dedit ex Anon. — Junt. & Flor. καὶ μὴν sine ἀλλά. B. 3. retento ἀλλά omittit καὶ μὴν. Utrumque Bryano rectius videbatur, quam recepta lectio καὶ μὴν ἀλλά, ex Ald. orta.

ἴδιον ἀπεγράψατο, τὸν δὲ Διομήδῃ χαίρειν εἶασε χαλεπῶς φέροντα καὶ μαρτυρόμενον θεὸς καὶ ἀνθρώπους. Φαίνεται ¹ δὲ καὶ δίκη συζῆσα περὶ τέττα, καὶ λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τῶ ζεύγους ὑπὲρ τῶ Ἀλκιβιάδου παιδός, ἐν ᾧ Τισίας εἶναι, ἔ Διομήδης, ὁ δικασάμενος.

XIII. Ἐπεὶ δ' ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς τὴν πολιτείαν ἐτι μειράκιον ἂν, τὰς μὲν ἄλλας εὐθὺς ἐταπεινώσει διαμαγωγῆς, ἀγῶνα δ' εἶχε πρὸς τε Φαίαια τὸν Ἐρασιγράτῃ, καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτῃ· τὸν μὲν, ἤδη κατ' ἡλικίαν προήκοντα, καὶ στρατηγὸν ἄριστον εἶναι δοκῶντα· Φαίαια δ', ἀρχόμενον, ὥσπερ αὐτὸς, αὐξάνεσθαι τότε, καὶ γνωρίμων ὄντα πατέρων, ἐλαττέμενον δὲ τοῖς τ' ἄλλοις καὶ περὶ τὸν λόγον. ἐντευτικὸς γὰρ ἰδίᾳ καὶ πιθαιὸς ἐδόκει μάλλον, ἢ φέρειν ἀγῶνας ἐν δήμῳ δυνατός. ἦν γὰρ, ὡς Εὐπολὶς φησι,

Παλειῖν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν.

Φέρεται δὲ καὶ λόγος τις κατ' Ἀλκιβιάδου ὡς Φαίαι ² γεγραμμένος, ἐν ᾧ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται, καὶ ὅτι, τῆς πόλεως πολλὰ πομπεῖα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κεκτημένης ³, Ἀλκιβιάδης ἐχρητο πᾶσιν αὐτοῖς ὥσπερ ἰδίᾳ πρὸς τὴν κατ' ἡμέραν δαίταν. ἦν δὲ τις Ὑπέρβολος Περιθόλης, ἔ μέμνηται μὲν ὡς ἀνθρώπου πονηροῦ καὶ Θεκυδίδης, τοῖς δὲ κωμικοῖς ὁμῶς τι πᾶσι διατριβὴν ἀεισικω-

¹ R. *sup.* φέρεται. Quod si probatur, ex ejus mente post sequens λόγος addendum erit ὅς. fertur actio quaedam forensis hinc existisse. Fertur item oratio, quae conscripta est ab Isocrate.

² Ita dedit R. de suo, ad exemplum locutionis, qua Plutarchus paulo ante usus est, λόγος Ἰσοκράτῃ γέγραπται, pro vulgari καὶ Φαίαιος. Xyland. conjecit ὑπὸ Φαίαιος, quod dat Anon. unde quoque proferri posse ὡς ὑπὸ Φαίαιος, R. testatur, cum ὡς & καὶ saepissime permutantur, iisdemque iugis exarari soleant.

³ V. κητήμενος. ex Cat. I. V. Frst.

σκηπτόμενος ἐν τοῖς θεάτροις παρεῖχεν. ἄτρεπτος δὲ πρὸς τὸ κακῶς ἀκείναι καὶ ἀπαθῆς ὢν, ὀλιγωρία δόξης, ἢν ἀναισχυντίαν καὶ ἀπόνοιαν ἔσαν, εὐτολμίαν ἐνιοὶ καὶ ἀνδρείαν καλῶσιν, ἐδενὶ μὲν ἤρεσεν, ἐχρήτη δ' αὐτῷ πολλάνις ὁ δῆμος, ἐπιθυμῶν προπηλακίζειν τὰς ἐν ἀξιώματι καὶ συνοφαντεῖν. ἀναπειθεῖς ἔν ὑπ' αὐτῆ τότε, τὸ ὄρακον ἐπιφέρειν ἔμελλεν, ὧ κολήοντες αἰεὶ τὸν πρέχοντα δόξη καὶ δυνάμει τῶν πολιτῶν ἐλαύνουσι, παραμυθήμενοι τὸν Φθόνον μᾶλλον, ἢ τὸν Φόβον. ἐπεὶ δὲ δῆλον ἦν, ὅτι ἐνὶ τῶν τριῶν τὸ ὄρακον ἐποίησσι, συνήγαγε τὰς εἰσέσεις εἰς ταῦτόν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ διαλεχθεῖς πρὸς τὸν Νικίαν, τῷ Ὑπερβόλῳ κάτω ἱ τὴν ἰσρακοφορίαν ἔτρεψεν. ὡς δ' ἐνιοὶ Φασιν, ἔ πρὸς Νικίαν, ἀλλὰ πρὸς Φαίανκα διαλεχθεῖς, καὶ τὴν ἐκεῖνος προσλαβὼν ἐταιρίαν, ἐξήλασε τὸν Ὑπέρολον, ἐδ' ἀπ' προσδοκήσαντα. Φαῦλος γὰρ ἐδεῖς ἐνέπιπτεν εἰς τῆτον τὸν κολασμὸν, ἐδ' ἄδοξος, ὡσπερ καὶ Πλάτων ὁ κωμικὸς εἶρηκε τῆ Ὑπερβόλε μνηθεῖς.

Καίτοι ² πέπραχε τῶν τρόπων μὲν ἀξία,

Αὐτῆ δὲ καὶ τῶν σιγμάτων ἀνάξια.

Οὐ γὰρ τοιούτων εἶνεκ' ὄραχ' εὐρέθη.

περὶ

1 Dacer. legit ex Ms. κατὰ τῆ Ὑπερβόλε; ita & Anon. — Bryano arridet nonnihil lect. B. 3. τῷ Ὑπερβόλῳ καλῶ, tanquam ironice dictum de homine palam sordido & flagitioso. R. susp. τῷ Ὑπερβ. κατὰ κεφαλῆς τὴν ὄρα, ἔτρ. nisi vulgata dicitio Plutarcho sit propria.

2 Grotius legit καὶ τῆ; interrogative. Hos versus misere confundere Donatum, testatur Xyl. Ad eos explicandos haec habet R. — αὐτῆ ἀνάξια — quae ipsi contigerunt, multo sunt nobiliora, excelsiora, quam ut tolerandum sit supplicium hominibus ampliffimae fortunae consecratum homini tam impuro, tam infami, tam villi, tam stercoreo esse inflictum. ἀξία τῶν τρόπων — mores ejus ii sunt, ut si fuissent in homine fortis nobilioris, merito visus is esset ob eos ita punitus esse. Verum ipse homo, Hyperbolus, pro nascendi forte, caeterisque suis dedecoribus, multum est infra honestatem hujus poenae.

περὶ μὲν ἄν τάτων ἐν ἑτέροις μᾶλλον εἶρηται τὰ ἰσο-
ρέμενα.

XIV. Τὸν δ' Ἀλκιβιάδην ὁ Νικίας ἐχ ἤτῃον ἠνία
θανμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἢ τιμώμενος ὑπὸ τῶν
πολιτῶν. πρόξενος μὲν γὰρ ἦν ὁ Ἀλκιβιάδης ¹ τῶν
Λακεδαιμονίων, καὶ τὰς ἀλόντας αὐτῶν περὶ Πύλον ἀν-
δρας ἐθεράπευσεν. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοί τε διὰ Νικίᾳ μάλι-
σα τῆς εἰρήνης τυχόντες, καὶ τὰς ἀνδρας ἀπολαβόντες,
ὑπερηγάπων αὐτόν· ἐν τε τοῖς Ἑλλησι λόγος ἦν, ὡς
Περιλέξας μὲν συνάφαντος αὐτοῖς ², Νικίᾳ δὲ λύσαντος
τὸν πόλεμον, οἳ τε πλεῖστοι τὴν εἰρήνην, Νικίειον ³ ἀνό-
μαζον· ἔ μετρίως ἀνιώμενος ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ Φθο-
νῶν, ἐβάλευε σύγχυσιν ὀριῶν. καὶ πρῶτον μὲν Ἀρ-
γεῖας αἰδανόμενος μίσει καὶ Φόβῳ ⁴ τῶν Σπαρτιατῶν
ζητῶντας ἀποσροφῆν, ἐλπίδας αὐταῖς ⁵ ἐνεδίδε κρύφα τῆς
Ἀθηναίων συμμαχίας, καὶ παρεδάρβυνε πέμπτων καὶ
διαλεγόμενος τοῖς προεσῶσι τὰ δῆμα, μὴ δεδιέναι, μηδ'
ἐπείκειν Λακεδαιμονίοις, ἀλλὰ πρὸς Ἀθηναίους τρέπε-
σθαι, καὶ περιμένειν ὅσον ἐδέκω μεταμελομένης καὶ τὴν
εἰρήνην ἀφιέντας. ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τε τὰς
Βοιωτὰς ἐποίησαντο συμμαχίαν, καὶ Πάνακτον ἐχ ἐσῶ-
σαν, ὥσπερ ἔδει, τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν, ἀλλὰ κα-
ταλύ-

¹ Ita dedit Br. pro vulg. Νικίας, secutus veteres editiones
(Junt. Ald. & Basil. e Cratandri & Bebelii officinis emissam,
1542) & interpretes, quibuscum consentit Dacer. & sic in Ms.
existare testatur. Fatetur tamen, Plutarchum idem de Nicia
tradere in ejus vita, quod nempe captivos ad Pylum benigne
exceperit: adeoque, si lectio ista Νικίας mendosa sit, non tam
librario, quam ipsi Plutarcho, imputandum censet.

² Ita dedit Anon. Subaud. τὸν πόλεμον. Vulg. αὐτὰς.

³ Ita legi voluit Br. ut est in Nicia. Vulg. Νικίειον.

⁴ Praefert Br. Φόβῳ cum B. 3. cum non metus populum
ad defectionem incitare soleat. Kind vertit: aus Neid und
Hafs gegen die Spartaner.

⁵ V. αὐτὰς, ex cat. l. V. ed. Frft.

ταλύσαντες, ὀργισμένους λαβὼν τὰς Ἀθηναίους, ἔτι μᾶλλον ἐξετράχυνε. καὶ τὸν Νικίαν ἐθορύβει καὶ διέβαλλεν εἰνότα κατηγορῶν, ὅτι τὰς ἐν Σφακηρίᾳ¹ τῶν πολεμίων ἀπολειφθέντας, αὐτὸς μὲν ἐν ἠθέλησεν ἐξελεῖν στρατηγῶν, ἐτέρων δ' ἐξελούντων ἀφῆκε καὶ ἀπέδωκε, χαριζόμενος Λακεδαιμονίοις. εἴτ' ἐκεῖνος μὲν ἐκ ἔπεισε, Φίλος ὦν, Βοιωτοῖς μὴ συνόμνυθαι, μηδὲ Κορινθίοις, Ἀθηναίοις² δὲ κωλύει τὸν βελλόμενον τῶν Ἑλλήνων Φίλον εἶναι καὶ σύμμαχον, εἰ μὴ δόξειε Λακεδαιμονίοις. ἐν δὲ τῷτε κακῶς φερομένῳ τῷ Νικίᾳ παρήσαν ὡσπερ κατὰ τύχην πρέσβεις ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίας, αὐτόθεν³ τε λόγους ἐπιεικεῖς ἔχοντες, καὶ πρὸς πᾶν τὸ συμβιβασικὸν καὶ δίκαιον αὐτοπρατόρες ἦμεν φάσκοντες. ἀποδεξαμένης δὲ τῆς βαλῆς, τὸ τε δῆμος⁴ τῇ ὑσέραια μέλλοντος ἐκκλησιάζειν, δεῖσας ὁ Ἀλκιβιάδης, διεπράξατο τὰς πρέσβεις ἐν λόγοις γενέσθαι πρὸς αὐτόν. ὡς δὲ συνῆλθον, ἔλεγε· Τί πεπόνθατε, ἄνδρες Σπαρτιάται; πῶς ἔλαθεν ὑμᾶς, ὅτι τὰ τῆς βαλῆς⁵ αἰεὶ μέτρια καὶ Φιλάνθρωπα πρὸς τὰς ἐντυγχάνοντάς ἐσιν, ὁ δὲ δῆμος μέγα φρονεῖ, καὶ μεγάλων ὀρέγεται; καὶ ἄν φάσκητε κύριοι πάντων ἀφίχθαι, προστάτων καὶ βιαζόμενος ἀγνωμονήσει⁶. Φέρε δὴ, τὴν εὐήθειαν ταύτην

1 Est insula exigua, Pylo opposita; nonnulli Sphagias vocant. Thucyd. l. IV. Plutarch. in Nic. Diodor. l. XII. Xyl.

2 V. Ἀθηναίους, ex Cat. l. V. ed. Frst. Sequens κωλύει dedit R. de suo pro vulg. κωλύειν.

3 Explicat hanc vocem R. „per semet ipsos, für sich selber, für ihre eigene Person. Veniebant cum animis amicitiae & concordiae deditis, non aliunde inditis, sed domesticis, domo allatis, sponte sua, proprio motu.“ Conf. de hoc vocis sensu Suidas.

4 Ita R. de suo dedit. Vulg. τὸ δὲ δῆμος.

5 R. susp. τὰ μὲν τῆς β.

6 Ita legi voluit Xylander. Olim ἀγνωμοσύνη.

την ἀφέντες, εἰ βέλεθε χρήσασθαι ¹ μετρίοις Ἀθηναίοις, καὶ μηδὲν ² ἐπιβιαθῆναι παρὰ γνώμην, ἕτω διαλέγεσθε περὶ τῶν δικαίων, ὡς ἐν ὄντες αὐτοκράτορες. συμπράξομεν δ' ἡμεῖς Λακεδαιμονίοις χαριζόμενοι ³. Ταῦτα δ' εἰπὼν, ὄρισας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ μετέστησεν ἀπὸ τῆς Νικίης παντάπασι πισειύοντας αὐτῶ, καὶ θαυμάζοντας αὐτῶ ⁴ ἅμα τὴν δεινότητα καὶ σύνεσιν, ὡς ἔτι τυχόντος ἀνδρὸς ἔσαν. τῇ δ' ὑπεραίρῃ συνήχθη μὲν ὁ δῆμος, εἰσῆλθον δ' οἱ πρέσβεις. ἐρωτώμενοι δ' ὑπὸ τῆς Ἀλκιβιάδου πάνυ Φιλανδρώπως, ἐφ' οἷς ἀφιγμένοι τυγχάνουσιν, ἐπιφάσαν ἡμεῖν αὐτοκράτορες. εὐθὺς ἔτι ὁ Ἀλκιβιάδης ἐνέκειτο μετὰ κραυγῆς ⁵, ὥσπερ ἐν ἀδικίᾳ, ἀλλ' ἀδικήμενος, ἀπίστος καὶ παλιμβόλος ἀποκαλῶν, καὶ μηδὲν ὑγιὲς μῆτε πράξειν, μῆτ' εἰπεῖν ἤνουντας. ἐπηγανάκει δ' ἡ βελή, καὶ ὁ δῆμος ἐχαλέπαινε. τὸν δὲ Νικίαν ἐπιπληξίς εἶχε καὶ κατήφεια τῶν ἀνδρῶν τῆς μεταβολῆς, ἀγνοῶντα ⁶ τὴν ἀπάτην καὶ τὸν δόλον.

XV. Οὕτω δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιπεσόντων, στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης, εὐθὺς Ἀργεῖος καὶ Μαντινεῖς καὶ Ἠλείος συμμάχους ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ τὸν μὲν τρόπον ἔδειξεν τῆς πράξεως ἐπὶ μὲν μέγα δ' ἦν τὸ πεπραγμένον ὑπ' αὐτῶ, διασησῆσαι ⁷ καὶ κραδῶσαι Πελοπόννησον ὀλίγη δεινὴ ἄπασαν, καὶ τοσαύτας ἀσπίδας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ περὶ Μαντινείαν ἀντιτάξαι Λακεδαί-

¹ V. εἰ βέλεθε ἀφέντες. χρήσασθε. ex Cat. l. V. Frft.

² R. sup. πρὸς μηδὲν ἐπιβ.

³ Male Schirach: Ich will, zum Vortheil der Athenienser, euch beystehen.

⁴ deest haec vox αὐτῶ B. 3.

⁵ V. B. 3. μετὰ κραυγῆς καὶ ὀργῆς. Ita in quibusdam esse, etiam H. Steph. annotat.

⁶ V. ἀγανακτῶντα. ex Cat. l. V. Frft.

⁷ R. videtur deesse δοκῆντος, vel tale quid. — vel μόνος δοκῆντος, quippe qui solus videretur Peloponnesum distraxisse.

κεδαιμονίοις, καὶ ποβρατάτω τῶν Ἀθηναίων ἰ ἀγῶνα κατα-
 σιεύσασαι καὶ κίνδυνον αὐτοῖς ², ἐν ᾧ μέγα μὲν ἔδεν ἡ νί-
 κη προσέθηκε κρατήσασιν, εἰ δ' ἐσφάλησαν, ἔργον ἦν
 τὴν Λακεδαίμονα περιγενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐ-
 θύς ἐπέθεντο καταλύειν ἐν Ἀργεὶ τὸν δῆμον οἱ Χίλιοι ³,
 καὶ τὴν πόλιν ὑπήκοον ⁴ ποιεῖν Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ
 παραγενόμενοι κατέλυσαν τὴν δημοκρατίαν. αὐτοὶ δὲ
 τῶν πολλῶν ἐξευεγναμένων τὰ ὄπλα καὶ κρατησάντων,
 ἐπελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, τὴν τε νίκην ἐβεβαίωσε τῷ δή-
 μῳ, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη συνέπεισε καθεῖναι, καὶ προσ-
 μίξαντας τῇ Θαλάσῃ, τὴν πόλιν ἐξάψαι παντάπασι τῆς
 Ἀθηναίων δουλείας. καὶ τέκτονας καὶ λιθεργὰς ἐκ τῶν
 Ἀθηναίων ἐκόμισε, καὶ πᾶσαν ἐνεδεικνυτο προθυμίαν,
 ἔχ ἤτιον ἑαυτῷ κίλυμος, ἢ τῇ πόλει, χάριν καὶ ἰχύν.
 ἔπεισε δὲ καὶ Πατρεῖς ὁμοίως τείχεσι μακροῖς συνάψαι
 τῇ Θαλάσῃ τὴν πόλιν. εἰπόντος δὲ τινος τοῖς Πατρεῦ-
 σιν, ὅτι καταπίδνται ὑμᾶς Ἀθηναῖοι. Ἴσως, εἶπεν ὁ
 Ἀλκιβιάδης, κατὰ μικρὸν καὶ κατὰ τὰς πόδας, Λα-
 κεδαιμόνισι δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀθρόως. ἔ μὴν
 ἀλλὰ καὶ τῆς γῆς συνεβέλευεν ἀντέχεσθαι τοῖς Ἀθη-

B 2

ναί-

1 Ita R. dedit pro vulg. Ἀθηναίων.

2 Ad Lacedaemonios referendum, uti & in seq. κρατήσασιν
 & ἐσφάλησαν.

3 Hanc lectionem, quam Anon. & V. exhibent, veram Br.
 judicat, coll. Diod. Sic. l. XII. Vulgo legitur χιλίαρχοι, quod
 Xyl. per belli & exercituum duces, seu tribunos militum ex-
 plicat, nescius, an scribendum sit πολίαρχοι, vel ὀλιγαρχικοί.
 Pugnam, cujus mentio hic fit, apud Mantineam factam, in
 qua Argivi succubuerunt, describit Thucyd. l. V. & Diodor.
 l. XII.

4 Vulg. lectio haec est: ὑπήκοον ποιεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ πα-
 ραγενόμενοι, κατέλ. Post h. v. autem R. videtur deesse αὐ-
 τοῖς; vel potius sic legendum: ὑπήκοον ποιεῖν Λακεδαιμονίοις.
 οἱ δὲ παραγ. vel Λακεδαιμονίοις, οἱ καὶ παραγ. Mediam le-
 ctionem praetulit & dedit R. de suo.

ναίσις, καὶ τὸν ἐν Ἀγραύλῃ¹ προβαλλομένους ἀεὶ τοῖς ἐΦήβοις ὄρκιον ἔργω βεβαιῶν. ὀμνύουσι γὰρ ὄροις χρήσασθαι τῆς Ἀττικῆς, πυροῖς, κριθαῖς, ἀμπέλοις, ἐλαίαις· οἰκίαν ποιεῖσθαι διδασκόμενοι τὴν ἡμέραν καὶ καρποφόρον².

XVI. Ἐν δὲ τοιαύτοις πολιτεύμασι καὶ λόγοις, καὶ Φρονήματι καὶ δεινότητι, πολλὴν αὖ πάλιν³ τὴν τρυφήν τῆς διαίτης, καὶ περὶ πότους καὶ ἑρωτας ὑβρίσματα⁴, καὶ θηλότητος ἐδῆτων ἀλεργῶν ἐλιχομένων δι' ἀγορᾶς, καὶ πολυτέλειαν ὑπερήφανον, ἐπιτομάς τε κατασφραμάτων ἐν ταῖς τριήρσιν, ὅπως μαλακώτερον ἐγκαθεύδοι, κειρίαις, ἀλλὰ μὴ σανίσι τῶν σφραμάτων ἐπιβαλλομένων, ἀσπίδος τε διαχρύσεα ποίησιν, ἑδὲν ἐπίσημον

¹ Heinr. Valesius ita correxit lectionem vulg. ἐν Ἀγραύλῳ, in *fanio Agrau'i*. R. etiam suspicatur, ἐν Ἀγραυλείῳ. Sequens προβαλλομένους, dedit R. de suo, pro vulg. προβαλλόμενοι. ut, quam jurisjurandi formulam Athenienses juventuti suae identidem (quotannis) dicendam proponerent, eam rebus ipsis quoque approbarent.

² V. ἡμέραν καρποφόρον ἢ ἡμέραν καὶ. ex Cat. l. V. Frst. Locum R. ita explicat: ubicunquæ locorum illas fruges essent reperturi, eas regiones habituros esse in numero Atticae, pro Attica — subjungitque: Videtur hoc Plutarchi commentum aliquod esse. Somniavit. — Schirach eum sequitur: Die Atheniensischen Jüng'inge mußten schwören, daß sie das für die Attischen Grenzen halten wollten, wo Getraide, Wein und Oel erzeugt würde, wodurch sie erinnert werden sollten, fruchtbares Land sich zu erwerben. In nota ad h. l. addit: Der Schwur der Atheniensischen Jüng'inge, wenn sie in die Bürgermatrikul eingezeichnet wurden, findet sich wörtlich beym Pollux B. 8. K. 9. Aber es steht nichts von dem darinnen, was Plutarch hier anführt, und es scheint überhaupt, daß Plutarch sich hier versehen, und in dieser ganzen, ohne Zusammenhang angeführten, Stelle einen Schriftsteller ausgeschriben habe, der irrig erzählt.

³ R. videtur deesse ἢν ὄρῶν, vel ἐπεδάκνυο, vel tale quid.

⁴ Vulg. ὑβρίσματά τε, καὶ θηλ. R. deleuit γο de suo sensu.

μον τῶν πατρίων ἔχουσιν, ἀλλ' Ἐρωτα κεραυνοφόρον.
ἄπερ ὄρωντες ¹ οἱ μὲν ἔνδοξοι μετὰ τῷ βδελύττειναι
καὶ δυσχεραίνειν, ἐφοβῆντο τὴν ὀλιγαρίαν αὐτῷ καὶ
παρνομίαν, ὡς τυραννικὰ καὶ ἀλλόκοτα· τῷ δὲ δήμῳ
τὸ πάθος τὸ πρὸς αὐτὸν ἔκακως ἐξηγήμενος ὁ Ἄρι-
στοφάνης ταῦτ' εἶρηκε.

Ποθεῖ μὲν, ἐχθαίρει δὲ, βδέεται δ' ἔχειν.
ἔτι δὲ μᾶλλον τῇ ὑπονοίᾳ ² πιέζαν.

Μάλιστα μὲν λέοντα μὴ ἔν πόλει τρέφειν.

Ἦν δ' ἐκλήρωθη τις ³, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.
ἐπιδόσεις γὰρ καὶ χορηγίαι, καὶ Φιλοτιμήματα πρὸς τὴν
πόλιν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολείποντα, καὶ ὄξια προγόνων,
καὶ λόγος δύναμις, καὶ σώματος εὐπρέπεια, καὶ ξάμη μετ'
ἐμπειρίας τῶν πολεμικῶν καὶ ἀλιῆς, πάντα τὰλλα συγχω-
ρεῖν ἐποίει καὶ φέρει μετρίως τὰς Ἀθηναίους, ἀεὶ τὰ πράξι-
τάτα τῶν ὀνομάτων τοῖς ἀμαρτήμασι τιθεμένους, παιδείας καὶ
Φιλανθρωπίας ⁴. οἷον ἦν καὶ τὸ Ἀγάθαρχον τὸν ζωγρά-
φον εἰρξαι, εἶτα γράψαντα τὴν οἰκίαν, ἀφείναι δαρη-
σάμενον· καὶ Ταυρέαν ἀντιχορηγῶντα ῥαπίσαι, Φιλο-
τιμῶμενον ὑπὲρ τῆς νίκης· καὶ τὸ Μηλίαν γυναῖκα ἐν
τῶν αἰχμαλώτων ἐξελόμενον, καὶ συνόντα θρέψαι παι-
δάριον ἐξ αὐτῆς. καὶ γὰρ τῷτο Φιλάνθραπον ἐκάλεον.
πλὴν ὅτι τῷ ⁵ τὰς Μηλίας ἠβηδὸν ἀποσφαγῆναι τὴν
πλεισὴν αἰτίαν ἔχε, τῷ ψηφίσματι συνειπῶν.

B 3

Φων-

1 Br. judice, delendo ἄπερ praecedens illa prolixior sententia ab ὄρωντες regi potest, quae jam suspensa extet sine verbo.

2 Satis Xyl. suam hujus vocis versionem defendit. Non enim suspicionem, ut Donatus verterat, denotat, sed allegoriam; vel, ut R. h. l. explicat; non nominatim quidem Alcibiadem prodens, at similitudine tamen leonis eum adumbrans.

3 Apud Aristoph. in Ranis v. 1480. est ἐκλήρωθη τις.

4 V. παιδας καὶ Φιλοτιμίας, e Cat. l. V. ed. Frft. — Φιλοτιμίας legi, testatur etiam H. Steph.

5 Ita ex conjectura Bryani. Vulgo deest ἦ. Seq. ἠβηδὸν deest B. 3.

Φώντος ¹ δὲ Νεμέαν γράψαντος, ἐν ταῖς ἀγνάλαις αὐτῆς καθήμενον Ἀλκιβιάδην ἔχρασαν, ἐθεῶντο καὶ συνέτρεχον χαίροντες, οἱ δὲ πρεσβύτεροι ² καὶ τέτοις ἐδυσχέρανον, ὡς τυραννικοῖς καὶ παρανόμοις. ἐδόκει δὲ καὶ Ἀρχέστρατος ἐκ ἀπὸ τρόπου λέγειν, ὡς ἡ Ἑλλάς ἐκ αὐτῆς ἤνεγκε δύο Ἀλκιβιάδας. ἐπεὶ δὲ Τίμαν ὁ μισάνθρωπος εὐημερήσαντα τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ προπεμπόμενον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῶς, ἔπαρηλθεν, ἐδ' ἐξέκλιεν, ὥσπερ εἰάθει τὰς ἄλλας ³, ἀλλ' ἀπαντήσας καὶ δεξιωσάμενος. Εὐ γ', ἔφη, ποιεῖς αὐξόμενος, ἦ παῖ· μέγα γὰρ αὐξήσῃ καὶ ἅπασιν τέτοις· οἱ μὲν ἐγγέλων, οἱ δ' ἐβλασφήμην, ἐνίκα δὲ καὶ πάνυ τὸ λεχθὲν ἐπέσρεφεν ⁴. ἔτας ἀκριτος ἦν ἡ δόξα περὶ αὐτῆς διὰ τὴν τῆς Φύσεως ἀνωμαλίαν.

XVII. Σικελίας δὲ, καὶ Περικλέως ἔτι ζῶντος, ἐπεθύμην Ἀθηναῖοι, καὶ τελευτήσαντος ἤπλοντο, καὶ τὰς λεγομένας βοηθείας καὶ συμμαχίας ἔπεμπον ἐκασοτε τοῖς ἀδικημένοις ὑπὸ Συρακουσίων, ἐπιβάθρας τῆς μείζονος στρατείας τιθέντες. ὁ δὲ παντάπασι τὸν ἔρωτα τῆτον ἀναφλέξας αὐτῶν, καὶ πείσας, μὴ κατὰ μέρος, μηδὲ κατὰ μικρὸν, ἀλλὰ μεγάλῳ σίλῳ πλείυσαντας ἐπιχειρεῖν κατασρέφειν ⁵ τὴν νῆσον, Ἀλκιβιάδης ἦν, τὸν τε δῆμον μεγάλα πείσας ἐλπίζειν, αὐτὸς τε μείζονων ὀρεγόμενος. ἀρχὴν γὰρ εἶναι, πρὸς ἃ ἠλπίζει, διανοεῖτο τῆς στρατείας, ἔ τέλος, ὥσπερ οἱ λοιποὶ, Σικελίαν. καὶ Νικίας μὲν, ὡς χαλεπὸν ἔργον ὄν τὰς Συρακούσας ἐλεῖν, ἀπέτρεπε τὸν δῆμον· Ἀλκιβιάδης δὲ Καρχηδόνα καὶ Λιβύην ὀνειροπολῶν, ἐκ δὲ τέτων προσγενο-

1 Athenaeus, eadem narrans, vocat Aglaophonta.

2 V. πρεσβύται.

3 Ita V. & Anon. Vulgo τοῖς ἄλλοις. Subaudiendum ἐκκλίειν.

4 V. ἐπέσρεφεν.

5 Sic B. 3. — Vulgatae καὶ interponunt,

γενομένων, Ἰταλίαν καὶ Πελοπόννησον ἤδη περιβαλλόμενος, ὀλίγα δεῖν ἐφόδια τῷ πολέμῳ Σικελίαν ἐποιεῖτο. καὶ τὰς μὲν νέεσ ἀυτόθεν εἶχεν ἤδη ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένεσ, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἠμυρούτο πολλὰ θαυμάσια περὶ τῆς στρατείας περαινόντων, ὥσε πολλὰς ἐν ταῖς παλαίστραισ καὶ τοῖς ἡμικυλλίοισ καδέζεσθαι, τῆσ τε νῆσε τὸ χῆμα καὶ θέσιν Λιβύησ καὶ Καρχηδόνοσ ὑπογράφουτας. Σωκράτη μέντοι τὸν Φιλόσοφον, καὶ Μέτωνα τὸν ἀερολόγον, ἐδὲν ἐλπίσαι τῇ πόλει χρησὸν ἀπὸ τῆσ στρατείας ἐκείνησ λέγουσι· τὸν μὲν ¹, ὡσ εἶοικε, τῷ συνήθεσ δαιμονίῳ γενομένῳ ² καὶ προσημαίνοντοσ· ὁ δὲ Μέτων, εἴτε δεῖσασ ἐν λογισμῷ τὸ μέλλον, εἴτε μαντικῆσ τιμὴ τρόπῳ χρησάμενοσ, ἐσκήψατο μεμνημένοι, καὶ λαβῶν δῆδα καιομένην, οἷοσ ἦν αὐτῷ τὴν οἰκίαν ὑφάπτειν. ἔνοιοι δὲ Φασι, προσποίημα μὲν μανίασ μὴδὲν ἐσπενύσθαι τὸν Μέτωνα, καταπρῆσαι δὲ τὴν οἰκίαν ὑκίωσ, εἶθ' ἔωθεν προελθόντα, δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἐπὶ συμφορῷ τηλικαύτη τὸν υἱὸν αὐτῷ παρεθῆναι τῆσ στρατείας. ἐκεῖνοσ μὲν ἔν ἔτυχεν, ἂν ἤξισ, παρακρησάμενοσ τὰσ πολίτασ.

XVIII. Ὁ δὲ Νικίασ ἄναν μὲν ἠρέθη στρατηγὸσ, ἐχ ἦνικα τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τὸν συνάρχοντα Φεύγων. ἐφαίνετο γὰρ τοῖσ Ἀθηναίοισ τὰ τῷ πολέμῳ βέλτιον εἶεν, μὴ προειμένοισ τὸν Ἀλκιβιάδην ἄκρατον ³, ἀλλὰ μιχθείσθησ πρὸσ τὴν τόλμαν αὐτῷ τῆσ Νικίασ προνοίας. καὶ γὰρ ὁ τρίτοσ στρατηγὸσ Λάμαχοσ ἠλικίῳ προήκων, ὁμοσ ἐδόκει μὴδὲν ἦττον εἶναι τῷ Ἀλκιβιάδῳ διάπυροσ

B 4

¹ Sic dedit R. de suo pro leſt. vulg. λέγουσιν. ὁ μὲν. aptus illi videbatur accuſativuſ τὸν a praemiſſis Σωκράτη & Μέτωνα — μὴδὲν χρησὸν ἐλπίσαι.

² R. ſuſp. ἐμποδῶν γενομένησ, vel παραγενομένησ αὐτῷ, καὶ ἀ προσημ. quia numen ei familiare veniſſet ad eum, pro more ſuo ipſi inſauſta praefignificans.

³ R. ſuſp. μὴ προειμένοισ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ ἐξεστίαν ἄκρατον.

καὶ Φιλοκίνδυνος ἐν τοῖς ἀγῶσι ¹. βαλευομένων δὲ πε-
 ρὶ πλήθους καὶ τρόπου παρασκευῆς, ἐπεχείρησεν αὐ-
 ρις ὁ Νικίας ἐνίστασθαι καὶ καταπαύειν τὸν πόλεμον.
 ἀνλειπόντος δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ κρατήσαντος, ἔγραψε
 τῶν ῥητόρων Δημόστρατος, καὶ εἶπεν, ὡς χρὴ τὰς στρα-
 τηγὰς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τῆ
 πολέμου παντός. ἐπιψηφισαμένους δὲ τῷ δήμῳ καὶ γε-
 νομένων ἐτοιμῶν πάντων πρὸς τὸν ἐκπλεον, ἔχρησά
 παρῆν ἐδὲ τὰ τῆς ἑορτῆς ². Ἀδωνίαν γὰρ εἰς τὰς ἡμέ-
 ρας ἐπεινάς καθιμύνταν, εἶδαλα πολλὰ καὶ νεκροῖς ἐκκο-
 μιζομένοις ὅμοια προῦκνεντο ταῖς γυναῖξιν, καὶ ταφὰς
 ἐμιμῶντο κοπιόμεναι, καὶ θρήνησ ἦδον. ἡ μέντοι τῶν
 Ἑρμῶν περικοπή, μὲν νυκτὶ τῶν πλείστων ἀκρατηρια-
 θέντων τὰ πρόσωπα, πολλὰς καὶ τῶν περιφρονούντων
 τὰ τοιαῦτα διετάραξεν. ἐλέχθη μὲν ἔν, ὅτι Κορίνθιοι
 διὰ τὰς Συρακοσικὰς ἀποικίας ἔντας, ὡς ἐπιχέσεως ἐσο-
 μένης πρὸς τῶν οἰωνῶν ³, ἢ μεταγνώσεως τῶν πολέμου,
 ταῦτα δράσειαν. ἔ μὴν ἤπλετό γε τῶν πολλῶν ἔθ'
 ἔτος ὁ λόγος, ἔθ' ὁ τῶν σημείων ⁴, δεῖνδον εἶναι μη-
 δὲν οἰομένων, ἀλλ' οἷα Φιλεῖ Φέρειν ἀκρατος ἀκολάσταν
 νέων εἰς ὕβριν ἐν παιδιᾷς ὑποφερομένων, ὀργῇ δ' ἄμα
 καὶ φόβῳ τὸ γεγονός λαμβάνοντες, ὡς ἀπὸ συναμο-
 σίας ἐπὶ πράγμασι μεγάλοις τετολμημένον ⁵, ἄπασαν ἐξ-
 ἴτα-

1 Ita ex conjectura Bryani. Vulg. ἐνίοις ἀγῶσι.

2 Inficete dictum R. videtur, planius dictum fuisse monenti
 ἐτοιμῶν πάντων πρὸς τὸν ἐκπλεον, παρῆν ἑορτή. ἀλλ' ἐδ' αὐτῇ
 χρῆσόν γε προσημαινεσα. Pone ἔχρησά deesse censet μέν, cui
 respondet μέντοι, paulo infra sequens.

3 V. πρὸ τῶν οἰωνῶν, ex Cat. ed. Frst.

4 Anon. & Dacer ex Ms. σημείων. R. in σημείων latere
 videtur μειρακνυλίων, juvenulorum, aut potius Ἀργείων. Sed
 fateor, me nescire, quid hoc valeat. Probarem equidem lectio-
 nem Anon. & legerem ἔτε τοῦ τῶν σημείων.

5 Anon. & Dacer. hanc dant lectionem pro vulgari ἴτελ-
 μεμένων.

ηταζον ὑπόνοιαν πικρῶς, ἢ τε βεβλή συνίῃσα περι τέ-
των, καὶ ὁ δῆμος ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πολλαίαις.

XIX. Ἐν δὲ τῷ δόλῳ τινὰς καὶ μετόικος προ-
ήγαγεν Ἀνδροκλῆς ὁ δημαγωγός, ἄλλων τ' ἀγαλμάτων
περικοπᾶς, καὶ μυσηρίων παρ' οἶνον ἀπόμιμήσεις, τῷ
Ἀλκιβιάδῃ καὶ τῶν Φίλων κατηγορεῖντας. ἔλεγον δὲ.
Θεόδωρον μὲν τινα δρᾶν τὰ τῷ κῆρυκος, Πολυτίαναν δὲ
τὰ τῷ δαδῆχα, τὰ δὲ τῷ ἱεροφάντῃ τὸν Ἀλκιβιάδην,
τὸς δ' ἄλλοις ἑταίροις παρεῖναι καὶ μυεῖσθαι, μύσας προσ-
αγορευομένους. ταῦτα γὰρ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ γέγραπται,
Θεσσαλῆ τῷ Κίμανος εἰσαγγεῖλαντος Ἀλκιβιάδην ἀσε-
βεῖν περὶ τῷ θεῷ ¹. τραχυνομένα δὲ τῷ δήμῳ, καὶ
πικρῶς πρὸς Ἀλκιβιάδην ἔχοντος, καὶ τῷ Ἀνδροκλέος
(ἦν γὰρ ἕτος ἐχθρὸς ἐν τοῖς μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ)
παροξύνοντος, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐταράχθησαν οἱ περὶ τὸν
Ἀλκιβιάδην. αἰθόμενοι δὲ, τὸς τε ναύτας, ὅσοι πλεῖν
ἔμελλον εἰς Σιμελίαν, εἴνεος ὄντας αὐτοῖς, καὶ τὸ στρα-
τιωτικόν, Ἀργεῖων δὲ καὶ Μαντινέων χιλίων ὄντων
ὀπλιτῶν ἀκούοντες ἀναφανδὸν λεγόντων, ὡς δι' Ἀλκιβιά-
δην στρατεύοντο διαπόντιον καὶ μακρὰν στρατείαν, ἔαν
δὲ τις ἀγνωμονῇ περὶ τῶτον, εὐθύς ἀποσήσεται· ἀν-
εδέρξεν καὶ παρίσαντο τῷ καιρῷ ² πρὸς τὴν ἀπολογίαν,
ὡσε τὸς ἐχθρὸς πάλιν ἀθυμεῖν καὶ φοβεῖσθαι, μὴ πε-
ρὶ τὴν κρίσιν ὁ δῆμος ἀμβλύτερος αὐτῷ γένηται, διὰ

B 5

τῆν

¹ Xyl. vertit: *de profanata religione deum*, annotatque:
„Cereris & Proserpinae. Est enim legendum, non τῷ Θεῷ,
sed τῷ Θεῷ, ut paulo post legitur in formula accusationis.“

² Interprete R. haec locutio, quae vix ulli lectori placebit,
bene si habet, idem significabit, atque *παράσασιν ἐλάμβανον ἀπὸ
τῷ καιρῷ, a tempore vel opportunitate animos accipiebant, ac-
cendebantur, confirmabantur*. Ipsi videtur tamen aut ante aut
post τῷ καιρῷ deesse πίσυνοι, vel simile quid. *Freti tempore,
accedebant ad causae suae dictionem animis fidentibus*. Ad-
huc dubitat, an legendum sit, *παρήσαν*.

τὴν χρεῖαν. πρὸς ταῦτα ἔν τεχνάζεσι, τῶν ξητόρων τὰς ἐδοκῆντας ἐχθρὰς τῆ Ἀλκιβιάδου, μισῶντας δ' αὐτὸν ἐχ ἦτλον τῶν ὁμολογούντων, ἀνισαμένους ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ὡς ἄτοπον εἶναι αὐτοκράτορι στρατηγῷ τηλικαύτης ἀποδεδειγμένῳ δυνάμει, ἠθροισμένης στρατίας καὶ τῶν συμμάχων, μεταξὺ συγκληρῶντας ¹ δικαστήριον, καὶ ὕδωρ διαμετρῶντας, ἀπολλύναι τὸν καιρὸν. ἀλλὰ οὖν μὲν ἀγαθὴ τύχη πλεέτω, τῆ δὲ πολέμου διαπραχθέντος, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις ² ἀπολογεῖσθαι παράν. ἐν ἐλάνθανε μὲν ἔν ἡ κακοήθεια τῆς ἀναβολῆς τὸν Ἀλκιβιάδην, ἀλλ. ἔλεγε παριῶν, ὡς δεινὸν εἶναι αἰτίας ἀπολιπόντα κατ' ἑαυτῆ καὶ διαβολὰς, ἐμπέπεσθαι μετέωρον ἐπὶ τοσαύτης δυνάμει. ἀποθανεῖν γὰρ αὐτῷ ³ προσήκει μὴ λύσαντι τὰς κατηγορίας, λύσαντι δὲ καὶ Φανέντι κατ' αὐτῷ, τρέπεσθαι πρὸς τὰς πολεμίας, μὴ δεδοικότες τὰς συκοφάντας.

XX. Ἐπεὶ δ' ἐκ ἐπειθεν, ἀλλὰ πλεῖν ἐκέλευον αὐτὸν, ἀνήχθη μετὰ τῶν συστρατῆγων ⁴ ἔχων τριήρεις μὲν ἐ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν ἀποδεῆσας, ὀπλίτας δὲ πεντακισχίλιους καὶ ἑκατὸν, τοξότας δὲ καὶ σφενδομήτας καὶ ψιλὰς περὶ τριακισίους καὶ χιλίας, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλογον. προσβαλὼν δ' Ἴταλίαν, καὶ Ῥήγιον ἐλὼν, εἰσηγήσατο γνάμην, ὅτω τρόπῳ πολεμητέον εἶσι. καὶ Νικίαν μὲν ἀντιλέγοντος, Λαμάχου

¹ B. 3. dat simplex κληρῶντας.

² Suspectum Reiskio. Mavult prorsus abesse, ut ad ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς subaudiatur sive ἐγκλήμασιν, sive κατηγοροῖς, sive δικαίοις.

³ deest B. 3. Pro sequenti προσήκει Br. maluit προσήκειν, quia sequatur ῥέπεσθαι, & Anon. Daceriumque ex Ms. pro hac emendatione citat. R. προσήκει bene habere censet, cum saepe oratio ab infinita & obliqua ad finitam & rectam delabi solet.

⁴ V. συστρατιωτῶν, ex Cat. I. V. ed. Frft.

μάχη δὲ προσθεμένη, πλεύσας εἰς Σικελίαν, προσηγάγετο Κατάνην, ἄλλο δ' ἔδεν ἔπραξε, μετάπεμπτος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὴν κρίσιν εὐθύς γενόμενος. πρῶτον μὲν γὰρ, ὥσπερ εἴρηται, ψυχραὶ τινες ἰποψίαι καὶ διαβολαὶ κατὰ τῆ Ἀλκιβιάδα προσέπιπτον ἀπὸ δέλων καὶ μετοίκων. ἔπειτα τῶν ἐχθρῶν ἀπόντος αὐτῆ κατὰπλομένων σφοδρότερον, καὶ τοῖς περὶ τὰς Ἑρμῆς ὑβρίσμασι καὶ τὰ μυσιὰ συμπλεκόνταν, ἄς ἀπὸ μίας ἐπὶ νεωτερισμῶ συνωμοσίας πεπραγμένα, τὰς μὲν ὀπισθῶν ἐπαιτιάζοντας ἐνέβαλον ¹ ἀκρίτως εἰς τὸ δεσματήριον, ἤχθοντο δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην μὴ λαβόντες ὑπὸ τὰς ψήφους τότε, μηδὲ κρινάντες ἐπ' αἰτίαις τηλικαύταις. ὁ δὲ τῇ πρὸς ἐκεῖνον ὀργῇ περιπεσὼν ² οἰκείος, ἢ Φίλος, ἢ συνηθής, χαλεπωτέροις αὐτοῖς ἐχρήσατο. τὰς δὲ μηνύσαντας ὁ μὲν Θεκυδίδης ὀνομάσαι παρήκην, ἄλλοι δ' ὀνομάζεσι Διοκλείδαν καὶ Τεύηρον, ὧν καὶ Φρύνιχος ἔστι ὁ κωμικὸς ταυτὶ πεποιημῶς.

Ὡ Φίλταθ' Ἑρμῆ, καὶ Φυλάσσε, μὴ πεσὼν
 Αὐτὸν παρακρέσῃ ³, καὶ παράχης διαβολὴν

Ἐτέρῳ Διοκλείδῃ βεβλομένῳ καιὸν τι δρῶν.

Ἐ. Φυλάξομαι ⁴. Τεύηρω γὰρ ἐχὶ βέλομαι
 Μήνυτρα δᾶναι τῷ παλαμναίῳ ξένῳ.

καίτοι βέβαιον ἔδεν, ἔδ' ἰχυρὸν οἱ μηνύοντες ἐδείκνυσαν. εἰς δ' αὐτῶν ἐρωτώμενος, ἕπως τὰ πρόσωπα τῶν Ἑρμοκοπιδῶν γνωρίσειε, καὶ ἀποκριάμενος, ὅτι πρὸς τὴν

¹ V. ἐνέβαλλον, ex Cat. I. V. Frft.

² Ita suspicabatur Bryan, esse legendum, cum hoc verbum in hoc sensu multo sit usitatus. Vulg. παραπεσὼν.

³ Nescio, quid Br. voluerit, h. v. legendam esse sine jota subscripto, cum eam ipse declarat esse secundam personam ἢ παρακρέσσομαι. Praeced. αὐτὸν est pro σαυτὸν te ipsum laedas vel atteras, casu membrum quoddam tuum frangas.

⁴ Haec respondentur a Mercurio. Xyl. V. καὶ Φυλάξ. ex Cat. ed. Frft.

τὴν σελήνην ¹, ἐσφάλη τᾶ παντός, ἕνης καὶ νέας ἕσης, ὅτε ταῦτ' ἐδράτο· θόρυβον μὲν παρέχε τοῖς νῦν ἔχουσι, τὸν δῆμον δ' ἐδὲ τᾶτο μαλακότερον ἐποίησε πρὸς τὰς διαβολὰς, ἀλλ', ὥσπερ ἄρμησεν ἐξ ἀρχῆς, ἐκ ἐπαύσατο, φέρων καὶ καταβάλλων εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἧ τις κατεῖποι.

XXI. τῶν ἔν δεθέντων καὶ φυλαττομένων ἐπὶ κρίσει τότε καὶ Ἀνδοκίδης ἦν ὁ ρήτωρ, ἐν Ἑλλάδικος ὁ συγγραφεὺς εἰς τὰς Ὀδυσσεῶς ἀπογόνους ἀνήγαγεν. ἐδόκει δὲ μισόδημος καὶ ὀλιγαρχικὸς ὁ Ἀνδοκίδης· ὑποπλον δ' ἔχ ἦμισα τῆς τῶν Ἑρμῶν περιμοπῆς ἐποίησεν ὁ μέγας Ἑρμῆς, ὁ πλησίον αὐτῆ τῆς οἰκίας, ἀνάδημα τῆς Αἰγιήδος Φυλῆς, ἰδρυμένος. ἐν γὰρ ὀλίγοις πάνυ, τῶν ἐπιφαιῶν μόνος χεδὸν ἀκέραιος ἔμεινε· διὸ νῦν Ἀνδοκίδα καλεῖται, καὶ πάντες ἕτως ὀνομάζουσι, τῆς ἐπιγραφῆς ἀντιμαρτυρέσεως ². συνέβη δὲ τῷ Ἀνδοκίδῃ μάλιστα τῶν τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἔχόντων ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ γενέσθαι συνήδη καὶ Φίλον, εὐδοξον μὲν ἔχ ὁμοίως ἐκείνῳ, συνέτει δὲ καὶ τόλμη περιτλὸν, ὄνομα Τίμαιον. ἕτος ἀναπεῖθει τὸν Ἀνδοκίδην ἑαυτῆ κατήγορον καὶ τινῶν ἄλλων γενέσθαι μὴ πολλῶν· ὁμολογήσαντι γὰρ ἄδειαν εἶναι κατὰ ψήφισμα τᾶ δῆμος, τὰ δὲ τῆς κρίσεως ἀδήλα πᾶσι, τοῖς δὲ δυνατοῖς φοβεράτατα. βέλτιον δὲ σωθῆναι ψευδόμενον, ἢ μετὰ τῆς αὐτῆς αἰτίας ³

ἀπο-

¹ R. deesse post h. v. censet ἐν ῥ, cum constructio haec sit: εἰς αὐτῶν ἐρωτώμενος — θόρυβον μὲν παρέχε 7. v. ἔχ. Br. autem ante θόρυβον vult inferi ὁ, quod finalis 7^α ἐδράτο absorplerit

² Nam titulus Hermae loquebatur, eum a tribu Aegaeide positum esse, non ab Andocide. R.

³ h. e. manente ipsum etiam supplicio sublatum eadem ignominia eodemque crimine, quod nunc ipsum premat: seu, cum futurum non sit, ut, si nullo dicto mendacio pro reo de medio tollatur, mors ejus crimen ipsius ejusque dedecus minuat, aut aboleat.

ἀποθανεῖν ἀδόξως· καὶ τὸ ἰ κοινῇ σκοπεῖντι συμφέρον ὑπάρχειν, ὀλίγας καὶ ἀμφιβόλας προέμενον, πολλὰς καὶ ἀγαθὰς ἐξελέδαι τῆς ὀργῆς. ταῦτα τὰ Τιμαίαις λέγοντος καὶ διδάσκοντος, ὁ Ἄνδοιδης ἐπέιδη. καὶ γενόμενος μηνυτῆς καὶ εἰ αὐτῶ καὶ καὶ ἑτέρων, ἔχε τὴν ἐκ τῶ ψηφίσματος ἀδειαν αὐτός· ἔς δ' ἄνωμασε, πάντες πλὴν τῶν Φυγόντων ἀπώλοντο. καὶ πίσεως ἕνεκα προσέδημεν αὐτοῖς οἰκέτας ἰδίως ὁ Ἄνδοιδης. ἔ μὴν ὁ γε δῆμος τὴν ὀργὴν ἅπασαν ἀφῆμεν ἐν ταῦθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπαλλαγείς τῶν Ἑρμοκοπιδῶν, ὡσπερ χολάζοντι τῷ θυμῷ πρὸς τὸν Ἄλκιβιάδην ὅλος ἐβρύη. καὶ τέλος ἀπέσειλε τὴν Σαλαμινίαν ² πρὸς αὐτὸν, ἔ Φαύλας αὐτό γε τῶτο προστάξας μὴ βιάζεσθαι, μηδ' ἀπίεσθαι τῶ σώματος, ἀλλὰ τῷ μετρίῳ λόγῳ κερῆσθαι, κελεύοντας ἀκολοθεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, καὶ πείθειν τὸν δῆμον. ἐφοβῆντο γὰρ ταραχὰς τῶ στρατεύματος ἐν πολεμίᾳ γῆ, καὶ εἰσίν, ὃ ³ βραδίως ἂν ἐξειργάσατο βεληθεῖς ὁ Ἄλκιβιάδης. καὶ γὰρ ἠθύμεν ἀπίοντος αὐτῶ, καὶ πολλὴν τριβὴν ⁴ προσεδόκων καὶ μῆκος ἀργὸν ἐν τῷ Νικίᾳ τὸν πόλεμον ἔχειν, καθάπερ μύωπος ἀφρημένεσ τῶν πράξεων. ὁ γὰρ Λάμαχος ἦν μὲν πολεμικὸς καὶ ἀνδράδης, ἀξίωμα δ' ἔ προσῆν, ἐδ' ὄγκος αὐτῶ διὰ πενίαν.

XXII. Εὐθύς μὲν ἔν ἀποπλέων ὁ Ἄλκιβιάδης, ἀφείλετο Μεσῆνην Ἀθηναίεσ ⁵. ἦσαν γὰρ οἱ μέλλοντες ἐνδι-

¹ Sic dant V. & Anon. pro vulg ἴψ.

² Bene de h. v. Xylander. Fuit *Salaminia* *triremis* *navis* *Atheniensium* *publica*, *publicoque* *negotio*, *praefertim* *reos* *pergre* *agentes* *ad* *judicium* *evocandi*, *destinata*. Thucydid. I. VI. Diodor. I. XIII. Suid. & Hesych. — Donatus male verterat: Quosdam elegit, qui *Salaminiam* ad *Alcibiadem* mitterent.

³ R. subintelligendum esse monet ἴδ' ἱεράττεσθαι καὶ ἴδ' εἰσίστασθαι. Mavult tamen ἄ, *quae*, ic. *ταρκαῖσθαι* καὶ εἰσίν.

⁴ V. *διατριβήν*.

⁵ deest h. v. B. 3.

ἐνδιδόναι ¹ τὴν πόλιν, ἔς ἐκεῖνος εἰδὸς σαφέστατα, τῶν Συρακουσίων Φίλοις ἐμήνυσε, καὶ διέφθειρε τὴν πράξιν. ἐν δὲ Θερσίοις γενόμενος, καὶ ἀποβάς τῆς τριήρας, ἐκρυψεν ἑαυτὸν, καὶ διέφυγε τὰς ζητῶντας. ἐπιγνόντος δὲ τιος καὶ εἰπόντος· Οὐ πισεύεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, τῇ πατρίδι; Τὰ μὲν ἄλλα, ἔφη, πάντα· περὶ δὲ τῆς ψυχῆς τῆς ἐμῆς, ἐδὲ τῇ μητρὶ, μήπως ἀγνοήσασα τὴν μέλαιναν ἀντὶ τῆς λευκῆς ἐπευέγκη ψῆφον. ὕστερον δ' ἀπέσας, ὅτι θάνατον αὐτῆ κατέγνωκεν ἡ πόλις. Ἄλλ' ἐγὼ, εἶπε, δείξω αὐτοῖς, ὅτι ζῶ. τὴν μὲν ἐν εἰσαγγελίαν ἕτας ἔχουσαν ἀναγράψασιν. Θεσσαλὸς Κίμανος Λακιστάδης, Ἀλκιβιάδην Κλεινὴ Σπαμβανίδην εἰσήγγειλεν ἀδικεῖν περὶ τῷ θεῷ, τὴν Δήμητρα ² καὶ τὴν Κόρη, ἀπομιμέμενον τὰ μυστήρια, καὶ δεινύοντα τοῖς αὐτῆ ἐταίροις ἐν τῇ οἴκῳ τῇ ἑαυτῆ, ἔχοντα σολῆν, οἰανπερ ἱεροφάντης ἔχων δεινύει τὰ ἱερά, καὶ ὀνομάζοντα αὐτὸν μὲν ἱεροφάντην, Πολυτίωνα δὲ δαδῆχον, κήρυκα δὲ Θεόδωρον Φηγεέα ³. τὰς δ' ἄλλας ἐταίρας, μύσας προσαγορεύοντα καὶ ἐπόπας, παρὰ τὰ νόμιμα καὶ τὰ καθεστηκότα ὑπὸ τ' Εὐμολπιδῶν καὶ κηρύκων καὶ τῶν ἱερέων τῶν ἐξ Ἐλευσίνος. Ἐρήμην δ' αὐτῆ καταγνόντες, καὶ τὰ χρήματα δημευσάντες, ἔτι καταρᾶθαι προσεψηφίσαντο πάτας ἱερεῖς καὶ ἱερεῖας, ὧν μόνην Φασί Θεανὴ τὴν Μένωνος Ἀγραυλῆθεν ἀντειπεῖν πρὸς τὸ ψήφισμα, Φάσικεσαν, εὐχῶν, ἐ καταρῶν, ἱερείαν γεγονέναι.

XXIII.

¹ Anon. ἐνδιδόναι. Subaudiendum Atheniensibus. Certi quidem Messenii parati erant oppidum suum Atheniensibus prodegre. R. Idem in seq. legendum censet τοῖς Συρακουσίων, aut τοῖς τῶν Συρακ. parti Messeniorum illi, quae cum Syracusanis faceret.

² B. 3. Δήμητραν.

³ Xyl. scribi vult Φηγαία. Palmer. annotat, Meursium optime emendasse Φηγεα.

XXIII. Τούτων δὲ κατεψηφισμένων Ἀλκιβιάδῃ καὶ κατεγνωσμένων, ἐτύγχανε μὲν ἐν Ἀργεὶ διατρέβων ¹, ὡς τότε πρῶτον ἐν Θερῶν ἀποδρᾶς εἰς Πελοπόννησον διεκομίδη. Φοβόμενος δὲ τὰς ἐχθρὰς, καὶ παντάπασι τῆς πατρίδος ἀπεγνωκῶς, ἔπεμψεν εἰς Σπάρτην, ἀξίων ἄδειαν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πῶς ἐπὶ μείζοσι χρεῖαις καὶ ἀφελείαις, ὣν πρότερον ² αὐτὰς ἀμυνόμενος ἔβλαψε. δύντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ δεξαμένων, παραγενόμενος προθύμως ³, ἐν μὲν εὐθὺς ἐξειργάσατο, μέλλοντας καὶ ἀναβαλλομένους βοηθεῖν Συρακυσίοις, ἐγείρας καὶ παροξύνας πέμψαι Γύλιππον ἄρχοντα, καὶ θραῦσαι τὴν ἐνεὶ τῶν Ἀθηναίων δύναμιν. ἕτερον δὲ, κινεῖν τὸν αὐτόθεν πόλεμον ἐπὶ τὰς Ἀθηναίους· τὸ δὲ τρίτον καὶ μέγιστον, ἐπιτελίσσαι Δεκέλειαν, ἧ μᾶλλον ἐδὲν διειργάσατο καὶ κατοικοφθόρησε τὴν πόλιν. εὐδοκίμων δὲ δημοσία, καὶ θαυμαζόμενος ἐχ' ἡττοῦ ἰδία, τὰς πολλὰς καταδημαγῶγει ⁴, καὶ κατεγοήτευε τῇ διαίτῃ λακωνίζων ἕθ' ὀράντας ἐν χρῶ κερῶντα, καὶ ψυχρολεπῆντα, καὶ μάζῃ συνόντα, καὶ ζωμῶ μέλανι χρώμενον, ἀπιστεῖν καὶ διαπορεῖν, εἴ ποτε μάγειρον ἐπὶ τῆς οἰκίας ἔτος ἀνὴρ ἔχεν, ἢ προσέβλεψε μυρεψὸν ⁵, ἢ Μιλησίας ἠνέχετο δίγειν χλαυίδος. ἦν γὰρ, ὡς Φασί, μία δεινότης αὕτη τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ, καὶ μηχανὴ θήρας ἀνθρώπων ⁶,

συν-

¹ R. *supr.* διατρέβων, πρὸς ἧς κατέφυγεν, ὅτε πρῶτον. Ad quos tum se receperat, cum primum e Thuriis in Peloponnesum esset pervectus.

² Sic V. & Anon. Vulg. πρότερος.

³ Transpositis vocabulis R. legendum censet προθύμως παραγενόμενος, cum προθύμως cohaereat cum δεξαμένων.

⁴ Ita dedit V. in ed. Frst. Cat. vitiose scriptum καταδημαγῶγη, probavitque Br. pro vulg. ἴστ' ἐδημαγῶγη.

⁵ Has voces προσέβ. μυρ. omisit Schirach, vertens: Dafs dieser Mann jemals in seinem Hause einen Koch gehabt, oder einen Milefischen Rock angerührt habe.

⁶ V. ἀνθρώποις. e Cat. lect. var. ed. Frst.

συνεξομοιάσαι καὶ συνομοπαθεῖν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς διαίταις, ὁξυτέρας τρεπομένῳ¹ τροπὰς τῷ χαμαιλέοντος. πλὴν ἐκεῖνος μὲν, ὡς λέγεται, πρὸς ἓν ἐξεδυνατεῖ χρῶμα τὸ λευκὸν ἀφομοιοῦν ἑαυτὸν. Ἀλκιβιάδης δὲ, διὰ χρησίων ἰόντι καὶ πονηρῶν ὁμοίως, ἐδὲν ἦν ἀμίμητον, ἐδ' ἀνεπιτήδευτον. ἀλλ' ἐν Σπάρτῃ γυμνασικός, εὐτελής, σκυθραπός· ἐν Ἰωνίᾳ, χλιδανός, ἐπιτερπής, ῥάθυμος· ἐν Θράκῃ, μεθυσικός, ἰππασικός· Τισαφέρην δὲ τῷ σατράπῃ συνῶν, ὑπερέβαλλεν ὄγκῳ καὶ πολυτελείᾳ τὴν Περσικὴν μεγαλοπρέπειαν· ἐχ' αὐτὸν ἐξισὰς ἔτω ῥαδίως εἰς ἕτερον ἐξ ἑτέρου τρόπου, ἐδὲ πᾶσαν δεχόμενος³ τῷ ἦθει μεταβολὴν, ἀλλ', ὅτι⁴ τῇ φύσει χρώμενος ἔμελλε λυπεῖν τὰς ἐντυγχάνοντας, εἰς πᾶν ἀεὶ τὸ πρόσφορον ἐκείνοις χῆμα καὶ πλάσμα κατέδύετο καὶ κατέφευγεν. ἐν γὰρ τῇ Λακεδαίμονι, πρὸς τὰ ἔξωθεν⁵ ἦν εἰπεῖν. Οὐ παῖς Ἀχιλλέως⁶, ἀλλ' ἐκεῖνος

vos

1 Loco hujus dativi, ad ἓν αὐτῷ referendi, mavult R. *τρεπομένον*.

2 Ante h. v. incuria quadam omisissum esse ἐν *Θεσγαλίᾳ*, colligit Br. ex loco Athenaei: ἐν *Θεσγαλίᾳ* ἰπποτροφῶν καὶ ἑνιοχῶν τῶν Ἀλευαδῶν ἰππικώτερος, ὑπερῆρε δὲ καὶ τὴν τῶν Θρακῶν ἀκρατοσσίαν, praesertim cum Nepos eandem rem narrans, omnino fileat de Thracum equitandi peritia.

3 Br. mavult ἐνδεχόμενος.

4 H. Steph. scribendum censet ὅ τι, non ὅτι.

5 Subaudiendum monet R. σκοπᾶντι αὐτὸν, γὰρ ἔξωθεν interpretans Alcibiadis instituta moresque foris, extus, ab externa simulata facie, cui opponitur γὰρ ἔνδον, intus, veritas animi sensuum.

6 Xyl. ad haec: „Duobus utitur proverbiiis, diversitatem inter id, quod simulabat, & id quod erat Alcibiades, expressurais. Huius posteriorius recte Donatus ad Helenam retulit, quam Elestra apud Euripidem (Oreste) in lugenda matre comis & formae parentem, redire ad antiquum ingenium iisdem verbis dicit. Prius est sumtum de versiculo, qui, tacito auctoris nomine, refertur a Plutarcho in lib. de amici & adulatoris discrimine: Οὐ παῖς Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς εἶ.“

νος εἶη ἂν αὐτὸς, οἷον Λυκῆργος ἐπαίδευσεν τοῖς δ' ἀληθινοῖς ἂν τις ἐπεφώνησεν αὐτῶ πάθεισι καὶ πράγμασιν. Ἔστιν ἢ πάλαι γυνή. Τιμαίαν γὰρ, τὴν Ἄγιδος γυναῖκα τῷ βασιλεύῳ, στρατευόμενος καὶ ἀποδημῶντος, ἔτω διέφθειρεν, ὥστε καὶ κύειν ἐξ Ἀλκιβιάδα, καὶ μὴ ἀρνεῖσθαι. καὶ τεκόνσης παιδάριον ἄρρεν, ἔξω μὲν Λεωτυχίδην καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐντὸς αὐτῶ ψιθυριζόμενον ὄνομα πρὸς τὰς Φίλας καὶ τὰς ὀπαδὰς ὑπὸ τῆς μητρὸς, Ἀλκιβιάδην εἶναι. τοσῶτος ἔρωσ κατεῖχε τὴν ἀνθρωπον. ὁ δ' ἐντροφῶν ἔλεγεν, ἔχ ὕβρει τῶτο πράττειν, ἐδὲ κρατέμενος ὑφ' ἡδονῆς, ἀλλ' ὅπως Λακεδαιμονίαν βασιλεύσασιν οἱ ἐξ αὐτῶ γεγονότες. ἔτω πραττόμενα ¹ ταῦτα πολλοὶ κατηγόρου πρὸς τὸν Ἄγιν. ἐπίστευτε δὲ τῷ χρόνῳ μάλιστα, ὅτι, σεισμῶ γενομένω, Φοβηθεῖς ἐξέδραμε τὸ θαλάμῃ παρὰ τῆς γυναῖκός. εἶτα δέκα μηνῶν ἐκέτι συνῆλθεν αὐτῇ, μεθ' ἑς γενόμενον τὸν Λεωτυχίδην ἀπέφησεν ἐξ αὐτῶ μὴ γεγονέναι. καὶ διὰ τῶτο τῆς βασιλείας ἐξέπεσεν ὕπερον ὁ Λεωτυχίδης.

XXIV. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σιελίᾳ τῶν Ἀθηναίων δυσυχίαν ἐπρέσβευσαν εἰς Σπάρτην ἅμα Χίοι, καὶ Λεσβιοὶ, καὶ Κυζινηνοὶ, περὶ ἀποσάσεως. πραττόντων δὲ Βοιωτῶν μὲν Λεσβίοις, Φαρναβάξζε δὲ Κυζινηνοῖς, Ἀλκιβιάδῃ παιδέντες, εἶλοντο Χίοις πρὸ πάντων βοηθεῖν. ἐκπλεύσας δὲ καὶ ² αὐτὸς ἀπέστησεν ὀλίγας δεῖν ἀπασαν Ἰωνίαν, καὶ πολλὰ συνῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγοῖς, ἐβλαπτε τὰς Ἀθηναίους. ὁ δ' Ἄγισ, ἐχθρὸς μὲν ὑπῆρχεν αὐτῶ διὰ τὴν γυναῖκα, κακῶς πεπονθῶς. ἤχθετο δὲ καὶ τῇ δόξῃ. τὰ γὰρ πλείστα γίνεσθαι καὶ προσχωρεῖν δι' Ἀλκιβιάδην λόγος ἦν. τῶν δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν οἱ δυνατώτατοι καὶ Φιλοτιμότατοι ἤδη

¹ R. susp. ἔτω δ' ἀνακῶς, vel Φανερώς πραττόμενα.

² deest B. 3.

ἤδη τὸν Ἀλιβιάδην ἐβαρύνοντο διὰ Φθόνου. ἴχυσαν ἔν
καὶ διεπράξαντο τὰς οἰκοθεὺν ἀρχοντας ἐπιτεῖλαι πρὸς Ἰω-
νίαν, ὅπως ἀποκτείνωσιν αὐτόν. ὁ δ' ἠσυχῆ προγνῆς
καὶ Φοβηθεῖς, τῶν μὲν πράξεων πασῶν ἐκοινωνεῖ τοῖς
Λακεδαιμονίοις, τὸ δ' εἰς χεῖρας ἵεναι παντάπασιν ἔΦευ-
γε. Τισαφέρην δὲ, τῷ βασιλέως σατράπῃ, δὲς ἑαυ-
τὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας, εὐθύς ἦν παρ' αὐτῷ πρῶτος καὶ
μέγιστος. τὸ μὲν γὰρ πολύτροπον καὶ περιττὸν αὐτῆ
τῆς δεινότητος, ἐκ ἂν ἀπλᾶς, ἀλλὰ κακοήθης καὶ Φι-
λοπόνηρος, ἐθαύμαζεν ὁ βάρβαρος. ταῖς δὲ καθ' ἡμέ-
ραν ἐν τῷ συχολάζειν καὶ συνδιαιτᾶσθαι χάρισιν ἕδεν ἦν
ἀτεγνίσον ἦθος, ἕδὲ φύσις ἀνάλωτος. ἀλλὰ καὶ δεδιόσι
καὶ Φθονᾶσιν, ὅμως τὸ συγγενέσθαι καὶ προσιδεῖν ἐπει-
νον, ἠδονὴν τινα καὶ Φιλοφροσύνην παρεῖχε. τὰ μὲν ἔν
ὧμοδὸς ἂν καὶ μισέσθην ἐν τοῖς μάλιστα Περσῶν ὁ Τισα-
φέρης, ἕτως ἐνεδίδα τῷ Ἀλιβιάδῃ κολακνεύμενος,
ὡδ' ὑπερβάλλειν αὐτὸν ἀντικολακνεύων ἐκείνος. ὧν γὰρ
ἐκέκλιτο παραδείσων τὸν κάλλισον, καὶ ὑδάτων καὶ λει-
μῶνων ὑγιεινῶν ἔνεκεν, καὶ διατριβὰς ἔχοντα καὶ κα-
ταφυγὰς ἡσηκμένους βασιλικῶς καὶ περιττῶς, Ἀλιβιά-
δην καλεῖν ἔθετο ¹. καὶ πάντες ἕτω καλῶντες καὶ
προσαγορεύοντες διετέλεν.

XXV. Ἀπογνῆς ἔν ὁ Ἀλιβιάδης τὰ τῶν Σπαρ-
τιατῶν ὡς ἄπιστα, καὶ Φοβέμενος τὸν Ἄγιν, ἐνάκx ²
καὶ διέβαλλε πρὸς τὸν Τισαφέρην, ἐκ ἑῶν βοηθεῖν αὐ-
τοῖς προθύμως, ἕδὲ καταλύειν τὰς Ἀθηναίους, ἀλλὰ
γλίχρως ³ χορηγῶντα θλίβειν καὶ ἀποκινάειν ἀτρέμα,
καὶ

¹ Br. mavult εἰδίζετο, ex nota edit. Reisk. — ut mihi vi-
detur, vitiose scriptum, pro εἰδίζετο. R. susp. καλεῖν νόμον ἔθε-
το, ipse sibi legem ferebat, sic appellandi.

² Ita hunc locum R. distinxit, quem Vulgatae dant: Φοβέ-
μενος, τὸν Ἄγιν ἐνάκx. Monet redire hoc verbum ad praemis-
sum τὰ Σπάρτιων.

³ V. γλίχρως δὲ, ex cat. l. v. Frft.

καὶ ποιεῖν ἀμφοτέρως βασιλεῖ χειροῦθεις, καὶ καταπό-
 νως ὑπ' ἄλλήλων. ὁ δ' ἐπέειπτο βραδίας, καὶ δῆλος ἦν
 ἀγαπᾶν καὶ θαυμάζων. ὡς' ἀποβλέπεσθαι τὸν Ἀλκι-
 βιάδην ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τὰς δ' Ἀθηναίους
 καὶ μεταμέλεσθαι τοῖς γνωθεῖσι περὶ αὐτῶ, κακῶς πά-
 χοντας, ἀχθεσθαι δὲ ἠκείνους ἤδη καὶ φοβεῖσθαι, μὴ
 παντάπασι τῆς πόλεως ἀνααιρεθείσης, ὑπὸ Λαικεδαιμο-
 νίοις γένηται μισθόμενος ¹. ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε πάν-
 τα τὰ πράγματα τοῖς Ἀθηναίοις χεδὸν ὑπῆρχε, ἠκεί-
 νων ὀρμώμενοι τῇ ναυτικῇ δυνάμει, τὰ μὲν ἀνεκλιῶντο τῶν
 ἀφιστάτων, τὰ δ' ἐφύλαττον, ἀμωσγέπως ἔτι τοῖς πο-
 λεμίοις κατὰ θάλατταν ὄντες ἀξιόμαχοι. Τισαφέρνην
 δὲ φοβέμενοι ², καὶ τὰς λεγομένας ὅσον ἔπω παρεῖναι
 Φοινίσσας τριήρεις πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἕκασ, ἧν ἀφι-
 κομένων ἕδεμια ³ σατηρίας ἐλπίς ὑπελείπετο τῇ πόλει.
 ταῦτα δ' εἰδὼς Ἀλκιβιάδης, ἔπεμπε κρύφα πρὸς τὰς
 ἐν Σάμῳ δυνατὰς τῶν Ἀθηναίων, ἐλπίδας ἐνδιδοὺς παρ-
 ἔξειν τὸν Τισαφέρνην φίλον, ἐ τοῖς πολλοῖς χαριζόμε-
 νος, ἔδὲ πισεύων ἐκείνοις, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστοις, εἰ πολμή-
 σειαν ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ παύσαντες ὑβρίζον-
 τα τὸν δῆμον, αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν σώξεν τὰ πράγματα

C 2

καὶ

¹ Br. mavult mischēmēnois.

² Ante aut post h. v. R. deesse videtur ἡσύχαζον, vel ἡ-
 πτησσον, vel simile quid. Ed. Frst. post ἀξιόμαχοι distinguit per
 comma, post φοβέμενοι autem per punctum. Non est dubium,
 quin φοβ. cum praecedente ὄντες bene constructum esse possit.
 Sed cur seqq. separentur, & quomodo sint supplenda, nescio.
 nisi tanquam per parenthesin dicta, & a φοβ. recta, censeas.
 Fateor enim, ea, quae R. suppleri vult, minus mihi probari,
 cum paulo ante dicatur κακῶς ὀρμώμενοι, ἀνεκλιῶντο. ἐφύ-
 λαττον. Equidem malo utramque constructionem participialem
 ad haec ipsa tempora finita referri, quasi dictum esset γὰ μὲν
 ἀνεκλιῶντο τῶν ἀφιστάτων, ἀμωσγέπως ἔτι τοῖς πολεμίοις κατὰ
 θάλασσαν ὄντες ἀξιόμαχοι — γὰ δ' ἐφύλαττον, Τισαφέρνην
 φοβέμενοι καὶ γὰς &c.

³ Ita dedit R. de suo pro vulg. ἕδεμιας.

καὶ τὴν πόλιν. οἱ μὲν ἄλλοι σφόδρα προσεῖχον τῷ Ἀλκιβιάδῃ, τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς, Φρύνιχος ὁ Διραδιώτης¹, ὑποπτεύσας, ὅπερ ἦν, τὸν Ἀλκιβιάδην ἔδέν τι μᾶλλον ὀλιγαρχίας, ἢ δημοκρατίας δεόμενον, ζητῆντα δὲ πάντως κατελθεῖν, ἐκ διαβολῆς τῆ δῆμος προσηραπέυειν καὶ ὑποδύεσθαι τὰς δυνατὰς, ἀνέβησεν. κρατέμενος δὲ τῆ γνώμῃ, καὶ Φανεραῖς ἤδη τῆ Ἀλκιβιάδε γεγωνῶς ἐχθρὸς, ἐξήγγειλε κρύφα πρὸς Ἀσύοχον τὸν τῶν πολεμίων ναύαρχον, ἐγκαλεούμενος φυλάσσεσθαι καὶ συλλαμβάνειν ὡς ἐπαμφοτερίζοντα τὸν Ἀλκιβιάδην. ἐλελήθει δ' ἄρα προδότης προδότῃ διαλεγόμενος. τὸν γὰρ Τισαφέρην ἐκπεπληγμένος ὁ Ἀσύοχος, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ὄρων παρ' αὐτῷ μέγαν ὄντα, κατεμήνυσε τῆ Φρυνίχε πρὸς αὐτόν². ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εὐθύς εἰς Σάμον ἐπεμψε τῆ Φρυνίχε κατηγορήσοντας. ἀγανακτῆντων δὲ πάντων καὶ συνισαμένων ἐπὶ τὸν Φρύνιχον, ἐκ ὄρων ἐτέραν διαφυγὴν ἐκ τῶν παρόντων, ἐπεχείρησεν ἰσθαι μείζονι καιῷ τὸ καιόν. αὐθις γὰρ ἐπεμψε πρὸς τὸν Ἀσύοχον, ἐγκαλῶν μὲν ὑπὲρ τῆς μηνύσεως, ἐπαγγελλόμενος δὲ τὰς ναῦς καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων ὑποχείριον αὐτῷ παρέξειν. εἰ μὴν ἐβλαψέ γε τὰς³ Ἀθηναίαις ἢ τῆ Φρυνίχε προδοσίᾳ, διὰ τὴν Ἀσυό-

¹ Palmer. scribi vult Δειραδιώτης. Δειράδας, inquit, demus fuit Atticae, a situ loci procul dubio sic dictus. Nam *deiraís* est eminentia jugi praelongi, collum vel cervix montis. Cf. Suid. in h. v. Δειρατιώτης (Küster. Scribe Δειραδιώτης, ut habet Harpocratio, ex quo Suidas) δῆμός ἐστι τῆς Λεοντίδος Δειράδες. ἀφ' ἧς ὁ δημότης Δειρατιώτης. Xyl. nullam noverat Diradium tribum vel curiam; hinc suspectam habuit vocem.

² V. B. 3. πρὸς αὐτὰς. Ed. Frft. Cat. l. var. αὐτὰς. Ante τῆ Φρυνίχε in vulg. legitur τὰ; item in seq. lin. Utrumque τὰ exprimit R. suo arbitratu. V. autem exhibet ἐπεμψε τὰς τῆ Φρ. κατ. ex Cat. lect. var. ed. Frft. Male videtur notare ed. Reisk. quasi V. daret τὰς pro τῆ.

³ Hanc lectionem dedit B. 3. quae Br. placuit. Vulg. ἐβλαψε τὰς sine γε.

Ἄστυχος παλιπροδοσίαν ¹. καὶ γὰρ ταῦτα κατεῖπε τῷ Φρυνίχῃ πρὸς τὰς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ὁ δὲ Φρύνιχος προαιδόμενος καὶ προσδεχόμενος δευτέραν κατηγορίαν παρὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, Φθάσας αὐτὸς προεῖπε τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι μέλλουσιν ἐπιπλεῖν οἱ πολέμιοι, καὶ παρήνευσε πρὸς ταῖς ναυσὶν εἶναι, καὶ περιτειχίσαι τὸ στρατόπεδον. ἐπεὶ δὲ, πραττόντων ταῦτ' Ἀθηναίων, ἤκε γράμματα πάλιν παρὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ φυλάττεσθαι κελεύοντος τὸν Φρύνιχον, ὡς προδιδόντα τοῖς πολεμίοις τὸν ναύσταθμον, ἠπίσησαν, οἴομενοι τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὼτα σαφῶς τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν καὶ διάνοιαν, ἀποχρηῆσθαι πρὸς τὴν ² Φρυνίχῃ διαβολῆν, ἐν ἀληθείᾳ. ὕπερον μέντοι τὸν Φρύνιχον, ἐνὸς τῶν περιπόλων ³ Ἑρμῶνος ἐν ἀγορᾷ πατάξαντος ἐγχειριδῆκα καὶ διαφθεῖρατος, οἱ Ἀθηναῖοι, δήμης γενομένης, τῷ μὲν Φρυνίχῃ προδοσίαν κατεψηφίσαντο τεθνηκότος, τὸν δ' Ἑρμῶνα καὶ τὰς μετ' αὐτῷ συσάντας ἐσεφάνωσαν.

XXVI. Ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε κρατήσαντες οἱ Ἀλκιβιάδῃ φίλοι, πέμπουσι Πείσανδρον ⁴ εἰς ἄστυ κινήσουντα τὴν πολιτείαν, καὶ παραδαρῆνυέντα τὰς δυνατὰς τῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ καταλύειν τὸν δή-

C 3

μον

¹ H. Steph. qui duabus vocibus scriptum legit, quaerit, num scribendum sit una voce *παλιπροδοσίαν*, sicuti dicatur *παλιπροδοτής*.

² V. *τὴν γῆν*. Huc enim pertinere mihi videtur lectio Var. in Cat. Frft. ed. — In seq. pro *ἐν ἀληθείᾳ* (ad quod observat V. ibidem: non est in omnibus, in edit. Reisk. autem minus apte dicitur: omittit Vulc.) — suspic. R. *ἐν ἀληθείᾳ*, commentis abuti, ad conflandam Phrynicho invidiam.

³ Bene vertit Xyl. *excubitor*, *vigil*, *explorator*. Inepte, eo teste, Donatus *servum* dederat. Suidas *περιπόλος γὰρ φυλακὰς ἢ ζητητὰς. ἀπὸ γῆ περιπολεῖν*. Hesych. *περίπολος*, *φρουρός*, *ἔφορος*. Kind male vertit: von einem unter dem Hermon stehenden Wächter.

⁴ B. 3. *Τίσανδρον*.

μον, ὡς ἐπὶ τέτοις τῷ Ἀλκιβιάδῃ Τισαφέρην αὐτοῖς
Φίλον καὶ σύμμαχον παρέξοντας. αὕτη γὰρ ἦν πρόφα-
σις, καὶ τῆτο πρόχημα τοῖς καθισῶσι τὴν ὀλιγαρχίαν.
ἐπεὶ δ' ἔχυσαν καὶ παρέλαβον τὰ πράγματα οἱ πεντα-
κισχίλιοι λεγόμενοι, τετρακίσιοι δὲ ὄντες, ἐλάχισα τῶ
Ἀλκιβιάδῃ προσεῖχον ἤδη, καὶ μαλακώτερον ἤπλοντο
τῷ πολέμῳ, τὰ μὲν, ἀπισῶντες ἐτι πρὸς τὴν μεταβο-
λὴν ξενοπαθεῖσι τοῖς πολίταις, τὰ δ', οἰόμενοι μᾶλλον
ἐνδῶσειν αὐτοῖς τὰς Λακεδαιμονίαις, αἰὲ πρὸς ὀλιγαρχίαν
ἐπιτηδείως ἔχοντας. ὁ μὲν ἔνυ κατὰ τὴν πόλιν δῆμος
ἄκων ὑπὸ δέξας ἡσυχίαν ἦγε· καὶ γὰρ ἀπεσφάγησαν
ἐκ ὀλίγοι τῶν ἐναντιομένων Φανεροῦς τοῖς τετρακισίοις.
οἱ δ' ἐν Σάμῳ ταῦτα πυθανόμενοι καὶ ἀγανατίζοντες ὤρ-
μητο πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὸν Πειραιῶ· καὶ μεταπεμφά-
μενοι τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ στρατηγὸν ἀποδείξαντες, ἐπέ-
λευον ἠγεῖσθαι καὶ καταλύειν τὰς τυράννας. ὁ δ' ἐκ οἴου
ἐν τις ἐξαίφνης χάριτι τῶν πολλῶν μέγας γεγονῶς,
ἔπαυε καὶ ἠγάπησε, πάντα δεῖν εὐθὺς οἰόμενος χαρί-
ζεσθαι καὶ μηδὲν ἀντιλέγειν τοῖς ἐκ πλάνητος καὶ Φυ-
γάδος αὐτὸν νεῶν τοσάτων καὶ στρατοπέδου καὶ δυνάμειος
τηλικαύτης ἀποδείξασιν ἠγεμόνα καὶ στρατηγόν· ἀλλ'
ὅπερ ἦν ἄρχοντι μεγάλῳ προσῆκον, τῶ ἀντίσταθαι Φε-
ρομένοις ὑπ' ὀργῆς, κωλύσας ἐξαμαρτεῖν ¹, τότε γὰρ
τὰ πράγματα τῇ πόλει περιφανῶς ἔσωσεν. εἰ γὰρ ἄραν-
τες ἀπέπλευσαν οἷαδε, τοῖς μὲν πολεμίοις εὐθὺς ἔχειν
ὑπῆρχεν Ἰωνίαν ἅπασαν, καὶ τὸν ² Ἐλλήσποντον ἀμα-
χεί, καὶ τὰς νήσους, Ἀθηναίαις δὲ πρὸς Ἀθηναίαις μά-
χεσθαι,

¹ Hunc locum ita R. emendavit, praeponendo voci ἀντίστα-
θαι ἡφ, & distinguendo post ἐξαμαρτεῖν per comma, ubi vulg.
dant punctum. Idem aliam exhibet conjecturam ἐτόλμησεν ἀν-
τίσταθαι Φ. ὅ. ὀργῆς καὶ κωλύσας ἐξ. At, ut ego cenfeo, ad-
jectione verbi ἐτόλμησεν non opus esset. Facilius mutares ἀν-
τίσταθαι in ἀντίστατο.

² Utramque vocem addidit R. de suo.

χεῖραι, τὸν πόλεμον εἰς τὴν πόλιν ἐμβαλόντας· ὁ ἰ-
 μόνος ἢ μάλισα μὴ γενέσθαι διεκώλυσεν ὁ Ἀλκιβιάδης,
 ἔ μόνον πείθων καὶ διδάσκων τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καθ'
 ἓνα τὰς μὲν ἀντιβολῶν, τῶν δ' ἐπιλαμβανόμενος. συν-
 ἐπραττε δ' αὐτῷ καὶ Θρασύβελος ὁ Στεριεὺς ἄμα ² παρῶν
 καὶ κειραγῶς· ἦν γὰρ, ὡς λέγεται, μεγαλοφρονότα-
 τος Ἀθηναίων. ἐπειὶνὸ τε δὴ καλὸν τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ
 ἔδενός δεύτερον ³, ὅτι ὑποχόμενος τὰς Φοινίσσας ναῦς,
 ἄς προσεδέχοντο Λακεδαιμόνιοι βασιλέως πέμψαντος,
 ἢ μετασῆσειν πρὸς αὐτὰς, ἢ διαπράξεσθαι ⁴ μηδὲ πρὸς
 ἐπείνας νομιδῆναι, διὰ ταχέων ἐξέπλευσε. καὶ τὰς
 μὲν ναῦς ἐκφανείσας περὶ Ἄσπενδον ἐκ ἠγαγεν ὁ Τι-
 σαφέρνης, ἀλλ' ἐψεύσατο τὰς Λακεδαιμονίους· τὴν δ'
 αἰτίαν τῷ ἀποτρέψαι παρ' ἀμφοτέροις ὁ Ἀλκιβιάδης
 εἶχε, καὶ μᾶλλον ἔτι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἄς δι-
 δάσκων τὸν βάρβαρον αὐτὰς ὑφ' αὐτῶν περιορᾶν ἀπολυ-
 μένας τὰς Ἑλλάδας. ἔ γὰρ ἦν ἄδηλον, ὅτι τοῖς ἐτέ-
 ροις δύναμις τοσαύτη προσγενομένη, τὰς ἐτέρας ἀφηρεῖ-
 το νομιδῆ τὸ κράτος τῆς θαλάσσης.

XXVII. Ἐν τάτῃ κατελύθησαν μὲν οἱ τετραπό-
 σιοι, τῶν Ἀλκιβιάδῃ φίλων προθύμως συλλαμβανομένων
 τοῖς τὰ τῷ ⁵ δήμῳ φρονῶσι. βυλομένων δὲ τῶν ἐν ἄσει
 καὶ κελευόντων κατιέναι τὸν Ἀλκιβιάδην, αὐτὸς ἔπει-
 δεῖν μὴ κεναῖς χερσὶ μηδὲ ἀπράκτοις ⁶, οἴηται καὶ χά-
 ριτι

C 4

¹ Ita legi voluit R. pro vulg. ὄν. Idem dedit ἢ post μόνος. Mavult tamen ὁ μόνος ἢ καὶ μάλισα, aut ὁ μόνος ἢ ἐν τοῖς μάλισα.

² R. quaerit, num θαλάσσιον.

³ Ita R. dedit de suo. Vulg. καὶ δεύτερον, absque ἔδενός. aliique nulli, nullius alius, neque ipsius Alcibiadis facinori praeclaro cedens, & posthabendum.

⁴ Ita H. Steph. legi voluit. Vulg. διαπράξεσθαι.

⁵ Hunc artic. addidit R. de suo.

⁶ Br. magis placuit ἀπράκτως, ut postea ἐνδόξως κατελεγεῖν. R. autem mavult ἀπράκτος.

ριτι τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνδόξως κατελθεῖν. διὸ πρῶτον μὲν ὀλίγαις ναυσὶν ἐν Σάμῃ περιέπλει τὴν Κυθρίαν καὶ Κῶν θάλασσαν. ἐπειδ' ἀπέσας Μίνδαρον τὸν Σπαρτιάτην εἰς Ἑλλάσπουτον ἀναπλεῖν τῷ σὸλῳ παντὶ, καὶ τὰς Ἀθηναίους ἐπακολοθεῖν, ἠπειγέτο βοηθῆσαι τοῖς στρατηγοῖς. καὶ κατὰ τύχην εἰς τὸτο καιρῷ συνήνυσε πλέων ἰδιωτικαῖς τριήρεσιν, ἐν ᾧ πάσαις ἡμῖν ταῖς ναυσὶ συμπεσόντες εἰς τὸ αὐτὸ καὶ διαναυμαχῶντες περὶ Ἄβυδον ἀμφοτέροι, τοῖς μὲν ἠτῶμενοι μέρεσι, τοῖς δὲ νικῶντες, ἄχρι δειλῆς ἀγῶνι μεγάλῳ συνείχοντο. καὶ παρέχε μὲν ἐναντίαν δόξαν ἀμφοτέροις ἐπιφανείς, ἅτε θάρσει μὲν τὰς πολεμίας, θορυβεῖσθαι δὲ τὰς Ἀθηναίους. ταχὺ δὲ σημεῖον ἄρας ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος Φιλίου, ἔρμησεν εὐθὺς ἐπὶ τὰς κρατέντας καὶ διώκοντας τῶν Πελοποννησίων. τρεψάμενος δ' αὐτὰς ἐξέωσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ προσειμένος ἐκοίτε τὰς ναῦς, καὶ συνετίθρασκε τῶν ἀνδρῶν ἐννεόντων, καὶ Φαρναβάζε περὶ προσβοηθέντος αὐτοῖς καὶ μαχομένους παρὰ τὴν θάλασσαν ὑπὲρ τῶν νεῶν. τέλος δὲ τῶν μὲν πολεμίων τριάκοντα λαβόντες, ἀνασώσαντες δὲ τὰς αὐτῶν, τρόπαιον ἔσθσαν. ἔτω δὲ λαμπρῶ χρησάμενος εὐτυχία, καὶ Φιλοτιμέμενος εὐθὺς ἐγκαλλωπίσασθαι τῷ Τισαφέρνη, ξένια καὶ δῶρα παρασπενυσάμενος, καὶ θεραπείαν ἔχων ἡγεμονικὴν, ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. ἔ μὴν ἔτυχεν, ἂν προσεδόκησεν, ἀλλὰ πάλαι κακῶς ἀκῶν ὁ Τισαφέρνης ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ φοβόμενος αἰτίαν λαβεῖν ἐν βασιλείᾳ, ἔδοξεν ἐν καιρῷ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀφίχθαι, καὶ συλλαβὼν αὐτὸν εἰρξεν ἐν Σάρδεσι, ὡς λύσειν ἐκείνης τῆς διαβολῆς τὴν ἀδικίαν ταύτην ἐσομένην.

XXVIII.

γ Ita habent V. & B. 3. Vulg. πλέων. Br. fufp. πλεῶν, ut dicitur, ἀνύαν δρόμον & ὄδον, ita συνανύαν πλεῶν. R. obseruat. συνήνυσε πλέων idem valere, atque συνετίθεσε γὼν πλεῶν, confecit iter maritimum cum classe sua XVIII navium, oportuno tempore, et kam recht zu gerechter Zeit an.

XXVIII. Τριάκοντα δ' ἡμερῶν διαγενομένων, ὁ Ἀλκιβιάδης ἵππεσσι ποθὲν εὐπορήσας, καὶ ἀποδράς τὰς Φύλακας, εἰς Κλαζομενάς διέφυγε. τὸν μὲν Τισαφέρην προσδιέβαλεν, ὡς ὑπ' ἐκείνου μεθιμένος, αὐτὸς δὲ πλεύσας εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, καὶ πυθόμενος, Μίνδαρον ὁμῶς καὶ Φαρνάβραζον ἐν Κυζίκῳ γεγενῆσθαι, τὰς μὲν στρατιώτας παρώρμησεν, ὡς ἀνάγκην ἔσαν αὐτοῖς καὶ ναυμαχεῖν καὶ πεζομαχεῖν καὶ ναί¹ μὰ Δία τειχομαχεῖν πρὸς τὰς πολεμίους· χρήματα γὰρ ἐν εἶναι μὴ πάντη κρατῆσι· πληρώσας δὲ τὰς ναῦς καὶ κατέρας εἰς Προκόνησον, ἐπέλευσεν ἐντὸς περιβάλλειν τὰ λεπτὰ πλοῖα καὶ παραφυλάσσειν, ὅπως μηδεμίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπιπλέοντος αὐτῶ γενεῖτο μηδαμῶδες προαΐδησις. ἔτυχε δὲ καὶ πολὺν ὄμβρον ἐξαίφνης ἐπιπεσύντα, καὶ βροντὰς καὶ ζόφον συνεργῆσαι καὶ συνεπικρύψαι τὴν παρασκευήν. ἔ γὰρ μόνον τὰς πολεμίους ἔλαθεν², ἀλλὰ καὶ τὰς Ἀθηναίους, ἀπεγνωκότας ἤδη, ἐμβῆναι κελεύσας, ἀνήχθη. καὶ μετὰ μικρὸν ὅτε ζόφος διελύθη, καὶ κατάφθησαν αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες, αἰωρόμεναι πρὸ τῶ λιμένος τῶν Κυζικηνῶν. θείσας ἔν ὁ Ἀλκιβιάδης, μὴ διὰ τὸ πλῆθος αὐτὸν³

C 5

προ-

¹ R. addidit de suo. Voces καὶ μὰ Δία τειχομαχεῖν omittit B. 3. Consentit autem cum Plut. Xenophon L. I. Hist. Gr. παρεκελεύετο αὐτοῖς, ὅτι ἀνάγκη εἴη καὶ ναυμαχεῖν, καὶ πεζομαχεῖν, καὶ τειχομαχεῖν.

² Subaudiendum esse monet R. aut παρασκευασάμενος, aut ἐμβαῖς. In seq. sup. idem esse legendum: ἀπὸ καὶ τῶν Ἀθηναίων (sc. ἔλαθεν) ἔς, ἀπεγνωκότας ἤδη, ἐμβῆναι κελεύσας, sed insciis etiam Atheniensibus, qui cum jam coepissent desperare, se posse cum hostium classe configere, repente signum movendi ab Alcibiade accipiebant in altum excurrente.

³ H. Steph. maluit αὐτῶν. Br. coniecit αὐτοῖ, sc. Spartani. R. autem lectionem vulgarem bene habere docet, sententia ita explicanda: metuens Alcibiades, ne, si universum suae classis

προϊδόντες εἰς τὴν γῆν καταφύγωσι, τὰς μὲν στρατηγὰς ἐκέλευσεν ἡσυχῇ πλέοντας ὑπολείπεσθαι, αὐτὸς δὲ τεσσαράκοντα ναῦς ἔχων ἐφαίνετο, καὶ προκαλεῖτο τὰς πολεμίας. ἐπεὶ δ' ἐξηπάτητο, καὶ ¹ καταφρονήσαντες, ὡς ἐπὶ τσαυτάς ἀντεξήλασαν, αὐτοὶ μὲν εὐδύς ἐξήπτοντο καὶ συνεπλέοντο, τῶν δ' ἄλλων ἤδη μαχομένοις ἐπιφερομένων, ἐκπλαγέντες ἔφευγον. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εἴκοσι ταῖς ἀρίσταις διεκπλεύσας καὶ προσβαλὼν τῇ γῆ καὶ ἀποβάς, ἐνέκειτο τοῖς Φεύγεσιν ἐν τῶν νεῶν καὶ πολλὰς ἔφθειρε. Μινδάρου δὲ καὶ Φαρναβάζου προσβοηθέντων ² κρατήτας, τὸν μὲν Μινδάρου ἀνεῖλεν ἐρρωμένως, ἀγωνιζόμενον, ὁ δὲ Φαρναβάζος ἔφυγε. πολλῶν δὲ καὶ νεῶν ³ καὶ ὅπλων κρατήσαντες, τὰς μὲν ναῦς ἀπάσας ἔλαβον, χειρωσάμενοι δὲ καὶ Κύζιον, ἐκλιπόντος τῷ Φαρναβάζῳ καὶ τῶν Πελοποννησίων διαφθαρέντων, ἔ μόνον τὸν Ἑλλήσποντον εἶχον βεβαίως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης θαλάσσης ἐξήλασαν κατὰ κράτος τὰς Λακεδαιμονίας. ἐάλω δὲ καὶ γράμματα λακωνικῶς φράζοντα τοῖς Ἐφόροις τὴν γεγενημένην ἀτυχίαν.

Ἐρρεῖ

classis numerum, simul & una hostium oculis objiceret, ex eo sentirent hostes, ipsum adesse, vel accedere; (id quod e multitudinē navium necessario esset eventurum) eoque animadvertente, in terram continentem se reciperent. Hinc R. in sequenti ad τεσσαράκοντα ναῦς subaudiendum monet μόνον.

¹ Hanc partic. copul. de suo addidit R. — αὐτοὶ seq. lin. redit ad Spartanos, qui cum Mindaro erant.

² B. 3. simplex dat βοηθέντων.

³ Ita dedit R. pro vulg. νεωῶν, quae vox quidem nullo modo probari potest. μὲν, quod sequitur post τὰς, idem dedit pro vulg. τε, & pro ἔλαβον legi vult κατέκαιον. Xyl. suspicatus est ἐνάρων pro νεωῶν. Vox quidem poetica, quam tamen recipi posse censet, cum Plutarchus alibi poetiis verbis usus fuerit.

Ἔρρει τὰ καλά. Μίνδαρος ἀπέσσεται. πεινῶντί τ' ἄνδρες. ἀπορέομες ¹, τί χρῆ δρῶν.

XXIX. Οὕτω δ' ἐπήρθησαν οἱ μετ' Ἀλκιβιάδου στρατευσάμενοι, καὶ τοσῶτον ἐφρόνησαν, ὥς ἀπαξίαν ἔτι τοῖς ἄλλοις καταμηνύουσι στρατιώταις ἑαυτὰς, πολλὰν ἡτλημένοις, ἀητήγητας ὄντας. καὶ γὰρ ἐ πολλῶν πρότερον συνεβεβήκει πλάσαντος περὶ Ἐφεσον τῷ Θρασύλλῃ, τὸ χαλκῆν ἀνεσάναι τρόπαιον ὑπὸ τῶν Ἐφεσίων ἐπ' αἰχμῆν τῶν Ἀθηναίων. ταῦτ' ἐν ὠνείδιζον οἱ μετ' Ἀλκιβιάδου τοῖς μετὰ τῷ Θρασύλλῃ, μεγαλύνοντες αὐτὰς καὶ τὸν στρατηγόν, ἐκείνοις δὲ μήτε γυμνασίων, μήτε χάρας ², ἐν στρατοπέδῳ κοινωνεῖν ἐθέλοντες. ἐπεὶ δὲ Φαρνάβαζος ³ ἰππέας τε πολλὰς ἔχων καὶ πεζὰς ἐπῆλθεν αὐτοῖς ἐμβεβληκόσιν εἰς τὴν Ἀβυδηνῶν, ὃν Ἀλκιβιάδης, ἐμβοηθήσας ἐπ' αὐτὸν, ἐτρέψατο καὶ κατεδίωξεν ἄχρι σιότας μετὰ τῷ Θρασύλλῃ. καὶ ἀνεμίγνυντο, καὶ κοινῇ, Φιλοφρονάμενοι καὶ χαίροντες, ἐπανήσαν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῇ δ' ὑσεραίᾳ σήσας τρόπαιον, ἐλεηλάτει τὴν

¹ De hac epistola, vere Laconica, critici multum laborant. Vulg. dant δ' post Μίνδαρος, quod R. delevit auctoritate Junt. Fl. & Ald. — Pro ἀπέσσεται Fl. dat ἀπέσσα, quod confirmant B. 3. & Dacer. ex Ms. — Ald. vero ἀπέσσενα, & Vulcob. cui glossa adjecta est ἡΦανίδη; id quod in cat. l. v. edit. Frst. plene ita legitur: ἀπέσσετο, ἀπέσσονά με ἡΦανίδη. Ibid. Anon. ἀπέσσενα, id est, mortuus est, authore Eustathio. Steph. probat ἀπέσσα. Pro τ' ἄνδρες Br. scribendum τῶνδρες cum Xenoph. Fl. Ald. & B. 3. Steph. consentit. Anon. ex cat. l. v. Frst. δ' ἄνδρες. Pro ἀπορέομες B. 3. Fl. & Ald. habent ἀπορείομες, quaenam potior lectio, Steph. non pronunciat. Br. placet ἀπορέομες, quia Doricum sit saepe mutare ε in α.

² R. suspr. μήτ' ἐσχάρας, neque foci.

³ R. mavult ἐπεὶ δὲ Φαρνάβαζον, ὅς ἰππέας — ad accusativum refertur ἐτρέψατο; ad ὅς autem ἔχων & ἐπῆλθε. Idem dedit ὃν Ἄλλ. pro vulg. ὁ Ἄλλ. — Apodosis periodi incipit a verbo ἀνεμίγνυντο, quod idem de suo dedit pro vulg. ἀνεμίγνυτο. μετὰ τῷ Θρασύλλῃ, id est σὺν τῷ μετὰ Θρ.

τὴν Φαρναβάζου χώραν, ἕδενός ἀμύνασθαι τολμῶντος. ἱερεῖς μέντοι καὶ ἱερέας ἔλαβε μὲν, ἀλλ' ἀφῆκεν ἀνευ λύτρων. Χαλκηδονίοις δ' ἀφεςῶσι καὶ δεδεγμένοις Φερρῶν καὶ ἄρμωσῃν Λακεδαιμονίων ἄρμημένος πολεμεῖν, ἀκίσας δ', ὅτι ¹ τὴν λείαν πᾶσαν ἐν τῆς χώρας συναγαγόντες εἰς Βιθυνὸς ἐκλίθενται ², Φίλας ὄντας ³, ἦκεν ἐπὶ τὰς ὄρας ἄγων τὸ εὐράτευμα· καὶ κήρυκα προσπέμψας ⁴, ἐνεκάλει τοῖς Βιθυνοῖς. οἱ δὲ δέισαντες, τὴν τε λείαν ἀπέδωσαν αὐτῷ, καὶ Φιλίαν ὠμολόγησαν.

XXX. Ἀποτεχιζομένης δὲ τῆς Χαλκηδόνος ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, ὁ Φαρνάβαζος ἦκεν, ὡς λύσων τὴν πολιορκίαν· καὶ Ἰπποκράτης ὁ ἄρμωσῆς ἐκ τῆς πόλεως συναγαγὼν τὴν σὺν αὐτῷ δύναμιν, ἐπεχειρεῖ τοῖς Ἀθηναίοις. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἅμα πρὸς ἀμφοτέρους ἀντιτάξας τὸ εὐράτευμα, τὸν μὲν Φαρνάβαζον αἰχρῶς Φεύγειν ἠνάγκασε, τὸν δ' Ἰπποκράτη διέφθειρε, καὶ συχνὸς τῶν περὶ αὐτὸν ἠτήθεντας. εἶτ' αὐτὸς μὲν ἐκπλεύσας εἰς τὸν Ἐλλάσποντον ἠργυρολόγει, καὶ Σηλυβρίαν εἶλεν, ἀφειδήσας ἑαυτῆ παρὰ τὸν καιρόν. οἱ γὰρ ἐνδιδόντες τὴν πόλιν, συνέθεντο μὲν ἀνασχῆσαι πυρσὸν αὐτῷ μεσέσης νυκτός· ἠναγκάσθησαν δὲ τῆτο ποιῆσαι πρὸ τῆ καιρῆ, τῶν συνωμοτῶν φοβηθέντες τινὰ ἐξαίφνης μεταβαλλόμενον ⁵. ἀρθέντος ἔν τῆ πυρ-
σῆ

1 Br. probat lectionem B. 3. δ' ante ὅτι οmissentis. Sin haec particula retineatur, R. legendum censet ὤρμητο, vel ὤρμησε μὲν πολεμῶν.

2 R. mavult ἐκλίθεντο, in plusquam.

3 R. monet, ambigue positam esse hanc locutionem, cum utrumque subaudiri possit, tam ἑαυτοῖς, Chalcedoniis, quam αὐτῷ, Alcibiadi.

4 Non quidem prorsus rejicit R. lectionem vulg. προσπέμψας; praetulit tamen προσπέμψας.

5 V. μεταβαλλόμενον.

σὴ μηδέπω τῆς στρατιᾶς ἕσης ἐτοίμης, ἀναλαβὼν ὅσον τριάκοντα ¹ περὶ αὐτὸν, ἠπείγετο δρόμῳ πρὸς τὰ τεῖχη, τὰς ἄλλας ἔπεσαι κατὰ τάχος κελεύσας. ἀνοιχθείσης δὲ τῆς πύλης αὐτῷ, καὶ προσγενομένων τοῖς τριάκοντα πελτασῶν εἴκοσι, παρεισπεσὼν εὐθύς ἤθετο τὰς Σηλυβριανὰς ἐξ ἐναντίας μετὰ τῶν ὅπλων ἐπιφερομένους. ἐπεὶ δ' ὑποσάντι μὲν ἐν ἐφαίνετο σωτηρία, πρὸς δὲ τὸ Φυγεῖν, ἀήτητος ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ἐν ταῖς στρατηγίαις ² γεγονῶς, Φιλονειότερον εἶχε, τῇ σάλπιγγι σημήνας σιωπῆν, ἐκέλευσεν ἕνα τῶν παρόντων ἀνειπεῖν. Σηλυβριανὰς Ἀθηναίοις ἐναντία ὄπλα μὴ τίθεσθαι ³. τῆτο τὸ κήρυγμα τὰς μὲν ἀμβλυτέρους ἐποίησε πρὸς τὴν μάχην, ὡς τῶν πολεμίων εὖδον ὄντων ἀπάντων· οἱ δὲ ταῖς ἐλπίσιν ἠδίκως ἐγένοντο πρὸς τὰς διαλύσεις. ἐν ᾧ δὲ ⁴ συσάντες ἀλλήλοις ἐδίδουσαν λόγον, ἐπήλθεν ἡ στρατιὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τεκμαιρόμενος, ὅπερ ἦν, εἰρηνικὰ φρονεῖν τὰς Σηλυβριανὰς, ἔεισε, μὴ τὴν πόλιν οἱ Θρᾶκες διαρπάσωσιν. ἦσαν δὲ πολλοὶ χάριτι τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ δι' εὐνοίαν στρατευόμενοι προθύμως. ἀπέπεμψεν ἔν τέττας ἅπαντας ἐν τῆς πόλεως, τὰς δὲ Σηλυβριανὰς δεηθέντας ἔδεν ἠδίκησεν, ἀλλὰ χρήματα λαβῶν, καὶ φρερὰν ἐγνατασήσας, ἀπήλθεν.

XXXI. Οἱ δὲ πολιορκιᾶντες τὴν Χαλιηδόνα στρατηγοὶ, σπουδᾶς ἐποίησαντο πρὸς Φαρνάβαζον ἐπὶ τῷ χρήματα λαβεῖν, καὶ Χαλιηδονίους ὑπηρώς πάλιν Ἀθηναίους εἶναι,

¹ R. *supr.* τριάκοντα ἧν περὶ αὐτὸν.

² B. 3. *στρατηγίαις.*

³ Xyl. μὴ ante hoc verbum non agnovit. Br. ita legit Σηλυβριανοῖς Ἀθηναίαις ἐναντία ὄπλα μὴ τίθεσθαι — edixit praeco, Athenienses non contra Selybrianos arma gerere, sed contra Spartanos & Pharnabazi milites, si qui in praesidio essent. Hanc conjecturam sequitur Schirach, eam cum Bryano contextui aptiorem existimans.

⁴ deest B. 3.

εἶναι, τὴν δὲ Φαρναβάξου χώραν ἀδιμεῖν. Φαρνάβαζον δὲ πρέσβεσιν Ἀθηναίων πρὸς βασιλέα πομπὴν μετ' Ἀσφαλείας παραχεῖν. ὡς ἔν ἐπανελθόντα τὸν Ἀλκιβιάδην ὁ Φαρναβάζος ἤξει καὶ αὐτὸν ὁμοῦσαι περὶ τῶν ἠμολογημένων, καὶ ἔφη πρότερον, ἢ κείνον, αὐτοῖς ¹ ὁμοῦσαι. γενομένων δὲ τῶν ὄρκων, ἐπὶ Βυζαντίας ἀφεσῶτας ἦλθε, καὶ περιετείχιζε τὴν πόλιν. Ἀναξίλας δὲ καὶ Λυκέρως καὶ τινων ἄλλων συνθεμένων ² ἐπὶ σωτηρίᾳ παραδώσει τὴν πόλιν, διαδόξ λόγον, ὡς ἀνίστησι αὐτὸς ³ πράγματα νεότερα συνισάμενα περὶ τὴν Ἰωνίαν, ἡμέρας ἀπέβη ταῖς ναυσὶ πάσαις, νυκτὸς δ' ὑποσρέψας, αὐτὸς μὲν ἀπέβη μετὰ τῶν ὀπλιτῶν, καὶ προσελθὼν τοῖς τείχεσιν ἤσυχίαν ἤγευ. αἱ δὲ νῆες ἐπὶ τὸν λιμένα πλεύσασαι, καὶ βιαζόμεναι κραυγῇ τε πολλῇ καὶ θορύβοις καὶ φόβοις, ἅμα μὲν ἐξέπληττον τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τὰς Βυζαντίας, ἅμα δὲ τοῖς ἀττικίζουσι παρεῖχον ἐπ' ἀδείας τὸν Ἀλκιβιάδην δέχεσθαι, πάντων ἐπὶ τὸν λιμένα καὶ τὰς ναῦς βοηθόντων. ἔμην ἅμα χειροσχεώρησαν ⁴. οἱ γὰρ παρόντες ἐν τῷ Βυζαντίῳ Πελοποννήσιοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ Μεγαρεῖς, τὰς μὲν ἀπὸ τῶν νεῶν ἐτρέψαντο καὶ καθεῖρξαν εἰς τὰς ναῦς πάλιν, τὰς δ' Ἀθηναῖκας ἐνδον ὄντας αἰθόμενοι, καὶ συντάξαντες ἑαυτὰς, ἐχώρην ὁμοσε. καρτερᾶς δὲ μάχης γενομένης, ἐνίκησεν Ἀλκιβιάδης τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων, Θηραμένης δὲ τὸ εὐάνυμον, καὶ τῶν πολεμίων τὰς περιγενομένους, ὅσον τριακοσίους, ζῶντας ἔλαβε. Βυζαντιῶν δὲ μετὰ τὴν μά-

χην

¹ Vulg. dat ἢ κοινὸν αὐτοῖς. Xyl. dubitanter coniecit ἢ κοινολογῶν. Br. probat lectionem ἢ ἐκεῖνον, quam exhibent Anon. V. Ms. Dacer. & B. 3. & Xenophon firmare videtur: εἰ μὴ καὶ κείνος αὐτῷ ὁμοῦται. R. de suo dedit ἢ κείνον, i. e. ἢ ἐκεῖνον. In Cat. l. v. ed. Frft. lectio V. & Anon. ita exstat: αὐτὸν αὐτοῖς, vel ἐκεῖνον αὐτὸν V. ἢ ἐκεῖνον A.

² Ita V. & B. 3. Vulg. συνθεμένων.

³ Anon. αὐτὸν ex Cat. l. v. Frft.

⁴ Ita dedit R. de suo pro vulg. προσεχώρησαν.

χην ἕδεις ἀπέθανεν, ἕδ' ἔφυγεν. ἐπὶ τέτοις γὰρ οἱ ἄνδρες παρέδοσαν ¹ τὴν πόλιν, καὶ ταῦτα συνέθεντο, μηδὲν αὐτοῖς ἴδιον ὑπεξελόμενοι ². διὸ καὶ δίκην προδοσίας ἐν Λακεδαιμονίᾳ Φεύγων ὁ Ἀναξίλαος, ἐφάνη τῷ λόγῳ τὸ ἔργον ἐκ αἰχύρων. ἔφη γὰρ, ἐκ ὧν Λακεδαιμόνιος, ἀλλὰ Βυζάντιος, ἕδὲ τὴν Σπάρτην κινδυνεύσαν, ἀλλὰ τὸ Βυζάντιον ὄραν, τῆς μὲν πόλεως ἀποτετειχισμένης, μηδεὶς δ' εἰσαγομένη, τὸν δ' ὄντα σῖτον ἐν τῇ πόλει Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν ἐθιόντων, Βυζαντιῶν δὲ πεινάντων σὺν τέκνοις καὶ γυναίξιν, ἐπρόδῃναι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ πολέμων καὶ κακῶν ἀπαλλάξαι τὴν πόλιν, μιμήμενος τὰς ἀρίστες Λακεδαιμονίων, οἷς ἐν καλὸν ἀπλῶς καὶ δίκαιόν ἐστι τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον. οἱ μὲν ἐν Λακεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀκέσαντες, ἤδηθησαν καὶ ἀπέλυσαν τὰς ἄνδρας.

XXXII. Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης, ἰδεῖν τε ποθῶν ἤδη τὰ οἴκοι, καὶ ἔτι μᾶλλον ὀφθῆναι βεβλόμενος τοῖς πολιταῖς νενικηῶς τὰς πολεμίας τοσαυτάκις, ἀνήχθη, πολλάκις μὲν ἀσπίσι καὶ λαφύροις κύκλῳ κειοσμημένων τῶν Ἀττικῶν τριηρῶν, πολλὰς δ' ἐφελκόμενος αἰχμαλώτους, ἔτι δὲ πλείω κομίζων ἀπροσόλια τῶν διεφθαρμένων ὑπ' αὐτῆ καὶ κειρατημένων. ἦσαν γὰρ ἐκ ἐλάττης συναμφότεραι διακοσίων. ἃ δὲ Δᾶρις ὁ Σάμιος, Ἀλκιβιάδου Φάσκων ἀπόγονος εἶναι, προστίθησι τέτοις, αὐλεῖν μὲν εἰρεσίαν τοῖς ἐλαύνουσι Χρυσόγονον τὸν Πυθιονίκην ³, κελεύειν δὲ Καλλιπίδην τὸν τῶν τραγωδιῶν ὑποκριτὴν, σατὰς καὶ ξυσίδα ⁴ καὶ τὸν ἄλλον ἐναγώνιον ἀμπεχόμενον κόσμον, ἰσῖα δ' ἀλεργῶ τὴν ναυαρχίδα προσφέ-

¹ V. παρέδωκαν.

² Ita dedit Anon. Vulgo ὑπεξελεῖν.

³ V. Πυθιονίκην, e Cat. l. v. ed. Frft.

⁴ Ita dedit R. in plur. de suo pro vulgari ξυσίδα. Nam uterque tam Chrysogonus quam Callipides, ut suum habebat σκῆτον, tunicam statariam, ad pedes usque promissam, ita xyrida quoque habebat.

ρεθαι τοῖς λιμέσιν ¹, ἕτε Θεόπομπος, ἕτ' Ἐφορος, ἕτε Ξενοφῶν γέγραφε· ἕτ' εἰδὸς ἦν ἕτως ἐντροπῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις, ὥσπερ ἐν μέθης ἐπιχωμάζοντα, μετὰ Φυγὴν καὶ συμφορὰς τοσαύτας πατερχόμενον. ἀλλ' ἐπειὸς καὶ δεδιὸς κατήγετο, καὶ καταχθεις ἐπρότερον ἀπέβη τῆς τριήρας, πρὶν εἶς ἐπὶ τῷ κατασράματος ἰδεῖν Εὐρυπτόλεμόν τε τὸν ἀνεψιὸν παρόντα, καὶ τῶν ἄλλων Φίλων καὶ οἰκείων συχνὰς ἐκδεχομένους καὶ παρακαλῶντας. ἐπεὶ δ' ἀπέβη, τὰς μὲν ἄλλους στρατηγὰς ἐδ' ὄραν ἐδόκειν ἀπαντῶντες οἱ ἄνθρωποι, πρὸς δ' ἐπειὸν συντρέχοντες, ἐβόων, ἠσπάζοντο, παρέπεμπον, ἐσεφάνην προσιόντες· οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι προσελθεῖν, ἄπωθεν ἐθεῶντο, καὶ τοῖς νέοις ἐδεικνυσαν οἱ πρεσβύτεροι. πολὺ δὲ καὶ τὸ δακρύον ² τῷ χαίροντι τῆς πόλεως ἀνεκέρματο, καὶ μνήμη πρὸς τὴν παρεῖσαν εὐτυχίαν τῶν πρόθεν ἀτυχημάτων, λογιζομένοις, ὡς ἕτ' ἂν Σικελίας διήμαρτον, ἕτ' ³ ἄλλο τι τῶν προσδοκηθέντων ἐξέφυγεν αὐτὰς, ἕασαντας Ἀλκιβιάδην ἐπὶ τῶν τότε πραγμάτων καὶ τῆς δυνάμεως ἐπειήης, εἰ νῦν σὴν πόλιν παραλαβὼν ὀλίγα δέξασαν ἐκπεπληκέναι τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν δὲ μόλις τῶν προασείων κρατῶσαν, αὐτὴν δὲ πρὸς ἑαυτὴν εἰσιάζουσαν, ἐν λυπρῶν ἕτι ⁴ λειψύων καὶ ταπεινῶν ἀνασῆσας, ἐ μόνον γε τῆς θαλάσσης τὸ κράτος ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ περὶ νικῶσαν ἀποδείκνυσι πανταχῶς τὰς πολεμίας.

XXXIII.

¹ In vulg. post h. v. leguntur haec: ὥσπερ ἐν μέθης ἐπιχωμάζοντα. Cum aut defectum prodant, aut loco suo non stent, R. placuit, haec verba alio transferre, & paulo post pone τοῖς Ἀθηναίοις collocare, numerumque singularem pro plurali dare.

² Vulg. dant πολὺ δὲ καὶ δάκρυον. Bryatio placuit partic. δακρύον, seu conformius cum τῷ χαίροντι; R. illud recepit, & de suo articulum addidit.

³ Ita B. 3. Junt. Ald. Vulg. εἰ ἄλλο.

⁴ Br. mavult ἕτω.

XXXIII. Τὸ μὲν ἔν ψήφισμα τῆς καθόδε πρότερον ἐνεκέρωτο Κριτίε τῷ Καλλιάρχῳ γράφαντος, ὡς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐλεγείαις πεποίηκεν, ὑπομιμνήσκων τὸν Ἀλκιβιάδην τῆς χάριτος ἐν τέτοις:

Γνώμη δ' ἢ σε κατήγαγ', ἐγὼ ταύτην ἐν ἅπασιν

Εἶπον, καὶ γράψας τῆργον ἔδρασα ¹ τόδε.

Σφραγίς δ' ἡμετέρης ² γλιότης ἐπὶ τοῖσδεσι νεῖται. τότε δὲ, τῷ δήμῳ συνελθόντος εἰς τὴν ἐπιλησίαν, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ τὰ μὲν αὐτῷ πάθῃ κλαύσας καὶ ὀλοφυράμενος, ἐγυιλέσας δὲ μικρὰ καὶ μέτρια τῷ δήμῳ, τὸ δὲ σύμπαν ἀναθεῖς αὐτῷ τινὶ τύχῃ πουηρῶ, καὶ Φθονερῷ δαίμονι, πλεῖστα δ' εἰς ἐλπίδας τῶν πολεμίων ³, καὶ πρὸς τὸ θάρρεῖν διαλεχθεῖς καὶ παρορμήσας, σεφάνοις μὲν ἐσεφανάθη χρυσοῖς, ἠρέδῃ δὲ καὶ κατὰ γῆν ὄμα καὶ κατὰ θάλασσαν στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. ἐψηφίσαντο δὲ τὴν ἐσίαν ἀποδῆναι αὐτῷ, καὶ τὰς ἀρὰς ἀφοσιώσασθαι πάλιν. Εὐμολπίδας καὶ κήρυκας, ὡς ἐποίησαντο τῷ δήμῳ προστάξαντος. ἀφοσιωμένων δὲ τῶν ἄλλων, Θεόδωρος ὁ ἱεροφάντης. Ἄλλ' ἐγὼ, εἶπεν, ἐδὲ κατηρασάμην αὐτῷ κικόν ἐδὲν, εἰ μηδὲν ἄδικεῖ τὴν πόλιν.

XXXIV. Οὕτω δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ λαμπρῶς εὐήμεροντος, ὑπέδρατ' ἐν εἰς ὅμως ὁ τῆς καθόδε καιρός. ἢ γὰρ ἡμέρᾳ κατέπλευσεν, ἐδράτο τὰ Πλυντήρια τῇ θεῷ. ἀρῶσι δὲ τὰ ἄργια Πραξιεργίδαι ⁴ Θαραγηλιῶνος
ἐκ]η

¹ Ita repositum fuit ex vetusto codice pro ἔγραψα. H. Steph.

² Hanc lectionem sistit V. (Cat. l. v. ed. Frft.) in textu hujus editionis legitur ἡμετέροις.

³ Bryano sententia requirere videtur πολιτῶν: finxit orationem ad augendas spes civium. R. autem vulgarem bene habere censet. De spe hostium, vel adversus spem hostium dixit, h. e. docuit, quam eae essent fluxae vanaeque.

⁴ deest haec vox B. 3. Ed. Frft. Πραξιεργίδαι.

ἔβη φθίνοντος ἀπόρρητα ¹. τόν τε κόσμον καθελόντες, καὶ τὸ ἔδος κατακαλύψαντες. ὅθεν ἐν ταῖς μάλισα τῶν ἀποφράδων τὴν ἡμέραν ταύτην ἀπραΐον Ἀθηναῖοι νομίζουσιν. ἔ Φιλοφρόνας ἔν, ἐδ' εὐμενῶς ἐδόκει προσδεχομένη τὸν Ἀλκιβιάδην ἢ θεός ² παρακαλύπτεσθαι καὶ ἀπελαύνειν ἑαυτῆς. ἔ μὴν ἀλλὰ πάντων γεγονότων τῷ Ἀλκιβιάδῃ κατὰ γνώμην, καὶ πληρεμένων ἑκατὸν τριῶν, αἱ αὖθις ἐμπλεῖν ἔμελλον, Φιλοτιμία τις ἐν ἀγεννῆς προσπεσῶσα κατέχευεν αὐτὸν ἄχρι μυσηρίων. ἀφ' ἔ γὰρ ἐπετειχίσθη Δεκέλεια, καὶ τῶν εἰς Ἐλευσίνα παρόδων ἐκράτεον οἱ πολέμιοι παρόντες, ἐδένα κόσμον εἶχεν ἢ τελετὴ πεμπομένη κατὰ θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ θυσίαι καὶ χορεῖαι καὶ πολλὰ τῶν δρωμένων καθ' ὁδὸν ἱερῶν ³, ὅταν ἐξελαύνωσι τὸν Ἴακχον, ὑπ' ἀνάγκης ἐξελείπετο. καλὸν ἔν ἐφαίνετο τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ πρὸς θεῶν ὀσιότητα, καὶ πρὸς ἀνθρώπων δόξαν, ἀποδῆναι τὸ πάτριον χῆμα τοῖς ἱεροῖς, παραπέμψαντα πεζῇ τὴν τελετὴν, καὶ δορυφορήσαντα παρὰ τὰς πολεμίας. ἢ γὰρ ἀτρεμήσαντα κομιδῇ κολέσειν καὶ ταπεινώσειν τὸν Ἄγιον, ἢ μάχην ἱερὰν καὶ θεοφιλῆ περι τῶν ἀγιοτάτων καὶ μεγίστων ἐν ὄψει τῆς πατρίδος μαχεῖσθαι, καὶ πάντας ἕξειν μάρτυρας τὰς πολίτας τῆς ἀνδραγαθίας. ὡς δὲ ταῦτ' ἔγνω καὶ προεῖπεν Εὐμολπίδαις καὶ κήρυξι, σκοπὰς μὲν ἐπὶ τῶν ἀκρῶν ἐκάθισε, καὶ προδρόμους τινὰς ἄμ' ἡμέρᾳ προεξέπεμψεν. ἱερεῖς δὲ καὶ μύσας καὶ μυσαγωγὰς ἀναλαβὼν, καὶ τοῖς ὅπλοις περιεκαλύψας ⁴, ἦγεν ἐν κόσμῳ καὶ μετὰ σιωπῆς. θάμα

¹ V. ἀπόρρητόν γε. ἀπορρητότατόν γε. Cat. l. v. ed. Frst.

² V. θεός, ἀλλὰ παρ.

³ Meursius correxit ὁδὸν ἱερὰν, viam sacram; id quod Br. probat.

⁴ R. ad haec: cum eos sepsisset globo militum armatorum, quem praeduxerat illis euntibus, a parte terrae continentis, quo tuti essent ab hostibus, nam a parte maris nil erat, quod metuerent.

μα σεμνὸν καὶ θεοπρεπὲς τὴν στρατηγίαν ἐκείνην ἐπι-
δεικνύμενος, ὑπὸ τῶν μὴ Φθονύτων ἱεροφαντίαν καὶ
μουσαγωγίαν προσαγορευομένην. μηδενὸς δὲ τῶν πολε-
μαίων ἐπιθέδαι τολμήσαντος, ἀσφαλῶς ἐπαγαγὼν ¹ εἰς
τὴν πόλιν, ἤρθη μὲν αὐτὸς τῷ Φρονήματι, καὶ τὴν στρα-
τιάν ² ἐπῆρεν, ὡς ἄμαχον καὶ ἀήττητον ἔσαν ἐκείνη
στρατηγῆντος, τὰς δὲ Φορτικὰς καὶ πένητας ἔτως ἐδη-
μαγώγησεν, ὡς ἔρῃν ἔρωτα Δαυμασὸν ὑπ' ἐκείνη τυραν-
νεΐδαι, καὶ λέγειν ἐνίοις καὶ προσίεναι παρακελευομέ-
νας, ὅπως τῷ Φθόνῳ κρείττων γενόμενος, καὶ καταβα-
λῶν ψηφίσματα, καὶ νόμους, καὶ Φλυάρεις ἀπολλύντας
τὴν πόλιν, ὡς ἂν πράξῃ ³ καὶ χρήσῃται τοῖς πράγμα-
σι, μὴ δεδιὼς τὰς συκοφάντας.

XXXV. Αὐτὸς μὲν ἔν ἐκείνῳ ἦν εἶχε δianoian
περὶ τῆς τυραννίδος, ἀδελόν ἐστιν ⁴. οἱ δὲ δυνατώτατοι
τῶν πολιτῶν Φοβηθέντες, ἐσπέδασαν αὐτὸν ἐκπλεῦσαι
τὴν ταχίστην, τὰ τ' ἄλλα ψηφισάμενοι, καὶ συνάρχου-
τας, ἔς ἐκείνους ἠθέλησεν. ἐκπλεύσας ἔν ⁵ ταῖς ἑκα-
τὸν ναυσί, καὶ προσβαλὼν Ἄνδρῳ, μάχη μὲν ἐκράτη-
σεν αὐτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ὅσοι παρήσαν, ἐχ εἶλε
δὲ τὴν πόλιν. ἀλλὰ τῆτο τῶν κοινῶν ἐγγιλημάτων πρῶ-
τον ⁶ ὑπῆρξε κατ' αὐτῶ τοῖς ἐχθροῖς. εἶοιμε δ', εἴ τις
ἄλλος, ὑπὸ τῆς αὐτῆ δόξης καταλυθῆναι καὶ Ἀλκιβιά-
δης. μεγάλη γὰρ ἔσα, καὶ τόλμης καὶ συνέσεως γέ-
μισσα ⁷ ἀφ' ἧν κατῶρθωσεν, ὑποπῆλον αὐτῶ τὸ ἐλλεί-

D 2

πον,

¹ R. ut mihi videtur, maluit ἐπαγαγῶν. Haec enim vox sine omni nota est scripta in annotat.

² Ita R. de suo dedit pro vulg. στρατηγίαν.

³ H. Steph. scribendum censuit, ὅπως ἂν πράξῃ. R. male videtur ὡς ἂν βέληται, πράξῃ, pro voluntate sua ageret.

⁴ V. ἀδελος ἦν.

⁵ B. 3. δε.

⁶ Teste H. Steph. in aliis edd. deest πρῶτον.

⁷ Reiskio iudice dura dictio δόξα γέμισσα τόλμης καὶ συνέσεως, pro gloria hominis, qui multa videtur fortitudine pollere, ad auden-

πον, ὡς ἔσπεδάσαντος, ἀπισία ¹ τῆ μὴ δυναθῆναι
 παρεῖχε· σπεδάσαντα γὰρ ἔδεν ἂν διαφυγεῖν. ἤλπι-
 ζον δὲ καὶ Χίος ἐαλωκότας ἀκέσσεθαι, καὶ τὴν ἄλλην
 Ἰωνίαν. ὅθεν ἠγανάκην, μὴ ταχὺ πάντα, μηδ' εὐ-
 θέως, ὡς ἐβέλοντο, πυνθανόμενοι διαπεπραγμένον· ἔχ
 ἄπολογιζόμενοι τὴν ἀχρηματίαν, ἀφ' ἧς πολεμῶν πρὸς
 ἀνδράπας βασιλέα μέγαν χορηγὸν ἔχοντας, ἠναγκάζε-
 το πολλὰ καὶ ἐκπλέων καὶ ἀπολείπων τὸ στρατόπεδον,
 μισθὰς καὶ τροφὰς πορίζειν. καὶ γὰρ τὸ τελευταῖον
 ἐγκλημα διὰ ταύτην ἔλαβε τὴν αἰτίαν. Λυσάνδρῳ γὰρ
 ἐπὶ τὴν ναυαρχίαν ἀποσαλέντος ὑπὸ Λακεδαιμονίων,
 καὶ τετράβολον ἀντὶ τριώβουλα τῷ ναύτῃ δίδοντας ἐξ
 ὧν ἔλαβε παρὰ Κύρου χρημάτων, αὐτὸς ἤδη γλίχρως
 χορηγῶν καὶ τὸ τριώβολον, ἀπῆρεν ἀργυρολογίῃσιν ἐπὶ
 Καρίας. ὁ δ' ἀπολειφθεὶς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιμελητῆς
 Ἀντίοχος, ἀγαθὸς μὲν ἦν κυβερνήτης, ἀνόητος δὲ τᾶλ-
 λα καὶ φορτικός· ἔχων δὲ πρόσταγμα παρὰ τῆ Ἀλ-
 κιβιάδα, μηδ' ἂν ἐπιπλέωσιν οἱ πολέμιοι, διαναυμαχεῖν,
 ὅπως ἐξῆυβρισε καὶ κατεφρόνησεν, ὥστε τὴν αὐτῆ πλη-
 ρωσάμενος τριήρη καὶ τῶν ἄλλων μίαν, ἐπιπλεῦσαι τῇ
 Ἐφέσῳ, καὶ παρὰ τὰς πύρας τῶν πολεμίων νεῶν,
 πολλὰ καὶ πρᾶτλων καὶ φθειγόμενος ἀκόλασα καὶ βωμο-
 λόχα, παρεξελαύνειν. τὸ μὲν ἔν πρῶτον Λύσανδρος
 ὀλίγαις ναυσὶν ἐπαναχθεὶς ² ἐδίωκεν αὐτὸν, τῶν δ' Ἀθη-
 ναίων ἐπιβοηθέντων, πάσαις ἀναχθεὶς ³ καὶ κρατήσας,
 αὐτόν

audendum parata, sed prudentia quoque & peritia rerum arma-
 ta: quasi dixisset μεγάλη γὰρ ἔσα ἡ δόξα αὐτῆ, καὶ εἰς ἴολο-
 μαν μαρτυρηθεῖσα συνέσωσ γέμεσαν.

¹ Aut ita legendum censuit cum Bryano R. aut δι' ἀπι-
 σίαν. Vulgo simpl. ἀπισίαν.

² V. ἐπαχθεὶς. E. Cat. l. v. Ed. Frst.

³ Ita Br. distingui voluit pro vulg. ἐπιβοηθέντων πάσαις,
 ἀναχθεὶς. Idem etiam suspicari audet πάσαις συναφθεὶς, ut re-
 petitio vocis vitetur, tum supra, tum infra, tum proxime col-
 locata.

αὐτὸν τε διέφθειρε τὸν Ἀντίλοχον, καὶ ναῦς ἔλαβε πελ-
 λὰς καὶ ἀνδρώπας, καὶ τρόπαιον ἔησεν. ὡς δὲ ταῦτ'
 ἤκουσεν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπανελθὼν εἰς Σάμον, ἀνήχθη
 παντὶ τῷ σόλῳ, καὶ πρέσβαλειτο τὸν Λύσανδρον. ὁ δ'
 ἠγάπα νευικηώς, καὶ ἐκ ἀντανήγετο.

XXXVI. Τῶν δὲ μισέντων τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν
 τῷ στρατοπέδῳ, Θρασύβελος ὁ Θράσωνος, ἐχθρὸς ὢν,
 ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας κατηγορήσων. καὶ τὰς ἐκεῖ παροξύ-
 νας ἔλεγε πρὸς τὸν δῆμον, ὡς Ἀλκιβιάδης διέφθαρκε
 τὰ πράγματα καὶ τὰς ναῦς ἀπολώλεκεν, ἐντροφῶν τῇ
 ἀρχῇ καὶ παραδίδὸς τὴν στρατηγίαν ἀνδρώποισι ἐκ πότων
 καὶ ναυτικῆς σπερμολογίας δυναμένοις παρ' αὐτῷ μέγι-
 στον, ὅπως αὐτὸς ἐπ' ἀδείας χρηματίζεται περιπλέων,
 καὶ ἀπολασάινη μεθυσκόμενος, καὶ συνῶν ἐταίραις Ἀβυ-
 δηναῖς καὶ Ἰωνίσιν, ἐφορμέντων δι' ὀλίγα τῶν πολεμίων.
 ἐνεκάλει δ' αὐτῷ καὶ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν, ἃ
 κατεσκευάσεν ἐν Θράκη περὶ Ἰ Βισάνθην, αὐτῷ καταφυ-
 γῆν, ὡς ἐν τῇ πατρίδι μὴ δυνάμενος βίβν, ἢ μὴ βελο-
 μενος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι πειθέντες, ἑτέρας εἶλοντο στρα-
 τηγὰς, ἐνδεικνύμενοι τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὀργὴν καὶ κακώ-
 νοιαν. ἃ δὴ πυνθανόμενος ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ δεδοικώς,
 ἀπῆλθεν ἐκ τῆς στρατοπέδου παντάπασιν καὶ συναγαγὼν
 ξένους, ἐπολέμει τοῖς ἀβασιλεύτοις Θραξίν ἰδίᾳ, καὶ
 πολλὰ χρήματα ξυνήγαγεν ἀπὸ τῶν ἀλισσιομένων καὶ
 τοῖς Ἑλλήσιν ἅμα τοῖς προσοικῶσιν ἄδειαν ἀπὸ τῶν
 βαρβάρων παρείχεν. ἐπεὶ δ' οἱ περὶ Τυδέα καὶ Μέν-
 ἀνδρον καὶ Ἀδείμαντον στρατηγοὶ πάσας ὁμᾶ τὰς ὑπ-
 ἀρχέσας τότε ναῦς τοῖς Ἀθηναίοις ἔχοντες ἐν Αἰγὸς
 ποταμοῖς, εἰώθεσαν ἐπιπλεῖν τῷ Λυσάνδρῳ ναυλοχῶν-
 τι περὶ Λάμφαιον, ἅμ' ἡμέρα, προναλέμενοι, καὶ πά-
 λιν ἀνασρέφειν ὀπίσω, καὶ διημερεῦειν ἀτάκτως καὶ ἀμε-
 λῶς, ἅτε δὴ καταφρονῶντες. ἐγγὺς ὢν ὁ Ἀλκιβιάδης

D 3

ἔ περιεῖδεν, ἐδ' ἠμέλησεν, ἀλλ' ἵππῳ προσελάσας ἐδί-
 δασκε τὰς στρατηγὰς, ὅτι κακῶς ὀρμῶσιν ¹ ἐν χωρίοις
 ἀλιμένοις καὶ πόλιν ἐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐκ Ση-
 σῶ τὰ ἐπιτήδεια λαμβάνοντες, καὶ περιορῶντες τὸ ναυ-
 τιῶν, ὅταν ἐπὶ τῆς γῆς γένηται, πλανώμενον, ὅποι-
 τις ² θεῖλοι, καὶ διασπειρόμενον. ἀντεφορμῶντος αὐ-
 τοῖς εὐλοῖα, πρὸς ἐπίταγμα μοναρχικῶν εἰδισμένε σιωπῇ
 πάντα ποιεῖν.

XXXVII. Ταῦτα δὲ λέγοντος τῷ Ἀλκιβιάδῃ,
 καὶ παραινῶντος εἰς Σησῶν μεθορμίσαι τὸν εὐλοῖον, ἔ
 προσεῖχον οἱ στρατηγοί. Τυδεὺς δὲ καὶ πρὸς ὕβριν ἐκέ-
 λευσεν ἀποχωρεῖν. ἔ γὰρ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἑτέρας στρα-
 τηγεῖν. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ὑπονοήσας τι καὶ προδοσίας
 ἐν αὐτοῖς, ἀπῆει, καὶ τοῖς προκέμπεισι τῶν ἀπὸ τῶ
 στρατοπέδου γνωρίμων ἔλεγεν, ὅτι μὴ προπηλακιδεῖς ἔτως
 ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ὀλίγαις ἂν ἡμέραις ἠνάγκασε Λα-
 κεδαιμονίαις διαναυμαχεῖν αὐτοῖς ἄκοντας, ἢ τὰς ναῦς
 ἀπολιπεῖν. ἐδόκει δὲ τοῖς μὲν ἀλαζονεύεσθαι, τοῖς δ'
 εἰκότα λέγειν, εἰ Θρῆκας ἐκ γῆς ἐπαγαγὼν πολλὰς
 ἀκοντιστὰς καὶ ἵππεις, προσμάχοιτο καὶ διαταράτῃσι τὸ
 στρατόπεδον αὐτῶν. ὅτι μέντοι τὰς ἀμαρτίας τῶν Ἀθη-
 ναίων ὀρθῶς συνεῖδε, ταχὺ τὸ ἔργον ἐμαρτύρησεν. ἄφ-
 νω γὰρ αὐτοῖς καὶ ἀπροσδοκῆτως ³ τῷ Λυσάνδρῳ προσ-
 πεσόντος, ὀκλῶ μόναι τριήρεις ἐξέφυγον κατὰ Κόνωνος,
 αἱ δ' ἄλλαι μικρὸν ἀπολείπεσαι διακισίων, ἀπήχθησαν
 αἰχμάλωτοι. τῶν δ' ἀνδράπων τριχιλίαις ἐλὼν ζῶντας
 ἀπέσφαξεν ὁ Λυσάνδρος. ἔλαβε δὲ καὶ τὰς Ἀθήνας
 ὀλίγῳ χρόνῳ, καὶ τὰς ναῦς ἐνέπρησε, καὶ τὰ μακρὰ
 τεῖχη

¹ R. ita dedit a v. ὀρμῆω, cum lectio vulg. ὀρμῶσιν ab ὀρ-
 μῶν h. l. non stare possit.

² In nota ed. R. est: τις omittunt V. & B. 3. In Cat. au-
 tem l. v. Frst. ita extat: ὅπη θεῖλη vel ὅποι θεῖλη vel ὅπη τις
 θεῖλοι. V.

³ V. ἀέκωτος.

τείχη κατέειλεν. ἐν δὲ τότε Φοβηθεῖς ὁ Ἀλκιβιάδης ἔρχοντας ἤδη καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὰς Λακεδαιμονίαις, εἰς Βιθυνίαν μετέστη, πολλὰ μὲν ἄγων χρήματα, πολλὰ δὲ νομίζων, ἔτι δὲ πλείω καταλιπὼν ἐν οἷς ὤκει τείχεσιν. ἐν δὲ Βιθυνίᾳ πάλιν, ἐν ὀλίγα τῶν ἰδίων ἀπολέσας, καὶ περιιοπεῖς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Θρακῶν, ἐγνω μὲν ἀναβαίνειν πρὸς Ἀρταξέρξην, ἑαυτὸν τε μὴ χείρονα Θεμισοκλέους πειρωμένῳ βασιλεῖ Φανεῖδαι νομίζων, καὶ κρείττονα τὴν πρόφασιν. ἔ γὰρ ἐπὶ τὰς πολίτας, ὡς ἐκεῖνον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τὰς πολεμίας ὑπαργήσειν, καὶ δεήσεσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως. εὐπορίαν δὲ τῆς ἀνόδου μετ' ἀσφαλείας μάλιχα Φαρνάβαζον οἴμενος παρέξειν, ὤχετο πρὸς αὐτὸν εἰς Φρυγίαν, καὶ συνδιήγε θεραπεύων ἅμα καὶ τιμώμενος.

XXXVIII. Ἀθηναῖοι δὲ χαλεπῶς μὲν ἔφερον ¹ τῆς ἡγεμονίας ἀποσερηθέντες. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἔλευθερίαν ἀφελόμενος αὐτῶν ὁ Λύσανδρος ἀνδράσι τριάκοντα παρέδωκε τὴν πόλιν, οἷς ² ἐν ἐχρήσαντο σώζεσθαι δυνάμενοι λογισμοῖς, ἀπολαλόμενοι ἤδη τῶν πραγμάτων συνήεσαν ³, ὀλοφύρομενοι καὶ διεξιόντες τὰς ἀμαρτίας υἱῶν καὶ ἀγνοίας ⁴. ἔν μείζην ἐποιεῖντο τὴν δευτέραν πρὸς Ἀλκιβιάδην ὀργήν. ἀπερρίψη γὰρ ἔδεν ἀδικῶν αὐτός, ἀλλ' ὑπηρετῆ χαλεπήναντες ὀλίγας ἀποβαλόντι ναῦς αἰχρῶς, αἰχρίον ⁵ αὐτοὶ τὸν κράτιστον καὶ πολεμικώτατον ἀφείλοντο τῆς πόλεως στρατηγόν. ἔτι δ'

D 4

ἐν

¹ Post h. v. vulg. dant καὶ, quod R. expraxxit.

² id est ἐν vel σὺν γέτοισι τοῖς λογισμοῖς, οἷς ἐν ἔχο.

³ Ita R. de suo dedit pro vulg. συνήεσαν, ea mente, qua nil usi fuerant tum, cum adhuc servari potuissent, inter se coibant.

⁴ Br. suspicatus est ἀνοίας. R. autem tuetur vocem receptam: errores, lapsus, peccata.

⁵ V. αἰχρίσον. E. Cat. l. v. ed. Frft.

Ἐν ὅμως ἐν τῶν παρόντων ἀνέφερε¹ τις ἐλπίς ἀμυδρὰ, μὴ παντάπασιν ἔρρειν τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων Ἀλκιβιάδου περιόντος. ἔτε γὰρ πρότερον ἠγάπησε Φεύγων ἀπραγμόνας ζῆν καὶ μετ' ἡσυχίας, ἔτε οὖν, εἰ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἰκανῶς ἔχει², περιόψεται Λακεδαιμονίους ὑβρίζοντας, καὶ τὰς τριάκοντα παροινῶντας³. ταῦτα δ' ἐν ἧν ἄλογον ὀνειροπολεῖν ἔτως τὰς πολλὰς, ὁπότε καὶ τοῖς τριάκοντα φροντίζειν ἐπ' αὐτοῖς καὶ διαπυθάνεσθαι, καὶ λόγον ἔχειν πλείστον ἢν ἐνεῖνος ἔπραττε καὶ διεννοεῖτο. τέλος δὲ Κριτίας ἐδίδασκει Λύσανδρον, ὡς Ἀθηναίῳ ἐν ἑσὶ⁴ δημοκρατεμένου ἀσφαλῶς ἀρχεῖν Λακεδαιμονίῳ τῆς Ἑλλάδος. Ἀθηναῖοι δὲ, κἄν πρῶτος πάντων καὶ καλῶς πρὸς ὀλιγαρχίαν ἔχωσιν, ἐν ἑάσει ζῶν Ἀλκιβιάδου ἀτρεμεῖν ἐπὶ τῶν καθ' ἑσώτων. ἔ μὴν ἐπειδή γε πρότερον τέτοις ὁ Λύσανδρος, ἢ παρὰ τῶν αἰῶν τελευτῶν στυγῆν ἐλθεῖν, κελύεσσαν ἐμποδῶν ποιήσασθαι τὸν Ἀλκιβιάδου, εἴτε κηκεῖνων φοβηθέντων τὴν ὀξύτητα καὶ μεγαλοπραγμοσύνην τῷ ἀνδρὶ, εἴτε τῷ Ἀγιδι χαριζομένων.

XXXIX. Ὡς ἔν ὁ Λύσανδρος ἔπεμψε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον ταῦτα πράττειν κελύων, ὁ δὲ Μαγαλῶν τῶ ἀδελφῶ καὶ Σισαμίδου τῶ θείῳ προσέταξε τὰ ἔργον, ἔτυχε μὲν ἐν κώμῃ τινὶ τῆς Φρυγίας⁵ ὁ Ἀλκιβιάδου τότε διαιτῶμενος, ἔχων Τιμάνδρον μετ' αὐτῷ τὴν ἑταίραν. ὄψιν δὲ κατὰ τὰς ὕπνας εἶδε τοιαύτην· ἐδόκει περιμεῖσθαι μὲν αὐτὸς τὴν ἐδῆτα τῆς ἑταίρας, ἐκείνην

1 Subaudiendum esse R. monet αὐτὸς. *Sustinuit*, & quasi e profundo, e puteo, vel gurgite sustulit eos.

2 R. mavult aut ἔχει, aut ἔχει.

3 V. παροινεῖν. E Cat. l. v. ed. Frft.

4 Ita V. & Anon. pro vulg. ἀπέτι. Pro^h seq. ἀσφαλῶς Br. mavult ἀσφαλές.

5 Diverse hunc locum vocant auctores. Hinc non mirum, quod ejus nomen Plutarchus non notaverit.

νην δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἔχουσαν αὐτὴ κοσμεῖν τὸ πρόσωπον ὡσπερ γυναικὸς, ὑπογράφεσαν καὶ ψιμμυθίσαν. ἕτεροι δὲ φασιν ἰδεῖν τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνοντα αὐτὴ τὰς περὶ ¹ τὸν Μαγαῖον ἐν τοῖς ὕπνοις, καὶ τὸ σῶμα καιόμενον. ἀλλὰ τὴν μὲν ὄψιν ἔ πολὺ γενέθαι λέγουσι πρὸ τῆς τελευτῆς ². οἱ δὲ πεμφθέντες πρὸς αὐτὸν ἔκ ἐτόλμησαν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ κύκλω τὴν οἰκίαν περιστάντες, ἐνεπίμπρασαν. αἰθόμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, τῶν μὲν ἱματίων τὰ πλεῖστα καὶ τῶν ερωμάτων συναγαγὼν, ἐπέβριψε τῷ πυρὶ. τῇ δ' ἀριστερῇ χειρὶ τὴν ἑαυτὴ χλαμύδα περιελίξας, τῇ δὲ ³ δεξιᾷ σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, ἐξέπεσεν ⁴ ἀπαθῆς ὑπὸ τῷ πυρὸς, πρὶν ἢ διαφλέγεσθαι τὰ ἱμάτια· καὶ τὰς βαρβάρους ὀφθεῖς διεσιέδασεν. ἑδείς γὰρ ὑπέμεινεν αὐτὸν, ἑδ' εἰς χεῖρας συνηλθεν, ἀλλ' ἀποσάντες ἔσαλλον ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασιν. ἔτω δ' αὐτὴ πεσότος, καὶ τῶν βαρβάρων ἀπελθόντων, ἡ Τιμάνδρα ⁵ τὸν νεκρὸν ἀνεῖλετο, καὶ τοῖς αὐτῆς περιβαλῶσα καὶ περικαλύψασα χιτωνίσκοις, ἐκ τῶν παρόντων ἐκήδευσεν λαμπρῶς καὶ φιλοτίμως. ταύτης λέγουσι θυγατέρα γενέθαι Λαΐδα, τὴν Κορινθίαν μὲν προσαγορευθεῖσαν, ἐκ δὲ Ἰκκάρων ⁶, Σικελικῆ πόλιςματος, αἰχμάλωτον γενομένην. ἔτιοι δὲ τὰ μὲν ἄλλα περὶ τῆς Ἀλκιβιάδου τελευτῆς ὁμολογεῖσι τέτοις· αἰτίαν δὲ φασιν ἔ Φαρνάβαζον, ἑδὲ Λύσανδρον,

D 5

δρον,

¹ V. τοῖς περὶ. e Cat. l. v. ed. Frft.

² Post h. v. R. videtur deesse membrum ad hanc ferme sententiam: τὸν δ' Ἀλκιβιάδην ἔ Φροντίσαι, vel τὸν δ' Ἀλκιβιάδην, Φράσαντα πρὸς τὴν ἑταίραν, ἔ Φροντίσαι.

³ Hanc partic. addidit R. de suo, quam vulg. omittunt.

⁴ Br. mavult ἐξεπήδησεν, exiliit, ut postea ἐξαλλόμενον, & ut Nepos: flammae vim transfit. R. est dubius, an ἐξέπεσεν sit servandum, an ἐξέπαισεν ab ἐκπαίειν.

⁵ Athenaeus Δαμασάνδραν habet.

⁶ Xyl. voluit Ἰκκαρῶν, rejiciens Ἰκαρῶν aliorum.

δρον, ἐδὲ Λαιπεδαίμονίης παραχεῖν, αὐτὸν δὲ τὸν Ἄλκιβιάδην. γνωρίμων τινῶν ¹ διεφθαρνότα γύναιον ἔχεν σὺν αὐτῷ, τὰς δ' ἀδελφὰς τῆ γυναικὸς τὴν ἕβριον ἔμετρίας φέροντας, ἐμπρῆσαι τε τὴν οἰκίαν νύκτωρ, ἐν ᾗ διαιτώμενος ἐτύγχανεν ὁ Ἄλκιβιάδης, καὶ καταβαλεῖν αὐτὸν, ὡσπερ εἴρηται, διὰ τῆ πυρὸς ἐξαλλόμενον.

ΜΑΡΚΙΟΣ ΓΑΙΟΣ ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ 2.

Ο ³ Μαρκίων οἶκος ἐν Ῥώμῃ τῶν πατρικίων πολλὰς παρέχεν ἐνδόξους ἀνδρας, ὧν καὶ Μάρκιος ἦν Ἄγκος ὁ Νεμᾶ ⁴ θυγατριδῆς, καὶ μετὰ Τύλλον Ὀσύλλιον βασιλεὺς γενόμενος. Μάρκιοι δ' ἦσαν καὶ Πόπλιος καὶ Κόϊντος, οἱ πλείστον ὕδωρ καὶ κάλλισον ἐν Ῥώμῃ ⁵ καταγαγόντες· καὶ Κησωρίνος, ὃν δις ἀπέδειξε τιμητὴν ὁ Ῥωμαίων δῆμος· εἶτα ὑπ' αὐτῶν πειθεῖς ἐπέειπε, νόμον ἔθετο καὶ ἐψηφίσατο μηδεὶ τὴν ἀρχὴν δις ἐξεῖναι μετελθεῖν. Γάιος δὲ Μάρκιος, ὑπὲρ ἧ τὰδε γέγραπται, τραφεὶς ὑπὸ μητρὶ χήρᾳ, πατρὸς ὄρφανός, ἀπέδειξε τὴν ὄρφανίαν ἄλλα μὲν ἔχουσαν κακὰ, πρὸς δὲ τὸ γενέσθαι σπευδαῖον ἀνδρα καὶ διαφέροντα τῶν πολλῶν,

¹ V. γνωρίμων Γινδς. e Cat. l. v. ed. Frft.

² Fl. Ald. & B. 3. omittunt nomen Κοριολάνος. Br. titulum ita ex ipso Plut. disponendum censuit Γ. Μάρκιος Κορ. R. autem revocavit scriptionem, quae est in edd. vetustis, ut errori minus obnoxiam, cum Marcii nomen diversum sit a praenomine Marci.

³ Articulo carent Junt. Ald.

⁴ Locus hic olim ita legebatur: ὧν καὶ Μάρκιος ἦν Γάιος ὄνομα θυγατριδῆς, καὶ μετὰ Τύλλιον &c. Xyl. vitiosam hanc lectionem correxit, restituendo & vertendo Ἄγκος ὁ Νομᾶ. Anon. exhibet Ἄγκος. Frft. retinet Γάιος, legit autem ὁ Νεμᾶ. Idem Xyl. legi voluit Τύλλον pro Τύλλιον.

⁵ Copulandae sunt hae voces cum κάλλισον, fontium, quot quot Romae sunt, omnium bellissimum. R.

λῶν, ἔδεν ἐμποδᾶν ἔσαν. ἄλλως δὲ τοῖς Φαύλοις αἰ-
τιᾶσθαι καὶ ψέγειν παρέχασαν αὐτὴν ὡς ἀμελεία δια-
σθεῖρασαν. ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ ἐμαρτύρησε καὶ τοῖς τὴν
Φύσιν ἠγεμένοις, ἐὰν ἔσα γενναῖα καὶ ἀγαθὴ παιδείας
ἐνδεῆς γένηται, πολλὰ τοῖς χρηστοῖς ὁμῶς Φαῦλα συ-
αποτίηειν, ὡσπερ εὐγενῆ χώραν ἐν γεωργίᾳ θεραπεύσας
μὴ τυχεῖσαν. τὸ γὰρ ἰχυρὸν αὐτῆ πρὸς ἅπαντα τῆς
γνώμης καὶ καρτερόν, ἑρμᾶς μὲν ¹ μεγάλας καὶ τελε-
σιργῆς τῶν καλῶν ἐξέφερε. θυμοῖς δ' αὖ πάλιν χρώ-
μενον ² ἀκράτοις καὶ φιλονεικίαις ἀτρέπτοις, ἔ ῥῆδιον
ἔδ' εὐάρμοσον ἀνθρώποις συνεῖναι παρεῖχεν, ἀλλὰ τὴν
ἐν ἡδοναῖς καὶ πόνοις καὶ ὑπὸ χρημάτων ἀπάθειαν αὐ-
τῆ θαυμάζοντες, καὶ ὀνομάζοντες ἐγκράτειαν καὶ δικαιο-
σύνην καὶ ἀνδρείαν, ἐν ταῖς πολιτικαῖς αὖ πάλιν ὀμι-
λίαις ὡς ἐπαχθῆ καὶ ἄχαριν καὶ ὀλιγαρχικὸν ³ ἐδυχε-
ραινον. ἔδεν γὰρ ἄλλο Μεσῶν εὐμενεῖας ἀπολαύσασιν
ἀνθρωποὶ τοσούτον, ὅσον ἐξημερῶσαι τὴν Φύσιν ὑπὸ λό-
γῃ καὶ παιδείας, τῷ λόγῳ ⁴ δεξαμένην τὸ μέτριον, καὶ
τὸ ἄγαν ἀποβαλῆσαν ⁵. ὅλως μὲν ἔν ἐν τοῖς τότε
χρόνοις ἢ Ῥώμῃ μάλιστα τῆς ἀρετῆς τὸ περὶ τὰς πο-
λεμικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἐκύδαινε πράξεις, καὶ μαρτυ-
ρεῖ τὸ ⁶ τὴν ἀρετὴν ὑπ' αὐτῶν ἐνὶ τῷ τῆς ἀνδρείας
ὀνό-

¹ Hanc partic. dedit R. pro vulg. *ἦ*, uti in seq. lin. δ' pro *ἦ*.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. *χρώμενος*, referendum in masc. ad ipsum Coriolanum, in neutro autem ad τὸ ἰχυρὸν, καὶ καρτερόν.

³ Ita V. — Vulg. *ὀλιγαρχικὴν*.

⁴ R. τῷ λόγῳ aut prorsus delendum censet, aut cum τῶν ὀρ-
μῶν, aut τῶν παθῶν mutandum. *Suscepta affectionum aqua-
bilizate, & exuta earum inieperantia.*

⁵ V. ὑπερβαλῆσαν. ex Cat. l. v. ed. Frst.

⁶ In vulg. extat: καὶ ἐμαρτυρεῖτο. Br. legendum putavit
ψ μαρτυρεῖ τὸ, & Anonymum consentientem citat Daceriumque

ὀνόματι προσαγορεύεσθαι, καὶ τῷτο τῷ γένεος ὄνομα κοινὸν ὑπάρχειν, ὡς τὴν ἀνδρείαν ἰδίᾳ καλεῖσιν.

II. Ὁ δὲ Μάρκιος ἐτέρων μᾶλλον ἐμπαθῆς γεγὼνός ᾤσθητο πρὸς τὰς πολεμικὰς ἀγωνίας, εὐθύς ἐκ παιδὸς τὰ ὄπλα διὰ χειρὸς εἶχε. καὶ τῶν ἐπικλήτων ἐδὲν ἔργον οἰόμενος εἶναι τοῖς μὴ τὸ σύμφυτον ὄπλον καὶ συγγενὲς ἐξηρτυμένον¹ ἔχεσι καὶ παρασκευασμένον, ὥτως ἤσησε² τὸ σῶμα πρὸς ἅπασαν ἰδέαν μάχης, ὥσε καὶ θεῖν ἐλαφρὸν εἶναι, καὶ βάρος ἔχειν ἐν λαβαῖς καὶ³ διαπάλαις πολέμῳ δυσειβίασον. οἱ γὰρ ἔριν ἔχοντες εὐψυχίας ἂν⁴ καὶ ἀρετῆς πρὸς αὐτὸν, ἐν οἷς ἐλείποντο, τὴν τῷ σώματος ἡτῶντο βλάβην, ἀτρεπεῖον ἔσαν, καὶ πρὸς μηδένα πόνον ἀπαγορεύεσαν.

III. Ἐσρατεῦσατο δὲ πρώτην στρατείαν ἔτι μειράκιον ὢν, ὅτε Ταρμυνίῳ τῷ βασιλεύσαντι τῆς Ῥώμης, εἴτ' ἐκπεσόντι, μετὰ πολλὰς μάχας καὶ ἡτῆας, ὥσπερ ἔχατον κύβον ἀφιέντι, πλείστοι μὲν Λατίνων, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἰταλιωτῶν συνεσράτευον⁵, καὶ συγκατήγον ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἐκ ἐπειρῶ χαριζόμενοι μᾶλλον,

ex Ms. — In edit. autem Frst. lectio V. & Anon. ita afferitur: μαρτυρεῖ γὰρ V. ὡς καὶ μαρτυρεῖ γὰρ Anon. — Lectio ergo, quam textus sinit, & R. de suo dedisse affirmat, est Vulcobiana. Alia eidem in hoc loco emendanda videntur, forsitan ita a Plutarcho dato: καὶ μαρτυρεῖ γὰρ τὸ τὴν ἅπασαν ἀρετὴν — προσαγορεύεσθαι καὶ ἔτω γὰρ γένεος; cuius rei documentum hoc est, quod a Romanis universa ἀρετὴ significatur eo nomine, quod uni fortitudini proprium est, quo fit, ut generis appellatio communis sit speciei, seu eadem cum appellatione, qua fortitudinem proprie vel figillatim designant.

1 Ita Br. reposuit pro vulg. ἐξηρτημένον.

2 B. 3. ἴχουσε.

3 B. 3. καὶ ἐν διαπ. R. videtur in B. fuisse καὶ νῆ Δία πάλαις.

4 B. 3. ἀεὶ; quod praefert Br. licet neutrum illi multum placeat. R. suscp. εὐψυχίας, ἂν γύχῃ, καὶ δε.

5 V. συνελάμβανον.

λον, ἢ Φόβῳ¹ τὰ Ῥωμαίων ἀυξόμενα καὶ Φθόνῳ καταβάλλοντες. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πολλὰς τροπὰς ἐπ' ἀμφοτέρα λαμβανέσθῃ, Μάρκιος ἀγωνιζόμενος εὐρώσως ἐν ὄψει τῶ διήλιτῳ ἀνδρῶ Ῥωμαίων πεσόντα πλησίον ἰδὼν, ἔκ ἡμέλησεν, ἀλλ' ἔση πρὸ αὐτῶ, καὶ τὸν ἐπιφερόμενον τῶν πολεμίων ἀμυνόμενος ἀπέκλειεν. ὡς ἔν ἐκράτησεν ὁ στρατηγὸς, ἐν πρώτοις ἐκείνῳ ἐσεφάνωσε δρυὸς σεφάνῳ. τῆτον γὰρ ὁ νόμος τῷ πολίτῃν ὑπερασπίσαντι τὸν σεφάνον ἀποδέδωκεν· εἴτε δὴ μάλιστα τιμήσας δι' Ἀρκάδας τὴν δρῦν, βαλανηφάγας ὑπὸ τῶ θεῶ χρησμῶν προσαγορευθέντας², εἴτε ὡς ταχὺ καὶ πανταχῶ δρυὸς ἔσαν εὐπορίαν στρατευομένοις, εἴτε Διὸς πολιέως ἱερὸν ὄντα τὸν τῆς δρυὸς σεφάνον οἴόμενος ἐπὶ σωτηρία πολίτε³ δίδοθαι πρεπόντως. ἔσι δ' ἡ δρῦς τῶν μὲν ἀγρίων καλλικαρπότατον, τῶν δὲ τιθασῶν ἰχυρότατον. ἦν δὲ καὶ σιτίου ἀπ' αὐτῆς, ἢ βάλανος, καὶ ποτὸν, τὸ μελίτιον. ὄψον δὲ παρείχεσ τὰ πλεῖστα τῶν νεμομένων⁴ τε καὶ πτηνῶν, θήρας ὄργανον φέρεσα τὸν ἰξόν. ἐν ἐπεινῇ δὲ τῇ μάχῃ καὶ τὰς Διοσκόρους ἐπιφανῆσαι λέγασι, καὶ μετὰ τὴν μάχην εὐδύς ὀφθῆναι ῥεομένοις ἰδρῶτι τοῖς ἵπποις⁵ ἐν ἀγορᾷ τὴν νίκην ἀπαγγέλλοντας⁶, ἔ νῦν παρὰ τὴν κρήνην νεῶς ἐσιν αὐτοῖς ἰδρυμένοις. ὄθεν καὶ τὴν ἡμέραν, ἐπινίχιον ἔσαν, ἐν τῷ Ἰαλίῳ μηνὶ τὰς εἰδὰς, Διοσκόροις ἀνιερώκασι.

IV.

¹ R. quaerit, num ἢ Φόβῳ καὶ Φθόνῳ, γὰ Ῥωμαίων ἀυξόμενα καταμαθόντες ἐν ταύτῃ δει.

² Cf. Herod. l. i.

³ Ed. Frft. exhibet ποτῶν θεῶ. In Cat. l. v. adnotatum est, V. & Anon. dare πολίτε.

⁴ Non placet haec vox R. cum ferae vilco non capiuntur, eandem inveniendi difficultatem, si cum νηχομένων mutaverit.

⁵ V. ῥεομένοις ἰδρῶτι θεῶ ἵππεσ. Cat. l. v. Frft.

⁶ Ita Br. dedit ex B. 3. Vulg. ἐπαγγίλα.

IV. Νέων δ', ὡς ἔοικεν, ἀνδρῶν ἐπιφάνεια καὶ τιμὴ τὰς μὲν ἐλαφρῶς Φιλοτίμως Φύσεις πρωϊότερον παραγενομένη σβέννυσι, καὶ ἀποπίμπλησι ταχὺ τὸ διψῶδες αὐτῶν καὶ ἀψήκορον· τὰ δ' ἐμβριδιῇ καὶ βέβαια Φρονήματα αὐξοῦσιν αἱ τιμαὶ καὶ λαμπρύνουσιν, ὡσπερ ὑπὸ πνεύματος ἐγειρόμενα πρὸς τὸ Φαινόμενον καλόν. ἔ γὰρ ὡς μισθὸν ἀπολαμβάνοντες, ἀλλ' ὡς ἐνέχυρον διδόντες, αἰχύνονται τὴν δόξαν καταλιπεῖν, καὶ μὴ τοῖς αὐτῶν ¹ ἔργοις ὑπερβαλέσθαι. τῆτο πατρῶν καὶ ὁ Μάρκιος, αὐτὸς αὐτῶ ζῆλον ἀνδραγαθίας προήθησε, καινὸς τ' αἰεὶ βεβλόμενος εἶναι ταῖς πράξεσιν, ἀριστείας ἀριστείας συνηῆθε, καὶ λάφυρα λαφύροις ἐπέφερε, καὶ τοῖς προτέροις αἰεὶ τὰς ὑσέρας ἡγεμόνας εἶχε περὶ τῆς ἐκείνου τιμῆς ἐρίζοντας, καὶ μαρτυρίας ² ὑπερβαλέσθαι. πολλῶν γέ τοι τότε Ῥωμαίοις ἀγάνων καὶ πολέμων γενομένων, ἐξ ἕδενός ἀσεφάνωτος ἦλθεν, ἐδ' ἀγέραςος. ἦν δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ἡ δόξα, τῆς ἀρετῆς ἴελος, ἐκείνῳ δὲ τῆς δόξης, ἡ τῆς μητρὸς εὐφροσύνη. τὸ γὰρ ἐκείνην ἐπαινέμενον ἀπᾶσαι, καὶ τεφανέμενον ἰδεῖν, καὶ περιβαλεῖν δακρύεσαν ὑφ' ἡδονοῖς, ἐντιμώτατον αὐτὸν ἐνόμιζε ποιεῖν καὶ μακαριώτατον. Ἰῆτο δ' ἀμέλει καὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν Φασὶν ἐξομολογήσασθαι τὸ πάθος, εὐτυχίαν ποιᾶμενον αὐτῆ μεγίστην, ὅτι τὴν ἐν Λεύκτροις στρατηγίαν αὐτῆ καὶ νίκην ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἔτι ζῶντες ἐπείδον. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀμφοτέρων ἀπέλαυσεν τῶν γονέων, συνηδομένων καὶ συνευημερέτων· Μάρκιος δὲ τῇ μητρὶ καὶ Ἰᾶς Ἰᾶ πατρὸς ὀφείλει χάριτας οἶόμενος, ἐκ ἐνεπίμπλητο τὴν Οὐολεμνίαν ³ εὐφραίναν καὶ Ἰιμῶν, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα βεβλομένης καὶ δεομένης ἐγῆμε,

¹ Ita de suo R. dedit. Vulg. τοῖς αὐτοῖς ἔργοις.

² R. susp. μαρτυρίας μαρτυρίας σπαδάζοντος ὑπερβαλέσθαι.

³ Anon. Οὐστερίαν. Ita & Livius matrem appellat; uxorem Volumniam.

ἔγρημε, καὶ τὴν οἰκίαν ᾤκει, γενομένων παιδῶν, ὁμῶς μετὰ τῆς μητρὸς.

V. Ἦδη δὲ καὶ δόξαν αὐτῶ καὶ δύναμιν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐν τῇ πόλει μεγάλην ἔχοντας, ἡ βελὴ τοῖς πλεῖστοις ἀμύνησα πρὸς τὸν δῆμον ἐσασίασε, πολλὰ καὶ δεῦνὰ πάσχειν ὑπὸ τῶν δανειῶν δοκῦντα. Τὰς μὲν γὰρ κειλημένους μέτρια, πάντων ἀφῆρᾶντο τῶν ὄντων, ἐνεχυρασμοῖς καὶ πράσσει. Τὰς δὲ παντελῶς ἀπόρους, αὐτὰς ἀπῆγον, καὶ τὰ σώματα καθειργνυσαν αὐτῶν, ὡτελλὰς ἔχοντα τετραμμένων¹ πολλὰς καὶ πεπονημῶτων ἐν ταῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος στρατείαις. ἂν τὴν τελευταίαν ἐδέξαντο πρὸς Σαβίνους, τῶν γε πλεσιωτάτων ἐπαγγελιαμένων μετριάσειν, καὶ τῆς βελῆς τὸν ἄρχοντα Μάρκου² Οὐαλέριον ἐγγυήσασθαι ψηφισαμένης. ἐπεὶ δὲ κἀκείνην ἀγωνισαμένοις τὴν μάχην προθύμως καὶ κρατήσασι τῶν πολεμίων, ἔδεν ἐγίνετο παρὰ τῶν δανειῶν ἐπιεικὲς, ἔδ' ἡ βελὴ προσεποιεῖτο μεμνηθῆναι τῶν ὁμολογημένων, ἀλλ' ἀγομένους πάλιν περιεώρα καὶ ρυσιαζόμενος, θόρυβοι δὲ καὶ συσάσεις ἦσαν ἐν τῇ πόλει πονηραὶ καὶ τὰς πολεμίας ἐν ἑλαθε ταραχωδῶς ἔχων ὁ δῆμος, ἀλλ' ἐμβαλόντες ἐπυρπόλεον τὴν χάραν. τῶν δ' ἀρχόντων εἰς τὰ ὄπλα τὰς ἐν ἡλικίᾳ καλῶντων, ἔδειξ ὑπήκειν. ἔτω διέσῃσαν αἱ γινῶμαι πάλιν τῶν ἐν τέλει καὶ τινες μὲν ᾤοντο δεῖν ὑφιεθῆναι τοῖς πένησι, καὶ χαλάσαι τὸ σύντονον ἄγαν καὶ νόμιμον³. ἔνιοι δ' ἀντέτεινον, ὧν ἦν καὶ Μάρκιος, ἐ τὸ τῶν χρημάτων μέγιστον ἠγάμενος, ἀρχὴν δὲ καὶ πείραν ὑβρεως ὄχλε καὶ θρασυτήτος ἐπανισαμένους τοῖς νόμοις, εἰ σαφρονῶσι, παύειν καὶ σβεινύειν παρακελευόμενος.

VI.

¹ V. Τραυματίων.

² Br. mavult Μάνιον cum Dionys. l. 6.

³ R. susp. ἀπότομον.

VI. Συνίεσης δὲ περὶ τέτων πολλάκις ἐν ὀλίγω χρόνῳ τῆς βελῆς, καὶ μηδὲν τέλος ἐπιφέρεισης, συσάντες οἱ πένητες ἄφνω, καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἀπέλιπον τὴν πόλιν· καὶ καταλαβόντες ὄρος, ὃ νῦν ἱερὸν καλεῖται, παρὰ τὸν Ἀνίωνα¹ ποταμὸν ἐκαθεζόμενοι, πράττοντες μὲν ἐδὲν βίαιον ἐδὲ τασιασικόν, ἐκπεπλημέναι δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν πλεσίων πάλαι βοῶντες, ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ καὶ τόπον ἐνταφῆναι πανταχῶ τὴν Ἰταλίαν αὐτοῖς παρέξειν, ὧν πλεόν ἐδὲν οἰκῆσι τὴν Ῥώμην ὑπάρχειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ τιτρώσκεισθαι καὶ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν πλεσίων στρατευομένοις. ταῦτ ἔδειξεν ἡ βελῆ, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς μάλιστα καὶ δημοτικὰς τῶν πρεσβυτέρων ἐξαπέσειλε. προηγόρει δὲ Μενίνιος² Ἀγρίππας· καὶ πολλὰ μὲν τῷ δήμῳ δεόμενος, πολλὰ δ' ὑπὲρ τῆς βελῆς παρήσιαζόμενος, τελευτῶντι τῷ λόγῳ περιῆλθεν εἰς χῆμα μῦθε διαμνημονεύομενον³. ἔφη γὰρ, τῷ ἀνδράπῃ τὰ μέλη πάντα πρὸς τὴν γαστέρα τασιάσαι, καὶ κατηγορεῖν αὐτῆς⁴, ὡς μόνης ἀργῆ καὶ ἀσυμβόλης⁵ καθεζομένης ἐν τῷ σώματι, τῶν δ' ἄλλων εἰς τὰς ἐκείνης ὀρέξεις πόνους τε μεγάλους λειτουργίας ὑπομενόντων· τὴν δὲ γαστέρα τῆς εὐηθείας αὐτῶν καταγελεῖν, ἀγνοούντων, ὅτι τὴν τροφὴν ὑπολαμβάνει μὲν εἰς ἑαυτὴν ἅπασαν, ἀναπέμπει δ' αὐθις ἐξ αὐτῆς καὶ διανέμει τοῖς ἄλλοις. Οὕτως ἔν, ἔφη, καὶ τῆς συγκλήτης λόγος ἐστίν, ὧ πολῖται, πρὸς ἡμᾶς. τὰ γὰρ ἐκεῖ τυγχάνοντα τῆς προσηκούσης οἰκονομίας

1 B. 3. Ἀνίωνα.

2 Anon. Μενίνιος, quod probat Bryan.

3 R. mavult τῶν τελευτῶν ποιητῶν λόγῳ περιῆλθεν εἰς σχ. μῦθε διαμνημονεύομενον, ut ποιητῶν cohaereat cum εἰς σχ. μ. & διαμνημ. redeat ad μῦθε.

4 V. ἀργῆς. Hinc Br. susp. ἀργίας.

5 V. (omissis ὡς μόνης) ἀργῆ καὶ ἀσυμβόλης. Pro ἀργῆ Junt. Ald. ἀργῆς, unde efficit posse ἀργῆς Br. censet.

μίας βελεύματα καὶ πράγματα πᾶσιν ὑμῖν ἐπιφέρει καὶ διανέμει τὸ χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον.

VII. Ἐν τότε διηλλάγησαν, αἰτησάμενοι παρὰ τῆς βελῆς, καὶ τυχόντες, ἄνδρας αἰρεῖσθαι πέντε προσάτας τῶν δεομένων βοηθείας, τὰς οὖν δημάρχους καλεμένους. εἶλοντο δὲ πρώτους, οἷς ἐχρήσαντο καὶ τῆς ἀποστάσεως ἡγεμόσι, τὰς περὶ Βρεῦτον Ἴνιον καὶ Σικίνιον Βέλλετον ¹. ἐπεὶ δ' ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθεν, εὐθὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ἦσαν οἱ πολλοί, καὶ παρεῖχον αὐτὰς τοῖς ἄρχεσι χρῆσθαι προθύμως ² ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὁ δὲ Μάρκιος, ἔτ' αὐτὸς ἠδόμενος οἷς ὁ δῆμος ἔχουεν ³, ἐνδύσας τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ τῶν ἄλλων πατριῶν πολλὰς ὀρᾶν τὸ αὐτὸ πεπονθότας, ὅμως παρεκάλει, μὴ ἀπολείπεσθαι τῶν δημοτικῶν ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ μᾶλλον, ἢ τῇ δυνάμει, φαίνεσθαι διαφέροντας αὐτῶν.

VIII. Ἐν δὲ τῶ Οὐολέσκιων ἔθνει, πρὸς ἧς ἐπολέμεν, ἡ Κοριολάνων πόλις ἀξίωμα μέγιστον εἶχε. ταύτην ἐν τῷ ὑπάτε Κορινίε περιστατοπεδεύσαντος, οἱ λοιποὶ Οὐολέσκοι δεισαντες, ἐπὶ τὰς Ῥωμαίους συνεβοήθουν πανταχόθεν, ὡς πρὸς τῇ πόλει ποιησόμενοι μάχην, καὶ διχόθεν ἐπιχειρήσοντες αὐτοῖς. ἐπεὶ δ' ὁ Κορίνιος διελὼν τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἀπήντα τοῖς ἐξωθεν ἐπίεσι τῶν Οὐολέσκιων, Λάρκιον δὲ Τίτον, ἄνδρα Ῥωμαῖον ⁴ ἐν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἀπέλιπε, καταφρονήσαντες οἱ Κοριολάνοι τῶν παρόντων, ὑπέξηλθον, καὶ προσμαχόμενοι τὸ πρῶτον ἐκράτην, καὶ κατ-

έδλω-

¹ Livius habet C. Licinium & L. Albinum.

² Br. mavult προθύμως.

³ R. quaerit, num κατήχουεν, per vim & violentiam obtinuerat, extorferat.

⁴ V. Anon. Ῥωμαῖον; quod Br. probat.

εδίωκον εἰς τὸν χάρακα τὰς Ῥωμαίους. ἔνθα δὴ Μάρκιος ἐκδραμῶν σὺν ὀλίγοις, καὶ καταβαλὼν τὰς προσμίξαντας αὐτῷ μάλισα, τὰς δ' ἄλλας εἴσας ἐπιφερομένους, ἀνεκαλείτο μεγάλη βοή τὰς Ῥωμαίους. καὶ γὰρ ἦν, ὡσπερ ἤξειε τὸν στρατιώτην ὁ Κάτων, ἔχειρι καὶ πληγῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ τόνῳ Φωνῆς καὶ ὄψει προσώπια φοβερός ἐντυχεῖν πολεμίῳ, καὶ δυσυπόστατος ¹. ἀθροισομένων δὲ πολλῶν καὶ συνισαμένων περὶ αὐτὸν, ἀπεχώρην οἱ πολέμιοι δέισαντες. ὁ δ' ἐκ ἠγάπησεν, ἀλλ' ἐπηκολέθει, καὶ συνήλαυεν ἤδη προτροπάδην Φεύγοντας ἄχρι τῶν πυλῶν. ἐκεῖ δ' ὄρων ἀποτρεπομένους τὰ δῶκεν τὰς Ῥωμαίους, πολλῶν μὲν ἀπὸ τῆς τείχεος βελῶν προσφερομένων, τὸ δὲ συνεισπεσεῖν τοῖς Φεύγουσιν εἰς πόλιν ἀνδρῶν πολεμικῶν γέμεσαν, ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντων, ἕθενὸς εἰς γῆν ἐμβαλέθαι τολμῶντος, ὅμως ἐπίσας παρεκάλει καὶ παρεβάρρυνεν, ἀνεῶχθαι βοῶν ὑπὸ τῆς τύχης τοῖς δῶκεσι μᾶλλον, ἢ τοῖς Φεύγουσι, τὴν πόλιν. ἔ πολλῶν δὲ βελομένων ἐπακολέθει, ὡσάμενος διὰ τῶν πολεμίων, ἐνήλατο ταῖς πύλαις καὶ συνεισέπεσε, μηδενὸς τὸ πρῶτον ἀντιχεῖν, μηδ' ὑποσηναίε τολμήσαντος. ἔπειτα δ', ὡς κατεῖδον ², ὀλίγους παντάπασιν ἔνδον ὄντας συμβοηθέντων καὶ προσμαχομένων ἀναμειγμένοις ³ ὁμῆ Φίλοις καὶ πολεμίοις, ἀπι-

509

¹ B. 3. male *δυσυπόστατος*.

² Haec lectio ex V. est recepta, pro vulg. *κατεῖδεν*. In Cat. l. v. Frft. legitur *κατεῖδον*.

³ Ita R. arbitratu suo dedit pro vulg. *ἀναμειγμένους*, sublato commate, quo in vulg. praecedens *προσμαχομένων* a sequentibus secernitur, ita ut dativus partic. ab hoc genitivo regatur, & hic sensus oriatur: cum Coriolani pugnarent adversus turbam ex amicis atque inimicis commixtam. Equidem sane dubito, an hac mutatione perspicuitati & Graecitati Plutarchi aliquid sit datum. Si ὀλίγους & ὄντας, ut ipse R. docet, ad Romanos redit, quam dura sit, necesse est sequens constru-

tio

τον ἀγῶνα λέγεται, καὶ χειρὸς ἔργοις, καὶ ποδῶν τάχει καὶ τολμήμασι ψυχῆς ἀγωνιζόμενος ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατῶν ἀπάντων, πρὸς ἕς ὀρέσειε, τὰς μὲν ἐξῴσαι πρὸς τὰ ἔχματα μέρη, τῶν δ' ἀπειπαμένων καὶ καταβαλόντων τὰ ὄπλα, πολλὴν ἀδείαν τῷ Λαριῶ¹ παραχρῆν ἐξώθεν ἐπάγουσι τὰς Ῥωμαίους.

E 2

IX.

Ratio absoluta συμβουθάντων καὶ προσμαχομένων, vocum ad Coriolanos, eodem interprete, redeuntium, ne per comma quidem a praecedentibus separatarum? Adde, quod ἀναμειγμένους iterum redeat ad Romanos. Hos enim puto esse *zurbam ex amicis & inimicis commixtam*, quam R. vult. Multo planior textus vulgaris mihi videtur, qui ita habet: *ὡς κατεῖδον, ὀλίγ. παντάπ. ἔνδον ὄντας συμβουθάντων καὶ προσμαχομένων, ἀναμειγμένους ἑμῶν &c.* Als er sahe, das ihm nur wenig in die Stadt nachgefolgt seyen, von denen er sich Beistand und Streitlust versprechen dürfte, das solche noch in Unordnung unter Freunden und Feinden zerstreut wären: so that er Wunder der Tapferkeit &c. Hac ratione etiam leãt. V. ἀναμειγμένους, scil. Coriolanus, quam Br. probat, bene stare poterit, praefertim si eam jungas cum apodofi, & a praecedentibus per comma separes: so sritt er, mitten unter Freunden und Feinden, mit unglaublicher Tapferkeit. Si lectionis V. κατεῖδον ratio est habenda, vereor, ne manca sit locutio. In apodofi deest ἀντίτησαν, ἀντεμάχοντο, aut simile quid: so stellten sie sich zur Gegenwehr; er aber &c. Forsan de voce προσμαχομ. dubitet quis, an absolute ponenda sit. Conferas autem ipsum Plutarchum pluribus locis, ex gr. in Alex. M. c. 70. πρὶν ὡσαύτα προμαχόμενος καὶ καταλεῖσαι τὰς πολεμίας εἰς τὸ γῆχος; ibid. c. 60. θυμῷ τὰς προσμαχομένους ἀμυνόμενος καὶ ἀνακόπων; nec diutius de sensu & usu vocis dubitabis, quem hoc loco supponere audeo. Subjungere, lectorisque iudicio subjicere libet versiones Schirachii Kindiique. Prior ita habet: Als man hernach gewahr wurde, das überhaupt nur wenig Römer in der Stadt waren, und man einander zu Hülfe kam, und den Marcins angrif, so soll er in der Mitte seiner Begleiter und der Feinde ganz unglaubliche Heldenthaten verrichtet haben. Posterior autem: Hierauf soll er, als er in der Stadt sehr wenig Römer, aber desto mehr Feinde um sich gesehen hat, mit einem ausserordentlichen Muth &c.

¹ Ita legendum cum V. & Anon. censuit Br. pro vulg. Μαριῶ.

IX. Οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἀλάσης, καὶ τῶν πλείων ἐν ἀρπαγαῖς ἔντων καὶ διαφορήσεσι χρημάτων, ὃ Μάρκιος ἠγανάκει καὶ ἐβία, δεινὸν ἠγάμενος, τῶ ὑπάτε καὶ τῶν σὺν ἐκείνῳ πολιτῶν τάχα πε συμπεπληρωτων τοῖς πολεμίοις καὶ διαμαχομένων, αὐτὸς χρηματίζεσθαι περιίδοντας, ἢ προφάσει χρηματισμῶ τὸν κίνδυνον ἀποδιδράσκειν. ἐπεὶ δ' ἔ πολλοὶ προσεῖχον αὐτῷ, τὰς βελομένας ἀναλαβάν, ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν, ἢ τὸ στρατευμα προκεχωρητὸς ἠδῆτο. πολλάνικ μὲν ἐποτρύνων τὰς σὺν αὐτῷ, καὶ παρακαλῶν μὴ ἐνδιδόναι, πολλάνικ δὲ τοῖς θεοῖς εὐχόμενος μὴ ἀπολειφθῆναι τῆς μάχης, ἀλλ' εἰς καιρὸν ἐλθεῖν, ἐν ᾧ συναγωνιεῖται καὶ συγκινδυνεύσει τοῖς πολίταις. ἦν δὲ τότε τοῖς Ῥωμαίοις ἕτος εἰς τάξιν καθισαμένοις, καὶ μέλλασι τὰς θυρεὰς ἀναλαμβάνειν, καὶ περιζώννυθαι τὴν τήβεννον, ἅμα καὶ διαδήκας ἀγράφας γίνεσθαι, τριῶν ἢ τετάρων ἐπανκόντων ὀνομάζοντας τὸν κληρονόμον. ταῦτα δὲ πράττοντας ἤδη τὰς στρατιώτας Μάρκιος, ἐν ὄψει τῶν πολεμίων ἔντων, κατελάμβανε. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐνὶς διετάραξεν ὀφθεις μετ' ὀλίγων αἵματος περίπλεως καὶ ἰδρωτὸς. ἐπεὶ δὲ προσδραμῶν τῶ ὑπάτῳ περιχαρῆς τὴν δεξιὰν ἐνέβαλε, καὶ τῆς πόλεως ἀπήγγειλε τὴν ἄλωσιν, ὃ δὲ Κορίνιος περιεπύξατο αὐτὸν καὶ κατησπάσατο, τοῖς μὲν πυθομένοις τὸ γεγενημένον κατωρθωμα, τοῖς δ' εἰπάσασι, θάρσος παρέσθη, καὶ βοῆ παρεκάλεν ἄγειν καὶ συνάπειν. ὃ δὲ Μάρκιος ἠρώτησε τὸν Κορίνιον, πῶς διακεκόσμηται τὰ τῶν πολεμίων ἔπλα, καὶ πῶ τέταται τὸ μαχιμώτατον. ἐκείνους δὲ φήσαντος οἶεδιχι τὰς κατὰ μέσον σπεύρας Ἀντιατῶν εἶναι, πολεμικωτάτων καὶ μηδενὶ φρονήματος ὀφιεμένων Ἀξιῶ σε τοίνυν, ὃ Μάρκιος ἔφη, καὶ αἰτῆμαι, κατατέτες τάξον ἡμᾶς τὰς ἀνδρας. ἔδωκεν ἐν ὃ ὕπατος, θαυμάσας αὐτῶ τὸ πρόθυμον. ὡς δ' ἦσαν ἐμβολαὶ δοράτων,

1 Ita Br. legi placuit. Vulg. προσκεχωρητὸς.

ράτων, καὶ τῆ Μαρκίᾳ προειδραμόντος, ἐν ἀντέχον οἱ κατὰ εἶμα τῶν Οὐολέσπων, ἀλλ' ὧ προσέμιξε μέρει τῆς Φάλαγγος, εὐθὺς διεκέννητο ¹. τῶν δ' ἐκατέρωθεν ἐπισρεφόντων καὶ περιλαμβανόντων τοῖς ὅπλοις τὸν ἄνδρα, δέισας ὁ ὕπατος τὰς κρατίστας τῶν περὶ αὐτὸν ἐξέπεμπεν. ἰχυρᾶς δὲ περὶ τὸν Μάρκιον μάχης γενομένης, καὶ πολλῶν ἐν ὀλίγῳ ² νεκρῶν πεσόντων, ἐγκείμενοι καὶ καταβιαζόμενοι τὰς πολεμίας ἐώσαντο, καὶ τρεπόμενοι πρὸς δίωξιν αὐτῶν, τὸν Μάρκιον ἤξιαν ὑπὸ τε καμάτε βαρὺν ὄντα καὶ τραυμάτων ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. εἰπὼν δ' ἐκεῖνος, ὅτι νικάντων ἐν ἐσι τὸ κάμνειν, ἐφείκετο τοῖς Φεύγεσιν. ἠτήθη δὲ καὶ τὸ λοιπὸν εἰσατεύμα, πολλῶν μὲν διαφθαρέντων, πολλῶν δ' ἄλόντων.

X. Τῇ δ' ὑπεραιᾷ τῆ Μαρκίᾳ παραγενομένης καὶ τῶν ἄλλων ἀθροισομένης πρὸς τὸν ὕπατον, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τοῖς θεοῖς τὴν πρέπκσαν ἀποδὰς ἐπὶ τηλικύτοις κατορθώμασιν εὐφημίαν, πρὸς τὸν Μάρκιον τρέπεται. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῆ θουμασὸν ἔπαινον εἶπε, τῶν μὲν αὐτὸς ἐν τῇ μάχῃ γενομένος ³ θεατῆς, τὰ δὲ τῆ Λαρκίᾳ ⁴ μαρτυρέντος. ἔπειτα πολλῶν χρημάτων καὶ ἵππων γεγονότων αἰχμαλώτων, καὶ ἀνθρώπων, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελέσθαι δέκα πάντα πρὸ τῆ νέμειν τοῖς ἄλλοις. ἄνευ δ' ἐκεῖνος ⁵ ἀρισεῖον αὐτῷ νεοσμημένον ἵππον ἐδαρήσατο. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπαινέσαντων, ὁ Μάρκιος προελθὼν, τὸν μὲν ἵππον ἐφῆ δέχεσθαι

E 3

¹ V. διεκέννητο. Seq. particulam δ' H. Steph. fatius censet, hinc abesse.

² Subaudiendum esse R. monet ῥόπῳ, aut χρὸνῳ.

³ V. B. 3. γεγονώς.

⁴ Etiam h. l. vulg. habent Μαρκίᾳ, pro quo Br. & Guarinus & Xyl. legendum Λαρκίᾳ senserunt. Consentiant V. & B. 3.

⁵ V. ἐκείνων.

δοι καὶ χαίρειν τοῖς ἐπαίνοις τῷ ἄρχοντος, τὰ δ' ἔλλα-
 λα μισθόν, ἔ τιμὴν ἠγάμενος, ἔαν, καὶ ἀγαπήσειν ἄς
 εἰς ἕκαστος τὴν νέμησιν. Ἐξαίρετον δὲ μίαν αἰτῆμαι
 χάριν, ἔφη, καὶ δέομαι λαβεῖν. ἦν μοι ξένος ἐν Οὐο-
 λισσίοις καὶ Φίλος, ἀνὴρ ἐπιεικῆς καὶ μέτριος. ἔτος
 ἔβλαψε νῦν, καὶ γέγονεν ἐν πλεσίᾳ καὶ μακαρίᾳ δα-
 λος. πολλῶν ἐν αὐτῷ κακῶν παρόντων, ἐν ἀφελείῃ
 ἀρρεῖ, τὴν πράσιν. ἐπὶ τέτοις λεχθεῖσι βοή τε μείζων
 ἀπήντησε τῷ Μαρκίῳ, καὶ πλείονες οἱ θαυμάζοντες ἐγέ-
 νοντο τὸ μὴ κρατέμενον ὑπὸ χρημάτων τάνδρος, ἢ τὴν
 ἐν τοῖς πηλέμοις ἀνδραγαθίαν. καὶ γὰρ οἷς Φθόνος τι
 καὶ ζήλος πρὸς αὐτὸν ὑπέκειτο τιμώμενον ἐμπρεπῶς,
 πρᾶξις τότε τῷ λαβεῖν μεγάλα, τῷ μὴ λαβεῖν ¹,
 ἕξις ἔδοξε. καὶ μᾶλλον αὐτῷ τὴν ἀρετὴν ἠγάπησαν,
 ἀφ' ἧς κατεφρόνει τηλικύτων, ἢ δι' ἣν ² ἤξιστο. τὸ
 μὲν γὰρ εὖ χρῆσθαι χρήμασι κάλλιον ἐστίν, ἢ ὄπλοισ.
 τῷ δὲ χρῆσθαι, τὸ μὴ δεῖσθαι χρημάτων σεμνότερον.

XI. Ἐπεὶ δ' ἐπαύσατο βοῆς καὶ θορύβου τὸ πλῆ-
 θος, ὑπολαβὼν ὁ Κορίνθιος. Ἄλλ' ἐπεινάς μὲν, εἶπεν,
 ὦ συστράται, τὰς δωρεὰς ἔ δύνανθε βιάζεσθαι μὴ δε-
 χόμενον τὸν ἄνδρα, μηδὲ βεβλόμενον λαβεῖν. ἦν δ'
 ἐκ ἔσιν ἐπὶ τῷ διδομένῃ ἀπώσασθαι, δῶμεν αὐτῷ,
 καὶ ψήφισάμεθα καλεῖσθαι Κοριολάνον. εἰ μὴ καὶ πρὸ
 ἡμῶν ἢ πράξις αὐτῇ τῷ δέδωκεν. ἐν τῷ τρίτῳ
 ἔχεν ὄνομα τὸ Κοριολάνον ³. ὦ καὶ μάλις δῆλόν
 ἐστίν, ὅτι τῶν ὀνομάτων ἴδιον ἦν ὁ Γάιος, τὸ δὲ δεύτε-
 ρον, οἰκίας, ἢ γένους κοινόν, ὁ Μάρκιος. τῷ δὲ τρίτῳ
 ὕσε-

¹ R. monente, Idem valet ac μὴ ἐπιλήσασιν λαβεῖν.

² Ita de suo dedit R. pro vulg. δι' ἣν. Idem de tota distio-
 ne ita conjicit: ἢ (subaudi ἠγάπησαν τὴν αὐτὴν τὴν ἀρετὴν) δι' ἣν
 τηλικύτων vel αὐτῶν ἤξιστο, quam admirabantur eam virtutem,
 per quam consecutus erat Marcius hoc, ut tantis dignus ha-
 beretur praemiis.

³ R. legendum censet τὸ Κοριολάνον, aut τὸν Κοριολάνον.

ὑπερον ἐχρήσατο ¹, πράξεώς τινας, ἢ τύχης, ἢ ιδέας, ἢ ἀρετῆς ἐπιπέτω. καθάπερ Ἕλληνες ἐτίθεντο πράξεως μὲν ἐπάνυμον, τὸν Σωτήρα καὶ τὸν Καλλίνικον, ιδέας δὲ, τὸν Φύσικον καὶ τὸν Γρυπὸν· ἀρετῆς δὲ, τὸν Εὐεργέτην καὶ τὸν Φιλάδελφον· εὐτυχίας δὲ, τὸν Εὐδαίμονα, καθάπερ ² τῷ δευτέρῳ τῶν Βάτων. ἐνίοις δὲ τῶν βασιλέων καὶ σκώμματα παρέχεν ἐπιπλήσεις, ὡς Ἀντιγόνῳ τὸν Δάσωνα, καὶ Πτολεμαίῳ τὸν Λάφυρον ³. ἐπὶ πλέον δὲ τῷ γένει τάτῳ καὶ Ῥωμαῖοι κέχρηται, Διαδήματόν τινα τῶν Μετέλλων καλέσαντες, ὅτι πολὺν χρόνον, ἔλιος ἔχων, περιενόσει περιδεδεμένως τὸ μέτωπον· ἕτερον δὲ, Κέλερα, σπεύσαντα μετ' ἡμέρας ὀλίγας τῆς τῆ πατρὸς τελευτῆς ἐπιταφίαις μονομάχων ἀγῶνας παραχεῖν, τὸ τάχος καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς παρασκευῆς θαυμάσαντες. ἐνίαις δὲ συντυχία γενέσεως μέχρι νῦν καλῶσι, Πρόβιον μὲν, εἰάν ἀποδημῆντος πατρὸς γένηται· καὶ Πόσημον, ἂν τεθνηῶτος ᾧ δ' ἂν διδύμῳ γενομένῳ συμβῆ περιβιῶναι, θατέρω τελευτήσαντος, Οὐοπίσιον. τῶν δὲ σωματικῶν, ἔ μόνον Σύλλας ⁴, ἐδὲ Νίγρης, ἐδὲ Ῥέφης ⁵, ἀλλὰ καὶ

E 4

Καί-

¹ Bene monet R. post h. v. deesse videri ὡς καὶ ἄλλοι ἢ ὅν τριτῷ ὀνόματι ἐχρήσαντο; nam profecto insequentia ἢ τύχης ἢ ιδέας, neque Marcio, neque huic facinori conveniunt, sed generalius sunt dicta.

² Hanc vocem, qua vulg. carent, dant V. & Anon.

³ Ita ex B. 3. Vulg. Λάφυρον.

⁴ C. Sigonius mendum hic inesse suspicabatur, legendum esse Σύλλας putans, quo nomine ii intelligantur, qui naso sunt sursum versus adunco. Anon. in Cat. l. v. Frst. reprobatur hanc conjecturam, & Xyl. prolixè lectionem receptam defendit ex alio loco Plut. in Vit. Marii referentis, nomen Syllae a corporis quadam nota desumptum esse. R. adnotat: „Perobsuri dicti sententia haec est: cum primi his nominibus insigniti decessissent, & deficientibus causis appellationum ipsas quoque desinere par esset appellationes, ea tamen in illis gentibus manserunt,

Καίνας, καὶ Κλωδίος ἐπωνυμίας τίθενται· καλῶς ἐθίζοντες, μήτε τυφλότητα, μήτ' ἄλλην τινὰ σωματικὴν ἀτυχίαν, ὄνειδος ἠγεῖσθαι, μηδὲ λαιδορίαν, ἀλλ' ὡς οἰκειοῖς ὑπακίειν ὀνόμασιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐτέρῳ γένοι γραφῆς προσήκει.

XII. Παισαμένῳ δὲ τῷ πολέμῳ ¹ τὴν εἰσὶν ἐπιήγειρον αὐτοῖς οἱ δημαγωγοί, καινὴν μὲν ἀδελφίαν αἰτίαν ἔχοντες, ἐδ' ἐγκλημα δίκαιον, ἃ δὲ ταῖς προτέροις αὐτῶν ταραχαῖς καὶ διαφοραῖς ἀναγκαιῶς ἐπηκολέθησε καινὰ, ταῦτα ποιῶμενοι πρόφασιν ἐπὶ τῆς πατρικίης. ἄσπορος γὰρ ἢ πλείη καὶ ἀγεώργητος ἀπελείφθη τῆς χώρας· ἀγορᾶς δ' ἐπεισάνη παρασκευὴν διὰ τὸν πόλεμον ὁ καιρὸς ἐν ἔδωκεν. ἰχυρᾶς ἔν ² ἀπορίας γενομένης, ὄρωντες οἱ δημαγωγοί ³ μήτ' ἀγορὰν ἔχοντα, μήτ', εἰ παρῆν ἀγορὰ, χρημάτων εὐπορέντα τὸν δῆμον, ἐνέβαλλου λόγους καὶ διαβολὰς κατὰ τῶν πλεσίων, ὡς ⁴ ἐπεῖνοι τὸν λιμὸν ἐπάγοιεν αὐτοῖς ὑπὸ μνηστικίας. ἐν δὲ τῶν Οὐελιτράνων ἦκε πρεσβεῖα τὴν πόλιν παραδιδόντων, καὶ δεομένων ἀποκίνας ἀποσέλλειν. νόσος γὰρ ἐμπεσῶσα λοιμώδης αὐτοῖς τοσῶτον ὀλεθρον καὶ φθορὰν ἀπειργάσατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε μολίς τὸ δέκατον τῶ πάντων ἀπολειφθῆναι μέρος. ἔδοξεν ἔν τοῖς νῦν ἔχουσιν εἰς θεόν γεγόνεναι καὶ κατὰ καιρὸν ἢ χρεῖα τῶν Οὐελιτράνων. διὰ τε ⁵ τὴν ἀπορίαν κενόσμῃ δεομένοις,

ferunt, quae gentes adhuc hodie iis cognominibus appellantur, ut Syllae, Nigri &c.

5 Hoc additum ex Fl. Ald. & B. 3. In Vulg. deest. Pro seq. Κλωδίος Anon. dat Κλώδες.

1 V. παισαμένε δὲ πολέμω.

2 Hanc partic. quam B. 3. exhibet, probavit Br.

3 Br. monet, aut Plutarchum hac voce promiscue uti pro δήμαρχοι, aut ita esse scribendum hic & infra.

4 R. susp. ὡς εἰ ἐπεῖνοι.

5 Ita dederunt Fl. Ald. & B. 3. Vulg. διὰ δὲ, quod & cum διὰ δὲ mutari posse Br. conjicit, Steph. δὲ delevit,

νοις, καὶ τὴν εἴσιν, ἣν ¹ ἄμα σκεδάσειν ἠλπίζον, εἰ τὸ θορυβῶν μάλισα καὶ συνεπηρμένον τοῖς δημαγωγοῖς, ὡσπερ περίτρημα τῆς πόλεως νοσερόν καὶ ταραχῶδες, ἀποικιαρχεῖται. τῆς τε δὴ καταλέγοντες εἰς τὴν ἀποικίαν ἐξέπεμπον οἱ ὑπατοί, καὶ στρατεῖαν ἐπήγγελλον ἑτέροις ἐπὶ τῆς Οὐολάσικας, ἀχολίαν τε τῶν ἐμφυλίων μηχανώμενοι θορύβων, καὶ νομίζοντες ἐν ὅπλοις καὶ στρατοπέδῳ καὶ καινοῖς ἀγῶσιν αὐτοῖς γενομένης πλεσίως ὄμῃ καὶ πένητας, καὶ δημοτικὰς καὶ πατρικίους, ἡμερῶτερον διατεθῆναι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἥδιον.

XIII. Ἐνίστατο δὲ λοιπὸν οἱ περὶ Σικίνιον καὶ Βρῆτον δημαγωγοί, βοῶντες, ἔργον ὠμότατον αὐτῷ ² τῷ προτάτῳ τῶν ὀνομάτων ἀποικίαν προσαγορεύσαντας, ἀνδρώπας πένητας ὡσπερ εἰς βάραβρον ᾤδειν, ἐκπέμποντας εἰς πόλιν ἄερος τε [τῆ ³] νοσερῶ καὶ νεκρῶν ἀτάφῳν γέμεσθαι, ἀλλοτρίῳ δαίμονι καὶ παλαμναίῳ συνοικισομένους ⁴. εἶτα ὡσπερ ἐν ἀριζμένους, τῆς μὲν ὑπὸ λιμῆ διολλύναι τῶν πολιτῶν, τῆς δὲ λοιμῶ προσβάλλειν ⁵, ἔτι δὲ ⁶ καὶ πόλεμον αὐθαίρετον προσάγειν,

E 5

ὅπως

¹ R. de suo hoc pronomen addidit. Pro ἄμα mavult idem ἀμαχεί, sine pugna, levissimo negotio; pro simplici σκεδάσειν, διασκεδάσειν, & subaudiri γῆτο, quam seditionem discussurum esse hoc, si nempe —

² R. aut sic legendum & interpungendum censet: ἔργον, ὠμότατον αὐτὸ, γῶ rem vel facinus, quod ipsum in se spectatum, natura sua, effret crudelissimum; aut eandem esse sententiam ὠμότατον ἐν ἑαυτῷ; aut in αὐτῷ latere quoque posse ἀπάντων. Cum V. habet αὐτῆ, idem conjicit αὐτῆς, ipsos, nimirum patricios.

³ R. omni jure delendum censet hunc articulum uncis jam inclusum.

⁴ B. 3. συνοικισομένους. R. mavult aut συνοικησομένους, ἀσυνοικεῖν, aut συνοικηθησομένους.

⁵ R. quaerit, num προσκαταβύλλαν? praeterea, insuper profertere; tuetur tamen lectionem receptam, quasi *objicere escam*, ut Cerbero cuidam.

⁶ R. addidit de suo. Loco sequentis προσάγειν idem susp. προσάγεσθαι.

ὅπως μὴδὲν κινῶν ἀπὴ τῆς πόλεως, ὅτι ¹ δελεύσα τοῖς πλεσίοις ἀπέειπε. τοιούτων ἀναμιμπλάμενος λόγων ὁ δῆμος, ἕτε τῶ καταλόγῳ προσήει τῶν ὑπάτων, πρὸς τε τὴν ἀποικίαν διεβέβλητο. τῆς δὲ βελῆς διακορυμμένης, ὁ Μάρκιος, ἦδη μετὸς ἂν ὄγκοι, καὶ μέγας γεγοινῶς τῶ Φρονήματι, καὶ θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν κρατίστων, Φανερός ἦν μάλιστα τοῖς δημαγωγοῖς ἀνδισάμενος, καὶ τὴν μὲν ἀποικίαν ἀπέσειλαν, ἐπιτιμίοις μεγάλοις τὰς λαχόντας ἐξελεθεῖν ἀναγκάσαντες. πρὸς δὲ τὴν στρατείαν παντάπασι ἀπαγορευόντων, αὐτὸς ὁ Μάρκιος τὰς τε πελάτας ἀναλαβὼν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσας εἰπείσε, κατέδραμε ² τὴν Ἀντικτῶν χώραν. καὶ πολὺν μὲν σίτον εὐράν, πολλῆ δὲ λεία θρεμμάτων καὶ ἀνδραπόδων περιτυχῶν, αὐτῶ μὲν ἔδεν ἐξείλετο, τὰς δὲ στρατευσαμένους πολλὰ μὲν ἄγοντας ἔχων, πολλὰ δὲ φέροντας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥάμην. ὥστε τὰς ἄλλας μεταμελομένης καὶ φθονῶντας ³ τοῖς εὐπορήσασιν, ἀχθεσθαι τῶ Μαρκίῳ, καὶ βαρύνεσθαι τὴν δόξαν αὐτῶ καὶ τὴν δύναμιν, ὡς ἐπὶ τὸν δῆμον ἀύξομένην.

XIV. Ὀλίγη δὲ χρόνος μετῆι μὲν ὑπατείας ὁ Μάρκιος, ἐκἀμπλοντο δ' οἱ πολλοί, καὶ τὸν δῆμον αἰδῶς τις εἶχεν, ἀνδρα καὶ γένει καὶ ἀρετῇ πρῶτον ἀτιμάσαι καὶ καταβαλεῖν ἐπὶ τοσάτοις καὶ τηλικέτοις εὐεργετήμασι. καὶ γὰρ ἔθος ἦν τοῖς μετιῶσι τὴν ἀρχὴν παρακαλεῖν καὶ δεξιῶσαι τὰς πολίτας, ἐν ἱματίῳ κατιόντας εἰς τὴν ἀγορὰν ἄνευ χιτῶνος· εἴτε μᾶλλον ἐπὶ κεινῶντες ⁴ ἑαυτὰς τῶ χήματι πρὸς τὴν δέησιν, εἴτε δει-

1 R. quaerit, num ἐπει?

2 Ed. Frst. κατέδραμον. Et in Cat. l. v. ex V. notatum est κατήπεισε. κατέδραμε.

3 Ita V. Vulgo φθονήσαντας.

4 H. Steph. observat, consuetam constructionem postulare ἐκταπεινῶσιν, & paulo post δεικνῶσιν.

δεινύντες, οἷς ἦσαν ὠτειλαί, προφανῆ τὰ σύμβολα τῆς ἀνδρείας. ἔ γὰρ ὑποψία δῆπε ¹ διανομῆς ἀργυρίας καὶ δεκασμῶν, ἄζωσον ἐβέλοντο προσιέναι ² καὶ ἀχίτωνα τοῖς πολίταις τὸν δεόμενον αὐτῶν. ὁψέ γὰρ ³ μετὰ πολὺν χρόνον ὠνῆ καὶ πρᾶσις ἐπεισῆλθε, καὶ συνεμίγη ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ψήφοις ἀργύριον. ἐν δὲ τέττε καὶ δικασῶν ⁴ θίγασα καὶ στρατοπέδων ἢ δωροδοκία περιέεσησεν εἰς μοναρχίαν τὴν πόλιν, ἐξαυδραποδισαμένη τὰ ὄπλα τοῖς χρήμασιν. ἔ γὰρ κακῶς εἴποιεν εἰπεῖν ὁ εἰπών, ὅτι πρῶτος κατέλυσε τὸν δῆμον ὁ πρῶτος ἐσιάσας καὶ δεκάσας. Φαίνεται δὲ κρύφα καὶ κατὰ μικρὸν ὑπορρέον, ἐκ εὐθὺς ἐκδήλον ἐν Ῥώμῃ γενέσθαι τὸ κακόν. ἔ γὰρ ἴσμεν, ὅσις ἦν ὁ δεκάσας πρῶτον ἐν Ῥώμῃ δῆμον, ἢ δικασῆριον Ἀθήνησι δὲ λέγεται πρῶτος ἀργύριον δῆναι δικασαῖς Ἄνυτος ὁ Ἄνθεμίωνος, προδοσίας περὶ Πύλον ⁵ κρινόμενος ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἡδὴ τελευτῶσιν, ὀπηρῖνα τὸ χρυσῶν ἐτι γένος καὶ ἀκήρατον ἐν Ῥώμῃ τὴν ἀγορὰν κατεῖχεν.

XV. Ἀλλὰ τῷ γε Μάρκιε πολλὰς ὑποφαίνοντος ὠτειλάς ἀπὸ πολλῶν ἀγώνων, ἐν οἷς ἐπρῶτευσεν, ἐπὶ καίθενα ἔτη ⁶ συνεχῶς στρατευόμενος, ἐδυσωπῆντο τὴν ἀρετὴν, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, ὡς ἐνεῖνον ἀποδείξοντες. ἐπεὶ δὲ τῆς ἡμέρας, ἐν ἣ τὴν ψῆφον ἔδει φέρειν, ἐνστάσης, ὁ Μάρκιος εἰς ἀγορὰν ἐνέβαλε σοβαρῶς ὑπὸ τῆς βελῆς προπεμπόμενος, καὶ πάντες οἱ πατρί-
κιοι

¹ Ita correxit Br. left. vulg. δῆμα.

² Ita R. dedit pro vulg. προίενας.

³ Ita Br. dari placuit ex Fl. Ald. B. 3. pro vulg. ὁψέ δέ.

⁴ Br. mavult δικασῆριων, ut postea habemus δῆμον ἢ δικασῆριον.

⁵ Ita R. dedit pro vulg. Πύλας.

⁶ Tantum sex annos numerat Dionysius, maxime accuratus temporum annotator, inter primam Coriolianni expeditionem & petitionem consulatus. *Dacer.*

μιοι περι αὐτὸν ἐγένοντο Φανεροί, πρὸς μηδὲν ἕτω μηδέποτε σκαδάσαντες, ἐξέπεσον αὐτοῖς οἱ πολλοὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, εἰς τὸ νεμεᾶν καὶ Φθονεῖν ὑποφερόμενοι. προσῆν δὲ τῷ πάθει τῶτω καὶ δέος, εἰ γένοιτο τῆς ἀρχῆς κύριος ἀνὴρ ἀριστοκρατικός, καὶ τοσῦτον ἔχων ἐν τοῖς πατριείοις ἀξίωμα, μὴ παντάπασιν ἀφέλοιτο τῷ δήμῳ τὴν ἐλευθερίαν. ἕτω δὲ Φρονήσαντες, ἀπεψηφίσαντο τὸν Μάρμιον. ὡς δ' ἀνηγορεύθησαν ἕτεροι, βαρέως μὲν ἠνεγκεν ἡ βελή, δοκῶσα προπεηλακίδαι μᾶλλον ἑαυτὴν, ἢ τὸν Μάρμιον· αὐτὸς δ' ἐκείνος ἔμετρίως ἔχεν, ἔδ' ἐπιεικῶς πρὸς τὸ συμβεβηκός, ἅτε δὴ πλείσα τῷ θυμοειδεῖ καὶ φιλονεικῶ μέρει τῆς ψυχῆς, ὡς ἔχοντι μέγεθος καὶ φρόνημα, κεχρημένος, τὸ δ' ἐμβριδῆς καὶ τὸ πρᾶον, ἔ τὸ πλείσον ἀρετῆ πολιτικῆ μέτεσιν, ἐγκευραμένον ἐκ ἔχων ὑπὸ λόγῳ καὶ παιδείας, ἐδὲ τὴν ἐρημίαν ξύνοικον, ὡς Πλάτων ἔλεγεν, αὐθάδειαν εἰδὼς ὅτι δεῖ μάλιστα διαφεύγειν ἐπιχειρῶντα πράγμασι κοινοῖς καὶ ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, καὶ γενέσθαι τῆς πολλὰ γελωμένης ὑπ' ἐνίων ἀνεξιματίας ἐρασίης². ἀλλ' ἀπλᾶς τις ἂν αἰεὶ καὶ ἀτενῆς, καὶ τὸ νικᾶν καὶ κρατεῖν ἀπάντων πάντως, ἀνδρείας ἔργον ἠγάμενος, ἐκ ἀδυναμίας καὶ μαλακίας, ἐκ τῶ πονεῦντος καὶ πεπονθότος μάλιστα τῆς ψυχῆς, ὡσπερ οἶδημα, τὸν θυμὸν ἀναδιόδεσης, ἀπῆει ταραχῆς μεσὸς ἂν, καὶ πικρίας πρὸς τὸν δῆμον. οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ τῶν πατριείων ὅ τι περ ἦν ἐν τῇ πόλει μάλιστα γαυρῶμενον εὐγενεῖα καὶ ἀνδρῶν, αἰεὶ τε θαυμασιῶς ἐσκαδάμεσαν περὶ τὸν ἄνδρα, καὶ τότε προσκείμενοι καὶ παρόντες ἐκ ἐπ' ἀγαθῷ, τὸν θυμὸν ἐξεργάζον αὐτῶ, τῷ συναγαγεῖν καὶ συναλγεῖν. ἦν γὰρ ἠγεμῶν αὐτοῖς καὶ διδάσκα-

¹ Hic μηδὲν pro μηδὲνα perperam scriptum esse putat H. Steph.

² Br. placet lectio Fl. Ald. & B. 3. ἐρασίης.

δάσκαλος εὐμενῆς τῶν πολεμικῶν ἐν ταῖς στρατείαις, καὶ
ζῆλον ἀρετῆς ἀνευ φθόνου πρὸς ἀλλήλους γαυρῶσαι ἢ τὰς
κατορθύντας.

XVI. Ἐν τῷ τῷ δὲ σίτος ἦκεν εἰς Ῥώμην, πα-
λὸς μὲν ἀνητὸς ἐξ Ἰταλίας, ἐν ἐλάτῳ δὲ δωρητὸς
ἐκ Συρακυσῶν, Γέλωνος τῷ τυράννῳ πέμψαντος. ὡσε-
τὰς πλείους ἐν ἐλπίσι γενέσθαι χρησαῖς, ἅμα τῆς ἀπο-
ρίας καὶ τῆς διαφορᾶς τὴν πόλιν ἀπαλλαγῆσθαι προσ-
δοκῶντας ². εὐθύς ἐν βελῆς ἀθροισθείσης, περιχυθεὶς ὁ
ἄσπιλος ἐξώθεν ἐκαραδόνει τὸ τέλος, ἐλπίζων ἀγορᾷ τε
χρησθῆναι ³ Φιλανδράπῳ, καὶ προῖκα τὰς δωρεὰς νεμή-
σθαι. καὶ γὰρ ἐνδοῦ ἦσαν οἱ ταῦτα τὴν βελῆν πείθον-
τες. ὁ μὲντοι Μάρκιος ἀναστὰς, σφόδρα κατήψατο τῶν
χαριζομένων τοῖς πολλοῖς, δημαγωγὸς, καὶ προδότας
ἀποκαλῶν τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ σπέρματα πονηρὰ στρα-
σύτητος καὶ ὕβρεως εἰς ὄχλον ἀφειμένα τρέφοντας κατ'
αὐτῶν. ἃ καλῶς μὲν εἶχε μὴ περριδεῖν ἐν ἀρχῇ Φυβ-
μενα, μηδ' ἰχυρὸν ἀρχῆν τηλικαύτην ⁴ ποιῆσαι τὸν δή-
μον, ἤδη δὲ καὶ φοβερὸν εἶναι, τῷ πάντα βελομένοισι
αὐτοῖς ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν ἀκοντας βιάζεσθαι ⁵, μηδὲ
πελιδεθῆναι τοῖς ὑπάτοις, ἀλλ' ἀναρχίαν ⁶ ἔχοντας, ἡγε-
μόνας

1 Br. mavult γαυρῶσαι, cum non videat, unde ille infini-
tūvus regatur. R. nonnulla deesse videntur, forsan hoc modo
supplenda: πρὸς ἀλλήλους ἐκπυρῶσαι δεινὸς καὶ ἐπαίνῳ γαυρῶσαι
τὰς κατ.

2 Ita ex emend. R. Vulg. προσδοκῶντας.

3 Ita cum V. scribendum censuit Br. quia sequitur νεμήσειδαι,
Vulg. χρησαῖσαι.

4 Designat, ut R. monet, tribunatum plebis, negans, oportu-
iuisse concedi, ut magistratus tam acri stimulo armatus plebis
nervos intenderet atque confirmaret.

5 Passive h. l. est accipiendum, sinere se cogi ad ea facien-
da, quae nolint.

6 R. locum hunc ita explicat: quamvis archontas vel ma-
gistratus proprios sibi nullos habeant, tamen duces sibi datos
appel-

μόνας ἰδίαις ἀρχοντας προσαγορεύειν. ἐπιδόσεις μὲν ἐν
 καὶ διανομᾶς, ὡσπερ Ἑλλήνων οἱ κράτιστα ¹ δημοκρα-
 τήμενοι, κατέζευθαι ψηφίζομένους, ἔφη παντελῶς εἰς
 κοινὸν ὄλεθρον τὴν ἀπειθείαν αὐτῶν ἐφοδιάζειν. ἃ γὰρ
 χάριν γε δὴπερ φήσασιν ἀπολαμβάνειν τῶν στρατειῶν,
 ἃς ἐγκατέλιπον, καὶ τῶν ἀποσάσεων, αἷς προήκοντο
 τὴν πατρίδα, καὶ τῶν διαβολῶν, ἃς ἐδέξαντο κατὰ τῆς
 βελῆς· ἀλλ' ὑφιεμένους διὰ φόβον, καὶ κολακεύοντας
 ἡμᾶς ² ταῦτα δίδοναι καὶ συγχωρεῖν ³ ἐλπίσαντες,
 ἐδὲν ἐξῆσι πέρας ἀπειθείας, ἐδὲ παύσονται διαφερόμε-
 νοι καὶ τασιάζοντες. ὥσε τῆτο μὲν ἐσι κομιδῇ μανι-
 κόν. εἰ δὲ σωφρονῶμεν, ἀφαιρησόμεθα τὴν δημαρχίαν
 αὐτῶν, ἀναίρεσιν ἔσαν ὑπατείας, καὶ διάσασιν τῆς πό-
 λεως, ἐκέτι μίας, ὡς πρότερον, ἔσης, ἀλλὰ δεδεγμέ-
 νης τομὴν μηδέποτε συμφῦναι, μηδ' ὁμοφρονῆσαι, μη-
 δὲ παύσασθαι νοσῶντας ἡμᾶς καὶ ταρασσομένους ὑπ' ἀλ-
 λήλων ἔασσαν.

XVII. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ὁ Μάρκιος, ὑπερ-
 Φῶς εἶχε τὰς νέας συνενθεσῶντας αὐτῷ, καὶ τὰς
 πλεσίαις ὀλίγαις δεῖν ἅπαντας, μόνον ἐκεῖνον ἄνδρα τὴν
 πόλιν ἀήτητον ἔχειν ⁴ καὶ ἀκολάρευτον βοῶντας. ἔνιοι
 δὲ τῶν πρεσβυτέρων ἠναντιῶντο, ὑφορώμενοι τὸ ἀποβη-
 σόμενον. ἀπέβη δὲ χρῆσθον ἐδὲν. οἱ γὰρ δήμαρχοι
 παρόντες, ὡς ἤθοντο τῇ γνώμῃ κρατῶντα τὸν Μάρκιον,
 ἐξέδρα-

appellitare archontas seu magistratus. Vel ἀναρχίαν ἔχοντας
 posse quoque monet significare nemini cum dicto sine au-
 ditentis.

1 R. *supr.* οἱ κράτιστα δημ. — Subaud. ψηφίζοντα.

2 V. B. 3. ἡμᾶς.

3 R. *supr.* συγχωρεῖν πάντα δ' ἐλπίσαντες, ubi autem nihil
 non ceperint sperare, nullum finem esse habituram eorum per-
 tinaciam.

4 deesse hunc infin. in aliis editt. monet H. Steph. — V.
 ordine inverso dat ἔχειν ἀητ. ex Cat. l. v. Frstf.

ἐξέδραμον εἰς τὸν ὄχλον μετὰ βοῆς, παρακλυόμενοι συνίστασθαι καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς τὰς πολλὰς. ἐκκλησίας δὲ θορυβώδης γενομένης, καὶ τῶν λόγων, ὃς ὁ Μάρκιος εἶπεν, ἀναγορευθέντων, ὀλίγον ἐδέησεν ἐμπεσεῖν ὑπ' ὀργῆς Φερόμενος εἰς τὴν βελήν ὁ δῆμος· οἱ δὲ δήμαρχοι τῷ Μαρκίῳ τὴν αἰτίαν ἐποιῶντο ¹, καὶ πέμποντες ἐκάλεον αὐτὸν ἀπολογησόμενον. ὡς δὲ πρὸς ὕβριν τὰς πεμφθέντας ἐξήλασεν ὑπηρέτας, αὐτοὶ μετὰ τῶν ἀγορανόμων ἦκον ἄξοντες βία τὸν ἄνδρα, καὶ τῷ σώματος ἐπελαμβάνοντο. συσάντες δ' οἱ πατριῖοι τὰς μὲν δημάρχους ἀπετρίψαντο ², τοῖς δ' ἀγορανόμοις καὶ πληγὰς ἐπέβαλον. τότε μὲν ἔν ἑσπέρα καταλαβῆσα τὴν Ἰαραχὴν διέλυσεν· ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὸν δῆμον ὄρωντες ἐξηγριωμένοι οἱ ὑπατοί, καὶ συντρέχοντα πανταχόθεν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔδεισαν ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὴν βελήν ἀφροίσαντες, ἐκέλευον σιοπεῖν, ὅπως ἐπιεικέσι λόγοις καὶ δόγμασι χρηστοῖς πρᾶνῶσι καὶ κατασῆσῶσι τὰς πολλὰς, ὡς ἔ Φιλοτιμίας ἔσαν ἄραν, ἐδ' ὑπὲρ δόξης ἄμιλλαν, εἰ σωφρονῶσιν, ἀλλὰ καιρὸν ἐπισφαλῆ καὶ ὄξυν, εὐγνώμονος πολιτείας καὶ Φιλανθρώπου δεόμενον. εἰξάντων δὲ τῶν πλείων, προελθόντες, ὡς ἐνῆν μάλισα ³, τῷ δήμῳ διελέγοντο καὶ κατεπράννον, ἀποδύομενοί ⁴ τε τὰς διαβολὰς ἐπιεικῶς, καὶ τῷ νεθεῖντι καὶ δάκνῳ ⁵ μετρίως χρώμενοι· περὶ δὲ τιμῆς ὠνίων καὶ ἀγορᾶς ἄδεν διοίσεσθαι πρὸς αὐτὰς Φάσκοντες.

XVIII.

¹ R. *sup.* τῷ Μαρκίῳ τὴν κατηγορίαν, vel βλασφημίαν, δι' αἰτίας ἐποιῶντο, investivam Marcii incusabant.

² Anon. ἀπετρίψαντο.

³ Pone hoc adv. R. videtur deesse ἡπίως, vel προσηνῶς vel simile quid.

⁴ R. mavult ἀπολυόμενοι. Pro seq. τῷ mavult μὲν ob insequens δι', nisi hoc δι' cum τῷ mutetur.

⁵ Haec verba καὶ δάκν. in aliis editt. deesse, monet H. Steph.

XVIII. Ὡς ἔν ἐνεδίδα τὸ πολὺ τῷ δήμῳ, καὶ Φανερόν ἦν τῷ κοσμίως καὶ σωφρόνως ἀκείνῳ, ἀγόμενον καὶ κηλέμενον, ἀνέστησαν οἱ δήμαρχοι, τῇ μὲν βεβλήν σωφρονέσει τὸν δῆμον ἀνθυπείξειν, ὅσα καλῶς ἔχει, φάσκοντες, τὸν δὲ Μάρκιον ἀπολογεῖσθαι κελεύοντες, εἰ μὴ Φησὶν ἐπὶ συγχύσει τῆς πολιτείας καὶ καταλύσει τῷ δήμῳ, τὴν τε βεβλήν παροξύνειν ¹, καὶ καλέμενος ὑπ' αὐτῶν ἀπειθῆσαι· τέλος δὲ τὰς ἀγορανόμας τύπων ἐν ἀγορᾷ καὶ προπηλαιίζων, ἐμφύλιον, ὅσου ἐπ' αὐτῷ, πόλεμον ἐξεργάσασθαι, καὶ προαγαγεῖν εἰς ὄπλα τὰς πολίτας ². ἔλεγον δὲ ταῦτα, βεβλόμενοι τὸν Μάρκιον ἢ ταπεινὸν ἀποδείξειν, παρὰ φύσιν θεραπεύοντα ³ τὸ φρόνημα, ἢ τῇ φύσει χράμενον, ἀνήμεσον ἀπεργάσασθαι τὴν πρὸς αὐτὸν ὀργήν· ὁ μᾶλλον ἠλπίζον, ὀρθῶς σοχαζόμενοι τῷ ἀνδρὶ. ἔση μὲν γὰρ ὡς ἀπολογησόμενος, καὶ παρέχεν αὐτῷ σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν ὁ δῆμος· ὡς δ' ἤρξατο πρὸς τὰς ἀνθρώπους ⁴, δεητικὸν τινα λόγον προσδεχομένους, ἢ μόνον ἐπαχθεῖ παρρησίας χρῆσθαι, καὶ πλείονι κατηγορίᾳ τῆς παρρησίας, ἀλλὰ καὶ τούτῳ φωνῆς καὶ διαθέσει προσώπων τὴν ἐγγυὲς ὑπερφίας καὶ ὀλιγωρίας ἀφοβίαν ἐπιδεικνυμένην ⁵, ὁ μὲν δῆμος,

¹ R. mavult in Aor. I. παροξύναι.

² Ita Vulc. & Anon. quod multum probavit Br. pro vulg. ὀπλίτας, quam lectionem etiam videre licet in Junt. Ald. Crat.

³ Anon. & Dacer. ex Ms. sic legunt: ὑφέντα φρόνημα, καὶ θεραπεύοντα τὸν δῆμον. Hinc Br. leviori mutatione sic legi posse conjicit: καὶ παρὰ φύσιν θεραπευτικὸν τὸ φρόνημα. R. autem susp. θεραπεύοντα τὸν δῆμον (vel τὸν καιρὸν) καὶ ὑφέντα (vel καταβάλλοντα) τὸ φρόνημα; vel brevius: παρὰ φύσιν θεραπεύοντα τὸ πλῆθος, ἢ τῇ φύσει χρ.

⁴ V. πρὸς τὸν δῆμον. R. monet, praetervidisse eum, a quocumque haec profecta sint, in proximo assitum προσδεχομένους, cui τὸν δῆμον non optime conveniat.

⁵ Ex duabus conjecturis, quas R. de vulg. lect. ἐπιδεικνύμενος dedit, aut ἐπιδεικνύσαι esse legendum, ut ad ἤρξατο refera-

δῆμος ἐξετραχύνθη, καὶ Φανερός δυσανασχετῶν καὶ βαρυνόμενος τοῖς λεγομένοις ¹. τῶν δὲ δημάρχων ὁ θρασυτάτος Σικίνιος, μικρὰ τοῖς συνάρχασι διαλεχθεὶς, εἴτ' εἰς μέσον ἀναγορεύσας, ὡς θάνατος ὑπὸ τῶν δημάρχων τῷ Μάρκιῳ κατέγνωσαι, προσέταξε τοῖς ἀγορανόμοις, ἀναγαγόντας αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀκρᾶν, εὐθὺς ὥσαι κατὰ τῆς ὑποκειμένης Φάραγγος. ἀπλομένων δὲ τῶν ἀγορανόμων τῷ σώματος, ἔδοξε μὲν καὶ τῶν δημοτῶν πολλοῖς ² Φρικτὸν εἶναι τὸ γιγνόμενον καὶ ὑπερήφανον. ³ οἱ δὲ πατρίσιοι παντάπασιν ἐνσάντες καὶ περιπαθήσαντες, ἄρμησαν ³ ἀπὸ κραυγῆς βοηθεῖν. οἱ δὲ, καὶ χερσὶ τὰς ἐπιλαμβανομένας ἀνείργοντες, καὶ καταμιγνύντες ἑαυτοῖς τὸν Μάρκιον. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντες, ἐδέοντο τῶν πολλῶν, ἐπειδὴ λόγος γε ⁴ καὶ Φωνῆς ἐδὲν ἔργον ἦν ἐν ἀνοσμίᾳ τοσαύτῃ, καὶ θορύβοις. ἄχρισ ⁵ συμφρονήσαντες οἱ Φίλοι καὶ οἰκείοι τῶν δημάρχων, ὡς ἄνευ Φόνος πολλῶν τῶν πατρικίων ἐκ εἶν ἐξαγαγεῖν ⁵, ἐδὲ κολάσαι τὸν Μάρκιον, ἔπεισαν αὐτὰς ἀφελεῖν τῆς τιμωρίας τὸ ἄλλοιοτον καὶ βαρὺ, μὴ βία, μὴδ' ἀκριτον ἀποκλινύοντας ⁶, ἀλλὰ τῷ δήμῳ ψῆφον ἐπενεγεῖν ἀποδόντας. ἐπὶ τῷ

κατα-

feratur, quemadmodum *χρηδαμ* praemissum, aut *ἐπιδικιωνμένη*, ut referatur ad *διαδέσσει* & *Φωνῆ*, hanc ipse praetulit deditque.

¹ V. τοῖς λόγοις.

² Ita sine artic. τοῖς, quem vulg. praeponunt, dat R. 3.

³ R. *fusp.* ἄρμησαν, οἱ μὲν ἀπὸ κραυγῆς βοηθεῖν (subaudi μόνως.)

⁴ Ita dare voluisse R. patet ex annotationibus, tomo subjunctis — *orationis quidem usque* — In textu ipso datum fuit *ἐπειδὴ λόγος γε*. Vulgo extat: *ἐπεὶ δὲ λόγος γε*, & a praeced. per punctum separatur, quasi nova oriatur periodus.

⁵ Scil. ἐπὶ τὸν δῆμον; uti infra τ. 20. ἐπὶ τὸν δῆμον *ἐξαγαγόντων*. R.

⁶ In Cat. Frst. extat lect. var. *ἀποκλινύοντας*, at sine nota auctoris.

κατασὰς ¹ ὁ Σικίννιος ἠρώτα τὰς πατριίαις, τί βελο-
 μένοι τὸν Μάρκιον ἀφαιρῶνται τῷ δήμῳ βελομένους κο-
 λάζειν ². ἐπειὼν δὲ πάλιν ἀντερωτῶντων. Τί μὲν ³
 ἔν διανοεῖθε, καὶ τί βέλεθε ὑμεῖς, ἄνδρα Ῥωμαῖον ⁴
 ἐν τοῖς ἀρίστοις ἀνευ κρίσεως ἐπὶ τιμῶριαν ὤμην καὶ
 παράνομον ἔτως ἄγοντες; Ἀλλὰ ταύτην μὲν, εἶπεν ὁ
 Σικίννιος, ὑμεῖς μὴ ποιεῖθε ⁵ πρόφασιν διαφορᾶς καὶ
 εἰσεως πρὸς τὸν δῆμον. ὃ γὰρ ἀξιῶτε, δίδωσιν ὑμῖν,
 κριθῆναι τὸν ἄνδρα. σοὶ δὲ, Μάρκιε, προαγορεύομεν
 εἰς τρίτην ἀγορὰν παρεῖναι, καὶ πείθειν τὰς πολίτας,
 εἰ μὴδὲν ἀδικεῖς, ὡς ψήφῳ κρινῶντας.

XIX. Τότε μὲν ἔν ἠγάπησαν οἱ πατριῖοι τὴν
 διάλυσιν, καὶ τὸν Μάρκιον ἀσμένως ἔχοντες ἀπῆλθον.
 ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῆς τρίτης ἀγορᾶς· ἀγορᾶς
 δὲ ποιῶσι Ῥωμαῖοι δι' ἡμέρας ἐννάτης, νευδίνιας καλεῶν-
 τες· ἐλπίδα μὲν αὐτοῖς παρέχε διακρίσεως στρατεία γε-
 νομένη πρὸς Ἀντιάτας, ὡς μῆκος ἕξεσσα καὶ χρόνον,
 ἐν ᾧ χειροῖθης ὁ δῆμος ἔσαι, τῆς ὀργῆς ἀπομαρτανθεί-
 σης, ἢ παντελῶς ἐκπεσῆσης δι' ἀχολίαν καὶ πόλεμον.
 ἔπειτα δ' ὡς ταχὺ διαλυσάμενοι πρὸς τὰς Ἀντιάτας
 ἐπανῆλθον, ἐγένοντο σύνοδοι τῶν πατριῖων πολλάνιας,
 δεδιότων, καὶ σκοπέωντων, ὅπως τὸν τε Μάρκιον ἔ προ-
 ῆσονται, τὸν τε δῆμον αὐτοῖς ἔ παρέξουσιν ἐπιάραττειν
 τοῖς δημαγωγοῖς. Ἄππιος μὲν ἔν Κλαύδιος αἰτίαν ἔχαν
 ἐν τοῖς μάλις μισόδημος εἶναι, διεμαρτύρατο, λέγων,
 τὴν

1 sc. ἐν μέσῳ, cum assurrexisset ad dicendum, vel stans
 coram. R.

2 V. & Anon. τί βελομένοι Μάρκιον ἐν ἑῷσι 7εῖς δημάρχους
 κολάζειν. Cat. l. v. Frft.

3 R. haec partic. aut plane videtur tollenda, aut cum δὲ
 mutanda.

4 Anon. Ῥωμαίων.

5 In Imperat. ne facite quae so. Sed R. mavult μὴ δικαίως
 ποιεῖθε, in Indicat. non recte facitis.

τὴν τε βελὴν αὐτὸς ἀναιρήσειν, καὶ προήσεσθαι παντά-
 πασι τὴν πολιτείαν, εἰ κύριον τῆς ψῆφου κατὰ τῶν
 πατριῶν δέξονται γενόμενον τὸν δῆμον. οἱ δὲ πρεσβύ-
 τatoi καὶ δημοτικώτατοι τὸναντίον ἤξιον, ἔχαιρον,
 ἔδὲ βαρύν, ἀλλὰ πρῶτον καὶ Φιλάνθροπον ὑπὸ τῆς ἐξου-
 σίας ἔσεσθαι τὸν δῆμον. ἔγὰρ καταφρονῶντι τῆς βελῆς,
 ἀλλ' οἰομένῳ καταφρονεῖσθαι, τιμὴν καὶ παραμυθίαν γενή-
 σεσθαι τὴν κρίσιν, ὡς δ' ἅμα τὴν ψῆφον λαβόντας ἀπο-
 τήσεσθαι τὴν ὀργήν.

XX. Ὅρων ἔν ὃ Μάρκιος εὐνοία μὲν αὐτῷ, Φό-
 βῳ δὲ τῷ δήμῳ, τὴν σύγκλητον ἀποραμένη, ἠρώτησε
 τὰς δημάρχους, τίνα ¹ κατηγορήσιν αὐτῷ, καὶ περὶ τί-
 νος κριθησόμενον ἐπὶ τὸν δῆμον ἐξάγασιν ². εἰπόντων
 δ' ἐκείνων, ὅτι τυραννίς ἐστὶ τὸ ἐγκλημα, καὶ τυραν-
 νεῖν διανοόμενον ἀποδείξασιν αὐτὸν, ἕτως ἐξανασὰς,
 αὐτὸς ἔφη πρὸς τὸν δῆμον ἤδη βαδίζειν, ἀπολογησόμε-
 νος· καὶ μηδένα τρόπον κρίσεως, μηδὲ, ἂν ἀλλῶ, κο-
 λάσεως παραιτεῖσθαι· μόνον ὅπως, ἔφη, τῆτο κατηγο-
 ρήσητε, καὶ μὴ ψεύσηθε τὴν βελὴν. ὡς δ' ὠμολόγη-
 σαν, ἐπὶ τῆτοις ἢ κρίσις ἐγένετο. συνελθόντος δὲ τῷ
 δήμῳ, πρῶτον μὲν ἔκατὰ λόχους, ἀλλὰ κατὰ φυλάς
 ἐβιάζοντο γίνεσθαι τὴν ψηφοφορίαν, τῶν εὐπόρων καὶ
 γνωρίμων καὶ στρατευομένων ³, τὸν ἄπορον καὶ πολυ-
 πράγμονα, καὶ τῷ καλῷ φροντίζοντα μηδὲν ὄχλον ἐπί-
 προθεν ταῖς ψήφοις ποιῶντες. ἔπειτα τὴν τυραννίδος
 ἀφέντες αἰτίαν, ἀναπόδεικτον ἔσαν, ἐκείνων πάλιν ἐμέ-
 μνητο τῶν λόγων, ἔς ὃ Μάρκιος πρότερον εἶπεν ἐν τῇ
 βελῇ, κωλύων μὲν ἐπειωνίσαι τὴν ἀγορὰν, ἀφελέσθαι
 δὲ τὴν δημορχίαν τῷ δήμῳ κελεύων. καινὸν δὲ κατη-
 γόρησαν αὐτῷ κατηγορήματα, τὴν διανομήν τῶν λαφύρων.

F 2

α

1 B. 3. 71. Ita etiam legendum esse censet R. aut περὶ τίνων.

2 Anon. εἰσάγασιν.

3 Br. mavult στρατευσαμένων, qui commilitaverant.

ἀ λαβῶν ἐκ τῆς Ἀντιατῶν χώρας, ἐκ ἀνήνευεν εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλὰ διένειμε τοῖς μεθ' αὐτᾶ στρατευομένοις. ἰΦ' ἔ δὴ καὶ μάλις λέγεται διαταραχθῆναι τὸν Μάρκιον. ἔ γὰρ προσεδόκησεν, ἐδ' εὐπόρησε πρὸς τὸν ὄχλον ἐκ τῆ παραυτίκα λόγων πιδακῶν, ἀλλ' ἐπαινεῖντι ¹ τὰς στρατευσαμένους ἐθροῦβησαν αὐτῶ πλείονες ὄντες οἱ μὴ στρατευσάμενοι. τέλος δ' ἐν ² ταῖς φυλααῖς τῆς ψήφου δοθείσης, αἱ καθαίρεσαι τρεῖς ³ ἐγένοντο. ἦν δὲ τίμημα τῆς καταδίκης ἀίδιος φυγή. μετὰ δὲ τὴν ἀναγόρευσιν ὁ μὲν δῆμος ἐδέποτε, νικήσας μάχη πολέμους, τοσαῦτον ἐφρόνησεν, ὅσον τότε Φρονῶν καὶ γεγηθῶς ἀπήει. τὴν δὲ βελὴν ἄχος ἔχε καὶ κατήφεια δεινὴ, μεταμελομένη καὶ δυσφορῶσαν ἐπὶ τῶ μὴ πάντα ποιῆσαι καὶ παθεῖν πρότερον, ἢ περιῖδειν ὑβρίσαντα καὶ χρησάμενον ἐξασία τοσαύτη τὸν δῆμον. ἐδὲν δ' ἔδει τότε πρὸς διάγνωσιν, ἐδῆτος, ἢ παρασῆμων ἐτέρων, ἀλλ' εὐθὺς ἦν δῆλος, ὅτι δημότης ⁴ ὁ Χαίρων, καὶ ὁ δυσφορῶν, ὅτι πατρίμιος.

XXI.

¹ Reiskio iudice est datus absolutus, sive αὐτῷ huc referas, & cum participio copules, sive loco αὐτῶ legas αὐτῶν cum V. & Anon. Idem mavult πολλῶ πλ. Susp. etiam legi posse ἀντεθροῦβησαν, cum quo cohaerebunt dativi ἐπαινεῖντι & αὐτῶ. στρατευσαμένους dederunt V. Anon. & B. 3. Idem confirmat Dacer, ex Ms. Vulgo στρατευομένους. Reiskio quidem haec lectio servanda esse videtur, nec solos significare eos, qui una cum Marcio adversus Antium in castris fuissent, sed universos stipendia militaria merentes. Concedit tamen, tunc non stare posse proximum οἱ μὴ στρατευσάμενοι, sed aoristum tempus illud item cum praesenti esse commutandum; hinc priore loco ipse praetulit στρατευσαμένους.

² Sic dedit R. de suo, ex more loquendi, pro vulg. γέλος δ' αὐ.

³ Sensus est, Coriolanum a novem tribubus absolutum, a duodecim (hoc est ternario pluribus) damnatum. Conf. Dionys. l. VIII.

⁴ Subandi εἴη.

XXI. Πλὴν αὐτὸς ὁ Μάρμιος, ἀνέμπληκτος καὶ ἀταπεινῶτος, καὶ χήματι καὶ βαδίσματι καὶ προσώπῳ καθεστηῶς, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἐφαίνετο πεπονθόσιν ἀσυμπαθῆς ἑαυτῷ ¹ μόνος, ἔχ' ὑπὸ λογισμῶ καὶ πραΰτητος, ἐδὲ τῷ Φέρειν μετρίως τὸ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ ἔμπαθῆς ² ἂν ὑπ' ὀργῆς καὶ βαρυφροσύνης· ὅπερ ἀγνωστῶσιν οἱ πολλοὶ λύπην ἔσαν. ὅταν γὰρ εἰς θυμὸν μεταβάλλῃ ³ καθάπερ ἐκπυρωθεῖσα, τὸ ταπεινὸν ἀποβάλλει καὶ ἀργόν· ἢ καὶ δοκεῖ δρακονίδος ὁ θυμώμενος, ὡς θερμὸς ὁ πυρέτλων, οἷον ἐν σφυγμῶ καὶ διατάσει ⁴ καὶ ὄγκῳ γενομένης τῆς ψυχῆς. ἐδήλωσε δὲ τοῖς ἔργοις αὐτίκα μάλα τὴν διάθεσιν ταύτην ὁ Μάρμιος. εἰσελθὼν γὰρ οἴκαδε, καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα μετὰ κλαυθμῶ καὶ βοῆς ὀλοφυρομένης ἀσπασάμενος, καὶ κελεύσας μετρίως Φέρειν τὸ συμβεβηκὸς, εὐθύς ἀπιὼν ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς πύλας. ἐπεὶ δὲ τῶν πατριῶν ὄμνεν τι πάντων ⁵ προπεμπόντων αὐτὸν, ἕτε τι λαβῶν, ἕτε τινὸς δεηθεῖς ἀπηλλάττετο, τρεῖς ἢ τέτταρας πελάτας ἔχων περὶ αὐτόν. ἡμέρας δ' ὀλίγας ἐν τισιν ἀγροῖς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ πολλῶν διενεχθεὶς λογισμῶν ⁶,

F 3

οἷος

1 Ut R. monet, ἑαυτῷ non cohaeret cum ἐφαίνετο, sed cum ἀσυμπαθῆς: est ille sibimet ipse incompassivus, qui malorum suorum ita nullo movetur sensu miserationis, ut signo nullo prodatur tristitiam.

2 R. susp. ἀλλ' ἀπαθῆς ἂν, nullo externo signo commotionem animi prodens.

3 scil. ἢ λύπη.

4 ita ex emend. H. Steph. quo teste antea legebatur διατάσει.

5 Teste H. Steph. olim defuit in quibusdam edd. Ejus autem adjestationem ex vetustis codd. recte factam esse, affirmat idem.

6 B. 3. διαλογισμῶν. Eandem exhibet V. in Cat. I. v. ed. Frft.

οἷας ὁ θυμὸς ὑπέβαλλεν, ὡς ἔτ' εἰς Ἱ καλὸν ἔτε συμ-
 Φέρον ἐρέν, ἀλλ' ἢ τὸ Ῥωμαίους μετελθεῖν, ἐγίνωσκε
 πόλεμόν τινα βαρὺν καὶ ἄμορον ἀναστῆσαι ἐπ' αὐτές.
 ὤρμησεν ἔν διαπειροῦσθαι πρῶτον ² Οὐολέσκων, ἀκμά-
 ζοντας μὲν εἰδὼς ἔτι καὶ σώμασι καὶ χρήμασι ταῖς
 δὲ γεγενημέναις ἐναγχος ἤτλαις ἔ τσοῦτον ἀπολαλέναι
 τῆς δυνάμεως, ὅσον ἐγγεγονέναι Φιλονεικίας αὐτοῖς καὶ
 δογῆς, οἴομενος.

XXII. Ἦν δέ τις ἀνὴρ ἐξ Ἀντίε πόλεως, διά
 τε πλῆτον καὶ ἀνδρείαν καὶ γένος ἐπιφάνειαν, ἀξίω-
 μα βασιλικὸν ἔχων ἐν πᾶσιν Οὐολέσμοις, ὄνομα Τύλ-
 λος Ἀμφίδιος ³. ὑπὸ τέττα μισόμενον ὁ Μάρκιος ἐαυ-
 τόν, ὡς ἀδένα Ῥωμαίων, ἐγίνωσκε. πολλὰς γὰρ ἐν
 ἀπειλαῖς καὶ προκλήσεσι κατὰ τὰς μάχας γενόμενοι,
 καὶ κομπάσαντες διὰ τὸ ἐνάμιλλον, οἷα νεανῶν πολε-
 μιῶν Φιλοτιμίαι καὶ ζῆλοι Φέρονσι, ἴδιον προσελήσαν-
 το τῷ ποιῶ τὸ κατ' ἀλλήλων ἔχθος. ἔ μὴν ἀλλὰ μέ-
 γεθος τι φρονήματος ἔχοντα τὸν Τύλλον ὄρων, καὶ
 μάλις δὴ Οὐολέσκων ἐπιθυμῶντα Ῥωμαίους λαβὴν πα-
 ραχόντας ἐν μέρει κακῶσαι ⁴, μαρτυρίαν ἀπέλιπε τῷ
 εἰπόντι.

Θυμῷ μάχεσθαι χαλεπόν. Ὁ γὰρ ἐν θέλη,
 ψυχῆς ἀνεῖται.

λαβῶν

¹ V. omittere ὡς ut superfluum, falso monet Br. Habet enim in Cat. v. l. ὡς ἔτ' — Vitiosas censet has tres voces R. ipsique videtur legendum esse ὡσάμενος, ruens, εἰς καλόν, ut ad θυμὸς redeat.

² B. 3. Ἰοπεῶτον. R. mavult πρώτων, in gen. plur.

³ Αποθ. Τύλλος Ἀτῆιος. Contentit Dionys. & Livius. B. 3. Ἀφίδιος. Xyl. vertit: Tullius Atrius. Ἀμφίδιος & Ἀφί-
 διος idem esse, R. monet. Cf. Tom. I. Plut. p. 456. not. 1.

⁴ V. κολῆσαι.

λαβῶν γὰρ ἐδοῆτα καὶ σκευήν, ἐν ἣ μάλιτα μὴ δόξειν
ὅς ἦν ἐμελλεν ὀράμενος, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ¹,

Ἄνδρῶν δυσμενέων κατέδου πέλιιν.

XXIII. Ἦν δ' ἐσπέρα, καὶ πολλοὶ μὲν αὐτῷ
προσετύγχανον, ἐγνώριζε δ' ἀδείς. ἐβάδιζεν ἔν ἐπὶ
τὴν οἰκίαν τῆ Τύλλου, καὶ παρεισελθὼν ἄφνω πρὸς τὴν
ἑστῶν ἐπάδιζε σιωπῇ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐγκαλυψάμε-
νος ἤσυχίαν ἤγειν. οἱ δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν, θαυμάσαν-
τες, ἀναστῆσαι μὲν ἔν ἐτόλμησαν, ἦν γὰρ τι καὶ πε-
ρὶ αὐτὸν ἀξίωμα καὶ τῆ χήματος καὶ τῆς σιωπῆς, ἐφρα-
σαν δὲ τῷ Τύλλῳ περὶ δεῖπνον ὄντι τὴν ἀτοπίαν τῆ
πράγματος. ὁ δ' ἐξαναστὰς ἦκε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνε-
κρινε, τίς ἂν ἀφῆσαι καὶ τίμων δεόμενος. ἔτως ἔν ὁ
Μάρκιος ἀποκαλυψάμενος, καὶ μικρὸν ἀνασχῶν. Εἰ μὴ
πω με γινώσκεις ², ὦ Τύλλε, εἶπεν, ἀλλ' ὄρῶν ἀπιστεῖς,
ἀνάγκη με κατήγορον ἐμαυτῆ γενέσθαι. Γαίῳς εἰμι Μάρ-
κιος, ὁ πλείστα σε καὶ ³ Οὐλοῦσκεις ἐργασάμενος κακὰ,
καὶ τὴν ἔν ἐῶσαν ἀρνεῖσθαι ταῦτα περιφέρων προσηγο-
ρίαν, τὸν Κοριολάνον. ἔδεν γὰρ ἄλλο τῶν πολλῶν πό-
νων καὶ κινδύνων ἐκεῖνων ἐνησάμην ἐπαθλον, ἢ τὸ πα-
ράσημον ὄνομα τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐχθρας, καὶ τῆτό μοι
περίεσιν ἀναφαίρετον. τὰ δ' ἄλλα ὁμῶ πάντα φθόνῳ
δήμη καὶ ὑβρεῖ, μαλακία δὲ καὶ προδοσία τῶν ἐν τέλει
καὶ ἰσοτίμων ἀπεσέρημαι. καὶ φυγὰς ἐλήλαμαι, καὶ
γέγονα τῆς ἑστῆς τῆς σῆς κλέτης, ἐχ ὑπὲρ ἀδείας καὶ
σωτηρίας, τί γὰρ ⁴ εἶδει με δεῦρο ἤμειν φοβόμενον ἀπο-
θανεῖν; ἀλλὰ δίκας λαβεῖν χρήζων ⁵, καὶ λαμβάνων ἤδη

F 4

παρὰ

¹ Homer. Odysf. l. IV. 246.

² R. Insp. εἰ μήπω με γινώσκεις, ὦ Τύλλε, εἶπεν, ἢ γινώ-
σκεις μὲν, ἀλλ' ὄρῶν ἀπιστεῖν.

³ Ita habuerunt V. & B. 3. quod jam Steph. probavit.
Vulg. sine σ.

⁴ Monente R. idem est ac si dixisset & γὰρ; non enim huc
venire, sed alio ἵρε me oportebat, si mortem metuissem.

⁵ Mavult R. χρήζω, & in seq. λαμβάνω.

παρὰ τῶν ἐμβαλόντων¹, τῷ σὲ ποιεῖν ἑμαυτῆ κύριον. εἰ μὲν ἔν ἐσί σοι θυμὸς ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις, ἴθι, ταῖς ἑμαῖς συμφοραῖς, ὧ γενναίῃ, χρήσαι, καὶ κοινὸν εὐτύχημα ποιήσον Οὐολέσκων τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν, τοσάτω² βέλτιον ὑπὲρ ὑμῶν πολεμήσοντος, ἢ πρὸς ὑμᾶς, ὅσω πολεμῆσι βέλτιον οἱ γινώσκοντες τὰ παρὰ τοῖς πολεμίοις τῶν ἀγνοούντων. εἰ δ' ἀπειρήμας, ἔτ' ἐγὼ βέλομαι ζῆν, ἔτε σοι καλῶς ἔχει σῶζειν, πάλαι μὲν ἐχθρὸν ἄνδρα καὶ πολέμιον, νῦν δ' ἀνωφελῆ καὶ ἀχρησον. Ὡς ἔν ταῦτα ὁ Τύλλος ἤμασεν, ἥδη τε Σαυμασῶς, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβαλῶν. Ἀνίσασο, εἶπεν, ὦ Μάρκιε, καὶ θάρσει. μέγα γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν ἦηεις, διδάς σεαυτὸν. ἔλπιζε δὲ μείζονα παρὰ Οὐολέσκων. καὶ τότε μὲν εἰσία Φιλοφρονέμενος τὸν Μάρκιον. ἐν δὲ ταῖς ἐπίσσαις ἡμέραις ἐβηλεύοντο περὶ τῆ πολέμῃ καθ' ἑαυτές.

XXIV. Τὴν δὲ Ῥάμην ἢ τε τῶν πατριμίων δυσμένεια πρὸς τὸν δῆμον, ἐχ ἦνισα τὴν τῆ Μαρκίε καταδίηνη αἰτία³ ἐχόντων, ἐτάραττε, καὶ πολλὰ δαιμόνια⁴, ἃ μάντεις καὶ ἱερεῖς καὶ ἰδιῶται προσήγγελλον ἄξια Φρωτίδος. ἐν δὲ λέγεται τοῖστί τι γενέσθαι. Τίτος ἦν Λατίνος⁵, ἀνὴρ ἐκ ἀγαν ἐπιφανῆς, ἀπράγματων δὲ καὶ μέτριος ἄλλως, καὶ καθαρὸς δεισιδαιμονίας, ἐτι δὲ μᾶλλον ἀλαζονείας. ἔτος ὄναρ εἶδεν, ὡς τῆ Διὸς εἰς ὄψιν ἦγοντος αὐτῷ, καὶ κελεύοντος εἰπεῖν πρὸς τὴν συγκλη-

1 Ita dedit R. in aor. 2. Vulg. ἐμβαλόντων.

2 Ita B. 3. & probavit Br. Vulgo τοσάτον.

3 R. susp. ἐν αἰτία ἐχ.

4 Ita ex emend. R. Vulgo deest ἄ. Idem δαιμόνια pro adjectivo habet, multa divina, ostenta puta, μηνίματα, irae divinae documenta. Pendet autem hic nomin. a verbo ἐτάραττε.

5 Livio est Tib. Atinius; Dionysio & Valerio Max. Latinius; Macrobio Annius. Cicero idem narrans l. 1. de divinatio. no. men omisit. Xyl.

πλήτον, ὅτι κακὸν τὸν ἰ ὄρχησῆν ἔπειλαν αὐτῷ πρὸ
 τῆς πομπῆς καὶ ἀτερπέσατον. ἰδὼν δὲ τὴν ὄψιν, ἔλε-
 γε μὴ πάνυ Φροντίσαι τὸ πρῶτον· ὡς δὲ καὶ δεύτε-
 ρον ἰδὼν καὶ τρίτον ἠμέλησε, παιδὸς τε χρηστῆ θανάτου
 ἐπιθεῖν, καὶ τῆ σώματος ἄφνω παρεθέντος ἰκρατῆς γε-
 νέσθαι. ταῦτα δ' ἐν κλιβιδίῳ Φοράδην κομιθεὶς εἰς τὴν
 σύγκλητον ἀπήγγειλεν. ἀπαγγείλας δ', ὡς Φασιν, εὐ-
 θὺς ἤθετο βροννύμενον αὐτῆ τὸ σῶμα, καὶ ἀναστὰς ἀπῆει
 δι' αὐτῆ βαδίζων. θαυμάσαντες ἔν οἱ βαλευταί, πολ-
 λὴν ἐποίησαντο τῆ πράγματος ζήτησι. ἦν δὲ τοιαύτον
 οἰκέτην τις αὐτῆ παραδὸς οἰκέταις ἑτέροις, ἐπέλευσεν
 ἐξάγειν ² δι' ἀγορᾶς μασιγῆντας, εἴτ' ἀποιεῖναι. ταῦ-
 τα πρᾶτ[ε]σιν αὐτοῖς, καὶ τὸν ἀνδρωπον αἰκίζομένοις,
 τροφᾶς τε παντοδαπᾶς ὑπ' ὀδύνης τρεφόμενον, καὶ κι-
 νῆσεις ἄλλας ἀτερπεῖς τῷ περιπατεῖν κινέμενον, ἢ πομπ-
 ῆ κατὰ τύχην ἠπολεθῆκει. καὶ πολλοὶ μὲν ἐδυσχέ-
 ραινον τῶν παρόντων, ἔτ' ὄψιν ἰλαρὰν ὀρῶντες, ἔτε
 κινήσεις πρεπέσας· ἑδεις δ' ἐπεξῆλθεν ³, ἀλλὰ λοιδο-
 ρίαι μόνον ἐγένοντο καὶ κατάραι τῷ πιπρῶς ἔτω κολά-
 ζοντι. καὶ γὰρ ἐχρῶντο πολλῇ πρὸς τὰς οἰκέτας ἐπι-
 εικεία τότε, δι' αὐτεργίαν, καὶ τὸ κοινοῦναι διαίτης,
 ἡμερώτερον ἔχοντες πρὸς αὐτὰς καὶ συνηθέτερον. ἦν
 δὲ μεγάλη κόλασις οἰκέτε πλημμελήσαντος, εἰ ξύλου
 ἀμάξης, ᾧ τὸν βυμὸν ὑπερείδεσιν, ἀράμενος, διεξέλθοι
 παρὰ τὴν γεινιάσιν. ὁ γὰρ τῆτο παθὼν, καὶ ὀφθεῖς
 παρὰ τῶν συνοίκων καὶ γειτόνων, ἐκέτι πίσιν εἶχεν.
 ἐκαλεῖτο δὲ Φερνίφερ. ὁ γὰρ οἱ Ἕλληνας ὑποσάτην
 καὶ σήριγμα, τῆτο Ῥωμαῖοι Φέρριαν ὀνομάζουσιν.

F 5

XXV.

1 Br. artic. τὸν vel delendum censet, vel legendum τινὰ.
 R. susp. κάκισον, quem superlativum insequens ἀτερπέσατον
 requirat.

2 Monente R. subintell. ἐκ τῆς κόλασε, τὴν ἐπὶ θανάτῳ.

3 Xyland. monente, haec vox ponitur, h. i. ut & alibi,
 pro vindicare, punire aut reprehendere.

XXV. Ὡς ἔν ὁ Λατίνος ἀπήγγειλε τὴν ἔψιν αὐτοῖς, καὶ διηπόρευ, ὅσις ἦν ὁ τῆς πομπῆς τότε προηγέμενος ἀτερπῆς καὶ κακὸς ὄρχησῆς, ἀνεμνήθησαν ἕνιοι διὰ τὴν ἀτοπίαν τῆς τιμωρίας ἐκείνου τῷ θεράποντος, ἔν μασιγῶντες ἐξήλασαν ¹ δι' ἀγορᾶς, εἴτ' ἐθανάτωσαν. συμφωνησάντων ἔν τῶν ἱερέων, ὃ τε δεσπότης δίκην ἔδωκε, καὶ τῷ θεῷ τὴν πομπὴν καὶ τὰς θέας αὐδισ ἐξ ἀρχῆς ἐπέτέλεον. ἔοικεν ἔν ὁ Νερμᾶς τὰ τ' ἄλλα τῶν ἱερῶν σοφώτατος ἐξηγητῆς γεγόναι, καὶ τῷτο παγκάλως γε νομοθετῆσαι πρὸς εὐλάβειαν αὐτοῖς. ὅταν γὰρ ἀρχοντας ἢ ἱερεῖς πράττωσι τι τῶν θεῶν, ὃ κήρυξ πρόεισι μεγάλη φωνῆ βοᾶν. Ὅκ ἀγε σημαίνει δ' ἢ φωνῆ ². Τῷτο πράττε. προσέχειν κελεύεσα τοῖς ἱεροῖς, καὶ μηδὲν ἔργον ἐμβάλλειν μεταξὺ, μηδὲ χρεῖαν ἀχολίας, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθρωπίνων ³ ἀναγκαῖον τινὶ τρόπῳ καὶ διὰ βίας περαινόμενα. θυσίας δὲ καὶ πομπὰς καὶ θέας ἔ μόνον ἐξ αἰτίας τηλικαύτης, ἀλλὰ καὶ διὰ μικρὰς ⁴ Ῥωμαίοις ἔθος ἐστὶν ἀναλαμβάνειν ἵππε τε γὰρ ἑνὸς τῶν ἀγόντων τὰς καλεμένας θήσασας ⁵ ἀτουήσαντος, καὶ πάλιν τῷ ἡμιόχῳ τῇ ἀρισερᾷ
χειρὶ

¹ B. 3. ἐξήγαγον.

² Hunc locum ita transtulit Xyl. *Hoc age: qua voce animum adverti sacris juberet, neque quicumque operis interjici illis, aut aliud quodcumque negotium: ostenderetque, plerasque res humanas necessitate quadam & vi peragi.* Atque haec in eum annotat: Locus in Graeco est perobscurus, neque (ut videtur) integer. Ego verba expressi; sensum non satis assequor, nisi si id vult intelligi, debere nos in sacris faciendis toto animo ei, quod agimus, intentos esse, id quod in aliis humanis actionibus & negotiis a nobis vix praestari potest, ob necessitatem & extrinsecus accedentes subinde nobis perturbationes. Sed haec est conjectura.

² R. adnotat: imo verò τῶν θεῶν.

³ Ita dedit R. in accus. plur. Vulg. μικρᾶς. in gen. sing. Idem suspic. διὰ πάντων μικρὰς

⁴ Xyl. ad h. v. — ita dicitur pro θήσους, ut opinor. Sunt autem

χειρὶ τὰς ἡνίας συλλαβόντος, αὐτοὶ ἐψηφίσαντο τὴν πομπὴν ἐπιτελεῖν. ἐν δὲ τοῖς κάτω χρόνοις μίαν θυσίαν τριακοντάκις ἐποίησαν, αἰεὶ τινος ἐλλείμματος, ἢ προσηρέματος, γίνεσθαι δοκῶντος. τοιαύτη μὲν ¹ εὐλαβεία πρὸς τὸ θεῖον Ῥωμαίων.

XXVI. Ὁ δὲ Μάρκιος καὶ Τύλλος ἐν Ἀντίῳ ² τοῖς δυνατατάτοις κρήφα διελέγοντο, καὶ παρεκάλεν, ὡς εἰσιάζουσιν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους, τὸν πόλεμον ἐξευγενεῖν. τῶν δὲ δυσωπεμένων, ὅτι σπουδαί διέτεις ἦσαν αὐτοῖς καὶ ἀνοχαί γεγενημένοι, πρόφασιν αὐτοῖ Ῥωμαῖοι παρέχον, ἐν τινος ὑποψίας, ἢ διαβολῆς, ἐν θεαῖς καὶ ἀγῶσι κηρύξαντες ἀπίεσαι Οὐλοῦσικας πρὸ ἡλίας δύνοντος ἐκ τῆς πόλεως. ἐνιοὶ δὲ φασιν, ἀπάτη τῆ Μαρκίᾳ καὶ δόλω γενέσθαι τῆτο, πέμψαντος εἰς Ῥώμην πρὸς τὰς ἄρχοντας ἐκ ἀληθῆ κατήγορον τῶν Οὐλοῦσικων, ὡς ἐν ταῖς θεαῖς διανοσμέναν ἐπιθέσθαι τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐμπιπρῆν. πάντας μὲν γὰρ αὐτὸς τὸ κήρυγμα τῆτο δυσμενεσέρες ἐποίησε τοῖς Ῥωμαίοις. ὁ δὲ Τύλλος ἐπὶ μείζον αἴρων τὸ πρᾶγμα καὶ παροξύνων, τέλος ἐπέισε, πέμψαντας εἰς Ῥώμην, τὴν τε χώραν ἀπαιτεῖν, καὶ τὰς πόλεις, ὅσας ³ ἀφῆρηται πολέμῳ τῶν Οὐλοῦσικων. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν πρέσβειων ἀνίσαντες ἠγανάκησαν, καὶ ἀπεπρίναντο, προτέρως μὲν ἀναλήψεσθαι τὰ ὄπλα τὰς Οὐλοῦσικας, ὑσέρως δὲ κηταθῆσθαι Ῥωμαίας. ἐπὶ τῆτε συναγωγῶν ἐπικλησίαν πάνδημον ὁ Τύλλος, ἐπεὶ τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο, συνεβέβησε τὸν Μάρκιον καλέσαι, μηδὲν αὐτῷ μνησκιαπῶντας, ἀλλὰ πισεύσαντας, ὅτι συμμαχῶν ἀφελήσει, ὅσα πολεμῶν ἐκ ἐβλαψεν.

XXVII.

autem *ibensae* vehicula argentea, quibus exuviae deorum ludis Circensibus per circum ad pulvinaria vehabantur. Festus.

¹ Br. placet τοιαύτη μὲν ἔν.

² Ita Anon. & B. 3. Vulgo (& in Junt. Aldinaque) ἐναντία.

³ B. 3. ὅσας.

XXVII. Ἐπεὶ δὲ κληθεὶς ὁ Μάριος, καὶ δια-
 λεχθεὶς πρὸς τὸ πλῆθος, ἔχ' ἤτ' ἄπο τῶν λόγων,
 ἢ τῶν ὄπλων, ἀνὴρ δεινὸς ἐφάνη [καὶ πολεμικὸς ¹,]
 καὶ τῶ ² Φρονεῖν καὶ τολμᾶν περιττὸς, ἀποδείκνυται
 μετὰ Τύλλα στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῷ πολέμῳ. δεδιὼς
 δὲ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ παρεσκευάσαι τὰς Οὐολάσκας
 ἔδει, μὴ πολὺς γενόμενος τὸν καιρὸν ἀφέληται τῆς πρά-
 ξεως, τὰ μὲν ἄλλα τὰς κατὰ πόλιν δυνατὰς καὶ ἀρχον-
 τας ἐκέλευε συνάγειν καὶ πορίζειν, αὐτὸς δὲ τὰς προ-
 θυμοτάτας ἀνευ καταλόγου πείσας ἐκόντας αὐτῷ συνελ-
 θεῖν ³, ἐπέβαλεν εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀφῶν, καὶ μη-
 δεὶδὸς προσδοκῶντος. ὅθεν ἠπόρησε λείας τοσαύτης,
 ὅσην ἀγοντας καὶ φέροντας, καὶ χρωμένους ἐν τῷ στρα-
 τοπέδῳ τὰς Οὐολάσκας ἀπειπεῖν. ἦν δὲ μικρότατον ἔρ-
 γον αὐτῷ τῆς στρατείας ἐκείνης, ἢ εὐπορία, καὶ τὸ πολ-
 λὰ βλάψαι καὶ καῖῶσαι τὴν χάραν· ἔδ' ἕνεκα ταῦτ'
 ἔπραττε, μέγα, τὸ τὰς πατριμίας προσδιαβαλεῖν τῷ
 δήμῳ. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα λυμαινόμενος καὶ διαφθει-
 ρων, τὰς ἐκείνων ἀγρὰς ἰχυρῶς ἐφύλαττε, καὶ ἐν εἴα
 κακουργεῖν, ἔδδ' λαμβάνειν ἐξ ἐκείνων ἔδέν. ὅθεν ἐν
 διαβολαῖς ἐτι μᾶλλον ἐγένετο καὶ ταραχαῖς πρὸς ἀλ-
 λήλας, οἱ μὲν πατρίσιοι τοῖς πολλοῖς ἐγκαλῶντες, ὡς
 ἀνδρα δυνατὸν ἀδίκως ἐκβαλῶσιν· ὁ δὲ δῆμος ἐκείνης
 ἤτ' ἵατο διὰ μνησιμανίαν ἐπάγειν τὸν Μάριον, εἴτα πο-
 λεμαμένων ἐτέρων, δεατὰς καθῆσθαι, Φύλακας ⁴ τῷ
 πλάττω

¹ Vocabula καὶ πολεμ. R. vult abesse, aut sic legi: καὶ πο-
 λεμικὸς ἄμα καὶ πολιτικὸς; quanquam haec ipsa idem dicant
 cum praemissis & insequentibus.

² R. ita de suo dedit pro vulg. ἴδ.

³ R. mavult συναξιθεῖν.

⁴ Dacer. legit Φύλακας, & postea πόλεμον αὐτῶν, hoc sensu:
 bellum ipsum divitiarum suarum custodem habuerunt. Crufer.
 vertit: opum & bonorum foris hostem suum habeant custodem;
 legit nempe Φύλακας, & πολέμιον αὐτῶν. Xyl. autem: extra-
 que

πλάττε καὶ τῶν χρημάτων, ἔξω τὸν πόλεμον αὐτῶν ἔχοντας. ταῦτα διαπραξάμενος ὁ Μάρκιος, καὶ μεγάλα πρὸς τὸ θάρρειν καὶ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων τὰς Οὐολάσκις ὠφελήσας, ἀπήγαγεν ἀσφαλῶς.

XXVIII. Ἐπεὶ δὲ πᾶσα ταχὺ καὶ προθύμως ἡ τῶν Οὐολάσκιων δύναμις ἠθροΐθη, πολλὴ Φανείσα, μέρος μὲν ἔγνωσαν ὑπολιπεῖν ταῖς πόλεσιν ὑπὲρ ἀσφαλείας, μέρος δὲ στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ῥωμαίικς· ἐλθέσαι δὲ τῶν ἡγεμονιῶν ὁ Μάρκιος ἔδωκε τῷ Τύλλῳ τὴν ἐτέραν. ὁ δὲ Τύλλος εἰπὼν, ὡς ἔδεν ἀρετῇ λειπόμενον αὐτῷ τὸν Μάρκιον ὄρᾳ, τύχῃ δὲ βελτίονι κεχρημένον ἐν ταῖς μάχαις ἀπάσαις, ἐκέλευσεν ἡγεῖσθαι τῶν ἐξιόντων· αὐτὸς δὲ τὰς τε πόλεις ὑπομένων Φυλάξειν, καὶ τοῖς στρατευομένοις ὑπαργῆσειν τὰ πρόσφορα. μᾶλλον ἔν ἐπιρρώθεις ὁ Μάρκιος ἐχώρει πρῶτον ἐπὶ Κίρμαιον, πόλιν ἀποικίδα Ῥωμαίων· καὶ ταύτην ἐνδῶσαν ἐνεσίως ἔδεν ἠδίησε. μετὰ δὲ ταύτην ἐπόρθει τὴν Λατίνων χώραν, ἐνταῦθα προσμαχεῖσθαι προσδεχόμενος ἰ αὐτῷ τὰς Ῥωμαίικς ὑπὲρ τῶν Λατίνων, συμμάχων ὄντων, καὶ πολλὰς αὐτὰς ἐπιβαλεμένων. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἀπρόθυμον ἐγένετο, καὶ ταῖς ὑπάτοις ὀλίγος ἔτι περιῆν τῆς ἀρχῆς χρόνος, ἐν ᾧ κινδυνεύειν ἐκ ἐβήλουτο, καὶ διὰ ταῦτα τὰς Λατίνικς ἀπέπεμψαν· ἕτως ὁ Μάρκιος ἐπ' αὐτὰς τὰς πόλεις ἦγεν, καὶ Τολερίικς

καὶ

que belli incommoda constituti, suas opes retinerent. R. susp. aut ἔξω τῶν πολέμων αὐτὰ sc. τὰ χρήματα ἔχοντας; aut πρὸς τὸν πόλεμον τῶν πόλεμον αὐτῶν ἔχοντας, procul a se distans bellum habentes, vel procul ab iis, praediis suis, distans bellum tenentes. V. habet αὐτῶν, e Cat. I. v. Frft.

I Hanc lectionem probavit Br. eandemque omnes habere testatur, absque dubio Bodleianos suos per omnes designans, cum in omnibus Vulgatis extat προσδεχομένων. V. προσδεχομένων: vel προσδεχόμενος. Anon. προσδεχόμενος αὐτῷ, e Cat. lect. var. Frft.

καὶ Οὐϊκάνους ¹ καὶ Πεδάνους, ἔτι δὲ Βωλάνους ἀντιστάν-
 τας αὐτῶν κατὰ κράτος ἐλὼν, τὰ τε σώματα λείαν ἐποι-
 ῆσατο, καὶ τὰ χρήματα διήρπασε. τῶν δὲ προσιδεμέ-
 ων ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο πολλήν, ὅπως μὴδ' ἀκοντος αὐ-
 τῶν βλάβῃοντο, πορρωτάτω στρατοπεδεύων, καὶ τῆς χώ-
 ρας ἀπεχόμενος.

XXIX. Ἐπεὶ δὲ καὶ Βόλλας ² πόλιν ³ πλείους
 σαδέας ἐκατὸν ἀπέχουσαν τῆς Ῥώμης ἐλὼν, χρημάτων
 πολλῶν ἐκράτησε, καὶ πάντας ὀλίγα δεῖν τὸς ἐν ἡλικίᾳ
 διέφθειρε, τῶν δὲ Οὐολέσιων ἐδ' οἱ μένειν ἐν ταῖς πό-
 λεσι ταχύνοντες ἐκαρτέρειν, ἀλλ' ἐφέροντο σὺν τοῖς
 ὄπλοις πρὸς τὸν Μάρκιον, ἕνα στρατηγὸν καὶ μόνον ἄρ-
 χοντα ἑαυτῶν γινώσκειν ἐκείνων εἶναι λέγοντες. ἦν
 ὄνομα ³ κατὰ πᾶσαν αὐτῶν τὴν Ἰταλίαν μέγα, καὶ δό-
 ξα θαυμαστὴ τῆς ἀρετῆς, ἐνὸς σώματος μεταδέσει τσο-
 ῦτον ἀπεργασαμένης τὸ παράλογον ⁴ ἐν τοῖς πράγμασι.
 τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἐδένα κόσμον εἶχε, μάχεσθαι μὲν
 ἀπ-

¹ Xyl. & Palmer. ex Liv. II. 36. Λακικάνους. Ita Anon. —
 V. Λαβικάνους. Apud Dionys. est Λαβικανοί. Si quis contendat,
 Οὐϊκάνους scripsisse Plut. monet Xyl. Vicellenses esse intel-
 ligendos, de quibus Plin. III. 5. Idem eod. loco de Toleriensibus,
 inter Latinos numeratis.

² Palmer. & Dacer. emendant Βούλλας, Bovillas, ex Dio-
 nys. Halic. Diversam Plut. Xylandro videtur ponere urbem,
 cum Bolanus supra dixerit Βωλάνους, ο longo, nunc autem Bo-
 las, ο brevi.

³ Deesse γὰρ post ἦν, H. Steph. est suspicatus. Br. probat
 left. Bodleianam: ἦν ἐν ὄνομα. R. autem nihil deesse contendit;
 sed ἦν ὄνομα aptum esse ex ἐπεὶ δὲ initio capituli.

⁴ R. monet, alios dicere τὸν παράλογον in malc. non tamen
 ideo vulgatam vituperat. Utrumque sane in scriptoribus obvi-
 um est. Suidas: παράλογον λέγασιν ἀρσενικῶς, οἱ τ' αἴτιοι,
 καὶ μάλιστ' Ἐκκυδίδης, τὸ παράδοξον, καὶ ὁ ἐκ ἂν τις προσδο-
 κῆσαι. Sed & Diodor. in neutro hac voce utitur: πρὸς τὰ
 παράλογα τῆς τύχης.

ἀπεγνωσμένων, ἐν δὲ συσάσσει ¹ καὶ λόγοις τασιαστικοῖς ὁσημέραι πρὸς ἀλλήλους ὄνταν. ἄχρις ἔτι Λακίονι ἀπηγγέλθη περιτειχιζόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἔπε καὶ θεῶν ἱερὰ Ῥωμαίοις πατρώων ἀπέκειτο, καὶ τῶ γενέας ἦσαν αὐτοῖς ἀρχαί, διὰ τὸ πρῶτην πόλιν ἐκείνην κητῆσαι τὸν Αἰνεΐαν. ἐν δὲ τέττε θουμασῇ μὲν ἔχε καὶ ἀθρόα μεταβολὴ γνώμης τὸν δῆμον, ἄτοπος δὲ κομιδῇ καὶ παράλογος τὰς πατριϊκὰς. ὁ μὲν γὰρ δῆμος ὤρμησε λύειν τὴν τῷ Μαρκίᾳ καταδίκην, καὶ καλεῖν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν. ἡ δὲ βελή συναχθεῖσα καὶ σκοπῆσα περὶ τῷ βελεύματος, ἀπέγνω καὶ διεκώλυσε, εἴτε πάντως ἐνίσταται φιλονεικῆσα πᾶσιν, οἷς ὁ δῆμος ἐσπέδαζεν, εἴτ' ἄλλως χάριτι τῷ δήμῳ τὸν ἄνδρα μὴ βελομένη κατελθεῖν. εἴτε κἄνεῖνον αὐτὸν ἤδη πεποιημένη δι' ὀργῆς, ὅτι πάντας ἐποίει κακῶς, ἔχ ὑπὸ πάντων ἀγνωμονηθεῖς, καὶ τῆς πατρίδος αὐτὸν ἐδειξεν ἐχθρὸν, ἐν ἣ τὸ κυριώτατον καὶ κράτιστον μέρος ἐγνώσκει συμπαθεῖν αὐτῷ καὶ συναδικέμενον. ἐξενεχθεῖσης δὲ τῆς γνώμης εἰς τὰς πολλὰς, ὁ μὲν δῆμος ἄκυρος ἦν τῷ ψήφῳ καὶ νόμῳ τι ποιεῖν ἄνευ προβελεύματος.

XXX. Ὁ δὲ Μάρκιος ἀνέσασ, ἔτι μᾶλλον ἐξετραχύνθη, καὶ τὴν πολιορκίαν ἀπολιπὼν, ἐπὶ τὴν πόλιν μετ' ² ὀργῆς ἐχώρει, καὶ περὶ τὰς λεγομένας Κλοιλείας τάφρους ³ κατεστρατοπέδευσε, τεσσαράκοντα τῆς πόλεως σταδίαις ἀφ' ἑσῶς. ὀφθεῖς δὲ φοβερός, καὶ πολὺν θέρυβον παραχθὼν, ὅμως ἐν τῷ παρόντι τὴν σάσιν ἔπαυσε. ἐδείξ γὰρ ἔτι τοῖς πολλοῖς ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν, ἔτ' ἔρχων, ἔτε βελευτής περὶ τῷ τὸν Μάρκιον καταγαγεῖν. ἄλλ'

¹ Ita R. de suo dedit, caetibus, circu'is, pro vulg. συσάσσει.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. ἐπ' ὀργῆς. B. 3. ἐπ' ὀργῆς, quod Br. & R. probant.

³ Crusier. ad haec: Livius habet Fossas Civilias vel Cluilias: nisi, quod suspicor, mendum sit.

ἀλλ' ὄρωντες ἐν τῇ πόλει διαδρομὰς γυναικῶν, καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκεσίας καὶ δάκρυα πρεσβυτῶν καὶ δεήσεις, πάντα δ' ἐνδεᾶ τόλμης καὶ σωτηρίων λογισμῶν, συνέγνωσαν ὀρθῶς τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τῆ Μαρκίᾳ τραπεῖσαι. τὴν δὲ βελῆν τῆ παντὸς ἀμαρτάνειν, ὅτε παύσασθαι καλῶς εἶχεν, ὀργῆς καὶ μνησικακίας ἀρχομένην. ἔδοξεν ἔν πᾶσι πρέσβεις ἀποσεῖλαι πρὸς τὸν Μάρκιον, ἐκείνῳ τε κάθοδον δίδοντας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τὸν πόλεμον αὐτοῖς λῦσαι δεομένους. οἱ δὲ πεμφθέντες ἀπὸ βελῆς ἦσαν μὲν ἐπιτήδευοι τῷ Μάρκιῳ, προσεδέχοντο δὲ πολλὴν περί γε τὰς πρώτας ἀπαντήσεις Φίλοφροσύνην παρ' ἀνδρῶν οἰκείᾳ καὶ συνήθεα. ἐγένετο δὲ τοιαῦτον ἔδεν, ἀλλὰ διὰ τῆ στρατοπέδου τῶν πολεμίων ἀχθέντες, ἐνετύχανον αὐτῷ μετ' ὄχλου καθεζομένῳ ἰκαρῆ καὶ βαρύτητος ἐκ ἀνεκλήσ. ἔχων δὲ τὰς πρώτας τῶν Οὐολέσκων περὶ αὐτὸν, ἐκέλευε λέγειν, ἔν δεόμενοι τυγχάνουσιν. εἰπόντων δὲ λόγους ἐπιεικεῖς καὶ Φιλανδράπης ἐν ἤθει τῷ πρέποντι, καὶ παυσαμένων, ἀπεκρίνατο τὰ μὲν πιερῶς ὑπὲρ αὐτῆ καὶ πρὸς ὀργὴν ἔν ἐπαθε, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν Οὐολέσκων, ὡς στρατηγὸς, ἀποδῆναι τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν, ὅσην ἀπετέμοντο πολέμῳ, κελύων, καὶ ψηφίσασθαι Οὐολέσκοις ἰσοπολιτεῖαν, ἢ ὑπερ Λατίνοις. ἄλλην γὰρ ἐκ εἶναι βέβαιον, ἢ τὴν ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις ἀπαλλαγὴν τῆ πολέμου. χρέον δὲ βελῆς ἔδωκεν αὐτοῖς ἡμέρας τριάκοντα. καὶ τῶν πρέσβεων ἀπελθόντων, εὐθὺς ἀνέξευξεν ἐκ τῆς χώρας.

XXXI.

† Ita ex V. & Anon. datum pro vulg. καθεζομένῳ. Eandem jam probavit H. Steph. — Idem autem in explicanda dictione μετ' ὄχλου copiosus est, demonstraturus, eam non significare in casu, ut Crufer. verterat, quo sensu Plut. dixisset ἐν ὄχλῳ; sed vocem ὄχλος sumi h. l. pro ὄχλησις, molestia & perturbatio animi, quo sensu Xyl. dederat: iuvenerunt eum animo conturbato. Br. maluit μετ' ὄγκου, cum fastu.

XXXI. Τῆτο δὴ πρῶτον αἰτίαμα τῶν Ουολέσκων οἱ πάλοι βαρυνόμενοι τὴν δύναμιν αὐτῶ καὶ Φθονῶντες, ἐλάμβανον ὧν ἦν καὶ ὁ Τύλλος, ἰδίᾳ μὲν ὑπὸ Μαρ- κία μηδὲν ἀδικήμενος, ἐν δ' ἀνθρωπίνῳ πάθει γεγυνός. ἤχθετο γὰρ ἡμαυρωμένος παντάπασι τῇ δόξῃ, καὶ παρ- ορώμενος ὑπὸ τῶν Ουολέσκων, πάντα ¹ μόνον ἡγεμέ- νων αὐτοῖς εἶναι τὸν Μάρκιον, τὰς δ' ἄλλας ἀξιέντων, ἕσον ἐκεῖνος αὐτοῖς μεταδώσει ² δυνάμειος καὶ ἀρχῆς, ἀγαπᾶν ἔχοντας. ὅθεν αἱ πρῶται κατηγορίαι κρύφα διεσπείροντο, καὶ συνισάμενοι πρὸς ἀλλήλους ἡγανάλην, καὶ προδοσίαν ἐκάλειν τὴν ἀνάξουξιν, ἐ τειχῶν, ἐδ' ὅπλων, ἀλλὰ καιρῶν, οἷς καὶ τᾶλλα πάντα [ταῦτα ³] σώζεσθαι καὶ πάλιν ἀπόλλυσθαι πέφυκεν, ἡμερῶν τριά- κοντα τῷ πολέμῳ δεδομένων, ἐ μείζονας ἐδὲν ἐν ἐλάτ- τονι χρόνῳ ⁴ λαμβάνειν μεταβολάς. καίτοι τὸν χρό- νον τῆτον ὁ Μάρκιος ἐκ ἀργὸν διῆγεν, ἀλλὰ τὰς συμ- μάχας τῶν πολεμίων ἐφθεῖρεν ἐπιῶν καὶ περιέκοπτε,

¹ Monet H. Steph. hic πάντα esse pluralem neutr. gen. uti ex Thucydide appareat: unde Plutarchus hoc loquendi genus, sicut & alia pleraque, mutuatus sit.

² R. mallet μεταδώσει in optat. aut μεταδώσῃ in conjunct. Fatetur tamen ipse, obstare huic conjecturae, quod δίδωμι in aor. 1. non σ, sed κ obtineat. Tutius interim ipsi videtur μεταδῶ in aor. 2. legi.

³ Hoc vocabulum delendum censet Br. aut legendum καὶ ταῦτα: tempus scil. ut reliqua omnia, ita & haec (muros & arma) servat & perdit. R. pariter consentit, ταῦτα esse ejiciendum, aut cum τὰ ταῦτα permutandum. Hinc uncis inclusit.

⁴ Ita nunc hic locus legitur ex R. emendatione, pro vulg. μείζονας, ἐδ' ἐλάττονι χρ. negantes, se nosse quicquam, quod soletet majores subire mutationes, intra minus temporis spatium, quam bellum; h. e. ajentes, bellum esse id, quod rerum omnium soletat maximasque citissimasque mutationes subire. Anon. ὃν μείζονας καὶ ἐν ἐλάττονι.

καὶ πόλεις ἐπὶ μεγάλας καὶ πολυανθρώπους ἔλαβεν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι βοηθεῖν μὲν ἐν ἐτόλμων, ἀλλ' ὄντως πλη-
ρεις ἦσαν αὐτῶν αἱ ψυχαί, καὶ τοῖς ἐκνευραρηγόσι νο-
μιδῇ καὶ παραλελυμένοις σώμασιν ὁμοίως διέκειντο πρὸς
τὸν πόλεμον. ἐπεὶ δ' ὁ χρόνος διήλθε, καὶ παρῆν
αὐτοῖς ὁ Μάρκιος μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπάσης, ἐκπέμ-
πασι πρεσβεῖαν πάλιν τῷ Μαρκίῳ δεηθησομένην ¹, ὑφεῖ-
σαι τῆς ὀργῆς, καὶ τὰς Οὐολέσκας ἐν τῆς χώρας ἀπ-
αγαγόντα, πράττειν καὶ λέγειν, ὅ τι ἂν ἀμφοτέροις
οἴηται βέλτιον εἶναι. Φόβω μὲν γὰρ ἐδὲν ἐνδώσειν Ῥω-
μαίους· ἐὰν δὲ τινος τῶν Φιλανθρώπων οἴηται δεῖν τυ-
χεῖν τὰς Οὐολέσκας, ἅπαν αὐτοῖς γενέσθαι τὰ ὄπλα
καταδεμένοις. πρὸς ταῦθ' ὁ Μάρκιος ἔφη, μηδὲν ὡς
Οὐολέσκων ἀποκρίνασθαι στρατηγός· ὡς δὲ Ῥωμαίων εἶ-
πολίτης, παραινεῖν καὶ παρακαλεῖν μετρίωτερα φρονή-
σαντας ἐπὶ τοῖς δικαίοις, ἤκειν πρὸς αὐτὸν ἐν ἡμέραις
τρισίν, ἃ προκαλεῖται ψηφισσάμενος· εἰ δ' ἕτερα δόξειε,
γινώσκειν ² ἐκ ἔσαν αὐτοῖς ἄδειαν αὐτοῖς μετὰ λόγων
κενῶν βαδίζουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον.

XXXII. Ἐπανελθόντων δὲ τῶν πρέσβων, ἀνά-
σασα ἢ βεβλή, κατὰ περ ἐν χειμῶνι πολλῶ καὶ κλύδωνι,
τῆς πόλεως ἔρασα τὴν ἀφ' ἱερᾶς ἀφῆκεν. ὅσοι γὰρ
ἦσαν ἱερεῖς θεῶν, ἢ μυσηρίων ὀργιασαί, ἢ Φύλακες ³,
ἢ τὴν ἀπ' οἰωνῶν, πάτριον ἔσαν ἐν παλαῶν, μαντι-
κῆν ἔχοντες, τέττες πάντας ἀπιέναι πρὸς τὸν Μάρκιον
ἔφη-

¹ B. 3. δεησομένην.

² In vulgatis insequentia separantur ab hoc infinitivo com-
mate interjecto; Hoc sustulit R. & inter δόξειε & γινώσκων po-
suit. Jam H. Steph. sensit γινώσκων cum vocibus ἐκ ἔσ. ἄδ.
esse jungendum.

³ Interponendum esse monet R. μαντιῶν, aut librorum Si-
byllinorum custodes, vel legendum ἢ βιβλίων ἱερῶν Φύλακες.
Fateatur tamen, carmina vaticina posse etiam τῶν μυσηρίων no-
mine comprehendī.

ἐψηφίσαντο κηκοσμημένους, ὡς ἦν ¹ ἐκάσῳ νόμος ἐν ταῖς ἱερουργίαις· λέγειν δὲ ταῦτα καὶ παρακαλεῖν, ὅπως ἀπαλλάξας τὸν πόλεμον, ἔτω διαλέγηται περὶ τῶν Οὐολάσιων τοῖς πολίταις. ἐδέξατο μὲν ἔν εἰς τὸ στρατόπεδον τὲς ἄνδρας, ἄλλο δ' ἔδεν ἔδωκεν, ἔδ' ἔπραξεν, ἔδ' εἶπε μαλκκώτερον, ἄλλ', ἐφ' οἷς πρότερον, ἐκέλευε ποιεῖσθαι τὰς διαλύσεις, ἢ δέχεσθαι τὸν πόλεμον. ἐπανελθόντων ἔν τῶν ἱερέων, ἔδοξεν ἀτρεμεῖντας ἐν τῇ πόλει τὰ τείχη φυλάττειν, καὶ προσβάλλοντας ἀποκρέεσθαι τὲς πολεμίους, ἐν τῷ χρόνῳ μάλις, καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς τύχης παραλόγοις τιθεμένοις τὰς ἐλπίδας· ἐπεὶ δι' αὐτῶν γε σωτήριον ἔδεν ἠπίσαντο πράττοντες, ἀλλὰ ² ταραχῇ, καὶ πλοῖα, καὶ Φήμη πονηρὰ τὴν πόλιν κατεῖχεν. ἄχρις ἔ συνέβη τι πρᾶγμα τῷ πολλαῖς ὄφ' Ὀμήρου λεγομένῳ, μὴ πάνυ δὲ πείθοντι ³ τὲς πολλὰς, ὅμοιον. λέγοντος γὰρ αὐτῆ καὶ ἀναφωνῶντος ἐπὶ ταῖς μεγάλαις πράξεσι καὶ παραλόγοις·

Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ Φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
καὶ τὸ·

Ἀλλὰ τις ἀθανάτων τρέψε Φρένας, ὅς γ' ἐνὶ
θυμῷ

Δήμει θῆκε Φάτιν.

καὶ τὸ·

Ἦτοι δισσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὡς ἐκέλευε
καταφρονῶσιν ὡς ἀδυνάτοις πράγμασι καὶ μυθεύμασιν
ἀπίστοις τὸν ἐκάσῳ λογισμὸν τῆς προαιρέσεως ἀπίσον ⁴

G 2

κατ-

¹ Ita dedit R. pro vulg. ἐνῆν. Br. voluit ὡς ἂν ἦν, quod R. merito reprobat.

² Non quidem improbat R. hanc lectionem: mavult tamen ἄμα γὰρ γαρ.

³ Ita jam legitur ex R. emendatione. Vulgo τῶν πολλ. ὄφ' Ὀμ. λεγομένῳ, μὴ πᾶ. δὲ πείθον, res similis illi, quam Homerus crebro distitans paucis approbat.

⁴ R. vult ἄκνον, quasi poeta iactando res a natura negatas,

καθίσάντος· ἔ ποιεῖ δὲ τῆτο Ὅμηρος, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἔφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· καὶ λέγει δῆπε πολλάνις·

Αὐτὰρ ἐγὼ βέλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν.

καὶ·

Ὡς Φάτο· Πηλείωνι δ' ἔχος γένετ', ἐν δὲ οἱ ἦτορ

Στήθεσσι ¹ λασίοισι διάνδιχα μερμήριζεν.

καὶ πάλιν·

— ἀλλὰ τὸν ἔ τι

Πεῖθ' ἀγαθὰ Φρονέοντα δαίφρονα Βελλεροφόντην. ἐν δὲ ταῖς ἀτόποις καὶ παραβόλοις πράξεσι καὶ Φορᾶς τινος ἐνδοσιώδης καὶ παρασάσεως δεομέναις, ἐκ ἀναιρῶντα ποιεῖ τὸν θεὸν, ἀλλὰ κινῶντα τὴν προαίρεσιν· ἐδ' ὄρμας ἐνεργαζόμενον, ἀλλὰ Φαντασίας ὄρμῶν ἀγωγῆς· [αἷς ²] ἐδὲ ποιεῖ τὴν πρᾶξιν ἀνέσιον, ἀλλὰ τῷ ἐκσιῶ δίδωσιν ἀρχὴν, καὶ τὸ θαρρεῖν καὶ τὸ ἐλπίζειν προσίθησιν. ἢ γὰρ ἀπαλλακίῳ ὅπως τὰ θεῖα πάσης αἰτίας καὶ ἀρχῆς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἢ τίς ἂν ἄλλος εἴη τρόπος, ᾧ βοηθεῖσιν ἀνθρώποις καὶ συνεργῶσιν; ἔ τὸ σῶμα δῆπε πλάττοντες ἡμῶν, ἐδὲ τὰς χεῖρας, ὡς δεῖ, μετατιθέντες αὐτοὶ καὶ τὰς πόδας, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς τὸ πρακτικὸν καὶ προαιρετικὸν ἀρχαῖς τισι καὶ Φαντασίαις καὶ ἐπινοαῖς ³ ἐγείροντες, ἢ τὲναντίον, ἀποτρέφοντες καὶ ἰσάντες.

XXXIII.

tas, fabulasque fide indignas, ereptum esset uniuscujusque menti potestatem in voluntatem ipsius.

¹ Apud Homerum est στήθεσιν, & postea μερμήριζεν; quod posterius etiam B. 3. habet.

² R. ut delendum, uncis inclusit. Quod si probetur, legendum censet ὄρμῶν ἀγωγῆς· ἐδὲ πεῖθε (scil. deus hominem) ποιεῖν τὴν πρ. ἀκ. neque impellit hominem, ut invitus actionem peragat.

³ Casaubon. legit ἐπινοαῖς, quod quidem Br. textui haud con-

XXXIII. Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τότε τῶν γυναικῶν ἄλλαι μὲν πρὸς ἄλλοις ἱεροῖς, αἱ δὲ πλεῖσαι καὶ δοκιμώταται ¹ περὶ τὸν τῷ Καπιτωλίνῳ Διὸς βωμὸν ἱκέτευον. Ἐν δὲ ταύταις ἦν ἡ Ποπλικόλα, τῷ μεγάλῳ ² καὶ πολλὰ Ῥωμαίους ἐν τε πολέμοις καὶ πολιτείαις ὠφελήσαντος, ἀδελφῆ, Οὐαλερία. Ποπλικόλας μὲν ἔντεθνήμει πρότερον, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνα γεγραμμένοις ἰσορήναμεν, ἡ δὲ Οὐαλερία δόξαν εἶχεν ἐν τῇ πόλει καὶ τιμῆν, δοκῶσα τῷ βίῳ μὴ καταίχυνεῖν τὸ γένος. ὅπερ ἔν λέγω πάθος ἑξακίνης παῖδσα, καὶ κατ' ἐπίνοίαν ἐκ ἀθείασον ἀψαμένη τῷ συμφέροντος, αὐτῇ τ' ἀνέση, καὶ τὰς ἄλλας ἀνασῆσασα πάσας, ἦγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς τῷ Μαρκίῳ μητρὸς Οὐολεμνίας ³. ὡς δ' εἰσῆλθε καὶ κατέλαβε μετὰ τῆς νυκτὸς καθεζομένην, καὶ τὰ παῖδια τῷ Μαρκίῳ πρὸς τοῖς κόλποις ἔχκασαν, ἐν κύκλῳ περισῆσασα τὰς γυναῖκας αὐτῆς ⁴. Αὐταί γε ἡμεῖς, εἶπεν, ὦ Οὐολεμνία καὶ σὺ Οὐεργιλία ⁵, γυναῖκες ἦκομεν πρὸς γυναῖκας, ἔτε βελῆς ψηφισαμένης, ἔτ' ἄρχοντος κελεύσαντος. ἀλλ' ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὡς ἔοικεν,

G 3

κεν,

congruum aestimat; nihil tamen mutat, quia paulo post sequitur κατ' ἐπίνοίαν ἐκ ἀθείασον.

1 In ed. Frst. legitur δοκιμώταται; ejusque Cat. lect. var. adnotatur: δοκιμώταται. Anon. Ex eodem desumpta est sequens lectio Καπιτωλίνῳ pro vulg. Καπιτωλίῳ, quod monente Br. passim illius loco reperitur, & aut rectum est; aut si minus, cum Καπιτωλίῳ mutari potest.

2 Ita Anon. pro vulg. τῷ μεγάλῳ.

3 Anon. dat: Οὐατερίας, ut & Livius appellat Veturiam.

4 Hanc lectionem recte habere, monet R. si ad κύκλῳ referatur. Mavult tamen in dat. legi αὐτῇ, sibi, Valeriae puta. Cum jussisset mulieres circa se, Valeriam, stare. Idem mutavit sequentem lectionem vulgarem αὐταί γε cum αὐταί γε, ultro, sponte nostra.

5 Anon. ὦ Οὐετερία καὶ σὺ Οὐολεμνία. His appellationibus pergit idem in sequenti relatione, ut pro Οὐολεμνία det Οὐετερία, & pro Οὐεργιλία, Οὐολεμνία.

κεν, οὐκ εἰρας την ἱετείαν, ὄρμην παρέστησε δευρὶ τραπέδαι πρὸς ὑμᾶς καὶ δεηθῆναι σωτηρίαν μὲν αὐταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὑμῖν δὲ πειθεύσαις ἐπιφανέστεραν φέροντα δόξαν, ἧς αἱ Σαβίνων θυγατέρες ἔχον, εἰς Φιλίαν καὶ εἰρήνην ἐν πολέμων συναγαγεῖσαι πατέρας καὶ ἄνδρας· δεῦτε πρὸς Μάρκιον ἴσαι μεθ' ἡμῶν, συνάψαθε τῆς ἱετηρίας, καὶ μαρτυρήσατε τῇ πατρίδι μαρτυρίαν ἀληθῆ καὶ δικαίαν, ὅτι πολλὰ πάχιστα κακῶς, ἐδὲν ἔτ' ἔπραξε δεινὸν, ἔτ' ἐβάλευσε περὶ ὑμῶν δι' ὄργην, ἀλλ' ἀποδίδωσιν ὑμᾶς ἐκείνω, καὶ μηδεὸς τυγχάνειν μέλλη τῶν ἐπιεικῶν. ταῦτα τῆς Οὐαλερίας εἰπέσης, ἀνεβόησαν αἱ λοιπαὶ γυναῖκες, ἡμείψατο δὲ ἡ Οὐολκμνία. Καὶ τῶν κοινῶν ἡμῖν ¹ συμφορῶν, ὧν γυναῖκες, ἴσον μέτεσι, καὶ ἰδίᾳ πράττομεν κακῶς, ἀπολέσασαι τὴν Μαρτίε δόξαν καὶ ἀρετὴν, τὸ σῶμα δ' αὐτῆ τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις φραζόμενον μάλλον, ἢ σωζόμενον, ἐφορῶσαι. μέγισον δ' ἡμῖν τῶν ἀτυχημάτων ἐστίν, εἰ τὰ τῆς πατρίδος ἔτως ἐξηθύνηκεν, ὥς ἐν ἡμῖν ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἐν οἷα γὰρ, εἴ τινα ποιήσεται λόγον ἡμῶν ἐκεῖνος, εἴ γε μηδένα ποιεῖται τῆς πατρίδος, ἦν καὶ μητρὸς καὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν ² προετίμησεν. ἔ μὴν ἀλλὰ χρῆσθε ἡμῖν λαβεῖσαι, καὶ νομίζετε πρὸς ἐκεῖνον, εἰ μηδὲν ἄλλο, ταῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἱεσίαις ἐναποπνεῦσαι δυναμένας.

XXXIV. Ἐκ τῆς, τὰ τε παιδία καὶ τὴν Οὐεργίλιαν ἀνασήσασα, μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐβάδιζεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Οὐολκμνίων. ἢ δ' ὄψις αὐτῶν τὸ τ' οὐκ ἔρανον ³, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνεποίησεν αἰδῶ καὶ
 σιω-

¹ Sic Br. edidit, secutus Fl. pro vulg. ὑμῖν. Guarinus vertit nobis.

² B. 3. ἴκωνων.

³ Ita dedit R. de suo pro vulg. τότε οὐκ ἔρανον. Subaudi χῆρον. Br. voluit οὐκ ἔρανον, ut referatur ad ὄψιν.

σιωπῆν. ἔτυχε δ' ὁ Μάρκιος ἐπὶ βήματος καθεζόμενος μετὰ τῶν ἡγεμονικῶν. ὡς ἂν εἶδε προσίτας τὰς γυναῖκας, ἐθαύμασεν· ἐπιγνὼς δὲ τὴν γυναῖκα ¹ πρῶτην βαδίζουσαν, ἐβέλετο μὲν ἐμμένειν τοῖς ἀτρέπτοις ἐκείνοις καὶ ἀπαραιτήτοις λογισμοῖς· γενόμενος δὲ τῷ πάθῳ ἐλάττων, καὶ συνταραχθεὶς πρὸς τὴν ὄψιν, ἐκῆλη ² καθεζόμενός προσελθεῖν, ἀλλὰ καταβάς θάττον ἢ βάδην, καὶ ἀπαντήσας, πρῶτη μὲν ἠσπασατο τὴν μητέρα καὶ πλείστον χρόνον, ἔτι ³ δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μήτε δακρύων ἔτι, μήτε τῷ Φιλοφρονεῖσθαι Φειδόμενος, ἀλλ' ὥσπερ ὑπὸ βέβητος φέρεσθαι τῷ πάθῳ ἑαυτὸν ἐνδεδωκώς.

XXXV. Ἐπεὶ δὲ τέτων ὄδῳ εἶχε, καὶ τὴν μητέρα βεβλημένην ἤδη λόγων ἄρχειν ἤθετο, τὰς τῶν Οὐλοσίων προβάλας παρασησάμενος, ἤκασε τῆς Οὐλομνίας τοιαῦτα λεγούσης· Ὅρθῳ μὲν, ὦ παῖ, καὶ αὐταὶ μὴ λέγωμεν, ἐδῆτι καὶ μορφῇ τῶν ἀθλίων σωματῶν τευμαιρόμενος, οἷαν οἰκίριαν ἡμῖν ἢ σὴ Φυγὴ περιποίησε. λόγισαι δὲ νῦν, ὡς ἀτυχέσεται πασῶν ἀφίγμεθα γυναικῶν, αἷς τὸ ἡδιστὸν θέαμα, Φοβερῶτατον ἢ τύχη πεποίημεν, ἐμοὶ μὲν υἱὸν, ταύτῃ δ' ἄνδρα τοῖς τῆς πατρίδος τείχεσιν ἰδεῖν ⁴ ἀντικαθήμενον. ὃ δ' ἔστι τοῖς ἄλλοις ἀτυχίας πάσης καὶ κακοπραγίας παραμύδιον, εὐχεσθαι θεοῖς, ἡμῖν ἀπορώτατον γέγονεν. ἔ γὰρ οἶόν τε καὶ τῇ πατρίδι νίκην ἄμα καὶ σοὶ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν, ἀλλ' ἂν τις ἂν ἡμῖν καταράσασαίτο τῶν ἐχθρῶν, ταῦτα ταῖς ἡμετέραις ἐνεσιν εὐχαίς. ἀνάγκη γάρ, ἢ τῆς πατρίδος, ἢ σὲ εἰσεσθαι γυναικὶ σῇ καὶ

G 4

τέκ-

1 B. 3. τὴν μητέρα.

2 Subaudi αὐτὰς ἑαυτῷ. R.

3 R. vult εἶτα; aut si ἔτι recte habet, legendum censet ἔτι δὲ πλείω τὴν γυν.

4 Post h. v. R. videtur deesse παραχῆσα.

τέκνοις. ἐγὼ δ' εἰ περιμενῶ ¹ ταύτην μὴ διαιτῆσαι τὴν
τύχην ζώσῃ τὸν πόλεμον· ἀλλ' εἰ μὴ σε πείσαιμι Φι-
λίαν καὶ ὁμόνοιαν διαφορᾶς ² καὶ κακῶν θέμενον, ἀμ-
φοτέρων γενέσθαι εὐεργέτην μᾶλλον, ἢ λυμεῶνα τῶν ἐτέ-
ρων, ἔτω διανοῶ καὶ παρασκειάζε σεαυτὸν, ὡς τῇ πα-
τρίδι μὴ προσμίξαι δυνάμενος, πρὶν ἢ νεκρὰν ὑπερβῆ-
ναι τὴν τελευσαν. εἰ γὰρ ἐπέειπεν με δεῖ τὴν ἡμέραν
ἀναμένειν, ἐν ἣ τὸν υἱὸν ἐπόψομαι θριαμβευόμενον ³
ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἢ θριαμβεύοντα κατὰ τῆς πατρίδος.
εἰ μὲν ἔν ἀξιώ ᾧ σε τὴν πατρίδα σῶσαι Οὐολέσθους ἀπο-
λέσαντα, χαλεπή σοι καὶ δυσδιαίτητος, ὦ παῖ, πρό-
κειται σκέψις. ἔτε γὰρ διαφθεῖραι τὰς πολιτας καλόν,
ἔτε τὰς πεπιτευκότας προδῆναι δίκαιον. νῦν δ' ἀπαλ-
λαγὴν κακῶν αἰτέμεθα, σωτήριον μὲν ἀμφοτέροις ὁμοί-
ως, ἐνδοξον δὲ καὶ καλὴν μᾶλλον Οὐολέσθους, ὅτι τῶ
κρατεῖν δόξασσι δίδοναι τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν, εἶχ ἦτ-
τον ⁴ λαμβάνοντες, εἰρήνην καὶ Φιλίαν. ἂν μάλιστα μὲν
αἴτιος ἔσῃ γινομένων, μὴ γινομένων δὲ μόνος αἰτία
ἔξεις παρ' ἀμφοτέροις. ἀδήλος δ' ἂν ὁ πόλεμος τῆτ'
ἔχει πρόδηλον, ὅτι σοὶ νικῶντι μὲν ἀλάστορι τῆς πα-
τρίδος εἶναι περιέσειν· ἠτῶμενος δὲ δόξεις ὑπ' ὀργῆς
εὐερ-

1 Ita R. dedit in fut. pro vulg. περιμένω, in praes.

2 R. fufp. ὁμόνοιαν ἐν διαφορᾶς.

3 R. fufp. ἢ θριαμβ. quae particula facile excidere potuit in concursu cum i.

4 Br. maluit ἦτῶν vel ἦτῶνα. ob praecedens τὰ μέγιστα. R. autem haec verba εἶχ ἦτ. λαμβ. velut in parenthesi dista censet. — Volsci videbuntur victoriae condonare bonorum omnium maxima, pacem puta atque amicitiam; quanquam, recte si res pensitetur, non minus illa bona accipiunt, quam donant. — R. ergo ἦτῶν pro adverbio, non pro adjectivo vult sumi. Addit idem: τῶ κρατεῖν (i. e. τῇ νίκῃ) δίδοναι τὴν εἰρήνην καὶ τὴν Φιλίαν, est idem, atque si dixisset παραχωρεῖν τῆς νίκης, ἵνα τύχη εἰρήνης καὶ Φιλίας, concedere alicui de victoria, missam eam facere, quo potioris ejus pace atque amicitia.

εὐεργέταις ἀνδράσι καὶ Φίλοις τῶν μεγίστων συμφορῶν αἴτιος γεγονέναι.

XXXVI. Ταῦτα τῆς Οὐολαμνίας λεγέσης ὁ Μάρμιος ἠμροῶτο μηδὲν ἀποκρινόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ παυσάμενης, εἰσήκει σιωπῶν πολὺν χρόνον, αὐδῆς ἢ Οὐολαμνία. Τί σιγῆς, εἶπεν, ὦ παῖ; πότερον ὄργῃ καὶ μνησικακίᾳ πάντα συγχωρεῖν καλόν; ἢ καλὸν δὲ μητρὶ χαρίσασθαι δεομένην περὶ τηλικύτων; ἢ τὸ μεμνηθῆαι πεποιθότα κακῶς ἀνδρὶ μεγάλῳ προσήκει, τὸ δ' εὐεργεσίας, αἷς εὐεργετῶνται παῖδες ὑπὸ τῶν τεκόντων, σέβεσθαι καὶ τιμῆν, ἐν ἀνδρὸς ἔργον εἶς μεγάλη καὶ ἀγαθῆ; καὶ μὴν ἔδενι μᾶλλον ἔπρεπε τηρεῖν χάριν, ἢ ἱσοῖ, πιπρῶς ἔτως ἀχαρισίαν ἐπεξιόντι. καίτοι παρὰ τῆς πατρίδος ἤδη μεγάλας δίκας ἀπελήφας, τῇ μητρὶ δ' ἔδεμίαν χάριν ἀπαδέδωκας. ἦν μὲν ἄν ὀσιώτατον ἄνευ τινὸς ἀνάγκης τυχεῖν με παρὰ σὲ δεομένην ἔτω καλῶν καὶ δικαίων· μὴ πείθασα δὲ τί ² Φεῖδομαι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος; καὶ ταῦτ' εἰπῶσα προσπίπτει τοῖς ποσὶν αὐτῆ μετὰ τῆς γυναικὸς ἅμα καὶ τῶν τέκνων. ὁ δὲ Μάρμιος ἀναβοήσας· Οἶα εἴργασαί με, ὦ μήτηρ! ἐξαιτίησιν αὐτήν, καὶ τὴν δεξιάν πιέσας σφόδρα· Νενίκηκας, εἶπεν, εὐτυχῇ μὲν τῇ πατρίδι νίκην, ἐμοὶ δ' ὀλέθριον. ἄπειμι γὰρ ὑπὸ σὲ μόνης ³ ἠτλώμενος. Τῆτο δ' εἰπὼν, καὶ βραχεία τῇ μητρὶ καὶ τῇ γυναικὶ διαλεχθεὶς ἰδίᾳ, τὰς μὲν ἀπέπεμψεν εἰς Ῥώμην πάλιν, αὐτὰς δεομένας, τῆς δὲ νυκτὸς παρελθούσης, ἀπήγαγεν Οὐολάσκας, ἢ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἔδ' ὁμοίως διακειμένας ἅπαντας. οἱ μὲν γὰρ ἐμέμφοντο καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πράξιν, οἱ δ' ἄδέτερα, πρὸς διάλυσιν καὶ εἰ-

G 5

ρήνην

1 Hanc partic. R. dedit pro vulg. ὡς.

2 V. δ' ἔτι. Cat. l. v. Frst.

3 Ita jam legendum existimavit Stephanus, & ita dant Anon. & B. 3. — Junt. & Aid. μένος.

ρήνην οἰκείως ἔχοντες. ἔνιοι δὲ δυσχεραίνοντες τὰ πρα-
τόμενα, τὸν Μάρκιον ὅμως ἔπουνηρόν ἐνόμιζον, ἀλλὰ
συγγνωσὸν, ἐπιπλαθέντα τηλικαύταις ἀνάγκαις. ἀντεῖ-
πε δ' ἑδείς, ἀλλὰ πάντες εἶποντο, τὴν ἀρετὴν ¹ μᾶλλον
αὐτῶ ἰαυμάζοντες, ἢ τὴν ἐξουσίαν.

XXXVII. Ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος ἐν ὄσῳ Φέβῳ
καὶ κινδύνῳ καθεσίχηει τῷ πολέμῳ παρόντος, αἰθῆσιν
παρέχεε μᾶλλον λυθέντος. ἅμα γὰρ ἀφετέρων τὰς Οὐο-
λέσσις ἀναξευγνύοντας οἱ περὶ τὰ τεῖχη, καὶ πᾶν εὐ-
θὺς ἱερὸν ἀνέωγει ² σεΦανηφορέντων, ὡσπερ ἐπὶ νίκῃ,
καὶ θύοντων. μάλιστα δὲ τῇ περὶ τὰς γυναῖκας ἀγα-
πήσει καὶ τιμῇ τῆς τε βελῆς τῶ τε πλήθους ἅπαντος,
ἔνδηλος ἦν ἡ χαρὰ τῆς πόλεως, καὶ λεγόνταν καὶ νο-
μιζόντων γεγονέναι τῆς σωτηρίας περιφανῶς ἐπέιναις αἰ-
τίας. Ψηφισαμένης δὲ τῆς βελῆς, ὅ τι ἂν αὐταῖς
ἀξιώσασσι γενέσθαι πρὸς δόξαν, ἢ χάριν, τῆτο ποιῆσαι
καὶ παραχεῖν τὰς ἄρχοντας· ἐδὲν ἠξίωσαν ἄλλο, ἢ
Τύχης Γυναμείας ἱερὸν ἰδρύσασθαι, τὸ μὲν ἀνάλωμα
συμβαλλόμεναι παρ' αὐτῶν, ἱερουργίας δὲ καὶ τιμᾶς,
ὄσαι θεοῖς πρέπσει, δημοσίᾳ τῆς πόλεως ἀναλαβέσης.
ἐπεὶ δ' ἡ βελὴ τὴν μὲν Φιλοτιμίαν ἐπήνεσε, δημοσίαις
δὲ δαπάναις ἐποίησατο τὸν νεὼν καὶ τὸ ἔδος, ἐδὲν ἦ-
τον αὐταῖ χρήματα συνεισενεγῆσαι δεύτερον ἀγκλμα
κατεσκευάσαν, ὃ δὴ καὶ Φασι Ῥωμαῖοι καθιστάμενοι ἐν
τῷ ἱερῷ Φθέγξασθαι τι τοῖστων. ΘΕΟΦΙΛΕΙ ΜΕ ³
ΘΕΣΜΩ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΕΔΩΚΑΤΕ.

XXXVIII. Ταύτην καὶ δις γενέσθαι τὴν Φανῆν
μυθολογεῖσιν, ἀγενήτοις ὅμοια καὶ χαλεπὰ πειθῆναι
πεῖθοντες ἡμᾶς. ἰδόντα ⁴ μὲν γὰρ ἀγάλματα Φανῆ-
ναι

¹ Ita Fl. & B. 3. Vulgo μὲν ἀρετὴν ex Aldina.

² R. post h. v. videtur deesse καὶ μισὸν ἦν.

³ deest V. B. 3.

⁴ Anon. ἰδόντα, e Cat. l. v. Frft.

ναι καὶ δακρυβροῦντα, καὶ τινὰς μεθιέντα νοτίδας αἱμα-
τάδεις, ἐν ἀδύνατον ἐστὶ. καὶ γὰρ ξύλα καὶ λίθοι πολ-
λάκις μὲν εὐρώτα συνάγασσι γόνιμον ὑγρότητος ¹, πολ-
λὰς δὲ χροιάς ἀνιάσιν ἐξ ἑαυτῶν, καὶ δέχονται βαφαῖς
ἐν τῷ περιέχοντος ². οἷς ἔνια ³ σημαίνειν τὸ δαιμόνιον,
ἔδεν ἂν δόξειε κωλύειν· δυνατόν δὲ καὶ μυγμῶ καὶ τε-
ναγμῶ ψόφον ὅμοιον ἐμβάλλειν ἀγέσματα, κατὰ βῆξις,
ἢ διάσασιν μορίαν βιαιοτέραν ἐν βράδει γενομένην· ἐναρ-
θρον δὲ Φωνὴν καὶ διάλεκτον ἔτω σαφῆ καὶ περιττὴν
καὶ ἀρτίσομον ἐν ἀψύχῳ γενέσθαι, παντάπασι ἀμήχα-
ρον· εἰ μὴδὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν θεὸν ἀνευ σώματος
ὀργανικῶ καὶ διηρησομένῃς μέρεσι λογικοῖς γέγονεν ⁴ ἤχει
καὶ διαλέγεσθαι. ὅπερ δ' ἡμᾶς ἢ ἰσορία πολλοῖς ἀπο-
βιάζεται καὶ πιθανοῖς μάρτυσιν, ἀνόμοιον ⁵ αἰδήσει πᾶ-
δος ἐγγινόμενον τῷ Φανταστικῷ τῆς ψυχῆς, συναναπει-
δει τὸ δόξαν· ὥσπερ ἐν ὕπνοις, ἀκίειν ἐν ἀκόντες,
καὶ

¹ Reiske ad haec: fitus vel muscus, Schimmel, non est γόνιμος ὑγρότητος, non gignit udorem, sed est γόνος ὑγρ. proles udoris.

² Guarinus & alii vertunt aërem. Eum sequitur Kind: und von der Luft einen Schmutz an sich nehmen. Schirach plane hanc vocem omittit. Xyl. generalius: ab eo, quod est circumpositum.

³ R. susp. ἐνιαχῆ, interdum, cum σημαίνειν per se simpliciter significet ostendere, portendere.

⁴ R. mavult ἐγγέγονεν, datum est, licet, fieri potest.

⁵ Corruptam esse hanc vocem a praecedente μάρτυσιν, censuit Br. & legi voluit ὅμοιον, collato loco parallelo Plut. περὶ Σωκρ. διαμ. R. autem suspic. μάρτυσιν ὑποτίθεσθαι ἢ ἐν ἀνόμοιον. Illud ὑποτίθεσθαι, pergit idem, cum insequentibus ita fiat in bivio, ut tam antrorsum, quam retrorsum trahatur, tam ad ἀποβιάζεσθαι, quam ad συναναπειθεῖν, referatur. Cum autem historica — nos cogat comminisci sensum aliquem haud dissimilem — una quoque nobis auctorem huius rei est visum τὸ δόξαν; ex. c. in somnis videre atque audire videmur nobis, quamvis nil neque videamus, neque audiamus. ὥσπερ h. l. est, non quemadmodum, sed exempli causa.

καὶ βλέπειν ἔ βλέποντες δοκῶμεν. ἔ μὴν ἀλλὰ τοῖς
 ὑπ' εὐνοίας καὶ Φιλίας πρὸς τὸν Θεὸν ἄγαν ἐμπαθῶς
 ἔχουσι, καὶ μηδὲν ἀθετεῖν, μηδ' ἀναίνεσθαι τῶν τοιούτων
 δυναμένοις, μέγα πρὸς πίσιν ἐστὶ τὸ θαυμάσιον καὶ μὴ
 καθ' ἡμᾶς τῆς τῆ Θεῶ δυνάμεως. ἔδεν γὰρ ἑδαμῶς ἀν-
 θρωπίνῳ προσέοικεν, ἔτε Φύσιν, ἔτε τέχνην, ἔτ' ἰχθύν,
 ἔτ' εἴ τι ποιεῖ τῶν ἡμῖν ἀποιήτων, καὶ μηχανᾶται τῶν
 ἀμηχάνων, παράλογόν ἐστιν. ἀλλὰ μᾶλλον ἐν πᾶσι δια-
 φέρων, πολὺ μάλιστα τοῖς ἔργοις ἀνόμοιός ἐστι καὶ παρ-
 ηλλαγμένος. ἀλλὰ τῶν μὲν Θεῶν τὰ πολλὰ, καθ' Ἡρά-
 κλειτον, ἀπισίῃ¹ διαφυγγάνει μὴ γινώσκεισθαι.

XXXIX. Τὸν δὲ Μάρκιον, ὡς ἐπανήλθεν εἰς τὸ
 Ἄνῳιον ἀπὸ τῆς στρατείας², μισῶν πάνυ καὶ βαρυνό-
 μενος διὰ Φόβον ὁ Τύλλος ἐπεβέβαλεν ἀνελεῖν εὐθύς,
 ὡς, εἰ νῦν διαφύγοι, λαβὴν ἑτέραν ἔ παρέξοντα. πολ-
 λὰς δὲ συστήσας καὶ παρασνευάσας ἐπ' αὐτόν, ἐκέλευ-
 σεν εὐθύνας ὑποχεῖν τοῖς Οὐολέσποισι ἀποδόντα τὴν ἀρ-
 χήν. ὁ δὲ φοβόμενος ἰδιώτης γενέσθαι, τῆ Τύλλου στρα-
 τηγᾶτος καὶ δυναμένης μέγιστον ἐν τοῖς ἑαυτῆ πολιταῖς,
 ἔλεγε, τὴν ἀρχὴν ἀποδώσειν Οὐολέσποισι, εἰὰν κελεύω-
 σι καὶ γὰρ λαβεῖν πάντων κελευόντων. εὐθύνας δὲ
 δίδόναι καὶ λόγον, ἔδδὲ νῦν παραιτεῖσθαι τοῖς βελομέ-
 νοις Ἀντιατῶν. γενομένης ἔν ἐκκλησίας, οἱ παρεσνευ-
 ασμένοι τῶν δημαγωγῶν ἀνιστάμενοι παρώξουν τὸ πλῆ-
 θος. ἐπεὶ δ' ἀναστάντι τῷ Μαρτίῳ τὸ μὲν ἄγαν θορυ-
 βῶν

¹ R. dubitat, an haec vox recte habeat. Si recte habet, eo
 monente haec est sententia: quia numen nullum credimus, ideo
 nil curamus vires & rationes ejus noscitate. Sin autem legen-
 dum sit ἀπισίῃ, vel ἀπεισίῃ, fuerit haec sententia: quod de
 numine haud quaerimus, ideo nil ejus tenemus, vel, quia di-
 vina esse non creduntur. Vulgo legitur ἀπισίῃ. Jam H. Steph.
 scribi voluit ἀπεισίῃ, in dandi casu.

² Ita R. dedit de suo, ab expeditione, pro vulg. στρατιᾶς.
 Pro seq. πάνυ mavult idem πάλα.

βᾶν ὑπ' αἰδῶς ἐνεδίδα καὶ παρεῖχεν ἀδεῶς λέγειν, οἱ δὲ βέλτισοι καὶ μάλισα χαίροντες εἰρήνη τῶν Ἀνλια-
τῶν ἐγένοντο Φανεροὶ μετ' εὐνοίας ἀκισσόμενοι καὶ δι-
καίως κρινῶντες, ἔδεισεν ὁ Τύλλος τὴν ἀπολογίαὺν τῆ
καυδρός. ἦν γὰρ ἐν τοῖς μάλισα δεινὸς εἰπεῖν· καὶ τὰ
πρόσθεν ἔργα μείζονα τὴν χάριν εἶχε τῆς ὕπερον αἰ-
τίας. μᾶλλον δ' ὅλως τὸ ἐγκλημα τῆ μεγέθους τῆς χά-
ριτος ἦν μαρτύριον. εἰ γὰρ ἂν ἔδοξαν ἀδικεῖσθαι, τὴν
Ῥώμην ὑποχείριον μὴ λαβόντες, εἰ μὴ τῆ λαβεῖν ἐγ-
γὺς ἐγένοντο διὰ Μάρκιον. ἐκέτ' ἔν ἔδοξε διαμέλλειν,
ἔδὲ πειρᾶσθαι τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐγκραγόντες οἱ θρα-
σύτατοι τῶν συνεσῶτων, ὡς ἐκ ἔσιν ἀκισέον, ἔδὲ πε-
ριοπλίον Οὐολέσσιοις τὸν προδότην τυραννῆντα, καὶ μὴ
κατατιθέμενον τὴν ἀρχὴν, προσπεσόντες ἀθροοὶ διέφθει-
ραν αὐτὸν, καὶ προσήμυνεν ἐδεῖς τῶν παρόντων. ὅτι
δὲ τοῖς πλείοσις ἐκ ἐπράχθη κατὰ γνώμην, ἐδήλωσαν
αὐτίκα, συνδραμόντες ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τὸ σῶμα καὶ
θάψαντες ἐντίμως, καὶ τὸν τάφον ὄπλοις καὶ λαφύροις
κοσμήσαντες, ὡς ἀριστέως καὶ στρατηγῶν. Ῥωμαῖοι δὲ
σὴν τελευταίην πυθόμενοι, ἄλλο μὲν ἐδὲν ἀπεδείξαντο
σημεῖον ἕτε τιμῆς, ἔτ' ὄργῆς πρὸς αὐτόν· αἰτήσαμέ-
ναις δὲ ταῖς γυναῖξιν ἐπέτρεψαν ἀποπενθῆσαι δέκα μῆ-
νας, ὡσπερ ἔθος ἦν ἐκίαση πατέρα καὶ παῖδα καὶ ἀδελ-
φόν. ἔτος γὰρ ἦν ὄρος τῆ μακροτάτη πένθους, ὃν ἄρι-
σε Νῆμας Πομπίλιος, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐνεῖνε γεγραμμέ-
νοις δεδήλωται. τὸν δὲ Μάρκιον εὐθὺς ἐπόθει τὰ Οὐο-
λέσκιων πράγματα. πρῶτον μὲν γὰρ εσσιάσαντες πρὸς
Αἰκανὸς ἰ συμμάχας καὶ Φίλους ὄντας ὑπὲρ ἡγεμονίας,
ἔχρι τραυμάτων καὶ Φόνων προῆλθον· ἔπειτα μάχῃ
κρατηθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων, ἐν ἧ Τύλλος ἀπέθανε, καὶ
τὸ

† Ita jam legi voluit Xyl. ex Livii & Dionysii auctoritate, & historiae ipsius ratione. Vulgo Σικκνῆς.

τὸ ἀνθ' ἄν μάλιστα τῆς δυνάμεως διεφθάρη, διαλύσεις αἰχίνας, ἠγάπησαν ὑπήκοοι γενόμενοι, καὶ τὸ προσατρίβμενον αὐτοῖς ποιήσεν ὁμολογήσαντες.

COMPARATIO ALCIBIADIS CVM CORIOLANO.

Εκκειμένων δὲ τῶν πράξεων, ὅσας ἠγάμεθα λόγῳ καὶ μνήμης ἀξίας εἶναι, τὰς μὲν πολεμικὰς ἐπ' ἑδέτερον ποίησας ῥοπήν μεγάλην ὄραϊν εἶναι. ὁμαλῶς γὰρ ἀμφοτέροι πολλὰ μὲν στρατιωτικῆς ἔργα τόλμης καὶ ἀνδρείας, πολλὰ δὲ καὶ τέχνης καὶ προνοίας στρατηγῶντες ἐπεδείξαντο. πλὴν εἰ μή τις θελοῖ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὅτι καὶ ¹ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἐν πολλοῖς ἀγῶσι νικᾶν καὶ κατορθῶν διετέλεσεν, ἀποφαίνειν τελειότερον στρατηγόν. ἐπεὶ τό γε παρόντας καὶ ἄρχοντας ὄρθῳ ἀεὶ προδήλως τὰ οἰκεῖα, καὶ προδηλότερον αὐτὸν πάλιν βλάβειν μεδισαμένους, ἀμφοτέροις ὑπῆρξε. πολιτείαν δὲ τὴν μὲν Ἀλκιβιάδα τὴν ἀγαν λαμυράν ², καὶ τὸ μὴ καθαρῆον ἀναγωγίας, ἢ ³ βωμολοχίας, ἐν τῷ πρὸς χάριν ὀμιλεῖν τοῖς πολλοῖς, οἱ σάφρονες ἐβδελύττοντο· τὴν δὲ Μαριίε παντάπασιν ἔχαριν καὶ ὑπερήφανον καὶ ὀλιγαρχικὴν γενομένην ἐμίσησεν ὁ Ῥωμαίων δῆμος. ἑδέτεραν μὲν ἔν ἐπαινετέον. ὁ δὲ δημαγωγῶν καὶ χαριζόμενος, τῶν ὅπως ἐ ⁴ δόξεσι δημαγωγεῖν προπηλακισόντων τὰς πολλὰς, ἀμεμπτότερος. αἰσχρὸν μὲν γὰρ τὸ κολακεύειν δῆμον ἐπὶ τῷ δύνασθαι. τὸ δ' ἰχύειν

ἐκ

¹ Copulativam omisit B. 3.

² Anon. secundum notam edit. Reisk. τὴν ἀγανῶς λαμυράν; in Catal. autem ed. Frst. ὡς λαμυράν.

³ B. 3. καὶ βωμολ.

⁴ R. πανυτ μὴ.

ἐν τῷ Φοβερῶν εἶναι, καὶ κακῶν καὶ πιέζειν, πρὸς τῷ αἰχρῶ καὶ ἡδινόν ἐστιν.

II. "Ὅτι τοίνυν ἀπλῶς τις ὁ Μάρκιος ὑπεβλήθη τῷ τρόπῳ γεγονέναι καὶ αὐθέντας, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης πανῆργος ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἀναλήθης, ἐν ἀδελόν ἐστι, μάλιθα δὲ κατηγοροῦσιν αὐτῷ κακοήθειαν καὶ ἀπάτην, ἢ τὰς Λακεδαιμονίων πρέσβεις παρακρησάμενος, ὡς Θεκυδίδης ἰσόρηκε, τὴν εἰρήνην ἔλυσε. ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἢ πολιτεία, καίπερ εἰς πόλεμον αὔθις ἐμβαλῶσα τὴν πόλιν, ἰχυρὰν ἐποίησε καὶ Φοβερῶν τῇ¹ Μαντινέων καὶ Ἀργείων συμμαχία, δι' Ἀλκιβιάδα προσγενομένη. Μάρκιος δ' ὅτι μὲν ἀπάτη καὶ αὐτὸς ἐξεπολέμησε² Ῥωμαίους καὶ Οὐλοάστους, διαβαλὼν ψευδῶς τὰς ἡκοντας ἐπὶ τὴν Θέαν, Διονύσιος ἰσόρηκεν. ἢ δ' αἰτία Φαυλότερον ποιεῖ τὸ ἔργον. ἢ γὰρ ἐν Φιλονεμίας, ἐδὲ πολιτικῆς μάχης, ἢ ἀμίλλης, ὡς ἐπεῖνος, ἀλλ' ὀργῇ χαριζόμενος, παρ' ἧς ἐδὲν³ Φησίῳ ὁ Δίων ἀπολαβεῖν χάριν, πολλὰ τῆς Ἰταλίας μέρη συνετάραξε, καὶ πολλὰς πόλεις ἐδὲν ἀδικήσας, τῷ πρὸς τὴν πατρίδα θυμῷ

¹ In hoc casu dedit R. de suo pro lect. vulg. τὴν Μαντ. κ. Ἀργ. συμμαχίαν, δ' Ἀλκ. προσγενομένην. Cur autem R. hunc casum praetulerit, neglecta prorsus Anon. & V. lectione τῆς M. κ. Ἀ. συμμαχίας — προσγενομένης, quae mihi quidem cum Bryano magis arridet, haud video.

² Ita scribi voluit Br. pro vulg. ἐξεπολέμησε.

³ H. Steph. ἐδένα scribendum putat. Id Br. probat. Quis autem fuerit ille Dion, latet. Br. susp. ὁ Ἴων — Chius ille, cujus opera plurima citat Athenaeus, tum stricta, tum soluta oratione composita: cujus etiam in rebus Graecis testimonium frequenter adhibet Plutarchus. R. haec annotat: „Aldina ὁ Δίων dedit prima. In Juntina est ἡδίων; num παρ' ἧς ἐδ' ἐν Φησίῳ ἢ Δίωνα ἀπολαβεῖν χάριν, a qua refertur gratiam negat Dionem licere. Significat oraculum nescio quod clarum ab oraculo Dionae editum, cujusmodi oracula apud Demosth. profant; nisi si Dion Syracusanus in sua quadam ad Platonem epistola hac dictione sit usus.“

μῶ παρανάλωσε. καίτοι καὶ Ἀλκιβιάδης δι' ὄργην με-
γάλων αἴτιος συμφορῶν κατέστη τοῖς πολίταις, ἀλλ'
ὅτε πρῶτον ἔγνω μεταμελημένος εὐγνωμόνησε· καὶ
πάλιν ἀπορρίφεις, ἐκ ἐπειδὴ τοῖς στρατηγοῖς ἀμαρτάνε-
σιν, ἐδὲ παρεῖδε κακῶς βελευομένους καὶ κινδυνεύοντας·
ἀλλ', ὅπερ Ἀριστείδης ἐπαινεῖται μάλιστα πράξας πρὸς
Θεμισουλέα, τῷτ' ἐποίησε πρὸς τὰς τότε ἄρχοντας, ἔ-
φλεξεν ὄντας, ἑλθὼν, καὶ Φράσας τὸ δέον καὶ διδάξας.
Μάρκιος δὲ πρῶτον μὲν ὅλην κακῶς ἐποίησεν τὴν πόλιν,
ἔχ' ὑφ' ὅλης παθῶν, ἀλλὰ τῷ βελτίει καὶ κρατίει
μέρους συναδικηθέντος αὐτῷ καὶ συναληγήσαντος· ἔπειτα
πολλαῖς πρεσβείαις καὶ δεήσεσι μίαν ἰωμένων ὄργην καὶ
ἀνίαν ¹, ἢ τευχθεῖς ², ἔτ' εἶξας, ἐδήλωσεν ἐπὶ τῷ
διαφθεῖραι τὴν πατρίδα καὶ καταβαλεῖν, ἔχ' ὅπως ἀπο-
λάβῃ καὶ κατέλθῃ, βαρὺν πόλεμον καὶ ἄσπονδον ἐπανη-
ρημένος. τέτω γε ³ φήσει τις διαφέρειν. Ἀλκιβιά-
δην μὲν γὰρ ἐπιβελευόμενον ὑπὸ Σπαρτιατῶν, διὰ δέος
ἄμα καὶ μῖσος αὐτῶν μεταστῆναι πρὸς Ἀθηναίους ⁴.
Μαρκίῳ δὲ πάντα δίκαια ποιῶντας Οἰολέσκας, ἢ κα-
λῶς εἶχεν ἐγκαταλιπεῖν. καὶ γὰρ ἠγεμῶν ἀποδέδεικτο,
καὶ μεγίστην πίσιν εἶχε μετὰ δυνάμεως, ἔχ' ὡς ἐκείνος,
ἀποχρωμένων μᾶλλον, ἢ χρωμένων αὐτῷ Λακεδαιμο-
νίων, ἐν τῇ πόλει περιῶν, καὶ κυλινόμενος αὐθις ἐν
τῷ στρατοπέδῳ, τέλος εἰς τὰς Τισαφέρνης χεῖρας ἀφῆ-
κεν

¹ V. ἀνοίαν; quod Br. placet. Idem sentit H. Steph. licet
ἀνίαν ferri posse fatetur. R. defendit lectionem vulg. eamque
vertit aegritudinem, vulnus animi offensioibus sauciati.

² Ita ex emend. H. Steph. ab ea nimirum verbi ἰεγγομα
significatione metaphorica, qua dicitur aliquis esse ἀτεγχεῖς, qui
rigidus est, seu rigide in sua sententia perstat: cujus animus
nullis precibus emolliri & flexi potest, atque a proposito dimo-
veri. Aldina dedit ἔτε χθεῖς; Florent. ἔτ' ἐγχεῖς.

³ R. susp. εἶτα καὶ τῆτω γε, cum insequens γὰρ otiosum
foret.

⁴ R. deesse videtur καλὸν καὶ δίκαιον ἦν.

κειν αὐτόν ¹. εἰ μὴ νῆ Δία μὴ Φθαρήναι τὰς Ἀθήνας παντάπασι, ποθῶν κατελθεῖν, ἐθεράπευε.

III. Χρήματα τοίνυν ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης καὶ λαβεῖν ἐν εὐ πολλάνικς ἐν δωροδοκιῶν, καὶ διαδέδαι κανῶς εἰς τρυφὴν καὶ ἀπολασίαν ἰσόρηται. Μάρκιον δὲ, σὺν τιμῇ διδόντες οἱ στρατηγοί, λαβεῖν ἐν ἐπεισαν. διὸ καὶ μάλισα τοῖς πολλοῖς ἐπαχθῆς ἦν ἐν ταῖς περὶ χρεῶν διαφοραῖς πρὸς τὸν δῆμον, ὡς ἐν ἐπὶ κέρδεσιν, ἀλλὰ δι' ὕβριν καὶ περιφρόνησιν ² τοῖς πένησιν ἐπηρεάζων. Ἀντίπατρος μὲν ἐν ἐπισολῇ τινι γράφων περὶ τῆς Ἀριστοτέλες τῆ Φιλοσόφου τελευταῖης· πρὸς τοῖς ἄλλοις, Φησὶν, ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ πείθειν εἶχε· τὰς δὲ Μαρκίε πράξεις καὶ ἀρετὰς τῆτο μὴ προσὸν ἐπαχθεῖς ἐποίησεν αὐτοῖς τοῖς εὐ παθῆσι, τὸν ὄγκον αὐτῆ καὶ τὴν ἐρημία σύνοικον, ὡς Πλάτων εἶπεν, αὐθάδειαν μὴ ὑπομείναντας. τῆ δ' Ἀλκιβιάδου τῆναυτίον ἐπισαμένε χρῆσαι τοῖς ἐντυγχάνουσιν οἰκειώς, ἐδὲν θαυμασὸν, ἐν οἷς κατάρθε, τὴν δόξαν ἀνθεῖν μετ' εὐνοίας καὶ τιμῆς εὐημερῶσαν. ὅπερ καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἕνια πολλάνικς

χάριν

¹ R. *fusp.* αὐτόν· ὄν ἐκ ἂν, εἰ μὴ νῆ Δία ἐπὶ τῷ μὴ Φθαρήναι; cui Tiffapherni profecto non fuisset blanditus, nisi desiderio flagrasset in patriam redeundi, ne funditus dilaceraretur. H. Steph. verba ποθῶν κατελθεῖν, utrinque interpunctionis nota inclusit, ne παντάπασι cum ποθῶν jungeretur. De sensu verbi θεραπεύειν, improbat idem explicationem, qua Alcibiades dicatur Tiffaphernem θεραπεύειν, Plutarcho significare volente, ἐθεράπευε μὴ Φθαρήναι, id est, τὸ μὴ Φθαρήναι; & est illi θεραπεύω τῆτο μὴ γίνεσθαι idem, ac operam do, ne hoc fiat, addendo, proprie non sonare simpliciter operam do, sed aliquem observando, seu demerendo, operam do, ut &c. Praecipue hunc verbi sensum defendit ex loco Thucydidis l. VI. p. 217. suae editionis, ejusdemque apud ipsum Plut. non desse exemplum monet.

² B. 3. περιφροσύνην.

PLVT. T. 11.

H

χάριν εἶχε καὶ ὤραν. ὅθεν ἕτος μὲν ἐ μικρὰ βλάβας, ἐδ' ὀλίγα τὴν πόλιν, ὅμως ἀπεδείκνυτο πολλὰς ἡγεμῶν καὶ στρατηγός· ἐπειὸς δὲ μετιῶν ἐπὶ πολλαῖς ἀριστείαις καὶ ἀνδραγαθίαις ἀρχὴν προσήκισαν, ἐξέπεσεν. ἕτω τὸν μὲν, ἐδὲ πάχοντες καπῶς, ἐδύνατο μισεῖν οἱ πολῖται· τῷ δὲ περιῆν θαυμαζομένῳ μὴ Φιλεῖσθαι.

IV. Καὶ γὰρ τοὶ Μάρκιος μὲν ἐδὲν ἀπεδείξατο τῇ πόλει στρατηγῶν, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις κατὰ τῆς πατρίδος· Ἀλκιβιάδης δὲ καὶ στρατευομένῳ πολλὰς καὶ στρατηγῶντος ἀπέλαυσαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ παρῶν ἐπραττει τῶν ἐχθρῶν, ὅσον ἐβέλετο, καὶ μὴ παρόντος, ἴχυσαν αἱ διαβολαί. Μάρκιος δὲ παρῶν ὑπὸ Ῥωμαίων κατεδικιάθη, παρόντα δὲ Οὐλοῦσσιοι διέφθειραν, ἐδικαίως μὲν, ἐδ' ὀσίως· αἰτίαν δὲ τῆ εὐλόγου παρέχεν αὐτὸς, ὅτι δημοσίᾳ τὰς διαλύσεις μὴ προσδεξάμενος, ἰδίᾳ δὲ πειθῆεις ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐκ ἔλυσε τὴν ἐχθρῶν, ἀλλὰ τῆ πολέμου μένοντος, ἀπάλεσε τὸν καιρὸν καὶ διέφθειρε· πείσαντα γὰρ ἔδει τὰς πεπισηυότας ἀπελθεῖν, εἰ τῆ πρὸς ἐκείνους δικαίως πλείστον ἐποιεῖτο λόγον· εἰ δὲ μηδὲν ἐφρόντιζεν Οὐλοῦσσιων, ἀλλὰ τὴν ὀργὴν ἐμπλήσαι τὴν ἑαυτῆ βαλόμενος ἐνήγε τὸν πόλεμον, εἴτ' ἔληξεν, ἐδὲ διὰ τὴν μητέρα καλῶς εἶχε Φείσασθαι τῆς πατρίδος, ἀλλὰ καὶ σὺν τῇ πατρίδι τῆς μητρὸς· μέρος γὰρ ἦν καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ τῆς πατρίδος, ἦν ἐπολιόρκει· τὸ δὲ δημοσίαις ἰουσίαις καὶ δεήσει πρέσβειων καὶ λιταῖς ἱερέων ἀπηνῶς χρῆσάμενον, εἴτα χαρίσασθαι τῇ μητρὶ τὴν ἀναχώρησιν, ἐ τῆς μητρὸς ἦν τιμὴ, ἀλλ' ἀτιμία τῆς πατρίδος, οἴησιν καὶ παραιτήσῃ διὰ μίαν γυναῖκα σωζομένης, ὡς ἐκ ἀξίας σώζεσθαι δι' αὐτήν· ἐπίφθονος γὰρ ἡ χάρις, καὶ ὠμὴ καὶ ἀχάριστος ἀληθῶς, καὶ πρὸς ἕδετέρας ἔχουσα τὸ εὐγνωμον· ἀνεχώρησε γὰρ μήτε πειθῆεις ὑπὸ τῶν πολεμ-

λεμαμένων, μήτε πείσας τὰς συμπολεμῶντας. ὧν αἰτίον ἐπάντων, τὸ ἀνομιλήτου τῆς τρόπε, καὶ λίαν ὑπερήφανον καὶ αὐθάδες, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν ἐπαχθές ἐστὶ τοῖς πολλοῖς, τῷ δὲ Φιλοτίμῳ προσόν, γίνεται παντάπασιν ἀγριον καὶ ἀπαραίτητον. ἐ γὰρ θεραπεύσει τὰς πολλὰς, ὡς μὴ δεόμενοι τιμῆς, εἶτα χαλεπαίνουσι μὴ τυγχάνοντες. ἐπεὶ τό γε μὴ λιπαρῆ, μηδὲ θεραπευτικὸν ὄχλων εἶναι, καὶ Μέτελλος εἶχε, καὶ Ἀρισείδης, καὶ Ἐπαμινώνδας· ἀλλὰ τῷ καταφρονεῖν ἀληθῶς ὧν ὄημός ἐστι καὶ δῆναι καὶ ἀφελέδαι κύριος, ἐξοσρακίζόμενοι καὶ ἀποχειροτονούμενοι καὶ καταδικαζόμενοι πολλάκις, ἐν ὠργίζοντο τοῖς πολίταις ἀγνωμονῶσιν, ἀλλ' ἠγάπων αὐτοὺς μεταμελομένους, καὶ διηλλάττοντο παρακαλόντων. τὸν γὰρ ἦμισα θεραπευτικὸν ἦμισα πρέπει τιμωρητικὸν εἶναι τῶν πολλῶν· ὡς τὸ χαλεπαίνειν μάλις μὴ τυγχάνοντα τῆς τιμῆς, ἐν τῆ σφόδρα γλίχεθαι φυόμενον.

V. Ἀλκιβιάδης μὲν ἔν ἐν ἠρνεῖτο τιμώμενος χακρεῖν, καὶ δυσφορεῖν παρορώμενος, ὃθεν ἐπειράτο προσφιλῆς εἶναι τοῖς παρῶσι καὶ κεχαρισμένος. Μάρκιον ἱ δὲ θεραπεύειν μὲν ἐν εἶα τὰς τιμῶν δυναμένους καὶ αὐξῆιν, τὸ ὑπερήφανον, ὀργὴν δὲ καὶ λύπην ἀμελεμένω τὸ Φιλότιμον παρεῖχε. καὶ ταῦτ' ἐστὶν, ἃ τις ἀν αἰτιάσαιτο τῆ ἀνδρός· τὰ δ' ἄλλα πάντα λαμπρά. σωφροσύνης δὲ καὶ χρημάτων ἐγκρατείας ἕνεκα τοῖς ἀρίστοις καὶ καθαρωτάτοις τῶν Ἑλλήνων ἀξιον αὐτὸν παραβάλλειν, ἐν Ἀλκιβιάδῃ μὰ Δία, τῷ θρασυτάτῳ περὶ ταῦτα, καὶ ὀλιγωροτάτῳ τῆ καλῆ γενομένῳ.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

Τὰ μὲν ¹ Συρακυσίων πράγματα πρὸ τῆς Τιμολέοντος εἰς Σικελίαν ἀποσολῆς ἕτως εἶχεν. ἐπεὶ Δίων μὲν ἐξελάσας Διονύσιον τὸ τύραννον, εὐθύς ἀνηρέθη δόλω, καὶ διέσῃσαν ² οἱ σὺν Δίῳ Συρακυσίαις ἐλευθερώσαντες· ἡ δὲ πόλις, ἄλλον ἐξ ἄλλου μεταβάλλουσα συνεχῶς τύραννον, ὑπὸ πλήθους κακῶν μικρὸν ἀπέλιπεν ἔρημος εἶναι· τῆς δ' ἄλλης Σικελίας, ἡ μὲν ἀνάσματος καὶ ἀπολις παντάπασιν ἤδη διὰ τὰς πολέμους ³ ὑπῆρχεν, αἱ δὲ πλείται πόλεις ὑπὸ βαρβάρων μιγάδων καὶ στρατιωτῶν ἀμίδων ⁴ κατείχοντο, βραδίως προσιεμένων τὰς μεταβολὰς τῶν δυνασειῶν. Διονύσιος ἔτει ⁵ δεκάτῳ ξένους συναγαγὼν, καὶ τὸν τότε κρατῦντα τῶν Συρακυσίων Νησαίων ⁶ ἐξελάσας, ἀνέλαβε τὰ πράγματα
τα

¹ Anon. Principium abruptum videri potest ob ordinem a librariis perturbatum. Haec enim vita post vitam Dionis collocanda erat.

² Xyl. vertit: *dissentatis* iis, qui in afferenda libertate Syracularum Dionem adjuverant, — reprehenditque Antonium Tudertinum, qui vocabulum *διέσῃσαν* per *insurgere* reddiderat. Alii, latini nostratesque interpp. transferunt per *dissentire*. V. dat *συνέσῃσαν*, e Cat. l. v. Frft.

³ V. *πολεμίας*. Idem in seq. l. ante *μιγάδων* ponit *καὶ*.

⁴ Xyl. vult *ἑμίδων*, cum milites non solerent nullo stipendio tyrannis inservire. R. autem tuetur lesionem vulgarem, vertendam *mercede carentium*, h. e. conductore, mercedem daturo, verabschiedete, abgedankte Soldaten.

⁵ V. *δ' ἔτει*, Cat. l. v. Frft.

⁶ De hoc nomine in edit. R. extat haec nota: „Fl. Anon. & V. Νυσαίων. Diod. Sic. l. 16. habet Νύψιον.“ In Cat. Frft. left. var. ita est notata: Νυσαίων V. Anon. Νήσαιον V. — Quis fuerit iste Nysaeus, quem Dionysius expulit, dissentiunt interpp. Non male coniecisse videtur *Kindius* in nota suae versionis ad h. l. de Nysaeo, filio Dionysii majoris, ex Aristomache, Dionis sore nato, cujus mentionem facit *Cornelius*, in Dion. c. 1.

&c

τα πάλιν, καὶ καθεστήκει τύραννος ἐξ ἀρχῆς, παραλόγως μὲν ὑπὸ μικρᾶς δυνάμεως τὴν μεγίστην τῶν πάποτε τυραννίδων ἀπολέσας, παραλογώτερον δ' αὖθις, ἐκ Φυγάδος καὶ ταπεινῶ τῶν ἐκβαλόντων κύριος γενόμενος. οἱ μὲν ἔν ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακουσίων ἐδάλευον ἕτ' ἄλλως ἐπιεικεῖ τυράννῳ, καὶ τότε παντάπασιν ὑπὸ συμφορῶν ἀπηγγριαμένῳ τὴν ψυχὴν· αἱ δὲ βέλτισοι καὶ γναιριμώτατοι πρὸς Ἰκέτην τραπέντες, τὸν δυναστεύοντα τῶν Λεοντίνων, ἐπέτρεψαν αὐτὰς ἐκείνῳ, καὶ στρατηγὸν εἴλοντο τῷ πολέμῳ, βελτίῳ μὲν ἄδενός ὄντα τῶν ὁμολογημένως τυράννων, ἐτέραν δ' ἐν ἔχοντες ἀποσροφὴν, καὶ πειθεύσαντες Συρακουσίῳ τὸ γένος ὄντι, καὶ κειμήλιον δύναντι ἀξιόμαχον πρὸς τὸν τύραννον.

II. Ἐν τῷ τῷ δὲ Καρχηδονίῳ σὺλῳ μεγάλῳ παραγενομένων εἰς Σικελίαν, καὶ τοῖς πράγμασιν ἐπαιωρημένων, Φοβηθέντες οἱ Σικελιώται, πρεσβείαν ἐβέλοντο πέμπειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ παρὰ Κορινθίων βοήθειαν αἰτεῖν, ἢ μόνον διὰ τὴν συγγένειαν, ἢ δ' ἂν ἔτι ἤδη πολλάκις ¹ εὐεργέτητο πειθεύοντες ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πόλιν ὄρῶντες Φιλελεύθερον καὶ μισοτυραννοῦ ² ἔσαν αἰεὶ, καὶ τῶν πολέμων ³ τὰς πλείους καὶ μεγίστας πεπολεμηκυῖαν, ἐχ' ὑπὲρ ἡγεμονίας καὶ

H 3

πλεό-

& qui in Diod. Sic. l. 16. c. 6. falso appellatur Narsaeus, eum fuisse suspicans, qui, tantis rerum mutationibus, imperium paternum Syraculis affectaverit, nunc autem impetu Dionysii amiserit. Unum tantum obstat, quod Justinus L. 21. c. 1. refert, Dionysium multo ante non cognatos tantum fratrum, sed etiam ipsos interfecisse, ut quibus confortii regnum debebat, ne spiritus quidem confortium relinqueret, tyrannidem in suos prius quam in externos auspiciatus.

¹ V. πολλά. Forsan utrumque esse copulandum, πολλάκις, susp. R.

² V. Φιλοτύραννον, Cat. l. v. Frst.

³ V. τῶν πολέμων. ibid.

πλευροξίας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. ὁ δ' Ἰκέτης, ἅτε δὴ τῆς στρατηγίας ὑπόθεσιν τὴν τυραννίδα πεποιημένος, ἔ τὴν Συρακυσίων ἐλευθερίαν, κρύφα μὲν ἤδη πρὸς τὰς Καρχηδονίους διείλετο, Φανερώς δὲ τὰς Συρακυσίους ἐπῆνει, καὶ τὰς πρέσβεις εἰς Πελοπόννησον συνεξέπεμψεν. ἔ βεβλόμενος ἐλθεῖν συμμαχίαν ἐκείθεν, ἀλλ' ἐν, ὅπερ εἰδὸς ἦν, οἱ Κορίνθιοι διὰ τὰς Ἑλληνικὰς ταραχὰς καὶ ὀχολίας ἀπέκλιψαν τὴν βοήθειαν, ἐλπίζων ὅσον ἐπὶ τὰς Καρχηδονίους τὰ πράγματα μετὰξειν, καὶ χρήσεται συμμάχοις καὶ συναγωνισαῖς ἐκείνοις ἐπὶ τὰς Συρακυσίους, ἢ κατὰ τὴν τύραννον. ταῦτα μὲν ἐν ὀλίγον ὕπερον ἐξηλέγχθη.

III. Τῶν δὲ πρέσβεων παραγενομένων, οἱ Κορίνθιοι κηδεσθαι μὲν αἰεὶ τῶν ἀποικίδων πόλεων καὶ μάλινα τῆς Συρακυσίων εἰωθότες, ἔδενός δ' αὐτοῖς τότε τῶν Ἑλληνικῶν κατὰ τύχην παρενοχλήντος, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ καὶ χολῇ διάγοντες, ἐψηφίσαντο προθύμως βοηθεῖν. ζητημένους δὲ στρατηγῶν, καὶ τῶν ἀρχόντων γραφόντων καὶ προβαλλομένων τὰς εὐδοκιμεῖν ἐν τῇ πόλει σπαράζοντας, εἰς ἐκ τῶν πολλῶν ἀναστὰς ἠνόμασε Τιμολέοντα τὸν Τιμοδόμη ¹, μήτε προσιόντα τοῖς κοινοῖς ἔτι, μήτ' ἐλπίδος ² τοιαύτης γενόμενον, ἢ προαιρέσεως, ἀλλὰ θεῶν τινος, ὡς ἔοικεν, εἰς νῦν ἐμβαλόντος τῶ ἀνδράπῳ. τοσαύτη καὶ περὶ ³ τὴν αἵρεσιν εὐθύς ἐλαμψε τύχης εὐμένεια, καὶ ταῖς ἄλλαις πράξεσιν ἐπηκολέσθη-

¹ Timaei est apud Diod. Sic. l. 16. Ita Palmerius & Dacer.

² R. susp. μήτ' ἐπ' ἐλπίδος. Br. suspectam habet vocem seq. γενόμενον, & levissima mutatione mavult legi γενόμενον, quod vere Plutarchianum censet. Idem monet, Diod. l. c plane contrarium asserere, cum tradat, Corinthios ducem elegisse Timoleonta, πρωτεύοντα τῶν ἀνδράπῳ τε καὶ συντάσει στρατηγικῇ.

³ R. susp. γὰρ περὶ. Pro αἵρεσιν V. dat προαιρέσιν.

λάβησε χάρις ¹, ἐπισημῶσα τὴν ἀρετὴν τῆ ἀνδρός. ἦν μὲν ἔν γονέων ἐπιφανῶν ἐν τῇ πόλει, Τιμοδήμα καὶ Δημαρίης, Φιλόπατρις δὲ καὶ πρῶτος διαφερόντως, ὅσα μὴ σφόδρα μισοτύραννος εἶναι καὶ μισοπόνηρος. ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ² ἔτω καλῶς καὶ ὀμαλῶς ἐκέκρατο τὴν Φύσιν, ὡσεὶ πολλὴν μὲν ἐν νέῳ σύνεσιν, ἔνι ἐλάττω δὲ γηρῶντος ἀνδρείαν ἐπιφαίνεσθαι ταῖς πράξεσιν. ἀδελφὸν δ' εἶχε Τιμοφάνην, πρεσβύτερον, ἔδεν αὐτῷ προσόμοιον, ἀλλ' ἐμπληκτον, καὶ διεφθαρμένον ἔρωτι μοναρχίας ὑπὸ Φίλων Φαύλων καὶ ξένων στρατιωτικῶν ³ ἀεὶ περὶ αὐτὸν ὄντων, ἔχειν τι δοκῶντα βαγδάϊον ἐν ταῖς στρατείαις καὶ Φιλοκύνδυνον. ὧ καὶ τὰς πολίτας προσαγόμενος, ὡς ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ δραστήριος, ἐφ' ἡγεμονιῶν ἐτάττετο. καὶ πρὸς ταῦτα Τιμολέων αὐτῷ συνηργεῖ, τὰ μὲν ἀμαρτήματα παντάπασιν ἀποκρύπτων, ἢ μικρὰ φαίνεσθαι ποῶν, ἃ δ' ἢ Φύσις ἐξέφερεν ἀσεΐα κατακοσμῶν ⁴ καὶ συναύξων.

IV. Ἐν δὲ τῇ πρὸς Ἀργεῖκας καὶ Κλεωναῖκας μάχῃ τῶν Κορινθίων ὁ μὲν Τιμολέων ἔτυχεν ἐν τοῖς ὀπλίταις τεταγμένος, τὸν δὲ Τιμοφάνην τῶν ἰππέων ἡγούμενον καταλαμβάνει κίνδυνος ὀξύς. ὁ γὰρ ἵππος αὐτὸν ἀπεσεύσατο πληγῇ περιπεσὼν εἰς τὰς πολεμικὰς, καὶ τῶν ἐταίρων οἱ μὲν εὐθὺς ἐσκορπίθησαν φοβηθέντες· οἱ δὲ παραμεινάντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μαχόμενοι, χαλεπῶς ἀντεῖχον. ὡς ἔν ὁ Τιμολέων κατείδε τὸ συμβεβηκὸς, δρόμῳ προσβοηθήσας ⁵, καὶ τὴν ἀσπίδα τῆ Τιμοφάνης κειμένην προδέμενος, καὶ πολλὰ μὲν

H 4

ἀκον-

¹ V. χαρῆς. Cat. 1. v. Frst.

² V. πολ.εμικῶν. ibid.

³ R. quaerit, num στρατιωτῶν, cum ξένων adjectivum sit, non substantivum? Addit tamen, Plutarchum saepe adjectiva forma pro subst. uti.

⁴ R. sup. συγκατακοσμῶν.

⁵ V. καταβοηθήσας. Cat. 1. v. Frst.

ἀκροντίσματα, πολλὰς δὲ πληγὰς ἐν χειρὸς ἀναδεξάμενος εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα, μόλις ἐώσατο τὰς πολεμίας, καὶ διέσωσε τὸν ἀδελφόν. ἐπεὶ δ' οἱ Κορίνθιοι, δεδιότες, μὴ πάθωσιν, οἷα καὶ πρότερον, ὑπὸ τῶν συμμάχων, ἀποβαλόντες τὴν πόλιν, ἐψηφίσαντο τρέφειν ξένους ¹, τετρακοσίους, καὶ τέττων ἄρχοντα Τιμοφάνην κατέστησαν. ὁ δὲ τῶν καλῶν καὶ δικαίων ὑπεριδὼν, εὐθὺς ἐπέβαινε, ἐξ ὧν ποιήσεται τὴν πόλιν ὑφ' αὐτῷ, καὶ συχνὰς ἀνελὼν ἀκρίτας τῶν πρώτων πολιτῶν, ἀνέδειξε αὐτὸς ἑαυτὸν τύραννον. βαρέως δὲ φέρων ὁ Τιμολέων, καὶ συμφορὰν ποιέμενος ἑαυτῷ τὴν ἐκείνης κακίαν, ἐπεχείρησε μὲν αὐτῷ διαλέγεσθαι, καὶ παρακαλεῖν, ἀφέντα τὴν μακίαν καὶ δυσυχίαν τῆς ἐπιθυμίας ἐκείνης, ζητεῖν τινα τῶν ἡμαρτημένων ἐπανόρθωσιν πρὸς τὰς πολίτας. ἀπώσαμένους δ' ἐκείνης καὶ πατάφρουήσαντος, ἔτω παραλαβὼν τῶν μὲν οἰκείων Αἰχύλον, ἀδελφὸν ὄντα τῆς Τιμοφάνους γυναῖκος, τῶν δὲ φίλων τὸν μάντιν, ὃν Σάτυρον μὲν Θεόπομπος, Ἐφορος δὲ καὶ Τίμαιος Ὀρθαγόραν ὀνομάζουσιν, καὶ διαλειπὼν ἡμέρας ὀλίγας, αὐτὸς ἀνέβη πρὸς τὸν ἀδελφόν. καὶ περιστάτες αὐτὸν οἱ τρεῖς καδικέτευσον, ἀλλὰ νῦν γε χρησάμενον λογισμῶν μεταβαλέσθαι. τῷ δὲ Τιμοφάνους πρῶτον μὲν αὐτῶν καταγελῶντος, ἔπειτα δὲ πρὸς ὄργην ² ἐπιφερομένους καὶ χαλεπαίνοντος, ὁ μὲν Τιμολέων ἀποχωρήσας μικρὸν αὐτῷ, καὶ συγκαλυψάμενος, εἰσήκει δακρύων.

¹ Vulgatis deest comma post h. v. quod R. e Juntina revocavit. Constructio haec est: ἐπεὶ οἱ Κορίνθιοι ἐψηφίσαντο τρέφειν ξένους, Corinthii cum decrevissent publice milites mercenarios alere, κατέστησαν τετρακοσίους, constituerunt eorum trecentum, atque praefectum eorum T. — Nisi sic construatur, delendum censet καὶ ante τέττων. Henr. Steph. in partic. ἐπεὶ, a qua periodus incipit, eundem sensum statuit, quem Tom. I. p. 1. not. 5 supposuit, ἐπεὶ δὲ explicans per ἀλλὰ.

² V. καὶ ὄργην. Cat. l. v. Frst.

δακρύων· ἐκεῖνοι δὲ τὰ ξίφη σπασάμενοι, ταχὺ δια-
Φθείρασι αὐτόν.

V. Τῆς δὲ πράξεως διαβοηθείσης, οἱ μὲν κράτι-
σοι τῶν Κορινθίων ἐπήνυεν τὴν μισοπονηρίαν καὶ μεγαλο-
ψυχίαν τῷ Τιμολέοντος, ὅτι χρηστὸς ὢν καὶ Φιλοίπειος,
ὅμως τὴν πατρίδα τῆς οἰκίας ¹, καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ δι-
καιον προετίμησε τῷ συμφέροντος, ἀριεῦντα μὲν ὑπὲρ
τῆς πατρίδος διασώσας τὸν ἀδελφὸν, ἐπιβλεύσαντα δ'
αὐτῇ καὶ καταδελωσάμενον ² ἀποκλείνας. οἱ δὲ μὴ δυ-
νάμενοι ζῆν ἐν τῇ ³ δημοκρατίᾳ, καὶ πρὸς τὰς δυνά-
σας ἀποβλέπειν εἰσθότες, τῷ μὲν θανάτῳ τῷ τυράννῳ
προσεποιοῦντο χαίρειν, τὸν δὲ Τιμολέοντα λοιδορῶντες ⁴,
ὡς ἀσεβὲς ἐξειργασμένον καὶ μυσῶδες ἔργον, εἰς ἀδυ-
μίαν περιέεθσαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν μητέρα δυσφορεῖν
πυθόμενος, καὶ Φωνᾶς τε δεινὰς καὶ κατάρας ἐπ' αὐ-
τὸν ἀρᾶσαι Φριώδεις, ἐβάδιζε παραμυθησόμενος, ἣ δὲ
προσιδεῖν ἔχ ὑπέμεινε τὴν ὄψιν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἀπ-
έλεισε, τότε δὴ παντάπασι περιλυτος γενόμενος, καὶ
συνταραχθεὶς τὴν διάνοικον, ὤρμησε μὲν, ὡς διαφθερῶν
ἑαυτὸν, ἀπέχεσθαι τροφῆς· τῶν δὲ φίλων ἔ περιιδόν-
των, ἀλλὰ πᾶσαν δέησιν καὶ πᾶσαν ἀνάγκην προσ-
ενεγκάμενων, ἔγνω ζῆν καθ' ἑαυτὸν ἐκ μέσση γενόμενος,
καὶ πολιτείαν μὲν ἅπασαν ἀφῆκε, τὰς δὲ πρώτας χρό-
νας ἐδὲ κατιῶν εἰς πόλιν, ἀλλ' ἀδημονῶν καὶ πλανώμενος
ἐν τοῖς ἐρημοτάτοις τῶν ἀγρῶν διέτριβεν.

VI. Οὕτως αἱ κρίσεις, ἂν μὴ βεβαιότητα καὶ βί-
μην ἐκ λόγου καὶ Φιλοσοφίας προσλάβωσιν ἐπὶ τὰς πρά-
ξεις.

H 5

¹ Ita legi placuit 3r. ex Fl. & Ald. pro vulg. οἰκίας.

² Br. mavult καταδελωσόμενον, cum nondum patriam red-
gisset in servitutem, sed id moliretur.

³ V. ζῆν ἐν τῇ. Id. pro seq. πρὸς habet κατὰ. Cat. lect.
var. Frst.

⁴ V. Τιμωρῶντες. Ibid.

ζεις ¹, σείονται καὶ παραφέρονται ῥαδίως ὑπὸ τῶν τυ-
 χόντων ἐπαίνων καὶ ψόγων ², ἐκκροόμεναι τῶν οἰκείων
 λογισμῶν. δεῖ γὰρ ἔ μόνου ³ τὴν πρᾶξιν καλὴν εἶναι
 καὶ δικαίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν, ἀφ' ἧς πράττεται,
 μόνιμον καὶ ἀμετάπλητον, ἵνα πράττωμεν δοκιμάσαντες
 μηδ', ὥσπερ οἱ λίχνοι, τὰ πλήσμια τῶν ἐδεσμάτων
 ὀξυτάτη διώνοντες ἐπιθυμία, τάχιστα δυσχεραίνουσιν ἐμ-
 πληθέοντες. ἔ τως ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς πράξεσι συντελεθει-
 σαις ἀθυμῶμεν δι' ἀδένεια, ἀπομαραινομένης τῆς τῷ
 καλῷ Φαντασίας. αἰχρὸν γὰρ ἢ μετάνοια ποιεῖ καὶ
 τὸ καλῶς πεπραγμένον ἢ δ' ἐξ ἐπισήμης ὠρημένη
 καὶ λογισμῶ προαίρεσις, ἐδ' ἂν πλάσωσιν αἱ πράξεις,
 μεταβάλλεται. διὸ Φωκίων μὲν ὁ Ἀθηναῖος, τοῖς ὑπὸ
 Λεωθόενος πραττομένοις ἐναντιωθεὶς, ἐπειδὴ κατορθῶν
 ἐκείνου ἐδόκει, καὶ θύοντας ἑώρα καὶ μεγαλαυχόμε-
 νος τῇ νίκῃ τὰς Ἀθηναίους, εἶπεν, ὡς ἐβέλετο ἂν ⁴
 αὐτῷ ταῦτα μὲν πεπραχῆναι, βεβηλεῦσθαι δ' ἐκείνου.
 σφοδρότερον ⁵ δ' Ἀρισεΐδης ὁ Λοκρὸς, εἰς ὧν τῶν Πλά-
 τανος ἐταίρων, αἰτῶντος μὲν αὐτὸν ⁶ γυναῖκα Διονυσίε
 τῷ πρεσβυτέρῃ μιᾷ τῶν θυγατέρων, ἥδιον ἂν ἔφη νε-
 κρὰν ἰδεῖν τὴν κόρην, ἢ τυράννῳ συνοικῆσαν. ἀποκλιεί-
 ναντος

1 R. quaerit, annon post h. v. desit ἰόντων.

2 Has voces καὶ ψό. omittere quosdam Vett. codd. testatur H. Steph. eosque sequi haud dubitat.

3 Interponit V. post h. v. ὡς ἔοικε; & ita, quosdam codd. vet. exhibere, annotat H. Steph.

4 Huic loco inesse nonnihil obscuritatis, monet Xyl. Plinius autem dicuntur in Vit. Phocion. c. 23. & Apophth. Pro αὐτῷ V. ἔ τως; quod & legis in Apophth. ἐρωτηθεῖς, εἰ ταῦτα ἤθελεν ἔ τω πεπραχῆναι; In Phoc. αὐτῷ. Neutrum placuit Mosi Dufoul, qui praetulit αὐτῷ, quod nostro loco datur.

5 Subaudi γι ἀπεφθίγγατο, vel simile quid. R. Eidem post Λοκρὸς videtur deesse ὄς. Ni ἀπεφθίγγ. subaudiamur, & ὄς addatur, proximum μὲν stare non posse censet.

6 Ita dedit R. ex Junt. & Br. legendum censuit, vel αὐτῷ, pro vulg. αὐτῷ, quod Aldina prima dedit.

ναντος δὲ τὰς παῖδας αὐτᾶ μετ' ὀλίγον χρόνον τῆ Διονυσίᾳ, καὶ πυθομένε πρὸς ὕβριν, εἰ τὴν αὐτὴν ἐπιγνώμην ἔχοι περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν θυγατέρων, ἀπεκρίνατο ¹, τοῖς μὲν γεγενημένοις λυπεῖσθαι, τοῖς δ' εἰρημένοις μὴ μεταμέλεσθαι ². ταῦτα μὲν ἔν ἴσως μελέζονος καὶ τελειοτέρας ἀρετῆς ἐσιν.

VII. Τὸ δὲ Τιμολέοντος ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις πάθος, εἴτ' οἷός τις ἦν τῆ τεθνηκότος, εἴτε τῆς μητρὸς αἰδῶς, ἔτω κατέκλασε καὶ συνέτριψεν αὐτῆ τὴν διανοίαν, ὡς' εἴκοσι χεθὸν ἐτῶν διαγενομένων, μηδεμίᾳς ἐπιφανῆς, μηδὲ πολιτικῆς ἄψαθαι πράξεως. ἀναγερθέντος ἔν αὐτῆ, καὶ τῆ δήμῳ προθύμῳ δεξαμένῳ καὶ χειροτονησάντος, ἀναστὰς Τηλεκλείδης, ὁ τότε καὶ δυνάμει καὶ δόξῃ πρωτεύων ἐν τῇ πόλει, παρεκάλει τὸν Τιμολέοντα περὶ τὰς πράξεις ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι καὶ γενναῖον. Ἄν μὲν γὰρ, ἔφη, καλῶς ἀγωνίσῃ, τύραννον ἀνηρηκέναι δόξομεν ³. ἂν δὲ Φαύλως, ἀδελφόν-Παρασκευαζομένῳ δὲ τῆ Τιμολέοντος τὸν ἐκπλεν ⁴, καὶ στρατιώτας συνάγοντος, ἐκομίδῃ γράμματα πρὸς τὰς Κορινθίους παρ' Ἰκέτα, μηνύοντα τὴν μεταβολὴν αὐτῆ καὶ προδοσίαν. ὡς γὰρ τάχιστα τὰς πρέσβεις ἐξέπεμψε, τοῖς Καρχηδονίοις προσθέντος ⁵ ἀναφανδῶν, ἔπρατε μετ' ἐπεινῶν, ἵπως Διονύσιον ἐκβαλῶν Συρακυσῶν, αὐτὸς ἔσαι τύραννος. καὶ δεδοικῶς, μὴ, πρότερον ἐλθῆσης

¹ Teste H. Steph. priores edd. habuerunt ἀντεπεκρίνατο, pro quo vel ἀπεκρίνατο, vel ἀντεπεκρίνατο legendum putavit.

² Ita V. (in Cat. Frft. μεταμελέσθαι) Vulgo μεταμελεῖσθαι.

³ Junt. Ald. Crat. δόξομεν. R. mavult ἀνηρηκέναι σε δόξομεν, adnotans, e vulg. lectione, si bene habeat, necessario sequi, Teleclidem in conjuratis contra Timophanem fuisse, quam supra in percussoribus ejus non memoretur.

⁴ R. mavult πρὸς τὸν ἐκπλεν.

⁵ V. καταθέντος. Cat. l. v. Frft.

Ἰάσης ἐκ Κορίνθου δυνάμει καὶ στρατηγῶ, διαφύγωσιν αἱ πράξεις αὐτὸν, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν τοῖς Κορινθίοις φράζουσαν, ὡς ἐδὲν δεοὶ πράγματα καὶ δαπάναις ἔχειν αὐτὰς, πλείονας εἰς Σικελίαν καὶ κινδυνεύοντας, ἄλλως τε καὶ ¹ Καρχηδονίαν ἀπαγορευόντων, καὶ παραφυλαττόντων ² ναυσὶ πολλαῖς τὸν εὐλογον, ἕως αὐτὰς ἀναγκασθεῖς, ἑκείνων βραδυνόντων, ποιήσασθαι συμμάχους ἐπὶ τὸν τύραννον. τέτων δὲ τῶν γραμμάτων ἀναγνωθέντων, εἰ καὶ τις ἠπίως ³ εἶχε πρότερον τῶν Κορινθίων πρὸς τὴν στρατείαν, τότε πάντας ἢ πρὸς τὸν Ἰκέτην ὄργη παρῶξεν, ὥστε συγχωρηθῆσαι προθύμως τῷ Τιμολέοντι, καὶ συμπαρασκευάσαι τὸν ἔμπλεον.

VIII. Γενομένων δὲ τῶν νεῶν ἐτοιμῶν, καὶ τοῖς στρατιώταις, ἃν ἔδει, ποριζόντων, αἱ μὲν ἱερεῖαι τῆς Κόρης ἄναρ ἔδοξαν ἰδεῖν τὰς θεὰς πρὸς ἀποδημίαν τινα μελλομένας, καὶ λεγέσας, ὡς Τιμολέοντι μέλλασιν συμπλεῖν εἰς Σικελίαν. διὸ καὶ τριήρη κατασκευάσαντες ἱερὰν οἱ Κορίνθιοι, ταῦν θεαῖν ἐπαινόμασαν. αὐτὸς δ' ἐνεῖνος εἰς Δελφὸς πορευθεὶς, ἔδωκε τῷ θεῷ, καὶ καταβαίνοντος εἰς τὸ μαντεῖον αὐτῶ, γίνεται σημεῖον. ἐκ γὰρ

1 V. dedit καί, quo vulg. carent. R. tamen suspicatur, Plutarchum ἄλλως ἢ sine καί eodem sensu usurpasse, quo alii ἄλλως ἢ καί usurpant. Saltim & in aliis scriptoribus ἄλλως ἢ, legi sine καί, testis est Reusmann in not. ad Devar. de gr. ling. particulis p. 41. Loco, quem ex Isocr. ad Nicocl. allegat: ἄλλως ἢ ἐπειδὴ ἀμφισβητήσιν, praesertim cum dissentiant — alium adjungere placet ex Socrat. memor. libr. 1. c. 2. §. 59. ἄλλως ἢ εἶν πρὸς λέγω καὶ θρασεῖς ὡσι. Adnotat quidem Ernesti: „pro ἄλλως ἢ εἶν legendum videtur ἄλλως ἢ καί. Non enim copula in hac forma abesse posse videtur, nec aliter usquam reperi.“

2 Ita R. dedit pro vulg. παραφυλαττομένων.

3 i. e. molliter, remisse. R. Bis paulo post sequitur πρὸς, pro quo V. καί exhibet, nec non cap. seq. l. 3. καὶ ἀποδημ. in Cat. l. v. Frft. Idem συγχωρησάσθαι pro συγχωρηθῆσθαι. Ibid.

γὰρ τῶν κρεμαμένων ¹ ἀναθημάτων ταινία τις ἀπορρυσ-
 εῖσα, καὶ Φερομένη, σεφάνης ἔχουσα καὶ νίκας ἐμπε-
 ποιημένας, περιέπεσε τῇ κεφαλῇ τῷ Τιμολέοντος, ὡς
 δοκεῖν αὐτὸν ὑπὸ τῷ Θεῷ σεφανεμένον ἐπὶ τὰς πράξεις
 προπέμπεσθαι. ναῦς δὲ Κορινθίας ἔχων ² ἐπ' αὐτῇ, Κερ-
 κυραίας δὲ δύο, καὶ τὴν δεκάτην Λευκαδίων προσπα-
 ραχόντων, ἀνήχθη. καὶ νυκτὸς ἐμβαλὼν εἰς τὸ πέλα-
 γος, καὶ πνεύματι καλῶ χρώμενος, ἔδοξεν αἰφνιδίως
 φαγέντα ³ τὸν ἄραν ὑπὲρ τῆς νεῶς ἐνχείαι πολὺ καὶ
 περιφανὲς πῦρ. ἐν δὲ τῷ λαμπρῷ ἀρθεῖσα ταῖς μυ-
 στικαῖς ἐμφερῆς, καὶ συμπαραθέουσα τὸν αὐτὸν δρόμον,
 ἦ μάλισα τῆς Ἰταλίας ἐπεῖχον ⁴ οἱ κυβερνήται, κατ-
 ἔστηψεν. οἱ δὲ μάντιες τὸ φάσμα τοῖς ὄνειρασι τῶν
 ἱερειῶν μαρτυρεῖν ἀπεφαίνοντο, καὶ τὰς θεὰς συνεφαπτα-
 μένας τῆς στρατείας προφαίνειν ἐξ ἄραν τὸ σέλας.
 εἶναι γὰρ ἱερὰν τῆς Κόρης τὴν Σικελίαν· ἐπεὶ καὶ τὰ
 περὶ τὴν ἀρπαγὴν αὐτόφθι μυθολογεῖσιν γενέσθαι, καὶ
 τὴν νῆσον ἐν τοῖς γάμοις ἀνακαλυπτήριον αὐτῇ δε-
 ῖναι.

IX. Τὰ μὲν ἔνθα παρὰ τῶν Θεῶν ἔτω τὸν σόλον
 ἐθάρρυνεν, καὶ σπεύδοντες ὡς τὸ πέλαγος ⁵ διαπλέοντες,
 ἐνομιζόντο παρὰ τὴν Ἰταλίαν. τὰ δ' ἀπὸ τῆς Σικε-
 λίας ἀγγελλόμενα πολλὴν ἀπορίαν τῷ Τιμολέοντι, καὶ
 δυσθυμίαν τοῖς στρατιώταις παρεῖχεν. ὁ γὰρ Ἰκέτης,
 μάχη νευικηδῶς Διονύσιον, καὶ τὰ πλείεστα μέρη τῶν
 Συρακουσῶν κατεληφώς, ἐκεῖνον μὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν
 καὶ τὴν καλεσμένην νῆσον συνεσαλμένον αὐτὸς συνεπα-
 λίσ-

¹ V. κρεμαθέντων.

² V. Κορινθίας μὲν ἔχων.

³ V. καταραγέντα vel προπαραγέντα. Cat. l. v. Frft.

⁴ V. ὃν μάλισα τὰς Ἰταλ. ἐπεῖχον οἱ κυβ. Ibid.

⁵ R. suffr. ὡς πόλεμον πύλαγοι δ. ut mare trajicientes ab hostibus infessum.

λιόρκει καὶ συμπεριτείχιζε ¹. Καρχηδονίαις δὲ Φρον-
 τίξειν ἐκέλευεν, ὅπως ἐν ἐπιβήσοιτο Τιμολέων Σικελίας,
 ἀλλ' ἀπωθέντων ἐκείνων, αὐτοὶ καθ' ἡσυχίαν διανεμῶν-
 ται πρὸς ἀλλήλους τὴν νῆσον. οἱ δὲ πέμπτησιν εἴησι
 τρήρεις εἰς Ῥήγιον, ἐφ' ἧν ἔπλεον πρεσβευταὶ παρ'
 αὐτῷ πρὸς ² Τιμολέοντα, κομίζοντες λόγους τοῖς πρατ-
 τομένοισι ὁμοίως. παραλογαὶ γὰρ εὐπρεπεῖς καὶ προ-
 Φάσεις ³ ἦσαν ἐπὶ μοχθηροῖς βελεύμασιν, ἀξιάκτων, αὐ-
 τὸν μὲν, εἰ βάλοιτο, Τιμολέοντα σύμβηλον ἦκειν παρ'
 Ἰκέτην, καὶ κοινῶν εὖ διαπεπραγμένων ἀπάντων-
 τας δὲ ναῦς καὶ τὰς στρατώτας ἀποσέλλειν εἰς Κόριν-
 θον, ὡς τῷ πολέμῳ μικρὸν ἀπολείποντος συνηρῆθαι,
 Καρχηδονίων δὲ κωλύειν τὴν διάβασιν, καὶ μάχεσθαι
 πρὸς ⁴ βιαζομένους ἐτοιμῶν ὄντων. ὡς ἔν καταπλεύσαν-
 τες εἰς τὸ Ῥήγιον οἱ Κορίνθιοι, τοῖς τε πρεσβεύμασι
 τέτοις ἐνέτυχον, καὶ τὰς Φοίνικας ἔ πρόσω ναυλοχῶν-
 τας κατέιδον, ἤχθοντο μὲν ὑβρισμένοι, καὶ παρίστατο
 πᾶσιν ὄργη πρὸς ⁵ τὸν Ἰκέτην, καὶ δέος ὑπὲρ Σικελιω-
 τῶν, ἧς σαφῶς ἐώραν ἄλλα λειπομένους καὶ μισθὸν Ἰκέ-
 τη μὲν προδοσίας, Καρχηδονίοις δὲ τυραννίδος. ἐδόκει
 δ' ἀμύχανον ὑπερβαλέσθαι καὶ τὰς αὐτόθι τῶν βαρβά-
 ρων ναῦς διπλασίας ἐφορμέσας, καὶ τὴν ἐκεῖ μετ' Ἰκέτη
 δύναμιν, ἣ στρατηγήσουτες ἤκοιεν ⁶.

X.

¹ scil. una cum civibus, incolis Syracusarum.

² V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft.

³ Hanc Br. conjecturam probavit deditque R. locum ita emendans: παραλογαίαι (ei non placet παραλογή) γὰρ εὐπρε-
 πεῖς, καὶ καλαὶ προΦάσεις. Ut παραλογαίαι suum habet epitheton, ita par esse censet, προΦάσεις quoque suum habere. Vulg. legitur Φάσεις. V. Φύσεις. Cat. l. v. Frft.

⁴ V. καὶ; & in seq. pro ὡς ἔν, ἔσαν. Cat. l. v. Frft.

⁵ V. κατὰ. Ibid.

⁶ R. dedit futurum partic. Vulgo στρατηγήσαντες. Pro ἧ
 Xyl. voluit (& dat Anon.) εἰ. Idem στρατηγεῖν explicat arte
 vel

X. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τιμολέων τοῖς πρεσβευταῖς καὶ τοῖς ἄρχεσι τῶν Καρχηδονίων ἐντυχῶν, ἐπιεικῶς ἔφη κείθεσθαι μὲν οἷς κελεύσει (τί γὰρ ἂν καὶ περαίνειν ἀπειθῶν;) ἐθέλειν δὲ ταῦτα πόλεως Ἑλληνίδος καὶ Φίλης κοινῆς τῆς Ῥηγίνων ἐναγλίον ἀκέσας καὶ εἰπὼν ἐπαλλάττεσθαι. καὶ γὰρ αὐτῶν τῆτο πρὸς ἀσφάλειαν διαφέρειν, κἀκείνας ἐμμενεῖν ¹ βεβαιότερον οἷς ἐπαγγέλλονται περὶ Συρακυσίων, δῆμῳ μάρτυρι τὰς ὁμολογίας παρακαταδεμένους. ταῦτα δ' ὑπέτεινε ² αὐτοῖς ἀπάτην ἐπὶ τῇ διαβάσει τεχνάζων, καὶ συνετέχνάζον οἱ τῶν Ῥηγίνων στρατηγοὶ πάντες, ἐπιθυμῶντες ἐπὶ ³

Κοριν-
 vel consilio imperatorio uti, unde stratagema dicatur, & compositum καταστρατηγεῖν, vox Plutarcho non inusitata, uti paulo post καταστρατηγήσασθαι, callido imperatoris consilio superatum esse. Hinc ita vertit: Videbatur autem fieri non posse, ut vel barbarorum naves duplas ad ipsorum classis numerum, vel si arte, iis evitatis, insulam tenuissent, Icetae copias superarent. R. ἦ, si fervetur, tantundem esse docet, atque διὰ ταύτης ἦς δυνάμεως, σὺν ἣ ἦκοιεν στρατ. — Sin mutes cum ἦς, idem est illi ac μετὰ ταύτης ἦς δυνάμεως, μεθ' ἧς στρατηγοὶ ἐσόμενοι ἦκοιεν; nam στρατηγεῖν στρατῶνιτος dicatur, exercitui alicui summo cum imperio praesse. Schirach, cum Kindio vertit: welchem man nur zu Hülfe kommen wollte. Equidem fateri haud dubito, Reiskianam explicationem mihi non satisfacere, multo minus Schirachianam versionem. Probo potius eum vocis στρατηγεῖν sensum, quem Xyl. supposuit, & aibi in Plutarcho usurpatum observamus, in eo tantum a Xyl. dissentiens, quod particulae εἰ, quam ipse voluit & Anon. dedit, μὴ addam partic. aor. I. στρατηγήσαντες retento: — nec ulla ratione fieri posse videbatur, ut classem barbarorum duplo majorem superarent, & copias cum Icete conjunctas, nisi stratagemate utentes procederent, wenn sie sich nicht durch eine Kriegslift helfen würden. Omnia, quae sequuntur, ad hunc sensum statuendum me movent, & effectus, quem quasi eadem voce Pl. c. II. designat χαλιπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ καταστρατηγήσασθαι.

¹ Ita H Steph. legi placuit. Vulg. ἐμμένειν.

² Ita V. — Vulgo ὑπέμεινε. Id. paulo post δυνάμει pro διαβάσει.

³ Ita R. dedit de suo pro vulg. ἐν.

Κορινθίοις τὰ πράγματα τῶν Σικελιωτῶν γενέσθαι, καὶ
 Φοβέμενοι τὴν τῶν βαρβάρων γειτνίασιν. διὸ συνηγοῦν
 ἐκκλησίαν, καὶ τὰς πόλεις ἀπέκλειον, ὡς μὴ πρὸς ¹
 ἄλλο τι τρέπεσθαι τὰς πολίτας· καὶ παρελθόντες εἰς
 τὸ πλῆθος, ἐχρῶντο μήκει λόγων, ἕτερος ἑτέρῳ παρα-
 δίδας τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, πρὸς ἕδεν τέλος, ἀλλὰ δια-
 γοντες ἄλλως τὸν χρόνον, ἕως ἀναχθῶσιν αἱ τῶν Κο-
 ρινθίων τριήρεις, καὶ Καρχηδονίαι ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας
 κατέχοντες ἀνυπόπτως, ἅτε καὶ τὸ Τιμολέοντος παρ-
 ὄντος, καὶ παρέχοντος δόκησιν ὅσον ἔπω πρὸς τὸν λό-
 γον ἀνίστασθαι καὶ δημηγορεῖν. ὡς δ' ἀπήγγελλέ τις αὐ-
 τῷ κρύφα, τὰς μὲν ἄλλαις τριήρεις ἀνῆχθαι, μίαν δὲ τὴν
 ἐκείνη περιμένειν ὑπολελειμμένην, διεκδῶς τὸν ὄχλον,
 ἅμα τῶν περὶ τὸ βῆμα Ῥηγίων συνεπιρυπτόντων, καὶ
 καταβάς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐξέπλευσε διὰ ταχέων,
 καὶ κατήχθησαν εἰς Ταυρομένιον τῆς Σικελίας, ὑποδε-
 χομένης καὶ καλῆντος αὐτὰς ἔτι πάλαι προθύμως Ἀν-
 δρομάχης, τὴν τὴν πόλιν ἔχοντος καὶ δυνασεύοντος.
 ἔτος ἦν πατὴρ Τιμαίης τὸ ἰσοριθῆ· καὶ πολὺ κράτιστος
 τῶν τότε δυνασεύοντων ἐν Σικελίᾳ γενόμενος, τῶν τε
 ἑαυτῆ πολιτῶν ἠγεῖτο νομίμως καὶ δικαίως, καὶ πρὸς ²
 τὰς τυράννας Φανερός ἦν αἰεὶ διακείμενος ἀπεχθῶς καὶ
 ἀλλοτριῶς. διὸ καὶ Τιμολέοντι τότε τὴν πόλιν ὀρη-
 τήριον παρέχευε, καὶ τὰς πολίτας ἐπέισε συναγωνίζεσθαι
 τοῖς Κορινθίοις, καὶ συνελευθερῆν τὴν Σικελίαν.

XI. Οἱ δ' ἐν τῷ Ῥηγίῳ Καρχηδόνιοι, τὸ Τιμο-
 λέοντος ἀνηγμένα, καὶ τῆς ἐκκλησίας διαλυθείσης, χα-
 λεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ ³ κατεστρατηγηθῆναι, διατριβὴν
 τοῖς Ῥηγίοις παρεῖχον, εἰ Φοίνικες ὄντες ἐκ ἀρέσποιν-

το

¹ V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft. Ita & idem paulo post bis
 in πρὸς ἕδεν, & πρὸς τὸν λόγον exhibet καὶ πρὸς.

² V. ibid. καὶ κατά.

³ Ita, uti supra, R. dedit pro vulg. ἐν τῷ. Anon. habet
 ἔτω, quod Dacer. ex Ms. affirmat, & Bryanus probat.

το τοῖς δι' ἀπάτης πραττομένοις. πέμπει δ' ἔν εἰς τὸ Ταυρομένιον πρεσβευτὴν ἐπὶ τριήρεις, ὃς πολλὰ διαλεχθεὶς πρὸς τὸν ¹ Ἀνδρόμαχον, ἐπαχθῶς καὶ βαρβαρικῶς ἀνατεινόμενος, εἰ μὴ τὴν ταχίστην ἐμβάλλει ² τὰς Κορινθίους, τέλος ὑπῆλπεν τὴν χεῖρα δεΐξας, εἴτ' αὖθις κατασρέψας, ἠπέλιψε τοιαύτην ἕσαν αὐτῷ τὴν πόλιν, τοιαύτην ποιήσειν. γελάσας δ' ὁ Ἀνδρόμαχος, ἄλλο μὲν ἐοὖν ἀπειρίνατο· τὴν δὲ χεῖρα, νῦν μὲν ὑπῆλπεν, ὡς ἐκεῖνος, νῦν δὲ πρηνῆ προτείνας, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ βέλοιο τὴν ναῦν ἀντὶ τοιαύτης γενέσθαι τοιαύτην. ὁ δ' Ἰκέτης πυθόμενος τὴν τῷ Τιμολέοντος διάβασιν, καὶ Φοβηθεῖς, μετεπέμψατο πολλὰς τῶν Καρχηδονίων τριήρεις ³. ὅτε καὶ παντάπασιν συνέβη τὰς Συρακοσίας ἀπογυῶναι τὴν σωτηρίαν, ὄρωντας, τῷ μὲν λιμένος αὐτῶν Καρχηδονίους κρατῶντας, τὴν δὲ πόλιν Ἰκέτην ἔχοντα· τῆς δ' ἄκρας κυριεύοντα Διονύσιον· Τιμολέοντα δὲ, ὡσπερ ἐν κρασπέδῳ τινὸς λεπτῷ, τῆς Ταυρομενιτῶν πολίχυνης, τῇ Σικελίᾳ προσηρητημένον, ἐπ' ⁴ ἐλπίδος ἀθενῆς, καὶ βραχείας δυνάμεως. χιλίων γὰρ αὐτῷ στρατιωτῶν, καὶ τροφῆς τέτοις ἀναγκαίας, πλέον ἐδὲν ὑπῆρχεν. ἐδ' ἐπίσειον αἱ πόλεις, διάπλευαι κακῶν ἕσαι, καὶ ⁵ πρὸς ἅπαντας ἀπηγριασμένοι τὰς ἠγαμένους στρατοπέδων, μόλις διὰ τὴν Καλλιππῆ καὶ Φάρακος ἀπισίαν. ὧν ὁ μὲν Ἀθηναῖος ἦν, ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος, ἀμφοτέροι δὲ Φάσκοντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἡμεῖν καὶ καταλύειν ⁶ τὰς μονάρχους

¹ V. κατὰ τὸν. Cpt. I. v. Frst.

² R. mavult ἐμβάλλει, in optat.

³ V. τριήρων.

⁴ R. ἀπ' ἐλπ. ut usitatus, magis probat.

⁵ V. καὶ.

⁶ R. aut καὶ καταλύσαν in Fat. legendum censet, aut καὶ (subaudi ὑπὲρ) τῶν καταλύαν.

άρχης, χρυσὸν ἔδειξαν τῇ Σιμελίᾳ τὰς ἐν τῇ τυραννίδι συμφορὰς, καὶ μακαριωτέρας δοκεῖν ἐποίησαν τὰς κατασφραγίσαντας ἐν τῇ δελεείᾳ τῶν ἐπιδόντων τὴν αὐτονομίαν.

XII. Οὐδὲν ἔν ἐκείνων βελτίονα τὸν Κορινθίων ἔσεσθαι προσδοκῶντες ¹, ἀλλὰ ταῦτά πάλιν ἦκειν ἐπ' αὐτὰς σοφίσματα καὶ δελεάσματα μετ' ἐλπίδων χρησῶν, καὶ Φιλανθρώπων ὑποχέσεων, εἰς μεταβολὴν δέσποτος καινῆς Τιμασσευομένης, ὑπώπτευσον, καὶ διεκρέοντο τὰς τῶν Κορινθίων προκλήσεις, πλὴν Ἀδρανιτῶν, οἱ πόλιν μικρὰν μὲν, ἱερὰν δ' ἔσαν Ἀδρανῆ, θεῶν Ἰωσὸς Τιμωμένε διαφερόντως ἐν ὅλῃ Σιμελίᾳ, κατοικοῦντες, ἐσασίασαν πρὸς ² ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰκέτην προσαγόμενοι καὶ Καρχηδονίους, οἱ δὲ πρὸς Τιμολέοντα διαπεμπόμενοι. καὶ πῶς ἀπ' αὐτομάτε συνέτυχε, σπυδόντων ἀμφοτέρων, εἰς ἕνα καιρὸν ἀμφοτέροις γενέσθαι τὴν παρουσίαν. ἀλλ' Ἰκέτης μὲν ἦκε πεντακισχίλις στρατιώτας ἔχων, Τιμολέοντι δὲ οἱ σύμπαντες ἦσαν ἔπλείς χιλίων διακοσίων ³. ἕς ἀναλαβῶν ἐκ τῶν Ταυρομενίαι, σαδίων πρὸς τὸ Ἀδρανὸν ⁴ ὄντων τετρακοντα καὶ τριακοσίων, τῇ μὲν πρώτῃ τῶν ἡμερῶν ἔ πολὺ μέρος τῆς ὁδοῦ προέλαβε, καὶ κατηυλίσσατο· τῇ δ' ὑπεραίῳ συντόμως ὁδεύσας, καὶ χαλεπὰ χωρία διελθὼν, ἤδη τῆς ἡμέρας καταφερομένης, ἤνευσεν ἄρτι προσμιγνύουσι ⁵ τὸν Ἰκέτην τῷ πολιχνίῳ, καὶ κατασρατοπεδεύειν, οἱ μὲν ἔν λοχαγοὶ καὶ ταξίμαρχοι τὰς πρώτας ἐπέσησαν, ὡς ἐμφαγεῖσι καὶ διαναπαυσαμένοις

χρη-

¹ V. καταδοκῶντες. Sequens ταῦτά legi voluit Br. pro vulg. ταῦτα.

² V. καὶ πρὸς; ita & lin. seq. καὶ πρὸς Τιμ.

³ Diod. Sic. l. 16. tantum habet χιλίων.

⁴ V. Ἀδριανόν.

⁵ V. καταμιγνύουσι.

χρησόμενοι προθυμοτέροις· ὁ δὲ Τιμολέων ἐπιπορευόμενος ἐδεῖτο ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἀλλ' ἄγειν κατὰ τάχος, καὶ συνάπλιν τοῖς πολεμίοις ἀσυντάκτοις ἔσιν, ὡς εἰκὸς ¹ ἄρτι παυομένους ὁδοιπορίας, καὶ περὶ σιγηὰς καὶ δεῖπνον ἀχόλας ὄντας. καὶ λέγων ἅμα ταῦτα, τὴν ἀσπίδα λαβὼν ἠγεῖτο πρῶτος, ὥσπερ ἐπὶ νίκην πρόδηλον. οἱ δ' εἶποντο τεθαρρήνηότες, ἔλατλον ² ἢ τριακοντα σαδίεσ ἐτι τῶν πολεμίων ἀπέχοντες. ὡς δὲ καὶ τέτρεσ διῆλθον, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς ταραττομένοις καὶ Φεύγασιν, ὡς πρῶτον ἤθοντο προσιόντας. ὅθεν δὴ ἀνηρέθησαν μὲν ἐ πολλῶ πλείεσ τριακοσίων, ἐάλωσαν δὲ δις τοσῶτοι ζῶντες· ἐλήφθη δὲ τὸ στρατόπεδον. οἱ δ' Ἀδρανῖται τὰς πύλασ ἀνοίξαντες προσέθεντο τῷ Τιμολέοντι, μετὰ Φρίνης καὶ Θαύματος ἀπαγγέλλοντες, ὡς, ἐνιστάμενης τῆσ μάχης, οἱ μὲν ἱεροὶ τῆ νεῶ πυλῶνες αὐτόματοι διανοιχθεῖεν, ὀφθειῖ δὲ τῆ Σεῶ τὸ μὲν δορυ σειόμενον ἐκ τῆσ αἰχμῆσ ἄκρας, τὸ δὲ πρόσωπον ἰδρῶτι πολλῶ ῥεόμενον.

XIII. Ταῦτα δ', ὡς ἔοικεν, ἐ τὴν τότε νίκην ἐσήμαινε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰσ μετὰ ταῦτα πράξεις, αἷσ ἐκεῖνος ὁ ἀγὼν ἀρχὴν εὐτυχῆ παρέχεν. καὶ γὰρ πόλεισ εὐθὺσ ἐπιπρεσβευόμεναι προσετίθεντο τῷ Τιμολέοντι, καὶ Μάμερκιοσ ³, ὁ Κατάνησ τύραννοσ, πολεμιστῆσ ἀνὴρ καὶ χρήμασιν ἐρρωμένος, ἐδωκεν αὐτὸν εἰσ συμμαχίαν. τὸ δὲ μέγισον, αὐτὸσ Διονύσιοσ ἀπειρηκὸσ ἤδη ταῖσ ἐλπίσι, καὶ μικρὸν ἀπολιπὼν ἐκπολιορκεῖσθαι, τῆ μὲν Ἰκέτεσ κατεφρόνησεν αἰχρῶσ ἠτήρημενσ, τὸν δὲ Τιμολέοντα Θαυμάζων, ἐπεμφεν ἐκείνω καὶ Κορινθίοισ παραδίδασ αὐτὸν καὶ τὴν ἀκρόπολιν. δεξάμενοσ δ' ὁ Τιμολέων τὴν ἀνέλπισον εὐτυχίαν, ἀποσέλλει

I 2

τὰσ

¹ R. post li. v. videtur deesse εἶναμ.

² R. fufp. & ἐλατλον.

³ Ita & Cornel. hunc vocat. Diod. Sic. Μάρκοσ.

τὰς περὶ Εὐκλείδην καὶ Τηλέμαχον ἄνδρας Κορινθίους εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ στρατιώτας τετρακοσίους, ἐχ' ὁμῶ πάντας, ἐδὲ Φανεράς· ἀδύνατον γὰρ ἦν, ἐφορμῆντων πολεμίων· ἀλλὰ κρύφα καὶ κατ' ὀλίγους παρεισπεύοντας. οἱ μὲν ἔν στρατιῶται παρέλαβον τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ τυραννεῖα μετὰ τῆς παρασιευῆς, καὶ τῶν χρησίων πρὸς ¹ τὸν πόλεμον. ἵπποι τε γὰρ ἐνήσαν ἐν ὀλίγοι, καὶ πᾶσα μηχανημάτων ἰδέα, καὶ βελῶν πλήθος. ὄπλων ² δ' ἀπέκειντο μυριάδες ἐπὶ τεθρησαυρισμένων ἐκ παλαιῶ, στρατιῶται δὲ διχίλιοι τῷ Διονυσίῳ παρήσαν, ἕς ἐκεῖνος, ὡς τᾶλλα, τῷ Τιμολέοντι παρέδωκεν. αὐτὸς δὲ χρήματα λαβὼν καὶ τῶν Φίλων ἔ πολλὰς, ἔλαθεν ἐκπλεύσας τὸν Ἰκέτην. καὶ νομιθεῖς εἰς τὸ τῷ Τιμολέοντος στρατόπεδον, τότε πρῶτον ιδιώτης καὶ ταπεινὸς ὄφθεις, ἐπὶ μίᾳς νεῦς καὶ χρημάτων ³ ὀλίγων εἰς Κόρινθον ἀπεσάλη· γεννηθεῖς μὲν καὶ τραφεῖς ἐν τυραννίδι τῇ πασῶν ἐπιφανεστάτῃ καὶ μεγίστῃ, κατασχὼν δὲ ταύτην ἔτη δέκα, δώδεκα δ' ἄλλα μετὰ τὴν Δίωνος στρατεῖαν ἐν ἀγῶσι καὶ πολέμοις διαφορηθεῖς. ἃ δ' ἔπραξε τυραννῶν, οἷς ἔπαθεν ὑπερβαλόμενος. καὶ γὰρ υἱῶν ἐνηλικίων θανάτους ⁴, καὶ θυγατέρων καταπορνεύσεις παρθένων ἐπέειδε, καὶ τὴν αὐτὴν ἀδελφὴν καὶ γυναῖκα, ζῶσαν μὲν, εἰς τὸ σῶμα ταῖς ἀσελγεστάτοις ὑπὸ τῶν πολεμίων ἠδοναῖς παρανομηθεῖσαν, βίβη δ' ἀποθανεῖσαν μετὰ τῶν τέκνων, καὶ καταποντιθεῖσαν εἰς τὸ πέλαγος. ταῦτα μὲν ἔν ἐν τοῖς περὶ Δίωνος ἀκριβῶς γέγραπται.

XIV. Τῷ δὲ Διονυσίῳ καταπλεύσαντος εἰς Κόρινθον, ἐδεῖς ἦν Ἑλλήνων, ὅς ἐχ' ἰδεάσασθαι καὶ προσειπεῖν

¹ V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft.

² R. monente, hic loci scuta sunt.

³ R. susp. μετὰ χρημάτων.

⁴ Subaud. βιαίως, caedes, neces. R.

εἰπεῖν ἐπόθησεν αὐτόν. ἀλλ' οἱ μὲν ¹ χαίροντες ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς, διὰ μῖσος ἄσμενοι συνῆλθον, οἷον ² ἐρριμμένοι ὑπὸ τῆς τύχης πατήσונτες· οἱ δὲ πρὸς τὴν μεταβολὴν τρεπόμενοι ³ καὶ συμπαθεῖντες, ἐθεῶντο πολλὴν ἐν ἀδενέσι τοῖς ἀνθρωπίνοις ⁴ καὶ προδήλοις τὴν τῶν ἀδῆλων αἰτιῶν καὶ θεῶν δύναμιν. εἰδὲν γὰρ ἔτε φύσεως ὁ τότε καιρὸς, ἔτε τέχνης, ἴσον ἐκείνου ⁵ τύχης ἔργον ἐπεδείξατο, τὸν ⁶ Σιμελίαν ὀλίγον ἐμπροθεν τύραννον, ἐν Κορίνθῳ διατρίβοντα περὶ τὴν ὀψόπαλιν, ἢ καθήμενον ἐν μυροπωλίῳ, πίνοντα κερραμένον ἀπὸ τῶν καπηλείων, καὶ διαπληκίζόμενον ἐν μέσῳ τοῖς ἀφ' ὧρας ἐργαζομένοις γυναικοῖς, τὰς δὲ μασκργὰς ἐν ταῖς ᾠδαῖς ⁷ διδάσκοντα, καὶ περὶ θεατρικῶν ἁσμάτων ἐρίζειν σπαδάζοντα πρὸς ἐκείνας περὶ μέλας ἁρμονίας. ταῦτα δ' οἱ μὲν ἄλλως ἀλύοντα, καὶ φύσει ῥάθυμον ὄντα καὶ Φιλακόλασον, ᾤοντο ⁸ ποιεῖν τὸν

I 3

Διο-

¹ Ita R. dedit de suo, uti & postea οἱ δὲ. Vulgo γε utroque loco.

² R. quaerit, num ῥάκος ἐρριμμένον?

³ R. fufp. ἐντρεπόμενοι, aut διατρεπόμενοι, aut γετρωμένοι.

⁴ Ita Br. cum V. dari voluit. Vulg. ἀνθρώποις. In seq. R. fufp. καὶ προδήλον, in acc. fing.

⁵ R. dedit in masc. pro vulg. ἐκείνο, ut ad Dionysium red-eat, quantum in Dionysio proculis opus fortunae. Ipsi placeret, si pro ὁ τότε καιρὸς legatur ὁ πώποτε καιρὸς, & tum pro ἐκείνο, ἐκείνος scilicet καιρὸς. Tempus si quid usquam fuit, tale tantumque documentum neque naturae neque artis edidit, quale illud tempus edidit fortunae documentum in Dionysio.

⁶ V. γῆς Σικ. Cat. l. v. Frft.

⁷ R. fufp. γὰς δὲ μασκργὰς ἐν τοῖς ᾠδαῖσι διδάσκοντά Φασε περὶ θ. ἁσμ. ἐρίζαν, ajunt, eum cum psaltriis, vel cantrici-bus, contendisse super canticis scenis, σπαδάζοντα, vehementer & acriter nitentem atque pugnantem, πρὸς ἐκ. — adversus ess super harmonia modulaminis. V. dat καὶ πρὸς ἐκ, καὶ περὶ μ.

⁸ V. ᾤοντο, Cat. l. v. Frft.

Διονύσιον· οἱ δ' ὑπὲρ τῆ καταφρονεῖσθαι καὶ μὴ φοβε-
ρὸν εἶναι τοῖς Κορινθίοις, μηδ' ὑποπλῶν, ὡς βαρυνόμε-
νον τὴν μεταβολὴν τῆ βίης, καὶ πραγμάτων ἐφιεμένον,
ἐπιτιθεύειν, καὶ ὑποκρίνεσθαι παρὰ ¹ φύσιν, πολλὴν
ἄβελτερίαν ἐπιδεικνύμενον ἐν τῷ χολάζειν.

XV. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ λόγοι τινὲς αὐτῆ μνημο-
νεύονται, δι' ὧν ἐδόκει συμφέρεσθαι τοῖς παρῶσιν ἐκ
ἀγενεῶς. τῆτο μὲν γὰρ, εἰς Λευιάδα καταχθεῖς ²,
πόλιν ἀπρωισμένην ὑπὸ Κορινθίων, ὥσπερ τὴν Συρα-
κυσίων, ταῦτόν ἐφη πεπονθέναι τοῖς ἐν ἀμαρτήμασι
γενομένοις τῶν νεανίσκων. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι τοῖς μὲν
ἀδελφοῖς ἰλαρῶς συνδιατρίβουσι, τὰς δὲ πατέρας αἰχμυ-
νόμενοι φεύγουσιν· ἕτως αὐτὸς αἰδόμενος τὴν μητρό-
πολιν, ἠδέως ἂν αὐτότι μετ' ἐκείνων κατοικεῖν. τῆτο
δ', ἐν Κορίνθῳ ξένος ἀγροικότερον εἰς τὰς μετὰ
τῶν Φιλοσόφων διατριβὰς, αἷς τυραννῶν ἔχαιρε, χλευά-
ζοντος αὐτόν, καὶ τέλος ἐρωτῶντος, τί δὴ τῆς Πλά-
τωνος ἀπολαύσειε σοφίας; Οὐδὲν, ἐφη, σοὶ δοκῶμεν
ὑπὸ Πλάτωνος ὠφελῆσθαι, τύχης μεταβολὴν ἔτω φέ-
ροντες; Πρὸς δὲ τὸν μαιικὸν Ἄριστόξενον, καὶ τινὰς
ἄλλας, πυνθανομένους, ὑπόθεν αὐτῶ, καὶ τίς ἢ πρὸς ³
Πλάτωνα γένοιτο μέμψις, πολλῶν ἐφη κακῶν τὴν τυ-
ραννίδα μετῆν ἔσαν, ἐδὲν ἔχειν τηλικῶτον, ἠλίκου τὸ
μηδένα τῶν λεγομένων φίλων μετὰ παρρησίας διαλέγε-
σθαι· καὶ γὰρ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνων ἀποσερηθῆναι τῆς
Πλάτωνος εὐνοίας. ἐπεὶ δὲ τῶν βελομένων τις εὐφωῶν
εἶναι, σιάπλων τὸν Διονύσιον ἐξέσειε τὸ ἰμάτιον εἰσιῶν
πρὸς αὐτόν, ὡς δὴ πρὸς ⁴ τύραννον, ἀντισκώπλων ἐκεῖ-
νος, ἐκέλευε τῆτο ποιεῖν, ὅταν ἐξίῃ παρ' αὐτῆ, μὴ

τι

¹ V. περί.

² V. κατακαχθεῖς.

³ V. κατά.

⁴ V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frst.

τι τῶν ἔνδον ἔχων ἀπέλθῃ. Φιλίππῃ δὲ τῷ Μακεδό-
νος παρὰ πότον τινὰ λόγον μετ' εἰρωνείας ἐμβολόντος
περὶ τῶν μελῶν καὶ τῶν τραγωδιῶν, ἃς ὁ πρεσβύτερος
Διονύσιος κατέλιπε, καὶ προσποιημένε διαπορεῖν, ἐν τί-
νι χρόνῳ ταῦτα ποιεῖν ἐκεῖνος ἐχόλαζεν. ἔ Φαύλως
ἀπήντησεν ὁ Διονύσιος, εἰπὼν. Ἐν ᾧ σὺ, καὶ γῶ, καὶ
πάντες οἱ μακάριοι δοκῶντες εἶναι, περὶ κώθωνα διετρί-
βομεν. Πλάτων μὲν ἔν ἐν ἐπέιδεν ἐν Κορίνθῳ Διο-
νύσιον, ἀλλ' ἔτυχεν ἤδη τεθνηκώς. ὁ δὲ Σιωπεὺς Διο-
γένης ἀπαντήσας αὐτῷ πρῶτον. Ὡς ἀναξίως, ἔφη,
Διονύσιε, ζῆς. ἐπισκῆτος δ' ἐκείνης, καὶ εἰπόντος·
Εὖ ποιεῖς, ὦ Διόγενε, συναχθόμενος ἡμῖν ἠτυχηκό-
σιν. Τί γάρ; εἶπεν ὁ Διογένης, οἶει μέ σοι συναλ-
γεῖν, ἔ διαγανακτεῖν¹, ὅτι τοῖσθον ἀνδράποδον ἂν, καὶ
τοῖς τυραννείοις, ὥσπερ ὁ πατήρ, ἐπιτήδειος ἐγγηράσας
ἀποθανεῖν, ἐνταῦθα παίζων καὶ τρυφῶν διάγεις μεθ'
ἡμῶν; Ὡς μοι παραβάλλοντι τέτοις τὰς Φίλιππῃ Φι-
νάς, ἃς ἀφίησι περὶ τῶν Λεπίππῃ θυγατέρων ὀλοφυ-
ρόμενος, ἃς ἐν μεγάλων ἀγαθῶν τῶν τῆς τυραννίδος
εἰς ταπεινῆν ἀφιγμένων δαίταν, φαίνεσθαι θρήνης γυ-
ναικὸς ἀλαβάστρε² καὶ πορφύρας καὶ χρυσία ποθέσθαι.
ταῦτα μὲν ἔν ἐν ἀλλότρια τῆς τῶν βίων ἀναγραφῆς,
ἔτε ἄχρηστα δόξειν οἰόμεθα μὴ σπεύδειν, μήτ' ἀχολο-
μένοισι ἀκροαταῖς.

XVI. Τῆς δὲ Διονυσίᾳ δυσυχίας παραλόγη Φανεί-
σης, ἔχ ἡττον ἢ Τιμολέοντος εὐτυχία τὸ θαυμαστὸν
ἔχεν. ἐπιβάς γὰρ Σικελίας ἐν ἡμέραις πενήτημοντα,
τὴν τ' ἀκρόπολιν τῶν Συρακουσῶν³ παρέλαβε, καὶ Διο-
νύσιον εἰς Πελοπόννησον ἐξέπεμψεν. ὅθεν ἐπιρρωθέν-
τες οἱ Κορίνθιοι πέμπασιν αὐτῷ διχιλίαις ὀπλίταις, καὶ

I 4

δια-

1 R. mavult ἔδ' ἀγανακτεῖν, & non potius irasci.

2 Ed. Frft. ἀλαβάστρε; & in Cat. l. v. V. ἀλαβάστρε.

3 Ita scribi voluit Br. Vulg. Συρακουσίων.

διακοσίαις ἰππεῖς, οἱ κομιθέντες ἄχρι Θερίων, τὴν ἐκεῖθεν περᾶσωσι, ὑπὸ Καρχηδονίων πολλαῖς ναυσὶ κατεχομένης τῆς θαλάσσης, ἄπορον ὄρωντες, ὡς ἐν ἀνάγκῃ καιρὸν περιμένοντες ¹ ἀτρεμεῖν αὐτόφθι, πρὸς κἀλλισον ἔργον ἀπεχρήσαντο τῇ χολῇ. Θερίων γὰρ τὴν ² ἐπὶ Βρετῆας στρατεύοντων, τὴν πόλιν παραλαβόντες, ὡσπερ πατρίδα καὶ πατρῶς καὶ πισῶς διεφύλαξαν. ὁ δ' Ἰκέτης τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῶν Συρακυσῶν ἐπολιόρκει, καὶ σῆτον ἐκάλυεν εἰσπλεῖν τοῖς Κορινθίοις. Τιμολέοντι δὲ δύο ξένους παρασκευάσας δολοφονήσοντας ³ αὐτὸν, ὑπέπεμψεν ⁴ εἰς Ἄδρανόν, ἕτ' ἄλλως περὶ τὸ σῶμα συντεταγμένην ἔχοντι φυλακὴν, καὶ τότε παντάπασιν διὰ τὸν θεὸν ⁵ ἀνειμένως καὶ ἀνυπόπτως χολάζοντι μετὰ τῶν Ἀδρανιτῶν. οἱ δὲ πεμφθέντες κατὰ τύχην πυθόμενοι μέλλοντα θύειν αὐτὸν, ἦγον εἰς τὸ ἱερόν ὑπὸ τοῖς ἱματίοις ἐγχειρίδια κομίζοντες, καὶ τοῖς περιεσῶσι τὸν βωμὸν ἀναμιχθέντες, ἐγγυτέρω ⁶ κατὰ μικρὸν ἐπεχείρην. καὶ ὅσον ἔπω παρακελευομένων ἀλλήλοις ἐν ἄρχεδαι, παίει τις αὐτῶν τὸν ἕτερον κατὰ τῆς κεφαλῆς ξίφει ⁷, καὶ πεσόντος, ἕτ' ὁ παῖσας ἔμεινεν, ἕτ' ⁸

¹ Anon. περιμένοντας. R. susp. ὡς ἐν ἀνάγκῃ (scil. ὄντες) ἢ ἐπιτηδείοτερον καιρὸν π. Constitutio haec est: ἀνάγκῃ ἢ ἀτρεμεῖν, ὡς περιμένοντες (sc. ἀτρεμῆσι) καιρὸν ἐπιτηδ. In seq. V. καὶ πρὸς κἀλλ.

² Vulg. dant τῶν, quem artic. aut delendum censuit R. aut cum τῇ mutandum, scil. στρατείας.

³ V. δολοφονῆσαι.

⁴ R. mavult aut ἐπέπεμψεν, aut ὑπέπεμψεν, aut ὑπέπεμψεν.

⁵ Quia numini Adrani tum ludi fiebant. R. Kind vertit: gieng damals vornemlich unter den Adraniten sicher herum, weil er glaubte, dafs er an einem so heiligen Ort sicher wäre, und nichts zu befürchten hätte.

⁶ Post h. v. aut post μικρὸν R. deesse videtur προσίῳ, vel προσβῆῳ, vel tale quid.

⁷ Merito reprehendit Xyl. Tudertinum, qui hunc locum ita

ὁ μετα τῶ πληγέντος ἦκων, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὡσπερ εἶχε ¹ τὸ ξίφος, φεύγων πρὸς τινὰ πέτραν ὑψηλὴν ἀνεπήδησεν ². ἄτερος δὲ τῶ βωμῶ λαβόμενος, ἀδειαν ἠτείτο παρὰ τῶ Τιμολέοντος ἐπὶ τῶ πάντα μηνύσαι. καὶ λαβὼν, ἐμήνυσε καθ' αὐτῶ ³ καὶ κατὰ τῶ τεθνηκότος, ὡς πεμφθεῖεν ἐκεῖνον ἀποκλιενῶντες. ἐν τῶτω δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς πέτρας κατήγον ἕτεροι ⁴, βοῶντα μηδὲν ἀδικεῖν, ἀλλ' ἀνηρημέναι δικαίως τὸν ἄνθρωπον ὑπὲρ πατρός τεθνηκότος, ὃν ἐκεῖνος ἀπεκλονήκει ⁵ πρότερον ἐν Λεοντίοις. καὶ μαρτυρῶντας εἶχεν ἐνίς τῶν παρόντων, θαυμάζοντας ἅμα τῆς τύχης τὴν εὐμηχανίαν, ὡς δι' ἐτέρων ἕτερα κινῶσα ⁶, καὶ συνάγκασα πάντα πόρρωθεν καὶ συγκαταπλέκασα τοῖς πλείστον διαφέρειν δοκῶσι, καὶ μηδὲν ἔχειν πρὸς ἀλλήλα κοινόν, ἀεὶ τοῖς ἀλλήλων χρῆται καὶ τέλεσι καὶ ἀρχαῖς. τὸν μὲν ἔν ἄνθρωπον ἐσεφάνωσαν οἱ Κορίνθιοι δέκα μναῖς ⁷, ὅτι τῶ φυλάττουσι δαίμονι τὸν Τιμολέοντα πάθος ἔχρησε δίκαιον, καὶ τὸν ἐκ πολλῶ παρόντα θυμὸν αὐτῶ, πρό-

I 5

verterat: unus eorum *Timoleonis socio* in capite gladium crispavit: quasi pro ἕτερον. ἑταῖρον legisset.

1 R. susp. ὡσπερ εἶχε, ut erat, ἔχων, cum gladio aut ἀπολιπὼν vel καταλιπὼν ἰδὲ ξίφος, relicto gladio aufugit.

2 Ita legi voluit H. Steph. & dat Anon. Vulg. ἀπεπήδησεν.

3 Ita R. dedit de suo pro vulg. καθ' αὐτῶ.

4 Br. placet ἕτερον, alterum illum.

5 R. susp. ἀπεκλονήκει, cum ἀποκλονεῖν nullum sit verbum, nisi affirmare velis, ἀπεκλονήκει ita esse formatum, ut ἰετούπηκει apud Demosth. — Et Plato in Apol. Socr. Σωκράτην ἀπεκλονήκει κατα usurpat. Ej. Opp. T I. ed. Bip. p. 88.

6 Hunc nomin. participii, uti & seqq. συνάγκασα, συγκαταπλέκασα R. dedit, pro accusativis, qui sunt in vulg. cum reguntur a v. χρῆται.

7 Xyl. observat, sensum vocis σεφάνων h. l. esse praemio afficere; uti & in Dione, οἱ μὲν Συρακούσιοι ἰεὶς ξίνης ἑκατὸν μναῖς ἐσεφάνωσαν. Consentit Suidas, locis ex Demosth. & Lycurgo allatis,

πρότερον ἢ κατανάλωσε, ἀλλὰ μετ' αἰτίας ἰδίας πρὸς τὴν ἐκείνη σωτηρίαν ἀπὸ τύχης διετήρησεν. ἢ δ' εἰς τὸν παρόντα καιρὸν εὐτυχία, καὶ πρὸς τὰ ¹ μέλλοντα ταῖς ἐλπίσιν ἐπῆρεν, ὀρμῶντας ² ὡς ἱερὸν ἄνδρα, καὶ σὺν Θεῷ τιμωρὸν ἤμοντα τῇ Σικελίᾳ, τὸν Τιμολέοντα σέβεσθαι καὶ Φυλάτσειν.

XVII. Ὡς δὲ ταύτης διήμαρτε τῆς πείρας ὁ Ἰκέτης, καὶ πρὸς Τιμολέοντα πολλὰς εἴρα συνισαμένας, μεμφάμενος αὐτὸς ἑαυτὸν, ὅτι, τηλικαύτης παρῆσης τῆς Καρχηδονίων δυνάμεως, ὥσπερ αἰχυνόμενος αὐτῇ κατὰ μικρὰ χρήται, καὶ λάθρα, κλέπτων καὶ παρεισάγων τὴν συμμαχίαν, μετεπέμπετο Μάγωνα τὸν στρατηγὸν αὐτῶν μετὰ τῶ σόλε παντός. ὁ δ' εἰσέπλει Φοβερὸς, ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καταλαμβάνων τὸν λιμένα, πεζῶν δὲ μυριάδας ³ ἐξ ἀποβιβάζων καὶ καταστρατοπεδεύων ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακυσίων. ὥς πάντας οἶεσθαι τὴν πάλαι λεγομένην καὶ προσδοκιμῆν ἐκβαρβάρωσιν ⁴ ἤκειν ἐπὶ τὴν Σικελίαν. ἄδέποτε γὰρ

¹ V. κατὰ τὸν μελ. Cat. I. v. Frst.

² Vulg. ὀρῶντας. Hinc R. susp. aut legendum esse αἰετὸν (vel δεῖ) ἱερὸν ἄνδρα, aut pro ὀρῶντας dandum esse ὀρμῶντας; quod ipse dedit.

³ Palmerio hic numerus est suspectus. Eo enim judicio, cum sexaginta hominum millia in centum quinquaginta naves distributa, faciant in unaquaque nave mille quadringentos, nautis & calonibus additis navibusque e numero 150 detractis, quae commeatus tanto exercitui portarent, numerus epibatarum excedit fidem. Ipsi porro difficile videtur creditu, quomodo milites sexaginta mille in ipsa urbe castra metari potuissent. Ex altera parte χιλιάδες ἐξ justo minorem esse numerum fateatur, ut tanto negotio sufficere posset. Hinc colligit, vel numerum navium esse majorem, vel numerum militum minorem, praesertim loco Plutarchi, infra c. 25. obvio, collato.

⁴ Tudertinus verterat: ut omnem praescam futuramque barbariam in Siciliam trajicere putares. Reprehendit eum Xyl. anno-

γὰρ Καρχηδονίοις ὑπῆρξε πρότερον, μυρίας πολεμήσασι πολέμας ἐν Σικελίᾳ, λαβεῖν τὰς Συρακῆσας. ἀλλὰ τότε δεξαμένη τῷ Ἰκέτῃ καὶ παραδόντος, ἦν ὄραν τὴν πόλιν στρατόπεδον βαρβάρων ἔσαν. οἱ δὲ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Κορινθίων κατέχοντες, ἐπισφαλῶς καὶ χαλεπῶς ἀπήλλαττον, τροφῆς μὲν ἰανῆς ἐκ ἔτι παράσης, ἀλλ' ἐνδεόμενοι, διὰ τὸ Φρερεῖθαι τὰς λιμένας, αἰεὶ δ' ἐν¹ ἀγῶσι καὶ μάχαις περὶ τὰ τείχη, καὶ πρὸς πᾶν μηχανήμα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας μερίζοντες αὐτές.

XVIII. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τιμολέων παρεβόηθει, σίτον ἐκ Κατάνης μικραῖς ἀλιάσι καὶ λεπτοῖς ἀκατίοις ἀποσέλλων, ἃ μάλιστα χειμῶνι παρεισέπιπτε διὰ τῶν βαρβαρικῶν τριηρῶν, ὑποπορευόμενα, πρὸς² τὸν κλύδωνα καὶ τὸν σάλον ἐκείνων διυσαμένων. ἃ δὴ συνοραῖντες οἱ περὶ τὸν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέτην, ἐβῆλοντο τὴν Κατάνην ἐλεῖν, ἐξ ἧς ἔπλει τὰ ἐπιτήδεια τοῖς πολιορκημένοις, καὶ λαβόντες τῆς δυνάμεως τὴν μαχιμωτάτην, ἐξέπλευσαν ἐκ τῶν Συρακυσῶν. ὁ δὲ Κορινθιος Νέων³. ἔτος γὰρ ἦν ἀρχῶν τῶν πολιορκημένων κατιδῶν ἀπὸ τῆς ἀκρας τὰς ὑπολελειμμένας τῶν πολεμίων ἀργῶς καὶ ἀμελῶς φυλάττοντας, ἐξαίφνης ἐπέπεσε διεσπαρμένοις αὐτοῖς· καὶ τὰς μὲν ἀνελάν, τὰς δὲ τρεψάμενος, ἐπράτησε καὶ κατέχε τὴν λεγομένην Ἀχραδινὴν⁴. ὁ κράτιστον ἐδόκει καὶ ἀθραυστότατον ὑπάρχειν τῆς Συρακυσίων μέρος πόλεως, τρόπον τινὰ συγκειμένης ἐκ πλειόνων πόλεων. εὐπορήσας δὲ καὶ σίτεα καὶ χρημάτων, ἐκ ἀφῆκε τὸν τόπον, ἐδ' ἀνεχώρησε πάλιν

annotatque, ἐκβαρβάρωσιν esse, cum a barbaris occupatur regio aliqua & in barbariam quasi redigitur:

1 Ita V. Vulgatis deest partic. adversativa.

2 V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft.

3 Ita Fl. Ald. Tudertinus & Xyl. Vulg. Λέων.

4 Ed. Frft. Ἀχραδινὴν; Cat. l. v. Ἀχραδινὴν. Anon.

λιν ἐπὶ τὴν ἄκραν, ἀλλὰ Φραζάμενος τὸν περίβολον τῆς Ἀχραδινῆς, καὶ συνάψας τοῖς ἐρύμασι πρὸς ¹ τὴν ἀκρόπολιν, διεφύλαττε. τὰς δὲ περὶ τὸν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέτην, ἐγγυὸς ἤδη πῆς Κατάνης ἔντας, ἰππεύς ἐκ Συρακυσῶν καταλαβάν, ἀπήγγειλε τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀχραδινῆς. καὶ συνταραχθέντες ἀνεχώρησαν διὰ ταχέων, ἕτε λαβόντες, ἐφ' ἣν ἐξῆλθον, ἕτε Φυλάξαντες, ἣν εἶχον.

XIX. Ταῦτα μὲν ἐν ἔτι τῇ προνοίᾳ καὶ ἀρετῇ διδασί τινα πρὸς τὴν τύχην ἀμφισβήτησιν· τὸ δ' ἐπὶ τέτοις γενόμενον παντάπασιν ἔοικε συμβῆναι κατ' εὐτυχίαν. οἱ γὰρ ἐν τοῖς Θερμοῖς διατρίβοντες στρατιῶνται τῶν Κορινθίων, ἅμα μὲν δεδιότες τὰς Καρχηδονίων τριήρεις, αἱ παρεφύλαττον αὐτὰς μετὰ Ἀννανος, ἅμα δ' ἐφ' ἡμέρας πολλὰς ἐξηγηριωμένης ὑπὸ πνεύματος τῆς θαλάσσης, περὶ διὰ Βρετῆλων ἄρμησαν πορεύεσθαι. καὶ τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι τὰς βαρβάρους, εἰς Ῥήγιον κατέβαινον, ἔτι πολὺν χειμῶνα τῷ πελάγῳ ἔχοντος. ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων ναύαρχος, ὡς ἐ προσεδόκα τὰς Κορινθίους, καὶ μάτην ἔβητο καθεῖσθαι, πείσας αὐτὸς ἑαυτὸν νενοημέναι ² τι τῶν σοφῶν καὶ πανέργων πρὸς ἀπάτην, σεφαινώσασθαι τὰς ναύτας κελεύσας, καὶ κοσμήσας τὰς τριήρεις ἀσπίσιν Ἑλληνικαῖς καὶ Φοινικίσιν ³, ἔπλει πρὸς ⁴ τὰς Συρακίους. καὶ παρὰ τὴν ἀκρόπολιν χράμενος ῥοδίῳ ⁵ μετὰ κρότε καὶ γέλωτος, ἐβόα τὰς Κορινθίους ἦκει·

¹ V. κατὰ; item init. c. 19. κατὰ τὴν τύχην. pro πρὸς.

² V. ἑαυτὸς. R. mavult συννεοημέναι, aut ἐπιννεοημέναι.

³ Dacer. non supponit clypeos Phoenicios, sed purpura tinctorios. Ita & Tudertinus: & rubeos scutos ac Graecorum insignia triremibus figerent.

⁴ V. κατὰ. Cat. l. v. Frft. Ibidem alia V. lectio allegatur, καὶ νόμους. At nullo modo divinare potui, quorsum post vocem πανέργων referenda sit.

⁵ V. συντόνῳ τῇ εἰρησίᾳ. Scholium vocis ῥοδίῳ.

ἦσαν νευνικηῶς καὶ κεχειρωμένος, ἐν τῇ θαλάτῃ λάβων διαπλέοντας· ὡς δὴ ἵνα δυσθυμίαν τοῖς πολιορκημένοις παρέξω. ἐπειθε δὲ ταῦτα ληρῆντος καὶ Φεναιζούτος, ἐκ τῶν Βρεττῶν καταβεβηκότες οἱ Κορίνθιοι εἰς τὸ Ῥήγιον, ὡς εἶδες παρεφύλαττε, καὶ τὸ πνεῦμα κατεσβεσμένον παραλόγως, ἀκίμονα τὸν πόρον ἰδεῖν ¹ καὶ λείον παρεῖχε, ταχὺ πληρώσαντες τὰ πορθμεῖα καὶ τὰς ἀλιάδας τὰς παρέσας, ἀνήγοντο, καὶ διεκομίζοντο πρὸς ² τὴν Σιμελίαν ἕτως ἀσφαλῶς καὶ διὰ τῆσάυτης γαλήνης, ὥσε τὰς ἵππους παρὰ τὰ πλοῖα παρανηχομένους ἐκ βυτήρων ἐφέλλεσθαι.

XX. Περαιωθέντων δὲ πάντων, ὁ Τιμολέων δεξάμενος αὐτὰς, τὴν τε Μεσσήνην εὐθύς εἶχε, καὶ συνταξάμενος ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς Συρακῆσας, οἷς εὐτύχει καὶ κατάρθια, μᾶλλον, ἢ τῇ δυνάμει, πεποιθώς· ἐγὰρ ἦσαν οἱ σὺν αὐτῷ πλείους τετρακισχίλιων. ἀγγελομένης δὲ τῆς ἐφόδος τῷ Μάγωνι ³, θορυβόμενος καὶ δεδοικώς, ἔτι μᾶλλον εἰς ὑποψίαν ἤλθεν, ἐκ τοιαύτης προφάσεως. ἐν τοῖς περὶ τὴν πόλιν τενάγεσι, πολὺ μὲν ἐκ κρητῶν πότιμον ὕδωρ, πολὺ δ' ἐξ ἐλαῶν καὶ ποταμῶν καταρρέοντων εἰς τὴν θαλάτταν δεχομένοις, πλήθος ἐγγέλεων ⁴ νέμεται, καὶ δαψίλεια τῆς ἀγρας τοῖς βελομένοις αἰὲ πάρεσι. ταύταις οἱ παρ' ἀμφοτέροις ⁵ μισθῷ στρατεύομενοι, χολῆς ἕσης καὶ ἀνοχῶν, συνεδήρευον. οἷα δ' Ἕλληνες ὄντες, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐκ ἔχοντες ἰδίων ἀπεχθειῶν πρόφασιν, ἐν μὲν ταῖς μάχαις διεκινδύνευον εὐρώσως, ἐν δὲ ταῖς ἀνοχαῖς προσφοιτῶντες ἀλλήλους διελέγοντο. καὶ τότε κοινὸν περὶ τὴν

ἀλι-

1 R. manvult ἦδη.

2 V. κατὰ; & lin. seq. περὶ pro παρὰ. Cat. I, v. Frst.

3 V. τῷ Μάγωνι. ibid.

4 V. ἐγγελοῶν. In Cat, Frst. ἐγγελοῶν.

5 In hoc casu dedit R. Vulg. ἀμφοτέρων.

ἀλιείαν ¹ ἔχοντες ἔργον, ἐν λόγοις ἦσαν, θαυμάζοντες τῆς θαλάσσης τὴν εὐφύϊαν, καὶ τῶν χωρίων τὴν κατασκευὴν. καὶ τις εἶπε τῶν παρὰ τοῖς Κορινθίοις στρατευομένων. Τοσαύτην μέντοι τὴν πόλιν τὸ μέγεθος, καὶ τοσάτοις ἐξησητημένην καλοῖς ὑμεῖς Ἕλληνας ὄντες ἐμβαρβαρῶσαι προθυμεῖσθε, τὰς καίνας καὶ Φοινικιώτας Καρχηδονίους ἐγγυτέρω κατοικοῖζοντες ἡμῶν, πρὸς ἃς ἔδει πολλὰς εὐχεσθαι Σικελίας προκεῖσθαι τῆς Ἑλλάδος. ἢ δοκεῖτε τὰς στρατὸν ἀγείραντας ἀπὸ σηλῶν Ἡρακλείων καὶ τῆς Ἀτλαντιῆς ἠκειν θαλάττης δεῦρο, κινδυνεύουσας ὑπὲρ τῆς Ἰκέτης δυναστείας; ὃς εἰ λογισμὸν εἶχεν ἠγεμόνος, ἐκ ἂν ἐξέβαλε τὰς πατέρας, ἐδ' ἐπήγεε τῇ πατρίδι τὰς πολεμίας, ἀλλὰ καὶ Τιμῆς καὶ δυνάμειος ἐτύγχανεν, ὅσης πρέπει, Κορινθίους καὶ Τιμολέοντα πείσας. τὰς τὰς λόγους οἱ μισθοφόροι διεθρόησαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ παρέχον ὑποψίαν τῷ Μάγωνι ² προδίδοσθαι, χρήζοντι πάλαι προφάσεως. διὸ καὶ δεομένε τὰ Ἰκέτη παραμένειν, καὶ διδάσκοντος, ὅσω βελτίονες εἰσὶ τῶν πολέμιων, μᾶλλον οἴόμενος ἀρετῇ καὶ τύχῃ λείπεσθαι Τιμολέοντος, ἢ πλήθει δυνάμειος ὑπερβάλλειν, ἄρας εὐθὺς ἀπέπλευσεν εἰς Λιβύην, αἰχρῶς κατ' ἐδένα λογισμὸν ἀνθρώπινον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφείς Σικελίαν.

XXI. Τῇ δ' ὑσεραία παρῆν ὁ Τιμολέων ἐπὶ μάχην συντεταγμένος. ὡς δὲ τὴν Φυγὴν ἐπυθάνοντο, καὶ τὴν ἐρημίαν ἑώρων τῶν νεωρίων, γελᾶν αὐτοῖς ἐπηρεὶ τὴν ἀνανδρίαν τῶ Μάγωνος. καὶ περιούντες ἐκήρυττον ἐν τῇ πόλει μήνυτρα τῷ Φράσαντι τὸν Καρχηδονίων στόλον ὅπη σφᾶς ἀποδέδραεν. ἔ μὴν ἀλλὰ τῶ Ἰκέτη Φιλομαχεῆνος ἔτι, καὶ τὴν λαβὴν ἔ προἰεμένε τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἐμπεφυκότος οἷν κατεῖχε μέρεσι, καρτεροῖς

¹ V. ἀλίαν, ἀπιλίαν, ἀτελίαν. Cat. l. v. Frft.

² V. Μάγωνι. ibid.

ροῖς ἑσσι καὶ δυσπρομάχοις ¹, διελθὼν δὲ Τιμόλεω τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν, ἣ βριατότατος ἦν, παρὰ τὸ ρεῖθρον τῆ Ἀνάκτα προσέβαλλεν, ἄλλας δ' ἐκ τῆς Ἀχραδίνης ἐκέλευεν ἐπιχειρεῖν, ὧν Ἰσίας ἠγεῖτο ὁ Κορινθίος. τὰς δὲ τρίτας ὑπήγου ἐπὶ τὰς Ἐπιπολάς Δείναρχος καὶ Δημάρετος, οἱ τὴν ὑστέραν ἀγαγόντες ἐκ Κορίνθου βοήθειαν. ἅμα δὲ καὶ πανταχόθεν τῆς ἐφόδος γενομένης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰκέτην ἀνατραπέυων καὶ Φευγούλων, τὸ μὲν ἀλῶσαι τὴν πόλιν κατ' ἄρας ², καὶ γενέσθαι ταχέως ὑποχείριον, ἐπεσούλων τῶν πολεμίων, δίκαιον ἀναδεῖναι τῇ τῶν μαχομένων ἀνδραγαθία, καὶ τῇ δεινότητι τῆ στρατηγῆ. τὸ δὲ μήτ' ³ ἀποθανεῖν ἵνα, μήτε τρωθῆναι τῶν Κορινθίων, ἴδιον ἔργον αὐτῆς ἢ Τιμόλεοντος ἐπεδείξατο τύχη, καθάπερ διαμιλλωμένη πρὸς ⁴ τὴν ἀρετὴν τῆ ἀνδρὸς, ἵνα τῶν ἐπαινεμένων αὐτῆ τὰ μακαριζόμενα μᾶλλον οἱ πυνθανόμενοι θαυμάζωσιν. ἔγὰρ μόνον Σικελίαν πᾶσαν, ἐδ' Ἰταλίαν εὐθὺς ἢ Φήγη κατέχευεν, ἀλλ' ἡμερῶν ὀλίγων ἢ Ἑλλάδα διήχει ⁵ τὸ μέγεθος τῆ κατορθώματος. ὥσε τὴν τῶν Κορινθίων πόλιν ἀπισῆσαν, εἰ διακέπλευκεν ὁ στόλος, ὁμῶ καὶ σεσσωμένους καὶ νενικητότας ἀπέειπεν τὰς ἀνδρας. ἔτως εὐρόρησαν αἱ πράξεις, καὶ τοσάτω κάλλει τῶν ἔργων τὸ γάχος ⁶ ἢ τύχη προσέδημεν.

XXII.

¹ Ita Br. cum Fl. legi voluit. Vulg. δυσπρομάχοις.

² Schirach legit vertitque κατὰ κράτος, das die Stadt im Sturm, bey der Flucht der Feinde, erobert wurde. Consentit lat. interpp. quod vi expugnata urbs fuerit. Kind autem vertit: das die Korinthier in einer so kurzen Zeit die Stadt Syrakus, die Burg ausgenommen, erobert &c.

³ Ita R. dedit de suo pro vulg. μηδέ.

⁴ V. κατά. Cat. l. v. Frft.

⁵ R. mavvtt διήχειτο, personabatur Graecia a magnitudine, τῷ μεγέθει, aut τὴν Ἑλλάδα διήχει τὸ μέγεθος.

⁶ R. susp. τοσάτω κάλλει τῶν ἔργων τοσάτον γάχος, aut τὸ ἴσον γάχος.

XXII. Γενόμενος δὲ τῆς ἄκρας κύριος, ἐν ἑπαθε
 Δίῳνι ταῦτ' ἰ πόλιος, ἐδ' ἐφείσατο τὰ τόπη διὰ τὸ
 κίλλος καὶ τὴν πολυτέλειαν τῆς κατασκευῆς, ἀπὸ τὴν
 ἐπεῖνον διαβαλῶσαν, εἴτ' ἀπολέσασαν ὑποψίαν Φυλαξά-
 μενος, ἐκήρυξε τῶν Συρακυσίων τὸν βεβλόμενον παρεῖ-
 ναι μετὰ σιδήρα, καὶ συνεφάπτεσθαι κατασκευαζομένων
 τῶν τυραννικῶν ἐρυμάτων. ὡς δὲ πάντες ἀνέβησαν, ἀρ-
 χὴν ἑλευθερίας ποιησάμενοι βεβαιωτάτην τὸ κήρυγμα
 καὶ τὴν ἡμέραν ἐπέειν, ἔμεινον τὴν ἄκραν, ἀλλὰ καὶ
 τὰς οἰκίας καὶ τὰ μνήματα τῶν τυράννων ἀνέτρεψαν
 καὶ κατέσθλασαν. εὐθὺς δὲ τὸν τόπον συνομαλύνας,
 ἐνυποδόμησε τὰ δικαστήρια, χαριζόμενος τοῖς πολίταις,
 καὶ τῆς τυραννίδος ὑπερτέραν ποίῳν τὴν δημοκρατίαν.
 ἐπεὶ δὲ τὴν πόλιν ἐλῶν ἐν εἶχε πολίτας, ἀλλὰ τῶν μὲν
 ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς εἴσεσι διαφθαρέντων, τῶν
 δὲ τὰς τυραννίδας Φυγόντων, ἡ μὲν ἐν Συρακυσίαις ἀγο-
 ρὰ δι' ἐρημίαν ἔτω πολλὴν καὶ βασιεῖαν ἐξέφυσε ὕλην,
 ὥστε τὰς ἵππους ἐν αὐτῇ κατανέμεσθαι, τῶν ἵπποκόμων
 ἐν τῇ χλῶῃ κατακειμένων· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις, πλὴν
 παντελῶς ὀλίγων, ἐλάφων ἐγίνοντο μεσαὶ καὶ συῶν
 ἀγρίων· ἐν δὲ τοῖς προακείοις καὶ περὶ τὰ τείχη πολ-
 λάκις οἱ χολὴν ἄγοντες ἐκνηγέταν, ὑπήκουε δ' ἑδείς
 τῶν ἐν τοῖς ἐρύμασι καὶ Φρερίοις κατοικούντων, ἐδὲ κατ-
 ἐβαινον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ Φρίη καὶ μῖσος εἶχε πάν-
 τας ἀγορᾶς καὶ πολιτείας καὶ βήματος, ἐξ ἧν ἀνέφυ-
 σαν αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν τυράννων· ἔδοξε τῷ Τιμο-
 λέοντι καὶ τοῖς Συρακυσίοις γράψαι πρὸς τὰς Κορινθίους,
 ὅπως πέμψωσιν οἰκήτορας εἰς τὰς Συρακυσίας ἐν τῆς
 Ἑλλάδος. ἢ τε γὰρ χώρα χολάζειν ἔμελλεν, καὶ πο-
 λὺν πόλεμον ἐν Λιβύης προσεδέχοντο, πυρραινόμενοι τὰς
 Καρχηδόνιους τὰ μὲν Μάγανος ἑαυτὸν ἀνελόντος ἀνεκαυ-
 ρωκέναι τὸ σῶμα, διὰ τὴν στρατηγίαν ὀργισθέντας, αὐ-

τὰς δὲ συνάγειν μεγάλην δύναμιν, ὡς ἔτεες ὥρα διαβη-
τομένους εἰς Σικελίαν.

XXIII. Τῶν δὲ γραμμῶν τῶν παρὰ τῷ Τι-
μολέοντι κομισθέντων, καὶ πρέσβων ἅμα παρόντων
Συρακουσίων, καὶ δεομένων ἐπιμεληθῆναι τῆς πόλεως,
καὶ γενέσθαι πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς οἰκιστὰς, ἔχ ἤρπασαν
οἱ Κορίνθιοι τὴν πλεονεξίαν, ἔδὲ προσεποίησαν αὐτοῖς
τὴν πόλιν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἐπιόντες τὰς ἱερὰς ἀγῶ-
νας Ἑλλάδι¹, καὶ τὰς μεγίστας τῶν πανηγύρεων, ἀν-
ηγόρευον ὑπὸ κηρύκων, ὅτι Κορίνθιοι καταλελυότες
τὴν ἐν Συρακούσαις τυραννίδα, καὶ τὸν τύραννον ἐξ-
ελληκότες, καλῶσι Συρακουσῆας καὶ τῶν ἄλλων Σικε-
λιωτῶν τὸν βεβλόμενον οἰκεῖν τὴν πόλιν, ἐλευθέρως καὶ
ἐκτονόμενος ἐπ' ἴσοις καὶ δικαίοις τὴν χώραν διαλαχόν-
τας. ἔπειτα διαπέμποντες ἀγγέλους εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ
τὰς νῆσους, ὅπως πλείους ἐπυθάνοντο τῶν Φυγάδων δι-
εσπαρμένους κατοικεῖν, παρεκάλεον εἶναι πάντας εἰς Κό-
ρινθον, ὡς Κορινθίων ἀσφαλῆ πομπὴν καὶ πλοῖα καὶ
ερατηγῆς παρεχόντων ἰδίοις τέλεσι εἰς Συρακούσας. κη-
ρυττομένων δὲ τῶν, ἡ μὲν πόλις τὸν δεισιότατον καὶ
κάλλιστον ἀπελάμβανεν ἔπαινον καὶ ζῆλον, ἐλευθέρῶσα
μὲν ἀπὸ τῶν τυράννων, σώζουσα δ' ἀπὸ τῶν βαρβάρων,
ἀποδίδουσα δὲ τοῖς πολίταις τὴν χώραν. οἱ δὲ συνελ-
θόντες εἰς Κόρινθον, ἐκ ὄντες ἱκανοὶ τὸ πλῆθος, ἐδεή-
θησαν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος παραλαβεῖν
συνοίκους. καὶ γενόμενοι μυρίων ἐν ἐλάτῃς, κατέπλευ-
σαν εἰς Συρακούσας. ἤδη δὲ καὶ τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ
Σικελίας πολλοὶ τῷ Τιμολέοντι συνελθῆκεισαν, καὶ γε-
νομέ-

¹ V. & Anon. ἐν 7ῃ Ἑλλ. quod Br. probat. Nec R. di-
splicet ἐν Ἑλλάδι. Videtur tamen ei vulgata defendi posse, si
sic construatur: ἴσος ἀγῶνας, ἴσος 7ῃ Ἑλλάδι ἱερὰς ὄντας, ludos
eos, qui Graeciae facti sunt.

νομένοις αὐτοῖς ἐξακισμυρίοις τὸ πλῆθος, ὡς Ἄθανις ¹ εἶρηκε, τὴν μὲν χώραν διένειμε, τὰς δ' οἰκίας ἀπέδοτο χιλίων ταλάντων· ἅμα μὲν ὑπολειπόμενος τοῖς ἀρχαίοις Συρακυσίοις ἐξωνεῖθαι τὰς αὐτῶν, ἅμα δὲ χρημάτων εὐπορίαν τῷ δήμῳ μηχανώμενος, ἔτω πενομένῳ καὶ πρὸς τὰλλα καὶ πρὸς ² τὸν πόλεμον, ὥσε καὶ τὰς ἀνδριάντας ἀποδόσαι, ψήφῃ διαφερομένης ὑπὲρ ἐνάσε, καὶ γενομένης κατηγορίας, ὥσπερ ἀνθρώπων εὐθύνας διδόντων. ὅτε δὲ Φασὶ τὸν Γέλωνος ἀνδριάντα τῷ παλαιῷ τυράννῳ διατηρῆσαι τὰς Συρακυσίας, καταχειροτονουμένων τῶν ἄλλων ἀγαμέμενος καὶ τιμῶντας τὸν ἄνδρα τῆς νίκης, ἦν πρὸς Ἰμέρα Καρχηδονίαις ἐνέκησεν.

XXIV. Οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἀναζωπυρέσεως ³ καὶ πληραμένης, ἐπιβρόντων πανταχόθεν εἰς αὐτὴν τῶν πολιτῶν, βεβλόμενος ὁ Τιμολέων καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐλευθερῶσαι, καὶ παντάπασιν ἐκικόφαι τῆς Σικελίας τὰς τυραννίδας, ἐπὶ τὰς χώρας αὐτῶν στρατεύων, Ἰκέτην μὲν ἠνάγκασεν, ἀποσάντα Καρχηδονίων, ὁμολογῆσαι τὰς ἀκροπόλεις κατασκάψειν, καὶ βιοτεύσειν ⁴ ἰδιώτην ἐν Λεοντίοις· Λεπλίνος δὲ, τῷ τυραννῆντος, Ἀπολλωνίας καὶ συχῶν ἄλλων πολιχνίων, ὡς ἐπιιδύνευσεν κατὰ κράτος ἀλῶναι, παραδόντος αὐτὸν, Φεισάμενος εἰς Κόρινθον ἀπέσειλε, καλὸν ἠγάμενος ἐν τῇ μητροπόλει τὰς τῆς

¹ Teste Xyl. Vetus interpres legit Ἄθάνης. (in edit. perantiqua, quam ad manus habeo, versiones latinas Plutarchi continente, est Uthanes.) Idem ita esse legendum conjicit ex Diod. Sic. circa finem l. 15. ubi Ἄθάνας vocatur. Anon. Ἄθωνης, non Ἄθάνας, ut Br. eum habere voluit. V. Ἄθωνις.

² V. καὶ κατ' ἄλλα καὶ κατὰ τὸν. Cat. l. v. Frft.

³ R. quaerit, num ἀναζωπυρεῖν in activo intransitive, pro reviviscere, recreari, usurpatur, an legendum sit ἀναζωπυρεμίας? Hoc ipse praefert.

⁴ V. βιόττεισιν. Cat. l. v. Frft.

τῆς Σικελίας τυράννης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποθεωρεῖσθαι ¹ Φυγαδιῶς καὶ ταπεινῶς ζῶντας. τὰς δὲ μισθοφόρους βεβλόμενος ἐν τῆς πολεμίας ἀφελεῖσθαι καὶ μὴ χολάζειν, αὐτὸς μὲν εἰς τὰς Συρακῆσας ² ἐπανῆλθε, τῇ καταστάσει τῆς πολιτείας προσέξων, καὶ τοῖς ἦκασιν ἐκ Κορίνθου νομοθέταις Κεφάλῳ καὶ Διονυσίῳ τὰ κυριώτατα καὶ ἀλλοῖα συνδιαδήσων. τὰς δὲ περὶ Δειναρχον καὶ Δημάρετον εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐξέπεμψεν ἐπιράτειαν. οἱ πόλεις πολλὰς ἀφισάντες τῶν βαρβάρων, ἢ μόνον αὐτοὶ διῆγον ἐν ἀφθόνοις, ἀλλὰ καὶ χρήματα παρεσκευάζον εἰς τὸν πόλεμον ³ ἀπὸ τῶν ἀλισκομένων.

XXV. Ἐν τῷ τῷ δὲ Καρχηδόνιοι καταπλέκσιν εἰς τὸ Πιλύβαιον, ἄγοντες ἐπὶ μυριάδας στρατῶν, καὶ τριήρεις διακοσίας, καὶ πλοῖα χίλια, νομίζοντα μηχανὰς καὶ τέθριππα καὶ σῖτον ἀφθονον καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν, ὡς ἐν ἔτι ποιησόμενοι κατὰ μέρος τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὁμῶς πάσης Σικελίας ἐξελάσοντες τὰς Ἑλληνας. ἦν γὰρ ἡ δύναμις ἐξαρκῆσα καὶ μὴ νοσῶντας, μηδὲ διεφθαρμένους ὑπ' ἀλλήλων συλλαβέσθαι ⁴ Σικελιώτας. πυθόμενοι δὲ πορθεῖσθαι τὴν ἐπιράτειαν αὐτῶν, εὐθὺς ὄργῃ πρὸς τὰς Κορινθίους ἐχώρην, Ἀσδρέβα καὶ Ἀμίλλα ⁵ στρατηγόντων. τῆς δ' ἀγγελίας ὀξέως εἰς Συρα-

K 2

κῆσας

1 Teste H. Steph. etiam legitur *θεωρεῖσθαι*, quod idem mavult. R. autem probum videtur & adeo exquisitum vocabulum ἀποθεωρεῖν, respondens latino suspicere, quasi e profundo sursum spectare, cum admiratione & trepidatione, ut si elephantum finilemve belluam spectes.

2. V. Συρακυσίων. Cat. l. v. Frst.

3 R. susp. εἰς τὸν μίλλοντα, aut ἤζοντα vel προσίοντα πόλεμον. Saltim subaudiendum censet tale quid, nisi addatur.

4 R. monente, significatio hujus vocis, quae h. l. valet, *capere*, quasi sagena conclusos, rara est, pro activo συλλαβεῖν. In medio alias significat *adjuvare*.

5 Ed. Frst. dat Ἀμίλλα. In Cat. l. v. autem Anon. exhibet

κέρως ἀφιομένης, ἔτω κατεπλάγησαν οἱ Συρακῆσιοι πρὸς τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, ὥστε μόνις τῶ Τιμολέοντι τριχιλίαις ἀπὸ τοσάτων μυριάδων, ὅπλα λαβόντας, τολμῆσαι συνελθεῖν ¹. οἱ δὲ μισθοφόροι τετρακισχίλιοι τὸ πλῆθος ἦσαν· καὶ τέτων αὐτοῖς ὅσον χίλιοι καθ' ὁδὸν ἀποδειλιάσαντες ἀνεχώρησαν, ὡς ἐχ' ὑγιαίνοντος τῷ Τιμολέοντος, ἀλλὰ μεινομένη παρ' ἡλικίαν, καὶ πρὸς ἐπιπλέον μυριάδας πολεμίων μετὰ πενήκισχιλιῶν πεζῶν καὶ χιλίων ἰππέων βαδίζοντος, καὶ ² διαρτῶντος ὁδὸν ἡμερῶν ὀκτώ τὴν δύναμιν ἀπὸ τῶν Συρακῆσων ὄθεν ἔτε σωθῆναι τοῖς Φεύγασιν, ἔτε ταφῆναι τοῖς πεσῶσιν αὐτῶν ὑπάρξει ³. τέττες μὲν ἐν Τιμολέων κέρδος ἠγεῖτο πρὸ τῆς μάχης φανερὰς γεγονότας ⁴, τὰς δ' ἄλλας ἐπιβρώσας, κατὰ τάχος ἤγεν πρὸς τὸν Κρίμσον ⁵ ποταμὸν, ὅπε καὶ τὰς Καρχηδόνιαις ἡμισσὸν συνάπειν.

XXVI.

bet 'Αμίλκα. Ant. Tudertin. vertit *Bomilcar*. Ex quo adhuc adnotare libet, Λιλυθαῖον ab init. h. cap. verti *Libiam*, μηχαναῖς autem pro nomine proprio Urbis valere, loco ita translato: in quibus multum frumenti *Machium* currus ceteraque ad bellum necessaria deferebantur.

1 R. mavult συνεξελεθεῖν, una cum eo in castra exire.

2 Hanc partic. R. e Junt. & Ald. revocavit. Eandem exhibet Frft. edit.

3 V. παρῆξαν; quæ lectio, licet vulgata, ei non fit posthabenda. R. haud displicet, cum παρέχει impersonaliter usurpatur. pro ἐνδέχεται, ἐγχωρεῖ, ἐνεσι, res sui copiam dat, licet, datum est. Equidem fere dubitare audeo, annon παρῆξαν ad sequentia referendum sit, nimirum κέρδος ἠγεῖτο παρῆξαν.

4 Post h. v. R. videtur deesse ἀπελθεῖν, vel tale quid.

5 Xyl. mavult Κρίμισσον, ex Strab. l. 6. Dion. Halic. l. 1. ex Suida & aliis. Apud Lycophron. & Tzetzem est Crimissus. Flor. Κρίμισσον Cornel. habet Crimissum. V. κατὰ τὸν Κρ. ποτ. Idem ab init. cap. seq. κατὰ λόφ. pro πρὸς λόφ.

XXVI. Ἀναβαίνοντι δὲ αὐτῷ πρὸς Λέβον, ὃν ¹ υπερβαλόντες ἔμελλον κατόψεσθαι τὸ στρατεύμα καὶ τὴν δύναμιν τῶν πολεμίων, ἐμβάλλουσιν ² ἡμίονοι σέλινα κομίζοντες· καὶ τοῖς στρατιώταις εἰσήλθε, ποιηρὸν εἶναι τὸ σημεῖον, ὅτι τὰ μνήματα τῶν νεκρῶν εἰώθαμεν ἐπικεικῶς σεφανεῦν σελίνοις· καὶ παροιμία τις ἐπὶ τῆς γέγονε, τὸν ἐπισφαλῶς νοσῶντα, δεῖσθαι τῶτον ³ τῶ σελίνῳ. βεβλόμενος ἔν αὐτὸς ἀπαλλάξαι τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τὴν δυσελπισίαν ἀφελεῖν ἐ Τιμολέων, ἐπισήσας τὴν πορείαν, ἄλλα τε πρέποντα τῷ καιρῷ διελέχθη ⁴, καὶ τὸν σέφανον αὐτοῖς ἔφη πρὸ τῆς νίκης κομιζόμενον, αὐτομάτως εἰς τὰς χεῖρας ἦκειν. οἱ γὰρ Κορίνθιοι σεφανεῖσι τὰς Ἰθμία ⁵ νικῶντας, ἱερὸν καὶ πάτριον σέμμα τῶ σελίνῳ ⁶ νομίζοντες. ἔτι γὰρ τότε τῶν Ἰθμίων, ὥσπερ νῦν τῶν Νεμείων, τὸ σέλινον ἦν σέφανος, ἐ πάλαι δ' ἡ πίσυς γέγονεν. ἐντυχὼν ἔν ὁ Τιμολέων, ὥσπερ εἴρηται, τοῖς στρατιώταις, καὶ λαβὼν τῶν σελίνων, κατεσέψατο πρῶτος αὐτὸς, εἶτα οἱ περὶ αὐτὸν ἡγεμόνες καὶ τὸ πλῆθος. οἱ δὲ μάντις, καταδόντες ἀετὸς δύο προσφερομένους ⁷, ὧν ὁ μὲν δράκοντα τοῖς ὄνουξιν ἔφερε διαπεπαρμένον, ὁ δ' ἵππυον ⁸ κεληγῶς μέγα καὶ θαρσάλιον, ἐπεδείκνυσον τοῖς στρατιώταις,

K 3

καὶ

¹ R. dedit e Junt. Ald. Crat. pro vulg. ἦν. Etiam Frst. habet ὄν. Idem ὑπερβαλόντες de suo dedit pro vulg. ὑπερβάλλοντες.

² R. monente idem est ac συμβάλλουσαι, συναντῶσι.

³ R. susp. ἴστων, scil. ἴστων σελίνων. Tum delendum est ἴστων σελίνῳ, ut scholium vocabuli ἴστων.

⁴ R. revocavit e Junt. Ald. Crat. pro vulg. διελέχθη.

⁵ V. ἴσσι ἴσσι Ἰθμία νικ.

⁶ Br. τανυ'ε ἴσ σέλιον. R. autem ita legendum censet: Κορίνθιοι ἴσσι σελίνοις σεφανεῖσι — σέμμα ἴστω νομίζοντες.

⁷ V. καταφερομένους.

⁸ V. ἴκετο.

καὶ εἰς προσευχὰς Θεῶν καὶ ἀνακλήσεις ἐτρόποντο ¹
πάντες.

XXVII. Τὸ μὲν ² ἔν ἔτος ἰσαμένῃ θέρῃ εἶχεν
ἄραν, καὶ λήγουσι μηνὶ Ὀαργηλιῶνι, πρὸς τὰς τροπὰς
ἤδη συνῆπτε τὸν καιρὸν. ὁμίχλην δὲ τῷ ποταμῷ πολ-
λὴν ἀναδιδόντος, πρῶτον μὲν ἀπεκρύπτετο ζέφυ τὸ πε-
δίον, καὶ σύνοπλον ἔδεν ἦν ἀπὸ τῶν πολεμίων· πλήν
ἤχη τις ἄκριτος καὶ συμμιγῆς ἄνω πρὸς ³ τὸν λόφον
ἐχώρει πρόσωθεν, ἀνισαμένης στρατιάς τοσαύτης. ὡς δ'
ἀναβάντες ἐπὶ τὸν λόφον ἔξησαν οἱ Κορίνθιοι, καὶ θέ-
μενοι τὰς ἀσπίδας διανεπαύοντο, τῷ ἡλίῳ περιφερομένῃ ⁴
καὶ μετεωρίζοντος τὴν ἀναθυμίασιν, ὃ μὲν θολερὸς ἀήρ
ἀθροίζόμενος πρὸς ⁵ τὰ ὑψηλὰ καὶ συνισάμενος κατ-
ενέφωσε τὰς ἀκρωτείας· τῶν δ' ὑπὸ πόδας τόπων ἀνα-
καθαιρομένων, ὃ τε Κρίμησος ἐξεφάνη, καὶ διαβαίνον-
τες αὐτὸν ὠφθησαν οἱ πολέμιοι, πρῶτοις μὲν τοῖς τεθρίπ-
ποις ἐκπληκτικῶς ⁶ πρὸς ἀγῶνα κατεσκευασμένοις, κατ-
όπιον δὲ τῶν μυρίοις ⁷ ὀπλίταις λευκιάσισι. τῆς
ἐπιμαίρουσιν Καρχηδονίης εἶναι τῇ λαμπρότητι τῆς σπε-
υῆς, καὶ τῇ βραδύτητι καὶ τάξει τῆς πορείας. μετὰ
δὲ τῆς τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ἐπιρρέοντων, καὶ τὴν διά-
βασιν μετ' ὠδισμῶν καὶ ταραχῆς ποιημένων, συνιδὼν ὁ
Τιμολέων τὸν ποταμὸν, αὐτοῖς ταμιεύοντα, τῷ πλή-
θει τῶν πολεμίων ἀπολαβεῖν ὅσοις ἐθέλοιεν αὐτοὶ μά-
χεσθαι,

¹ Ita dedit V. Vulg. ἐσρέφοντο.

² V. ἦ μὲν. Id. lin. seq. κατὰ pro πρὸς γὰς γρ. Cat.
I. v. Frft.

³ V κατὰ. Ibid.

⁴ Sole sese circa verticem coeli circumtorquente, h. e. cir-
ca meridiem, jam ad vesperam vergente. R.

⁵ V. κατὰ. Cat. I. v. Frft.

⁶ R. mavult ἐκπληκτικῶς, ὡς πρὸς ἀγ. V. καὶ πρὸς.

⁷ Xyl. contra Tudertinam, qui infirmitas milites verterat,
monet, certum h. l. numerum significari, idque etiam ex Dio-
doro apparere.

χεῖραι, καὶ τὰς στρατιώτας καθορᾶν κελεύσας τὴν Φάλαγγα τῷ ρεῖθρῳ διαλελυμένην, καὶ τὰς μὲν ἤδη διαβεβηκότας, τὰς δὲ μέλλοντας, προσέταξε Δημαρέτῳ λαβόντι τὰς ἵππεῖς ἐμβαλεῖν εἰς τὰς Καρχηδονίους, καὶ συναρᾶσαι τὸν διάκοσμον αὐτῶν τῆς παρατάξεως ἄνω καθεώσης. αὐτὸς δὲ καταβάς εἰς τὸ πεδίον, τὰ μὲν κέρατα τοῖς ἄλλοις Σικελιώταις ¹ ἀπέδωκεν, ἀναμίξας ἐκατέρῳ ἐκ τῶν ξένων ἢ πολλὰς. ἐν μέσῳ δὲ περὶ αὐτὸν λαβὼν τὰς Συρακουσίκας καὶ τὸ μαχιμώτατον ² τῶν μισθοφόρων, βραχὺν μὲν χρόνον ἐπέχε, τὸ τῶν ἵππέων ἀποθεωρῶν ἔργον. ὡς δ' ἐπεινεσ εἶδεν, ὑπὸ τῶν ἀρμάτων πρὸ τῆς τάξεως διαφεύοντων, εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς Καρχηδονίοις ἢ ³ δυναμένους, ἀλλ' ὅπως μὴ συνταραχθεῖεν ἀναγκαζομένους ἐξελίττειν συνεχῶς, καὶ πυκνὰς ἐξ ἐπιστροφῆς ποιεῖσθαι τὰς ἐπελάσεις, ἀναλαβὼν τὴν ἀσπίδα, καὶ βοήσας ἔπεσθαι καὶ θάρρειν τοῖς πεζοῖς, ἔδοξεν ὑπερφυεῖ Φωνῆ καὶ μείζονι κερῆσθαι τῆς συνήθους· εἴτε τῷ πάθει παρὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὸν ἐνθεσιασμόν ἔτω διατεινόμενος, εἴτε δαιμονίᾳ τιδός, ὡς τοῖς πολλοῖς τότε παρέση, συνεπιφθεγξαμένους. ταχὺ δὲ τὴν κραυγὴν ἀνταποδόντων, παρεγγυώντων ἄγειν καὶ μὴ μέλλειν, τοῖς μὲν ἵππόταις ἐσήμαινεν ἔξω παρὰ τὴν τάξιν τῶν ἀρμάτων παρελάσαι, καὶ κατὰ κέρασ προσφέρεσθαι ⁴ τοῖς πολεμίοις· αὐτὸς δὲ, τὰς προμάχους πυκνῶσας τῷ συνασπισμῷ, καὶ τὴν σάλπιγγα κελεύσας ἐπιφθέγξασθαι, προσέβαλλε τοῖς Καρχηδονίοις.

XXVIII. Οἱ δὲ τὴν μὲν πρώτην ἐπιδρομὴν ὑπέστησαν ἐρρωμένους, καὶ τῷ καταπεφράχθαι τὰ σώματα σιδηροῖς θύραξι καὶ χαλκοῖς κράνεσιν, ἀσπίδας τε ⁵ με-

K 4

γάλας

1 V. Σικελιωτῶν. Cat. l. v. Frft.

2 V. τὰς μαχιμωτάτας. Ibid.

3 V. μὴ. Ibid.

4 V. καταφέροσθαι. Ibid.

5 R. de suo dedit pro vulg. δδ.

γάλας προβεβλήθαι, διεκρόντο τὸν δορατισμὸν. ἐπεὶ δ' εἰς ξίφη συνήλθεν ¹ ὁ ἀγὼν, καὶ τέχνης ἔχ ἦτον, ἡ βία-
 μης, ἐγεγόνει τὸ ἔργον, ἐξαίφνης ἀπὸ τῶν ὄραν βρον-
 ται τε φοβεραὶ κατεβῆγγυντο, καὶ πυράδεις ἀσραπαὶ
 συνεξέπιπτον. εἶτα ὁ περὶ τὰς λόφους καὶ τὰς ἀνω-
 ρείας ζόφος ἐπὶ τὴν μάχην ² κατιῶν, θυβρῶ καὶ πνεύ-
 ματι καὶ χαλάζῃ συμμεμιγμένος, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἐξ-
 ὀπίθεν καὶ κατὰ νῶτα περιεχεῖτο, τῶν δὲ βαρβάρων
 ἔτυπτε τὰ πρόσωπα, καὶ κατήσραπτε τὰς ὄψεις, ἅμα
 λαίλαπος ὑγρᾶς, καὶ φλογὸς συνεχῆς ἐκ τῶν νεφῶν φε-
 ρομένης. ἐν οἷς πολλὰ μὲν ἦν τὰ λυτᾶντα, καὶ μάλι-
 σα τὰς ἀπείρας. ἔχ ἦμισα δὲ βλάψαι δοκῶσιν αἱ βρον-
 ται, καὶ τῶν ὄπλων ὁ πάταγος, κοπτομένων ὕδατι βρα-
 δαίῳ καὶ χαλάζῃ, καλύων ἀκέσθαι τὰ προστάγματα
 τῶν ἡγεμόνων. τοῖς δὲ Καρχηδονίοις ἐκ ἔσιν εὐζώνους
 τὸν ὀπλισμὸν, ἀλλ', ὥσπερ εἴρηται, καταπεφραγμένοις,
 ὃ τε πηλὸς ἐμπόδιος ἦν, οἳ τε κόλποι πληρέμενοι τῶν
 χιτάνων ὕδατος, αὐτοῖς ³ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα χρῆθαι
 βαρεῖς ἦσαν καὶ δύσεργοι, βράδιοι δὲ τοῖς Ἑλλησι περι-
 τρέπεσθαι, καὶ πεσόντες, ἀμήχανοι πάλιν ἐκ πηλᾶ με-
 τὰ τῶν ὄπλων ἀναστῆναι. καὶ γὰρ ὁ Κρίμηςος ὑπὸ τῶν
 διαβαινόντων ἐκλίθη, μέγας ἤδη τοῖς θυβροῖς ηὐξημέ-
 νος, καὶ τὸ πεδίου τὸ περὶ αὐτὸν ὑπὸ πολλὰς συν-
 αγκείας καὶ φάραγγας ὑποκείμενον ⁴, ἐπίμπλατο βου-
 μάτων ἔ κατὰ πόρον φερομένων, οἷς οἱ Καρχηδόνιοι
 καλιν-

¹ R. monet, alium dixisse κατῆλθε.

² Aciem i. e. campum, ubi hi duo exercitus inter se con-
 fligebant. R.

³ Ed. Frft. αὐτοῖς. Cat. l. v. autem exhibet e V. αὐτοῖς.
 Pone ὕδατος R. videtur deesse ἵεσε, cum non κόλποι, sinus
 indumentorum (ad quam vocem subaudiendum est ἦσαν ἐμπό-
 διοι) dici possint περιτρέπεσθαι, neque πεσεῖν, neque ἀναστῆναι,
 sed homines.

⁴ R. quaerit, num leg. εἰς πολλὰς σ. κ. φ. ὑποσημένον, ἢ
 campus in multa confragosa & incilia concisus?

καλινοδόμενοι χαλεπῶς ἀπήλλαττον. τέλος δὲ, τῷ χειμῶνος ἐπιειμένως, καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν πρώτην τάξιν αὐτῶν, ἀνδρας τετρακοσίας, καταβαλόντων, ἐτρέπη τὸ πλῆθος ¹ εἰς Φυγὴν. καὶ πολλοὶ μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανόμενοι διεφθείροντο, πολλὰς δ' ὁ ποταμὸς τοῖς ² ἔτι περαιομένοις συμπύπτοντας ἐμβάλλων καὶ παραφέρων ἀπώλλυε, πλείους δὲ τῶν λόφων ἐφειμένως ἐπιθέοντες οἱ ψилоὶ κατειργάσαντο. λέγονται γ' ἐν ἐν μυρίοις νεκροῖς τριχιλίοι ³ Καρχηδονίων γενέσθαι, μέγα τῇ πόλει πένθος. ἔτε γὰρ γένεσιν, ἔτε πλῆθους, ἔτε δόξαις ἕτεροι βελτίονες ἦσαν ἐκείνων. ἔτ' ἀποθανούσας ποτὲ μιᾶ μάχῃ ⁴ πρότερον ἐξ αὐτῶν Καρχηδονίων τοςάττε μνημονεύσιν. ἀλλὰ Λίβυσι τὰ πολλὰ καὶ Ἰβηρσι καὶ Νομάσι χρώμενοι πρὸς ⁵ τὰς μάχας, ἀλλοτρίαις βλάβαις ἀνεδέχοντο τὰς ἡττας.

XXIX. Ἐγνώθη δὲ τοῖς Ἑλλησιν ἡ δόξα τῶν πεσόντων ἀπὸ τῶν λαφύρων. ἐλάχισος γὰρ ἦν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν τοῖς συλεύεσσι λόγος. ἔτως ἀφθονος μὲν ἦν ἄργυρος, ἀφθονος δὲ χρυσός. καὶ γὰρ τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ὑποζυγίων διαβάντες ἔλαβον. τῶν δ' αἰχμαλάτων οἱ μὲν πολλοὶ διεκλάπησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, εἰς δὲ κοινὸν ἀπεδείχθησαν πεντακίχλιοι τὸ πλῆθος. ἦλω δὲ καὶ διακίσια τῶν τεθρίπων. καλλίστην δὲ καὶ μεγαλοπρεπεσάτην ὄψιν ἡ Τιμολέοντος ἐπεδείκνυτο σικνηή, περισωρευθεῖσα παντόδαποῖς λαφύροις ⁶, ἐν οἷς χίλιοι μὲν θύρακες ἐργασίαι καὶ κάλλει διαφέρον-

1 i. e. τὸ ἄλλο πλῆθος. R.

2 V. τὰς ἔτι. Cat. lect. var. Frft.

3 Secundum Diod. 2500. Carthaginiensium caesi, qui τὸν ἰσθμὸν λόχον componebant. Br.

4 V. τὴν μάχην. Cat. l. v. Frft.

5 V. κατὰ. Ibid. Pro τὰς ἡττας R. supr. τὰς ἰδίας ἡττας, quo manifestior sit oppositio cum ἄλλοις. βλάβαις.

6 V. λαμπροῖς. Cat. l. v. Frft.

ροντες, μύρια δὲ ἀσπίδες προετέθησαν. ὀλίγοι δὲ πολλὰς σκυλεύοντες, καὶ μεγάλας ἐντυγχάνοντες ὠφελείαις, τρίτῃ μόλις ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἔστησαν τροπαιοῦν. ἄμυ δὲ τῇ Φῆμῃ τῆς νίκης ¹ ὁ Τιμολέων εἰς Κόρινθον ἔπεμψε τὰ κάλλιστα τῶν αἰχμαλάτων ὄπλων, βεβλόμενος αὐτὰ τὴν πατρίδα πᾶσιν ἀνθρώποις ζηλωτὴν εἶναι, θεωμένοις ἐν ἐπεὶνῃ μόνῃ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τὰς ἐπιφανεστάτας ναῆς, ἔχ' Ἑλληνικοῖς κεισοσμημένους λαφύροις, ἐδ' ἀπὸ συγγενῶν Φόνος καὶ ὁμοφύλων ἀναθημάτων μνήμας ἀτερπεῖς ἔχοντας ², ἀλλὰ βαρβαρικά σκεῦλα, καλλίσαις ἐπιγραφαῖς δηλῆντα μετὰ τῆς ἀνδρείας τῶν νενικητότων τὴν δικαιοσύνην, ὅτι Κορίνθιοι καὶ Τιμολέων ὁ στρατηγός, ἐλευθερώσαντες τὰς Σικελίαν οἰκῶντας Ἑλληνας ἀπὸ Καρχηδονίων, χαριστήρια θεοῖς ἀνέθηκαν.

XXX. Ἐν τέττα καταλιπὼν ἐν τῇ πολεμίᾳ τὰς μισθοφόρους ἄγοντας καὶ φέροντας τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπιπράτειαν, αὐτὸς ἦκεν εἰς Συρακούσας· καὶ τὰς χιλιάς μισθοφόρους ἐκείνας, ὑφ' ὧν ἐγκατελείφθη πρὸ τῆς μάχης, ἐξεκῆρυξε τῆς Σικελίας, καὶ πρὶν ἢ δύναι ἡλιον ³, ἠνάγκασεν ἐπὶ Συρακουσῶν ἀπελθεῖν. ἔτοι μὲν ἔν διαπλεύσαντες εἰς Ἰταλίαν, ἀπώλοντο παρασπονδηθέντες ὑπὸ Βρετῶν, καὶ δίκην ταύτην τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς τῆς προδοσίας ⁴ ἐπέθηκε. τῶν δὲ περὶ Μέμερκον,
τὸν

¹ V. 7ῆ νίκῃ. Cat. l. v. Frst.

² R. monente sic construe: ἐδὲ μνήμας ἀναθημάτων ἀτερπεῖς ἔχοντες ἀπὸ Φόνος συγγενῶν καὶ ὁμοφύλων, neque habentes monumenta donariorum in Suavia a caede cognatorum & popularium. μνημεῖα ἀναθημάτων sunt ἀναθήματα μνήμης χάριν ἀνατεθέντα. V. pro Φόνος dat Φόνων, pro ὁμοφύλων, ut mihi videtur, φίλων. Cat. l. v. Frst.

³ V. τὸν ἡλιον.

⁴ V. προσδοκίας Cat. l. v. Frst. Non absurda, me iudice, lectio, si eo sensu hanc vocem accipias, quo Suidas eam explicat,

τὸν Κατάνης τύραννον, καὶ Ἰκέτην, εἴτε Φθόνῳ τῶν κατορθωμένων ὑπὸ Τιμολέοντος, εἴτε Φοβημένων αὐτὸν, ὡς ἄπιστον καὶ ἄσπουδον πρὸς ¹ τὰς τυράννας, συμμαχίαν ποιησαμένων πρὸς τὰς Καρχηδονίους, καὶ κελευσάντων πέμπειν δύναμιν καὶ στρατηγὸν, εἰ μὴ παντάπασι βέλονται Σικελίας ἐπιτεσεῖν, ἐπλευσε ² Γέσιων, καὶς μὲν ἔχων ἐβδομήκοντα, μισθοφόρος δὲ προσλαβὼν Ἑλληνας· ἤπω πρότερον ³ Ἑλλησι χρησαμένων Καρχηδονίαν, ἀλλὰ τότε θαυμασάντων, ὡς ἀνυποσάτες ⁴ καὶ μαχιμωτάτες ἀνδράπων ἀπάντων. συσάντες δὲ κοινῇ μετ' ἀλλήλων ἅπαντες ⁵ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τετρακοσίους τῶν παρὰ Τιμολέοντος ξένων ἐπικέρους πεμφθέντας ἀπέβησαν. ἐν δὲ τῇ Καρχηδονίᾳ ἐπικρατεία περὶ τὰς καλεμένας Ἰεράς ⁶ ἐνεδρεύσαντες τὰς μετ' Εὐθύμης τῆς Λευκαδίας μισθοφόρος διέφθειραν. ἐξ ἧν καὶ μάλιστα τὴν Τιμολέοντος εὐτυχίαν συνέβη γενέσθαι δῖον. ἦσαν μὲν γὰρ ἔτοι τῶν μετὰ Φιλοδήμῳ ⁷ τῆς Φωκείας καὶ Ὀνομάρχῃ Δελφῆς καταλαβόντων, καὶ μεταχόντων ἐκείνοις τῆς ἱεροσυλίας. μισάντων δὲ πάντων αὐτὰς, καὶ φυλαττομένων ἐπαράτως γεγονότας,

πλα-

plicat, his verbis: διαφέρει προσδοκία ἐλπίδος. ἐλπίς μὲν γὰρ ἐστὶ προσδοκία ἀγαθῶν καὶ ὁ φοβόμενος προσδοκᾷ, ἀλλ' ἢ προσδοκᾷ ἀγαθὰ. κακῶν γὰρ προδοκία ἐστὶν ὁ φόβος. Proprie enim hi milites non erant προδότες, sed timidi.

¹ V. κατὰ; uti & seq. κατὰ γὰρ K. Cat. l. v. Frst.

² R. fusp. ἐπέπλευσε.

³ R. fusp. γόττε πρῶτον, sed cum primum, scil. utentibus, quippe qui admirarentur. —

⁴ Tudertinus vertit fide dignissimos, quasi legisset πεισοτάτες.

⁵ scil. Mamercus, Hicetas, Gesco. R.

⁶ Dacer. corrigit ex Steph. Byzant. Ἰεράς, quae arx fuit Siciliae. Eum sequitur Schirach, reprobaturque conjecturam Kindeii, lectionem vulg. tuentis, & de insula Hiera, una Aeoliarum, rem explicantis. Tudertin. vertit Ireas.

⁷ A Diodoro, Justino & Pausania Philomelus vocatur. Xyl.

πλαυόμενοι περί τὴν Πελοπόννησον, ὑπὸ Τιμολέοντος ἐλήφθησαν ¹, ἐτέρων στρατιωτῶν ἐκ εὐπορευόντος. ἀφικόμενοι δ' εἰς Σικελίαν, ὅσας μὲν ἐκεῖνῳ συνηγωνίσαντο μάχας, πάσας ἐνίκων. τῶν δὲ πλείων καὶ μεγίστων ἀγώνων τέλος ἐχόντων, ἐκπεμπόμενοι πρὸς ἑτέρας ὑπ' αὐτῆ βουθείας ², ἀπώλοντο, καὶ κατηναλώθησαν, ἐχόμενοι πάντες, ἀλλὰ κατὰ μέρος, τῆς δίκης αὐτοῖς ἀπὸ λόγου μετὰ τὴν ³ Τιμολέοντος εὐτυχίαν ἐπιτιθεμένης, ὅπως μηδεμίαν ⁴ τοῖς ἀγαθοῖς ἀπὸ τῆς τῶν καίων κολάσεως βλάβη γένηται. τὴν μὲν ἔν πρὸς ⁵ Τιμολέοντα τῶν θεῶν εὐμένειαν, ἐχόμενοι ἦττον ἐν αἷς προσέειρασε
πρά-

1 R. mavult παρελήφθησαν, aut ἀνελ.

2 i. e. πρὸς τὸ βοηθεῖν ἑτέροις πόλεσιν, ὑπὸ τῶν πολεμίων πολιορκημέναις, ὅπερ αὐτὸς εἰ παρῆν ὁ Τιμολέων. R.

3 V. αὐτῆς pro αὐτοῖς. Cat. l. v. Frst. In vulg. ita extat: τῆς δίκης ἀπολογικῆς τῆ Τιμολέοντος εὐτυχίᾳ ἐπιτ. Quivis facile lectorum sentiet obscuritatem hujus dictionis. Hinc non mirum, quod varii in ea corrigenda restituendaque laborarint. Dacer. ex Ms. habet ὁμολογηκῆς, quod & dat Anon aut καὶ potius inferendum putat ante τῆ. Textus, uti jam legitur, a R. ita est constitutus, cujus partem ipse hoc modo explicat: ἀπὸ λόγου, subaudi ὀρθῆ, vel εἰκότος, id est εὐλόγου, μετὰ λόγου, possit quoque legi ἐκ ἀπὸ λόγου, id est ἐκ ἄνευ λόγου, non sine ratione. Eum sequi videtur Schirah: und es schien, als wenn die Strafgerechtigkeit ihre Rache an ihnen mit Absicht bis nach dem Glücke des Timoleons aufgehoben hätte. Equidem fateor, meo sensui Reiskianam conjecturam esse duriorē, nec satis me intelligere, quid sit bis nach dem Glück des Timoleons. Facilius adducor, ut lectioni Anon. & Dacerii assentiar, ita distinguens: ἀλλὰ κατὰ μέρος τῆς δίκης αὐτοῖς, ὁμολογηκῆς τῆ Τιμ. εὐτυχίᾳ. ἐπιτιθεμένης — perierunt, non tamen omnes simul, sed per singulas partes poena illis inflata, ratione felicitati Timoleonis congrua. — Non est, cur audacius conjiciam. Alii sese in hoc tam lubrico negotio exercent crucientque.

4 Ita legit Xyl. dat V. & probat Br. pro vulg. μηδεμίαν.

5 V. κατὰ. Cat. l. v. Frst.

πράξειν, ἢ περὶ ἅς κατώρθε, θαυμάζεσθαι συνέβαινε.

XXXI. Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Συρακυσίων ἐχαλέπαινον ὑπὸ τῶν τυράννων προπηλακίζομενοι. καὶ γὰρ ὁ Μάμεριος ἐπὶ τῶν ποιήματα γράφειν καὶ τραγωδίας μέγα Φρονῶν, ἐκόμπαζε νικῆσας τὰς μισθοφόρους· καὶ τὰς ἀσπίδας ἀναθεῖς τοῖς θεοῖς, ἐλεγείον ὑβριστικὸν ἐπέγραψε·

Τὰς δ' ὄσρειογραφεῖς καὶ χρυσελεφαντηλέκτρους ¹

Ἄσπίδας ἀσπίδοις εἴλομεν εὐτελέσι.

γενομένων δὲ τῶν, καὶ τῷ Τιμολέοντος εἰς Καλαυρίαν ² στρατεύσαντος, ὁ Ἰκέτης ἐμβαλὼν εἰς τὴν Συρακυσίαν ³, λείαν τε συχνὴν ἔλαβε, καὶ πολλὰ λυμηνάμενος καὶ καθυβρίσας, ἀπηλλάττετο παρ' αὐτὴν τὴν Καλαυρίαν, καταΦρονῶν τῷ Τιμολέοντος ὀλίγας στρατιώτας ἔχοντας. ἐπειὸς δὲ προλαβεῖν ἑάσας, ἐδίωκεν ἱππεῖς ἔχων καὶ ψιλῆς. αἰδόμενος δ' ὁ Ἰκέτης, τὸν Δαμυρίαν διαβεβητικῶς ὑπέστη παρὰ τὸν ποταμὸν, ὡς ἀμυνόμενος. καὶ γὰρ αὐτῷ θάρσος ἦ τε τῷ πόρῳ χαλεπότης, καὶ τὸ κρημνῶδες τῆς ἐκατέρωθεν ὄχθης παρεῖχε. τοῖς δὲ μετὰ τῷ Τιμολέοντος ἰλάρχαις ἕρις ἐμπεσῶ-

¹ Ita Br. ex conject. Xylandri edidit. Vulg. χρυσελεφαντηληλέκτρους. In edit. Fift. est e loco η. In Cat. l. v. autem ex Anon. χρυσελεφαντηληλέκτρους adjunctis verbis: versus tamen id repudiat. In Junt. Aid. Crat. est τῆσδε τῶν ὄσρειογραφεῖς.

² Palmerius reponendum censuit Καλαυρίαν. Xyl. monet, notari locum Siciliae de quo nihil aliunde constat. Tuder. tin. male vertit Calabriam, quoniam in Timoleon Sicilia non excessit. Kindio nomen loci suspectum videtur, temere scriptum pro Galaria vel Galeria, urbe prope Aetnam sita, & a Diod. l. XVI. memorata.

³ Ufistatius videtur Br. εἰς τὴν Συρακυσίων, ut paulo post c. 39. εἰς τὴν Λεοντινῶν.

πεσῶσα Θυμασῆ καὶ Φιλονειμία, διατριβὴν ἐποίει τῆς μάχης. ἴδεις γὰρ ἦν ὁ βεβλόμενος ἐτέρω¹ διαβαίνειν ὕπερος ἐπὶ τὰς πολεμίας, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ἤξιεν πρωταγωνισεῖν. καὶ κόσμον ἐν εἶχεν² ἢ διάβασις, ἐξωθέντων καὶ παρατρεχόντων ἀλλήλων³. βεβλόμενος ἔν ὁ Τιμολέων κληρῶσαι τὰς ἡγεμόνας, ἔλαβε παρ' ἐκάστου δακτύλιον. ἐμβαλὼν δὲ πάντας εἰς τὴν ἑαυτῷ χλαμύδα καὶ μίξας, ἐδειξε τὸν πρῶτον κατὰ τύχην⁴ γλυφὴν ἔχοντα τῆς σφραγίδος τρόπαιον. ὡς δὲ τῆτ' εἶδον οἱ νεανίσκοι, μετὰ χαρᾶς ἀνακραγόντες, ἐν ἔτι τὸν ἄλλον ὑπέμειναν κληρὸν, ἀλλ', ὡς ἕκαστος τάχως εἶχε, τὸν ποταμὸν διεξελάσαντες, ἐν χερσίν ἦσαν τοῖς πολεμίοις. οἱ δ' ἐν ἐδέξαντο τὴν βίαν αὐτῶν, ἀλλὰ φεύγοντες, τῶν μὲν ὀπλῶν ἅπαντες ὁμαλῶς ἐσερήθησαν, χιλίης δ' ἀπέβαλον πεσόντας.

XXXII. Οὐ πολλῶ δ' ὕπερον εἰς τὴν Λεοντινῶν στρατεύσας ὁ Τιμολέων, λαμβάνει τὸν Ἰκέτην ζῶντα, καὶ τὸν υἱὸν Εὐπόλεμον, καὶ τὸν ἰππάρχην Εὐθυμον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν συνδεθέντας⁵ καὶ νομιθέντας πρὸς αὐτόν. ὁ μὲν ἔν Ἰκέτης καὶ τὸ μεϊράκιον, ὡς τύραννοι καὶ προδόται νολαθέντες ἀπέθνησκον. ὁ δ' Εὐθυμος,

¹ V. ἕτερα. Cat. l. v. Frft.

² R. susp. ἐν ἂν εἶχ. non fuisset habitura; non enim sic transibant fluvium revera, sed transissent, nisi Timoleon eorum contentionem forte diremisset, quae contentio efficiebat, ut nemo fluvium transiret.

³ Ita R. dedit pro vulg. ἀλλήλοις, distinguendo παρατρέχειν ἑνὶ, neben einem herlaufen, ad latus alicujus currere, & παρατρέχαν ἑνῶ, praetercurrere, cursu aliquem praeterire, superare, bey ihm vorbeylaufen.

⁴ R. videtur deesse ἐξίοντα, aut tale quid. Illum vinulum, qui primus exisset, vel extractus esset, ostendebat habentem insculptum tropaeum.

⁵ Ita Flor. & V. jam probante H. Steph. Vulg. συντεθέντας.

θυμος, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν πρὸς ¹ τὰς ἀγῶνας καὶ τόλμη διαφέρων, ἔτι ἔτυχεν οἴκτε, διὰ βλασφημίαν τινὰ πρὸς τὰς Κορινθίους κατηγορηθεῖσαν αὐτῷ. λέγεται γὰρ, ὅτι, τῶν Κορινθίων ἐκτρατευσαμένων ἐπ' αὐτὰς ², κατηγορῶν ἐν τοῖς Λεοντίνοις, ἔδεν ἔφη γεγονέναι φοβερόν, ἔδὲ δεινόν, εἰ

Κορινθιαὶ γυναῖκες ἐξῆλθον δόμων ³.

ἔτως ὑπὸ λόγων μᾶλλον, ἢ πράξεων πονηρῶν, ἀνιάσαι πεφύκασιν οἱ πολλοί· χαλεπώτερον γὰρ ὕβριν, ἢ βλάβην φέρεσι. καὶ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δι' ἔργων, ὡς ἀναγκαῖον, δέδοται τοῖς πολεμῶσιν· αἱ δὲ βλασφημίαι, περιεσὶα ⁴ μίσος, ἢ κακίας, γίνεσθαι δοκῶσιν.

XXXIII. Ἐπανελθόντος δὲ τῷ Τιμολέοντος, οἱ Συρακῆσιοι τὰς γυναῖκας τῶν περὶ τὸν Ἰκέτην καὶ τὰς θυγατέρας ἐν ἐκκλησίᾳ καταστήσαντες εἰς κρίσιν, ἀπέκτειναν. καὶ δοκεῖ τῷ τῶν Τιμολέοντος ἔργων ἀχαριστότατον γενέσθαι· μὴ γὰρ ἂν ἐκεῖνος κωλύοντος, ἔτω τὰς ἀνθρώπους ἀποθανεῖν. δοκεῖ δ' αὐτὰς ὑπεριδεῖν, καὶ προέδαι τῷ θυμῷ τῶν πολιτῶν, δίκην λαμβανόντων ὑπὲρ Δίωνος τῷ Διουσίῳ ἐμβαλόντος. Ἰκέτης γὰρ ἐστὶν ὁ τὴν γυναῖκα τῷ Δίωνος, Ἀρέτην, καὶ τὴν ἀδελφὴν, Ἀρισομάχην, καὶ τὸν υἱὸν ἐτι παῖδα, καταποντίσας ζῶντας, περὶ ὧν ἐν τῷ Δίωνος γέγραπται βίῳ.

XXXIV. Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Μάμερνον εἰς Κατάνην, καὶ περὶ τὸ ρεῦμα τὴν Ἄβολον ⁵

ἐκ

¹ V. κατὰ. Cat. l. v. Frft.

² Ita Br. cum V. & Anon. legendum censuit. Vulg. αὐτοῖς.

³ Versus hic, in cavillationem Corinthiorum detortus, est exordium excusationis apud Euripid. in Med. qua Medea se Corinthiis matronis purgat, quod eo, relicta patria, accessisset.

⁴ Ita ex V. datum. Vulg. περιεσῖαι.

⁵ Palmer. cum Cluver. Sic. Ant. emendari vult Ἄλαβον.

Sic

ἐν παρατάξεως ὑποσάντα νικήσας καὶ τρεψάμενος, ὑπὲρ
 διχίλις ἀνείλεν. ὡν μέρος ἐν ὀλίγον ἦσαν οἱ πεμ-
 φθέντες ὑπὸ Γέσκανος ἐπίκεροι Φοίνικες. ἐν δὲ τότε
 Καρχηδόνιοι μὲν εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς αὐτὸν δεηθέν-
 τες, ὥσε τὴν ἐντὸς τῆ Λύνα¹ χώραν ἔχειν, καὶ τοῖς
 βελομένοις² ἐξ αὐτῆς μετοικεῖν πρὸς Συρακασίους, χρή-
 ματα καὶ γενεὰς ἀποδόντες, καὶ τοῖς τυράννοις ἀπ-
 ειπάμενοι τὴν συμμαχίαν. Μάμερκος δὲ δυσθυμῶν ταῖς
 ἐλπίσιν, ἔπλει μὲν εἰς Ἰταλίαν, ὡς Λευκανὸς ἐπάξον
 Τιμολέοντι καὶ Συρακασίους. ἐπεὶ δ' ἀποσρέψαντες
 οἱ σὺν αὐτῷ τὰς τρήρεις, καὶ πλεύσαντες εἰς Σικελίαν³
 τῷ Τιμολέοντι τὴν Κατάνην παρέδωκαν, ἀναγκαθεῖς
 καὶ αὐτὸς εἰς Μεσσήνην κατέφευγε πρὸς Ἴππωνα, τὸν
 τυραννῆντα τῆς πόλεως. ἐπελθόντος δὲ τῆ Τιμολέον-
 τος αὐτοῖς, καὶ πολιορκηθέντος ἕκ τε γῆς καὶ θαλάττης,
 ὁ μὲν Ἴππων, ἀποδιδράσων, ἐπὶ νεῶς, ἤλω. καὶ
 παραλαβόντες αὐτὸν οἱ Μεσσήνιοι, καὶ τὰς παῖδας ἐν
 τῶν διδασκαλείων, ὡς ἐπὶ Θέαμα κάλλιον, τὴν τῆ τυ-
 ράννου τιμωρίαν, ἀγαγόντες εἰς Θέατρον, ἤμισαντο καὶ
 διέφθειραν. ὁ δὲ Μάμερκος ἑαυτὸν Τιμολέοντι παρ-
 ἔδωκεν ἐπὶ τῷ δίκῃν ὑποχεῖν ἐν Συρακασίους, μὴ κατη-
 γορῆντος Τιμολέοντος. ἀχθεῖς δ' εἰς τὰς Συρακᾶσας,
 παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ἐπεχειρεῖ μὲν τινα συγκείμε-
 νον ἐν παλαιῷ λόγον ὑπ' αὐτῆ διεξιέναι. Θορύβοις δὲ
 περιπίπτων, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὄρῳ ἀπαραίτητον,
 ἔθει, βίψας τὸ ἱμάτιον, διὰ μέσος τῶ Θέατρος, καὶ πρὸς
 τι

Sic & apud Ptolomaeum est Ἄλαβος; apud Silium Ital. Alabl.
 V. ἀμβολον. Cat. l. v. Frst.

1 Sic etiam hunc fluvium Diod. l. 16. nominat. Cluver au-
 tem & Dacer. legunt Ἀλύκας.

2 Ita R. dedit de suo pro γῆς βελομένους, quem casum vulg.
 exhibent. Idem in seq. ἀποδόντες pro vulg. ἀποδιδόντες.

3 R. quaerit, num εἰς Συρακᾶσας, cum jam in Sicilla es-
 sent, & ipsi & Timoleon.

τι τῶν βάρβάρων δρόμῳ φερόμενος συνέβηξε τὴν κεφαλὴν, ὡς ἀποθανύμενος. ἔ μὴν ἐτυχέ γε ταύτης τῆς τελευτῆς, ἀλλ' ἔτι ζῶν ἀπαχθεὶς, ἦνπερ οἱ λησαί, δίκην ἔδωκεν ¹.

XXXV. Τὰς μὲν ἔν τευρανίδας ὁ Τιμολέων τῶτον τὸν τρόπον ἐξέκοψε, καὶ τὰς πολέμας ² ἔλυσε. τὴν δ' ὅλην νῆσον ἐξηγριωμένην ὑπὸ κακῶν, καὶ διαμισμημένην ὑπὸ τῶν οἰκητόρων παραλαβὰν, ἔτως ἐξημέρωσε καὶ ποθεινὴν ἐποίησε πᾶσιν, ὥσε πλεῖν ³ οἰκήσουσας ἑτέρας, ὅθεν οἱ πολῖται πρότερον ἀπεδίδρασιον. καὶ γὰρ Ἀκράγαντα, καὶ Γέλας, πόλεις μεγάλας, μετὰ τὸν Ἀττικὸν πόλεμον ὑπὸ Καρχηδονίων ἀναστάτας γεγενημένας, τότε ⁴ κατῴκησαν. τὴν μὲν οἱ περὶ Μέγελλον καὶ Φέρισον, ἐξ Ἑλέας, τὴν δ' οἱ περὶ Γόργον, ἐκ Κέω ⁵ ἐκπλεύσαντες, καὶ συναγαγόντες τὰς ἀρχαῖας πολίτας, οἷς ἔ μόνον ἀσφάλεια ἐκ πολέμου τοσούτου καὶ γαλήνην ἰδρυμένοις παραχῶν, ἀλλὰ καὶ τὰλλα παρασκευάσας καὶ συμπραθυμηθεὶς, ὥσπερ οἰκιστῆς, ἠγαπάτο. καὶ τῶν ἄλλων δὲ διακειμένων ὁμοίως ἐπίπνυτον πρὸς αὐτὸν, ἔ πολέμα τις λύσις, ἔ νόμων θέσις, ἔ χώρας κατοικισμὸς, ἔ πολιτείας διάταξις ἐδόκει καλῶς ἔχειν, ἧς ἐκεῖνος μὴ προσάψαιτο, μηδὲ κα-

τακο-

¹ R. dubius est, utrum sit exponendum: ταύτην τὴν ὁδὸν ἀπαχθεὶς, ἦνπερ οἱ λησαί ἀπάγονται, δέδωκε δίκην; an ταύτην δέδωκε τὴν δίκην, ἣν δίδουσιν οἱ λησαί.

² Ita dedit Anon. Vulg. πολεμίας. Tudertinus vertit hostes.

³ Subaudiendum, monente Reisk. ἐκείσε. Forſan leg. προσπλεῖν.

⁴ R. susp. τότε πρῶτον, tum primum incolis inſtauravit. Idem dedit κατῴκησαν pro vulg. κατῴκησαν.

⁵ Tudertin. vertit ex Chio. Quaenam lectio verior sit, dubium est.

τακοσμήσειεν, ὥσπερ ἔργω συντελεμένω¹ δημιουργός, ἐπιθείς τινα χάριν ΘεοΦιλῆ καὶ πρέπασαν.

XXXVI. Πολλῶν γὰρ κατ' αὐτὸν Ἑλλήνων, μεγάλων γενομένων καὶ μεγάλα κατεργασαμένων, ὧν καὶ Τιμόθεος ἦν, καὶ Ἀγησίλαος καὶ Πελοπίδας, καὶ ὁ μάλιστα ζήλωθεὶς ὑπὸ Τιμολέοντος Ἐπαμινώνδας· αἱ μὲν ἐκείνων πράξεις βίᾳ τινὶ καὶ πόνῳ τὸ λαμπρὸν ἐξενηνόχασι μεμιγμένον, ὥσε καὶ μέμψιν εὐλαίς ἐπιγίνεσθαι καὶ μετάνοιαν· τῶν δὲ Τιμολέοντος ἔργων, ἔξω λόγῳ θεμένοις τὴν περὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνάγκην, ἐδέν ἐστιν, ᾧ μὴ τὰ τῷ Σοφοκλέει, ὡς Φησι Τίμαιος, ἐπιφωθεῖν ἔπρεπεν· Ὡς θεοὶ, τίς ἄρα Κύπρις, ἢ τίς Ἰμερος τῶδε² ξυνήψατο; καθάπερ γὰρ ἡ μὲν Ἀντιμάχῃ ποιήσις, καὶ τὰ Διονυσίᾳ ζωγραφήματα, τῶν Κολοφωνίων, ἰχθὺν ἔχοντα καὶ τόνον, ἐπιβεβιασμένοις καὶ καταπόντοις ἔοικε, ταῖς δὲ Νιμομάχῃ γραφαῖς, καὶ τοῖς Ὀμήρῃ εἰρήσις, μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως καὶ χάριτος, πρόσσει τὸ δοκεῖν εὐχερῶς καὶ ῥαδίως ἀπειργάζαι· ἔτως παρὰ τὴν Ἐπαμινώνδα στρατηγίαν, καὶ τὴν Ἀγησίλαῳ, πολυπόνθῃ γενομένης καὶ δυσάγωνας, ἢ Τιμολέοντος ἀντεξεταζομένη, καὶ μετὰ τῷ καλῷ πολὺ τὸ ῥαδίως ἔχουσα³, φαίνεται τοῖς εὖ καὶ δικαίως λογιζομένοις, ἐ τύχῃς ἔργον, ἀλλ' ἀρετῆς εὐτυχέσεως· καίτοι πάντα γ' ἐκεῖνος εἰς τὴν τύχην ἀνήπτει⁴ τὰ κατορθώμενα· καὶ γὰρ γράφων τοῖς οἴκοι φίλοις, καὶ δημηγορῶν πρὸς⁵ τὰς Συρακασίους, πολλάκις ἔφη τῷ θεῷ

¹ Ita V. & Anon. quod Br. probavit. Vulg. ἔργῳ συντελεμένῳ, quod ex Aldina manavit. Junt. dat ἔργῳ συντελεμένῳ. In seq. V. ἴην χάριν. Cat. l. v. Frft. pro ἴνῃ χάρι.

² R. si quid pronunciare licet in fragmento, mavult ἴνῃ ξυνήψατο, in hoc non concurrat?

³ R. susp. aut ἴδῃ ῥαδίως καταργάζαι ἔχουσα, aut ἴδῃ ῥαδίον ἔχουσα.

⁴ Anon. ἀνήγει. (ἀνήγειν, Cat. l. v. Frft.)

⁵ V. παρηγορῶν κατὰ. Ibid.

θεῶ χάριν ἔχειν, ὅτι βεβλόμενος σῶσαι Σικελίαν, ἐπεγράφατο τὴν αὐτὴ προσηγορίαν. ἐπὶ δὲ τῆς οἰκίας ἱερὸν ἰδρυσάμενος Αὐτοματίας ¹ ἔθυσεν· αὐτὴν δὲ τὴν οἰκίαν Ἱερῶ Δαίμονι κατίερωσεν. ὤκει δ' οἰκίαν, ἣν ἐξείλον αὐτῷ στρατηγίας ἀρισεῖον οἱ Συρακῆσιοι, καὶ τῶν ἀγρῶν τὸν ἥμισον καὶ κάλλιπον· ἐν ᾧ καὶ τὸ πλεῖστον τῆ χρόνῳ κατεχόλαζε, μεταπεμφάμενος οἰκοῦσεν τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παῖδας. ἔ γὰρ ἐπανήλθεν εἰς Κόρινθον, ἐδὲ κατέμιξε τοῖς Ἑλληνικοῖς θορύβοις ἑαυτὸν, ἐδὲ τῷ πολιτικῷ φθόνῳ παρέδωκεν, εἰς ὃν οἱ πλεῖστοι τῶν στρατηγῶν, ἀπλησία τιμῶν καὶ δυνάμεως, ἐξοκέλασιν· ἀλλ' ἐπει κατέμεινε, τοῖς ὑφ' αὐτῆ ² μεμηχανημένοις ἀγαθοῖς χρώμενος· ὧν μέγιστον ἦν τὸ πόλει ³ τσαύτας καὶ μυριάδας ἀνθρώπων δι' ἑαυτὸν ἐφορᾶν εὐδαιμονέσας.

XXXVII. Ἐπει δὲ χρῆν, ὡς ἔοικεν, ἔ μόνον πᾶσι κορυθαίλοῖς λόφον ἐγγίνεσθαι, κατὰ Σικωνίδην, ἀλλὰ καὶ πάσῃ δημοκρατίᾳ συκοφάντην, ἐπεχείρησαν καὶ Τιμολέοντι δύο τῶν δημαγωγῶν, Λαφύσιος ⁴ καὶ Δημαινέτος. ὧν Λαφύσις μὲν αὐτὸν πρὸς τινα δίκην κατεγγυῶντος, ἐν εἰς θορυβεῖν, ἐδὲ κωλύειν τὰς πολιτας· ἐκὼν γὰρ αὐτὸς ὑπομεῖναι τσαύτας πόνους καὶ κινδύνους ὑπὲρ τῶ τοῖς νόμοις χρῆσθαι τὸν βεβλόμενον Συρακυσίων. τῆ δὲ Δημαινέτε πολλὰ κατηγορήσαντος ἐν ἐκκλησίᾳ τῆς στρατηγίας, πρὸς ἐκεῖνον μὲν ἐδὲν ἀντεῖ-

L 2

πε

¹ Tudertin, videtur legisse αὐτοματία. Vertit: cum domi templum conderet, sua sponte voluit, ut evenit: rem divinam fecit, domum vero ipsam sacro numini consecravit. — Satis firma autem est lectio Αὐτοματίας, quam Xyl. Fortis Fortunae dat. Vere autem intelligas per αὐτοματίαν providentiam quandam divinam, sive beneficium sibi nil tale merenti, nec opinanti ab ipso Deo datum. Cf. Cornel. Nep. Timol. c. 4.

² Ita scribi voluit H. Steph. pro vulg. ὑφ' αὐτῆ.

³ V. ἡ πόλις. Cat. l. v. Frst.

⁴ Cornel. in Timol. vocat Lamestium.

πε, τοῖς δὲ θεοῖς ἔφη χάριν ὀφείλειν, οἷς ¹ εὐξάτο, Συρακυσίαις ἐπιθεῖν τῆς παρρησίας κυρίας γενομένης. μέγιστα δ' ἐν καὶ μάλλιστα τῶν κατ' αὐτὸν Ἑλλήνων ὁμολογεμένων διαπραξάμενος ἔργα, καὶ μόνος, ἐφ' ἃς οἱ σοφισταὶ διὰ τῶν λόγων τῶν πανηγυρικῶν αἰεὶ παρεμάχην πράξεις τὰς Ἑλληνας, ἐν ταύταις ² ἀρισεύσας καὶ τῶν μὲν αὐτόθι κακῶν, ἃ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα κατέχευε, ὑπὸ τῆς τύχης προεπινομιθεὶς ἀναίμακτος καὶ κατάρους ἐπιδειξάμενος ³ δὲ δεινότητα μὲν καὶ ἀνδρείαν βαρβάρους καὶ τοῖς τυράννοις, δικαιοσύνην δὲ καὶ πραότητα τοῖς Ἑλλήσι καὶ τοῖς φίλοις· τὰ δὲ πλεῖστα τρόπαια τῶν ἀγῶνων ἀδάκρυτα καὶ ἀπενθῆ τοῖς πολίταις καταστήσας, κατάρων δὲ τὴν Σικελίαν ἐν ἑδ' ὅλοις ἔτεσιν ὀπίω ἀιδίων ⁴ καὶ συνοίκων κακῶν καὶ νοσημάτων παραδὲς τοῖς κατοικοῦσιν· ἤδη πρεσβύτερος ὢν ἀπημβλύνθη τὴν ὄψιν, εἶτα τελῶς ἐπηρώθη μετ' ὀλίγον, ἔτ' αὐτὸς ἑαυτῶ πρόφασιν παραχῶν, ἕτε παροινηθεὶς ὑπὸ τῆς τύχης, ἀλλὰ συγγενικῆς τινος, ὡς ἔοικεν, αἰτίας καὶ καταβολῆς ἅμα τῷ χρόνῳ συνεπιθεμένης. λέγονται γὰρ ἐκ ὀλίγοι τῶν κατὰ γένος αὐτῷ προσηκόντων ὁμοίως ἀποβαλεῖν τὴν ὄψιν, ὑπὸ γήρωσ ἀπομαρανθεῖ-

¹ Sic dedit R. consentiente Ald. & Crat. pro vulg. ἧς εὐξάτο: — se obstrictum esse gratis reddendis erga Deos, voti reum factum, quos Deos votum faciens rogasset, ut Siculos videret libertate loquendi potitos. Eodem quidem monente, lectio vulg. defendi potest sic construendo: ἔφη θεοῖς ὀφείλειν χάριν ταύτης τῆς παρρησίας, ἧς κυρίας γενέσθαι τὰς Συρακυσίαις ἠέξατο. Junitnae lectionem, pro ἐπιθεῖν substitūendo ἐπιδῶν, quod & Br. conjecit, ita exhibet: τοῖς δὲ θεοῖς ἔφη χάριν, ἐπιδῶν τῆς παρρησίας κυρίας γενομένης, ὀφείλειν.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. ἐν αὐταῖς.

³ R. mavult ἐνεπιδειξάμενος.

⁴ Ita dedit R. de suo. Consentit quodam modo Tudertina versio *affiduis malis vexata*. Vulg. ἀιδίων, quae vox etiam Br. fuit suspecta, conjicienti ἰδίων.

Ἰεῖσαν. ὁ δὲ Ἀθάνης ¹, ἔτι συνεῶτος τῷ πρὸς Ἴππωνα πολέμῳ καὶ Μάμερκον, ἐν Μυλλαιῖς ² ἐπὶ στρατοπέδῳ Φησίῳ ἀπογλαυκωθῆναι τὴν ὄψιν αὐτῷ, καὶ πᾶσι Φανερῶν γενέσθαι τὴν πῆρωσιν· ἔ μὴν ἀποσῆναι δια τῷτο πολιορκίας, ἀλλ' ἐμμείναντα τῷ πολέμῳ λαβεῖν τὰς τυράννας. ὡς δ' ἐπανῆλθεν εἰς Συρακῆσας, εὐθὺς ἀποθῆναι τὴν μοναρχίαν καὶ παραιτεῖσθαι ³ τὰς πολίτας, τῶν πραγμάτων εἰς τὸ κάλλιπον ἡκόντων τέλος.

XXXVIII. Ἐκεῖνον μὲν ἐν αὐτὸν ὑπομείναντα τὴν συμφορὰν ἀλύπως ἤτλον ἂν τις θαυμάσειε. τῶν δὲ Συρακυσίων ἀξιὸν ἀγαθὰι τὴν πρὸς ⁴ τὸν ἄνδρα τιμὴν καὶ χάριν, ἣν ἐπεδείξαντο πεπηρωμένῳ, Φοιτῶντες ἐπὶ θύρας αὐτοῖς ⁵, καὶ τῶν ξένων τὰς παρεπιδημῶντας ἀγοντες εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὸ χωρίον, ὅπως θεάσαιντο τὸν εὐεργέτην αὐτῶν, ἀγαλλόμενοι καὶ μέγα φρονῶντες, ὅτι παρ' αὐτοῖς εἴλετο καταζῆσαι τὸν βίον, ἔτω λαμπρᾶς ἐπανόδῳ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρεσκευασμένης αὐτῷ διὰ τῶν εὐτυχημάτων, καταφρονήσας. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων εἰς τὴν ἐπέλυε τιμὴν γραφομένων καὶ πραττομένων, ἔθενός ἤτλον ἦν τὸ ψηφίσασθαι ἰδὼν τῶν Συρακυσίων δῆμον, ὅσάν τις συμπέσοι πόλεμος αὐτοῖς πρὸς ἄλλοφύλους, Κορινθίῳ χρῆσθαι στρατηγῷ. καλὴν δὲ καὶ τὸ περὶ τὰς ἐκκλησίας γινόμενον ὄψιν εἰς τιμὴν αὐτῷ παρέειχε. τὰ γὰρ ἄλλα δι' αὐτῶν κρινόντες, ἐπὶ τὰς μείζονας διασκέψεις ἐκεῖνον ἐκάλαν. ὁ δὲ νομιζόμενος δι' ἀγορᾶς ἐπὶ ζεύγους πρὸς ⁶ τὸ θεάτρον ἐπορεύετο· καὶ

L 3

τῆς

¹ Anon. Ἀθάνης.

² Br. mavult Μύλλαις, cum Strabone, Scylace, & Ptolemaeo.

³ scil. αὐτὸν ἔαν ἀποθῆναι τὴν μοναρχίαν. R.

⁴ V. κατὰ τὸν. Cat. l. v. Frft.

⁵ V. αὐτῷ. Ibid.

⁶ V. κατὰ. Ibid. Pro seq. ὡς περὶ susp. R. ἐφ' ἧσπερ.

της ἀπήνης, ὡσπερ ἐτύγχανε καθήμενος, εἰσαγομένης, ὁ μὲν δῆμος ἠσπάζετο, μιᾷ Φωνῇ προσαγορεύων αὐτόν. ὁ δ' ἀντασπασάμενος, καὶ χρόνον τινὰ δὲς ταῖς εὐφημαίαις καὶ τοῖς ἐπαίνοις, εἶτα διακῆσας τὸ ζητέμενον, ἀπεφαίνετο γνώμην. ἐπιχειροτονηθείσης δὲ ταύτης, οἱ μὲν ὑπηρεταὶ πάλιν ἀπῆγον διὰ τῶ θεάτρον τὸ ζεῦγος, οἱ δὲ πολῖται, βοῇ καὶ κρότῳ προπέμψαντες ἐκείνον, ἤδη τὰ λοιπὰ τῶν δημοσίων καθ' αὐτὰς ἐχρημάτιζον.

XXXIX. Ἐν τοιαύτῃ δὲ γηροτροφέμενος τιμῇ μετ' εὐνοίας, ὡσπερ πατὴρ κοινός, ἐκ μικρᾶς προφάσεως τῷ χρόνῳ συνεφαψαμένης ἐτελεύτησεν. ἡμερῶν δὲ δοθεισῶν τοῖς μὲν Συρακασίοις εἰς τὸ παρασκευάσαι τὰ περὶ τὴν λαφῆν, τοῖς δὲ περιοίκιοις καὶ ξένοις εἰς τὸ συνελθεῖν, τὰ τ' ἄλλα λαμπρᾶς χορηγίας ἔτυχε, καὶ τὸ λέχος οἱ ψήφῳ τῶν νεανίσκων προκριθέντες ἔφερον κεκοσμημένον διὰ ¹ τῶν Διονυσίων τυραννεῖων τότε κατεσκαμμένων. πρῆεμπον δὲ πολλαὶ μυριάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὧν ὄψις μὲν ἦν ἐορτῇ πρέπασα, πάντων ἐσεφανωμένων καὶ καθαρὰς ἐδῆτας φορέντων. Φωναὶ δὲ καὶ δάκρυα συγκεκραμένα τῷ μακαρισμῷ τῶ τε θυηότος, ἔλιμῆς ἀφοσίωσιν, ἐδὲ λειτουργίαν ἐν προβελεύματος, ἀλλὰ πόθον δίκαιον ἐπεδείκνυντο, καὶ χάριν ἀληθινᾶς εὐνοίας. Τέλος δὲ τῆς κλινης ἐπὶ τὴν πυρὸν τειθείσης, Δημήτριος, ὅς ἦν μεγαλοφωνότατος τῶν τότε κηρύκων, γεγραμμένον ² ἀνείπε κήρυγμα τοῖστον ὁ δῆμος τῶν Συρακασίων, Τιμολέοντα Τιμοδῆμα, Κορίνθιον τόνδε ³, θάπτει μὲν διακοσίω μῶν, ἐτίμη-

σε

¹ h. l. non est per, sed praeter, pro vorbey. R. Melius, ut mihi videtur, Schirach: über das zerstörte Tyrannenschloß der Dionysier.

² de scripto, las vom Papier ab. R.

³ R. aut tollendum censet, aut mutandum cum τὸν κλανόν. Idem in seq. mavult ἀπὸ τῶν διακ. μῶν.

σε ¹ δ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀγῶσι ἀριστοῖς, ἰππι-
ποῖς, γυμνικοῖς· ὅτι τὰς τυράννας καταλύσας, καὶ τὰς
βαρβάρους καταπολεμήσας, καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀναστά-
των πόλεων οἰκίσας, ἀπέδωκε τὰς νόμους τοῖς Σικελιω-
ταῖς. ἐποίησαντο δὲ τὴν λαφὴν τῆ σάματος ἐν ἀγορᾷ,
καὶ εὐαὶς ὑπερον περιβαλόντες, καὶ παλαίστρας ἐνοικοδο-
μήσαντες, γυμνάσιον τοῖς νέοις ἀνήκαν, καὶ Τιμολεόν-
τειον ² προσηγόρευσαν. αὐτοὶ δὲ χρώμενοι πολιτεία καὶ
νόμοις, ἕς ἐπεινός κατέστησεν, ἐπὶ πολὺν χρόνον εὐδαι-
μονῶντες διετέλεσαν.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ.

Ἐμοὶ τῆς τῶν βίων ἄψαθαι μὲν γραφῆς συνέβη δι'
ἑτέρας, ἐπιμένειν δὲ καὶ Φιλοχαρεῖν ἤδη ³ καὶ
δι' ἑμαυτὸν, ὥσπερ ἐν ἐσόπῳ, τῇ ἰσορίᾳ πειράμενον ⁴
ἀμωσγέπως κοσμεῖν καὶ ἀφομοῖν πρὸς τὰς ἐπεινῶν ἀρε-
τὰς τὸν βίον. ἔδεν ⁵ γὰρ ἄλλω, ἢ συνδιαιτήσῃ καὶ
συμβιώσῃ, τὸ γινόμενον εἶοικεν, ὅταν ὥσπερ ἐπιξενέμε-
νον ἕκαστον αὐτῶν ἐν μέρει διὰ τῆς ἰσορίας ὑποδεχόμε-
νοι καὶ περιλαμβάνοντες ⁶, ἀναθεωρῶμεν, ὅστος ἔην,

L 4

οἶός

¹ hoc decreto sanxit & cavit, ut in perpetuum cohonestetur. R. V. habet *τιμήσα*. Forsan utrumque conjungendum: *ἐτίμησε δὲ καὶ τιμήσα*.

² Anon. καὶ Τιμολόντα.

³ In Vulg. sejunctum est a seqq. per comma. Rectius autem H. Steph. videbatur jungi sequentibus.

⁴ R. mavult *πειρωμένω*, ut ad *ἔμοι* referatur, non ad *ἑμαυτὸν*.

⁵ Ita legi Br. voluit pro vulg. *ἔδεν*. Cum id R. recepit, necesse factu fuit, ut etiam *ἄλλω* ἢ daret, pro vulg. *ἄλλῃ* ἢ.

⁶ Sic R. dedit — *amplexantes, ulnis complectentes*, pro vulg. *παραλαμβάνοντες*. Idem etiam suspic. *παραβάλλοντες*, inter sese comparantes.

οἷός τε ¹, τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιπα πρὸς γνῶσιν ἀπὸ τῶν πράξεων λαμβάνοντες ². Φεῦ, Φεῦ· τί τέταχάρμα μείζον ἂν λάβοις, πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡδῶν ἐνεργότερον; Δημόκριτος μὲν γὰρ εὐχεσθαι Φησι δεῖν, ὅπως εὐλόγῳ εἰδώλων ³ τυγχάνωμεν, καὶ τὰ σύμφυλα καὶ τὰ χρηστὰ μᾶλλον ἡμῖν ἐν τῷ περιέχοντος, ἢ τὰ ἄφυλα ⁴ καὶ τὰ σκαιὰ, συμφέρεται, λόγον ἔτ' ἀληθῆ, καὶ

1 Dacerius haec verba ex Hom. Iliad. ω. 630. desumpta censet.

2 R. mavult ἐκλαμβάνοντες. Sequentia eidem e tragico quodam sumta videntur a Plutarcho, nulla metri habita ratione.

3 Finxit Democritus *imagines* quasdam, a natura fufas, quae ubique in toto orbe suos haberent circuitus, & ubique omnibus obversarentur, & a quibus animi hominum pulsarentur. Cf. Cic. de nat. d. l. 1. ad Famil. l. XV. epist. 16. Divin. 2. 67. ad Attic. 2, 3. Aul. Gell. V, 16. Brucker. Hist. phil. T. II. L. 2, 11. Gassend. de phil. Epicur. P. II. Sect. I. c. 11. Quid sint εἰδῶλα εὐλογῶν, ingentose explicat Xyl. (licet εὐλογῶν praetulerit, si qua auctoritate confirmari possit, & nisi eadem voce *Plut.* uteretur in *orac. def.*) εὐλογῶν ipsi est, quod nobis bona fortuna & prospera sorte obtigit, nempe opportunum & commodum. Deducit hoc vocabulum a *λελογχέναι*, sorte obtinuisse, aut accepisse, a verbo *λαγχάνομαι*. Consentiunt sane sequentia Plutarchi verba huic conjecturae. Accedas ulterius, si placet, *Hesychium*, a Joh. Alberti editum, in voce εὐλογχεῖν, εὐμοιρεῖν; coll. Δίλογχος & λόγχη, ubi extat: λόγχας ἐκάλει τὰς κλήρας; item λόγχη-μερίς. Εὐλογχος ergo & εὐκληρος synonyma sunt.

4 Ita R. de suo dedit, quo respondeat praemisso τὰ σύμφυλα pro vulg. τὰ φυῦλα — *non consentanea naturae nostrae*. Equidem malim ἀσύμφυλα, vox, ut mihi videtur, ad antecedens aptior, & verè opposita, sensumque praebens, quem vox ἄφυλα, si secundum etymon eam inquiras, nunquam commode suppeditabit. Nec mihi videor aliquid conjicere, de quo non jam alii eruditorum cogitarint. Cf. Hesych. in not. ad vocem ἀσύφηνος, pro qua alii scribendum contendunt ἀσύμφηνος, vocem ad h. Plut. l. applicandam. Ex eadem nota observare licet, alios pro σύμφυλα exhibuisse σύμφορα, cui oppoui posset ἀσύμφορα.

καὶ πρὸς ¹ ἀπεράντας ἐπιφέροντα δεισιδαιμονίας, εἰς Φιλοσοφίαν καταβάλλων. ἡμεῖς δὲ τῇ περὶ τὴν ἰσορίαν διατριβῇ, καὶ τῆς γραφῆς τῇ συνηθείᾳ, παρασκευάζομεν ² ἑαυτὰς τὰς τῶν ἀρίστων καὶ δοκιμωτάτων μνήμας ὑποδεχομένους ἀεὶ ταῖς ψυχαῖς, εἴ τι Φαῦλον, ἢ κακώθεις, ἢ ἀγενεὲς, αἰ τῶν συνόντων ἐξ ἀνάγκης ὁμιλία προσβάλλωσιν, ἐκτρέβειν καὶ διωδεῖσθαι, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν παραδειγμάτων ἴλω καὶ πραεῖαν ἀποσρέφοντες ³ τὴν διάνοιαν. ὧν ἐν τῷ παρόντι προεχειρισμέθα σοι ⁴ τὸν Τιμολέοντος τῷ Κορινθίᾳ καὶ τὸν Αἰμιλίῳ Παύλῳ βίον, ἀνδρῶν ἔ μόνον ταῖς αἰρέσεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς τύχαις ⁵ ἀγαθαῖς ὁμοίως κεχηρημένων ἐπὶ τὰ πράγματα, καὶ διαμυθισθήτησιν παρεξόντων, πότερον εὐποτμίᾳ μᾶλλον, ἢ Φρονήσει, τὰ μέγιστα τῶν πεπραγμένων κατάρθωσαν.

II. Τὸν Αἰμιλίῳ οἶκον ἐν Ῥώμῃ τῶν ⁶ εὐπατριδῶν γεγονέναι καὶ παλαιῶν, οἱ πλεῖστοι συγγραφεῖς ὁμολογῶσιν. ὅτι δ' ὁ πρῶτος αὐτῶν, καὶ τῷ γένει τὴν ἐπωνυμίαν ἀπολιπὼν, Μαμέρκος ⁷ ἦν, Πυθαγόρα παῖς τῷ σοφῷ, δι' αἰμιλίαν λόγῳ καὶ χάριν Αἰμιλίος προσμαφορευθεῖς, εἰρήμασιν ἐνίοι τῶν Πυθαγόρα τὴν Νεμῶ τῷ βασιλέως παιδεύσειν ἀναθέντων. οἱ μὲν ἔν πλεῖστοι τῶν εἰς δόξαν ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης προελθόντων, δι' ἀρετὴν, ἦν ἐζήλωσαν, εὐτύχησαν. Λευκίς δὲ Παύλῳ τὸ περὶ Κάννας ἀτύχημα τὴν τε Φρόνησιν ἅμα καὶ τὴν

I. 5

ἀνδρείααν

¹ V. καὶ γὰ ἀπ. Cat. l. v. Frft.

² i. e. συνεδίξομεν. R.

³ R. praefert ἀποσρέφοντας in accus. ob praeced. accus.

⁴ R. quaerit, num προεχειρισμένοι πέμπομέν σοι — an vulgata idem dicat?

⁵ Hanc Anon. lectionem, quam Br. probavit, R. recepit pro vulg. ψυχαῖς.

⁶ Poterant verba etiam sic strui: τῶν ἐν Ῥώμῃ εὐπατρ. R.

⁷ Sic ex Numa legendum censuit Xyl. Sic & Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo Μάρκος.

ἀνδρείαν ἔδειξεν. ὡς γὰρ ἐκ ἔπεισε τὸν συνάρχοντα, καλύων μάχεσθαι, τῷ μὲν ἀγῶνος ἄκων μετέχεν αὐτῷ, τῆς δὲ Φυγῆς ἐκ ἐκοινώνησεν, ἀλλὰ τῷ συνάψαντος τὸν κίνδυνον ἐγκαταλιπόντος, αὐτὸς ἐς τὸς καὶ μαχόμενος τοῖς πολεμίοις ἐτελεύτησε. τῆς θυγάτηρ μὲν Αἰμιλία Σηηπίωνι τῷ μεγάλῳ συνώκησεν· υἱὸς δὲ Παῦλος Αἰμίλιος, περὶ ἧς τάδε γράφεται, γεγονὼς ἐν ἡλικίᾳ κατὰ καιρὸν ἀνδρῶντα δόξαις καὶ ἀρεταῖς ἐπιφανέστων ἀνδρῶν καὶ μεγίστων, διέλαμψεν, ἔταυτὰ τοῖς εὐδοκίμοις τότε νέοις ἐπιτηδεύματα ζηλώσας, ἐδὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπ' ἀρχῆς πορευθεῖς. ἔτε γὰρ λόγον ἤσκει¹ περὶ δίκας, ἀσπασμῶς τε καὶ δεξιῶσις καὶ Φιλοφροσύνας, αἷς ὑποτρέχοντες οἱ πολλοὶ τὸν δῆμον ἐκλῶντο², θεραπευτικοὶ καὶ σκεδαῖοι³ γενόμενοι, παντάπασιν ἐξέλιπε, πρὸς ἐδέτερον⁴ ἀφυῶς ἔχων, ὡς δ' ἑκατέρω⁵ κρείττονα τὴν ἀπ' ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης καὶ πίσεως δόξαν αὐτῷ περιποιόμενος, οἷς εὐθύς διέφερε τῶν καθ' ἡλικίαν.

III. Πρώτην γὰρ τῶν ἐπιφανῶν ἀρχῶν⁶ ἀγορανομίαν μετελθὼν, προεκρίθη δέκα δυεῖν ἀνδρῶν συναπογραψαμένων, ἕς ὕπερον ἅπαντας ὑπατεῦσαι λέγεσι.
γενέ-

1 R. post h. v. deesse videtur: ἐδὲ συχνάκις ἐπέφειτο περὶ δικαστήρια.

2 R. quaerit, num Plut. more quodam suo ἐκλῶντο usurpaverit pro ἀνεκλῶντο, quod alii in hac re usurpant?

3 R. suspr. καὶ ἧς vel μὴ σκεδαῖοι — famulatorii quidam potius, quam graves suaeque dignitatis memores homines — vel potius σκεδασινοὶ, ambitiosi.

4 neque ad eloquentiam forensē, neque ad comitatem prendendo cives obstringentem. R.

5 pro ἀμφοτέρων quam utrumque, vel utrumvis seorsim sumtum. R.

6 Omisit Aretinus ἐπιφανῶν, vertens: primum e magistratibus aedilitatem petens. Commode posse intelligi curules, monet Xyl.

γενόμενος δ' ἱερεὺς, τῶν Αὐγῶρων προσαγορευομένων, ἔς τῆς ἀπ' ὀριθίων καὶ διοσημεϊῶν ἀποδεικνύσσι Ῥωμαῖοι μαντικῆς ἐπισκόπος καὶ Φύλακας, ἔτω προσέρχε τοῖς πατρίοις ἔδρασι, καὶ κατενόησε τὴν τῶν παλαιῶν περὶ τὸ θεῖον εὐλάβειαν ¹, ὥς τιμῆν τινα δοκῆσαν εἶναι, καὶ ζηλημένην ἄλλως ἔνεκα δόξης, τὴν ἱερωσύνην, τῶν ἀκροτάτων μίαν ἀποφῆναι τεχνῶν, καὶ μαρτυρῆσαι τοῖς φιλοσόφοις, ὅσοι τὴν εὐσέβειαν ὤρισαντο θεραπείας θεῶν ἐπισήμην εἶναι. πάντα γὰρ ἐδράτο μετ' ἐμπειρίας ὑπ' αὐτῆ καὶ σπαδῆς, χολῆν τῶν ἄλλων ² ἄγοντος, ἕτε γίγνοιτο πρὸς τάτω, καὶ παραλείποντος ἕδεν, ἕδὲ καινοτομῆντος, ἀλλὰ καὶ τοῖς συνιερεῦσιν αἰεὶ καὶ περὶ τῶν μικρῶν διαφερομένον, καὶ διδάσκοντος, ὡς εἰ τὸ θεῖον εὐκόλον τις ἡγεῖται καὶ ἀμεμφές εἶναι τῶν ἀμελειῶν, ἀλλὰ τῇ γε πόλει χαλεπὸν ἢ περὶ ταῦτα συγνώμη καὶ παρόρασις. ἕδεις γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μεγάλῳ παρανομήματι κινεῖ πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ ³ τὴν τῶν

¹ Sensum Plutarchi, latius, (ut mihi videtur, patentem, non commode expressit Schirach: und studirte das bey diesen Religionsinstitute ehedem Uebliche so sehr. Melius Aretinus: Sic veterum circa divina observantiam disciplinamque cognovit — aut Xyl. priscorum in colendo numine religioni animum advertit.

² R. susp. χολῆν ἀπὸ τῶν ἄλλων.

³ Haec particula καὶ R. otiosa videtur, cum sententia postulet ἀλλὰ κατὰ βραχὺ τὴν γ. μ. Forsan repetendum est ex praeced. constructione, & inferendum inter duas has particulas κινῆσιν ἐξ ἀρχῆς — Niemand setzt den Staat sogleich im Anfang mit größern gesetzwidrigen Handlungen in Gefahr, sondern die Menschen thun es anfänglich, indem sie in kleinen Sachen nachlässig sind, und zerstören dadurch das, was Schutzwahre gegen größere Vergehungen seyn soll. Vel tota dictio idem valet ac ἔ μόνον δὲ κινῆσιν ἀλλὰ καὶ τὴν γ. μ. Φ. Haec saltim explicatio mihi accedere videtur ad usum harum particularum ἀλλὰ καὶ, quem alibi in graecis scriptoribus licet invenire. Cf. Devar. de part. graec. ling. pag. 14. edit. Reusmanni.

τῶν μειζόνων Φερρῶν καταλύουσιν οἱ προϊέμενοι τὴν ἐν τοῖς μικροῖς ἀμύβειαν. ὅμοιον δὲ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐδῶν τε καὶ πατρίων ἐξετασὴν καὶ Φύλακα παρέειχεν ἑαυτὸν, ἢ δημαγωγῶν ἐν τῷ στρατηγεῖν, ἐδ' ὡσπερ οἱ πλείστοι τότε, δευτέρας ἀρχὰς ταῖς πρώταις μνώμενος διὰ τῆς χαρίζεσθαι, καὶ πρῶτος εἶναι τοῖς ἀρχομένοις, ἀλλ' ὡσπερ ἱερεὺς ἄλλων ὀργίων δεινῶν, τῶν περὶ τὰς στρατείας ἐδῶν ἐξηγούμενος ἕκαστα ¹, καὶ Φοβερὸς ὢν τοῖς ἀπειθεῖσι καὶ παραβαίνουσιν, ὠρθε τὴν πατρίδα, μικρῶν δεινὸν πάρεργον ἠγόμενος τὸ νικᾶν τὰς πολέμους τῆς παιδεύειν τὰς πολίτας.

IV.

1 De hoc loco me multum haesitasse, lubentissime fateor. Nec dubito, quin lectori cuivis attentiori idem usu eveniat. Perturbarunt me primo commata, quae in textu Reiskiano deprehenduntur; deinde de variantibus, quae, nulla quidem codicis nota, in ed. Frft. extant *περὶ τὰς θυσίας* pro *περὶ τὰς στρατείας*, & *ἕκαστω* pro *ἕκαστα*. — Sollicitus fui; denique in explicando epitheto, cum *ὀργίων* conjuncto, non obstante vario ejus usu, quem novi, mihi satisfacere non valui. Duo ergo commata inter *ἱερεὺς* & *ἄλλων*, nec non *ἐδῶν* & *ἐξηγούμενος* sustuli, ut constructio facilius possit evolvi. De reliquis textum quodam modo mihi ita restituo: *ἀλλ' ὡσπερ ἱερεὺς, περὶ τὰς τῶν ὀργίων θυσίας δεινός, τῶν &c.* sed ut sacerdos, rerum sacrarum in festo solenni observandarum bene peritus, plebemque sollicite de illis instruens, & ut omni ex parte illis satisfiat, diligenter prospiciens, ita quaevis & singula, ad rem militarem pertinentia &c. Quodsi haec conjectura nimis audax aut minus commoda videretur, malim levi mutatione ita legere & distinguere: *ἀλλ' ὡσπ. ἱερ. ἄλλων ὀργίων, δεινὸς τῶν περὶ τ. σ. ἐδ. ἐξ. ἕκαστα.* Quam belle Plut. in usu vocis *ἐξηγεῖσθαι* ad explanandam similitudinem, quam adhibet, sibi constat, lectores, praesertim juniores, ut animadvertant, rogo. Jam in Camillo, T. I. p. 357. eadem occurrat, cum ipsi de rebus sacris sermo est: *θυσίας δὲ τοῖς θεοῖς καὶ καθάρσας τὴν πόλιν, ἐξηγεμῶν τῶν περὶ ταῦτα δεινῶν.* Singulari ergo sensu de illis valet, qui sacra interpretantur. Ita Suidas: *Ἐξηγητῆς ἰδίως ὁ ἐξηγούμενος τὰ ἱερά;* ibid. in not. ex Schollast. Sophocli. ad Electr. *ἐξηγησίαι, διασάφισις θεῶν.* Item Hesych. *ἐξηγητῆς, ὁ περὶ ἱερῶν καὶ διοσημῶν ἐξηγούμενος.*

IV. Συσάντος δὲ τῷ πρὸς Ἀντίοχον τὸν μέγαν πολέμῳ τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τῶν ἡγεμονικωτάτων ἀνδρῶν τετραμμένῳ πρὸς ἐπιείνον, ἄλλος ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἀνεῆλθε πόλεμος, ἐν Ἰβηρίᾳ κινήματων μεγάλων γινομένων ¹. ἐπὶ τῆτον ὁ Αἰμίλιος ἐξεπέμφθη στρατηγός, ἔχων ἔξ ἑχῶν πελέκεις, ὅσας ἔχασιν οἱ στρατηγῶντες, ἀλλὰ προσλαβὼν ἐτέρας τοσάτας, ὥστε τῆς ἀρχῆς ὑπατικὸν γενέσθαι τὸ ἀξίωμα. μάχη μὲν ἔνδις ἐν παρατάξεως ἐνίκησε τὰς βαρβάρους, περὶ τρισμυρίας ἀνελών, καὶ δοπεῖ τὸ κατόρθωμα τῆς στρατηγίας περιφανῶς ² γενέσθαι χωρίων εὐφυῖα, καὶ ποταμῶν τινος διαβάσει ῥαψάνην παραχόντος αὐτῷ πρὸς τὸ νίκημα τοῖς στρατιώταις. πόλεις δὲ πεντήκοντα καὶ διακοσίας ἐχειρώσατο δεξαμένους αὐτὸν ἐκείνους. ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ πίσει συνηρμοσμένην ἀπολιπὼν τὴν ἐπαρχίαν, εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν, ἔδὲ δραχμῇ μιᾷ γεγονώς εὐπορώτερος ὑπὸ τῆς στρατηγίας ³. ἦν δὲ καὶ περὶ τὰλλα χρηματιστῆς ἀργότερος, εὐδάπανος δὲ καὶ ἀφειδῆς ἐν τῶν ὑπαρχόντων. ἔκ πολλὰ δ' ἦν ⁴, ἀλλὰ καὶ Φερνῆς ὀφειλομένης τῇ γυναικί, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, γλίχρως ἐξήρκεσεν.

V. Ἐγήμε δὲ Παπιρίαν, ἀνδρὸς ὑπατικῆς Μάσσανος ⁵ θυγατέρα, καὶ χρόνον συνοικήσας πολὺν, ἀφῆκε

¹ H. Steph. ad haec: repono κίνημα τῶν, item γινόμενος pro γινόμενον, & ἐν Ἰβηρίᾳ praecedentibus jungo. Bryano suafore nil mutandum.

² Hanc lectionem recepit R. ex Anon. Junt. Ald. Vulgo περιφανής. Crusier. ea victoria plane prudentiae attribuenda ducis. Etiam Aretinus consentit: *manifeste* apparuit, victoriam ex industria ejus partam fuisse.

³ Ita R. de suo dedit pro vulg. στρατίας.

⁴ R. monente idem est, ac si dixisset: ἔκ μόνον δὲ ἔκ πολλὰ ἦν, ἀλλὰ καὶ — non modo fortunae ei amplae non erant, sed etiam tam exiguae, ut aegre sufficerent restituendae doti.

⁵ V. Μάσσανος. Aretinus vertit Nafonis. Amiotus legit Μάσσανος. Br. placet cum Sigonio & Dacerio V. lectio. Papirius Maso fuit consul A. U. 522. & Corsos subegit.

ἦκε τὸν γάμον, καίπερ ἐξ αὐτῆς καλλιτεχνότατος γε-
 κόμενος. αὕτη γὰρ ἦν ἡ τὸν κλεινότατον αὐτῷ Σκη-
 πιάνα τεκῆσα καὶ Μάξιμον Φάβιον. αἰτία δὲ γεγραμ-
 μένη τῆς διασάσεως ἐκ ἤλθεν εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἔοικεν
 ἀληθείης τις εἶναι λόγος περὶ γάμου λύσεως γεγόμενος,
 ὡς ἀνὴρ Ῥωμαῖος ἀπεπέμπετο γυναῖκα ¹. τῶν δὲ Φί-
 λων νεθετόντων αὐτὸν. ἐχὶ σάφρων; ἐκ εὐμορφος;
 ἐχὶ παιδοποιός; προτεινάς τὸ ὑπόδημα, κάλτιον αὐτὸ
 Ῥωμαῖοι καλῶσιν, εἶπεν. ἐκ εὐπρεπῆς ἔτος; ἐ νεκρ-
 ογῆς; ἀλλ' ἐκ ἂν εἰδείη τις ὑμῶν, καθ' ὃ τι θλίβεται
 μέρος ἐμὸς πᾶς. τῷ γὰρ ὄντι μεγάλαί μὲν ἁμαρτίαι
 ἀναπεπλάμεναι γυναῖκας ἀνδρῶν ἄλλας ἀπήλλαξαν. τὰς
 δ' ἐκ ² τινος ἀηδίας, καὶ δυσαρμοσίας ἡδῶν, μικρὰ καὶ
 πικρὰ

¹ Dissentiunt in hoc loco interpp. Alii sunt, qui ita ver-
 tunt, quasi, quod de calceo sequitur, non Paulus, sed alius
 quidam Romanus, causam divortii interrogatus, responderit.
 Ita Amiotus, Crusenius, Schirach, Kind. — Leonard, Aretinus
 autem totum hunc locum de Aemilio Paulo vult intelligi, ita
 vertens: quae autem causa divortii fuerit, non extat. Sed vi-
 detur aliqua efficax ratio affuisse: illud autem constat, cum
 amici familiaresque divortium graviter improbant, Aemilio
 dicerent: — — porrexit ille pedem &c. Ad ejus partes trans-
 iit Xyl. accuratius vertens: causa divortii ad nos non perve-
 nit, videturque verum esse, quod jactatum est de eo discidio,
 Romanum virum uxori suae nuncium remisisse. Etenim ami-
 cis eum objurgantibus &c. adnotansque: „Ut meam conjectu-
 ram (nihil enim habeo certi) exponam, videtur mihi Plutar-
 chus hoc velle, quia ejus divortii causam nemo comperisset,
 & certum tamen esset, haud ab re Paulum tale aliquid facturum
 fuisse, vulgi sermonem extitisse, dimissam a Romano viro con-
 jugem, atque hoc quasi proverbium fuisse: nam λόγος saepe
 etiam proverbium significat. Romanum autem proverbialiter
 intelligi virum gravem severumque, & propositi tenacem atque
 ἀπαράιτητον — — Profecto responsum de calceo Aemilianum
 esse apparet.“

² Br. legendum censuit: τὰ δ' ἐκ scil. προσκρέματα. R.
 autem tuetur lect. vulgarem, quae idem valet ac ἄλλας δὲ γυ-
 ναῖκας ἀπήλλαξε τῶν ἀνδρῶν μικρὰ προσκρ. Idem addidit in
 seq. ᾱ ante λανθ. de suo.

κυκλᾶ προσκρέματα, ἃ λανθάνοντα τὰς ἄλλας, ἀπεργάζεται τὰς ἀνηκέστους ἐν ταῖς συμβιώσεσιν ἀλλοτριότητας. ἔτω δ' ἔν ¹ Αἰμίλιος ἀπαλλαγείς τῆς Παπυρίας, ἑτέραν ἠγάγετο, καὶ δύο παῖδας ἀρρένας τεκέσης, τέτταρες μὲν ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχε, τὰς δὲ προτέρας εἰσεποίησεν οἴκοις τοῖς μεγίστοις καὶ γένεσι τοῖς ἐπιφανεστάτοις· τὸν μὲν πρεσβύτερον τῷ ² Μαξίμῳ Φαβίῳ τῷ πεντάκις ὑπατεύσαντος, τὸν δὲ νεώτερον Ἀφρικανῷ Σκηπίωνος υἱὸς ³, ἀνεψιὸν ὄντα, θέμενος, Σκηπίωνα προσηγόρευσεν ⁴. τῶν δὲ θυγατέρων τῶν Αἰμιλίας τὴν μὲν δὲ Κάτωνος υἱὸς ἐγημεν, τὴν δ' Αἴλιος Τεβέρων, ἀνὴρ ἄριστος, καὶ μεγαλοπρεπέστατος Ῥωμαίων πενία χρησάμενος. ἦσαν γὰρ ἐκκαίδεκα συγγενεῖς, Αἴλιοι πάντες. οἰκίδιον δὲ πάνυ μικρὸν, ὃ ⁵ ἦν αὐτοῖς, καὶ χωρίον ἐν ἤρκει πᾶσιν, μίαν ἐσίαν νέμεισι μετὰ παιδῶν πολλῶν καὶ γυναικῶν. ἐν αἷς καὶ ἡ Αἰμιλία τῷδε θυγάτηρ ἦν δις ὑπατεύσαντος καὶ δις θριαμβεύσαντος, ἐκ αἰχθυνομένη τὴν πενίαν τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ θαυμάζουσα τὴν ἀρετὴν, δι' ἧς πένης ἦν. οἱ δὲ νῦν ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς ἂν μὴ κλίμασι καὶ ποταμοῖς καὶ διατειχίσμασι ὀρίσῃσι τὰ κοινὰ, καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐν μέσῳ λάβωσιν ἢ π' ἀλλήλων,

¹ V. ὃ δ' ἔν.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. ἀπό. Subaud. οἴκῃ. Aretinus vertit: a Fabio Maximo, quinquies consule. Eum sequitur Amiotus, & Schirach: den ältesten nahm Fabius Maximus, der fünfmal Consul gewesen war — an Kindesstatt an. Plus quam absurde hoc dici, jam Xyl. monuit, & ex nexu historiae facile cuivis apparet. Ipse (Xyl. pro ἀπό substituit υἱός. Consentit Dacer. & ita vertit Kind. Br. susp. delendum esse ἀπό, cum sequatur υἱός, quod hic facile subaudiri poterat.

³ V. υἱόν. Cat. l. v. Frft.

⁴ Filius major natus dictus fuit Qu. Fabius Maximus Aemilianus; minor autem P. Cornelius Scipio Aemilianus; quem morem paterni nominis retinendi cum alii, tum Dio l. 46. & 55. explicat. Xyl.

⁵ Hoc pronomen addidit R. de suo.

ἔπαύονται διαφερόμενοι. ταῦτα μὲν ἔν ἡ ἰστορία λογιζέσθαι καὶ παρεπισιοπεῖν δίδωσι τοῖς σώζεσθαι βελομένοις.

VI. Ὁ δ' Αἰμίλιος ὑπάτος ἀποδειχθεὶς, ἐσράτευσεν ἐπὶ τὰς παραλίκας Λίγυας, ἔς ἐνιοὶ καὶ Λιγυσίνης ὀνομάζεσσι, μάχιμον καὶ θυμοειδὲς ἔθνος, ἐμπείρως δὲ πολεμεῖν διδασκόμενον ὑπὸ Ῥωμαίων, διὰ τὴν γειτνίασιν. τὰ γὰρ ἔχματα τῆς Ἰταλίας, καὶ καταλήγοντα πρὸς τὰς Ἄλπεις, αὐτῶν τε τῶν Ἄλπεων καὶ κλυζόμενα τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, καὶ πρὸς τὴν Λιβύην ἀνταίροντα νέρονται, μεμιγμένοι ἰ Γαλάταις καὶ τοῖς παραλίοις Ἰβήρων. τότε δὲ καὶ τῆς θαλάσσης ἀψάμενοι σιάφεσι πειρατικοῖς, ἀφηρῶντο καὶ περιένοπλον τὰς ἐμπορίας, ἄχρι σηλῶν Ἡρακλειῶν ἀναπλέοντες. ἐπίοντος ἔν τῷ Αἰμιλίῳ, τετρακισμύριοι γενόμενοι τὸ πλῆθος ὑπέσθησαν· ὁ δὲ τὰς σύμπαντας ὀηλιανικὰς ἔχων, πενταπλασίους ἔσιν αὐτοῖς συνέβαλε· καὶ τρεψάμενος, καὶ κατακτείσας εἰς τὰ τεῖχη, διέδωκε λόγον Φιλάνθρωπον καὶ συμβατικόν. ἔ γὰρ ἦν βελομένοις ταῖς Ῥωμαίοις παντάπασιν ἐκνόψαι τὸ Λιγύων ἔθνος, ὥσπερ ἔρκος, ἢ πρόβολον, ἐμποδῶν κείμενον τοῖς Γαλατικοῖς πινήμασιν ἐπαιωρεμένοις αἰεὶ περὶ τὴν Ἰταλίαν². πισεύσαντες ἔν τῷ Αἰμιλίῳ, τὰς τε ναῦς καὶ τὰς πόλεις ἐνεχείρισαν. ὁ δὲ, τὰς μὲν πόλεις ἔδεν ἀδικήσας, ἢ μόνον τὰ τεῖχη περιελών, ἀπέδωκε· τὰς δὲ ναῦς ἀπάσας ἀφείλετο, καὶ πλοῖον ἔδεν αὐτοῖς τρισκάλμη μείζον ἀπέλιπε· τὰς δ' ἠλωκότας ὑπ' αὐτῶν³ κατὰ γῆν.

1 R. ad haec: commercia terrestria & maritima cum Gallis & Iberorum illis, qui ad oram maris mediterranei habitant. Tunc autem praeter exercitationem negotiationum inceperant quoque mare intutum reddere piraticis insultibus in navigantes.

2 R. susp. ἐπαιωρεμένοις αἰεὶ τοῖς περὶ τῆς Ἰταλίας, monens: priorem dativ. ad Gallos redire, ad posteriorem subaudiri aut κλίμωσι, aut κατοικῆσι γὰ περὶ τ. Ἰτ.

3 Ita Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo ὑπὸ τῶν.

ἢ κατὰ θάλατταν ἀνεσώσατο, πολλὰς ξένους καὶ Ῥωμαίους εὐρεθέντας. ἐκεῖνη μὲν ἔν ἡ ὑπατεία τὰς εἰρημύνας πράξεις ἐπιφανεῖς ἔχεν. ὕπερον δὲ πολλάκις ποιήσας Φανερὸν αὐτὸν αὐδῆς ὑπατεῦσαι βεβλόμενον, καὶ ποτε καὶ παραγγεῖλας, ὡς ἀπέτυχε καὶ παρώφθη, τὸ λοιπὸν ἡσυχίαν εἶχε, τῶν ἱερῶν ἐπιμελέμενος, καὶ τὰς παιδας ἀσπίων τὴν μὲν ἐπιχώριον παιδείαν καὶ πάτριον, ὡσπερ αὐτὸς ἤσκητο, τὴν δ' Ἑλληνικὴν, Φιλοτιμοτερον. ἔ γάρ μόνου γραμματικοὶ καὶ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες, ἀλλὰ καὶ πλάσαι, καὶ ζωγράφοι, καὶ πύλων καὶ σκυλάκων ἐπιστάται, καὶ διδάσκαλοι θήρας ἐλείν, ἔστησαν περὶ ¹ τὰς νεανίσκας. ὁ δὲ πατήρ, εἰ μὴ τι δημόσιον ἐμποδῶν εἶη, παρῆν ἀεὶ μελετῶσι καὶ γυμναζομένοις, Φιλοτεκνότητος Ῥωμαίων γενόμενος.

VII. Τῶν δὲ δημοσίων πράξεων καιρὸς ἦν ἐκεῖνος τότε, καθ' ὃν Περσεῖ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ πολεμεῦντες, ἐν αἰτίαις τὰς στρατηγὰς εἶχον, ὡς δι' ἀπειρίαν καὶ ἀτολμίαν αἰχρῶς καὶ καταγελάσως τοῖς πράγμασι χρωμένους, καὶ πάχοντας ² κακῶς μᾶλλον, ἢ ποιῶντας. ἄρτι μὲν γὰρ Ἀντίοχον τὸν ἐπιληθέντα Μέγαν, εἰξάντα τῆς ἄλλης Ἀσίας, ὑπὲρ τὸν Ταῦρον ἐμβαλόντες καὶ κητακλείσαντες εἰς Συρίαν, ἐπὶ μυρίοις καὶ πεντακισχίλιοις τάλαντοις ἀγαπήσαντα τὰς διαλύσεις· ὀλίγω δὲ πρόβατον ἐν Θεσσαλίᾳ ἀντηρίψαντες Φίλιππον, καὶ τὰς Ἑλλήνας ἀπὸ Μακεδόνων ἐλευθερώσαντες· ὡς τε βασιλεὺς ἄδειε παραβλητὸς εἰς τόλμαν, ἢ δύναμιν ἦν ³, Ἀντίβαν καταπολεμήσαντες· ἐν ἀνεπίδον ἦγαντο, Περσεῖ, καθάπερ ἀντικάλω τῆς Ῥώμης, ἴσου Φε-

¹ R. non probat hanc dictionem, quasi peregrinum quid & inficetum olentem.

² Ita Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo πάχοντες — ποιῶντας.

³ R. addidit ἦν de suo.

ρόμενοι ¹ συμπεπλέχθαι, πολὺν ἤδη χρόνον ἀπὸ τῶν λειψάνων τῆς πατρῴας ἡτῆς πολεμῶντι πρὸς αὐτὰς ἀγνοῦντες, ὅτι πολλῶν τὴν Μακεδόνων δύναμιν ἡτῆθεις Φίλιππος ἐρρωμενεσέραν καὶ μαχιμωτέραν ἐποίησε. περὶ ὧν δειμι βραχέως, ἀνωθεν ἀρξάμενος.

VIII. Ἀντίγονος μέγιστον δυνηθεὶς τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων καὶ στρατηγῶν, κησάμενος ἑαυτῷ καὶ γένοι τὴν τῆ βασιλείας προσηγορίαν, υἱὸν ἔχε Δημήτριον, ἔ παῖς Ἀντίγονος ἦν, ὁ Γονατᾶς ἐπονομαθεὶς. τέτα δὲ Δημήτριος ὅς αὐτός τε βασιλεύσας χρόνον ἔ πολὺν, υἱὸν τε παῖδα τὴν ἡλικίαν ἀπολιπὼν Φίλιππον, ἐτελεύτησε. δεισαντες δὲ τὴν ἀναρχίαν οἱ πρῶτοι Μακεδόνων, Ἀντίγονου ἐπάγονται, τῆ τεθνηῶτος ἀνεψιὸν ὄντα, καὶ συνοικίσαντες ² αὐτῷ τὴν μητέρα τῆ Φίλιππε, πρῶτον μὲν ἐπίτροπον καὶ στρατηγὸν, εἶτα, πειρώμενοι μετρία καὶ κοινωφελῆς, βασιλέα προσηγόρευσαν. ἐπειλήθη δὲ Δώσαν, ὡς ἐπαγγελτικὸς μὲν, ἔ τελεσειργὸς δὲ τῶν ὑποχέσεων. μετὰ τῆτον βασιλεύσας ὁ Φίλιππος, ἦνθησεν ἐν τοῖς μάλιςα τῶν βασιλέων, ἔτι μειράκιον ὦν, καὶ δόξαν ἔχεν, ὡς ἀναστήσων ³ Μακεδονίαν εἰς τὸ παλαιὸν ἀξίωμα, καὶ μόνος ἐπὶ πάντας ἤδη τὴν Ῥωμαίων δύναμιν αἰρομένην ⁴ καθέξων. ἡτῆθεις δὲ! μεγάλη μάχη περὶ Σιοτῆσαν ὑπὸ Τίτῃ Φλαμίνικῃ ⁵, τότε μὲν ἐπῆξε, καὶ πάντα τὰ κατ' ἑαυτὸν ἐπέτρεψε Ῥωμαίοις, καὶ τυχῶν ἐπιτιμήσεως μετρίας ἠγάπησεν. ὑστρον δὲ βαρέως Φέρων, καὶ τὸ βασιλεύειν χάριτι Ῥωμαίων,

1 R. *supr.* ἀντιπάλῳ τῆς Ῥώμης, τῶν ἴσων ἐφιομένῳ. *συμπ.*

2 Ita R. *dedit de suo pro vulg.* συνοικήσαντες.

3 R. *ita dedit pro vulg.* ἀναστήσει, *ob insequens καθέξων.* Si fervetur ibi *indicativus*, hic quoque idem *καθέξων* *sufficiens* erit in locum *participii*.

4 Br. *mavult αἰρωμένην*, ut vocem aliis locis Plutarcho hoc sensu familiarem.

5 Ita Anon. *Vulg.* Φλαμινία.

μαίων, ἡγόμενος αἰχμαλώτη τρυφῆν ¹ ἀγαπῶντος εἶναι μάλλον, ἢ φρόνημα καὶ θυμὸν ἔχοντος ἀνδρὸς, ἐπέιχε τῷ πολέμῳ τὴν γνώμην, καὶ συνετάττετο λάθρα καὶ πανέργως. τῶν γὰρ πόλεων τὰς ἐνοδίας καὶ παραθαλαττίας, ἀδενεῖς γενομένας περιορῶν ² καὶ ὑπερήμας, ὡς καταφρονεῖσθαι, πολλὴν ἄνω συνῆγε δύναμιν, καὶ τὰ μεσόγεια χωρὶς καὶ φρερία καὶ πόλεις ὄπλων καὶ χρημάτων πολλῶν καὶ σωμάτων ἀκμαζόντων ἐμπεπλημῶς. ἐσωμάσκει τὸν πόλεμον, καὶ συνεῖχεν ὡς περ ἐγνευρμένον ἀδήλως. ὄπλων ³ μὲν γὰρ ἀργέντων ἀπέκειντο τρεῖς μυριάδες· οὐλοκόσται δὲ σίτε μεδίμων ἦσαν ἐγκαταποδομημένα τοῖς τείχεσι· χρημάτων δὲ πλήθος, ὅσον ἦρκει μιδοφόρος ἔτη δέκα μυρίας τρέφειν προπολεμῶντας τῆς χώρας. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἂν ἐφθῆ ταῦτα κινῆσαι καὶ προσαγαγεῖν ⁴ εἰς ἔργον, ὑπὸ λύπης καὶ δυσθυμίας προσέμενος τὸν βίον. ἐγνω γὰρ ἀδίκως τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν, Δημήτριον, ἐν διαβολῆς τῆ χειρόνος ἀνηρηκώς. ὁ δ' ἀπολειπόμενος υἱὸς αὐτῆ, Περσεύς, ἅμα τῇ βασιλείᾳ διεδέξατο τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐχθρὰν, ἂν ὧν ἐχέγγυος ἐνεγεῖν ⁵ διὰ μικρότητα καὶ μοχθηρίαν ἡθους, ἐν ᾧ πατρῶν τε παντοδαπῶν καὶ νοσημάτων ἐνότων, ἐπρώτευσεν ἡ Φιλαργυρία. λέγεται δὲ μηδὲ γνήσιος Φύμαι, λαβεῖν δ' αὐτὸν ἡ συνοικῆσα τῷ Φιλίππῳ νεογνόν,

M 2

ἀνε-

¹ Br. *sup.* τρυφῆν esse legendum, cum fervorum non fit delicias captare, sed victu & alimento solo contentos esse. Eum sequitur Schirach, vertendo: und glaubte, dafs es sich nur für einen Gefangenen, der zufrieden seyn müßte, wenn er Unterhalt bekäme, nicht aber für einen klugen und mutbigen König schickte.

² R. mavult simplex ὄρων, cum alias insequentia ὡς καταφρονεῖσθαι stare non possint. ἐνόδιοι πόλεις sunt αἱ ἐν τριβῷ τῷ πολέμῳ καίμενοι.

³ Hoc posteriore loco sunt *scusa*, ut priore erant *arma*. R.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. προσαγαγεῖν.

⁵ R. quaerit, num ὑπενεγεῖν, an διενεγεῖν?

ἀκερσίας τινός Ἀργολικῆς, Γναθαινίας ¹ τῆνομα, τελευ-
σης, καὶ λαθεῖν ὑποβαλομένη. διὸ καὶ μάλισα δοκεῖ
τὸν Δημήτριον Φοβηθεῖς ἀποκτεῖναι, μὴ γνήσιον ἔχων ὁ
οἶκος διάδοχον, ἀποκαλύψῃ τὴν ἐπιείκην νοθείαν.

IX. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ ἂν ἀγεννῆς καὶ ταπει-
νός, ὑπὸ βάρης ² τῶν πραγμάτων ἀναφερόμενος πρὸς
τὸν πόλεμον ἔσῃ, καὶ διηρέισατο πολὺν χρόνον, ἡγεμό-
νας τε Ῥωμαίων ὑπατικῶς καὶ στρατεύματα καὶ πόλεις
μεγάλαις ἀποτριψάμενος, ἐνίων δὲ καὶ κρατήσας. Πό-
πλιόν τε γὰρ Λιπύνιου ἐμβαλόντα πρῶτον εἰς Μακεδο-
νίαν, τρεψάμενος ἵππομαχίᾳ, διχιλίαις πεντακοσίαις ἀν-
δρας ἀγαθὰς ἀπέβηκε, καὶ ζῶντας ἄλλαις ἑξακοσίαις
ἔλαβε. τὰ δὲ καυσάδημα περὶ Ὀρρεὸν ὀρμῆντος, ἀπροσ-
δόκητον ἐπίπλεν θέμενος, εἴκοσι μὲν αὐτοφόρτους ὀληά-
δας ἔχειρώσατο, τὰς δ' ἄλλαις σίτε γεμέσας κατέδυ-
σεν ³. ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ τέσσαρα, καὶ μά-
χην ἐπολέμησε τὸ δεύτερον, ἐν ἣ τῶν ὑπατικῶν Ὀσί-
λιον

¹ R susp. Γναθαινίε, cum Gnathaenia forma graeci nomi-
nis muliebris non sit, sed Gnathaenium. Ἀκερσίας Xyl. ver-
tit *surtrix*. Aretinus reddit *medicam*.

² Anon. & Dacer. ex Ms. habent *βύμης*, qua voce Plutar-
chus saepius utitur.

³ In Cat. l. v. Frft. absque auctoris nota haec extant: .. Cor-
ruptus locus. In codice 5. non sunt ista verba: κατέδυσε,
ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ τέσσαρα, καὶ μάχην ἐπολέμησε,
& quod sequitur, ita legitur: τὸν δὲ δεύτερον τῶν ὑπατικῶν. In
Cod. II. desunt ista verba, sed pro τὸν δὲ legitur σέντον δὲ, ut
conjiici possit, particulam illam σέν ultimam esse syllabam verbi
ἐπολέμησε. Pro ἐπολέμησε R. susp. ἐτόλμησε ἀναβρίπτειν.
Pro τὸν δεύτερον, quod est in Juntina, A dina dat τὸ δέυτε-
ρον, quod propagarunt vulgatae A dinam secutae. R. tamen
videtur τὸν praestare, & verba sic esse ordinanda: καὶ μάχην
ἐτόλμησε, ἐν ἣ τὸν δεύτερον τῶν ὑπατικῶν, pugnam ausus est
capessere, qua Consularium alterum, A. Hostilium Mancinum,
ἀπικράτατο βιαζόμενον (omisso καὶ) rejiciebat, per vim inva-
dere conantem. Anon. dat τὸν ὑπατικόν. Pro καὶ βιαζ, B.
legit καταβιαζόμενον.

λιον ἀπειρέσατο, καὶ βιαζόμενον κατὰ τὰς Ἑλιμίας ¹, λάθρα δὲ διὰ Θεσσαλίας ἐμβαλόντα προκαλέμενος εἰς μάχην, ἐφόβησε. πάρεργον δὲ τῆ πολέμου στρατείαν ἐπὶ Δαρδανεῖς θέμενος, ὡς δὴ τὰς Ῥωμαίους ὑπεροῶν καὶ χολάζων, μυρίας τῶν βαρβάρων κατέκοψε, καὶ λεῖαν ἤλασσο πολλήν. ὑπεκίνει δὲ καὶ Γαλάτας τὰς περὶ τὸν Ἴστρον ἠκημένους, οἱ Βασάρηαι καλῶνται, στρατὸν ἰπποτήν καὶ μάχιμον. Ἰλλυρίως τε διὰ Γενδῖος τῆ βασιλέως παρεκάλει συνεφάψασθαι τῆ πολέμου. καὶ λόγος κατέρχεν, ὡς τῶν βαρβάρων μισθῷ πεπεισμένων ὑπ' αὐτῆ, διὰ τῆς κάτω Γαλατίας παρὰ τὸν Ἀδρίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

X. Ταῦτα τοῖς Ῥωμαίοις πυνθανομένοις, ἐδόκει, τὰς τῶν στρατηγῶν χάριτας καὶ παραγγελίας ἑάσαντας, αὐτὸς ² καλεῖν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἄνδρα νέον ἔχοντα, καὶ πράγμασι χρῆσθαι μεγάλοις ἐπιστάμενον. ἕτος ἦν Παῦλος Αἰμίλιος, ἡλικίας μὲν ἤδη πρόσω, καὶ περὶ ἐξήκοντα γεγονώς ἔτη, βίαμη δὲ σώματος ἀκμάζων, πεφραγμένος δὲ κηδεαῖς καὶ παισὶ νεανίαις, καὶ Φίλων πλήθει καὶ συγγειῶν μέγα δυναμένων, οἱ πάντες αὐτὸν ὑπακῆσαι καλῶντι τῷ δήμῳ πρὸς τὴν ὑπατείαν ἔπειθον, ὁ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθρόνητο πρὸς τὰς πόλεις, καὶ διέκυλιε τὴν Φιλοτιμίαν αὐτῶν καὶ τὴν σπεδὴν, ὡς μὴ δεόμενος τῆ ἀρχῆς. Φοιτῶντων δὲ καθ' ἡμέραν ἐπὶθύρας, καὶ προκαλεσμένων αὐτὸν εἰς ἀγορὰν, καὶ καταβοῶντων, ἐπεΐθη· καὶ Φανείς εὐθύς ἐν τοῖς μετιῶσι τὴν ὑπατείαν, ἔδοξεν ἐκ ἀρχῆν ληψόμενος, ἀλλὰ νίκη καὶ κράτος πολέμου κομίζων, καὶ διδὸς τοῖς πολιταῖς, καταβαίνειν εἰς τὸ πεδῖον. μετὰ τσακίτης ἐλπί-

M 3

δος

¹ Urbs Macedoniae, Ἑλίμια vel Ἑλιμία dicta, Ptolomaeo Ἑλυμα. Aretinus multum discrepat ab hujus loci sensu.

² Br. susp. εὐθύς. R. autem lesionem vulgarem tuetur & explicat: ultra, sponte sua, non rogati, non ambitionis humilitate atque assiduitate flexi.

δος καὶ προθυμίας ἐδέξαντο πάντες αὐτὸν, καὶ κατέστησαν ὑπάτου τὸ δεύτερον, ἐκ ἐάσαντες κληρὸν γενέσθαι, καθάπερ εἴωθει περὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλ' εὐθύς ἐκείνω ψηφισάμενοι τῷ Μακεδονικῷ πολέμῳ τὴν ἡγεμονίαν. λέγεται δ' αὐτὸν, ὡς ἀνηγορεύθη κατὰ τῷ Περσέως στρατηγὸς ὑπὸ τῷ δήμῳ παντός, οἴκαδε προπεμφθέντα λαμπρῶς, εὐρεῖν τὸ θυγάτριον τὴν Τερτίαν δεδακρυμένην, ἔτι παιδίου ἔσαν· ἀσπασζόμενοι ἔν αὐτῇ, ἐρωτᾶν ἐφ' ὅτω λελύπηται· τὴν δὲ, περιβαλῶσαν καὶ καταφιλῶσαν· Οὐ γὰρ οἶδα, εἰπεῖν ¹, ὦ πάτερ, ὅτι ἡμῖν ὁ Περσεὺς τέθνηκεν; λέγασαν κυνίδιον σύντροφον, ἔτω προσαγορευόμενον· καὶ τὸν Αἰμίλιον· ἀγαθῇ τύχῃ, Φάναι, ὦ θυγάτερ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν. ταῦτα μὲν ἔν Κιβέρων ὁ ῥήτωρ ἐν τοῖς περὶ μαντικῆς ἰσόρηκεν.

XI. Εἰωθότων δὲ τῶν ὑπατεῖαν λαβόντων, οἷον ἀνδομολογεῖσθαι τινὰ χάριν, καὶ προσαγορεύειν Φιλοφρόνως τὸν δῆμον ἀπὸ τῷ βήματος, Αἰμίλιος εἰς ἐπιλησίαν συναγαγὼν ² τὰς πολίτας, τὴν μὲν προτέραν ὑπατεῖαν μετελθεῖν ἐφη αὐτὸς ἀρχῆς δεόμενος, τὴν δὲ δευτέραν, ἐκείνων στρατηγῶν δεομένων· δι' ὃ μηδεμίαν αὐτοῖς χάριν ἔχειν· ἀλλ' εἰ ³ νομίζῃσι δι' ἑτέρας βέλτιον ἕξειν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐξίσασθαι τῆς ἡγεμονίας· εἰ δὲ πιεύσῃσι αὐτῶ, μὴ παραστρατηγεῖν, μηδὲ λογοποιεῖν ⁴,
ἔλλ'

¹ Hanc Fl. & Ald. lectionem probavit Br. & R. recepit, ut antea εὐρεῖν, & ἐρωτᾶν, & postea Φάναι. Vulgo εἶπεν.

² Vulg. ἀναγαγὼν, pro quo Br. maluit vel ἀγαγὼν, vel in comp. συναγαγὼν, quod R. dedit. Junt. & Ald. ἐναγαγὼν.

³ R. susp. ἀλλ', εἰ μὲν νομίζῃσι.

⁴ R. monente significat frigidus, futiles causationes, conclusionculas comminisci, quarum sub praetextu imperatoris mandata contempnas, iisque adverseris; vel etiam significat obloqui, widerbelfern, Einwendungen, Ausflüchte machen, den Befehlen mit Worten und Widersprüchen sich widersetzen, oder schwätzen, klügeln, es besser wissen wollen, als der Feldherr. Xyl. vertit: neque rumores severent. Aretinus minus recte verba facere dedit.

ἄλλ' ὑπαργεῖν σιωπῇ τὰ δέοντα πρὸς τὸν πόλεμον, ὡς, ἔαν ἄρχοντας ἄρχειν¹ ζητῶσιν, ἔτι μᾶλλον, ἢ νῦν, καταγελάσκει ἐν ταῖς στρατείαις ἐσομένους. ἀπὸ τῶν τῶν λόγων πολλὴν μὲν αἰδῶ πρὸς αὐτὸν ἐνεποίησε τοῖς πολίταις, μεγάλην δὲ προσδοκίαν τῷ μέλλοντος, ἠδομένων ἀπάντων, ὅτι τὰς κολακεύοντας παρελθόντες, εἴλουτο παρρησίαν ἔχοντα καὶ Φρόνημα στρατηγόν. ἕτως ἐπὶ τῷ κρατεῖν καὶ μέγιστος εἶναι τῶν ἄλλων ἀρετῆς καὶ τῷ καλῷ δῶλος ἦν ὁ Ῥωμαίων δῆμος.

XII. Αἰμίλιον δὲ Παῦλον, ὡς ἐξάρμησεν ἐπὶ τὴν² στρατεῖαν, πλεῖστον μὲν εὐτυχίᾳ καὶ βραυῶν χρησαδαι πορείας κατὰ δαίμονα τίθημι, σὺν τάχει καὶ μετ' ἀσφαλείας εἰς τὸ στρατόπεδον κομιθέντα. τῷ δὲ πολέμῳ καὶ τῆς στρατηγίας αὐτῷ³, τὸ μὲν τόλμης ὀξύτητι, τὸ δὲ βραχέμασι χρῆσιν, τὸ δὲ φίλων ἐκθύμοις ὑπηρεσίαις, τὸ δὲ τῶν παρὰ τὰ δεινὰ θάρρειν καὶ χρῆσθαι λογισμοῖς ἀραρήσιν, ὄρων διαπεπραγμένον, ἐκ ἔχῳ τῇ λεγομένη τῷ ἀνδρὸς εὐτυχίᾳ λαμπρὸν ἀποδῆναι καὶ διάσημον ἔργον, οἷον ἑτέρων στρατηγῶν⁴. εἰ μὴ τις ἄρα τὴν Περσέως Φιλαργυρίαν Αἰμίλιῳ τύχην ἀγαθὴν περὶ⁵ τὰ πράγματα γενέσθαι φησὶν, ἢ λαμπρὰ καὶ μεγάλα πρὸς τὸν πόλεμον ἀρθέντα ταῖς ἐλπίσι τὰ Μακεδόνων ἀνέτρεψε καὶ

M 4

¹ Anon. dedit ἄρχοντας. Vulg. ἄρχοντας legitur ex Aldina, quam reliquae edd. sunt secutae. Juntina cum Anon. consentit.

² R. hunc articulum de suo addidit.

³ R. wawult αὐτὸν, ut redeat ad Aemil. Paulum, quo supposito paulo post sequens διαπεπραγμένον significatione activa seu deponentiali foret accipiendum. ὄρων αὐτὸν διαπεπραγμένον, videns eum peregrisse partes belli alias rapiditate audendi, alias salubritate consiliorum.

⁴ Subaud. εὐτυχίᾳ ἔχῳ ἀποδῆναι ἔργα λαμπρὰ.

⁵ R. melius convenire videtur πρὸς.

καὶ κατέβαλε, πρὸς ἀργύριον ἀποδειλιάσασα ¹. ἦσαν μὲν γὰρ αὐτῶ δεηθέντι Βασάρναι, μύριοι μὲν ἵππεις, μύριοι δὲ παραβάται ², μισθοφόροι πάντες, ἄνδρες ἔ γεωργεῖν εἰδότες, ἔ πλεῖν, ἔκ ἀπὸ ποιμνίων ζῆν νέμαντες, ἀλλ' ἐν ἔργον καὶ μίαν τέχνην μελετῶντες, αἰεὶ μάχεσθαι καὶ κρατεῖν τῶν ἀντιταττομένων. ὡς δὲ περὶ τὴν Μηδικὴν κατασρατοπεδεύσαντες ἐπεμύγνυντο τοῖς παρὰ τῆ βασιλέως, ἄνδρες ὑψηλοὶ μὲν τὰ σώματα, θαυμαστοὶ δὲ τὰς μελέτας, μεγάλαυχοι δὲ καὶ λαμπροὶ ταῖς κατὰ τῶν πολεμίων ἀπειλαῖς, θάρσος παρέσησαν τοῖς Μακεδόσι καὶ δόξαν, ὡς τῶν Ῥωμαίων ἐχ' ὑπομενόντων, ἀλλ' ἐκπλαγησομένων τὴν ὄψιν αὐτὴν καὶ τὴν κίνησιν, ἐκφυλον ἔσαν καὶ δυσπρόσπολοι. ἔτω διαθείς τὸς ἀνθρώπους ὁ Περσεύς, καὶ τοιέτων ἐμπλήσας ἐλπίδων, αἰτέμενος καθ' ἑκάστον ἡγεμόνα χιλίας ³, πρὸς τὸ γιγνόμενον τῆ χρυσίε πληθὺς ἰλιγγιάσας καὶ παραφρονήσας, ὑπὸ μικρολογίας ἀπέπειτο καὶ προήκατο τὴν συμμαχίαν, ὥσπερ οἰκονομῶν, ἔ πολεμῶν Ῥωμαίοις, καὶ λογισμῶν ἀποδώσαν ἀκριβῆ τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης οἷς ἐπολέμει, καίτοι διδασκάλος εἶχεν ἐκείνας, οἷς ἀνευ τῆς ἀλλῆς παρασκευῆς στρατιωτῶν δέκα μυριάδες ἦσαν ἡθροισμέ-

¹ R. mavult sic legi: ἢ λαμπρὸν καὶ μέγαν πρὸς 7. πό. ἀρ. 7. ἔλ. 7. τὴν Μακεδόνα ἀνέτρεψε κ. κ. πρ. ἀρ. ἀποδαλιάσαντα. V. ἀποδαλιάσαντος. (in Cat. ed. Frst. ἀποδαλιώσαντος.)

² Male vertit Aretin. per transfugas. Accuratus Xylander: ac totidem peditum, qui equitibus adjuncti, usu ita ferente, vicem eorum gererent. Eodem monente παραβάτης inter alia significat eum, qui de curru pugnat. Hoc autem Plutarchi loco est intelligendus pedes equiti permixtus, & qui, re ita ferente, equitis officio fungeretur. Ita Liv. l. 44. Veniebant decem millia equitum, par numerus peditum, & ipsorum iungentium cursum equis, & invicem prolapsorum equitum vacuos capientium equos &c.

³ scil. σατῆρας.

σμέναι καὶ παρεῶσαι ταῖς χρεῖαις ¹. ὁ δὲ πρὸς δύναμιν ἀνταίρων τηλικαύτην καὶ πόλεμον, ἔ τασῆτον ἦν τὸ παρατρεφόμενον ², διεμέτρει καὶ παρεσημαίνετο τὸ χρυσίον, ἄψαθαι δεδιώς, ὡσπερ ἄλλοτριῶν. καὶ ταῦτ' ἐπραττεν ἔ Λυδῶν τις, ἔδὲ Φοινίκων γεγονώς, ἀλλὰ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου κατὰ συγγένειαν ἀρετῆς μεταποιέμενος, οἱ τῶ τὰ πράγματα τῶν χρημάτων ἀνητὰ, μὴ τὰ χρήματα τῶν πραγμάτων ἠγειῖσαι, πάντων ἐυράτησαν. ἐβρέθη γὰρ, ὅτι τὰς πόλεις αἰρεῖ τῶν Ἑλλήνων ἔ Φιλίππος, ἀλλὰ τὸ Φιλίππου χρυσίον. Ἀλεξάνδρος δὲ τῆς ἐπ' Ἰνδῶν στρατείας ἀπτόμενος, καὶ βαρὺν ὄρων καὶ δύσογκον ἤδη τὸν Περσικὸν ἐφελκομένους πλάττον τὲς Μακεδόνας, πρῶτας ὑπέπρησε τὰς βασιλικὰς ἀμάξας, εἶτα τὲς ἄλλας ἔπεισε ταῦτὸ ποιήσαντας ἐλαφρὸς ἀναζευῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον, ὡσπερ λελυμένους. Περσεὺς δὲ τὸν χρυσὸν αὐτὸς αὐτῆ τέκνων καὶ βασιλείας καταχρόμενος ³, ἐκ ἠθέλησε δι' ὀλίγων σωθῆναι χρημάτων, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν κομιθεῖς ὁ πλάσιος αἰχμηάλωτος, ἐπιδείξασθαι Ῥωμαίοις, ὅσα φεισάμενος ἐτήρησεν αὐτοῖς.

M 5

XIII.

¹ Locus hic plane mutilus in vulgatis ita extat: καὶ διδασμάλας εἶχεν ἐκείνης οἱ ἄλλης παρασκευῆς, τῶν δέκα μυριάδων ἦσαν ἠθροισμένα καὶ παρ. γ. χρ. — V. in Cat. l. v. Frft. οἱ ἄλλης παρασκευῆς τῶν δέκα μυριάδων ἦσαν θροισμένοι καὶ παρεῶστες ταῖς χρεῖαις. Anon. καὶ τοι διδ. εἶχ. ἐκ. οἷς ἀνευ τῆς παρασκευῆς, τῶν δέκα μυριάδες &c. Dacer. ex Ms. οἷς, ἀνευ τῆς ἄλλης παρασκευῆς, δέκα μυριάδες. Hanc correctionem R. amplexus, solum de τῶν, quod pone παρασκευῆς legitur, monet, in eo se caudam omitti vocabuli στρατιωτῶν cernere. Consentit lat. interpres R. adhuc ante aut post παρεῶσαι deesse videtur ἔτοιμοι.

² V. παρατρεφόμενον. Cat. l. v. Frft.

³ R. fatetur, se non intelligere, quid sibi velit καταχρόμενος, cum sententia postulet: qui sibi liberisque reponere in fraudem atque pestem, aurum coaccervabat — & quaerit, an idem sit, ac κατασφραῖσαι. V. καταχρόμενος.

XIII. Οὐ γὰρ μόνον ἀπέπεμψε τὰς Γαλάτας ψευδάμενος, ἀλλὰ καὶ Γένθιον ἐπέσχε τὸν Ἰλλυριῶν ἐπὶ τριακοσίοις ταλάντοις συνεφάσθαι τῷ πολέμῳ, τὰ μὲν χρήματα τοῖς παρ' αὐτῷ πεμφθεῖσι πρόδηκον ἡριθμημένα, καὶ κατασημῆναδαι παρέχεν· ὡς δὲ πειθεῖς ἔχειν ¹ ἂ ἤτησεν ὁ Γένθιος ἔργον ἀσεβές καὶ δεινὸν ἔδρασε· πρόσβεις γὰρ ἐλθόντας Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν συνέλαβε καὶ κατέδησεν· ἡγόμενος ὁ Περσεύς ἔδεν ἔτι δεῖσθαι τῶν χρημάτων τῆν ² ἐκπολέμωσιν, ἅλυστα τῷ Γένθι προδεδωκότος ἔχθρας ἐνέχυρα, καὶ διὰ τηλικαύτης ἀδικίας ἐμβεβλημένος ἑαυτὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἀπεσέρησε τὸν κακοδαίμονα τῶν τριακοσίων ταλάντων, καὶ περιεῖδεν ὀλίγῳ χρόνῳ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, ὡς ἀπὸ νεοτῆος, ἀρθέντα τῆς βασιλείας, ὑπὸ Λευκίᾳ Ἀνικίᾳ, στρατηγῷ πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν μετὰ δυνάμεως· ἐπὶ τοῖσδε ἀντίπαλον ἐλθὼν ὁ Αἰμίλιος, αὐτῷ μὲν κατεφύκει, τῆν δ' ὑπ' αὐτῷ παρασιευῆν καὶ δύναιμιν ἐθαύμαζεν· ἦσαν γὰρ ἵππεῖς μὲν τετρακιχίλιοι, πεζοὶ δ' εἰς Φάλαγγα, τετρακισμυρίων ἔ πολλοῖς ἀποδέοντες· ἰδρυμένος δὲ πρὸ τῆς θαλάττης, παρὰ τῆν Ὀλυμπικὴν ὑπάρειαν ἐπὶ χωρίαν ἑδαμόθεν προσαγωγῆν ἐχόντων, καὶ πάντοθεν ὑπ' αὐτῷ διαπεφραγμέναν ἐρύμασι καὶ προτειχίσμασι ξυλίνοις, πολλὴν ἀδειαν ἦγεν, ἀποτρύσειν χρόνῳ καὶ χρημάτων δαπάνῃ τὸν Αἰμίλιον ἡγόμενος· ὁ δὲ τῆ γνώμη μὲν ἦν ἐνεργός, ἐπὶ πάν βέλευμα καὶ πᾶσαν τρεπόμενος πείραν· ὑπ' ἀδείας δὲ τῆς πρόθεν τὸν στρατὸν ὄρων δυσαναχετᾶντα, καὶ λόγῳ πολλὰ διαστρατηγᾶντα τῶν ἀπράκτων, ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ παρήγγειλε μηδὲν πολυπραγμονεῖν, μηδὲ φροντίζειν, ἀλλ' ἢ τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῷ καὶ τῆν πανοπλίαν

ἕνα-

¹ Ita V. Vulgo εἶχεν.

² R. susp. πρὸς τὴν ἐκπολ. nihil jam opus esse ipsa auri repraesentatione, quo Genthius ad arma adversus Romanos capesfenda incitaretur.

ἔκαστον, ὅπως ἐνεργὸν παρέξει, καὶ χρήσεται Ῥωμαϊκῶς τῇ μαχαίρᾳ, τὸν καιρὸν παραδόντος τῷ στρατηγῷ. τὰς δὲ νυκτερινὰς ἐπέλευσε Φυλακὰς ἀνευ λόγχης Φυλάττειν, ὡς μᾶλλον προσέξοντας καὶ διαμαχημένους πρὸς τὸν ὕπνον, ἂν ἀμύνασθαι τὰς πολεμικὰς μὴ δύνανται προσιόντας.

XIV. Ἐνοχλημένων δὲ τῶν ἀνθρώπων μάλιστα περὶ τὴν τῷ ποτῷ χρεῖαν· καὶ γὰρ ὀλίγον καὶ ποιηρὸν ἐπίδουε, καὶ συνελείβετο ¹ παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν, ὁρῶν ὁ Αἰμίλιος μέγα καὶ κατηρεφὲς δένδρεσιν ἕως τὸν Ὀλυμπον ἐπιειμένον, καὶ τεικμαιρόμενος τῇ χλωρότητι τῆς ὕλης, ναμάτων ἔχειν ἀρχὰς διὰ βάρους ὑποφερομένων, ἀναπνοὰς αὐτοῖς καὶ Φρέατα πολλαὰ παρὰ τὴν ὑπάρειαν ἄρυττε. τὰ δ' εὐθὺς ἐπίμπλατο ρευμάτων καθαρῶν, ἐπισυνδιδόντων ὀλιγὴ καὶ Φορᾷ τῷ θλιβομένῳ πρὸς τὸ πνεύμενον. καίτοι τινὲς ἔφασιν ὑδάτων ἐτοιμῶν κεντυρμένῶν πηγὰς ἐναποκειῖσθαι τοῖς τόποις, ἐξ ὧν ῥέουσιν, ἐδ' ἀποκάλυψιν, ἐδὲ ῥῆξιν εἶναι τὴν ἐμβολὴν αὐτῶν, ἀλλὰ γένεσιν καὶ σύσασιν, ἐνταῦθα τῆς ὕλης ἐξυγραινόμενης· ἐξυγραινέσθαι δὲ πυκνότητι καὶ ψυχρότητι τὴν νοτεράν ἀναθυμίασιν, ὅταν ἐν βάρει καταθλιβεῖσθαι ρευστικὴ γένηται. καθάπερ γὰρ οἱ μασοὶ τῶν γυναικῶν ἔχ' ὥσπερ ἀγγεῖα πλήρεις εἰσὶν ἐπιρρέοντος ἐτοιμοῦ γάλακτος, ἀλλὰ μεταβάλλοντες τὴν τροφήν ἐν αὐτοῖς, ἐργάζονται γάλα, καὶ διηθῶσιν· ἕτως οἱ περιψυχοὶ καὶ πιδαικώδεις τόποι τῆς γῆς ὕδωρ μὲν ἐκ ἔχουσι καλυπτόμενον, ἐδὲ κόλπας ρεύματα καὶ βάρη ποταμῶν τοσάτων ἐξ ἐτοιμῆς καὶ ὑποκειμένης ἀφιέντας ἀρχῆς, τὸ δὲ πνεῦμα καὶ τὸν ἀέρα, τῷ πιέζειν καὶ καταπυκνῆν, ἀποθλίβοντες εἰς ὕδωρ τρέψουσι. τὰ γὰρ ὀρυζόμενα τῶν χωρίων μᾶλλον ἐναπιδύει ² καὶ διαναίει

πρὸς

¹ R. *supr.* καὶ ἄλλη συνελ.

² Ita cum Anon. & Ald. dedit R. Vulgo ἀναδύει. Idem *supr.* ἀναβλύει.

πρὸς τὴν τοιαύτην ψηλάφῃσιν, ὡσπερ οἱ μασοὶ τῶν γυναικῶν πρὸς τὸν θηλασμόν, ἀνυγραίνοντα καὶ μαλάττοντα τὴν ἀναθυμίασιν. ὅσα δ' ἀργὰ τῆς γῆς συμπέφρακται, τυφλά πρὸς γένεσιν ὑδάτων ἐσίν, ἐκ ἔχοντα τὴν¹ ἐργαζομένην τὸ ὑγρὸν κίνησιν. οἱ δὲ ταῦτα λέγοντες, ἐπιχειρεῖν δεδώκασιν τοῖς ἀπορητικοῖς, ὡς δὲ τὸ αἷμα τοῖς ζῴοις ἔνεσιν, ἀλλὰ γεννᾶται πρὸς τὰ τραύματα, πνεύματός τινος, ἢ σαρκῶν μεταβολῇ ῥύσιν ἀπεργασαμένη καὶ σύντηξι. ἐλέγχονται δὲ τοῖς πρὸς τὰς ὑπονόμους καὶ τὰς μεταλλείας ἀπαντῶσιν εἰς βάθη ποταμοῖς, ἐκ κατ' ὀλίγον συλλεγομένοις, ὡσπερ εἰκός ἐσιν, εἰ γένεσιν, ἐκ τῆ παραχρῆμα κινεμένης τῆς γῆς, λαμβανασιν, ἀλλ' ἀθρόοις ἀναχθεομένοις. ὄρων² δὲ καὶ πέτρας πληγῇ βαγείσης ἐξεπήδησε ρεῦμα λάβρον ὑδατος, εἰτ' ἐπέλιπε. ταῦτα μὲν περὶ τέταν.

XV. Ὁ δ' Αἰμίλιος ἡμέρας μὲν τινὰς ἡρέμει, καὶ Φασί, μήποτε, τηλιμάτων στρατοπέδων ἐγγὺς ἄτω συνελθόντων, ἡσυχίαν γενέσθαι τοσαύτην. ἐπεὶ δὲ κινῶν ἅπαντα καὶ κειράμενος, ἐπυνθάνετο μίαν εἰσβολὴν εἶτι μόνον ἀφροῦν ἀπολείπεσθαι, τὴν διὰ Περγαίβιας παρὰ τὸ Πύθειον καὶ τὴν πέτραν³, τῶ μὴ φυλάττεσθαι τὸν τόπον, ἐλπίσας μᾶλλον, ἢ, εἰ ἦν ἐκ ἐφυλάττετο, δυσχωρίαν καὶ τραχύτητα δείσας, ἐβελεύετο. πρῶτος δὲ τῶν παρόντων ὁ Νασικᾶς ἐπιμαλέμενος Σιηπίων, γαμβρὸς Ἀφρικανῶ Σιηπίωνος, ὕστερον δὲ μέγιστον ἐν τῇ συγλήτῳ δυναθεῖς, ὑπεδέξατο τῆς κυκλώσεως ἡγεμῶν
γενέ-

1 R. susp. τὴν κενετικὴν ἐργαζομένην τὸ ὑ. κ. carentia eo motu, qui efficit, ut udum vel humidum fluat.

2 R. susp. ὄρων μὲν δὲ καὶ ὅτι, πέτρας &c. Pro seq. ἐξεπήδησε Br. susp. ἐξεπίδυσσε.

3 Xyl. vetit: *juxta Pythium & Petram*. Apud Livium legitur Pythoum. Ptolemae. l. 4. urbem Pelasgiotidis Πύθειον nominat. De Petra nil constat. Alii pro nom. appellat, verunt *rupem*.

γενέσθαι. δεύτερος δὲ Φάβιος Μάξιμος, ὁ πρεσβύτατος τῶν Αἰμίλιε παίδων, ἔτι μειράκιον ἂν, ἀνέστη προσφυσόμενος. ἤθεις ἔν ὁ Αἰμίλιος, δίδασιν αὐτοῖς, ἐχθρὸς Πολύβιος εἶρηκεν, ἀλλ' ὄσως αὐτὸς ὁ Νασιπᾶς λαβεῖν Φησι, γεγραφῶς περὶ τῶν πράξεων τέτων ἐπιστόλιον πρὸς τινα τῶν βασιλέων. οἱ μὲν ἐκτὸς τάξεως Ἰταλικοὶ τριχίλιοι τὸ πλῆθος ἦσαν, τὸ δ' εὐόνυμον κέρας, εἰς πενταχιλίους. τέτοις προσλαβάν ὁ Νασιπᾶς ἰππεῖς ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ τῶν παρ' Ἀρπάλῳ Θρακῶν καὶ Κρητῶν ἀναμεμιγμένων διακοσίαις, ἐξώρμησε τῇ πρὸς Θάλασσαν ὁδῷ, καὶ κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸ Ἡράκλειον ¹, ὡς δὴ ταῖς ναυσὶ μέλλων ἐκπερικλεῖν καὶ κυλιέσθαι τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων. ἐπεὶ δ' ἐδείκνυσαν οἱ στρατῶται, καὶ σφόδρα ἐγένετο, τοῖς ἡγεμόσι Φράσας τὸ ἀληθές, ἤγε διὰ νυκτὸς τὴν ἐναντίαν ἀπὸ θαλάσσης· καὶ καταλύσας ἀνέπαυε τὴν στρατίαν ὑπὸ τὸ Πύδιον. ἐνταῦθα τῆ Ὀλύμπου τὸ ὕψος ἀνατείνει πλέον, ἢ δέκα σαδίας· σημαίνεται δὲ ἐπιγράμματι τῷ μετρήσαντος, ἕτως·

Ὀλύμπου κορυφῆς ἐπι Πυθίᾳ Ἀπόλλωνος
Ἰερὸν, ὕψος ἔχει (πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμε-
τρήθη)

Πλήρη μὲν δεκάδα σαδίων μίαν, αὐτὰρ ἐπ'
αὐτῇ

Πλέθρον τετραπέδῳ λειπόμενον μεγέθει.

Εὐμήλει δὲ μιν υἱὸς ἐθήκατο μέτρα κελεύθε
Ξειναγόρης· σὺ δ', ἄναξ, χαῖρε, καὶ
ἐδὸλὰ δίδε ².

καί-

4 Xyl. apud Heracleam; Aretin. Heraclium. Amiot. profano Herculis accepit, etymon vocabuli secutus.

5 Versus hos de altitudine Olympi mendosus & fatis obscurus jam Xyl. declaravit. Ipse legit v. 3. δεκάδα pro vulg. δέκα; v. 4. πλέθρον pro vulg. πλέθρων; μέτρα pro vulg. μετῶν. V. 1. Βτ. ἐπι leg. censuit pro ἐπι; Idem v. 3. pro αὐτῇ mavult αὐ-

τῆν.

καίτοι λέγουσιν οἱ γεωμετροὶ, μήτε ὄρεσ ὕψος, μήτε βάθος τῆς θαλάσσης ὑπερβάλλειν δέκα σαδίεσ. ὁ μὲν τοι Ξευαγόρασ ἐ παρέργωσ, ἀλλὰ μεθόδω καὶ δι' ὀργάνων, εἰληφέναι δοκεῖ τὴν μέτρησιν.

XVI. Ὁ μὲν ἂν Νασιπῆσ ἐνταῦθα διευνητέρευσεν. τῶ δὲ Περσεῖ, τὸν Αἰμίλιον ἀτρεμεῖντα κατὰ χώραν ὀρῶντι, καὶ μὴ λογιζομένω τὸ γινόμενον, ἀποδράσ ἐν τῆσ ὁδῷ Κρήσ αὐτόμολος, ἦκε μηνύων τὴν περίοδον τῶν Ῥωμαίων. ὁ δὲ συνταραχθεῖσ, τὸ μὲν στρατόπεδον ἐκ ἐκίνησε, μυρίεσ δὲ μισθοφόρεσ ξένεσ καὶ διχίλιεσ Μακεδόνασ Μίλωνι παραδῶσ ἐξαπέσειλε, παρακελευσάμενοσ ¹ ταχῦναι καὶ καταλαβεῖν τὰσ ὑπερβολὰσ ². τάτοιεσ ὁ μὲν Πολύβιόσ Φησιν ἐτι κοιμωμένοιεσ ἐπίπεσειν τὰσ Ῥωμαίεσ· ὁ δὲ Νασιπῆσ ὄξυν ἀγῶνα περὶ τοῖεσ ἄκροιεσ γενέσθαι καὶ κίνδυνον· αὐτόσ ³ δὲ Θράκα μισθοφόρον εἰσ χεῖρασ συνδραμόντα, τῶ ξυσῶ διὰ τῆσ σήθεσ πατάξασ, καταβαλεῖν· ἐκβιαθέντων δὲ τῶν παλεμίων, καὶ τῆ Μίλωνοσ αἰχίσα Φεύγοντοσ ἀνευ τῶν ὀπλων μονοχίτωνοσ, ἀσφαλῶσ ἀκολοθεῖν, ἅμα καταβιβάζων εἰσ τὴν χώραν τὸ στρατεύμα. τέτων δὲ τῶ Περσεῖ προσπεσόντων, κατὰ τάχοσ ἀναζεύξασ, ἦγεν ὀπίσω, περίφοβοσ γεγονῶσ, καὶ συγκεχυμένοσ ταῖεσ ἐλπίσιν. αὐτῆ δ' ὅμωσ πρὸ τῆσ Πύδνησ ὑπομένοντα πειραῶθαι μάχησ ἀναγκαιῶν ἦν, ἣ τῶ στρατῶ σιεδασθέντι περὶ τὰσ πόλειεσ δέχεσθαι τὸν πόλεμον ⁴, ἐπεῖπερ ἅπαξ ἐμβέβη-

κε

τὴν. In Junt. quoque est πλίθρον; Ald. prima vitium πλίθρων invexit. In Cat. l. v. Frst. absque auctoris nota leguntur haec verba: Πλήρη αὐτὴν Πλίθρον.

1 Ita legendum censuit Br. pro vulg. παρασκευασάμενοσ.

2 Ita reposuit H. Steph. pro ὕλασ. Unde Xyl. & Anon. correxerunt πύλασ, montium fauces & claustra. Sylvius Arctinus vertit, mendo retento.

3 Ita ex Anon. Vulg. αὐτόν.

4 Br. mavult πολέμιον, utpote de quo aptius diceretur ἐκπεσεῖν μὴ δυνάμενον.

κε τῆ χώρα, δίχα πολλῶ Φόνα καὶ νεκρῶν ἐκπεσεῖν μὴ δυνάμενον. πλήθει μὲν ἀνδρῶν αὐτόθεν περιεῖναι, προθυμίαν δὲ πολλὴν ὑπάρχειν ἀμυνομένοις περὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἐφορῶντος ἕκασα τῶ βασιλέως, καὶ προκινδυνεύοντος. ἐκ τέτων ἐδάρσυνον οἱ Φίλοι τὸν Περσέα· καὶ βαλόμενος ¹ στρατόπεδον, συνετάττετο πρὸς μάχην, καὶ τὰ χωρία κατεσκαπέτο, καὶ διήρει τὰς ἡγεμονίας, ὡς εὐθὺς ἐξ ἐφῶδα τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαντήσων. ὁ δὲ τόπος καὶ πεδίον ² ἦν τῆ Φάλαγγι βάσεως ἐπιπέδα καὶ χωρίων ὁμαλῶν δεομένη, καὶ λόφοι συνεχεῖς, ἄλλος ἐξ ἄλλου, τοῖς γυμνητεύσει καὶ ψιλοῖς ἀναφυγὰς καὶ περιδρομὰς ἔχοντες. διὰ μέσση δὲ ποταμοὶ ρέοντες Αἴσων καὶ Λεῦκος, ἔ μάλα βαθεῖς τότε. θέρμε γὰρ ἦν ὥρα φθίνοντος· ἐδόκεν τινὰ δυσεργίαν ὅμως τοῖς Ῥωμαίοις παρέξειν.

XVII. Ὁ δ' Αἰμίλιος, ὡς εἰς ταῦτόν συνέμιξε τῶ Νασικῶ, κατέβαινε συντεταγμένος ἐπὶ τὰς πολεμίας. ὡς δ' εἶδε τὴν παράταξιν αὐτῶν, καὶ τὸ πλήθος, θαυμάσας ἐπέστησε τὴν πορείαν, αὐτὸς τι πρὸς σεαυτὸν συλλογίζόμενος. οἱ δ' ἡγεμονικοὶ νεανίσκοι προθυμύμενοι μάχεσθαι, παρελαύνοντες ἐδέοντο μὴ μέλλειν, καὶ μάλιστὰ πάντων ὁ Νασικῶς, τῆ περὶ τὸν Ὀλυμπον εὐτυχία τεθαρρήκως. ὁ δ' Αἰμίλιος μειδιάσας· Εἴ γε τὴν σὴν, εἶπεν, ἡλικίαν εἶχον· αἱ δὲ πολλαὶ με νῦναι διδάσκουσαι τὰ τῶν ἡττημένων ἀμαρτήματα, καλύψαι ἐξ ὁδῶ μάχην τίθεσθαι πρὸς Φάλαγγα συντεταγμένην ἤδη καὶ συνεσῶσαν. ἐν τέτῃ τὰ μὲν πρῶτα καὶ καταφανῆ ³ πρὸς τὰς πολεμίας ἐκέλευσεν εἰς σπείρας, καθιστάμενα ποιεῖν χῆμα παρατάξεως, τὰς δ' ἀπ' ἑρᾶς στραφέν-

¹ Ita R. dedit pro vulg. βαλόμενος.

² R. quaserit, num post h. v. desit ἐπιτήθειον.

³ scil. τάγματα, vel tale quid, cohortes. R.

Φέντας ἐν χάρα χαράκα βαλέδαι¹ καὶ στρατοπεδεῦσιν. ἔτω δὲ τῶν συνεχῶν τοῖς τελευταίοις καθ' ὑπαγωγὴν ἐξελιττομένων², ἔλαθε τὴν παράταξιν ἀναλύσας³, καὶ κατασῆσας ἀδορόβως εἰς τὸν χάρακα πάντας. ἐπεὶ δὲ νύξ ἐγεγόνει⁴, καὶ μετὰ δειπνίου ἐτράποντο πρὸς ὕπνον καὶ ἀνάπαυσιν, αἰφνίδιον ἢ σελήνη πλήρης ἔσα καὶ μετέωρος ἐμελαίνετο· καὶ τὸ Φῶς ἀπολιπόντος αὐτὴν, χροῶς ἀμείψασα παντοδαπᾶς ἠφανίσθη. τῶν δὲ Ῥωμαίων, ὥσπερ ἐστὶ νενομισμένοι, χαλκῶ τε πατάγοις ἀναικαλασμένων τὸ Φῶς αὐτῆς, καὶ πυρὰ πολλὰ δαλοῖς καὶ δασίν ἀνεχόντων πρὸς τὸν ἔρανδον, ἐδὲν ὅμοιον ἔπραττον οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φρίκη καὶ Δάμβρος τὸ στρατόπεδον κατεῖχε, καὶ λόγος ἡσυχῇ διὰ πολλῶν ἐχώρει, βασιλέας τὸ Φάσμα σημαίνειν ἐκλειψιν. ὁ δ' Αἰμίλιος ἐκ ἦν μὲν ἀνήκοος, ἐδ' ἄπειρος παντάπασι τῶν ἐκλειπτικῶν ἀνωμαλιῶν, αἰ τὴν σελήνην περιφερομένην εἰς τὸ σνίασμα τῆς γῆς ἐμβάλλασι τεταγμέναις⁵ περιβδοῖς, καὶ ἀπουρῦπλῆσιν, ἄχρις ἔ⁶ παρελθῆσα τὴν ἐπισκοταμένην

1 R. *fulp.* γὰρ δ' ἀπ' ἑκράς, in agmine postremo stantes, συστραφέντας, confertos, congiobatos, ἐν χάρα μίνοντες, in loco suo manentes, χαράκα βάλλεδαι, in infinit. praef. ob infrequentem infinit. praef.

2 R. *docente*, ἐξελιττον τὸ σύνταγμα καθ' ὑπαγωγὴν est ordines ex aliis alios subducendo ex acie in castra, attenuare sensim aciem hosti obversam, hoste haud cernente ea, quae pone eam fiant.

3 est per metaphoram ductum a tela sumtam, quae tela sensim resolvitur & quasi resolvitur, filis posterioribus aliis ex aliis resolutis & explicatis, donec ad primos filorum ordines perveniatur, *aufreunnen*, oder *abwickeln*, *abweisen*. R.

4 Ed. Frst. *γεγόνει*. In Cat. autem l. v. ex Anon. *ἐγεγόνει*.

5 R. *ma*vult ἐμβάλλασιν ἐν ἑταγμα.

6 Ed. Frst. ἄχρις ἔ. In Cat. autem l. v. ex Anon. ἄχρις ἔ.

νην ¹ χώραν, πάλιν ἐπιλάμψη ² πρὸς τὸν ἥλιον. ἔμην ἀλλὰ τῷ θεῷ πολὺ νέμων, καὶ Φιλοθύτης ἂν καὶ μαιντικὸς, ὡς εἶδε πρῶτον τὴν σελήνην ἀποκαθαιρομένην, ἔνδεκα μόχθῳ αὐτῇ κατέδυσεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῷ Ἡρακλεῖ βεδυτῶν ἐν ἐναλλιέρει μέχρις εἴκοσι τῷ δὲ πρῶτῳ καὶ εἰκοσῷ παρῆν τὰ σημεῖα, καὶ νύκην ἀμυνομένοις ἐφραζε. εὐχόμενος ἔν κατὰ βοῶν ἑκατὸν καὶ αἰῶνος ἱερᾷ τῷ θεῷ, προσέταξε διακισμεῖν τοῖς ἡγεμόσι τὸν στρατὸν εἰς μάχην. αὐτὸς δὲ τὴν ἀπόβυστον καὶ περιφορὰν ἀναμένων τῷ φῶτός, ὅπως μὴ κατὰ προσώπων μαχομένοις αὐτοῖς ἔωθεν ὁ ἥλιος ἀντιλάμποι, παρεῖχε τὸν χρόνον, ἐν τῇ σιγῇ καθεζόμενος ἀναπεπλημένη πρὸς τὸ πεδίου καὶ τὴν στρατοπεδείαν τῶν πολεμίων.

XVIII. Περὶ δὲ δαίλην οἱ μὲν αὐτῷ Φασὶ τῷ Αἰμιλίῳ τεχνάζοντος, ἐν τῶν πολεμίων γενέσθαι τὴν ἐπιχειρήσιν, ἀχάλινον ἵππον ἐξελάσαντας ³ ἐμβαλεῖν αὐτοῖς τὸς Ῥωμαίους, καὶ τῆτον ἀρχὴν μάχης διωκόμενον παραχειῖν. οἱ δὲ Ῥωμαίων ὑποζυγίων χορτάσματα παρακομιζόντων ἀπλεθαι Θορῆας, ὡν Ἀλέξανδρος ἡγεῖτο. πρὸς δὲ τῆτες ἐνδρομῆν ὀξεῖαν ἐπλανοσίαν Λιγύων γενέσθαι. παραβοηθέντων δὲ πλειόνων ἑκατέροις ⁴, ἔτω συνάπλεθαι τὴν μάχην ἀμφοτέρωθεν ⁵. ὁ μὲν ἔν Αἰμίλιος,

¹ Vulg. ἐπὶ σκότα, quod prima dedit Aldina duobus vocabulis pro uno Juntinae ἐπισκότα. R. dedit ἐπισκοταμένην de suo, quam Iestioneim praetulit alii, ab ipso conjectae ἐπίσκοτον.

² R. mavult ἐπικάμψη, vergat, sese inflectat, aut ἐκλάμψη, vel ἀντιλάμψη.

³ Ita dedit R. de suo pro vulg. ἐξελάσαντος, cum redeat ad Romanos, quos ait Plutarchus pugnae praebuisse ansam eo, quod equum infrenem, suis e castris expulsum, & versus castra Persei actum, inflectati essent.

⁴ V. ἑκατέρων. Cat. l. v. Frst.

⁵ Ita R. de suo pro vulg. ἀμφοτέρων.

μίλιος, ὡς περ κυβερνήτης, τῷ παρόντι σάλῳ καὶ κινή-
ματι τῶν στρατοπέδων τεκμαιρόμενος τὸ μέγεθος τῆ
μέλλοντος ἀγῶνος, ἐν τῆς σικηνῆς προῆλθε, καὶ τὰ τάγ-
ματα τῶν ὀπλιτῶν ἐπιῶν παρεδάρρυνεν. ὁ δὲ Νασικῆς
ἔξιππασάμενος πρὸς τὰς ἀκροβολιζόμενας, ὄρᾳ πάντα
ὅσον ἔπυε τὰς πολεμίας ἐν χερσίν ὄντας. πρῶτοι δ' οἱ
Θρακῆες ἐχώρην, ὧν μάλιστά Φησιν ἐκπλαγῆναι ¹ τὴν
ὄψιν, ἄνδρες ὑψηλοὶ τὰ σώματα, λευκῷ καὶ περιλάμ-
ποντι θυρεῶν ² καὶ περικημιδῶν ὀπλισμῷ, μέλανας
ὑπενδεδυμένοι χιτῶνας, ὄρθας δὲ ῥομφαίας βαρυσιδήρας
ἀπὸ τῶν δεξιῶν ὤμων ἐπισείοντες. παρὰ δὲ τὰς Θρακ-
κας οἱ μιθοφόροι παρενέβαλλον, ὧν σιευαί τε ³ παντο-
δαπαί, καὶ μεμιγμένοι Παιόνες ἦσαν. ἐπὶ δὲ τάτοις
ἀγῆμα τρίτον, οἱ λογάδες, αὐτῶν Μακεδόνων ἀρετῇ καὶ
ἡλικίᾳ τὸ καθαρώτατον, ἀσράπτοντες ἐπιχρύσοις ὕπλοις
καὶ νεκροῖς Φοινικίσιν. οἷς καθισαμένοις εἰς τάξιν, αἰ
τῶν χαλκασπίδων ἐπανατέλλεσθαι Φάλαγγες ἐν τῷ χά-
ρακος, ἐνέπλησαν αὐγῆς σιδήρας καὶ λαμπηδόνας χαλκῆς
τὸ πεδίον, κρηυγῆς δὲ καὶ θορύβου παρακελευομένων τὴν
ορεινήν. ἔτω δὲ θρασέως καὶ μετὰ τάχους ἐπήεσαν ⁴,
ὡσε τὰς πρῶτας νεκρὰς ἀπὸ θυεῖν σαδίων τῷ Ῥωμαϊκῷ
χάρακος καταπεσεῖν.

XIX. Γιγνομένης δὲ τῆς ἐφόδου, παρήν ὁ Αἰμί-
λιος, καὶ κατελάμβανεν ἤδη τὰς ἐν τοῖς ἀγῆμασι Μακε-
δόνας, ἄκρας τὰς σαρίσας προσερχομένης τοῖς θυρεοῖς
τῶν Ῥωμαίων, καὶ μὴ προσιεμένους ⁵ εἰς ἐπιλήθον αὐ-
τῶν

¹ R. monente subaudiendum ἑαυτὸν. Nasicas auctor est sibi
ipsi terrorem ab aspectu Thracum injectum fuisse.

² Ita Br. legendum censuit. Vulgo θυρεῶν, καὶ περ. ὀπλ.

³ R. monente, particula τε prodit, aliquid deesse. Quod
etiam si omitatur, tamen nihilominus hiatus-sententiae sen-
titur.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. ἐπήσαν.

⁵ Ita Br. cum Anon. legendum censuit. Vulg. προσιεμένοις.

τῶν τὰς μαχαίρας. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων τὰς τε πέλτας ἐξ ἑμῆ περισπασάντων, καὶ ταῖς σαρίσαις ἀφ' ἐνὸς συνδήματος κλιθεῖσαις ὑποσάντων τὰς θυρεαφόρους εἶδε, τὴν τε βῶμην τῆ συνασπισμῶ καὶ τὴν τραχύτητα τῆς προβολῆς, ἐκπληξίς αὐτὸν ἔχε καὶ δέος, ὡς ἰδὲν ἰδόντα πῶποτε δέαμα φοβερώτερον· καὶ πολλὰ κίς ὑσερον ἐμέμνητο τῆ πάστας ἐκείνης καὶ τῆς ὄψεως. τίτε δὲ πρὸς τὰς μαχομένους ἐπιδεινύμενος ἴλεω καὶ Φαιδρὸν ἑαυτὸν, ἀνευ κράνης καὶ θάρακος ἵππῳ παρήλαυεν. ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὡς Φησι Πολύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανέσης, ἀποδειλιάσας, εἰς πόλιν ¹ ἀφιππάσατο, σκηψάμενος Ἡρακλεῖ θύειν, δειλὰ παρὰ δειλῶν ἱερὰ μὴ δεχομένῳ, μὴδ' εὐχὰς ἀθεμίτης ἐπιτελᾶντι. Θεμιτὸν γὰρ ἐκ ἔστιν, ἔτε τὸν μὴ βάλλοντα κατευσοχεῖν, ἔτε τὸν μὴ μένοντα κρατεῖν, ἔθ' ὅλως τὸν ἀπραγῆλον εὐπραγεῖν, ἔτε τὸν κακὸν εὐδαιμονεῖν. ἀλλὰ ταῖς Αἰμιλίῃ παρῆν εὐχαῖς ὁ θεός· εὐχετο γὰρ κράτος πολέμου καὶ νίκην δόρου κρατῶν, καὶ μαχόμενος παρενάλει σύμμαχον τὸν θεόν. ἔ μὴν ἀλλὰ Ποσειδώνιος τις, ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις καὶ ταῖς πράξεσι γεγονέναι λέγων, ἰσορίαν δὲ γεγραφῶς ² περὶ Περσέως ἐν πλείοσι βιβλίοις, Φησὶν, αὐτὸν, ἔχ ὑπὸ δειλίας, ἰδὲ τὴν θυσίαν ποιησάμενον αἰτίαν, ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τῇ προτέρῃ τῆς μάχης τυχεῖν λελακτισμένον ὑφ' ἵππου τὸ σκέλος· ἐν δὲ τῇ μάχῃ, καίπερ ἔχοντα δυσχρήσως, καὶ κωλυόμενον ὑπὸ τῶν Φίλων, ἵππον αὐτῷ κελεῦσαι τῶν Φορέων προσαγαγεῖν, καὶ περιβάντα συμμίξαι τοῖς ἐπὶ τῆς Φάλαγγος ἀθωράκισον· Φερομένων δὲ παντοδαπῶν ἐκατέρωθεν βελῶν, παλτὸν ἐμπεσεῖν ὄλο-

N 2

σίδη-

¹ Br. voluit εἰς Πέλλαν, referentē Livio, l. 44. princeps fugae rex ipse erat: jam a Pydna cum sacris alis equitum Pellam petebat. R. mavult εἰς τὴν πόλιν, eam scilicet, penes quam castra habebat, Pydnam, non Pellam.

² R. mavult συγγεγραφῶς, ut usitatius.

σίδηρον αὐτῶ, καὶ τῇ μὲν ἀκμῇ ¹ μὴ θίγειν, ἀλλὰ πλάγιον παρὰ τὴν ἀρισερὰν πλευρὰν παραδραμεῖν· ῥύμη δὲ τῆς παρῶδε τόν τε χιτῶνα διακόψαι, καὶ τὴν σάρκα Φοιῖσαι τυφλῶ μάλωπι πολὺν χρόνον διαφυλάξαντι τὸν τύπον. ταῦτα μὲν ἔν ὁ Ποσειδάνιος ὑπὲρ τῆ Περσεώς ἀπολογεῖται.

XX. Τῶν δὲ Ῥωμαίων, ὡς ἀντέστησαν τῇ Φάλαγγι, μὴ δυναμένων βιάζεσθαι, Σάλιος, ὁ τῶν Παλιῶν ἡγούμενος, ἀρπάσας τὸ σημεῖον τῶν Ἰφ' αὐτὸν, εἰς τὰς πολεμίας ἔβριψεν. τῶν δὲ Παλιῶν (ὃ γὰρ ἔστιν Ἰταλοῖς Θεμιτόν, ἐδ' ὅσιον, ἐγκαταλιπεῖν σημεῖον) ἐπιδραμόντων πρὸς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἔργα δεινὰ καὶ πάθη παρ' ἀμφοτέρων ἀπήνθα συμπεσόντων. οἱ μὲν γὰρ ἐκυρύνοντο τε τοῖς ξίφεσι τὰς ἰσχυράς, ἐπειρῶντο, καὶ πιέζον τοῖς θυρεοῖς, καὶ ταῖς χερσὶν αὐταῖς ἀνίλαμβανόμενοι παραφέρειν· οἱ δὲ τὴν προβολὴν κρατυνάμενοι δι' ἀμφοτέρων ², καὶ τὰς προσπίπτουσας αὐτοῖς ὅπλοις διελαύνοντες, ἕτε θυρεῖς σέγοντες, ἕτε θώρακος τὴν βίαν τῆς σαρῖσης, ἀνεβρίπτεον ὑπὲρ κεφαλῆν τὰ σώματα τῶν Παλιῶν καὶ Ῥωμαίων ³, κατ' ἐδένα λογισμὸν, ἀλλὰ θυμῶ θηριώδει πρὸς ἐναντίας πληγὰς καὶ πρῶτον ἀθεμένων θάνατον. ἔτω δὲ τῶν προμάχων διαφθαρέντων, ἀνεκόπησαν οἱ κατόπιον αὐτῶν ἐπιτεταγμένοι· καὶ φυγὴ μὲν ἐκ ἦν, ἀναχώρησις δὲ πρὸς ὄρος τὸ

¹ Br. cum Anon. scribendum censuit αἰχμῇ.

² scil. χερῶν; tenentes sarissas suas projectas ad istum inferendum, sed amhabus eas manibus tenentes, quo repelli aut removeri nequirent. R. — αὐτοῖς ὅπλοις, ipsis cum scutis. Id.

³ Ad haec Xyl. „Prius pro Pelignis accipiendum est: haud scio, an male scriptum, sicut & paulo ante, pro Ῥωμαίων legerim Μαβρρακινῶν.“ Liv. l. 44. duae cohortes a parte Romanorum erant, Peligna & Marrucina. Corrector nescio quid Taracinoorum annotavit, eoque interpreti Gallico imposuit. Anon. exhibet Μαβρρακινῶν; non tamen, uti extat in edit. Reiskiana, sicut Ταβρακινῶν; quod est secundum Cat. l. v. Frst. Vulcob.

τὸ καλέμενον Ὀλόκρον, ὡς καὶ τὸν Αἰμίλιον ἰδόντα Φησὶν ὁ Ποσειδάνιος καταβῆξασθαι τὸν χιτῶνα, τέτων μὲν ἐνδιδόντων, τῶν δ' ἄλλων Ῥωμαίων διατρεπομένων τὴν Φάλαγγα προσβολὴν ἐν ἔχασαν, ἀλλ', ὥσπερ χαρσάματι, τῷ πυκνώματι τῶν σαρισίων ὑπαντιάζουσαν πάντοθεν ἀπρόσμαχον. ἐπεὶ δὲ, τῶν τε χωρίων ἀνωμάτων ὄντων, καὶ διὰ τὸ μῆκος τῆς παρατάξεως ἐφυλαττέσης ἀραρότα τὸν συνασπισμὸν, κατεΐδε τὴν Φάλαγγα τῶν Μακεδόνων πλάσεις τε πολλὰς καὶ διασπάσματα λαμβάνουσαν, ὡς εἶδος ἐν μεγάλοις στρατοῖς καὶ ποικίλαις ὁρμαῖς τῶν μαχομένων, τοῖς μὲν ἐκθλιβομένην μέρεσι, τοῖς δὲ προπίπτουσαν ¹, ἐπιὼν ὀξέως καὶ διαίρων τὰς σπείρας, ἐκέλευεν εἰς τὰ διαλείμματα καὶ κενώματα τῆς τῶν πολεμίων τάξεως παρεμπίπτουσας καὶ συμπλενομένας, μὴ μίαν πρὸς ἅπαντας, ἀλλὰ πολλὰς καὶ μεριγμένας κατὰ μέρος τὰς μάχας ἴδεσθαι. ταῦτα τὰ μὲν Αἰμίλιος τὰς ἡγεμόνας, τῶν δ' ἡγεμόνων τὰς στρατιώτας διδασκόντων, ὡς πρῶτον ὑπέδυσαν καὶ διέσχον ² εἶσα τῶν ὄπλων, τοῖς μὲν ἐν πλαγίᾳ κατὰ γυμνά προσφερόμενοι, τὰς δὲ ταῖς περιδρομαῖς ἀπολαμβάνουσες, ἢ μὲν ἰσχύς καὶ τὸ κοινὸν ἔργον εὐθὺς ἀπολάλει, τῆς Φάλαγγος ἀναξίτητον. ἐν δὲ ταῖς καθ' ἕνα καὶ κατ' ὀλίγας συστάσεσιν οἱ Μακεδόνες, μικροῖς μὲν ἐν χειρὶ δίοις σφραγῆς καὶ ποδήρεις θυρεῖς νίσσουσες, ἐλαφροῖς δὲ πελταροῖς πρὸς τὰς ἐκείνων μαχαίρας, ὑπὸ βάρους καὶ καταφορᾶς διὰ παντὸς ὄπλα χωρέσας ἐπὶ τὰ σώματα, κακῶς ἀντέχουσες, ἐτρέποντο.

N 3

XXI.

¹ Ita R. de suo dedit pro vulg. προπίπτουσαν. Opponuntur his inter se ἐκθλίβεσθαι, *intra se comprimere*, sic ut sinum, vel cavum, accipiat, excavetur; & προπίπτουσαν, *procidere, protrahere*, ut convexum sit & velut gibberosum.

² Vocabula καὶ διέσχον. (atque divullerunt, distraxerunt) R. videntur hinc tollenda esse, aut nescio quid deesse susp. ex. c. τὰς ὑψιστάς γενόμενοι εἰ. τ. ὄπλα.

XXI. Κατὰ Ἰάτας δὲ μέγας ¹ ἦν ἀγών. ἔνθα δὴ καὶ Μάριος, ὁ Κάτωνος υἱός, Αἰμιλίῳ δὲ γαμβρὸς, πᾶσαν ἀλιπὴν ἐπιδεικνύμενος, ἀπέβαλε τὸ ξίφος. οἷα δὲ νεανίας ἐντεθραμμένος πλείοις παιδεύμασι, καὶ μεγάλῳ πατρὶ μεγάλης ἀρετῆς ἀποδείξεις ὀφείλων, ἔβιωτὸν ἠγησάμενος εἶναι προεμένῳ σὺλον αὐτῷ ζῶντος τοῖς πολεμίοις, ἐπέδραμε τὴν μάχην, εἴ τινά περ Φίλον καὶ συνήδη κατεῖδε, Φράζων τὸ συμπεσόν αὐτῷ, καὶ δεόμενος βρηθεῖν. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ διαχόντες ὁρμῇ μῖχ' τὰς ἄλλας, περὶ αὐτὸν ² ὑφηγέμενον, ἐμβάλλασιν τοῖς ἐναντίοις. μεγάλῳ δ' ἀγῶνι καὶ Φ' ἔνυ πολλῷ καὶ ἰσχύμασιν ὡσαντιες ἐκ χώρας, καὶ Ἰόπου ἐρημον καὶ γυμνὸν καταχόντες, ἐπὶ ζήτησιν ἐτραπόλο τὰ ξίφους. ὡς δὲ μόλις ἐν πολλοῖς ὄπλοις καὶ πύμασι νεκρῶν νεκρυμένον ἀνευρέθη, περιχαρεῖς γενόμενος καὶ παιανίσαντες, ἔτι λαμπρότερον ἐπέκειντο τοῖς συνεσῶσιν ἔτι τῶν πολεμίων. καὶ τέλος οἱ τριχίλιοι λογάδες, ἐν τάξει μένοντες καὶ μαχόμενοι, κατεπόησαν ἅπαντες. τῶν δ' ἄλλων Φευγόντων πολὺς ἦν ὁ Φόνος, ὥστε τὸ μὲν πεδίον καὶ τὴν ὑπάρειαν καταπεπληθῆαι νεκρῶν, τὰ δὲ Λευκῆ ποταμῷ τὸ ρεῦμα τὰς Ῥωμαῖς τῇ μετὰ τὴν μάχην ἡμέρᾳ διελθεῖν ἔτι μεμιγμένον αἵματι. λέγονται γὰρ ὑπὲρ δισμυρίας πενηνικιλίας ἀποθανεῖν. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἔπεσον, ὡς μὲν Ποσειδώνιος Φησὶν, ἑκατὸν, ὡς δὲ Νασικῆς, ὀχλοήκοντα.

XXII.

¹ R. susp. μετὰ Ἰάτας δ' ἔ' μέγας ἦν ἀγών, post hos (scil. submotus, susos, in fugam datos) certamen non erat reliquum ingens & acre — i. e. reliquos vincere jam facile factu erat. Sequens ἔνθα δὴ Ald. & Junt. habent. Eas sequitur Frst. In aliis legitur ἔνθα δὲ.

² R. quaerit, num περιχόντες αὐτὸν, septum eum tenentes; aut περιεχυμένοι αὐτὸν ὑφ', eum circumfusi, praeceuntem loci demonstrandi ergo.

XXII. Καὶ κρίσιν μὲν ὀξυτάτην μέγισος ¹ ἀγῶν ἔτος ἔχεν· ἐνάτης γὰρ ἄρας ἀρξάμενοι μάχεσθαι, πρὸ δεκάτης ἐνίκησαν. τῷ δὲ λειπομένῳ τῆς ἡμέρας χρῆσάμενοι πρὸς τὴν δίωξιν, καὶ μέχρι σαδίων ἑκατον καὶ εἴκοσι διώξαντες, ἑσπέρας ἤδη βαθεῖας ἀπετρέποντο. καὶ τὰς μὲν ἄλλας οἱ θεράποντες ὑπὸ λαμπάδων ἀπαντῶντες, μετὰ χαρᾶς καὶ βοῆς ἀπῆγον ἐπὶ τὰς σινηὰς Φατὶ λαμπομένας καὶ κεισοσμημένας κίτῃ καὶ δάφνης σεφάνοις· αὐτὸν δὲ τὸν στρατηγὸν μέγα πένθος εἶχε. δεεῖν γὰρ υἱὸν αὐτῷ στρατευομένον ², ὁ νεώτερος ἑδάμῃ Φανερός ἦν, ὃν ἐφίλει τε μάλιχα, καὶ πλείστον εἰς ἀρετὴν φύσει πρᾶχοντα τῶν ἀδελφῶν εἴρα. Συμοειδῆ δὲ καὶ Φιλότιμον ὄντα τὴν ψυχὴν, ἔτι δ' αἰτίπαιδα τὴν ἡλικίαν, παντάπασι ἀπολωλέναι κατεδόξαζεν, ὑπ' ἀπειρίας ἀναμιχθέντα τοῖς πολεμίοις μαχόμενοις. ἀποραμένον δ' αὐτῷ καὶ περιπαθόντος, ἤθετο πᾶν τὸ στρατεύμα, καὶ μεταξύ δειπνῶντες ἀνεπήδων, καὶ διέθεον μετὰ λαμπάδων, πολλοὶ μὲν ἐπὶ τὴν σινηὴν τῷ Αἰμίλιῳ, πολλοὶ δὲ πρὸ τῷ Χάρακος ἐν τοῖς πρώτοις νεκροῖς ζητῶντες. κατήφεια δὲ τὸ στρατόπεδον, καὶ κραυγὴ τὸ πεδίου κατεῖχεν, ἀνακαλεμένων τὸν Σινηπίωνα. πᾶσι γὰρ ἀγαθός ³ ἦν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, πρὸς ἡγεμονίαν καὶ πολιτείαν ὡς ἄλλοις ἔδειε τῶν συγγενῶν ⁴ κειραμένος τὸ ἦθος. ὁψὲ δ' ἔν, ἤδη

N 4

χεδὸν

¹ R. cum artic. legendum videtur, sive ἀγῶν fervetur, sive ἀγῶνων praeferatur.

² Br. maluit συστρατευομένον. R. autem dubitat, num filii, sub auspiciis patris militantes, satis benedici possint αὐτῷ συστρατεύεσθαι: Cum imperator ἔστρατεύεται, sed στρατηγείῳ. Aut nihil ergo h. l. mutandum esse censet, aut legendum παρ' αὐτῷ vel ὑπ' αὐτῷ. Junt. & Ald. dant αὐτῷ.

³ Hanc lectionem proferunt Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo ἀγαθός. Vulgatae porro commate carent post ἀρχῆς, quod im- portune ponunt post πολιτείαν. In utroque R. correxit.

⁴ R. susp. συγγενῶν εἶναί δοκῶν ἐν κειρῷ.

χεδὸν ἀπεγνωσμένος, ἐν τῆς διώξεως προσήει μετὰ δύο ἢ τριῶν ἐταίρων, αἵματος καιῆ πολεμίων ἀνάπλεως, ὥσπερ σκύλαξ γενναῖος, ὕφ' ἡδονῆς ἀκρατῶς τῆ νίκη συνεξενεχθεῖς. ἔτος ἐστὶ Σικηπίων, ὃ τοῖς ἰκνεμένοις ¹ Καρχηδόνα καὶ Νομαντίαν κατασκάψας, καὶ πολὺ πρῶτος ἀρετῇ τῶν τότε Ῥωμαίων γενόμενος, καὶ δυναθεὶς μέγισον. Αἰμιλίω μὲν ἔν τὴν τῷ κατορθώματος νέμεισιν εἰς ἕτερον ἢ τύχῃ καιρὸν ὑπερβαλλομένη ², τότε παντελεῖ τὴν ἡδονὴν ἀπεδίδδεν τῆς νίκης.

XXIII. Περσεὺς δὲ Φυγῇ μὲν ἐν Πύδνης εἰς Πέλλαν ἀπεχάρει, τῶν ἰππέων ἐπιεικῶς πάντων ἀπὸ τῆς μάχης διασεωσμένων. ἐπεὶ δὲ καταλαμβάνοντες οἱ πεζοὶ τὰς ἰππεῖς, ὡς ἀνάνδρους καὶ προδεδωκότας λοιδορῶντες, ἀπὸ τῶν ἵππων ἄθρον καὶ πληγὰς ἐδίδοσαν, δεισας τὸν Θόρυβον, ἐν τῆς ὁδῆ παρέκλιεν τὸν ἵππον, καὶ τὴν πορφύραν, ὡς μὴ διάσημος εἶη, περισπάσας, ἔθετο πρόθεν αὐτῆ, καὶ τὸ διάδημα διὰ χειρῶν εἶχεν. ὡς δὲ καὶ προσδιαλέγοιτο τοῖς ἐταίροις ἅμα βαδίζων, καταβὰς ἐφείλκετο τὸν ἵππον. τῶν δὲ ὃ μὲν τις ὑπόδημα προσποιέμενος λελυμένον συνάπτειν, ὃ δὲ ἵππον ἄρδειν, ὃ δὲ ποτῆ χρῆζειν, ὑπολειπόμενοι κατὰ μικρὸν ἀπεδίδρασκον, ἐχ ἔτω τὰς πολεμίας, ὡς τὴν ἐκείνη χαλεπότητα δεδοικότες. τεταραγμένος γὰρ ὑπὸ τῶν κακῶν, εἰς πάντας ἐζήτει τρέπειν ἀπ' αὐτῆ τὴν αἰτίαν τῆς ἡτῆς. ἐπεὶ δὲ νυκτὸς Πέλλαν εἰσελθὼν, Εὐνήιον καὶ Εὐδαιον, τὰς ἐπὶ τῷ νομίσματος, ἀπαντήσαντας αὐτῶ, καὶ τὰ μὲν ἐγκαλῶντας περὶ τῶν γεγονότων, τὰ δὲ παρῆρησιαζόμενες ἀναίρως καὶ συμβλεύοντας, ὀργι-

θεῖς

¹ R. post h. v. videtur deesse καιροῖς aut χρόνοις, tempore competente, fatali post infecuto.

² R. susp. ἀναβαλλομένη, cum in sensu procrastinandi, pro-rogandi, reservandi, aut ἀναβάλλεσθαι, aut ὑπερτίθεσθαι usurpatur, non ὑπερβάλλ.

Θεὸς ἀπέκλειεν αὐτὸς τῷ Ξιφιδίῳ παλιν ἀμφοτέρους· ἄλλοις παρέμεινεν αὐτῷ πάρεξ Εὐάνδρου τε τῆ Κρητὸς, καὶ Ἀρχεδάμου τῆ Αἰτωλῆ, καὶ τῆ Βοιωτῆ Νέανος. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπηκολέθησαν οἱ Κρηῖτες, ἔτι δὲ εὐνοίαν, ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν, ὥσπερ κηρίοις μέλιται, προσλιπαρῆντες. πάμπολλα γὰρ ἐπήγετο, καὶ πρῶθην ἐξ αὐτῶν διαρπάσαι τοῖς Κρησίν ἐκτάματα καὶ κρατῆρας καὶ τὴν ἄλλην ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ κατασκευὴν, εἰς πεντήκοντα ταλάντων λόγον. γενόμενος δ' ἐν Ἀμφιπόλει πρῶτον, εἴτ' ἐπέθην ἐν Γαληψῷ ¹, καὶ τῆ Φόβου μικρὸν ὑπανέντος, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ πρεσβύτατον αὐτῆ τῶν νοσημάτων, τὴν μικρολογίαν, αἴθρις ὑπενεχθεὶς, ᾠδύρετο πρὸς τὰς Φίλων, ὡς τῶν Ἀλεξάνδρου τῆ μεγάλου χρυσαμάτων ἕνια τοῖς Κρησὶ διερίφας ὑπ' ἀγνοίας· καὶ παρεκάλει τὰς ἔχοντας, ἀντιβολῶν καὶ δακρύων, ἀμείψασθαι πρὸς νόμισμα. τὰς μὲν ἔν ἐπισαμένους ἀκριβῶς αὐτὸν ἐκ ἑλάθε κρητίζων πρὸς Κρητὰς· οἱ δὲ πειθέντες καὶ ἀποδόντες, ἀπεσερήθησαν. ἔτι γὰρ ἀπέδωκε τὰργύριον, ἀλλὰ τριάκοντα τάλαντα κερδάνας ἀπὸ τῶν Φίλων, ἃ μικρὸν ὑσερον ἔμελλον οἱ πολλέμοι λήψεσθαι, μετ' αὐτῶν διέπλευσεν εἰς Σαμοθράκην, καὶ διαφεύγων ἐπὶ τὰς Διοσκύρας ἰκέτευεν ².

XXIV. Ἀεὶ μὲν ἔν λέγονται Φιλοβασιλῆοι Μακεδόνες, τότε δ' ὡς ἐρείσματι κεκλασμένῳ πάντων ἅμα συμπεσόντων, ἐγχειρίζοντες αὐτὰς τῷ Αἰμίλιῳ, δύο ἡμέραις ὅλης κύριον αὐτὸν κατέσθησαν Μακεδονίας. καὶ δοκεῖ τῷτο μαρτυρεῖν τοῖς εὐτυχίᾳ τινὶ τὰς πράξεις ἐκείνας γεγονέναι Φάσησιν. ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν θύ-

N 5

σίαν

¹ Ita Anon. dat. Consentiant Xyl. & Palmer. V. Γαληψῷ. Vulgo Ἀλήψῳ.

² In Juntina sic est: ἐπ' αὐτῆς ἰκέτευεν teljta areolavacua pro vocabulo Diosecurorum. Vulgatam dedit Aldina. Etiam V. exhibet ἐπ' αὐτῆς. Cat. l. v. Frst.

σίαν σύμπλωμα δαιμόνιον ἦν· ἐν Ἀμφιπόλει θύοντας τῷ Αἰμίλιῳ, καὶ τῶν ἱερῶν ἐνηργημένων, κεραυνὸς ἐν-σκήψας εἰς τὸν βωμὸν ἐπέφλεξε καὶ συγκαθήγησε τὴν ἱερουργίαν. ὑπερβάλλει δὲ θειότητι πάντως ¹ καὶ τύχη τὰ τῆς Φήμης. ἦν μὲν γὰρ ἡμέρα τετάρτη νενικημένῳ Περσεῖ περὶ Πύδουαν, ἐν δὲ τῇ Ῥάμῃ τῷ δήμῳ Θεωρῆντος ἰππικὰς ἀγῶνας, ἐξαίφνης ἐνέπεσε λόγος εἰς τὸ πρῶτον τῷ Θεάτρῳ μέρος, ὡς Αἰμίλιος μεγάλη μάχη νενικηθῆς Περσέα κατασρέφοιτο σύμπασαν Μακεδονίαν. ἐκ δὲ τότε, ταχὺ τῆς Φήμης ἀναχεομένης εἰς τὸ πλῆθος, ἐξέλαμψε χαρὰ μετὰ κρότης καὶ βοῆς, τὴν ἡμέραν ἐπεινήν καταχῆσα τὴν πόλιν. εἶτα ὡς ὁ λόγος ἐκ εἶχεν εἰς ἀρχὴν ἀνελθεῖν βέβαιον, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ὁμοίως ἐφαίνεται πλανώμενος, τότε μὲν ἐσκεδάθη καὶ διεῖρήθη τὰ τῆς Φήμης· ὀλίγαις δ' ὕπερον ἡμέραις πυθόμενοι σαφῶς, ἐθαύμαζον τὴν προδραμῆσαν ἀγγελείαν, ὡς ἐν τῷ ψεύδει τὸ ἀληθὲς εἶχε.

XXV. Λέγεται δὲ καὶ τῆς ἐπὶ Σάγγρα ποταμῷ ² μάχης Ἰταλιωτῶν αὐθημερὸν ἐν Πελοποννήσῳ λόγον γενέσθαι, καὶ Πλαταιᾶσι τῆς ἐν Μυκάλῃ πρὸς Μήδας. ἦν δὲ Ῥωμαῖοι Ταρμυνίτες μετὰ Λατίνων ἐπισρατεύσαντας ἐνίκησαν, αὐτάγγελοι φράζοντες ἠφθησαν ἀπὸ τῶν στρατῶν μικρὸν ὕπερον ἄνδρες δύο καλοὶ καὶ μεγάλοι· τέτταρες εἴησαν εἶναι Διοσκόρες. ὁ δ' ἐντυχῶν πρῶτος αὐτοῖς κατ' ἀγορὰν πρὸ τῆς κρήνης ἀναψύχουσι τὰς ἵππους ἰδρῶτι πολλῶν περιβρεομένους, ἐθαύμαζε τὸν περὶ τῆς νίκης λόγον. εἶθ' οἱ μὲν ἐπιψαῦσαι λέγονται τῆς ἐπήνης αὐτῶν ταῖν χερσῶν ἀτρέμα μειδιῶντες· ἢ δ' εὐθὺς ἐκ μελαίνης τριχὸς εἰς πυρρὰν μεταβαλῆσα, τῷ μὲν λόγῳ πίσιν, τῷ δ' ἀνδρὶ παραχεῖν ἐπίπλησιν τὸν Αἰνόβαρ-

¹ V. πάντα.

² Cf. de hac pugna Inter Locrenses & Crotoniatas Justin. L. 20. c. 3. Aretin. male Ἰταλιωτῶν Romanos vertit.

βαρβον, ὅπερ ἐσὶν χαλκοπύγων ¹. πᾶσι δὲ τέτοις τὸ καθ' ἡμᾶς γενόμενον πρίν παρέχεν. ὅτε γὰρ Ἀντώνιος ἀπέση ² Δομετιανῶ, καὶ πολὺς πόλεμος ἀπὸ Γερμανίας προσεδουκῶτο, τῆς Ῥώμης ταραττομένης, ἄφνω καὶ αὐτομάτως ὁ δῆμος ἐξ αὐτῶ Φήμην ἀνέδειξε νίκης, καὶ τὴν Ῥώμην ἐπέδραμε λόγος, αὐτὸν τε τὸν Ἀντώνιον ἀνηρῆσθαι, καὶ τῷ σὺν αὐτῷ στρατεύματος ἠτλημένῃ μὴ δὲν μέρος λελεῖσθαι. τοσαύτην δὲ λαμπρότητα καὶ ῥύμην ἢ πρίσις ἔχεν, ὥστε καὶ θύσαι τῶν ἐν τέλει πολλὰς. ζηταμένους δὲ τῷ πρώτῃ Φράσαντος, ὡς εἰδὲς ἦν, ἀλλ' ὁ λόγος εἰς ἄλλον ³ ἐξ ἄλλων διωκόμενος ἀνέφευγε, καὶ τέλος καταδύς, ὥσπερ εἰς πέλαγος ἀχανές, πρὸν ἀπειρον ὄχλον, ἐφάνη μηδεμίαν ἀρχὴν ἔχων βέβαιον, αὐτῇ μὲν ἢ Φήμῃ ταχὺ τῆς πόλεως ἐξεβρύη. πορευομένῳ δὲ τῷ Δομετιανῷ μετὰ δυνάμειν ἐπὶ τῷ πόλεμῳ ἤδη καθ' ὁδὸν ἀγγελίαν καὶ γράμματα Φράζοντα τὴν νίκην ἀπήντησεν. ἢ δ' αὐτῶ ⁴ τῷ κατορθώματος ἡμέρα καὶ τῆς Φήμης ἐγίγνετο, ἐπιπλέον, ἢ δυσμυρίας σαδείας, τῶν τόπων διεσώτων. ταῦτα μὲν εἰδὲς ἀγγοεῖ τῶν καθ' ἡμᾶς.

XXVI. Γναῖος δ' Ὀκτάβιος ὁ ναυαρχῶν ⁵ Αἰμιλίῳ προσορμισάμενος τῇ Σαμοθράκῃ τὴν μὲν ἀσυλίαν
πα-

¹ V. χαλκοπύγωνα. In Cat. autem l. v. Frst. citatur Anon. χαλκοπύγωνα.

² Cf. Sueton. in vit. Domitiani, c. 6.

³ Ita cum praepos. dedit R. Vulg. λόγος ὄχλων.

⁴ Br. scribendum censet αὐτῇ. R. defendit vulgatam, quae idem valeat, ac si dicas ἢ τῷ κατορθώματος αὐτῆς ἡμέρα, dies, quo ipsa parata est victoria, ἦν καὶ τῆς Φήμης scil. ἡμέρα, fuit dies famae quoque; seu dies, qua fama victoriae didita per urbem fuit. Si quid mutandum esse existimetur, mavult R. καὶ ἢ τῆς Φ. ἐγ. Et si conjectura Bryani praeferatur, legendum quoque censet ἢ δ' αὐτῇ τῷ τῷ κατορθώματος ἡμέρα καὶ τῆς Φ.

⁵ Ita dant Anon. & V. Vulgo συνάρχων. Praetor tunc erat Cn. Octavius, classi praefectus, qua insulam Samothraciam, a Pau-

παρεῖχε τῶ Περσαῖ διὰ τὰς θεάς, ἐμπλησθε δὲ καὶ Φυγῆς εἶργεν. ἔ μὴν ἄλλὰ λαυθάνει πως ὁ Περσεύς Ὀροάνδην ἵνα Κρήτα λέμβρον ἔχουσα συμπίσας μετὰ χρημάτων ἀναλαβεῖν αὐτόν. ὁ δὲ κρητισμῷ χρησάμενος, τὰ μὲν χρήματα νύκτωρ ἀνέλαβεν, ἐπειὸν δὲ ἴης νυκτὸς ¹ ἤκειν κελεύσας ἐπὶ Ἰὸν πρὸς Ἰῶ Δημητρεῖω ² λιμένα μετὰ Ἰῶν Ἰένων καὶ Θεραπείας ἀναγκάσας, εὐθὺς ἅφ' ἑσπέρας ἀπέπλευσεν. ὁ δὲ Περσεύς οἰκτρὰ μὲν ἔπαχε, διὰ σενῆς θυρίδος παρὰ Ἰὸν Ἰεῖχος ἐκμηρυόμενος αὐτόν, καὶ παιδία καὶ γυναῖκα, πόνων καὶ πλάνης ἀπείρας ³. οἰκτρότατον δὲ σεναγμὸν ἀφῆκεν, ὥς τις αὐτῷ πλανωμένω παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἤδη πελάγιον Ἰὸν Ὀροάνδην θέουσα κατιδὼν ἔφρασεν. ὑπέλαμπε γὰρ ἡμέρα, καὶ πάσης ἐλπίδος ἔρημος, ὑπεχάρει Φυγῆ πρὸς Ἰὸν Ἰεῖχος, ἔ λαθὼν μὲν, ὑποφθάσας δὲ ἴας Ῥωμαίος μετὰ ἴης γυναῖκος. Ἰὰ δὲ παιδία συλλαβὰν αὐτὸς Ἰῶνι ἐνεχείρισεν, ὃς πάλαι μὲν ἐρύμενος ἦν τῷ Περσεύς, τότε δὲ προδότης γενόμενος, αἰτίαν παρέχε ἴην μάλιστα
συν-

Paulo missus circumfedit. Xyl. vertit *praefectus classis*; Aretinus *legatus*.

¹ R. susp. ἴης ἑτέρας νυκτὸς. Priore nocte suscipiebat opes regias, posteriore proxima spondebat regem ipsum a se eodem navigio receptum iri. Nam si utrumque eandem in noctem convenisset, dicendum fuisse censet R. Ἰὰ μὲν χρήματα νυκτὸς ἀρχομένης ἀνέλαβεν, ἐπειὸν δὲ ληξέσης ἤκειν κελεύσας; aut sic: Ἰὰ μὲν χρήματα μετ' ἡμέραν ἀνέλαβε, id quod insequens ἅφ' ἑσπέρας confirmat.

² ad fanum Cereris. Ita dederunt Anon. V. vulgo Δημητρεῖω.

³ Ita dedit R. — qui olim, vel adhuc, a molestiis & taediis laborum & vagationis atque fugae intacti fuissent, nihil eorum in sua tenerent experientia. Idem monet, facile dari potuisse ἄπειρον, ut ad solum Persea rediret. Vulg. ἀπείραν, quam lesionem tuetur Br. cum hujusmodi genitivos absolute positos apud Plut. saepius observavit. Aretin. vertit *insuetus*, Perseum solum respiciens. Anon. & Dacer. ex Ms. ἄπειρα.

συναναγκάσασαν τὸν ἄνθρωπον, ὡς θηρίον, ἀλισκομένῳ τῶν ἰένων, εἰς χειράς ἐλθεῖν, καὶ παραδῆναι τὸ σῶμα τοῖς ἐκείνων κρατῶσιν. ἐπίστευε μὲν ἔν μάλιστ' Ἰῶ Νασσιᾷ, καὶ κείνῳ ἐκάλει μὴ παρόντος δὲ, κατακλαύσας τὴν ἴσχυα, καὶ τὴν ἀνάγκην περισυμφάμενος, ἔδωκεν αὐτὸν ὑποχείριον τῷ Γναίῳ, τότε μάλιστ' ποιήσας Φανερὸν, ὅτι τῆς Φιλαργυρίας ἦν ἐν αὐτῷ τι κακὸν ἀγεννέστερον, ἢ Φιλοψυχία, δι' ἣν, ὃ μόνον ἡ ἴσχυς τῶν ἐπ' αἰκνῶν ἐν ἀφαιρεῖται, τὸν ἔλεον, ἀπεσέρησεν ἑαυτῷ. δεηθεὶς γὰρ ἀχθῆναι πρὸς τὸν Αἰμίλιον, ὃ μὲν ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ, πεπληκῶτι πλῶμα νεμεσητῶν¹ καὶ δυσυχῆς, ἔξανασὰς ὑπήντα μετὰ τῶν Φίλων δεδακρυμένος. ὃ δ' αἰχίσον θέαμα προβαλὼν αὐτὸν ἐπὶ σόμα, καὶ γονάτων ὀρεξάμενος², ἀνεβάλλετο φωνὰς ἀγεννεῖς, καὶ δέησεις,

ὡς

1 R. etiam in h. l. sicuti T. I. Plut. pag. 430. mavult ἀνεμίστητον, ruīnam irreprehensibilem, quam ipsi vitio verti & exprobrari haud liceret. Addit: „πλῶμα νεμεσητῶν est labes, ruīna, clades, cujus quod penes te culpa sit, eo dignum te reddidisti, qui ab aliis reprehendaris, oburgeris, exagiteris. Haec autem Persei ruīna miserabilis potius erat, quam ut saevam increpationem meruisset. Possit tamen vulgatae πλῶμα νεμεσητῶν haecenus defendi, ut accipiatur pro ruīna ea, ob quam par sit fortunae succenseri, quae indignum perculerit.“ Nec hoc loco adduci possum, ut conjecturae R. sive explicationi assentiar. Confirmatam potius censeo meam qualemcunque sententiam, quam loco cit. iudicio lectoris subjeci. Adde ulterius, si placet, locum Plutarchi, vix cap. 22. in fine obvium: Αἰμίλιος μὲν ἔν τῃν τῷ κατορθώματος νέμεσιν εἰς ἕτερον ἢ τῷ κατὰν ὑπερβαλλομένη, τότε παντελῆ τὴν ἡδονὴν ἀπέδιδε τῆς νίκης. Adde, quae sequuntur ad fin. Cap. 27. εἰς ὃ τὶ κατασκήψαι θέλος ἐκείτω τὴν τῆς παράσης εὐπραγίας ὃ δαίμων νέμεσιν. Satis sane inde apparet, quid Plutarcho sit νέμεσις, & quid ipsi valeat vox νεμεσητῶν. Hesychius eam quoque explicat per μεμψιμοίρον.

2 R. iudice potest quidem lectio recepta defendi: *τακίβις ad genua Pauli prorentis*. Tamen non dubitat, quin Plut. *derit γον, δρεξάμενος, a δράττεσθαι, amplexus genua.*

ἄς ἐχ' ὑπέμεινεν, ἐδ' ἤμιασεν ¹ ὁ Αἰμίλιος, ἀλλὰ προσβλέψας αὐτὸν ἀλγῦντι καὶ λελυπημένῳ τῷ προσώπῳ· Τί τῆς τύχης, εἶπεν, ὦ ταλαίπωρε, τὸ μέγιστον ἀφαιρέεις τῶν ἐγγλημάτων, ταῦτα πρᾶτῳ, ἀφ' ὧν δόξεις ἔ παρ' ἀξίαν ἀτύχεϊν, ἐδὲ τῷ νῦν, ἀλλὰ τῷ πάλαι δαίμονος ἀνάξιός γεγυμέναι; τί δέ με καταβάλλεις τὴν νίκην, καὶ τὸ κατόρθωμα ποιεῖς μικρὸν, ἐπιδεικνύμενος σεαυτὸν ἔ γενναῖον, ἐδὲ πρέποντα Ῥωμαίων ἀνταγωνιστὴν; ἀρετὴ τοῖς ² δυσυχῶσι μεγάλην ἔχει μοῖραν αἰδῶς καὶ παρὰ πολεμίοις· δειλία δὲ Ῥωμαίοις, κὰν εὐποτμῇ, πάντῃ ἀτιμώτατον.

XXVII. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶτον μὲν ἀναστήσας καὶ δεξιωσάμενος, Τεβέρωνι παρέδωκεν· αὐτὸς δὲ τὰς παῖδας καὶ τὰς γαμβρὰς, καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμονικῶν μάλις αὐτὰς νεωτέρας ἔσω τῆς σκηπῆς ἐπισπασάμενος, πολὺν χρόνον ἦν πρὸς αὐτῷ σιωπῇ καθήμενος, ὥσε θραυμάζειν ἅπαντας. ὄρμησας δὲ περὶ τῆς τύχης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων διαλέγεσθαι πραγμάτων· Ἄγά γ', εἶπεν, ἀξίον, εὐπραγίας παρέσης ³, ἀνθρωπὸν ὄντα θρασύνεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν, ἔθνος, ἢ πόλιν, ἢ βασιλείαν, κατασρεψάμενον; ἢ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς τύχης ⁴, ἢ παρὰ-

1 R. quaerit, num ἔδ' ἀπέσασ, quas Aemilius ne audire quidem sustinuit, nedum facere?

2 Ita R. de suo dedit. Vulg. ἀρετὴ τοῖς δυσ·

3 V. εὐπραγίας παρέσασ. Cat. l. v. Frst.

4 Deesse hic aliquid, viderunt interpretes. Br. censet supplendum esse ἄνοσιν; aut si cui nimiae esse licentiae videatur, integrum vocabulum sine ope Ms. supplere, clausulam sic legi posse putat: ἢ τὴν μεταβολὴν ταύτην ἢ τὴν τύχην ὡς παράδειγμα τῷ πολεμῶντι κοινῆς ἀδυναμίας προσεῖσα, παιδεύει μηδὲν ὡς μονιμον καὶ βέβαιον διανοεῖσθαι. R. ὑφ' ἀρῶσθαι, aut δεδείσθαι, aut simile quid deesse suspicatur. Idem lin. seq. susp. τῆς τῷ πολεμῶντι infirmitatis tibi tum adversario tuo communis, aut infirmitatis bellantibus omnibus inter se communis; posse enim τῷ πολεμῶντι accipi pro part. gen. neutr. τὸ πολεμῶν, quod idem fit

παραδειγμα τῷ πολεμῶντι κοινῆς ἀδυναμίας προθεῖσα, παιδεύει μηδὲν ὡς μόνιμον καὶ βέβαιον διανοεῖσθαι. ποῖος γὰρ ἀνθρώποις τῷ θάρρειν καιρὸς, ὅταν τὸ κρατεῖν ἐτέρων μάλιστ' ἀδοκίμῃαι τὴν τύχην ἀναγκάζῃ, καὶ τῷ χαίρουσι δυσθυμίαν ἐπάγῃ τοσαύτην ὅ τῆς περιφερομένης καὶ προσισαμένης ἄλλοτ' ἄλλοις εἰμαρμένης λοφισμός; ἢ τὴν Ἀλεξάνδρου διαδοχὴν, ὃς ἐπὶ πλείστον ἤρθη δυνάμει, καὶ μέγιστον ἔχε κράτος, ὥρας μίαν μόρην¹ πεσῶσαν ὑπὸ πόδας θέμενοι, καὶ τὰς ἔρτι μωρίας πεζῶν καὶ χιλιάσιν ἰππέων τοσαύταις ὀπλοφορομένους βασιλεῖς ὀρῶντες ἐν τῶν πολεμίων χειρῶν² ἐφῆμερα σιτία καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, οἶεθε τὰ καθ' ἡμᾶς ἔχειν τινὰ βεβαιότητα τύχης διαρκῆ πρὸς τὸν χρόνον; καὶ καταβαλόντες ὑμεῖς οἱ νέοι τὸ κενὸν Φρύαγμα τέτο καὶ γαυρίαμα τῆς νίκης, ταπεινοὶ καταπλήξετε, πρὸς τὸ μέλλον αἰεὶ παραδοῦντες, εἰς ὃ τι κατασκήψῃ τέλος ἐκείτω τὴν τῆς παρεσσης εὐπραγίας ὁ δαίμων νέμεσιν; τοιαῦτα Φασὶ πολλὰ διαλεχθέντα τὸν Αἰμίλιον ἀποπέμψαι τὰς νέας, εὖ μάλα τὸ καύχημα καὶ τὴν ἔβριν, ὥσπερ χαλινῶ, τῷ λόγῳ κόπτοντι, κενολασμένους³.

XXVIII. Ἐν τέττε τὴν μὲν στρατιὰν πρὸς ἀνάπαυσιν, αὐτὸν δὲ πρὸς θεῶν τῆς Ἑλλάδος ἔτρεψε, καὶ διαγωγὴν ἐνδοξὸν ἄμα καὶ Φιλάνθρωπον. ἐπιὼν γὰρ ἀνελάμβανε τὰς δῆμας, καὶ τὰ πολιτεύμετα καδίεατο, καὶ

ac οἱ πολεμῶντες. Praestare enim illi videtur legi τοῖς πολεμῶσι. Mavult porro idem post παιδεύει addi μηδὲν μηδὲν.

1 R. quærit, num post μόρην delit μικρῶ. Idem sequens θίμενοι aut plane delendum censet, aut leg. ἐν νῶ θίμενοι.

2 idem est ac si dixisset ἐκ χειρῶν τῶν πολεμίων, e manibus hostium. R.

3 Constructio hæc est: κενολασμένους τῷ λόγῳ, κόπτοντι, i. e. ὅς κίπτα; εὖ μάλα, ὥσπερ χαλινῶ. τὸ καύχημα καὶ τὴν ἔβριν.

καὶ δωρεὰς ἐδίδοε, ταῖς μὲν σῖτον ἐν Ἰε βασιλικῆ, ταῖς δ' ἐλαιον. τούτων γὰρ εὐρεθῆναι Φασὶν ἀποκείμενον, ὥστε τὰς λαμβάνοντας καὶ δεομένους ἐπιπλεῖν πρότερον, ἢ καταναλωθῆναι τὸ πλῆθος τῶν εὐρεθέντων. ἐν δὲ Δελφοῖς ἰδὼν κίονα μέγαν τετράγωνον ἐν λίθων λευκῶν συνηρμοσμένον, ἐφ' ἧ Παρσέως ἐμελλε χρυσῆς ἀνδρίας τίθεσθαι¹, προσέταξε τὸν αὐτῆ τεθῆναι· τὰς γὰρ ἡττημένους τοῖς νικῶσιν ἐξίστασαι χάρας προσήκειν. ἐν δ' Ὀλυμπίᾳ τῆτο δὴ τὸ πολυδρῦλλον ἐκεῖνο ἀναφθέγγασθαι Φασὶν, ὡς τὸν Ὀμήρου Δία Φειδίας ἀποπλάσσειτο. τῶν δὲ δέκα πρέσβειων ἐν Ῥώμῃς ἀφικομένων, Μακεδόσι μὲν ἀπέδωκε τὴν χώραν καὶ τὰς πόλεις ἐλευθέρως οἰκεῖν καὶ αὐτονόμους· ἐνατὸν δὲ τάλαντα Ῥωμαίοις ὑποτελεῖν, ἢ πλέον, ἢ διπλάσιον, τοῖς βασιλεῦσιν εἰσέφερον. θῆας δὲ παντοδαπῶν ἀγῶνων καὶ θυσίας ἐπιτελῶν τοῖς θεοῖς, ἐσιάσεις καὶ δεῖπνα πρᾶττο, χορηγία μὲν ἐν τῶν βασιλικῶν ἀφθόνῳ² χρώμενος, τάξιν δὲ καὶ κόσμον καὶ καταυλίσεις καὶ δεξιώσεις, καὶ τὴν πρὸς ἑκάστων αὐτῆ³ τῆς κατ' ἐξίαν τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης αἰδήσιν ἕτως ἀκριβῆ καὶ πεφροντισμένην ἐνδεικνύμενος, ὥστε θαυμάζειν τὰς Ἑλλήνας, εἰ μὴδὲ τὴν παιδίαν ἀμοιβὴν ἀπολείπει σπαδοῆς, ἀλλὰ τηλικαῦτα πρᾶττων ἀνὴρ πράγματα⁴, καὶ τοῖς μικροῖς τὸ πρέπον ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ καὶ τέτοις ἔχαιρεν, ὅτι πολλῶν παρεσκευασμένων καὶ λαμπρῶν, τὸ ἡδιστον αὐτὸς ἦν ἀπόλαυσμα καὶ θέαμα τοῖς παρῶσι. καὶ πρὸς τὰς θαυμάζοντας τὴν ἐπιμέλειαν ἐλεγεν, τῆς αὐτῆς εἶναι ψυχῆς, παρατάξεώς τε προσῆναι καλῶς, καὶ συμποσίᾳ
τὴν

1 V. ἰεθῆναι. Cat. l. v. Frst.

2 Ita Fl. & Ald. scil. χορηγία. In aliis ἀφθόνως.

3 Ita cum spir. asp. dedit R. suum sensum, h. e. suam vim sentiendi, quod honoris habendi genus a se cuique deberetur. Vulg. αὐτῆ.

4 V. πραγμάτων. Cat. l. v. Frst.

την μὲν, ὅπως Φοβερωτάτη τοῖς πολεμίοις, τὸ δ', ὡς εὐχαριστότατον ἢ τοῖς συνῆσιν. ἔδενός δ' ἤτλον αὐτῆ τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν ἐπῆρναν οἱ ἔνθρωποι, πολὺ μὲν ἀργύριον, πολὺ δὲ χρυσοῦν ἐκ τῶν βασιλικῶν ἠθροισμένον ἐδ' ἰδεῖν ἐβελήσαντος, ἀλλὰ τοῖς ταμίαις εἰς τὸ δημόσιον παραδόντος. μόνα τὰ βιβλία τῆ βασιλέως Φιλογραμματεῦσι τοῖς υἱέσιν ἐπέτρεψεν ἐξελέσθαι, καὶ διανέμων ἀριστεία τῆς μάχης, Αἰλίῳ Τεβέρῳ τῷ γαμβρῷ Φιάλην ἔδωκε πέντε λίτρων ὀλκῆν. ἔτος ἐστὶ Τεβέρῳ, ὃν ἐβῆμεν μετὰ συγγενῶν οἰκεῖν ἐνκαίδένατον, ἀπὸ γηδῆς μικρᾶ διατρεφορέων ἀπάντων. καὶ πρῶτον ἀργυροὺ ἐπέϊνον Φασίν εἰς τοῦ Αἰλίου οἴκου εἰσελθεῖν, ὑπ' ἀρετῆς καὶ τιμῆς εἰσαγόμενον· τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἔτ' αὐτῆς, ἔτε τὰς ¹ γυναῖκας ἀργυροῖς χρῆζειν, ἢ χρυσῶ.

XXIX. Διωκόμενων δὲ πάντων αὐτῶ καλῶς ἀσπασάμενος τὰς Ἑλλήνας, καὶ παρακαλέσας τὰς Μακεδόνας μεμνηθῆναι τῆς δεδομένης ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερίας, σώζοντας αὐτὴν δι' εὐνομίας καὶ ὁμοιοῦσας, ἀνέβηξεν ἐπὶ τὴν Ἥπειρον, ἔχων δόγμα συγκλητῶ τὰς συμμαχικημένους αὐτῶ τὴν πρὸς Περσέα μάχην στρατιώτας ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πόλεων ἀφελῆσαι. βεβλόμενος δὲ πάντων ἕμα καὶ μηδενὸς προσδοκῶντος, ἀλλ' ἐξαάφνης ἐπαπεσεῖν, μετεπέψατο τὰς πρῶτας ἐξ ἐκάστης πόλεως ἄνδρας δέκα, καὶ προσέταξεν αὐτοῖς, ὅσος ἀργυρὸς ἐστὶ καὶ χρυσοῦς ἐν οἰκίαις καὶ ἱεροῖς, ἡμέρα βῆτη καταφέρειν. ἐκάστοις δὲ συνέπεμψεν, ὡς ἐπ' αὐτὸ δὴ τῆτο. Φραγρὸν στρατιωτῶν, καὶ ταξίαρχον, προσποιόμενον ζητεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὸ χρυσοῦν. ἐνστάσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ² ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἕμα καιρὸν ὀρμήσαντες, ἐτρα-

ΠΟΝΤΟ

¹ R, addidit h. artic. de suo.

² R, sup, ἕφ' ἕνα — sub idem tempus.

ποντο πρὸς καταδρομὴν καὶ διαρπαγὴν τῶν πόλεων Γ. ὡσεὶ ὥρα μίξ πεντεκαίδεκα ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσθαι μυριάδας, ἐβδομήκοντα δὲ πόλεις πορθηθῆναι, γενέσθαι δ' ἐν 2 τσαύτης Φθορᾶς καὶ πανωλεθρίας ἐκίσω στρατιωτῆ τὴν δόσιν ἢ μείζον ἔνδεκα δραχμῶν. Φρίξαι δὲ πάντας ἀνθρώπους τὸ τῷ πολέμῳ τέλος, εἰς μικρὸν ἔτω τὸ καθ' ἑκάστον λῆμμα καὶ κέρδος ἔθνους ὅλα κατακερματιζέμενος.

XXX. Αἰμίλιος μὲν ἔν τῷτο πράξας μάλιχα παρὰ τὴν αὐτῆ Φύσιν, ἐπιεικῆ καὶ χρηστὴν ἔσαν, εἰς Ὀρικόνην κατέβη καὶ κειῖθεν εἰς Ἰταλίαν μετὰ τῶν δυνάμεων περαιωθείς 3, ἀνέπλει τὸν Θύβριν 4 ποταμὸν, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἐκκαίδεκῆρας, κατασπευσμένης εἰς κόσμον ὅπλοις αἰχμαλώτοις, καὶ Φοινικίσι καὶ πορφύραις, ὡς καὶ πανηγυρίζοντας ἔξωθεν, καθάπερ εἰς τινα θριαμβικὴν θέαν, πομπῆς προαπολαύειν τὰς Ῥωμαίους, τῷ
 ῥοδίῳ

1 Ita dedit Anon. Vulg. *πολεμίαν*.

2 V. ἀπό.

3 V. *ἐπερεύσασθαι καὶ περεύσεις*. Cat. l. v. Frft.

4 V. *πρὸ θρυμβόν*. Ibid.

5 Locus hic in vulg. extat valde mutilus & lacunofus: ex gr. ὡς καὶ πανηγύρουσαν ἔξωθεν, ὡσεὶ ὅτι τινα θριαμβικῆς πομπῆς προαπολύειν τὰς Ῥωμαίους. In Juntina sic exhibetur: πορφύραις ὡς καὶ πανηγύρ ἔξωθεν ὡσεὶ ὅτινα θριαμβικῆς πομπῆς προαπολύειν; qua cum lectione Aldina quoque profus consentit, praeterquam in uno πανηγύρ, pro quo Aldina dat πανηγύρουσαν. Uti nunc legitur, Bryanus dedit, ex Anon. & Ms Dacerii mutilis suppletis. Xylander pridem substituendum viderat προαπολαύειν loco προαπολύειν. V. ex Cat. l. v. Frft. ὡς καὶ πανηγυρίζων ἔξωθεν καθάπερ εἰς τινα θριαμβικὴν θέαν πομπῆς; Anon. ibid. ita citatur: ὡς καὶ πανηγυρίζοντες, ἔξωθεν, καθάπερ εἰς τινα θριαμβικὴν θέαν, πομπῆς προαπολαύειν τὰς Ῥωμαίους. Schirach sequitur Bryanum: Eine Menge Volks, welche sich versammelt hatte, und das langsam fahrende Schiff am Ufer begleitete, ließ die Römer das Schauspiel eines feierlichen

δοθῆναι χέδην ὑπάγοντι τὴν ναῦν ἀντιπαρεξάγοντας. οἱ δὲ στρατιῶται τοῖς βασιλικοῖς χρήμασιν ἐποφθαλμήσαντες, ὡς ἔχ' ὄσων ἤξιεν ἔτυχον, ἀργίζοντο μὲν ἀδήλως διὰ τῆτο, καὶ χαλεπῶς εἶχον πρὸς τὸν Αἰμίλιον, αἰτιώμενοι δὲ Φανερωῶς, ὅτι βαρὺς γένοιτο καὶ δεσποτικὸς αὐτοῖς ἄρχων, ἔ πάνυ προθύμως ἐπὶ τὴν ὑπὲρ τῆς Θριάμβου σπεδὴν ἀπήντησαν. αἰδόμενος δὲ τῆτο Σέρβιος Γάλβας, ἐχθρὸς Αἰμιλίῳ, γεγονῶς δὲ τῶν ὑπ' αὐτὸν χιλιάρχων, ἐθάρρῃσεν ἀναφανδὸν εἰπεῖν, ὡς ἔ δοτέου εἶη τὸν Θρίαμβον. ἐνεῖς δὲ πολλὰς τῶ στρατιωτικῶ πληθεῖ διαβολὰς κατὰ τῆ στρατηγῶ, καὶ τὴν ἔσαν ὀργὴν ἔτι μᾶλλον ἐξερεθίσας, ἠτεῖτο παρὰ τῶν δημάρχων ἄλλην ἡμέραν ἐπεινήν γὰρ ἔκ ἐξαρκεῖν τῇ κατηγορίᾳ, τέσσαρας ἔτι λοιπὰς ὥρας ἔχασαν. τῶν δὲ δημάρχων λέγειν αὐτὸν, εἴ τι βέλεται, κελευούτων, ἀρχάμενος μακρῶ καὶ βλασφημίας ἔχοντι παντοδαπὰς χρῆσθαι λόγων, τὸν χρόνον ἀνήλωσε τῆς ἡμέρας· καὶ γενομένης σιότητος, οἱ μὲν δήμαρχοι τὴν ἐκκλησίαν ἀφῆκαν, πρὸς δὲ τὸν Γάλβαν οἱ στρατιῶται συνέδραμον θρασύτεροι γενοότες καὶ συγκροτήσαντες αὐτὰς, περὶ τὸν ὄρθρον αὐτοῖς καταλαμβάνονται τὸ Καπιτώλιον. ἐπεὶ γὰρ οἱ δήμαρχοι τὴν ἐκκλησίαν ἐμελλον ἄξειν.

XXXI. Ἄμα δ' ἡμέρα τῆς ψήφου δοθείσης, ἥ τε πρώτη Φυλὴ τὸν Θρίαμβον ἀπεψηφίζετο, καὶ ἡ ¹ τῆ πράγματος αἰθῆσις εἰς τὸν ἄλλον δῆμον ² καὶ τὴν σύγκλητον κατῆει. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὑπεραλγῶν τῶ προ-

O 2

πηλα-

lichen Triumphzuges vorher genießten. Kind aliqua parte discrepat: um diesen gleichsam triumphirenden Einzug anzusehen, und den Aemilius die Ehre des Triumphes zum voraus genießsen zu lassen. Aretinus totum locum omisit.

1 Artic R. de suo addidit.

2 V. Anon. & Dacer. ex Ms. hanc habuerunt lectionem, quam Jant. dederat. Ex Ald. in Vulgatas abiit ἴσον. Aretinus reddit pars plebis,

πηλαιζέσθαι τὸν Αἰμίλιον ἐν Φωναῖς ἦν ἀπράϊτος· οἱ δὲ γναριμώτατοι τῶν ἀπὸ βελῆς, δεινὸν εἶναι τὸ γινόμενον βοᾶντες, ἀλλήλους παρεκάλεον ἐπιλαβέσθαι τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσελγείας καὶ θρασυτήτος, ἐπὶ πᾶν ἀφιζομένης ἄνομου ἔργου καὶ βίαιου, εἰ μηδὲν ἐμποδῶν αὐτοῖς γένοιτο, Παῦλον Αἰμίλιον ἀφελέσθαι¹ τῶν ἐπινικίαν τιμῶν. ἰσάμενοι δὲ τὸν ὄχλον καὶ ἀναβάντες ἀθρόοι, τοῖς δημάρχοις ἔλεγον ἐπιχεῖν τὴν ψηφασφορίαν, ἄχρις² ἂν διέλθωσιν, ἃ βέλονται, πρὸς τὸ πλῆθος. ἐπιχόντων³ δὲ πάντων, καὶ γενομένης σιωπῆς, ἀνελθὼν ἀνὴρ ὑπατικὸς καὶ πολεμῖες εἵκοσι καὶ τρεῖς ἐν προκλήσεως ἀνηρηκῶς, Μάρκος Σερβίλιος, Αἰμίλιον μὲν ἔφη Παῦλον, ἡλικίος αὐτοκράτωρ γένοιτο, τὸ γὰρ μάλις γινώσκειν, ὄρων, ὅσης ἀπειθείας γέμουσι καὶ κακίας στρατεύματι χρώμενος, ἔτω καλὰς κατάρθασε καὶ μεγάλας πράξεις· θαυμάζειν δὲ τὸν δῆμον, εἰ τοῖς ἀπ' Ἰλλυριῶν καὶ Λιβύων⁴ ἀγαλλόμενος θριάμβοις, αὐτῶ⁵ φθονεῖ τὸν Μακεδόνα βασιλέα ζῶντα καὶ τὴν Ἀλεξάνδρα καὶ Φιλίππε δόξαν ἐπιδεῖν ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις ἀγομένην αἰχμάλωτον. πῶς γὰρ ἔδειξεν, εἶπεν⁶, εἰ, Φήμης περὶ νίκης ἀβεβαίως πρότερον εἰς τὴν πόλιν ἐμπεσέσης

¹ id est ἡ ἀφελίδα, aut subaudi βελομένους. R.

² V. μέχρις. Id. paulo post κατὰ τὸ pro πρὸς τὸ πλ. Cat. l. v. Frft.

³ Hoc partic. & seq. πάντων R. habet pro neutris. *Omnibus* (quae tum agebantur) *repente insistentibus*, conquiescentibus.

⁴ Br. leg. censuit Λιγύων, quos devicit Aemilius. Sic etiam vertit Xyl.

⁵ R. quaerit, num αὐτὸς αὐτῶ φθονεῖ, *ipse sibimet deneget* — h. e. prae invidia deneget? Idem sequens τὸν dedit pro vulg. τῶν.

⁶ Ita R. dedit pro vulg. εἶπεν, cum jam ab oratione obliqua, quae adhuc usus est historicus aliena referens, ad orationem rectam transgressus, ipsum Servilium loquentem indicat.

πεσέσης, ἐθύσατε τοῖς θεοῖς, εὐχόμενοι τῷ λόγῳ τέτρα
 ταχέως ἀπολαβεῖν τὴν ὄψιν. ἦγοντος δὲ τῷ στρατηγῷ
 μετὰ τῆς ἀληθινῆς νίκης, ἀφαιρεῖθε ¹ τῶν μὲν θεῶν τὴν
 τιμὴν, αὐτῶν δὲ τὴν χαρὰν, ὡς φοβόμενοι θεάσασθαι
 τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων, ἢ φειδόμενοι τῷ βασι-
 λέως ²; καίτοι κρείττον ἦν, τῷ πρὸς ἐκείνον ἐλέω, μὴ
 τῷ πρὸς τὸν ³ αὐτοκράτορα φθόνῳ λυθῆναι τὸν θρίαμ-
 βον. ἀλλ' εἰς τοσαύτην, ἔφη, τὸ καυόηδες ἐξασίαν
 προάγεται δι' ὑμῶν, ὥσε περὶ στρατηγίας καὶ θρίαμβου τομῶ
 λέγειν ἄνθρωπος ἄτρωτος, καὶ τῷ σώματι εἰλβαν ὑπὸ
 λειότητος καὶ σκιατραφίας, πρὸς ἡμᾶς ⁴ τὰς τοσαύτους
 τραύμασι πεπαιδευμένους ἀρετᾶς καὶ καυίας κρίνειν στρα-
 τηγῶν. ἅμα δὲ τῆς ἐδῆτος διασχῶν, ἐξέφηνε κατὰ τῶν
 σέρων ὠτειλᾶς ἀπίστας τὸ πλῆθος. εἶτα μεταστραφεὶς,
 ἕνι τῶν ἐν εὐπρεπῶς ἐν ὄχλῳ γυμνῶσαι δοκούντων τῷ
 σώματος ἀνεκάλυψε καὶ πρὸς τὸν Γάλβαν ἐπιστρέψας·
 Σὺ μὲν, ἔφη, γελᾷς ἐπὶ τέτοις, ἐγὼ δὲ σεμνύνομαι
 πρὸς τὰς πολίτας· ὑπὲρ τέτων γὰρ ἡμέραν καὶ νύκτα
 συνεχῶς ἰππασάμενος, ταῦτ' ἔχον. ἀλλ' ἄγε λαβὼν
 αὐτὸς ἐπὶ τὴν ψῆφον· ἐγὼ δὲ καταβάς παρακολοθῆσω
 πᾶσι, καὶ γινώσκωμαι τὰς κακὰς καὶ ἀχαρίστας, καὶ δη-
 μαγωγεῖσθαι μᾶλλον ἐν τοῖς πολέμοις, ἢ στρατηγεῖσθαι,
 βελομένους.

O 3

XXXII.

¹ R. aut ἀφαιρῆθε in conj. aut ἀφαιροῖθε In optat. legen-
 dum censet. Junt. & Ald. ἀφαιρεῖσθαι in infin. qui si servan-
 dus esse videatur, addi vult idem βέλοιδε, adimere, eripere
 velitis. Adhuc observat, solenne esse libris vetustis αι & ε in-
 ter se permutare.

² V. τῷ πολεμῷ βασιλέως. Anon. sine artic. πολεμῷ βα-
 σιλῶς.

³ Artic. addidit R. de suo.

⁴ Ita Anon. Vulg. ὑμᾶς. (In Cat. l. v. Frst. lectio Anon.
 vitiose datur ὑμᾶς.) Schirach tamen sequitur lect. vulg.

XXXII. Οὕτω ¹ Φασὶν ὑπὸ τῶν λόγων τέτων ἀνακοπῆναι καὶ μεταβαλεῖν τὸ στρατιωτικόν, ὥστε πάσαις ταῖς Φυλαῖς ἐπικυρωθῆναι τῷ Αἰμίλιῳ τὸν Θρίαμβον. πεμφθῆναι δ' αὐτὸν ἔτω λέγεσθαι· ὁ μὲν δῆμος, ἐν τε τοῖς ἵππικοῖς Θεάτροις, ἃ Κίρκως καλεῖσιν, περὶ τε τὴν ἀγορὰν ἰσθία πηξάμενοι, καὶ τὰλλα τῆς πόλεως μέρη καταλαβόντες, ὡς ἕκαστα παρεῖχε τῆς πομπῆς ἐποψίν, ἐθεῶντο καθαρῶς ἐδῆσι νεοσομημένοι. πᾶς δὲ ναὸς ἀνέωθη, καὶ σεφάνων καὶ θυμιαμάτων ἦν πλήρης. ὑπερέται τε πολλοὶ καὶ ῥαβδονόμοι τὰς ἀτάκτως συρρέουσας εἰς τὸ μέσον καὶ διαθέουσας ἐξείρουσες, ἀναπεπταμένως τὰς ὁδὸς καὶ καθαρὰς παρεῖχον. τῆς δὲ πομπῆς εἰς ἡμέρας τρεῖς νεοσομημένης, ἣ μὲν πρώτη, μόλις ἐξαρκέσασα τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνδριάσι καὶ γραφαῖς καὶ κολοσσοῖς ἐπὶ ζευγῶν ² πεντήκοντα καὶ διακοσίων κομιζομένοις, τῆτο ἔχε θέαν ³. τῇ δ' ὑσεραία τὰ κάλλιπα καὶ πολυτελέστατα τῶν Μακεδονικῶν ὅπλων ἐπέμπετο πολλοῖς ἀμάξαις, αὐτὰ τε μαρμαίρουσα χαλκῶ νεοσομηθῆναι καὶ σιδήρῳ· τὴν τε θέσιν ἐν τέχνῃ καὶ συναρμογῇ, ὡς ἂν μάλινα συμπεφορημένοις, χυδὴν καὶ αὐτομάτως ἐφίκει πεποιημένα· κράνη ⁴ πρὸς ἀσπίσι, καὶ θώρακες ἐπὶ κνημῖσι, καὶ Κρητικαὶ πέλται, καὶ Θυράκια γέβρα, καὶ Φαρέτραι μεθ' ἵππικῶν ἀναμεμιγμέναι χαλκῶν, καὶ ξίφη γυμνὰ διὰ τέτων παρανίσχοντα, καὶ σάρισαι παραπεπηγυῖαι, σύμμετρον ἔχόντων χάλασμα τῶν ὅπλων, ὡς τε τὴν πρὸς ἄλληλα κρῆσιν ἐν τῷ διαφέρεσθαι τραχὺ καὶ

1 R. susp. ἔτω δὲ Φασίν, aut εἶθ' ἔτω Φ.

2 V. ἐπιζεύγη. Cat. l. v. Frst.

3 V. ἴσθια ἔχε θέαμα; Anon. ἴσθια ἔχε θέαμα; R. susp. ἴσθια ἔχε θέαμα.

4 R. totus hic locus ita faciendus & distinguendus esse videtur: αὐτὰ μὲν μαρμαίρουσα — τὴν δὲ θέσιν (vel σύνθεσιν ἐκ τέχνῃ καὶ συναρμογῆς ἢ ἔχοντα, ἀλλ' ὡς ἂν μάλινα συμπεφορημένοις χυδὴν καὶ αὐτομάτως ἐφίκει, πεποιημένα) id est ἀναμεμιγμένα (quaerit, num πεπηκασμένα) κράνη πρὸς ἀσπ.

καὶ Φοβερόν ὑπηχεῖν, καὶ μηδὲ νενικημένων ἀφοβον εἶ-
ναι τὴν ὄψιν. μετὰ δὲ τὰς ὄπλοφόρους ἀμάξας ἄνδρες
ἐποπορεύοντο τριχίλιοι, νόμισμα φέροντες ἀργυρᾶν ἐν
ἀγγείοις ἐπ' ἑκατοσίοις πεντήκοντα τριταλάντοισι, ὡν ἕκαστον
ἀνὰ τέσσαρες ἐνόμιζον ¹. ἄλλοι δὲ κρατῆρας ἀργυρᾶς,
καὶ κέρατα ², καὶ Φιάλας, καὶ κύλικας, εὖ διακεκο-
σμημένα πρὸς δέαν ἕκαστα, περιτλὰ τῷ μεγέθει καὶ τῇ
παχύτητι ³ τῆς τορείας.

XXXIII. Τῆς δὲ τρίτης ἡμέρας ἔωθεν μὲν εὐθύς
ἐπορεύοντο σαλπικῆλαι, μέλος ἔ προσόδιον καὶ πομπικόν,
ἀλλ' οἷω μαχομένους ἐποτρύνουσιν αὐτὰς Ῥωμαῖοι, προσ-
εγχελευόμενοι. μετὰ δὲ τάττας ἦγοντο χρυσοκέρω τρο-
φαία βᾶς, ἑκατὸν εἴκοσι, μίτραις ἠσκημένοι καὶ ἐμ-
μασιν. οἱ δ' ἄγοντες αὐτὰς νεανῖοι, περιζώμασιν εὐ-
παρῦφοις ἐσαλμένοι πρὸς ἱερουργίαν, ἐχάρην, καὶ παῖ-
δες ἀργυρᾶ λοιβεῖα καὶ χρυσᾶ νομίζοντες. εἶτα μετὰ
τάττας ⁴ οἱ τὸ χρυσᾶν νόμισμα φέροντες, εἰς ἀγγεῖα
τριταλανθιαῖα μεμερισμένον ὁμοίως τῷ ἀργυρῷ. τὸ δὲ
πλήθος ἦν τῶν ἀγγείων ὀγδόηκοντα τριῶν δέοντα. τά-
τοις ἐπέβαλλον οἱ τε τὴν ἱεράν Φιάλην ἀνέχοντες, ἦν

Ο 4

δ

¹ Summa pecuniae argenteae, si talentum ad 1000 Thlr. computaveris, efficit 2,250,000 Thlr. Summa aureae cap. seq. ratione ejus ad argenteam relata, dat 2310 tal. argent. sive 2,310,000 Thlr. & summa totius 4,560,000 Thlr.

² Xyl. vertit: *pocula in cornu formam*, annotatque antiqui-
tus cornibus animalium pro poculis utebantur; inde κέρασαι,
vinum miscere, & Bacchus Cornutus dictus. Cf. Athenae. l. XI.
& Eustath. in princip. Iliad. XIII.

³ V. & Anon. *τραχύτητι*. In Cat. l. v. Frst. ad h. lect. var.
subjicitur: *τραχύτητι ἰσορίας*; V. sed leg. *τραχύτητι τῆς τορείας*;
R. susp. καὶ τῇ παχύτητι καὶ τῇ τέχνῃ τῆς τορείας, crassitudine
metalli & artificio caelaturae.

⁴ V. & Anon. αὐτὰς. In Cat. l. v. Frst. ita extat: αὐτὰς
vel τᾶτοις.

ὁ Αἰμίλιος ἐν χρυσῷ δέκα ταλάντων διὰ λίθων ¹ κατε-
 σπνεύασεν· οἱ τε τὰς Ἀντιγονίδας καὶ Σελευκίδας καὶ
 Θηρικλείας, καὶ ὅσα περὶ δεῖπνον χρυσώματα τῷ Περ-
 σέως, ἐπιδεικνύμενοι· τάτοις ἐπέβαλλε τὸ ἄρμα τῷ Περ-
 σέως, καὶ τὰ ὄπλα, καὶ τὸ διάδημα τοῖς ὄπλοις ἐπι-
 κείμενον· εἶτα, μικρῶ διαλείμματος ὄντος ἤδη ², τὰ
 τέκνα τῷ βασιλέως ἤγοντο δῶλα, καὶ σὺν αὐτοῖς τρο-
 φέων καὶ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν δεδακρυμένων
 ὄχλος· αὐτῶν τε τὰς χεῖρας ὀρεγόντων εἰς τὰς θρα-
 τὰς, καὶ τὰ παιδιά δεῖσθαι καὶ λιτανεῦειν διδασκόντων,
 ἦν δ' ἄρρενα μὲν δύο, θῆλυ δὲ ἓν, ἔ πάνυ συμφρονῶν-
 τα τῶν κακῶν τὸ μέγεθος διὰ τὴν ἡλικίαν· ἢ καὶ μάλ-
 λον ἔλειναι, πρὸς τῇ μεταβολῇ ³, τῆς ἀναιδησίας ἦν.
 ὥσε μικρῶ τὸν Περσέα βαδίζειν παρορώμενον· ἔτως
 ὑπ'

1 Dacer. legit ex Ms. δεκατάλαντον διάλιθον. Anon. ex Cat.
 I. v. Frft. δεκατάχαντον διάλιθον. f. δεκατάλαντον.

2 Claudicare haec R. videntur. Quaerit, num leg. εἶτα μι-
 κρὸν διαλείποντα τὰ τέκνα? Aut reliquis servatis, sola illa duo
 vocabula ὄντος ἤδη tolli mavult, ita ut μικρῶ διαλείμματος ad-
 verbialiter sit usurpatum, pro μετὰ μικρὸν διάλειμμα. Aliam
 adhuc conjicit lectionem; μικρῶ διαλείμματος ὄντος, ἤδη δὲ-
 λα τὰ τέκνα τῷ βασιλέως ἤγοντο, quod, eo iudice, gemino
 modo rectum esse potest, 1) quia non infrequens est neutra sub-
 stantivorum cum tertiis in plur. personis componi; 2) quia
 praeter liberos etiam alia ingens turba ducebatur. — V. dat
 ἤγετο.

3 Vulg. πρὸς τὴν μεταβολὴν sine commate praeeunte aut se-
 quente. R. maluit aut sic legi: ἔλειναι τῆς πρὸς τὴν μεταβολὴν
 ἀναιδησίας ἦν, quapropter hoc miserabiliores erant, ob insen-
 silitatem erga tantam fortunae suae mutationem; aut sic: ἔλει-
 νὰ παρὰ τὴν τῆς μεταβολῆς ἀναιδησίαν ἦν, quod sensu vacarent
 mutatae sibi fortunae; aut denique, quod de suo sensu praetu-
 lit deditque πρὸς τῇ μεταβ. τῆς (i. e. ἐνεκα τῆς) ἀναιδ. quan-
 quam fortuna quoque eorum in pessimum mutata in animis spe-
 ctatorum ciebat ingentem commiserationem, multo tamen vide-
 batur hominibus miserabilior fors puellorum eo, quod sensu
 fortis suae vacarent.

ὑπ' αἰῆς τοῖς νηπίοις προσεῖχον ¹ τὰς ὄψεις οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ δάκρυα πολλοῖς ἐκβάλλειν συνέβη· πᾶσι δὲ, μεμιγμένην ἀληθῶν καὶ χάριτι τὴν θείαν εἶναι, μέχρις ἔτὰ παιδία παρήλθεν.

XXXIV. Αὐτὸς δὲ τῶν τέκνων ὁ Περσεύς, καὶ τῆς περὶ αὐτὰ θεραπείας, κατόπιον ἐπορεύετο, Φαίον μὲν ἰμάτιον ἀμπεχόμενος, καὶ κρηπίδας ἔχων ἐπιχωρίας, ὑπὸ δὲ μεγέθους τῶν κακῶν πάντα ² θαμβῶντι καὶ παραπεπληγμένῳ μάλιστα τὸν λογισμὸν εἰκόως. [καὶ] τάτω ³ δ' εἶπετο χορὸς Φίλων καὶ συνήθων, βεβαρημένων τὰ πρόσπατα πένθει, καὶ τῷ πρὸς Περσέα βλέπειν αἰεὶ καὶ δακρῦειν, ἔννοϊαν παρισάντων τοῖς θειωμένοις, ὅτι τὴν ἐκείνου τύχην ὀλοφύρονται, τῶν καθ' ἑαυτὸς ἐλάχισα φροντίζοντες. καίτοι προσέπεμψε τῷ Αἰμιλίῳ, δεόμενος, μὴ πομπευθῆναι, καὶ παραιτέμενος τὸν θρίαμβον. ὁ δὲ τῆς ἀνανδρίας αὐτῆ καὶ Φίλοψυχίας, ὡς εἶοιε, καταγελῶν· Ἄλλὰ τὸτό γ', εἶπε, καὶ πρότερον ἦν ἐπ' αὐτῷ, καὶ νῦν ἐσιν, ἂν βέληται· δηλῶν τὸν πρὸ αἰχμῆς θάνατον, ὃν ἔχ ὑπομείνας ὁ δειλῆσιος, ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων τινῶν ἀπομαλακισθεὶς, ἐγεγόνει μέρος τῶν αὐτῆ λαφύρων. ἐφεξῆς δὲ τῆτοις ἐνομιζοντο χρυσοὶ σέφανοι τετρακόσιοι τὸ πλήθος, ἕς αἱ πόλεις ἀριστεία τῆς νίκης τῷ Αἰμιλίῳ μετὰ πρεσβειῶν ἐπεμψαν. εἴτ' αὐτὸς ἐπέβαλεν,

Ο 5

ἀνὴρ

¹ Ita dedit R. de suo pro vulg. προσεῖχοντο. Censet idem de προσηλῆντο potuisse cogitari, affixi quasi clavis erant.

² R. monente, bene si habet, accipi debet pro πάντῃ vel πάντως. Mavult idem παραπεπληγμένῳ εἰς τὰ μάλιστα.

³ Hunc casum prima dedit Aldina. Junt. καὶ ἴστο, unde R. censet μετὰ ἴστον posse effici. Satius tamen ipsi visum est, καὶ uncis includere, ut redundans, & quod facile nasci potuerit e s, ultima litera v. εἰκόως, cum nihil inter se similius sit in Ms. quam s. & sigla καὶ repraesentans.

ἀνὴρ καὶ δίχρα τοσαύτης ἐξουσίας ¹ ἀξιοθέατος, ἀλαργίᾳ χρυσόπασον ἀμπεχόμενος, καὶ δάφνης κλῶνα τῇ δεξιᾷ προτείων. ἔδαφνηφόρει δὲ καὶ σύμπας ὁ στρατός, τῷ μὲν ἄρματι τῷ στρατηγῷ κατὰ λόχους καὶ τάξεις ἐπόμενος, ἄδων δὲ τὰ μὲν ἠδᾶς τινὰς πατριῆς ἀναμειγμένας γέλωτι, τὰ δὲ παιᾶνας ἐπινικίας, καὶ τῶν διαπεπραγμένων ἐπαίνους εἰς τὸν Αἰμίλιον, περιβλεπόντων ὄντα καὶ ζηλωτῶν ὑπὸ πάντων, ἕδενί δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐπιφθονοῦν· πλὴν εἴ τι δαιμόνιον ² ἄρα τῶν μεγάλων καὶ ὑπερόγκων εἴληχεν εὐτυχῶν ἀπαρύτειν, καὶ μιγνύναι τὸν ἀνδράπινου βίον, ὅπως μηδενὶ κακῶν ἄκρατος εἴη καὶ καθαρὸς, ἀλλὰ, καθ' Ὅμηρον ³, ἄριστα δοκῶσι πράττειν, οἷς αἱ τύχαι τροπὴν ἐπ' ἀμφοτέρα τῶν πραγμάτων ἔχουσιν.

XXXV. Ἦσαν γὰρ αὐτῶ τέσσαρες υἱοὶ, δύο μὲν εἰς ἑτέρας ἀπωμισμένοι συγγενείας, ὡς ἤδη λέλεκται, Σικηπτιῶν καὶ Φάβιος, δύο δὲ, παῖδες ἔτι τὴν ἡλικίαν, ἕως ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχε τῆς ἑαυτῶ, γεγονότας ἐξ ἑτέρας γυναικός. ὧν ὁ μὲν ἡμέραις ⁴ πέντε πρὸ τῷ θριαμβεύειν τὸν Αἰμίλιον ἐτελεύτησε τεσσαρεσκαίδεκέτης, ὁ δὲ δωδεκέτης μετὰ τρεῖς ἡμέρας θριαμβεύσαντος ἐπαπέθανεν· ὥστε μηδένα γενέσθαι Ῥωμαίων τῷ πάθει ἀνάληγτον ⁵, ἀλλὰ Φριζῆσαι τὴν ἀμώτητα τῆς τύχης ἅπαντας,

ὡς

¹ R. monente, haec vox h. l. significatu usurpata est, apud illos vetustiores probatosque auctores nusquam obvio, sed aevo Plutarcho frequentato, scil. gloriae, decoris, ornamenti, pompae, splendoris — Pracht, Schmuck, Zierrath. — Idem applicat hunc sensum ad verba Pauli Apostoli: uxor viri est ἐξουσία, decus, & ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα, mundum super capite gerere.

² Praeterquam uni illi numini, cujus hae sunt fatales partes, si cujus sunt — ut — R.

³ Cf. Iliad. α. 325—533.

⁴ V. ἡμερῶν. Id. lin. seq. ex Cat. l. v. Frft. τεσσαρεσκαίδεκέτης.

⁵ R. mavult ἀσυνάληγτον.

ως ¹ ἐν ἡδέσατο πένθος τοσόντων εἰς [τὴν ³] οἰκίαν
ζήλει καὶ χαρᾶς καὶ θυσιῶν γέμεσαν εἰσάγεσθαι, καὶ κα-
ταμιγνύεσθαι θρήνης καὶ δάκρυα παιᾶσιν ἐπιμικίσις καὶ
θριάμβοις.

XXXVI. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Αἰμίλιος, ὄρθως λογι-
ζόμενος, ἀνδρίας καὶ θαρραλεότητος ἀνδράποισ ἐ πρὸς
ἔπλα καὶ σαρίσας χρῆσιν εἶναι μόνον, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν
δομαλῶς τύχης ἀντίσασιν, ἕτως ἡρόσατο καὶ κατενό-
σησε τὴν τῶν παρόντων σύγκρασιν, ὥσε τοῖς ἀγαθοῖς
τὰ Φλαῦρα, καὶ τὰ οἰκεία τοῖς δημοσίοις ἐναφανιδέντα,
μὴ ταπεινώσαι τὸ μέγεθος, μηδὲ καδυβρίσαι τὸ ἀξίω-
μα τῆς νίκης. τὸν μὲν γε πρότερον τῶν παιδῶν ἀπο-
θανόντα θάψας, εὐθύς ἐθριάμβευσεν, ὡς λέλελει· τῷ
δὲ δευτέρῃ μετὰ τὸν θριάμβον τελευτήσαντος, συναγα-
γὰν εἰς ἐκκλησίαν τὸν Ῥωμαίων δῆμον, ἐχρήσατο λ γοις
ἀνδρὸς ἐ δεομένε παραμυθίας, ἀλλὰ ³ παραμυθεμένε
τὰς πολίτας δυσπαθόντας ἐφ' οἷς ἐπεινός ἐδυσύχησεν.
ἔφη γὰρ, ὅτι τῶν ἀνθρωπίνων ἕδεν ἕδέποτε δείσας, τῶν
δὲ θεῶν, ὡς ἀπιστότατον καὶ ποιικιλώτατον πρᾶγμα, τὴν
τύχην αἰεὶ φοβηθεῖς, μάλιστ' ἀπὸ ⁴ τῆτον αὐτῆς τὸν πό-
λεμον, ὥσπερ πνεύματος λαμπρᾶ, ταῖς πράξεσι παράσης ⁵
διατελοῖη μεταβολὴν τινα καὶ παλιρροίαν προσδεχόμενος.
Μιᾶ μὲν γὰρ, εἶπεν, ἡμέρα τὸν Ἰόνιον ἀπὸ Βρεντεσίε
περάσας, εἰς Κέρκυραν κατήχθη· πεμπταῖος δ' ἐπειθευ
ἐν Δελφοῖς τῷ θεῷ θύσας, ἐτέραις αὖθις αὖ πέντε
τὴν δύναμιν ἐν Μακεδονίᾳ παρέλαβον, καὶ τὸν εἰωθότα
συντελέσας καθαρμὸν αὐτῆς, καὶ τῶν πράξεων εὐθύς
ἐναρ-

1 i. e. διότι. R.

2 R. h. v. uncis inclusit, ut tollendam; legendum censens,
si fervetur, εἰς τὴν ἰανδρὸς οἰκίαν.

3 R. susp. ἀλλ' αὐτῷ παραμυθ.

4 R. ita dedit pro vulg. περί.

5 Ita ex Anon. Vulg. παρέσασ.

ἐναρξάμενος, ἐν ἡμέραις ἄλλαις πεντεκαίδεκα ¹ τὸ κάλλισον ἐπέδηκα τῷ πολέμῳ τέλος. ἀπισῶν δὲ τῇ τύχῃ διὰ τὴν εὐροίαν τῶν πραγμάτων, ὡς ἄδεια πολλή, καὶ κίνδυνος ἕδεις ἦν ἀπὸ τῶν πολεμίων, μάλισα κατὰ πλὴν ἐδέδειν τὴν μεταβολὴν τῷ δαίμονος, ἐπ' εὐτυχίᾳ ² τοσαύτου στρατὸν νενικητότα, καὶ λάφυρα καὶ βασιλεῖς ³ αἰχμαλώτους κριζῶν. ἔ μὴν ἄλλὰ καὶ σωθεῖς πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ὄραν εὐφροσύνης καὶ ζήλα καὶ θυσιῶν γέμωσαν, ἔτι τὴν τύχην δι' ὑποψίας εἶχον, εἰδὼς ἕδεν εἰλικρινές, ἕδ' ἀνεμέσσητον ἀνθρώποις τῶν μεγάλων χαριζομένην. καὶ τῆτον ἔ πρότερον ἢ ψυχὴ τὸν Φάβον, ἀδίνασα καὶ περισιοπεμένη τὸ μέλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀφῆκεν, ἢ τηλικαύτη με προσπλάισαι δυσυχίᾳ περὶ τὸν οἶκον, υἱῶν ἀρίστων, ἕς ἐμαυτῷ μόνως ἐλιπόμεν διαδόχως, ταφᾶς ἐπαλλήλας ἐν ἡμέραις ἱεραῖς μεταχειρισάμενον. νῦν ἔν ἀκίνδυνός εἰμι τὰ μέγισα, καὶ θαυμάω καὶ νομίζω ⁴ τὴν τύχην ἡμῖν παραμενεῖν ἀβλαβῆ καὶ βέβαιον. ἰκανῶς γὰρ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς μαχοῖς εἰς τὴν τῶν καταρδαμένων ἀποπέχρηται νέμεσις, ἐν ἀφανέστερον ἔχασα παράδειγμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναείας τῷ θριαμβευομένῳ τὸν θριαμβεύοντα. πλὴν ὅτι Περσεὺς μὲν ἔχει καὶ νενικημένος τὰς παῖδας, Αἰμίλιος δὲ τὰς αὐτῶ νικήσας ἀπέβαλεν.

XXXVII. Οὕτω μὲν εὐγενεῖς καὶ μεγάλας λόγως τὸν Αἰμίλιον ἐξ ἀπλάσας καὶ ἀληθινῶ ⁵ φρονήματος ἐν τῷ

1 R. ad haec: „nonnisi undecim dies ante enumeraverat, qui ergo jam dicere ei licet *intra alios quindecim dies*. Videntur nempe ab excessu ex urbe usque ad susceptum in Macedonia imperium militare XV dies exisse.“ Cf. Liv. l. 45, 41.

2 R. susp. ἐπ' εὐτυχίᾳ τοσαύτη, e tanta felicitate rerum, τοσαύτου.

3 Vetussum & puellos, Perseum cum liberis, cum spe regnandi natis. R.

4 Br. aptius videtur οἰωνίζω. Idem in seq. mavult ἡμῖν, Aretino vertente: populo Romano.

5 V. ἐξ ἀληθινῶ καὶ γενναίως φρον.

τῶ δήμῳ διαλεχθῆναι λέγασι. τῷ δὲ Περσεΐ, καίπερ οὐκ εἰράς ¹ τὴν μεταβολὴν καὶ μάλα βοηθῆσαι προθυμηθεὶς, ἐδὲν εὔρετο, πλὴν μεταστάσεως ἐν τῷ καλεσμένῳ κάρκιερε παρ' αὐτοῖς, εἰς τόπον καθαρὸν καὶ Φιλανδρωποτέραν δαιταν. ὅπῃ Φραγκέμενος, ὡς μὲν οἱ πλείστοι γεγράφασιν, ἀπεκαρτέρησεν· ἐνιοὶ δὲ τῆς τελευτῆς ἴδιόν τινα καὶ παρηλλαγμένον τρόπον ἰσοῶσι. μεμψαμένως γάρ τι καὶ θυμωθέντας αὐτῷ τὸς περὶ ² τὸ σῶμα στρατιώτας, ὡς ἕτερον ἐδὲν ἠδύνατο λυπεῖν καὶ κακῶν αὐτὸν, ἐξείργειν τῶν ὑπῳων, καὶ προσέχοντας ³ ἀκριβῶς ἐνίστασθαι ταῖς καταφοραῖς, καὶ συνέχειν ἐγγρηγοῦντα πάσῃ μηχανῇ, μέχρις ἔ τῆτον τὸν τρόπον ἐκπονηθεὶς ἐτελεύτησεν ⁴. ἐτελεύτησε δὲ καὶ τῶν παιδῶν τὰ δύο· τὸν δὲ τρίτον, Ἀλέξανδρον, εὐφυσῶ μὲν ἐν τῷ τορεύειν καὶ λεπτεργεῖν ⁵ γενέσθαι Φασίν. ἐκμαθόντα δὲ τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα καὶ τὴν διάλεκτον, ὑπογραμματεύειν τοῖς ἀρχαῖς, ἐπιδέξιον καὶ χαρίεντα περὶ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν ἐξεταζόμενον.

XXXVIII. Ταῖς δὲ Μακεδονικαῖς πράξεσι τῆ Αἰμιλίας δημοτικωτάτην προσγράφασι ⁶ χάριν ὑπὲρ τῶν πολλῶν ⁷, ὡς τοσούτων εἰς τὸ δημόσιον τότε χρημάτων ὑπ' αὐτῆς τεθέντων, ὥστε μηκέτι δεῖσαι τὸν δῆμον εἰσενεγεῖν, ἔχρι ⁸ τῶν Ἰρτίε καὶ Πάνσα χρόνων, οἱ περὶ τὸν πρῶτον Ἀντωνίε καὶ Καίσαρος πόλεμον ὑπάτευσαν. κακείνο δ' ἴδιον καὶ περιττὸν τῆ Αἰμιλίας, τὸ, σπαδαζόμενον ὑπὸ τῆ δήμῳ καὶ τιμώμενον διαφερόντως, ἐπὶ

τῆς

¹ Ita V. Anon. Vulgo οὐκ εἰρήραι.

² V. ἴδε πρὸς ἴδ. Cat. l. v. Frft.

³ V. προσεχόντως. Ibid.

⁴ V. ἴδ' Ἰννεεν.

⁵ V. λεπτεργόν.

⁶ V. καταγράφασι. Cat. l. v. Frft.

⁷ Br. mavult πολιτῶν. Sequens ὡς R. aut plane tollendam videtur, aut cum ἀπό mutandum.

⁸ V. ἔρι. Cat. l. v. Frft.

τῆς ἀριστοκρατικῆς μεῖναι προαιρέσεως, καὶ μηδὲν εἰπεῖν, μηδὲ πράξαι χάριτι τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τοῖς πρώτοις καὶ κρατίστοις αἰεὶ συνεξετάζεσθαι περὶ τὴν πολιτείαν. ὁ καὶ χρόνις ὕπερον Ἄππιος ὠνείδισεν Ἀφρικανῶ Σιπιῖωνι. μέγιστοι γὰρ ὄντες ἐν τῇ πόλει τότε, τὴν τιμητικὴν ἀρχὴν μετήθεσαν, ὁ μὲν τὴν βελὴν ἔχων καὶ τὰς ἀρίστας περὶ αὐτόν· αὕτη γὰρ Ἄππιος ἡ πολιτεία πατριος· ὁ δὲ, μέγας μὲν ὢν ἐφ' ἑαυτῷ, μεγάλη δ' αἰεὶ τῇ πατρὶ τῷ δήμῳ χάριτι καὶ σπαδῇ κεχρημένος. ὡς ἔν, ἐμβαλόντος εἰς ἀγορὰν τῷ Σιπιῖωνος, κατεῖδε παρὰ πλευρὰν ὁ Ἄππιος ἀνδρῶνας ἀγεννεῖς ¹ καὶ δεδουλευότας, ἀγοραῖας δὲ καὶ δυναμένους ὄχλον συναγαγεῖν, καὶ σπαδάρχια καὶ κραυγῇ πάντα πράγματα βιάσασθαι, μέγα βοήσας· Ὡ Παῦλε, εἶπεν, Αἰμίλιε, σέναξον ὑπὸ γῆς, αἰθόμενος, ὅτι σὲ τὸν υἱὸν Αἰμίλιος ὁ κήρυξ καὶ Λικίνιος Φιλόνεικος ², ἐπὶ τιμητῆσαν κατὰγασιν. ἀλλὰ Σιπιῖων μὲν, αὖξαν τὰ πλεῖστα τὸν δῆμον, εὖεν εἶχεν· Αἰμίλιος δὲ, καίπερ ὢν ἀριστοκρατικός, ἔδεν ἦτρον ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠγαπᾶτο τῷ μάλις α δημαγωγεῖν καὶ πρὸς χάριν ὀμιλεῖν τοῖς πολλοῖς δοκῶντος. ἐδῆλωσαν δὲ, μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν καὶ τιμητίας αὐτὸν ἀξιώσαντες, ἥτις ἐσὶν ἀρχὴ πασῶν ἱερωτάτη, καὶ δυναμένη μέγα πρὸς τε τὰ ἄλλα καὶ πρὸς ³ ἐξέτασιν βίων. ἐμβαλεῖν τε γὰρ ἔξει συνηλήτε τὸν ἀπρεπῶς ζῶντα τοῖς τιμηταῖς ⁴, καὶ

1 R. *insp.* ἀγεννεῖς μὲν καὶ.

2 Ad h. v. Xyl. ita: Hunc fuisse publicanum ex Polit. Praec. Plut. constat: ut hic copula desideretur, Aretinus *declamatorium* vertit: quasi id Φιλόνεικος significet. R. autem: Licinius Philonicus homo est unus, Graecus natione, id quod cognomen Philonicus indicat, Romana civitate donatus & patrocinio Liciniorum receptus. Schirach vertit: der zankflüchtige Licinius. Lect. Anon in Cat. l. v. Frft. obvia, ut mihi videtur, id valet, ut designet nomen proprium Φιλόνεικος, cum textus ipse det appellativum.

3 V. κατ'. Cat. l. v. Frft.

4 Ed. Frft. *τιμηταῖς*. In Cat. autem l. v. V. & Anon. *τιμηταῖς*.

καὶ προγράψαι ¹ τὸν ἄριστον, ἵππε τ' ἀφαιρέσει τῶν νέων ἀτιμάσαι τὸν ἀκολασαίνοντα. καὶ τῶν ἐσῶν ² ἔτοι τὰ τιμήματα καὶ τὰς ἀπογραφὰς ἐπισκοπῆσιν. ἀπεγράψαντο μὲν ἔν κατ' αὐτὸν μυριάδες ἀνθρώπων τριάκοντα τρεῖς, ἔτι δ' ἐπὶ κχιλίιοι τετρακόσιοι πεντήκοντα δύο. τῆς δὲ βελῆς προέγραψε μὲν Μάρκον Αἰμίλιον Λέπιδον, ἥδη τετράκις καρπέμενον ταύτην τὴν προεδρίαν, ἐξέβαλε δὲ τρεῖς συγλητικὰς ἐ τῶν ἐπιφανῶν, καὶ περὶ τὴν τῶν ἵππέων ἐξέτασιν ὁμοίως ἐμετρίασεν ³ αὐτὸς τε καὶ Μάρκιος Φίλιππος ὁ συνάρχων αὐτῶ.

XXXIX. Διωκημένων δὲ τῶν πλείων καὶ μεγίστων, ἐνόησε νόσον ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπισφαλῆ, χρόνῳ δὲ ἀκίνδυνον, ἐργώδη δὲ καὶ δυσάπαλλακτον γενομένην. ἐπεὶ δὲ πειθεῖς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἐπλευσεν εἰς Ἑλέαν ⁴ τῆς Ἰταλίας, καὶ διέτριβεν αὐτόθι πλείω χρόνον ἐν παραλοῖς ἀγροῖς καὶ πολλὴν ἡσυχίαν ἔχουσιν, ἐπόθησαν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ Φωνὰς πολλὰκις ἐν θεάτροις, οἶον εὐχόμενοι ⁵, καὶ σπεύδοντες ἰδεῖν, ἀφῆκαν. ἕως δὲ τινος ἱερεργίας ἀναγκαίας, ἥδη δὲ καὶ δοκῆντος ἰκανῶς ἔχειν αὐτῷ τῶ σώματος, ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην. κἀκείνην μὲν ἔθυσσε μετὰ τῶν ἄλλων τὴν θυσίαν ἱερέων, ἐπιφανῶς τῶ δῆμος περιεχυμένε καὶ χαίροντος. τῇ δ' ὕστεραία πάλιν ἔθυσεν αὐτὸς ὑπὲρ αὐτῶ σωτήρια τοῖς θεοῖς. καὶ συμπερανθείσης, ὡς προείρηται ⁶, τῆς θυσίας, ὑποσρέψας

¹ Ita R. dedit de suo — principem senatus scribere. Vulgo προγράψαι. Schirach: und einen Würdigern an seine Stelle setzen.

² R. mavult καὶ τῶν ἐσῶν δ' ἔτοι. Idem paulo post dedit ἀπογραφὰς pro vulg. ὑπογρ.

³ Ad h. v. H. Steph. — ita vetusti codd. non ἐμέτρησεν, ut in vulgatis edd.

⁴ Aretinus Veliam posuit, eumque secutus est Amiotus.

⁵ Ita Xyl. legendum censuit. Vulgo εὐχόμενοι.

⁶ R. mavult ὡς προήρητο, ut voluerat, ex animi sententia; nam de illo posteriori sacrificio nihil est commemorationis praemissum,

σρέψας οἴκαδε καὶ κατακλιθεὶς, πρὶν αἰθέσθαι καὶ νοῆσαι τὴν μεταβολὴν, ἐν ἐκστάσει καὶ παραφορᾷ τῆς διανοίας γενόμενος, τριταῖος ἐτελεύτησεν, ἔδενός ἐνδεῆς, ἐδ' ἀτελής, τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν νενομισμένων γενόμενος. καὶ γὰρ ἡ περὶ τὴν ἐκφορὰν πομπὴ θυμασμὸν ἔχε, καὶ ζῆλον ἐπινοσμέντα τὴν ἀρετὴν τῷ ἀνδρὸς τοῖς ἀρίστοις καὶ μακαριωτάτοις ἔνταφίσι. ταῦτα δ' ἦν ἔχρυσός, ἐδ' ἐλέφας, ἐδ' ἡ λοιπὴ πολυτέλεια καὶ φιλοτιμία τῆς παρασκευῆς, ἀλλ' εὐνοία καὶ τιμὴ, καὶ χάρις, ἔ μόνον παρὰ τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολεμίων. ὅσοι γὰρ κατὰ τύχην παρήσαν Ἰβήρων καὶ Λιγύων καὶ Μακεδόνων, οἱ μὲν ἰσχυροὶ τὰ σώματα καὶ νέοι διάλαβόντες τὸ λέχος ὑπέδυσαν καὶ παρεύομιζον. οἱ δὲ πρεσβύτεροι συνηκολάθεν, ἀνακαλέμενοι τὸν Αἰμίλιον εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῶν πατρίδων. ἔ γὰρ μόνον, ἐν οἷς ἐκράτησε καιροῖς, ἠπίως πᾶσι ¹ καὶ Φιλανθρώπως ἐπηλλάγη χρησάμενος, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντα τὸν λοιπὸν βίον, αἰεὶ τι πράττων ἀγαθὸν αὐτοῖς, καὶ κηδόμενος, ὥσπερ οἰκείων καὶ συγγενῶν, διετέλεσε. τὴν δ' ἔσταν αὐτῷ μόλις ἐπὶ τὰ καὶ τριάκοντα μυριάδων ² γενέσθαι λέγουσιν, ἧς αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρως τὰς υἱὰς ἀπέλιπε ἠγηρονόμος, ὁ δὲ νεώτερος Σκιπίων τῷ ἀδελφῷ πᾶσαν ἔχειν συνεχώρησεν, αὐτὸς εἰς οἶνον εὐπορώτερον τὸν Ἀφρικανῶν δεδομένος ³. ἔτος μὲν ὁ Παύλος Αἰμιλίῳ τρόπος καὶ βίος λέγεται γενέσθαι.

COM-
missum, nisi si vulgata significat rite, secundum ceremonias
praescriptas.

¹ Cum haec summa 46250 Thal. constituat, Schiracho Plutarchus sibi ipsi contradicere videtur, supra referenti, Aemilio Paulo vix tantum fuisse, ut conjugii rem suam postulantibus satisfacere potuerit. Coniicit idem, & hoc ipso exemplo suam conjecturam putat confirmatam, Plutarchum ex pluribus variisque scriptoribus excerptis, & ipsa eorum verba repetitis, quae causa sit, cur saepius sibi ipse non constet. Aretinus vertit: *triginta septem millium.*

³ R. susp. ἐκδομένος. V. δέόμενος. Cat. l. v. Frst.

COMPARATIO TIMOLEONTIS
CVM P. AEMILIO. 1

Τοιούτων δὲ τῶν κατὰ τὴν ἰσορίαν ὄντων, δῆλον, ὡς ἐν ἔχει πολλὰς διαφορὰς, ἔδὲ ἀνομοιότητας, ἢ σύγκρισις. οἱ τε γὰρ πόλεμοι πρὸς ἐνδόξους γεγονόασιν ἀμφοτέροις ἀνταγωνιστὰς, τῷ μὲν Μακεδόνι, τῷ δὲ Καρχηδονίᾳ. αἱ τε νῆαι περιβόηται, τῆ μὲν ἐλόντος Μακεδονίαν, καὶ τὴν ἀπ' Ἀντιγόνου διαδοχὴν ἐν ἐβδόμῳ βασιλείᾳ καταπαύσαντος. τῆ δὲ τὰς τυραννίδας πάσας ἀνελόντος ἐν Σικελίᾳ, καὶ τὴν νῆσον ἐλευθέρωσαντος. εἰ μὴ νῆ Δία βέλοϊτό τις παρεγχειρεῖν, ὡς Αἰμίλιος μὲν ἐρῶμένῳ Περσεῖ καὶ Ῥωμαίᾳς νενικηκότι, Τιμολέων

I R. haec adnotat: „Comparatio vitarum Timoleontis & Aemilii legitur in Juntina & Aldina in calce vitae Timoleontis; & in Juntina sola vita Timoleontis ipsa pone vitam Aemilii, nescio, an recte, posita cernitur. Neque enim existimandum est, Plutarchum huic ordini semper adstrictum adhaesisse, ut hominis Graeci memoriam memoriae Romani praemitteret. Quidni, ubi libuisset, ordinem invertisset? Videtur ordo verborum versu quarto observatus, ἢ μὲν ad Aemilium redeunte, ἢ δὲ ad Timoleontem, satis indicare, illum priore loco praedicatum fuisse a Plutarcho, hunc posteriore. Et per totam comparisonem ubique locorum Romanum ordine loci Graeco proponit. Primus τὴν ἐπιείρῃσιν vitae Aemilii subjunxit is quisquis fuit, qui Cratandreanam curavit, aut certe Basileensem aliquam illa etiam vetustiore.“ Haud nego, hanc **R.** conjecturam multis nominibus verisimillimam videri. Unum tamen liceat proferre dubium, quod, meo quidem sensu, non prorsus erit rejiciendum, & saltim curatorem editionis Cratandreanae aut alius Basileensis aliquo modo defendit. Ipse nimirum Plutarchus statim ab initio Vitae Aemilianae hunc sistit ordinem horum virorum, ut Timoleontem Aemilio praeponat. Cf. p. 169. ὅν ἐν τῷ παρόντι προκεχαρισμένῳ σοι τὸν Τιμολέοντος τὴ Κορινθίᾳ καὶ τὸν Αἰμίλιῳ Παύλῳ βίῳ. De reliquis lectos ipse judicet.

λέων δὲ Διονυσίῳ παντάπασιν ἀπειρηγότεν καὶ κατατετριμμένῳ συνέπεσε· καὶ πάλιν ὑπὲρ Τιμολέοντος, ὅτι πολλὰς μὲν τυράννας, μεγάλην δὲ τὴν Καρχηδονίων δύναμιν, ἀπὸ τῆς τυχεύσεως στρατιᾶς ἐνίκησεν, ἔχ, ὡσπερ Αἰμίλιος, ἀνδράσιν ἐμπειροπολέμοις καὶ μεμαθητόσιν ἄρχεσθαι χράμενος, ἀλλὰ μισθοφόροις ἔσι καὶ στρατιώταις ἀτάκτοις, πρὸς ἡδονὴν εἰδισμένοις στρατεύεσθαι. τὰ γὰρ ἀπ' ἐκείνης ἰσῆς παρασιουῆς ἴσα κατορθώματα τῷ στρατηγῷ τὴν αἰτίαν περιτίθησιν.

II. Καθαρῶν ἔν καὶ δικαίων ἔν τοῖς πράγμασιν ἀμφοτέρων γεγονότων, Αἰμίλιος μὲν ὑπὸ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος ἔτιωσ ἔοικεν εὐθὺς ἀφιέσθαι παρεσκευασμένος· Τιμολέων δὲ τοιοῦτον αὐτὸς ἑαυτὸν παρέχε. τέτα τεμῆριον ¹, ὅτι Ῥωμαῖοι μὲν ὁμαλῶς ἐν τῷ τότε χρόνῳ πάντες ἦσαν εὐταίροι, καὶ ὑποχέριοι τοῖς ἐδισμοῖς, καὶ τὰς νόμους δεδιότες καὶ τὰς πολίτας· Ἑλλήνων δ' ἔδει ἡγεμῶν ἔσιν, ἐδὲ στρατηγός, ὃς ἐ διεφθάρη τότε Σικελίας ἀψάμενος, ἔξω Δίανος. καίτοι ² Δίωνα πολλοὶ μοναρχίας ὀρέγεσθαι καὶ βασιλείαν τινὰ Λακωνικὴν ὄνειροπολεῖν ὑπενόου. Τίμαιος δὲ καὶ Γύλιππον ἀκλεῶς Φησὶ καὶ ἀτίμως ἀποπέμψαι Συρακασίους, Φιλοπλετίαν αὐτῶ καὶ ἀπλησίαν ἐν τῇ στρατηγίᾳ κατεγνωκότας. ἃ δὲ Φάραξ ὁ Σπαρτιάτης καὶ Κάλλιππος ὁ Ἀθηναῖος, ἐλπίσαντες ἄρξαι Σικελίας, παρενόησαν καὶ παρεσπύνησαν, ὑπὸ πολλῶν ἀναγέγραπται. καίτοι τίνες, ἢ πηλίκων κῦριθι πραγμάτων ὄντες, ἔτοι τοιαῦτα ἤλπισαν; ὧν ὁ μὲν ἐπτεπληκότα Συρακασῶν ἐθεράπευε Διονύσιον, Κάλλιππος δὲ εἰς ἦν τῶν περὶ Δίωνα ξεναγῶν. ἀλλὰ Τιμολέων αἰτησαμένους καὶ δεηθεῖσιν αὐτοκράτωρ πεμφθεὶς Συρακασίοις, καὶ δύναμιν ἐζητεῖν, ἀλλὰ ἔχειν ὀφείλων, ἣν ἔλαβε βελομένων καὶ

διδόν-

¹ R. sup. παρτοχο. ἢ τέτα τεμῆριον; ὅτι Ρ.

² R. sup. καίτοι καὶ Δί.

διδόντων, πέρασ ἐποίησατο τῆς αὐτῆ στρατηγίας καὶ ἀρχῆς τῆν τῶν παρανόμων ¹ ἀρχόντων κατάλυσιν. ἐπει-
νο μέντοι τῆ Αἰμίλιε Σαυμασόν, ὅτι, τηλικαύτην βασι-
λείαν καταστρεφάμενος, ἔδδ δραχμῆ μείζονα τῆν εἶσαν
ἐποίησεν. ἔδ' εἶδεν, ἔδ' ἤψατο τῶν χρημάτων, καίτοι
πολλὰ δὲς ἑτέροις καὶ δωρησάμενος. ἔ λέγω δὲ, ὅτι
Τιμολέων μέμπρός ἐσιν, οἰκίαν τε καλὴν λαβάν καὶ χω-
ρίον. ἔ γὰρ τὸ λαβεῖν ἐκ τοιάτων αἰσχρὸν, ἀλλὰ τὸ
μὴ λαβεῖν κρεῖττον. καὶ περισσία τῆς ἀρετῆς, ἐν οἷς
ἔξερειν, ἐπιδεικνυμένης τὸ μὴ δεόμενον. ἐπεὶ δὲ, ὡς
σώματος, ῥῆγος, ἢ θάλπος, Φέρειν ² δυναμένε, τὸ
πρὸς ἀμφοτέρας εὐ πεφυκὸς ὁμῶ τὰς μεταβολὰς ῥωμα-
λεώτερον, ἔτω ψυχῆς ἀκρατος εὐρασία καὶ ἰσχύς, ἦν
ἔτε τὸ εὐτυχεῖν ὑβρεὶ θρύπτει καὶ ἀνίησιν, ἔτε συμ-
φοραὶ ³ ταπεινῶσι. Φαίνεται τελειότερος ὁ Αἰμίλιος,
ἐν χαλεπῇ τύχῃ καὶ πάθει μεγάλῳ, τῶ περι τὰς παῖ-
δας, ἔδεν τι μικρότερος, ἔδ' ἀσεμνότερος, ἢ διὰ τῶν
εὐτυχημάτων ὄραθεῖς. Τιμολέων δὲ γενναῖα πράξας
περὶ τὸν ἀδελφόν, ἐκ ἀντέχε τῶ λογισμῶ πρὸς τὸ
πάθος, ἀλλὰ μετανοῖα καὶ λύπη ταπεινωθεῖς, ἔτῶν εἰ-
μοσι τὸ βῆμα καὶ τῆν ἀγορὰν ἰδεῖν ἔχ ὑπέμεινε. δεῖ
δὲ τὰ αἰχρὰ Φεύγειν καὶ αἰδεῖσθαι, τὸ δὲ πρὸς πᾶσαν
ἀδοξίαν εὐλαβὲς, ἐπεικῆς μὲν ἦδρα καὶ ἰπλῆ, μέγε-
θος δ' ἐκ ἔχοντος.

P 2

ΠΕΛΟ-

1 R. quaerit, num παρανόμως, adverb. ?

2 R. mavult ἔ Φέρειν. Ut corpus ad ambas vicissitudines
frigorumque aestuumque bene natum praestat corpori, frigora
quidem tolerare valenti, at non aestus aut contra.

3 R. mavult cum articulo αἰ συμφ. ob praemissum τὸ εἰ-
τυχῆν.

Π Ε Λ Ο Π Ι Δ Α Σ.

Κάτων ὁ πρεσβύτατος, πρὸς τινὰς ἐπαινῶντας ἄνθρωπον ἀλογίως παράβολον ¹ καὶ τολμηρὸν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ², διαφέρειν ἔφη τὸ πολλὸν τινὰ τὴν ἀρετὴν ἀξίαν, καὶ ³ τὸ μὴ πολλὸν ἄξιον τὸ ζῆν νομίζειν. ὄρθως ἀποφαινόμενος. ὃ γ' ἐν παρ' Ἀντιγόνῳ στρατεύμενος Ἰταμὸς ⁴, Φαῦλος δὲ τὴν ἕξιν καὶ τὸ σῶμα διεφθορῶς, ἐρομένους τῷ βασιλέως τὴν αἰτίαν τῆς ὠχρότητος, ἀμολόγησε τινὰ νόσον τῶν ἀπορρήτων. ἐπεὶ δὲ Φιλοτιμηθεὶς ὁ βασιλεὺς προσέταξε τοῖς ἰατροῖς, εἴαν τις ἢ βοήθειαι, μὴδὲν ἔλλαιπειν τῆς ἄκρας ἐπιμελείας, ἔτω Δερραπευθεὶς ὁ γενναῖος ἐπειγος, ἐκέτ' ἦν Φιλοκίνδυνος, ἐδὲ ῥαγδαῖος ἐν τοῖς ἀγῶσιν. ὥστε καὶ τὸν Ἀντιγόνου ἐγκαλεῖν καὶ θαυμάζειν τὴν μεταβολήν. ἐ μὴν ὁ ἄνθρωπος ἀπειρῦψατο τὸ αἴτιον, ἀλλ' εἶπεν. ὦ βασιλεῦ, σὺ με πεποίηκας ἀτολμότερον, ἀπαλλάξας ἐπειγῶν τῶν κακῶν, δι' ἃ τῷ ζῆν ὠλιγώρεν. πρὸς τῷτο δὲ φαίνεται καὶ Συβαρίτης ἀνὴρ εἰπεῖν περὶ τῶν Σπαρτιατῶν, ὡς ἐ μέγα ποιῆσι θανάτωντες ἐν τοῖς πολέμοις, ὑπὲρ τῷ τοσέτας πόνου καὶ τοιαύτην ἀποφυγεῖν δίαιταν. ἀλλὰ Συβαρί-

¹ Tudertin. vertit *strenuum*, & ob hanc causam male notatur a Xylandro.

² scil. ἀγῶσι. Mavult tamen R. πολέμοις.

³ V. omittit hanc partic. dans ἀξίαν τὸ μὴ. Cat. l. v. Frst.

⁴ Xyl. vertit *audax*, cum alias, eo monente, protervum significet. H. Steph. hic locus est suspectus, tanquam non ita scriptus a Plutarcho, cum pro ἰταμὸς videatur potius scripturus fuisse nomen proprium ejus, de quo verba facit. Hinc legendum censet Ἰταμὸς, ut sit nomen proprium; aut certe dicendum, autē ἰταμὸς deesse nomen ejus, de quo ista narrantur, & post ἰταμὸς desiderari particulam μὲν. Posteriores hanc conjecturam quin nemo non probet, haud dubito. Tudertinus vertit Itanium. R. quaerit, num Ἰταλὸς? an Γάλλος? an Αἰτωλὸς? Anon. in Cat. l. v. Frst. Ἰταμὸς Φαυλὸς ἢ. ἢ. ἰταμὸς Φαυλὸς ἢ.

βαρίταις μὲν, ἐπιετησίῳ ὑπὸ τρυφῆς καὶ μαλακίας, διὰ τὴν πρὸς τὸ καλὸν ὁρμὴν καὶ Φιλοτιμίαν, εὐότως ἐφαίνοντο μισεῖν τὸν βίον οἱ μὴ φοβόμενοι τὸν θάνατον. Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ ζῆν ἠδέως, καὶ θυήσκειν, ἀμφοτέρω ἀρετῇ παρεῖχεν ¹, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπιηδεῖον.²

Οἶδε ² (γάρ Φησι) θάνον, ἔ ζῆν θέμενοι καλὸν, ἐδὲ τὸ θυήσκειν,

Ἄλλὰ τὸ ταῦτα καλῶς ἀμφοτέρ' ἐπέλεσαι.

ἔτε γὰρ Φυγὴ θανάτου μεμπτὸν, ἂν ὀρέγηται τις ἴε βία μὴ αἰσχρῶς. ἔτε ἵπομονὴ καλὸν, εἰ μετ' ὀλιγορίας γένοιτο ἴε ζῆν. ὅθεν Ὀμηρος μὲν αἰεὶ ἴεθς θαρραλεωτάτης καὶ μαχιμωτάτης ἀνδρας εὖ καὶ καλῶς ἀπλισμένους ἐξάγει πρὸς ἴεθς ἀγῶνας. οἱ δὲ τῶν Ἑλλήνων νομοθέται ἴον ῥήψασπιν πολέζεσιν, ἔ ἴον ξίφος, ἐδὲ ³ λόγχην προέμενον διδάσκοντες, ὅτι ἴε μὴ παθεῖν κακῶς πρότερον, ἢ τῷ ποιῆσαι ἴεθς πολεμικῶς, ἐπᾶτω μέλειν προσήκει, μάλισα δ' ἄρχοντι πόλεως, ἢ στρατεύματος.

II. Εἰ γὰρ, ὡς Ἰφιράτης διήρει, χερσὶ μὲν εἰκασιν οἱ φίλοι, ποσὶ δὲ τὸ ἵππιον, αὐτῇ δὲ ἡ Φάλαγγ ἐτέρω καὶ θάρακι, κεφαλῇ δὲ ὁ στρατηγὸς, ἐχ αὐτῷ δόξειεν ἂν ἀποκινδυνεύων ⁴ παραμελεῖν καὶ θρασυόμενος, ἔλλ' ἀπάθων, οἷς ἡ σωτηρία γίνεται δι' αὐτῶ. καὶ ἴε γαυτίου. ὅθεν ὁ Καλλιματίδας, καίπερ ὦν ἴεθλα μέ-

P 3

γας,

¹ Ita ex emendat. R. Vulgo Λακεδαιμόνιοι — ἀρετῇ παρεῖχον. ἀμφοτέρω h. l. vicem gerere adverbii monet, aequaliter, perinde, utramvis in partem.

² Versum hunc Anon. sic legit: οἱ θάνον, ἔ τὸ ζῆν θέμενοι κακὸν, ἐδὲ τὸ θυήσκειν.

³ R. susp. ἐδὲ τὸν λ.

⁴ Ita R. dedit de suo pro vulg. ὑποκινδυνεύων. Br. maluit ὑπερκινδυνεύων, ultra quam par est periculo se objiciens. Tuderlinus sane multum abit a sententia textus, vertens: non se solum tueri dux videbitur sed universum exercitum.

γας, ἂν εὖ πρὸς τὸν μάντιν εἶπεν· δεομένε¹ γὰρ αὐτῆ
 Φυλάτ[ε]σθαι θάνατον, ὡς τῶν ἱερῶν προδηλέντων, εἶφη,
 μὴ παρ' ἘΝΑ εἶναι τὴν Σπάρταν. μαχόμενος γὰρ
 ΕἼΣ ἦν, καὶ πλέων, καὶ στρατευόμενος, ὁ Καλλικρα-
 τίδας· στρατηγῶν δέ, τὴν ἀπάντην εἶχε συλλαβῶν ἐν
 αὐτῷ δύναμιν, ὡς² ἂν ἦν εἷς, ὧ τσαῦτα συναπάλλυτο.
 βέλτιον δ' Ἀντίγονος ὁ γέρων, ὅτε ναυμαχεῖν περὶ Ἄν-
 δρον ἔμελλεν, εἰπόντος τινός· ὡς πολὺ πλείως αἱ τῶν
 πολεμίων νῆες εἶεν· Ἐμὲ δ' αὐτὸν, εἶφη, πρὸς πά-
 σας² ἀντισησεις; μέγα τὸ τῆς ἀρχῆς, ὡσπερ εἰς,
 ἀξίωμα ποιῶν, μετ' ἐμπειρίας καὶ ἀρετῆς ταττόμενον
 ἦς πρῶτον ἔργον εἶσι, σώζειν τὸν ἅπαντα τὰλλα σώζον-
 τα. διὸ καλῶς ὁ Τιμόθεος, ἐπιδεικνυμένα ποτὲ τοῖς
 Ἀθηναίοις τῷ Χάρητος ὠτειλᾷ τινος ἐν τῷ σώματι, καὶ
 τῇ ἀσπίδι λόγχῃ διακεκομμένην· Ἐγὼ δ', εἶπεν, ὡς
 λίαν ἠχύνθη, ὅτε³, μετ' ἠλιουδῆτος Σάμον, ἐγγυὺς
 ἔπεσε βέλος, ὡς μερικωδέσερον ἐμαυτῷ χράμενος, ἢ
 κατὰ στρατηγὸν καὶ ἡγεμόνα δυνάμειος τσαύτης. ὅπῃ
 μὲν γὰρ εἰς τὰ ὅλα μεγάλην φέρει ῥοπήν ὁ τῷ στρατη-
 γῷ κίνδυνος, ἐνταῦθα καὶ χειρὶ καὶ σώματι χρῆσθον
 ἀφειδῶς, χαίρειν φράσαιτα τοῖς λέγεσιν, ὡς χρὴ τὸν
 ἀγαθὸν στρατηγὸν, μάλιστα μὲν ὑπὸ γῆρας, εἰ δὲ μὴ, γέ-
 ροντα θυήσκειν· ὅπῃ δὲ μικρὸν τὸ περιγινόμενον ἐν τῷ
 κατορθώματι, τὸ δὲ πᾶν συναπόλλυται σφαλέντος⁴,
 ἔδειξ ἀπαιτεῖ στρατιώτε πρᾶξιν κινδύνῳ πραττομένην στρα-
 τηγῷ. ταῦτα δὲ μοι παρέση προαναφωνήσαι γράφουσι
 τὸν Πελοπίδα βίον καὶ τὸν Μαρκέλλα, μεγάλων ἀνδρῶν,

παρ-

¹ redit ad Vatem, vel potius auspitem. αὐτῆ αὐτὴν ad Cal-
 licratidam, nam cum auspex rogaret Callicratidam, ut sibi ca-
 veret, quia ex ta mortem portenderent. R. — Idem in seqq.
 hunc ordinem verborum suspicatur; Φυλάτ[ε]σθαι, ὡς θάνατον
 τῶν ἱερῶν πρ.

² V. πάσας. Cat. l. v. Frst.

³ Ita R. dedit pro vulg. ὅτι.

⁴ Subaudi αὐτῷ, imperatore, vel τῷ πράγματι. R.

παραλόγως ¹ πεσόντων. καὶ γὰρ χειρὶ χρῆσθαι μαχιμώτατοι γενόμενοι, καὶ στρατηγίαις ἐπιφανεστάταις κοσμήσαντες ἀμφοτέροι ἰσὺς πατρίδας, ἔτι δὲ τῶν βαρυτάτων ἀνταγωνιστῶν ὁ μὲν Ἀντίβαν ἀτήρητον ὄντα πρῶτος, ὡς λέγεται, τρεψάμενος, ὁ δὲ γῆς καὶ θαλάττης ἀρχοντας Λακεδαιμονίους ἐν παρατάξεως νικήσας, ἠφείδθησαν ἑαυτῶν, σὺν ἑδενὶ λογισμῶ προέμενοι τὸν βίον, ὀπηνίκα μάλιστα τοιαύτων καιρὸς ἦν ἀνδρῶν σώζομένων καὶ ἀρχόντων. διόπερ ἡμεῖς, ἐπόμενοι ταῖς ὁμοιότησι, παραλήλως ἀνεγράψαμεν αὐτῶν τὰς βίους.

III. Πελοπίδα ² τῷ Ἰππόλυτε γένος μὲν ἦν εὐδοκίμον ἐν Θήβαις, ὡς περ Ἐπαμινώνδα· τραπεῖς δ' ἐν ἑσεία μεγάλη, καὶ παραλαβὴν ἔτι νέος λαμπρὸν οἶκον, ὤρμησε τῶν δεομένων τοῖς ἀξίοις βοηθεῖν, ἵνα κύριος ἀληθῶς φαίνοίτο χρημάτων γεγονώς, ἀλλὰ μὴ δόλος τῶν γὰρ πολλῶν, ὡς Ἀριστέλης Φησὶν, οἱ μὲν ἐχρῶνται τῷ πλῆτῳ, διὰ μικρολογίαν, οἱ δὲ παραχρῶνται, δι' ἀσωτίαν· καὶ δαλεύοντες ἔτοι μὲν αἰεὶ ταῖς ἡδοναῖς, ἐπεινοὶ δὲ ταῖς ἀχολίαις, διατελεῖσιν. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι, τῷ Πελοπίδα χάριον ἔχοντες, ἐχρῶντο τῇ πρὸς αὐτὰς ἐλευθερίῳ καὶ Φιλανθρωπίᾳ, μόνον δὲ τῶν Φίλων τὸν Ἐπαμινώνδα ἐν ἔπειθε τῶ πλῆτε μεταλαμβάνειν· αὐτὸς μὲν οἱ μετεῖχε τῆς ἐκείνου πενίας, ἐδίητος ἀφελεία, καὶ τραπέζης λιτότητι, καὶ τῷ πρὸς τὰς πόνας ἀδύνη, καὶ κατὰ τὰς ³ στρατείας ἀδόλω καλλωπιζόμενος, ὡς περ ὁ Εὐριπίδης Καπανεύς ⁴, ὃ βίος μὲν ἦν πολὺς, ἥμισα

P 4

δὲ

¹ R. susp. παραλόγως δὲ πεισ.

² R. susp. addendum esse ἔν; si nempe centendus sit Plutarchus, ipsam hanc translationem cum superiori praefatione copulare voluisse per particulam idoneam.

³ Hunc artic. R. addidit. τὸ κατὰ τὰς στρατ. ἀδολον est ea imperatoris virtus, quae hostem debilitat aperta vi, non fraude, non dolis, (quae vulgo strategemata appellantur).

⁴ Euripid. Supplic. v. 861. sq. ubi extat: ἥμισα δ' ὀλβω.

δὲ δι' ὄλβον γαῦρος ἦν· αἰχυνόμενος, εἰ Φανεῖται πλείοσι χράμενος εἰς τὸ σῶμα, τῆ τὰ ἐλάχιστα κειμήλιον Ὀηβαίων. Ἐπαμεινώνδας μὲν ἔν συνήθει καὶ πατρίων ἔσαν αὐτῷ τὴν πενίαν, ἔτι μᾶλλον εὐζωνοῦ καὶ κῆφην ¹ ἐποίησε Φιλοσοφῶν, καὶ μονότροπον βίον ἀπ' ἀρχῆς ἐλάμενος· Πελοπίδα δ' ἦν μὲν γάμος λαμπρὸς, ἐγένοντο δὲ καὶ παῖδες, ἀλλ' ἔδεν ἤτοι ἀμελῶν τῆ χρηματικῆς, καὶ χολάζων τῇ πόλει τὸν ἀπαῖα χρόνον, ἠλάττωσε τὴν ἔσταν, τῶν δὲ Φιλῶν νεβετέλων, καὶ λεγόντων, ὡς ἀναγκαῖα πράγματος ὀλιγορεῖ, τῆ χρήματα ἔχειν· Ἀναγκαῖα, νῆ Δία, Νικοδήμω, ἔφη ², τέτω, δείξας τινὰ χωλὸν καὶ τυφλόν.

IV. Ἦσαν δὲ καὶ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν πεφυμένοι ὁμοίως, πλὴν ὅτι τῷ γυμνάζεσθαι μᾶλλον ἔχαιρε Πελοπίδας, τῷ δὲ μαθάνειν Ἐπαμεινώνδας· καὶ τὰς διατριβὰς ἐν τῷ χολάζειν, ὃ μὲν περὶ παλαιστρας καὶ κυνηγῆσια, ὃ δ' ἀκῶν τι καὶ Φιλοσοφῶν ἐποιεῖτο. πολλῶν δὲ καὶ καλῶν ὑπαρχόντων ἀμφοτέροις πρὸς ³ δόξαν, ἔδεν οἱ νῦν ἔχουτες ἠγῶνται τηλικῆτον, ἠλίον τὴν διὰ τούτων ἀγῶν καὶ στρατηγῶν καὶ πολιτείων ἀνεξέλεγκτον εὐνοίαν καὶ Φιλίαν, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐμείνασαν ⁴. εἰ γὰρ τις ἀποβλέψας εἰς τὴν ⁵ Ἀριστείδας, καὶ Θεμιστοκλέας, καὶ Κίμωνος, καὶ Περιλήας, καὶ Νικίης, καὶ Ἀλκιβιάδου πολιτείας, ὅσων γέγονε μετὰ διαφορῶν καὶ φθόνων καὶ ζηλοτυπιῶν πρὸς ἀλλήλους, σκέψαιτο πάλιν τὴν Πελοπίδα πρὸς Ἐπαμεινώνδα εὐμένειαν καὶ τιμὴν, τέτες ἂν ὀρθῶς ⁶ καὶ δικαίως προσαγορεύσειε συνάρχον-

1 R. sic dedit, referendo ad πενίαν. Vulg. κῆφον.

2 R. hanc vocem addidit, quam jam H. Steph. inferendam censuit. In Apophth. νῆ Δία (εἶπε) γέτω Νικοδ.

3 V. κατά. Cat. l. v. Frst.

4 Subaudi αὐτοῖς. R. mavult συμμεύναταν. V. ἀναμείναι ἔαν Cat. l. v. Frst.

5 R. addidit hunc artic. de suo.

6 Subaudiendum esse μᾶλλον, facile apparet.

χοντας καὶ συσρατήγας, ἢ ἐκείνας, οἱ μᾶλλον ἀλλήλων, ἢ τῶν πολεμίων, ἀγωνιζόμενοι περιεῖναι διετέλεσαν. αἰτία δ' ἀληθινή μὲν ἦν ἡ ἀρετὴ, δι' ἣν ἔδόξαν, ἔπλετον ἀπὸ τῶν πράξεων μετιόντες, αἷς ὁ χαλεπὸς καὶ δύσερις ἐμφύεται φθόνος, ἀλλ' ἔρωτα δεῖον ἀπ' ἀρχῆς ἐραδέντες ἀμφοτέροι τῆ τὴν πατρίδα λαμπροτάτην καὶ μεγίστην ἐφ' ἑαυτῶν ἰδεῖν γενομένην, ὡσπερ ἰδοῖς ἐπὶ τῆτο ταῖς ¹ αὐτῶν ἐχρῶν]ο κατορθώμασιν. ἔ μὴν ἀλλ' οἱ γε πολλοὶ νομίζουσιν, αὐτοῖς τὴν σφοδρὰν Φιλίαν ἀπὸ τῆς ἐν Μαντινείᾳ γενέσθαι στρατείας, ἣν συνεστρατεύσαν]ο, Λακεδαιμονίοις, ἔτι Φίλοις καὶ συμμάχοις ἔσι, πεμφθείσης ἐκ Θηβῶν βοήθειας. τεταγμένοι γὰρ ἐν τοῖς ὀπλίταις μετ' ἀλλήλων, καὶ μαχόμενοι πρὸς τὰς Ἀρκάδας ², ὡς ἐνέδωκε τὸ κατ' αὐτὰς κέραις τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τροπὴ τῶν πολλῶν ἐγεγόνει, συνασπίσαντες ἡμύναντο τὰς ἐπιφερομένας. καὶ Πελοπίδας μὲν, ἐπὶ τὰ τραύματα λαβῶν ἐναντία, πολλοῖς ἐπικατεβύη ³ νευροῖς ὁμῶς Φίλοις καὶ πολεμίοις. Ἐπαμεινώνδας δέ, καίπερ ἀβιώτως ἔχειν αὐτὸν ἡγόμενος, ὑπὲρ τῆ σῆματος καὶ τῶν ὄπλων ἔση προελθῶν, καὶ διεκινδύνευσεν πρὸς πολλὰς μόνος, ἐγνωκὼς ἀποθανεῖν μᾶλλον, ἢ Πελοπίδαν ἀπολιπεῖν κείμενον. ἤδη δὲ καὶ τέτα κακῶς ἔχοντος, καὶ λόγῳ μὲν εἰς τὸ σῆθος, ἔϊφει δ' εἰς τὸν βραχίονα τετρωμένος, προσεβοήθησεν ἀπὸ πατέρου κέραις Ἀγησίπολις ⁴, ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ περιποίησεν ἀνελπίτως αὐτὰς ἀμφοτέρας.

P 5

V.

¹ R. sup. τοῖς κοινοῖς αὐτῶν.

² Palmerius ad h. l. notat, mirum esse, Xenophontem hac de pugna nihil dixisse in Hellenicis, causam inde derivans, quod non ultimam manum his libris admoverit. Facile autem quisvis lector hanc pugnam distinguet, ab ea, quae postero tempore apud Mantineam facta est, & in qua Epaminondas victor oblit.

³ V. ἐπικατεβύηκεν ἐσάπη. ἡσύχιος. Cat. l. v. Frst.

⁴ Cf. Thucyd. l. v. cui vero nomen regis Spartanorum est Ἄγεις, non Ἀγισπόλις.

V. Μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν Σπαρτιατῶν λόγῳ μὲν ὡς Φίλοις καὶ συμμάχοις προσφερομένων τοῖς Θηβαίοις, ἔργῳ δὲ τὸ Φρόνημα τῆς πόλεως καὶ τὴν δύναμιν ὑφαρμένων, καὶ μάλιστα τὴν Ἴσμηνίαν καὶ Ἀνδρουλείδα μισέων ἑταιρείαν, ἧς μετεῖχεν ὁ Πελοπίδας, Φιλελεύθερον ἅμα καὶ δημοτικὴν εἶναι δοκῶσαν Ἀρχίας καὶ Λεοντίδας ¹ καὶ Φίλιππος, ἄνδρες ὀλιγαρχικοὶ καὶ πλάσιοι, καὶ μέτριον ἔδεν Φρονεῖτες, ἀναπέδρασι Φοιβίδαν, τὸν Λάκωνα, μετὰ στρατῆρος διαπορευόμενον, ἐξαίφνης καταλαβεῖν τὴν Καδμείαν, καὶ τὰς ὑπεναντικόμενας αὐτοῖς ἐμβαλόντα, πρὸς τὸ Λακεδαιμονίαν ὑπήκουον ² ἀρμόσασθαι δι' ὀλίγων τὴν πολιτείαν. πειδέντος δ' ἐκείνου, καὶ μὴ προσδοκῶσι τοῖς Θηβαίοις ἐπιθεμένε, Θεσμοφορίων ὄντων, καὶ τῆς ἄκρας κυριεύσαντος, Ἴσμηνίας μὲν συναρπαδαίει καὶ νομιδαίει εἰς Λακεδαιμόνα, μετ' ἔτι πολὺν χρόνον ἀνηρέθη. Πελοπίδας δὲ καὶ Φερένικος καὶ Ἀνδρουλείδας, μετὰ συχνῶν ἀλλῶν Φεύγοντες ἐξεκρηύχθησαν. Ἐπαμεινώνδας δὲ κατὰ χώραν ἔμεινε, τῶν καταφρονηθῆναι, διὰ μὲν Φιλοσοφίαν, ὡς ἀπράγμων, διὰ δὲ πενίαν, ὡς ἀδύνατος.

VI. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι Φοιβίδαν μὲν ἀφελούτο τῆς ἀρχῆς, καὶ δέκα δραχμῶν μυριάσι ἐζημίωσαν, τὴν δὲ Καδμείαν ἔδεν ἡττοῦ Φερκῶ κατέχον, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες Ἕλληνας ἐδαύμαζον τὴν ἀτοπίαν, εἰ τὸν μὲν πράξαντα κολάζουσι, τὴν δὲ πράξιν δοκιμάζουσι τοῖς δὲ Θηβαίοις τὴν πατριὸν ἀποβεβλημένοι πολιτείαν, καὶ καταδεδειρωμένοις ὑπὸ τῶν περὶ Ἀρχίαν ³ καὶ Λεοντίδαν, ἐδ' ἐλπίσαι περιῆν ἀπαλλαγὴν τινα τῆς τυραννίδος,

¹ Sic semper Plutarchus dat nomen, uno loco excepto, quo habet Λεοντιάδα. Xenoph. autem Hist. Graec. l. 5. ubique habet Λεοντιάδας. Idem Anon. innuere videtur in Cat. l. v. Frst. ubi vitiose scriptum extat Λεοντίδας.

² V. ὑπήκουον. Cat. l. v. Frst.

³ V. Ἀρχίδαν.

νίδος, ἣν ἑώρων τῇ Σπαρτιατῶν δορυφοραμένην ἡγεμονίᾳ, καὶ καταλυθῆναι μὴ δυναμένην, εἰ μὴ τις ἄρα παύσειε κηκίενος γῆς καὶ θαλάττης ἀρχουλίας. ἔ μὴν ἄλλ' οἱ περὶ Λεοντίδαν, πυνθανόμενοι, τὰς Φυγάδας Ἀθήνησι διατρίβειν, τῷ τε πλήθει προσφιλεῖς ὄντας, καὶ τιμὴν ἔχοντας ὑπὸ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, ἐπεβέλευον αὐτοῖς κρύφα καὶ πέμψαντες ἀνδράπευς ἀγνώτας, Ἀνδροκλείδαν μὲν ἀποκλινύουσι δόλω, τῶν δ' ἄλλων διαμαρτάνουσι. ἦμε δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων γράμματα τοῖς Ἀθηναίοις, προστάσσουσα μὴ δέχεσθαι, μηδὲ παρακινεῖν ¹, ἀλλ' ἐξελαύνειν τὰς Φυγάδας, ὡς κοινὰς πολεμίας ὑπὸ τῶν συμμάχων ἀποδεδειγμένας. οἱ μὲν ἔν Ἀθηναῖοι, πρὸς τῷ πάτριον αὐτοῖς καὶ σύμφυτον εἶναι τὸ Φιλάνθρωπον, ἀμειβόμενοι τὰς Θηβαίους, μάλιστα συναιτίως γενομένους τῷ δήμῳ τῶ ² κατελθεῖν, καὶ ψηφισαμένους, εἴαν τις Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς τυράνους ὄπλα διὰ τῆς Βοιωτίας κομίζῃ, μηδένα Βοιωτὸν ἀκείν, μηδὲ ὄραν, ἔδεν ἠδίκησαν τὰς Θηβαίους.

VII. Ὁ δὲ Πελοπίδας, κάπερ ἐν τοῖς νεωτάτοις ἔν, ἰδίᾳ τε ³ καθ' ἑκαστον ἐξώρμα τῶν Φυγάδων, καὶ πρὸς τὸ πλήθος ἐποίησατο λόγους, ὡς ⁴ ἔτε καλὸν, ἔτε ὅσιον, ἐνὶ δελεύεσαν τὴν πατρίδα καὶ φεραμένην περιόραν, αὐτὰς δὲ μόνον τὸ σώζεσθαι καὶ διαζῆν ἀγαπῶντας, ἐκκρέμασθαι τῶν Ἀθήνησι ψηφισμάτων, καὶ φεραπέυειν.

¹ R. post h. v. videtur deesse τὰς κοινὰς σπονδὰς, neque Inducias secum (Lacedaemoniis puta) factas violare.

² Hunc articulum addidit R. de suo.

³ Ita legendum censuit Br. & dedit R. — cum privatim singulos, cum omnes una concitabat. Vulg. ἰδίᾳ τοῖς.

⁴ Br. delendam censuit hanc particulam, quae ex priori voce λόγους irrepsit, cum pro nunc recepto ἐνὶ in seq. extaret εἶναι. Idem sensit H. Steph. nec reprobatur R. Idem tamen ipse retinuit ὡς, & pro εἶναι dedit ἐνὶ, quod & mutari potuisse nōnet cum εἶη, quod H. Steph. retento ὡς legi voluit, aut cum εἶσι.

πεύειν, υποπέπλωκτας αἰ τοῖς λέγειν δυναμένοις καὶ
 πείθειν τὸν ὄχλον· ἀλλὰ καὶ κινδυνευτέον ὑπὲρ τῶν
 μεγίστων, παράδειγμα Σεμέως τὴν Θρασυβέλα τόλμαν
 καὶ ἀρετὴν· ἵνα, ὡς ἐκεῖνος ἐκ Θηβῶν πρότερον ὕμνη-
 ζαῖς κατέλυσε τὰς ἐν Ἀθήναις τυράννας, ἕτως αὐτοὶ
 πάλιν ἐξ Ἀθηνῶν προελθόντες, ἐλευθεράσωσι τὰς Θή-
 βας. ὡς ἔν ἐπεισε ταῦτα λέγων, πέμπουσιν εἰς Θή-
 βας κρυφά πρὸς τὰς ὑπολειμμένους τῶν Φίλων, τα
 δεδομένα φράζοντες. οἱ δὲ συνεπήκην, καὶ Χάραν μὲν,
 ὅσπερ ἦν ἐπιφανέστατος, ὠμολόγησε τὴν οἰκίαν παρέχειν·
 Φιλίδα¹ δὲ διεπράξατο τῶν περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιπ-
 πον γραμματεὺς γενέσθαι πολεμαρχήνων. Ἐπαμεινών-
 दा² δὲ τὰς νέας πάλαι φρονήματος ἦν ἐμπεπληρώς·
 ἐκέλευε γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν Λα-
 κεδαιμονίων καὶ παλαίειν· εἶτα, ὄρων ἐπὶ τῷ κρατεῖν
 καὶ περιεῖναι γαυραμένους, ἐπέπλητ' ἐν, ὡς αἰχύνεσθαι
 μᾶλλον³ αὐτοῖς προσήμιον, εἰ δελεύσει δι' ἀναυδρίαν,
 ὧν τοσούτων ταῖς ῥώμαις διαφέρουσι.

VIII. Ἡμέρας δὲ πρὸς τὴν πρᾶξιν ὀριθείσης,
 ἔδοξε τοῖς Φυγάσι, τὰς μὲν ἄλλας συναγαγόντα Φερέ-
 νικον ἐν τῷ Θριασίῳ περιμένειν, ἰλίγας δὲ τῶν νεωτά-
 των παραβαλέσθαι³ προεισελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν
 δέ τι πάθωσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἕτοι, τὰς ἄλλας ἐπι-
 μελεῖσθαι πάντας, ὅπως μήτε παῖδες αὐτῶν, μήτε γα-
 νεῖς ἐνδεεῖς ἔσονται τῶν ἀναγκαίων. ἰφίσταται δὲ τὴν
 πρᾶξιν Πελοπίδας πρῶτος, εἶτα Μέλων⁴ καὶ Δαμο-
 κλειδης καὶ Θεόπομπος, ἄνδρες οἴων τε πρώτων, καὶ
 πρὸς

¹ Xenophonti & Plut. de Socr. genit. vocatur Φυλίδα.

² Subaudi ἢ γαυρεῖσθαι R.

³ Xyl. interprete, παραβάλλομαι est media voce periculo-
 sum aliquid aggredior, in discrimen me committo, unde πα-
 ράβολος, audax. Tudertin. omisit hanc vocem.

⁴ Xenophon habet Μέλων; pro Δαμοκλειδης Br. legendum
 putat Δαμοκλειδης, more Boeotico.

πρὸς ἱ ἀλλήλους τάλλα μὲν Φιλικῶς καὶ πιστιῶς, ὑπὲρ δὲ δόξης καὶ ἀνδρείας αἰεὶ Φιλονείκως ἔχουσαι. γενόμενοι δ' οἱ σύμπαντες δώδεκα ², καὶ τὰς ἀπολειπομένους ἀσπασάμενοι, καὶ προπέμφαντες ἄγγελον τῷ Χάρωνι ³, προῆγον ἐν χλαμυδαίοις, σκύλακας τε θηρευτικὰς καὶ εἰλικίας ⁴ ἔχοντες, ὡς μηδὲ εἰς ὑποπτεύου τῶν ἐντυγχανόντων καθ' ὁδόν, ἀλλ' ἀλύουσαι ἄλλως πλανᾶσθαι καὶ κυνηγεῖν δοκοῖεν. ἐπεὶ δ' ὁ πεμφθεὶς παρ' αὐτῶν ἄγγελος ἦκε πρὸς τὸν Χάρωνα, καὶ καθ' ὁδόν θυίας ἐφράζεν, αὐτὸς ⁵ μὲν ὁ Χάρων ἐδὲ ⁶ ὑπὸ τῷ δεινῷ πλησιάζοντος ἔτρεψέ τι τῆς γνώμης, ἀλλ' ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν, καὶ παρεῖχε τὴν οἰκίαν. Ἴπποθενίδας δὲ τις, ἔ πονηρὸς μὲν, ἀλλὰ καὶ Φιλόπατρις καὶ τοῖς Φυγάσιον εὐνας ἄνθρωπος, ἐνδεής δὲ τὸλμης τοσαύτης, ὄσης ὅ τε κειρὸς, ὄξυς ἂν, αἷ τε ὑποκείμεναι πράξεις ἀπήταν, ὡσπερ ἰλιγγιάσας πρὸς τὸ μέγεθος τῆ ἀγῶνος ἐν χερσὶ γενομένη, καὶ μόλις ποτὲ τῷ λογισμῷ συμφρονήσας, ὅτι ⁷ τρόπον τινὰ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων σαλεύσασιν ἀρχὴν, καὶ τῆς ἐπειθεῖν ⁸ δυνάμειος υποβάλλονται κατατάλυσιν, πειεύσαντες ἀπόροις καὶ Φυγαδικαῖς ἐλπίσιν ἀπελθῶν οἰκίαν οἰωπῆ, πέμπει τινὰ τῶν φίλων πρὸς

Μέλω-

1 V. πρώτος καὶ κατ' ἀδ. Cat. l. v. Frft.

2 Xenoph. septem numerat l. 5. c. 4. Hist. Gr.

3 V. χρόνω. Cat. l. v. Frft.

4 Ligna, quibus retia attolluntur & fulcuntur. Latini vates appellant. Xyl.

5 V. αὐτοῖς. Cat. l. v. Frft.

6 R. monente, ἐδὲ respicit ad πλησιάζοντος; non tantum a malo fractus, adhuc longe distito, sed ne a cominus quidem profito, & animum accedente; paulo post dicit ἰλιγγιάσας πρὸς μέγεθος ἀγῶνος ἐν χερσὶ γενομένη.

7 R. susp. ὅτι ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶσιν, οἱ τρόπον 7. aut ὅτι τρόπον τινὰ ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶσιν, οἱ αὐτὴν τὴν Λακ.

8 R. iudice, rarior dictio τῆς ἐπειθεῖν δυνάμει pro τῆς ἐκείνων, cum non videatur loci haec esse sententia: copiarum illius (Sparta, ad se, Thebas, militarum) dissipationem.

Μέλωνα καὶ Πελοπίδαν, ἀναβαλέσθαι κελεύων ἐν τῷ παρόντι, καὶ περιμένειν βελτίονα καιρὸν, αὐτῷ ἀπαλλαγέντας εἰς Ἀθήνας. Χλίδαν ἦν ὄνομα τῷ πεμφθέντι, καὶ ¹ κατὰ σπερδὴν οἴκαδε πρὸς αὐτὸν τραπόμενος, καὶ τὸν ἵππον ἐξαγαγὼν, ἤτει τὸν χαλινόν. ἀπορριμένης δὲ τῆς γυναικὸς, ὡς ἐν εἴχῃ, δῶναί ² τιμὴ τῶν συνήθων λεγέσης, λοιδοροῦναι τὸ πρῶτον ἦσαν, εἶτα δυσφημίαι, τῆς γυναικὸς ἐπαρωμένης αὐτῷ τε κακὰς ὁδὰς ἐκείνω καὶ τοῖς πέμπασιν ³. ὥσε καὶ τὸν Χλίδωνα πολὺ τῆς ἡμέρας ἀναλώσαντα πρὸς τέτοις, δι' ὀργήν, ἅμα δὲ καὶ τὸ συμβεβηκὸς οἰωνισάμενον, ἀφειῖναι τὴν ὁδὸν ἅλως, καὶ πρὸς ἄλλο τι τραπέσθαι ⁴. παρὰ τοσούτων μὲν ἤλθον αἱ μέγισται καὶ κάλλισται τῶν πράξεων εὐθὺς ἐν ἀρχῇ διαφυγεῖν τὸν καιρὸν.

IX. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πελοπίδαν, ἐδῆτ' αὖτε γεωργῶν ⁵ μεταλαβόντες, καὶ διελόντες αὐτὰς, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη τῆς πόλεως παρεισῆλθον, ἔτι ἡμέρας ἕσης. ἦν δὲ τι ⁶ πνεῦμα καὶ νικητὸς, ἀρχομένους τρέπεσθαι τῷ αἴερος, καὶ ⁷ μᾶλλον ἔλαθον, καταπεφευγόντων ἤδη διὰ τὸν χειμῶνα τῶν πλείστων εἰς τὰς οἰκίας. οἷς δ' ἦν ἐπιμελὲς τὰ

1 R. mavult ὅς. Distio οἴκαδε πρὸς αὐτὸν duobus vocabulis idem significat, quorum alterum sufficere poterat.

2 R. susp. ὡς ἐν εἴχῃ δῶναί, καὶ χρῆσθαι τινι — uxore conturbata, quod dare marito frenum non posset, eaque praetextente vel comminifcente, commodatum id a se esse familiari cuidam —

3 Refertur & alibi a Plutarcho haec historia, nimirum in libello de *Socrate daemone*, ubi dicit: ἐπαρωμένη κακὰς ὁδὰς, κακὰς δ' ἐπανόδας. H. Steph.

4 Ita R. dedit de suo pro vulg. τρέπεσθαι, cum propter usum linguae, tum ob anteced. ἀφειῖναι.

5 Vulg. inferunt artic. τὰς ante γε, quem omisit R.

6 Dubius est R. an hoc τινι delendum sit, quod facile ex littera π nasci potuerit.

7 R. susp. δι' ὃ καὶ μᾶλλον.

τὰ πραττόμενα γινώσκειν, ἀνελάμβανον τὰς προσερχο-
 μένας, καὶ καθίστων εὐδύς εἰς τὴν οἰκίαν τῷ Χάρωνος.
 ἐγένοντο δὲ σὺν τοῖς Φυγάσι πεντήκοντα δυοῖν δέοντες.
 τὰ δὲ περὶ τὰς τυράννας ἕτως εἶχε· Φιλίδας ὁ γραμμα-
 τεὺς συνέπραττε μὲν, ὥσπερ εἴρηται, πάντα, καὶ συνη-
 δει τοῖς Φυγάσιν· εἰς δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκ παλαιῆς
 κατηγγελικῆς τοῖς περὶ τὸν Ἀρχίαν πότον τινα καὶ συν-
 κσίαν, καὶ γυναῖκα τῶν ὑπάνδρων, ἔπραττεν ὅτι ¹ μάλιστα
 ταῖς ἡδοναῖς ἐκλελυμέναις καὶ κατοίκαις μεταχειρίσασθαι
 παρέξειν τοῖς ἐπιτιθεμένοις. ἔπειθ' ὁ πάνυ πόρρω μέθης
 ἔσιν αὐτοῖς προσέπεσε τις ἐ ψευδῆς μὲν, ἀβέβαιος δὲ
 καὶ πολλὴν ἀσάφειαν ἔχουσα περὶ τῶν Φυγάδων μήνυσις,
 ὡς ἐν τῇ πόλει κρυπτομένων. τῷ δὲ Φιλίδῃ παραφέ-
 ροντος τὸν λόγον, ὅμως Ἀρχίας ἔπεμψε τινα τῶν ὑπη-
 ρετῶν πρὸς τὸν Χάρωνα, προστάσων εὐδύς ἡγεῖν αὐ-
 τόν· ἦν δ' ἑσπέρα, καὶ συνέταττον ἔνδον αὐτὰς οἱ πε-
 ρὶ τὸν Πελοπίδαν, ἤδη τεθωρακισμένοι καὶ τὰς μαχαί-
 ρας ἀνειληφότες. ἐξαίφνης δὲ κοπτομένης τῆς θύρας
 προσδραμών τις, καὶ πυθόμενος τῷ ὑπηρετῇ Χάρωνα
 μετιέναι παρὰ τῶν πολεμάρχων Φάσκουτος, ἀπήγγελ-
 λεν εἴσω τεθωρακισμένους· καὶ πᾶσιν εὐδύς παρέστη, τὴν
 τε πρᾶξιν ἐμμεμνήσθαι, καὶ σφᾶς ἅπαντας ἀπολωλέναι,
 μηδὲ δρᾶσαντάς τι τῆς ἀρετῆς ἀξιῶν. ἐ μὴν ἄλλ' ἔδο-
 ξεν ὑπακῆσαι τὸν Χάρωνα, καὶ παραχεῖν ἑαυτὸν δὴ
 ἀνυπόπτως τοῖς ἀρχαῖσιν, ἄλλως μὲν ἀνδρώδῃ καὶ βαρύν-
 οντα τῷ θάρρειν παρὰ τὰ δεινὰ, τότε δὲ δι' ἐκείνας ἐκ-
 πεπληγμένον καὶ περιπαθόντα, μὴ τις ὑποψία προσδο-
 σίας ἐπ' αὐτὸν ἔλθῃ, τούτων ἅμα καὶ τοιούτων πολι-
 τῶν ἀπολομένων ². ὡς ἔν ἐμελλεν ἀπιέναι, παραλαβὼν

ἐπε

¹ R. *supr.* ἔπραττεν ὅπως, vel ὅπη, μάλιστα — καὶ κατοί-
 κης ὄντας, ῥαδίαις μεταχειρίσασθαι παρέξει.

² V. in Cat. l. v. Frst. ἀπολυμένων (quod Br. placuit) vel
 ἀπολωμένων. R. tuetur lectionem vulgatam, bene habentem
 subaudiendo ἄν, qui perissent, si sic evenisset.

ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος τὸν υἱὸν, ἔτι μὲν ὄντα παῖδα, κάλλιπαι δὲ καὶ ῥώμη σώματος πρωτεύοντα τῶν καθ' ἡλιπίαν, ἐνεχειρίζε τοῖς περὶ Πελοπίδαν, εἴ τινα δόλον καὶ προδοσίαν αὐτῆ καταγνοῖεν, ὡς πολεμῶ χρῆσθαι κελεύων ἐπεινώ, καὶ μὴ φεῖσθαι. πολλοῖς μὲν ἔν αὐτῶν δάκρυα πρὸς τὸ πάθος καὶ τὸ φρόνημα τῆ Χάρωνος ἐξέπεσε· πάντες δ' ἠγωνάκων, εἰ δεῖλον ἔστω εἶναι τινὰ δοκεῖ καὶ διαφθαρμένου ὑπὸ τῆ παρόντος, ὡσε ὑπονοεῖν ἐκεῖνον, ἢ ὅλως αἰτιᾶσθαι· καὶ τὸν υἱὸν ἐδόκοντο μὴ καταμιγνύναι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμποδῶν θέσθαι τῆ μέλλοντος, ὅπως αὐτὸς γε τῆ πόλει καὶ τοῖς φίλοις τιμωρὸς ὑποτρέφοιτο, περιπαθεῖς καὶ διαφυγῶν τῆς τυράννης. ὁ δὲ Χάρων τὸν μὲν υἱὸν ἀπαλλάξεν ἐκ ἔφῃ· ποῖον γὰρ αὐτῷ βίον ὄρῃν, ἢ τίνα σωτηρίαν καλλίονα τῆς ὁμῆ μετὰ πατρὸς καὶ φίλων τοσέτων ἀνυβρίσθαι τελευτῆς; ἐπευξάμενος δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ πάντας ἀσπασάμενος καὶ παραδαρῆνας ἀπῆει, προσέχων ἑαυτῷ, καὶ ῥυθμιζῶν χήματι προσώπῃ, καὶ τόνῃ Φωνῆς, ἀνομοιότατος οἷς ἐπρατῆ Φανῆται.

X. Γενομένης δ' ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτῆ, προῆλθεν ὁ Ἄρχιας, καὶ Φιλίδας ², καὶ εἶπον· ὦ Χάρων, τινὰς ἀνή-

¹ R. *insp.* δειλαιον, tam miserum & contempnendum.

² Br. legendum censuit Φίλιππος, coll. loco ex Socr. gen. R. autem tuetur lectionem vulgatam, ex infra seqq. παρῶν ἐπήει, ubi παρῶν reddit: *nam is quoque aderat*, & sententiam ita explicat: Philidas non solum Charonis hanc auctoritatem, ipso coram Charone, audiente, laudabat, sed etiam, ne Archias ulterius inquireret, eum intro retrahebat. Idem mavult εἶπεν pro εἶπον, cum solus Archias loquatur, & sequatur ἀνήκοα — nec non paulo post referatur Archias esse locutus. Duos tamen interfuisse huic cum Charone colloquio, patet ex seqq. ὄρατε τοίνυν. Philidas tantum comitatus erat Archiam, quo videret, quid rerum ageretur, ex eoque consilia caperet, aut periculum ab amicis averteret. Ante τινὰς addi vult Br. Φυγάδων. Pro παρεληλυθῆναι R. mavult παρεληλυθότας. Ante ἐν τῇ π. H. Steph. dari vult καὶ. V. dat καὶ κρύπτεσθαι, Cat. l. v. Frft.

ἀνήμεσα παρεληλυθέναι, ἐν τῇ πόλει κρυπτεῖσθαι, καὶ
 συμπράττειν αὐτοῖς ἐνὶς τῶν πολιτῶν. καὶ ὁ Χάρων
 διαταραχθεὶς τὸ πρῶτον, εἶπ' ἐρωτήσας, τίνας εἰσὶν οἱ
 παρεληλυθότες, καὶ τίνας οἱ κρύπτοντες αὐτὰς, ὡς ἔδεν
 ἑώρα σαφές εἰπεῖν ἔχοντα τὸν Ἀρχίαν, ὑπονοήσας ἀπ'
 ἔδενδς τῶν ἐπισημένων γεγονέναι τὴν μήνυσιν. Ὅρα-
 τε τοίνυν, ἔφη, μὴ κενός τις ὑμᾶς διαταράττοι λόγος.
 ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ σπέφομαι· δεῖ γὰρ ἴσως μηδενὸς κα-
 ταφρονεῖν. Ταῦτα καὶ Φιλίδας παρὼν ἐπήγει, καὶ τὸν
 Ἀρχίαν ἀπαγαγὼν αὐτὸς εἰς ἄκρατον πολὺν κατέβαλε,
 καὶ ταῖς περὶ τῶν γυναικῶν ἐλπίσι διεπαιδαγώγει τὸν
 πότιον. ὡς δ' ἐπανῆλθεν ὁ Χάρων οἴαδε, καὶ διεσκευ-
 ασι ἐνὸς τῶς ἀνδρας εὔρεν, ἔχ ὡς ἄν τινα νίκην, ἢ σω-
 σθησαν, ἐλπίζοντας, ἀλλ' ὡς ὑποθανυμένους λαμπρῶς καὶ
 μετὰ Φόνος πολλῆ τῶν πολεμίων, τὸ μὲν ἀληθές αὐτοῖς
 ἐφραζε τοῖς περὶ τὸν Πελοπίδαν· πρὸς δὲ τῶς ἄλλας
 ἐψεύσατο ¹, λόγους τινὰς τῷ Ἀρχίᾳ περὶ πραγμάτων
 ἐτέρων πλάσάμενος. ἐτι δὲ τῷ πρώτῳ παραφερομένῳ,
 δεύτερον ἐπήγει ἢ τύχη χειμῶνα τοῖς ἀνδράσι. ἦμε
 γάρ τις ἐξ Ἀθηνῶν παρ' Ἀρχίᾳ, τῷ ἱεροφάντῃ, πρὸς
 Ἀρχίαν τὸν ὀμῶνυμον, ξένον ὄντα καὶ Φίλον, ἐπισο-
 λὴν κομίζων, ἔ κενὴν ἔχεσαν, ἔδὲ κεπλασμένην ὑπό-
 νοϊον, ἀλλὰ σαφῶς ἔκασα περὶ ² τῶν πρασομένων φά-
 σκεσαν, ὡς ὑπερον ὑπεγνώδη. τότε δὲ μεθύοντι τῷ
 Ἀρχίᾳ προσαχθεὶς ὁ γραμματοφόρος, καὶ τὴν ἐπισο-
 λὴν ἐπίδεδ· Ὁ ταύτην, ἔφη, πέμψας, ἐκέλευσεν εὐ-
 θύς ἀναγνῶναι· περὶ σπεδαίων γάρ τινων γεγράφθαι
 καὶ ὁ Ἀρχίας μειδιάσας Οὐκὲν εἰς αὔριον, ἔφη,
 τὰ

¹ R. mavult κατεψεύσατο, er log sie ihm nach. Sic me-
 llus cum verbo construi posse censet genitivum τῷ Ἀρχίᾳ, quam
 cum τῶς λόγους. Praedicabat nescio quos sermones, jactans,
 sed mendaciter ille quidem, ab Archia projectos.

² R. mavult abesse hanc praepos.

τὰ σπαδαία. καὶ τὴν ἐπιστολὴν δεξάμενος, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηνεν, αὐτὸς δὲ πάλιν τῷ Φιλίδῃ, περὶ ἧν ἐτύγχανον διαλεγόμενοι, προσεῖχεν. ὁ μὲν ἔν λόγος ἔστος, ἐν παροιμίᾳς τάξει περιφερόμενος, μέχρι νῦν διασώζεται παρὰ τοῖς Ἑλλησι.

XI. Τῆς δὲ πράξεως δοκίμης ἔχειν ἤδη τὸν οἰκειὸν καιρὸν, ἐξώρμων δίχα διελόντες αὐτὰς, οἱ μὲν περὶ Πελοπίδαν καὶ Δαμοκλείδαν ἐπὶ τὸν Λεοντίδαν καὶ Ὑπάτην ἐγγὺς ἀλλήλων οἰκῶντας. Χάρων δὲ καὶ Μέλων ἐπὶ τὸν Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον, ἐδίητας ἐπενδεδυμένοι γυναικείας τοῖς θύραξι, καὶ δασεῖς σεφάνους ἐλάτης τε καὶ πεύκης περιειμένοι, κατασικιάζοντας τὰ πρόσωπα. διὸ καὶ ταῖς θύραις τῆ συμποσίᾳ τὸ πρῶτον ἐπισάντων ¹, κρότου ἐποίησαν καὶ θόρυβον, οἰόμενων ², ὡς πάλαι προσεδόκων, γυναῖκας ἦκειν. ἐπεὶ δὲ περιβλέψαντες ἐν κύβητι τὸ συμπόσιον, καὶ τῶν κατακεκλιμένων ἕκαστον ἀκριβῶς καταμαθόντες, ἐσπάσαντο τὰς μαχαίρας, καὶ φερόμενοι διὰ τῶν τραπεζῶν ἐπὶ τὸν Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον, ἐφάνησαν, οἵπερ ἦσαν. ὀλίγους μὲν ὁ Φιλίδας τῶν κατακειμένων ἐπεισεν ἡσυχίαν ἄγειν, τὰς δ' ἄλλους ἀμύνεσθαι μετὰ τῶν πολεμάρχων ἐπιχειρῶντας καὶ συνεξαίσιαμένους ³, διὰ τὴν μέθην ἔ πάνυ χαλεπῶς ἀπέκλειναν. τοῖς δὲ περὶ τὸν Πελοπίδαν ἐργωδέσερον ἀπήντα τὸ πρᾶγμα. καὶ γὰρ ἐπὶ νήφοντα καὶ δεινὸν ἄνδρα τὸν Λεοντίδαν ἐχώρεν. καὶ κεκλεισμένην τὴν οἰκίαν εὖρον ἤδη καθεύδοντος. καὶ πολὺν χρόνον κἀπῆσαν αὐτοῖς ὑπῆρκεν ἕδεις. μόλις δὲ ποτε τῆ θέρᾳποντος αἰδομένους ⁴ προϊόντος ἐνδοθεν, καὶ τὸν μοχλὸν ἀφαιρῶντος, ἅμα τῷ πρῶτον ἐνδοῦναι καὶ χαλάται τὰς θύρας,

¹ Redit ad Charonem & Melonem; ad ἐποίησαν subauditur οἱ συμπόται, convivae. R.

² Subaudi πάντων, nemine non opinante. R.

³ V. συνεξισαμένους.

⁴ V. αἰδομένοι. Cat. l. v. Frst.

ρας, ἐπιπεσόντες ἄδρόοι, καὶ τὸν οἰκέτην ἀνατρέψαντες, ἐπὶ τὸν θάλαμον ὤρμησαν. ὁ δὲ Λεοντίδας αὐτῷ¹ τεκμαιρόμενος τῷ κήρυκι καὶ δρόμῳ τὸ γιννόμενον, ἐσπάσατο μὲν τὸ ἐγχειρίδιον ἔξανασάς, ἔλαθε δὲ αὐτὸν καταβαλεῖν τὰ λύχνα, καὶ διὰ σιότης αὐτὰς ἑαυτοῖς περιπετεῖς ποιῆσαι τὰς ἄνδρας. ἐν δὲ Φωτὶ πολλῶ καθορώμενος, ὑπήντα πρὸς τὰς θύρας αὐτοῖς τῆ θαλάμης, καὶ τὸν πρῶτον εἰσιόντα Κηφισόδαρον πατάξας κατέβαλε. πεσόντος δὲ τάτῃ, δευτέρῳ συνεπέπλευτο² τῷ Πελοπίδῃ· καὶ τὴν μάχην χαλεπὴν ἐποίησε καὶ δύσεργον ἢ σενότης τῶν θυρῶν, καὶ κείμενος ἐμποδῶν ἤδη νεκρὸς ὁ Κηφισόδαρος. ἐβράτησε δ' ἔν ὁ Πελοπίδας, καὶ κατεργασάμενος τὸν Λεοντίδαν, ἐπὶ τὸν Ὑπάτην εὐθύς ἐχώρει μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ. καὶ παρεῖσετεςον μὲν εἰς τὴν οἰκίαν ὁμοίως, αἰδόμενον δὲ ταχέως καὶ καταφυγόντα πρὸς τὰς γείτονας, ἐμποδῶν διώξαντες, εἶλον καὶ διέφθειραν.

XII. Διαπραξάμενοι δὲ ταῦτα, καὶ τοῖς περὶ Μέλωνα συμβαλόντες, ἐπεμφαν μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπὶ τὰς ὑπολελειμμένας ἐκεῖ τῶν Φυγάδων, ἐνάλαβον δὲ τὰς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλεοθερίαν, καὶ τὰς προσιόντας ὤπλιζον, ἀφαιρῶντες ἀπὸ τῶν σοῶν τὰ περιεείμενα σῦλα, καὶ τὰ περὶ τὴν οἰκίαν³ ἐργαστήρια δορυξῶν καὶ μαχαιροποιῶν ἀναρρήγνυντες. ἦγον δὲ βοηθῶντες αὐτοῖς μετὰ τῶν ὄπλων οἱ περὶ Ἐπαμινώνδαν καὶ Γοργίδαν, συνειλοχότες ἐκ ὀλίγης τῶν νέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὰς βελτίστες. ἡ δὲ πόλις ἤδη μὲν ἀνεπλόητο πᾶσα, καὶ πολλὸς θόρυβος ἦν, καὶ Φῶτα περὶ τὰς οἰκίας, καὶ διαδρομαί πρὸς ἀλλήλους. ἔπαυ δὲ συνεισῆμει τὸ πλήθος,

Q 2

ἀλλ.

¹ Ita Anon. dedit, & legi placuit H. Steph. Vulgo αὐτὸ.

² V. συνεπέπλευτο.

³ R. sup. ἡ περὶ τὴν ἀγορὰν ἐργαστήρια, officinas foro circumstantas,

ἀλλ' ἐπεπληγμένοι πρὸς τὰ γινόμενα, καὶ σαφές ἄδεν εἰδότες, ἡμέραν περιέμενον. ὄθεν ἀμαρτεῖν οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχοντες ἔδοξαν, εὐθύς ἐν ἐπιδραμόντες, ἔδὲ συμβαλόντες. αὐτὴ μὲν ἡ Φραρὰ περὶ χίλις πεντακοσίας ὄντες, ἐν δὲ τῆς πόλεως πρὸς αὐτὰς πολλῶν συντρεχόντων· ἀλλὰ τὴν βοήν καὶ τὰ πυρὰ καὶ τὸν ὄχλον ἀναχωρῶντα ¹ πανταχόθεν πολὺν φοβηθέντες, ἡσύχαζον αὐτὴν τὴν Καδμείαν κατέχοντες. ἅμα δ' ἡμέρα παρήσαν μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς οἱ Φυγάδες ἀπλισμένοι, συνήθροισο δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ δῆμος. εἰσήγουν δὲ τὰς περὶ Πελοπίδαν Ἐπαμεινώνδας καὶ Γοργίδας, ὑπὸ τῶν ἱερέων περιεχομένους, σέμματα προτεινόντων καὶ παρακαλάντων τὰς πολίτας τῇ πατρίδι καὶ τοῖς θεοῖς βοηθεῖν. ἡ δ' ἐκκλησία ὄρθῃ πρὸς τὴν ὄψιν μετὰ κρότου καὶ βοῆς ἐξανέστη, δεχομένων τὰς ἄνδρας, ὡς εὐεργέτας καὶ σωτῆρας.

XIII. Ἐκ δὲ τότε Βοιωτάρχης αἰρεθεῖς μετὰ Μέλωνος καὶ Χάρωνος ὁ Πελοπίδας, εὐθύς ἀπετείχιζε τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσβολὰς ἐποιοεῖτο πανταχόθεν, ἐξελεῖν σπεδάζων τὰς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν Καδμείαν ἐλευθερῶσαι, πρὶν ἐκ Σπάρτης στρατὸν ἐπελθεῖν. καὶ παρὰ τοσούτον ἐφθασεν, ἀφείς ὑποσπόνδους ² τὰς ἄνδρας, ὅσον ἐν Μεγάροις ἔσιν αὐτοῖς ἀπαντῆσαι Κλεόμβροτον ἐπὶ τὰς Θήβας ἐλαύνοντα μετὰ μεγάλης δυνάμεως. οἱ δὲ Σπαρτιάται, τριῶν ἀρμυρῶν γενομένων ἐν Θήβαις, Ἐρμιππίδαν μὲν καὶ Ἄρμισσον ³ ἀπέκλειναν κρήναντες· ὁ δὲ τρίτος Δυσσαορίδας ⁴, χρήμασι πολλοῖς ζήμιωθεῖς, αὐτὸν

¹ Vox Reiskio suspecta. Quaerit, num ἀναθορόντα, coorientem, concurrentem.

² Ita dedit Anon. Vulgo ἀποσπόνδους.

³ De Socr. gen. legitur Κριπίδας καὶ Ἄρμιστος. Br. susp. Ἐρμιππίδας καὶ Ὀρσιππος, nomina ducum Agestilai, apud Xenoph. Hist. gr. l. 4. obvia.

⁴ Br. scribendum senset Δυσσαορίδας, ex pluribus aliis locis.

αὐτὸν ἐν τῆς Πελοποννήσου μετέστησεν. ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀρεταῖς μὲν ἀνδρῶν καὶ κινδύνους καὶ ἀγῶσι παραπλησίαν τῇ Θρασυβάλα γενομένην, καὶ βραβευθεῖσαν ὁμοίως ὑπὸ τῆς τύχης, ἀδελφὴν ἐκείνης προσηγόρευον οἱ Ἕλληνες. ἔ γάρ ἐσι βραδίως ἑτέρος εἰπεῖν, οἱ πλειόνων ἐλάττω, καὶ δυνατωτέρων ¹ ἐρημότεροι, τόλμη καὶ δεινότητι κρατήσαντες, αἴτιοι μειζόνων ἀγαθῶν ταῖς πατρίσι κατέστησαν. ἐνδοξοτέρων δὲ ταύτην ἐποίησεν ἡ μεταβολὴ τῶν πραγμάτων. ὁ γὰρ καταλύσας τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, καὶ παύσας ἄρχοντας αὐτὰς γῆς τε καὶ θαλάττης πόλεμος, ἐξ ἐκείνης ἐγένετο τῆς νυκτὸς, ἐν ἣ Πελοπίδας, ἔ Φράριον, ἔ τεῖχος, ἐν ἀκρόπολιν καταλαβῶν, ἀλλ' εἰς οἰκίαν δωδέκατος κατελθὼν, εἰ δεῖ μεταφορᾶ ² τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν, ἔλυσε καὶ διέκοψε τὰς δεσμὰς τῆς ³ Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας, ἀλύτῃς καὶ ἀβήρητῃς εἶναι δοκῶντας.

XIV. Ἐπεὶ τοίνυν, στρατῶν μεγάλῳ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντων, οἱ Ἀθηναῖοι περίφοβοι γενόμενοι, τὴν τε συμμαχίαν ἀπέπαυτο τοῖς Θηβαίοις, καὶ τῶν βοιωτιαζόντων, εἰς τὸ δικαστήριον παραγαγόντες, τὰς μὲν ἀπέκλεισαν, τὰς δ' ἐφυγάδευσαν, τὰς δὲ χρήμασιν ἐζημίωσαν. ἐδόκει δὲ κακῶς ἔχειν τὰ τῶν Θηβαίων πράγματα, μηδενὸς αὐτοῖς βοηθῆντος· ἔτυχε μὲν ὁ Πελοπίδας μετὰ Γοργίδεα βοιωταρχῶν, ἐπιβλεύοντες δὲ συγκρῆσαι πάλιν τὰς Ἀθηναίους τοῖς Λακεδαιμονίοις, τοῖονδέ τι μηχανῶνται. Σφοδρίας ⁴, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, εὐδόκιμος μὲν ἐν τοῖς πολεμικοῖς καὶ λαμπρὸς, ὑπόκιφος δὲ τὴν γνώμην, καὶ κενῶν ἐλπίδων καὶ φιλοτιμίας ἀνοήτῃ μεσὸς, ἀπελείφθη περὶ Θεσπιάς με-

Q 3

τὰ

¹ Ita R. dedit. Vulgo δυνατωτάτων.

² id est ἐν μεταφορᾷ, διὰ μεταφορᾶς. R. tamen mavult μεταφορᾷ χρώμενον τῷ ἀληθὲς εἰπεῖν.

³ V. τῆς τῶν Λακ. Cat. l. v. Frft.

⁴ Diodor: appellat Sphodriaden.

τὰ δυνάμειος, τὰς ἀφισαμένους τῶν Θηβαίων δέχεσθαι καὶ βοηθεῖν, πρὸς τῆτον ὑποπέμπουσι οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν ἰδίᾳ ἔμπορον τινα τῶν Φίλων, χρήματα νομίζοντα, καὶ λόγους, οἱ τῶν χρημάτων μᾶλλον ἀνέπεισαν αὐτὸν, ὡς χρῆ πραγμάτων μᾶλλον ¹ ἄψαθαι μεγάλων, καὶ τὸν Πειραιᾶ καταλαβεῖν ἀπροσδόκητον ἐπιπεσόντα μὴ φυλαττομένοις τοῖς Ἀθηναίοις. Λακεδαιμονίοις τε γὰρ ἔδεν ἔτιος ἔσεσθαι νεχαρισμένον, ὡς λαβεῖν τὰς Ἀθήνας, Θηβαίους τε, χαλεπῶς ἔχοντας αὐτοῖς, καὶ προδότης νομίζοντας, ἕν ἐπιβοηθήσειν. τέλος δὲ συμπεριθεὶς ὁ Σφοδρίας, καὶ τὰς στρατιώτας ἀναλαβὼν κλιθεὶς εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐνέβαλε, καὶ μέχρι μὲν Ἐλευσῖνος προῆλθεν. ἐπειδὴ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀποδειλισάντων, Φαυερὸς γενόμενος καὶ συνταράξας ἔ Φαῦλον, ἔδὲ ῥάδιον αὐτοῖς Σπαρτιάταις πόλεμον ², ἀνεχώρησεν εἰς Θεσπιάς.

XV. Ἐν τῆτε πάλιν προθυμύτατα Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις συνεμάχην, καὶ τῆς Ξαλάσσης ἀντειαμβέοντο ³, καὶ περιούτους ἐδέχοντο καὶ προσήγοντο τὰς ἀποστατικῶς τῶν Ἑλλήνων ⁴ ἔχοντας. οἱ δὲ Θηβαῖοι καθ' αὐτὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ συμπλενόμενοι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐκάσποτε, καὶ μαχόμενοι μάχας, αὐτὰς μὲν ἔ μεγάλας, μεγάλην δὲ τὴν μελέτην ἔχοντας καὶ τὴν ἀσκη-

¹ Redundare haec vox videtur Bryano, forte male repetita ex priore linea; R. autem monente, subaudiendum, quam ignobili populo assidere.

² Lectio vulg. ita habet: ἔδὲ ῥάδιον ὃν τοῖς Σπαρτ. πολεμεῖν. Jam Br. delendum censuit ὃν quod prima Aldina in reliquis editiones emisit, & legendum πόλεμον cum Anon. & Ms. Dacerii. R. αὐτοῖς revocavit ex Junt. alium fuisse dicturum, monens, ἔδ' αὐτοῖς τοῖς Σπαρτιάταις πολεμεῖν πόλεμον, cum conturbasset bellum non contemnendum, neque dehellatu facile, ne ipsis quidem Spartanis.

³ V. ἀντεπελαυβέοντο.

⁴ Anon. Λακεδαιμονίωσι.

ἄσκησιν, ἐξεφρίπιζοντο τοῖς θυμοῖς, καὶ διεπονῶντο τοῖς σώμασιν, ἐμπειρίαν ἄρα τῇ συνηθείᾳ καὶ Φρόνημα προσλαμβάνοντες ἐν τῶν ἀγῶνων. δι' ὃ καὶ Φασιν Ἀνταλκίδαυ τὸν Σπαρτιάτην, ὡς Ἀγησίλαος ἐπανῆλθεν ἐν Βοιωτίας τετρωμένος, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν. Ἡ καλὰ διδασκάλια παρὰ Θηβαίων ἀντιλαμβάνεις ¹, μὴ βελομένης αὐτὰς πολεμεῖν καὶ μάχεσθαι διδάξῃς. ἦν δ' ὡς ἀληθῶς διδάσκαλος, ἐν Ἀγησίλαος, ἀλλ' οἱ σὺν καιρῷ καὶ μετὰ λογισμῶ τὰς Θηβαίους, ὥσπερ σκύλακας, ἐμπείρωσ προσβάλλοντες τοῖς πολεμίοις, εἶτα γευσάμενος νίκης καὶ Φρονήματος ἀσφαλῶς ἀπάγοντες ². ἂν μεγίστην δόξαν εἶχεν ὁ Πελοπίδας. ἀφ' ἧς ³ γὰρ εἶλοντο πρῶτον ἡγεμόνα τῶν ὀπλων, ἐν ἀνεπαύσαντο καθ' ἕνα-σον ἐνιαυτὸν ἀρχοντα χειροτονῶντες, ἀλλ' ἢ τὸν ἱερὸν λόχον ἄγων, ἢ τὰ πλείστα βοιωταρχῶν ἀχρι τῆς τελευτῆς ἐπραττεν ⁴. ἐγένοντο μὲν ἐν καὶ περὶ Πλαταιᾶς καὶ Θεσπιάς ἦτ' αἰ καὶ Φυγαὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὅπερ καὶ Φοιβίδας, ὁ τὴν Καδμείαν καταλαβὼν, ἀπέθανε. πολλὰς δὲ καὶ πρὸς Τάναγραν ⁵ τρεψάμενος, καὶ αὐτὸν ⁶ Πανθοίδην τὸν ἀρμολὸν ἀνεῖλεν. ἀλλ' ἔτοι μὲν οἱ ἀγῶνες ὥσπερ τὰς κρατῶντας εἰς Φρόνημα καὶ θάρσος προῆγον, ἕτως τῶν ἡσσωμένων ἐπαντάπασιν ἐδελέοντο τῆν.

Q 4

1 Br. cum V. & Anon. legendum censuit ἀπολαμβάνεις. R. quaeerit, num ἄρτι λαμβάνεις?

2 Ita ex emend. Bryani, quam R. approbat, pro vulg. ἀγαπῶντας. Cf. Coriolan. c. 27. in fine p. 93

3 scilicet ἡμέρας, die, vel ἀρχαιρείας. R.

4 R. susp. γὰρ κοινὰ ἐπραττεν.

5 V. Τάναγρα. Cat. l. v. Frst.

6 Hunc verborum ordinem dedit R. Lacedaemoniorum in fugam datorum apud Tanagram non solum cecidit Pelopidas permutos alios, sed ipsum quoque Harmostam, Panthoidam. — aut pro καὶ sufficiens esse censet γὰρ αὐτὸν γὰρ Πανθ. Vulgo αὐτὸν καὶ. Xyl. legit vertitque αὐτήν, ad ipsam Tanagram fudit. Br. susp. αὐτὸς, ut ad Pelopidam redeat.

τὴν γνώμην. ἔ γὰρ ἐκ παρατάξεως ἦσαν, ἔδὲ μάχης ἐμφανῆ κατὰσασιν ἐχέσης ¹ καὶ νόμιμον, ἐνδρόμας δὲ προσκαίρας τιθέμενοι, καὶ Φυγὰς, ἢ διάξεις, ἐπιχειρῶντες αὐτοῖς ² καὶ συμπλεκόμενοι κατάρθουν.

XVI. Ὁ δὲ περὶ Τεγύρας, τρόπον τινα τῷ Λευκίρικῃ προαγῶν ³ γενόμενος, μέγαν ἤρεν ἐν δόξῃ τὸν Πελοπίδαν, ἔτε πρὸς κατόρθωμα τοῖς συσρατήγαις ἀμφισβήτησιν, ἔτε τῆς ἡτῆς πρόφασιν τοῖς πολεμίοις ἀπολιπῶν. τῇ γὰρ Ὀρχομενίων πόλει, τὰ Σπαρτιατῶν ἐλομένη, καὶ δύο δεδεγμένη μόρας ⁴ αὐτῶν ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἐπεβέλευε μὲν αἰεὶ, καὶ παρεφύλαττε καιρὸν ὡς δ' ἤμικε τοῖς Φρεροῖς εἰς τὴν Λακρίδα γεγενῆσθαι στρατείαν, ἐλπίσας ἔρημον αἰρήσειν τὸν Ὀρχομενὸν, ἐστράτευσεν ἔχων μεθ' αὐτῶ τὸν ἱερὸν λόχον, καὶ τῶν ἰππέων ἔ πολλὰς. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσαγαγῶν, εὗρεν ἤμικε ἐκ Σπάρτης διαδοχὴν τῆς Φρεράς, ἀπήγευ ὀπίσω τὸ στράτευμα πάλιν διὰ Τεγυρῶν ⁵, ἢ μόνη βάσιμον ἦν κύκλω παρὰ τὴν ὑπάρειαν. τὴν γὰρ διὰ μέσση πᾶσαν ὁ Μέλας ποταμὸς, εὐθὺς ἐκ πηγῶν εἰς ἑλὴ πλωτὰ καὶ λίμνας διασπειρόμενος, ἀπορον ἐποίει. μικρὸν δὲ ὑπὸ τὰ ἑλὴ νεῶς ἐσιν Ἀπόλλωνος Τεγυραῖς, καὶ μαντεῖον ἐκλελειμμένον ἔ πάνυ πολὺν χρόνον, ἄλλ' ἄχρι

¹ Ad h. v. R. ita: „Gemina ratio emendandi proponi potest. Altera haec, ut pro ἐχέσης legatur εἶχον. Altera isthaec, ut legatur ἐδὲ μάχης (in acc. plur. scil. θέμενοι, quod e seqq. tacite sublegendum est; h. e. ποιέμενοι, hoc enim sensu saepe Plutarchus illud usurpat) & tum ἐχέσης.“

² R. susp. αὐτοῖ, in nomin. ipsi, ultro, sua sponte; aut αὐθις, rursus.

³ Edit. Frft. προάγων. In Cat. l. v. προαγῶν. V.

⁴ V. μόρας Cat. l. v. Frft.

⁵ praeter Tegyras, da vorbey; non per ipsum oppidum. R. — Schirach: führte seine Truppen durch Tegyra wieder zurück.

ἄχρι τῶν Μηδικῶν ἡμαξέ¹, τὴν προφητείαν Ἐχευρά-
 τος ἔχοντος. εἰταῖτα μυθολογεῖσι τὸν θεὸν γενέσθαι.
 καὶ τὸ μὲν πληστὸν ὄρος Δῆλος καλεῖται, καὶ πρὸς αὐ-
 τὸ καταλήγουσιν αἱ τῷ Μέλανος διαχύσεις. ὀπίσω δὲ
 τῷ καὶ δύο ῥήγνυνται πηγαί, γλυκύτητι καὶ πλήθει καὶ
 ψυχρότητι θαυμαστῶν ἰσχυμάτων, ἃν τὸ μὲν Φοῖνικα, τὸ
 δὲ Ἑλαίαν ἄχρι νῦν ὀνομάζομεν, ἢ φυτῶν μεταξὺ
 δεῖν, ἀλλὰ ῥεῖθρων, τῆς θεῆς λοχευθείσης. καὶ γὰρ
 τὸ Πυῶον ἐγγύς, ὅθεν αὐτὴν ἀναπῆσηθῆναι, προφανέν-
 τος ἐξαίφνης κάπρη, λέγουσι καὶ τὰ περὶ Πύθωνα
 καὶ Τιτυὸν ὡσαύτως οἱ τόποι τῇ γενέσει τῷ θεῷ συνει-
 κειῖσιν². τὰ γὰρ³ πλείστα παραλείπω τῶν τεκμηρίων.
 ἢ γὰρ ἐν τοῖς ἐν μεταβολῆς ἀθανάτοις γενομένοις γεννη-
 τοῖς⁴ ὁ πάτριος λόγος τὸν θεὸν τῆτον ἀπολείπει δαί-
 μοσι, ὡσπερ Ἑρακλέα καὶ Διόνυσον, [ἐν μεταβολῆς⁵]
 ἀρετῇ τὸ θυητὸν καὶ παθητὸν ἀποβαλόντας· ἀλλὰ τῶν
 αἰδίων καὶ ἀγεννήτων εἰς ἔστιν, εἰ δεῖ τοῖς ὑπὸ τῶν Φο-
 υμωτάτων καὶ παλαιοτάτων λεγομένοις τεκμαίρεσθαι πε-
 ρὶ τῶν τηλικέτων.

XVII. Εἰς γὰρ Τεγύρας οἱ Θηβαῖοι κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν χρόνον ἐν τῆς Ὀρχομενίας ἀπίοντες, καὶ οἱ Λα-
 κεδαιμόνιοι συνέπιπτον ἐξ ἐναντίας αὐτοῖς, ἐν τῆς Λο-
 κρίδος ἀναζευγνύοντες. ὡς δὲ πρῶτον ὠφθησαν τὰ σενὰ
 διεκβάλλοντες, καὶ τις εἶπε τῷ Πελοπίδᾳ προσδραμῶν.
 Ἐκπεπλάκαμεν⁶ εἰς τὰς πολεμίας. Τί μᾶλλον, εἰ-

Q 5

πεν,

¹ Annon legendum videtur in partic. ἡμαξός, ut consto-
 dio sibi constet? An mavis ἀλλ' ὁ—ἡμαξέ, cum praesertim
 in aliis edd. plene detur ἀλλ'?

² V. συνοικῆσι. Cat. l. v. Frft.

³ Haec partic. prorsus abundans & delenda mihi videtur,
 quae male irrepserit ex seq. & γάρ. Forte substituendum δέ.

⁴ Br. mavult ἢ γεννητοῖς, ut postea αἰδίων καὶ ἀγεννήτων.

⁵ Delenda haec esse duo vocabula, susp. R.

⁶ Anon. ἐμπεπλάκαμεν; quod Br. probavit. R. tnetur le-
 sionem vulgatam, cum ἐκπέπταν fit mala cum fortuna incurre-
 re in aliquid, invitus, imprudens impingere, quod defugas.

πεν, ἢ εἰς ἡμᾶς ἐπεῖνοι; καὶ τὴν μὲν ἵππον εὐθὺς ¹ ἐπέλευσε παρελαύνειν ἀπ' ἄρᾶς, ὡς προεμβαλῶσαν· αὐτὸς δὲ τὰς ὀπίστας τριακοσίας ὄντας εἰς ὀλίγον συνήγαγεν, ἐλπίζων, καθ' ὃ προσβάλῃ, μάλινα διακόψειν ὑπερβάλλοντας πλήθει τὰς πολεμίας. ἦσαν δὲ δύο μόραι Λακεδαιμονίων· τὴν δὲ μόραν Ἐφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίας Φησί, Καλλιθένης δ' ἐπτακοσίας, ἄλλοι δὲ τινες ἑννακοσίας, ὧν Πολύβιός ἐστι· καὶ διαφρῶντες οἱ πολέμαρχοι τῶν Σπαρτιατῶν, Γοργολέων καὶ Θεόπομπος, ὠρμησαν ἐπὶ τὰς Θηβαίους. γενομένης ² δὲ πῶς μάλινα τῆς ἐφόδου κατ' αὐτὰς τὰς ἄρχοντας ἀπ' ἀμφοτέρων μετὰ θυμῆ καὶ βίας, πρῶτον μὲν οἱ πολέμαρχοι τῶν Λακεδαιμονίων τῷ Πελοπίδᾳ συβράξαντες ἐπέσπον· ἔπειτα, τῶν περὶ ἐκείνης παιομένων καὶ ἀποδησιόντων, ἅπαν εἰς φόβον κατέστη τὸ εὐράτευμα· καὶ διέχευε μὲν ἐπ' ἀμφοτέρας τοῖς Θηβαίοις, ὡς διεκπεσεῖν εἰς τὴν προδὴν καὶ διεκθεῖν ³ βελομένοισι. ἐπεὶ δὲ τὴν δεδομένην ⁴ ὁ Πελοπίδας ἠγείτο πρὸς τὰς συνεσῶτας, καὶ διεξήκει Φορυέων, ἔτῳ πάντες προτροπάδην ἔφυγον ⁵. ἐγένετο δ' ἐκ ἐπὶ πολὺν τόπον ἡ δίωξις· ἐφοβῶντο γὰρ ἐγγυς ὄντας

¹ V. addit πᾶσαν.

² V. γενομένων. Cat. I. v. Frft. Seq. κατ' αὐτὰς reponendum censuit H. Steph. & dedit Anon. Vulgo καθ' αὐτὰς.

³ Teste H. Steph. in superioribus edd. perperam scriptum est διεκθεῖν.

⁴ Xyl. hanc vocem mendosam censet, aut locum mutilatum, quasi si fuisset hic omissum διάσασιν ἑάσας, aut tale aliquid. Dacer. ex Ms. & Anon. legunt τὴν δεδομένην χαίρειν ἑάσας, vel ἑάσας sine χαίρειν. H. Steph. nihil deesse putat, sed subaudiendum accusativum ὁδόν. Bryano hanc vocem subiintelligi durum videtur, nec certe sanam exhibere sententiam: Emendari posse cogitat δύναιμι. R. (cum eoque Schirach) facit cum H. Steph. & accipi posse arbitratur pro κατὰ τὴν δεδομένην ὁδὸν vel χώραν, ea via vel eo tractu, quem fors ei objecerat, ἠγείτο, ducebat, suos milites puta.

⁵ V. ἔφυγον.

ὄντας οἱ Θηβαῖοι τὰς Ὀρχομενίους, καὶ τὴν διαδοχὴν τῶν Λακεδαιμονίων. ὅσον δὲ νικῆσαι κατὰ κράτος, καὶ διεξελθεῖν διὰ παντὸς ἡσσωμένους τῷ στρατεύματι, ἐξεβιάσαντο· καὶ εἰσάσαντες τρόπαιον, καὶ νεκρὰς συλλέψαντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκας μέγα Φρονῶντες. ἐν γὰρ τούτοις, ὡς εἶπαι ¹, πολέμοις Ἑλληνικοῖς καὶ βαρβαρικοῖς πρότερον ἔδέποτε Λακεδαιμόνιοι πλείονες ὄντες ἐπ' ἐλαττόνων ἐκρατήθησαν, ἀλλ' ἐδ' ἴσοι πρὸς ἴσους ἐκ παρατάξεως συμβαλόντες. ὅθεν ἦσαν ἀνυπόστατοι τὰ Φρονήματα, καὶ τῇ δόξῃ καταπληττόμενοι τὰς ἀντιπαλλόμενες ², ἐδ' αὐτὰς ἀξιῶντας ἀπ' ἴσης δυνάμεως τὸ ἴσον φέρεσθαι Σπαρτιάταις, εἰς χεῖρας συνέστησαν. ἐπέεινε δ' ἡ μάχη πρώτη καὶ τὰς ἄλλας ἐδίδαξεν Ἑλλήνας, ὡς ἔχῃ ὁ Εὐρύκτας, ἐδ' ὁ μεταξὺ Βαβύνας καὶ Κινανίανος τόπος ἀνδρας ἐκφέρει μαχητὰς καὶ πολεμικὰς, ἀλλὰ παρ' οἷς ἂν αἰχίνεσθαι τὰ αἰχρὰ, καὶ τολμᾶν ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἐθέλοντες ἐγγένωνται νέοι, καὶ τὰς ψόγας τῶν κινδύνων μᾶλλον φεύγοντες, ἔτοι φοβερώτατοι τοῖς ἐναντίοις εἰσίν.

XVIII. Τὸν δ' ἱερὸν λόχον, ὡς Φασί, συνετάξατο Γοργίδας πρῶτος, ἐξ ἀνδρῶν ἐπιλέκτων τριακισίων, οἷς ἡ πόλις ἄσκησιν καὶ δίαίταν ἐν τῇ Καδμείᾳ στρατοπεδευομένοις παρεῖχε, καὶ διὰ τῆτο ὁ ³ ἐκ πόλεως λόχος ἐκάλουντο. τὰς γὰρ ἀκροπόλεις ἐπιεικῶς οἱ τότε πόλεις ἀνόμαζον. ἐνιοὶ δὲ Φασί, ἐξ ἐρασῶν καὶ ἐραμένων γενέσθαι τὸ σύστημα τῆτο. καὶ Παμμένους ἀπομνημονεύεται τι μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον· ἐ γὰρ ἔφη ταυρικὸν εἶναι

¹ Haec d' εἶπαι, R. monente, redit ad Ἰσοῖς τοῖς, e τοῖς προελίς (quae proelia non pauca numero fuisse tanto temporis spatio gesta & per tantos terrarum tractus consentaneum est) inter Graecos & Barbaros, gentes natura inter se infestas.

² V. ἀντιπρασσομένους. Cat. l. v. Frst.

³ Hunc artic. de sup addidit R.

και τὸν Ὅμηρον Νέσσορα, κελεύοντα κατὰ Φῦλα καὶ Φρή-
τρας συλλοχιζέσθαι τὰς Ἑλληνας,

Ὡς Φρήτρη Φρήτρησιν ἀρήγη, Φῦλα δὲ Φύ-
λοις ^I,

δέον ἐραστὴν παρ' ἐρώμενον ² τάττειν. Φυλέτας μὲν γὰρ
Φυλετῶν καὶ Φράτορας Φρατόρων ³ ἔ πολὺν λόγον ἔχειν
ἐν τοῖς δεινοῖς· τὸ δ' ἐξ ἐρωτικῆς Φιλίας συνηρμοσμέ-
νον εἶφος ἀδιάλυτον εἶναι καὶ ἀρήγητον, ὅταν οἱ μὲν ἀγα-
πῶντες τὰς ἐρωμένους, οἱ δ' αἰχυνόμενοι τὰς ἐρῶντας,
ἐμμένωσι τοῖς δεινοῖς ὑπὲρ ἀλλήλων. καὶ τῆτο θαυμα-
ζόν ἐκ ἔσιν· εἶγε δὴ καὶ μὴ παρόντας αἰδέσθαι μάλ-
λον ἐτέρων παρόντας ⁴, ὡς ἐκεῖνος ὁ τῶ πολεμίσ, κεί-
μενον αὐτὸν ἐπισφάττειν μέλλοντος, δέόμενος καὶ ἀντι-
βολῶν

1 Homer. Iliad. II. v. 360.

2 V. ἐρώμενον. Cat. I. v. Frft.

3 Hanc vocem ex conjectura Bryani inferendam, ad confor-
mitatem praecedentium Φυλετάς Φυλετῶν., addidit R.

4 Ita de suo R. dedit pro vulg. παρόντων, & subaudiri vult
αἰδουμένων. Dura mihi haec videtur ellipsis, nec satis aptam
dare sententiam: *magis reverentur absentes, quam alii, quia
reverentur praesentes.* Vix mihi persuadeo, ut hanc dictio-
nem Plutarcho tribuam. Acquiesco potius in lectione vulgata:
Sie scheuen sich vor ihren abwesenden Lieblingen mehr, als
vor andern anwesenden Personen. Hoc enim ipsum praecedentia
indicare videntur. Praeterea mihi Plutarchus ad Platonem
in hac dictione respexisse videtur, in cujus *Convivio* (ed. Bip.
p. 179. Platon. Opp. X.) hic locus extat: ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ
παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπῶν ταῖσιν, ἢ ὄπλα ἀποβαλῶν, ἢ τινος ἀν-
δρός δέξαστο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων. Quid Schirachi ver-
sionem defendat, ita habentem: Da sich so gar Liebhaber für
ihre abwesende Lieblinge mehr, als wenn sie gegenwärtig wä-
ren, scheuen — nescio. Kind proflus omittit voces: ἐτέρων
παρόντων: Da man weiß, daß sich diese Männer noch mehr
vor einander gescheuet und geschämnet haben, wenn sie auch
nicht beisammen gewesen sind. Tudertin. vertit: si enim rubore
quodam notantur absentes multo magis, si praesentia utun-
tur.

βολᾶν διὰ τῆς ἐρύνης διεῖναι τὸ ξίφος. Ὅπως, ἔφη, μὴ με νεκρὸν ὁ ἐρώμενος ὄρῶν κατὰ νῶτα τετρωμένον αἰχyunθῆ. λέγεται δὲ καὶ τὸν Ἴόλεω τῆ Ἡρακλέως ἐρώμενον ὄντα, κοινωνεῖν τῶν ἀθλων καὶ παρασπίζειν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ κατ' αὐτὸν ἔτι Φησὶν ἐπὶ τῆ τάφῳ τῆ Ἴόλεω τὰς καταπιώσεις ποιεῖν τὰς ἐρωμένους καὶ τὰς ἐρασάς. εἶδος ἔν καὶ τὸν λόχον ἱερὸν ¹ προσαγορεύεσθαι, καθότι καὶ Πλάτων ἐν Θεῶν Φίλον τὸν ἐρασὴν προσεῖπε. λέγεται δὲ διαμεῖναι μέχρι τῆς ἐν Χαιρυνείᾳ μάχης ἀήττητον. ὡς δὲ μετὰ τὴν μάχην ἐφορῶν τὰς νεκρὰς ὁ Φίλιππος ἔση κατὰ τῆτο τὸ χωρίον, ἐν ᾧ συνετύγχανε κεῖσθαι τὰς τριακοσίας ἐναντίως ἀπλητητότας ταῖς σαρίσσαις ἅπαντας ἐν τοῖς ξενοῖς ², ὅπλοις καὶ μετ' ἀλλήλων ἀναμειγνυμένους, θαυμάσαντα, καὶ πυθόμενον, ὡς ὁ τῶν ἐρασῶν καὶ τῶν ἐρωμένων ἔτος εἴη λόχος, δακρύσαι, καὶ εἰπεῖν. Ἀπόλοιτο κακῶς οἱ τέρας τι ποιεῖν, ἢ πάχειν, αἰχρὸν ὑπονοῶντες.

XIX. Ὅπως δὲ τῆς περὶ τὰς ἐρασάς συνηθείας, ἔχ, ὡς περ οἱ ποιηταὶ λέγουσι, Θηβαίοις τὸ Λαίης πάθος ἀρχὴν παρέχεν, ἀλλ' οἱ νομοθέται, οἱ ³ τὸ φύσει θυμοειδὲς αὐτῶν καὶ ἄκρατον ἀνιέναι καὶ ἀνυγραίνειν ἐνδὺς ἐκ παιδῶν βεβλόμενοι, πολὺν μὲν ἀνεμίζαντο καὶ σπαδῆ καὶ παιδιᾶ πάσῃ τὸν αὐλὸν, εἰς τιμὴν καὶ προέδριαν ἄγοντες. λαμπρὸν δὲ τὸν ἔρωτα ταῖς παλαιαῖς ἐνεθρέ-

¹ R. fufp. ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἔρωτος vel ἔρᾶν προσαγ.

² Comma, quod post h. v. apparet, R. dedit. Vulgo abest. In ξενοῖς subauditur ἴσοις. Constructio haec est: *adversis, qui occurrissent sarissis Macedonicis, omnes, in augustiis, jam commixtos, jacentes & armis & inter sese.* Ἀναμειγνυδαὶ ὅπλοις est, cum amator ad latus amati tam arte fiat in acie, ut uno velut scuto defendere tela, uno pugione ferire ambo videantur, tamen sua cuique sint propria arma. Et cum sic stantes cadunt eodem in loco, tum ἀναμειγνυται μετ' ἀλλήλων. R. Crusenius & Xylander videntur pro ὅπλοις subjecisse ἴσοις.

³ R. hoc pronomen de suo addidit.

ἐνεθρέψαντο, συγκερανύσας τὰ ἤθη τῶν νέων. ὄρθως δὲ πρὸς τὸτο καὶ τὴν ἐξ Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης γεγομένην λεγομένην θεὸν ¹ τῇ πόλει συνωκείωσαν, ὡς, ἔπε τὸ μαχητικὸν καὶ πολεμικὸν μάλις αὐτῶ μετέχουσι πειδῆς καὶ χαρίτων ὁμιλεῖ καὶ σύνεσι, εἰς τὴν ἐμμελεσάτην καὶ κοσμιωτάτην πολιτείαν δι' ἁρμονίας καθισταμένων ἀπάντων. τὸν ἔν ἱερὸν λόχον τῆτον ὁ μὲν Γοργίδας διαιρῶν εἰς τὰ πρῶτα ζυγὰ, καὶ παρ' ὅλην τὴν Φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν προβαλλόμενος, ἐπίδηλον ἔτι ἐποίει τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν, ἐδ' ἐχρήτο τῇ δυνάμει πρὸς κοινὸν ἔργον, ἅτε δὴ διαλελυμένη ², καὶ πρὸς πολὺ μειγμένη τὸ φαυλότερον. ὁ δὲ Πελοπίδας, ὡς ἐξέλαμψεν αὐτῶν ἡ ἀρετὴ περὶ Τεγύρας, κατάρως καὶ περὶ αὐτῶν ³ ἀγωνισαμένων, ἔτι ἔτι διείλεν, ἀδὲ διέσπασεν, ἀλλ' ὥσπερ σώματι χρώμενος ὕλα, προκρινδύνευε τοῖς μεγίστοις ἀγῶσιν. ὥσπερ γὰρ οἱ ἵπποι θάσσον ὑπὸ τοῖς ἄρμασιν, ἢ καθ' αὐτὰς, ἐλαυνόμενοι θέουσι, ἔχ' ὅτι μᾶλλον ἐκπίπτοντες ⁴ ἐκβιάζονται τὸν ἀέρα τῶ πλήθει βηγνύμενον, ἀλλ' ὅτι συνεκκαίει τὸν θυμὸν ἢ μετ' ἀλλήλων ἀμιλλα καὶ τὸ Φιλόνειμον ἔτος ἔτεο τὰς ἀγαθὰς, ζῆλον ἀλλήλοισι καλῶν ἔργων ἐμβάλλουσας ⁵, ἀφελιμωτάτας εἰς κοινὸν ἔργον εἶναι καὶ προθυμοτάτας.

XX. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν

¹ R. ad h. v. — „quaenam illa est? num Harmonia? hanc deam Thebani in urbe sua natam aiebant, si fatis tuto id ex hoc loco colligo.“

² V. διαλελυμένης πᾶν, & in seq. Anon. dat μειγμένων οὐ τὸν φαυλοτέρων. In vulgatis locus ita extat: διαλελυμένης, καὶ παρὰ πολὺ μειγμένον ἢ τὸ φαυλότερον. Uti nunc legitur, R. dedit.

³ Ita R. dedit: pro semet ipsis, pro corporibus suis. Vulg. περὶ αὐτὸν.

⁴ V. ἐκπίπτοντες. R. quaerit, num μᾶλλον ἐκπίπτοντες, fortius incumbentes in juga?

⁵ R. ita dedit. Vulg. ὄντας. Anon. ἐνόντας.

ἔτι εἰρήνην συνθέμενοι, πρὸς μόνους Θηβαίους ἐξήνεγκαν
 τὸν πόλεμον, ἐνεβεβλήκει δὲ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς,
 ἄγων ὀπλίτας μυρίας, ἵππεῖς δὲ χίλις· ὁ δὲ κίνδυνος
 ἔπερι ἦν πρότερον ἦν Θηβαίοις, ἀλλ' ἀντιπρὸς ἀπειλή
 καὶ καταγγελία διοικισμῶ, καὶ φόβος, οἷος ἄπα τὴν
 Βοιωτίαν κατεῖχεν· ἐξῶν μὲν ἐκ τῆς οἰκίας ὁ Πελο-
 πίδας, καὶ τῆς γυναικὸς ἐν τῷ προπέμπειν δακρυόσεως,
 καὶ παρακαλήσεως σώζειν ἑαυτὸν· Ταῦτα, εἶπεν, ὦ
 γυναῖ, τοῖς ἰδιώταις ἀεὶ ¹ χρὴ παραινεῖν, τοῖς δ' ἄρχα-
 σιν, ὅπως τὰς ἄλλας σώζωσιν. ἔλθων δ' εἰς τὸ στρατό-
 πεδον, καὶ τὰς Βοιωτάρχας καταλαβὼν ἔχ' ὁμογνωμο-
 νῆντας, πρῶτος Ἐπαμεινώνδα προσέθετο γνώμην, ψη-
 Φιζομένῳ διὰ μάχης ἵεναι τοῖς πολεμίοις, Βοιωτάρχης
 μὲν ἐκ ἀποδεδειγμένος, ἄρχων δὲ τῶ ἱερῶ λόχῳ, καὶ
 πιεσούμενος, ὡς ἦν δίκαιον, ἄνδρα τηλικαῦτα δεδωκότα
 τῇ πατρίδι σύμβολα εἰς τὴν ἐλευθερίαν. ὡς ἔτι ἐδέ-
 δοκτο διακινδυνεύειν, καὶ περὶ τὰ Λευῆτρα τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις ἀντεστρατοπέδευον, ὅψιν εἶδε κατὰ τὰς ὕπνας
 ὁ Πελοπίδας, εὐ μάλα διαταράξασαν αὐτόν. ἔτι γὰρ
 ἐν τῷ Λευκρικῷ πεδίῳ τὰ σήματα ² τῶν τῶ Σιγε-
 δάσθου θυγατέρων, ὡς Λευκρίδας καλεῖται διὰ τὸν τό-
 πον· ἐκεῖ γὰρ αὐταῖς ὑπὸ ξένων Σπαρτιατῶν βιαδεύσασθαι
 συνέβη ταφῆναι. γενομένης δὲ χαλεπῆς ἔτι καὶ πα-
 ρανόμῃ πράξεως, ὁ μὲν πατήρ, ὡς ἐκ ἐτυχεν ἐν
 Λακεδαίμονι δίκης, ἀρὰς κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἀρα-
 σάμενος, ἔσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῖς τάφοις τῶν παρθέ-
 νων. χρησμοὶ δὲ καὶ λόγια τοῖς Σπαρτιάταις ἀεὶ πρῶ-
 Φαινον ³, εὐλαβεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὸ Λευκρικὸν
 μήνιμα ⁴, μὴ πάνυ τῶν πολλῶν συνιέντων, ἀλλ' ἀμφι-
 γνοῦν-

1 R. hanc vocem delendam censet, natam e δεῖ, quod aliis in libris fuit olim loco χρῆ, quod nunc extat.

2 Ita Anon. Junt. Ald. — & R. dedit pro vulg. σώματα.

3 Ita V. & Anon. — Vulg. πρῶφρον.

4 Hac voce denotatur ultio divina, vel clades aliqua publi- ca ab ira deorum impmissa. B.

ἡθροέντων τὸν τόπον· ἐπεὶ καὶ τῆς Λαιωνικῆς πολίχνηον πρὸς τῇ θαλάσῃ Λευκήρον ὀνομάζεται, καὶ πρὸς Μεγάλῃ πόλει τῆς Ἀρκαδίας τόπος ἐστὶν ὀμώνυμος· τὸ μὲν ἔν πάθος τῆτο πολὺ τῶν Λευκήρικῶν ἦν παλαιότερον.

XXI. Ὁ δὲ Πελοπίδας, ἐν τῷ στρατοπέδῳ καταποιμηθεὶς, ἔδοξε τὰς τε παιδᾶς ὄραν περὶ τὰ μνήματα Θρηήσας, καὶ καταρωμένας τοῖς Σπαρτιάταις, τὸν τε Σκέδασον κελεύοντα ταῖς κόραις σφαγᾶσαι¹ παρθένον ξανθὴν, εἰ βέλοιο τῶν πολεμίων ἐπικρατῆσαι. δεινὸν δὲ καὶ παρανόμῃ τῷ προστάγματι αὐτῷ Φανέντος, ἐξανασᾶς ἐκοιμήτο τοῖς τε μάντεσι καὶ τοῖς ἄρχεσιν. ἄν οἱ μὲν ἐν εἶῶν παραμελεῖν, ἔδ' ἀπειθεῖν, τῶν μὲν παλαιῶν προφέροντες² Μενοικέα τὸν Κρέοντος, καὶ Μανκαρίαν τὴν Ἡρακλέως· τῶν δ' ὕστερον Φερεκύδην τε τὸν σοφὸν, ὑπὸ Λαικεδαιμονίων ἀναιρεθέντα³, καὶ τὴν δορᾶν αὐτῆ κατὰ τι λόγιον ὑπὸ τῶν βασιλέων Φερεκμένην· Λεωνίδαυ τε τῷ χρησμῷ τρόπου τινα προθυσάμενον ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· ἐτι δὲ τὰς ὑπὸ Θεμισοκλέως σφαιγιαθέντας ἀμνηστῆ Διονύσῳ πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας· ἐκεῖνοις γὰρ ἐπιμαρτυρῆσαι τὰ καταρθώματα⁴. τῆτο δὲ, ὡς Ἀγησίλαου, ἀπὸ τῶν αὐτῶν Ἄγα-

¹ R. ad hanc vocem: „Subaudi αὐτὸν, Pelopidam puta, aut αὐτὰς, Thebanos, prout postea aut βέλοιο servatur, aut βέλοιο in pl. praeferunt: praecipiebat Scedofus Pelopidae, cui ea species somniantii offerebatur, ut si vellet Pelopidas, aut si vellet Thebani vincere, juvenculam flavam immolarent.

² R. mavolt προσφέρ. aut παροφέρ. nihil προσφ. fit latinismus.

³ Subaudi ἐκ χρησμῶ. R.

⁴ R. — „quos omnes rite sanctaeque & cum pace deorum immolatos fuisse, id constare debebant hujus sententiae propugnatores e factorum inscutorum testimoniis.“ Uti & idem ad seq. τῆτο δὲ: „partim quoque, repete tacite e praemissis προφέροντες, exemplum Agésilai, sed partem in contrariam preferentes.

Ἀγαμέμνονι ¹ τόπων ἐπὶ τὰς αὐτὰς στρατευόμενον πολεμίας, ἤτησε μὲν ἢ θεὸς τὴν θυγατέρα σφάγιον, καὶ ταύτην εἶδε ² τὴν ὄψιν ἐν Αὐλίδι κοιμώμενος. ὁ δ' ἐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἀπομαλθακῶς κατέλυσε τὴν στρατείαν ἀδοξον καὶ ἀτελῆ γενομένην. οἱ δὲ τῶναντίον ἀπηγόρευον, ὡς ἔδειν τῶν κρειτόνων καὶ ὑπὲρ ἡμῶς ἀρετὴν ἔσσαν ἔτω βάρβαρον καὶ παράνομον θυσίαν· ἔ γάρ πᾶς Τυφῶνας ἐπέλυσε, ἔδὲ τὰς Γίγαντας ἄρχεν, ἀλλὰ τὸν πάντων πατέρα θεῶν καὶ ἀνθρώπων· δαίμονας δὲ χαίροντας ἀνθρώπων αἵματι καὶ Φόνῳ πιθεύειν μὲν ἴσως ἔστιν ἀβέλτερον· ὄντων δὲ τοιούτων, ἀμελητέον ὡς ἀδυνάτων· ἀδενεία γὰρ καὶ μοχθηρία ψυχῆς ἐμφύεσθαι καὶ παραμένειν τὰς ἀτόπας καὶ χαλεπὰς ἐπιθυμίας.

XVII. Ἐν τοιούτοις ἔν διαλόγοις τῶν πρώτων ὄντων, καὶ μάλιστα τῷ Πελοπίδᾳ διαπορευῆτος, ἵππος ἐξ ἀγέλης καὶ πῶλος ἀποφυγῶσα, καὶ φερομένη διὰ τῶν ὄπλων, ὡς ἦν θέσσα κατ' αὐτὰς ἐπέλυσε ἐπέση, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις θέσαν παρείχεν ἢ τε χροῖα σίλβουσα τῆς χαίτης πυρρότατον, ἢ τε γαυρότης καὶ τὸ σοβαρὸν καὶ τεταρβηκὸς τῆς φωνῆς· Θεόκριτος δὲ ὁ μάντις συμφρονήσας ³ ἀνεβόησε πρὸς τὸν Πελοπίδαν· "Ἦκει σοι τὸ ἱερεῖον, ὦ δαιμόνιε· καὶ παρθέον ἄλλην μὴ περιμένωμεν, ἀλλὰ

tes. Videtur tamen utique nonnihil h. l. deesse. Num τῶναντίον δι' dedit. Allegantes exemplum Agasilai, cum dedecore suo flagitationem Dianae aspernantis; unde illi constare ajebant, hostias humanas a diis expeti, qui iis succenserent, qui sibi poscentibus eas denegassent."

1 V. Ἀγαμέμνονος. Cat. I. v. Frft.

2 scil. Agasilans, quam olim viderat Agamemnon, R.

3 Sic legi voluit H. Steph. & habet V. & R. dedit. „Cum solerter ei, feliciterque & peropportune in mentem venisset suspicari, hanc equulam illam esse κόρην Pelopidae a Seedalo imperatam.“ Vulgo συμφρονήσας.

ἀλλὰ χρῶν δεξάμενος, ἦν ὁ θεὸς δίδωσιν. Ἐν τότε λαβόντες τὴν ἵππον, ἐπὶ τὰς τάφους ἦγον τῶν παρθένων, καὶ κατευξάμενοι καὶ κατασέφαντες, ἐνέτεμνον αὐτοὶ τε χαίροντες, καὶ λόγον εἰς τὸ στρατόπεδον περὶ τῆς ὄψεως τῆ Πελοπίδα καὶ τῆς θυσίας δίδόντες ¹.

XXIII. Ἐν δὲ τῇ μάχῃ, τῆ Ἐπαμεινώνδα τὴν Φάλαγγα λοξὴν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἔλκοντος, ὅπως τῶν ἄλλων Ἐλλήνων ἀπατάτω γένηται τὸ δεξιὸν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τὸν Κλεόμβροτον ἐξώσῃ προσπεσὼν ἀθρόως κατὰ κέρασ, καὶ βιάσάμενος, οἱ μὲν πολέμιοι, καταμαθόντες τὸ γινόμενον, ἤρξαντο μετακινεῖν τῇ τάξει σφᾶσ αὐτὰς, καὶ τὸ δεξιὸν ἀνέπυσσον καὶ περιήγον, ὡς κυλιωσόμενοι καὶ περιβαλῆντες ὑπὸ πλήθους τὸν Ἐπαμεινώνδα. ὁ δὲ Πελοπίδας ἐν τῷ προεξέδραμε, καὶ συσρέφας τὰς τριακοσίας, δρόμῳ φθάνει, πρὶν ἀνατεῖναι τὸν Κλεόμβροτον τὸ κέρασ, ἢ συνάγειν πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ συγκλεῖσαι τὴν τάξιν, ἐκαθεστῶσιν, ἀλλὰ θορυβημένοις δι' ἄλλήλων τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιβολῶν. καὶ οἱ πάντων ἄκροι τεχνῖται καὶ σοφισταὶ τῶν πολεμικῶν ὄντες οἱ Σπαρτιάται, πρὸς ἑδὲν ἔτως ἐπαίδευσον αὐτὰς καὶ συνείδισον, ὡς τὸ μὴ πλανᾶσθαι, μηδὲ ταράττεσθαι, τάξεως διαλυθείσης, ἀλλὰ χρώμενοι πάνσι πάντες ἐπιστάταις καὶ ζευγίταις ², ὅποι ποτὲ συνίστησιν ὁ κίνδυνος καὶ καταλαμβάνοι ³, καὶ συναρμόττειν καὶ

¹ V. δίδοντας. Cat. l. v. Frst.

² Xyl. vertit: *juxta ac post se positi certi ordine milites*. Tudertin. *magistros & decanos*. Schirach: wobei sie sich selbst immer so gut, wie ihre Officiers hätten thun können, zu stellen wußten, und an den Orten, wo Gefahr war, in geschlossener Reihe fochten.

³ R. *sup. καταλαμβάνοντα*, in indic. & idem velle lesionem Vulcob. *καταλαμβάναν* cenfet. Ad *συναρμόττειν* subaudiendum esse monet *ἑαυτὰς ἀλλήλους*; ad *παραπλησίως* autem, *ὡς εἰ μάχονται ἅμα τοῖς ἐνώθεσιν ἐπιστάταις καὶ ζευγίταις*.

καὶ μάχεσθαι παραπλησίως. τότε δὴ ἢ τῷ Ἐπαμει-
ωνῶδα Φάλαγγ ἐπιφερομένη μόνοις ἐκείνοις, καὶ παραλλ-
λάττωσα τὰς ἄλλας, ὃ τε Πελοπίδας μετὰ τάχους ἀπί-
σε καὶ τόλμης ἐν τοῖς ὅπλοις γενόμενος ¹, συνέχευε ²
τά τε Φρονήματα καὶ τὰς ἐπισήμας αὐτῶν ἔτως, ὡσεὶ
Φυγὴν καὶ Φόνον Σπαρτιατῶν, ὅσον ἔπω πρότερον, γε-
νέσθαι. διὸ τῷ Ἐπαμειωνῶδα βοιωταρχεῖν μὴ βοιωταρ-
χῶν, καὶ πάσης ἡγεμένω τῆς δυνάμεως, μικρᾷ μέρει
ἄρχων, ἴσον ἠνέγκαστο δόξης τῆς νίκης ἐκείνης καὶ τῷ
κατορθώματος.

XXIV. Εἰς μέντοι Πελοπόννησον ἀμφοτέροι βοιω-
ταρχεῖνες ἐνέβαλον, καὶ τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα προσ-
ήγουτο, Λακεδαιμονίων ἀποσήσαντες Ἥλιον, Ἄργος, Ἄρ-
καδίαν σύμπασαν, αὐτῆς ³ τῆς Λακωνικῆς τὰ πλεῖστα.
καίτοι χειμῶνος μὲν ἦσαν αἱ περὶ τροπὰς ἀναιμί· μη-
νὸς δὲ τῷ τελευταίῳ Φθίνουτος ὀλίγοι περιῆσαν ἡμέραι,
καὶ τὴν ἀρχὴν ἔδει παραλαμβάνειν ἐτέρως εὐθύς, ἰσα-
μένε τῷ πρώτῳ μηνὸς, ἢ θνήσκειν τὰς μὴ παραδιδούσας.
οἱ δ' ἄλλοι ⁴ Βοιωτάρχαι καὶ τὸν νόμον δεδιότες τῆτον,
καὶ τὸν χειμῶνα Φεύγοντες, ἀπάγειν ἔσπευδον ἐπ' οἴ-
κῃ τὸ σράτευμα. Πελοπίδας δὲ πρῶτος, Ἐπαμειών-
δα γενόμενος σύμφηφος, καὶ συμπαρορμήσας τὰς πολί-
τας, ἤγεν ἐπὶ τὴν Σπάρτην, καὶ διεβίβαζε τὸν Εὐρώ-
ταν καὶ πολλὰς μὲν ἤρει πόλεις αὐτῶν, πᾶσαν δὲ
τὴν χώραν ἐπόρθει μέχρι θαλάσσης, ἡγόμενος ἐπὶ
μυριάδων Ἑλληνικῆς στρατείας, ἧς ἐλαττον, ἢ δωδέκα-
τον ἦσαν αὐτοὶ Θηβαῖοι μέρος. ἀλλ' ἢ δόξα τῶν ἀν-
δρῶν, ἄνευ δόγματος κοινῆ καὶ ψήφισματος, ἐποίει τὰς
συμμάχους ἔπεσθαι σιωπῇ πάντας ἡγεμένοις ἐκείνοις. ὃ

R 2

γὰρ

¹ R. inavult aut ἐπιγενόμε. aut παραγεν.

² V. συνέχεον.

³ Bg. mavult αὐτῆς ἢ τῆς.

⁴ Bg. mavult οἱ μὲν ἄλλοι, quia sequitur Πελοπίδας δὲ.

γὰρ πρῶτος, ὡς ἔοικε, καὶ κυριότατος νόμος τῷ σώζεσθαι δεομένῳ τὸν σώζειν δυνάμενον ἀρχοῦσα κατὰ φύσιν ἀποδίδωσι. καὶ ἦν ¹, ὥσπερ οἱ πλέοντες ² εὐδίας ἔσης, ἢ παρ' ἀκλήν ὀρμῆνες, ἀσελγῶς προσευεχθῶσι τοῖς κυβερνήταις καὶ θρασέως, ἅμα τῷ χειμῶνα καὶ κίνδυνον καταλαμβάνειν, πρὸς ἐκείνους ἀποβλέψαι, καὶ τὰς ἐλπίδας ἐν ἐκείνοις ἔχσαι. καὶ γὰρ Ἀργεῖοι, καὶ Ἥλειοι, καὶ Ἀρκάδες, ἐν τοῖς συνεδρίοις ἐρίζοντες καὶ διαφερόμενοι πρὸς τὰς Θηβαίους ὑπὲρ ἡγεμονίας, ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀγῶνων καὶ παρὰ τὰ δεινὰ τοῖς ἐκείνων ἀλθαιρέτως ³ πειθόμενοι στρατηγοῖς ἠκολούθησαν. ἐν ἐκείνῃ τῇ στρατείᾳ ⁴ πᾶσαν μὲν Ἀρκαδίαν εἰς μίαν δύναμιν συνέσκησαν, τὴν δὲ Μεσσηνίαν χώραν νεμομένων Σπαρτιατῶν ἀποτερόμενοι, τὰς παλαιὰς Μεσσηνίας ἐκάλεσαν καὶ κατήγον, Ἰθάμην συνοικίσασατες. ἀπίοντες δ' ἐπ' οἴκῃ διὰ Κεγχρεῶν, Ἀθηναίους ἐνίκων ἐπιχειροῦντας ἀψιμαχεῖν περὶ τὰ σενά, καὶ κωλύειν τὴν πορείαν.

XXV. Ἐπὶ δὲ τέτοις οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὑπερηγάπων τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν τύχην ἐθαύμαζον. ὁ δὲ συγγενὴς καὶ πολιτικὸς φίλος, ἅμα τῇ δόξῃ τῶν ἀνδρῶν συναυξόμενος, ἔ καλῶς, ἀδὲ πρεπέσας ὑποδοχὰς παρεσκεύαζεν αὐτοῖς. θανάτῃ γὰρ ἀμφοτέροι διίκας ἐφυγον ἐπανελθόντες, ὅτι, τῷ νόμῳ κελεύοντος ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ παραδέναι τὴν βοιωταρχίαν ἑτέροις, ὃν Βενιά-

τιον

1 V. καὶ ὥσπερ. Cat. I. Frst. Ad hunc locum saltim haec lectio V. transferenda videtur, quae vitiose ad seqq. datur. Idem ibid. καὶ γαλήνην pro καὶ κίνδυνον; ἀποβλέψαι, pro ἀποβλέπαι; uti & absque dubio ἔχσαι, quod male impressum videtur ἔχσαι.

2 Schirach praecise vertit *Maurosen*. Haud video, cur? — Certe Argivi, Elei, Arcades non ii fuerunt, ut in comparatione, qua Plutarchus bene utitur, hac expressione sit opus.

3 R. quaerit, num αὐθαιρέτως?

4 Ita ex conjectura Bryani R. dedit. Vulgo στρατιῶν.

των ὀνομάζεσι, τέτταρας ὄλας προτεπεβάλοντο μῆνας, ἐν οἷς τὰ περὶ Μεσσήνην καὶ Ἀρκαδίαν καὶ τὴν Λακωνικὴν διώκησαν. εἰσήχθη μὲν ἔν πρότερος εἰς τὸ διασηρίον Πελοπίδας, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκινδύνευσεν· ἀμφοτέροι δ' ἀπελύθησαν. τὸ δὲ συνοφάνημα καὶ τὴν πείραν Ἐπαμεινώνδας ἠνεγκε πρῶως, μέγα μέρος ἀνδρείας καὶ μεγαλοψυχίας τὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀνεξικανίαν ποικέμενος. Πελοπίδας δὲ, καὶ Φύσει θυμοειδέτερος ὢν, καὶ παροξυνόμενος ὑπὸ τῶν Φίλων ἀμύνασθαι τὰς ἐχθρὰς, ἐπελάβετο τοιαύτης αἰτίας. Μενεκλείδας ὁ ῥήτωρ ἦν μὲν εἰς τῶν μετὰ Πελοπίδα καὶ Μέλωνος εἰς τὴν Χάρωνος οἰκίαν συνελθόντων· ἐπεὶ δὲ τῶν ἴσων ἐκ ἤξιζτο παρὰ τοῖς Θηβαίοις, δεινότετος μὲν ἂν λέγειν, ἀδόλαστος δὲ καὶ καιοήθης τὸν τρόπον, ἐχρήτη τῇ Φύσει πρὸς τὸ συνοφάνειν καὶ διαβάλλειν τὰς κρείττους, ἐδὲ μετὰ δίκην ἐκείνην παυσάμενος. Ἐπαμεινώνδα μὲν ἔν ἐξέειρεσε τῆς βιοωταρχίας, καὶ κατεπολιτεύσατο πολὺν χρόνον· Πελοπίδα δὲ πρὸς μὲν τὸν δῆμον ἐκ ἔχουσε διαβαλεῖν, ἐπεχειρεῖ δὲ συγκυρᾶσαι τῷ Χάρωνι ¹. καὶ, κενὴν τινα τῷ Φθόνου παραμυθίαν ἐχοῖτος, ἂν ἂν αὐτοὶ μὴ δύνανται βελτίως Φανῆναι, τάττας ἀμωσγέπως ἐτέρων ἀποδείξωσι κινήας, πολὺς ἦν πρὸς τὸν δῆμον αὖξων τὰ τῷ Χάρωνος ἔργα, καὶ τὰς στρατηγίας τὰς ἐκείνου καὶ τὰς νίκας ἐγνωμιάζων. τῆς δὲ πρὸς Πλαταιᾶς ἵππομαχίας, ἦν πρὸ τῶν Λευκήρικῶν ἐνίκησαν, ἠγαγμένω Χάρωνος, ἐπεχειρήσειν ἀνάστημα τοῖόνδε ποιῆσαι. Ἀνδρονίδης ² ὁ Κυζικηνός, ἐκλαβὼν παρὰ τῆς πόλεως πίνακα γράφαι μάχης ἐτέρας, ἐπέτελει τὸ ἔργον ἐν Θήβαις. γενομένης δὲ τῆς ἀποστάσεως, καὶ τῷ πολέμῳ συμπροσόντος, ἐ πολὺ τῷ τέλει ³

R 3

ἔχειν

¹ V. 7ῶ κρίνω. Cat. l. v. Frft. Sequens κενὴν R. dedit pro vulg. κοινὴν; pro δύνωνται V. δύνανται; Cat. l. v. Frft. — ἀμωσγέπως R. dedit pro ἄλλως γέ πως.

² Tudertinus vertit *Androclides*.

³ Ita, consentiente Bryano, R. dat ex V. Vulgo τέλος.

ἔχειν ἐλλείπουσα τὸν πίνακα παρ' ἑαυτοῖς οἱ Θηβαῖοι κατέχον. τῆτον ἔν ὃ Μενεκλείδας ἐπεισεν ἀναδείξας ἐπιγράψαι τὸνομα τῆ Χάρωνος, ὡς ἀμαυρώσω τὴν Πελοπίδα καὶ Ἐπαμεινώνδα δόξαν. ἦν δ' ἀβέλτερος ἢ Φιλοτιμία, παρὰ τοσούτους καὶ τηλικύτους ἀγῶνας ἐνός ἔργου καὶ μιᾶς νίκης ἀγαπωμένης ¹, ἐν ἣ Γεράνδαν ² τινὰ τῶν ἀσῆμων Σπαρτιατῶν, καὶ τεσσαράκοντα μετ' αὐτῆ πεσεῖν, ἄλλο δ' ἐδὲν μέγα πραχθῆναι λέγασιν. τῆτο τὸ ψήφισμα γράφεται Πελοπίδας παρανόμων ³, ἰχυριζόμενος, ὅτι Θηβαίοις ἔ πατριον ἦν ἰδίᾳ κατ' ἄνδρα τιμᾶν, ἀλλὰ τῇ πατρίδι κοινῶς ⁴ τὸ τῆς νίκης ὄνομα σώζειν. καὶ τὸν μὲν Χάρωνα παρὰ πᾶσαι τὴν δίηθη ἐγκωμιάζων ἀφθότως διετελέσε· τὸν δὲ Μενεκλείδαν βάσκανον καὶ πονηρὸν ἐξελέγχων, καὶ τὰς Θηβας ἐρωτῶν, εἰ μηδὲν αὐτοῖς καλὸν πέπρακται. ὁ δὲ Μενεκλείδας ⁵ ζημιᾶται χρήμασιν, ἃ μὴ δυνάμενος ἐκλίσαι διὰ πληθῆος, ὑπερον ἐπεχείρησε κινῆσαι καὶ μετασῆσαι τὴν πολιτείαν. ταῦτα μὲν ἔν ἔχει ⁶ τινὰ καὶ τῆ βίᾳ ἀποδεώρησιν.

XXVI.

¹ V. ἀγομένης. Hinc Br. susp. ἀγαμένης. R. quaerit, num ἀναρτωμένη, in nominat. ut ad Φιλοτιμίαν redeat? *concepit suspensa ex uno certamine*, h. e. uni infixa, in eo uno acquiescens.

² Br. susp. aut Γεράδαν, ut in Lyc. aut Γεραδάταν, ut in Apophth. cum idem esse nomen videatur varie scriptum.

³ V. παρὰ νᾶν. Cat. l. v. Frft.

⁴ R. ad h. v. — „imo vero κοινώσασι, i. e. κοινῶν καὶ ἄτω σώζειν, sed victoriae nomen universae patriae communicatum conservare.

⁵ In vulg. ita legitur: ὃ μὴ Μενεκλείδαν ζημιῶσαι. Hinc Xyl. locum mancum esse putavit, nec nisi optimi alicujus libri ope emendandum. Br. susp. ὡς Μενεκλείδαν. Palmer. ὃ μὲν Μενεκλείδας ζημιῶται. R. δὲ pro μὲν illius dedit, pro ζημιῶσαι vulgari etiam ἐζημιῶσαι effici potuisse censens.

⁶ V. ἔχειν. Cat. l. v. Frft.

XXVI. Ἐπεὶ δ' Ἀλεξάνδρῳ, τῷ Φερῶν τυράννῳ, πολεμῶντος μὲν ἐν προδήλῳ πολλοῖς Θεσσαλῶν, ἐπιβλεούοντος δὲ πᾶσιν, ἐπρέσβευσαν εἰς Θήβας αἱ πόλεις στρατηγὸν αἰτέμεναι καὶ δύναμιν, ὧν ὁ Πελοπίδας, τὸν Ἐπαμεινώνδαν τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πράξεις¹ διοικεῖν, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπέδωκε καὶ προσένειμε τοῖς Θεσσαλοῖς, μήτε τὴν ἰδίαν ἐπιστήμην καὶ δύναμιν ἀργᾶσαν περιορᾶν ὑπομένων, μήτε, ὅπως πάρεσιν Ἐπαμεινώνδας, ἑτέροις δεῖσθαι στρατηγῶν νομίζων. ὡς ἔν ἐσράτευσεν ἐπὶ Θεσσαλίαν μετὰ δυνάμεως, τὴν τε Λάρισσαν εὐθύς παρέλαβε, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐλθόντα καὶ δεόμενον διαλάττειν ἐπειρᾶτο, καὶ ποιεῖν ἐν τυράννῳ πρῶτον ἄρχοντα τοῖς Θεσσαλοῖς καὶ νόμιμον. ὡς δ' ἦν ἀνήκεστος καὶ θηριώδης, καὶ πολλὴ μὲν ἰσχύς αὐτῷ, πολλὴ δ' ἀσέλγεια καὶ πλεουεξία κατηγορεῖτο, τραχυνομένῳ τῷ Πελοπίδῃ πρὸς αὐτὸν καὶ χαλεπαίνοντος, ἀποδράς ὤχετο μετὰ τῶν δορυφόρων. ὁ δὲ Πελοπίδας ἄδειάν τε πολλὴν ἀπὸ τῶν τυραννῶν Θεσσαλοῖς ἀπολιπὼν, καὶ πρὸς Ἀλλήλους ὁμόνοιαν, αὐτὸς εἰς Μακεδονίαν ἀπήγε, Πτολεμαῖς² μὲν Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεύοντι τῶν Μακεδόνων πολεμῶντος, ἀμφοτέρων δὲ μεταπεμπόμενων ἐνεῖνον, ὡς διαλλακὴν καὶ δικαστὴν καὶ σύμμαχον καὶ βοηθὸν τῷ δοκῶντος ἀδικεῖσθαι γενησόμενον. ἐλθὼν δὲ καὶ διαλύσας τὰς διαφορὰς, καὶ καταγαγὼν τὰς Φεύγοντας, ὄμηρον ἔλαβε τὸν ἀδελφὸν τῷ βασιλέως, Φίλιππον, καὶ τριάκοντα παῖδας ἄλλους τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ κατέστησεν εἰς Θήβας, ἐπιδειξάμενος τοῖς Ἕλλησιν, ὡς πρόβῳ δίκηει τὰ Θηβαίων πράγματα τῇ δόξῃ τῆς δυνάμεως, καὶ τῇ πίσει τῆς δικαιοσύνης. ἔτος ἦν Φίλιππος ὁ

R 4

τοῖς

¹ R. *supr.* πράξεις προελάμενον (aut γαχθέντα) διοικεῖν.

² Is est Ptolemaeus, Alorites cognomine, frater hujus Alexandri & Philippi, filius Amyntae, qui deinde, fratre necato, regnum Macedoniae obtinuit. Diod. l. XV. Xyl.

τοῖς Ἑλλήσιν ὕπερον πολεμήσας ὑπὲρ τῆς ἑλευθερίας, τότε δὲ παῖς ὢν ἐν Θήβαις παρὰ Παμμένει διαίταν εἶχεν. ἐκ δὲ τάτε καὶ ζηλωτῆς γεγυῖναι ἔδοξεν Ἐπαμεινώνδῃ, τὸ περὶ τὰς πολέμας καὶ τὰς στρατηγίας δραστήριον ἴσως κατανοήσας, ὃ μικρὸν ἦν τῆς τῷ ἀνδρὸς ἀρετῆς μόριον· ἐγγρατείας δὲ καὶ δικαιοσύνης καὶ μεγαλοψυχίας καὶ πραότητος, οἷς ἦν ἀληθῶς μέγας ἐκείνος, ἔδδεν ἕτε Φύσει Φίλιππος, ἕτε μιμήσει μετέχε.

XXVII. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν τῶν Θετταλῶν αἰτιωμένων τὸν Φεραῖον Ἀλέξανδρον, ὡς διαταράττοντα τὰς πόλεις, ἀπεσάλη μετ' Ἰσμηνίε πρεσβεύων ὁ Πελοπίδας· καὶ παρῆν ἕτ' οἴκοθεν ἄγων δύναμιν, ἕτε πόλεμον προσδοκήσας, αὐτοῖς δὲ τοῖς Θετταλοῖς χρῆσθαι πρὸς τὸ κατεπεῖγον τῶν πραγμάτων ἀναγκαζόμενος. ἐν τῷ τῷ δὲ πάλιν τῶν κατὰ Μακεδονίαν ταραττομένων· ὁ γὰρ Πτολεμαῖος ἀνηγήκει τὸν βασιλέα, καὶ τὴν ἀρχὴν κατέχευ, οἱ δὲ Φίλοι τῷ τεθνηκότος ἐκάλεν τὸν Πελοπίδαν· βεβλόμενος μὲν [ἐν¹] ἐπιφανῆσαι τοῖς πράγμασιν, ἰδίως δὲ στρατιώτας ἔνι ἔχων, μισοφόρος τινὰς αὐτίθεν προσλαβόμενος, μετὰ τῶν εὐθὺς ἐβάδιζεν ἐπὶ τοῦ Πτολεμαίου· ὡς δ' ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο, τὸς μὲν μισοφόρος Πτολεμαῖος χρημασι διαφθείρας ἐπέσειεν ὡς αὐτὸν μετασῆναι· τῷ δὲ Πελοπίδῃ τὴν δόξαν αὐτὴν καὶ τὸνομα δεδοικώς, ἀπήνησεν ὡς κρείσσοι, καὶ δεξιωσάμενος καὶ δεηθεὶς, ὁμολόγησε τὴν μὲν ἀρχὴν τοῖς τῷ τεθνηκότος ἀδελφοῖς διαφυλάξειν, Θεβαίοις δὲ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν ἔξειν καὶ Φίλον· ὁμῆρας δ' ἐπὶ τῶν τῶν υἱὸν Φιλόξενον ἔδανε, καὶ πενήμοντα τῶν ἐταίρων. τῶν μὲν ἔνι ἀπέσειλεν εἰς Θήβας ὁ Πτολεπίδας· αὐτὸς δὲ βαρέως φέρων τὴν τῶν μισοφόρων

¹ R. hanc particulam ut officientem constructioni unciis includit.

ρων προδοσίαν, καὶ πυνθανόμενος, τὰ πλείεσα τῶν χρημάτων αὐτοῖς, καὶ παιδᾶς καὶ γυναΐκας ἀποκειῖναι περὶ Φάρσαλον, ὥσε, τέτων κρατήσας, ἱκανὴν δίκην, ἢν καθύβρισαι ¹, λήψεται, [καὶ] συναγαγὼν τῶν Θεσσαλῶν τινὰς, ἤκειν ² εἰς Φάρσαλον. ἀρτίως δ' αὐτῆ παρ-ελληλυθίτος, Ἀλέξανδρος ὁ τύραννος ἐπεφάνετο μετὰ τῆς δυνάμεως. καὶ νομίσαντες οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν, ἀπολογησόμενον ἤκειν, ἐβάδιζον αὐτοὶ πρὸς αὐτὸν, ἐξέ-λη μὲν ὄψα καὶ μισαιφόνον εἰδότες, διὰ δὲ τὰς Θήβας καὶ τὸ περὶ αὐτὰς ἀξίωμα καὶ δόξαν ἐδὲν ἂν παθεῖν προσδοκῆσαντες. ὁ δ' ὡς εἶδεν ἀνόπλους καὶ μόνους προσιόν-τας, ἐπεινὸς μὲν εὐθύς συνέλαβε, τὴν δὲ Φάρσαλον κατέχευε. Φρίκην δὲ καὶ φόβον ἐνεργάσατο τοῖς ὑπηκόοις πᾶσιν, ὡς γε ³ μετὰ τηλικαύτην ἀδικίαν καὶ τόλμαν, ἀφειδήσων ἀπάντων, καὶ χρησόμενος ἔτω τοῖς παραπίπτουσι ἀνθρώποις καὶ πράγμασι, ὡς τότε γε ⁴ κομιδῇ τὸν ἑαυτῆ βίον ἀπεγναυῶς.

XXVIII. Οἱ μὲν ἔν Θηβαῖοι ταῦτ' ἀνέσαντες, ἔφερόν τε βαρέως, καὶ σρατιάῳ ἐξέπεμπον εὐθύς, δι' ὄργην τινα πρὸς τὸν Ἐπαμεινώνδαν, ἐτέρως ἀποδείξαντες ἀρχούσας. τὸν δὲ Πελοπίδαν εἰς τὰς Φεράς ἀπαγαγὼν ὁ τύραννος, τὸ μὲν πρῶτον εἶα τὰς βελομένους αὐτῷ διαλέγεσθαι, νομίζων ἔλεεινὸν γεγονέναι καὶ ταπεινὸν ὑπὸ τῆς συμφορᾶς. ἐπεὶ δὲ τὰς μὲν Φεραίους ὁ Πελοπίδας ὀδυρομένους παρεκάλει θάρσειν, ὡς νῦν μάλισα δάσσαντος τῆ τυράννου δίκην, πρὸς δ' αὐτὸν ἐνεῖνον ἀποσειλας, ἔλεγεν, ὡς ἔτοπός ἐστι τὰς μὲν ἀθλίους πολίτας

R 5

καὶ

1 R. mavult καθύβρισσο, in plusq. Idem seq. καὶ mavult abesse. & uncis inclusit.

2 Anon. ἤγεν.

3 Anon. ὥσε.

4 R. quid ᾧτε γε sibi velint, se non intelligere, fatetur, cum, omissis illis vocabulis, sententiae nihil decedat. Quaerit, num aliis in libris ᾧ ᾧέλλον fuerit, in aliis eadem sententia κομιδῇ; & hinc confusa illa vulgata?

καὶ μηδὲν ἀδιπνῶντας ὁσημέραι εὐρεβλῶν καὶ Φονεύων, αὐτῶ δὲ Φειδόμενος, ὃν μάλιστα γινώσκει τιμωρησόμενον¹ αὐτὸν, ἄνπερ διαφύγη. Θαυμάσας τὸ Φρόνημα καὶ τὴν ἄδειαν αὐτῶ. Τί δὲ, Φησί, σπεύδει Πελοπίδας ἀποθανεῖν; κῆκεῖνος ἀκίστας. Ὅπως, εἶπε, σὺ τάχιον ἀπολῆ, μᾶλλον, ἢ νῦν, Θεομισθῆς γενόμενος. ἐκ τέττε διεκώλυσεν ἐντυγχάνειν αὐτῶ τὰς ἐκείας. ἢ δὲ Θήβη, θυγάτηρ μὲν Ἰάσονος ἕσα, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρα, πυνθανομένη παρὰ τῶν Φυλατῶντων Πελοπίδαν τὸ θαρραλέον αὐτῶ καὶ γενναῖον, ἐπεθύμησεν ἰδεῖν τὸν ἄνδρα καὶ προσειπεῖν. ὡς δ' ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἄτε δὴ γυνὴ, τὸ μὲν μέγεθος τῶ ἤθεος² ἐκ εὐδύς ἐν τοσαύτη συμφορῶ κατεῖδε, κερῶ δὲ καὶ σολῆ καὶ διαίτη τεκμαιρομένη λυπρὰ καὶ μὴ πρέπουσα τῇ δόξῃ πάχειν αὐτὸν, ἀπεδάκρυσε. τὸ μὲν³ πρῶτον ἀγνοῶν ὁ Πελοπίδας, τίς εἴη γυναικῶν, ἐθαύμαζεν, ὡς δ' ἔγνω, προσηγόρευσε αὐτὴν πατρόθεν. ἦν γὰρ τῶ Ἰάσονι συνηθῆς καὶ φίλος. εἰπάσης δὲ ἐκείνης. Ἐλεῶ σε τὴν γυναικίκα. Καὶ γὰρ ἐγὼ σε, εἶπεν, ὅτι ἄδετος ἕσα ὑπομένεις Ἀλέξανδρον. ἔτος ἐθιγέ πως ὁ λόγος τῆς γυναικός. ἐβαρύνετο γὰρ τὴν ἰσότητα καὶ τὴν ὑβριν τῶ τυράννε, μετὰ τῆς ἄλλης ἀσελγείας καὶ τὸν νεώτατον αὐτῆς τῶν ἀδελφῶν παιδικὰ πεποιημένε. διὸ καὶ συνεχῶς φοιτῶσα πρὸς τὸν Πελοπίδαν, καὶ παρρησιαζομένη περὶ ὧν ἔπαχευ, ὑπεπίπλατο⁴ θυμῶ καὶ Φρονήματος καὶ δυσμενείας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.

XXIX. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Θετταλίαν ἐμβαλόντες ἔπραξαν ἔδεν, ἀλλὰ δι' ἀπειρίαν, ἢ δυσυχίαν, αἰχρῶς ἀνεχώρησαν, ἐκείνων μὲν
ἐκα-

¹ V. Τιμωρήσομαι. Cat. I. v. Frft.

² Ita Anon. Vulg. εἶδες, quod jam Xyl. male scriptum pro ἤθεος censuit. R. susp. ἀνδρός.

³ H. Steph. addendum censuit καὶ ante τὸ μὲν.

⁴ V. ὑπεπίπλατο. Cat. I. v. Frft.

ἔκασον ἢ πόλις μυρίαῖς δραχμαῖς ἐζημίωσεν, Ἐπαμεινώδαν δὲ μετὰ δυνάμειος ἀπέστειλεν ¹. εὐθύς ἔν κίνησις τε μεγάλη Θετταλῶν ἦν, ἐπαιρομένων πρὸς τὴν δόξαν τῆ στρατηγῆς, καὶ τὰ πράγματα τῆ τυράννης ῥοπῆς ἐδεῖτο μικρᾶς ἀπολωλέναι· τοσῶτος ἐνεπεπλώκει Φόβος τοῖς περὶ αὐτὸν ἡγεμόσι καὶ Φίλοις, τασαύτη δὲ τὰς ὑψηλὰς ὁρμῆ πρὸς ἀπόσασιν εἶχε, καὶ χαρὰ τῆ μέλλοντος ², ὡς νῦν ἐποψομένους δίκην διδόντα τὸν τύραννον. ἔ μὴν ἀλλ' Ἐπαμεινώδας τὴν αὐτῆ δόξαν ἐν ὑσέρῳ τῆς Πελοπίδα σωτηρίας τιθέμενος, καὶ δεδοικώς, μὴ, τῶν πραγμάτων ταραχθέντων, ἀπογνῶς ἑαυτὸν Ἀλέξανδρος, ὡσπερ Θηρίον ³, τράπηται πρὸς ἐμείνον, ἐπιωρεῖτο τῷ πολέμῳ, καὶ κύκλω περιῶν, τῆ παρασκευῆ καὶ τῆ μελλήσει κατεσκευάζε καὶ συνέσπελλε τὸν τύραννον, ὡς μήτε ἀνεῖναι ⁴ τὸ αὐθάδες αὐτῆ καὶ θρασυόμενον, μήτε τὸ πικρὸν καὶ θυμοειδὲς ἐξερεθίσαι· πυνθανόμενος τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ὀλιγαρίαν τῶν καλῶν καὶ δικαίων, ὃς ⁵ ζῶντας μὲν ἀνθρώπους κατάρτυεν, ἑτέροις δὲ δέρματα σαῶν ἀγρίων καὶ ἄρῆων περιτιθεῖς, καὶ τὰς θηρευτικὰς ἐπάγων κύνας, διέσπα καὶ κατηκόντιζε, παιδιᾶ ταύτη χρώμενος. Μελιβοῖα δὲ καὶ Σκοτῶση, πόλεσιν ἐνσπόνδοις καὶ Φίλαις, ἐκκλησιαζέ-
σαις

¹ Ita secundum Anon. Junt. & Ald. dedit R. pro vulg. ἀπέστειλεν. Utraque editio paulo ante dat ἐζημίωσαν. Hinc & Br. ἀπέστειλεν legi posse censuit, ita ut ἡ πόλις tanquam nomen multitudinis pluralem regat. Pro seq. κίνησις 7e Anon. κίνησις 7is.

² Teste H. Steph. antea legebatur: τασαύτη δὲ πρὸς τὰς ὑψηλὰς ὁρμῆ πρὸς ἀπόσασιν εἶχε καὶ χαρὰν 7e μέλλοντος. R. monente χαρὰ est ἔλπις χαρᾶς γέμισσα, vel ἔλπις μετὰ χαρᾶς. Idem in seq. susp. ὡς νῦν γὰρ δὴ ἐποψ. V. ἐπιψομένοις pro ἐποψομένους. Cat. l. v. Frst.

³ V. Θηρίσις. Ibid.

⁴ R. susp. συντεῖναι, vel ἐντεῖναι, ut neque intenderet ejus ferociam, aut ἀνεγείρειν.

⁵ R. de suo dedit pro vulg. ὡς.

σαις περιήσας ἅμα τὰς δορυφόρας, ἠβηδὸν ἀπέσφαξε. τὴν δὲ λόγχην, ἣ Πολύφρονα τὸν θεῖον ἀπέκλεινε, καθερεύσας καὶ κατασέψας, ἔθυσεν ὡσπερ θεῶν¹, καὶ Τύχωνα προσηγόρευεν. τραγωδῶν δὲ ποτε θεόμενος Εὐριπίδῃ Τρωάδας ὑποκρινόμενον, ὤχετο ἀπὼν ἐκ τῆς θεάτρης, καὶ πέμψας πρὸς² αὐτὸν ἐκέλευε θάρσειν, καὶ μηδὲν ἀγωνίζεσθαι διὰ τῆτο χειρόν. ἔ γὰρ ἐκεῖνος καταφρονῶν ἀπελθεῖν, ἀλλ' αἰχυνόμενος τὰς πολίτας, εἰ μηδένα πώποτε τῶν ὑπ' αὐτῷ φονευομένων ἠλεητικῶς, ἐπὶ τοῖς Ἐκάβης καὶ Ἀνδρομάχης ναοῖς ὀφθησεται δακρύων. ἔτος μέντοι τὴν δόξαν αὐτὴν καὶ τένομα καὶ τὸ πρόσημα τῆς Ἐπαμεινώνδῃ στρατηγίας καταπλαγείς,

Ἐπὶ τῆς ἀλέκτωρ δέλου³ ὡς κλίνας πλερόν. καὶ τὰς ἀπολογησομένους ταχὺ πρὸς αὐτὸν ἔπεμπεν. ὁ δὲ συνθέσθαι μὲν εἰρήνην καὶ Φιλίαν πρὸς τοιοῦτον ἄνδρα Θηβαίοις ἔχ' ὑπέμενε. σπεισάμενος δὲ τριακονθημέρους ἀνοχὰς τῆς πολέμου, καὶ λαβὼν τὸν Πελοπίδαν καὶ τὸν Ἴσμηνίαν, ἀνεχώρησεν.

XXX. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων αἰδόμενοι πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα πρέσβεις ἀναβαίνουσας ὑπὲρ συμμαχίας, ἔπεμψαν καὶ αὐτοὶ Πελοπίδαν, ἄριστον βεβησάμενον πρὸς τὴν δόξαν αὐτῷ. πρῶτον μὲν γὰρ ἀνέβαινε διὰ τῶν βασιλέως ἐπαρχῶν, ὀνομαστὸς ἂν καὶ περιβόητος. ἔ γὰρ ἡρέμα διήηλε τῆς Ἀσίας, ἔδ' ἐπὶ μικρὸν, ἣ δόξα τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγώνων, ἀλλ' ὡς ὁ πρῶτος περὶ τῆς⁴ ἐν
Λεύ-

¹ non avunculo, sed hastae suae. R. Schirach vertit: und widmete sie unter dem Namen Tychon als ein Heiligthum den Göttern.

² V. κατ' αὐτὴν. Cat. l. v. Frft.

³ Ita V. & Anon. Vulgo δῆλος.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. ὡς πρῶτος ἐπὶ τῆς. Junt. dat ἐπὶ τοῖς.

Λεύκροισι μάχης ἐξέδραμε λόγος, αἰετινος καινῶ προστιθεμένῃ κατορθώματος, αὐξανομένη καὶ ἀναβαίνουσα πορρωτάτω κατέχευε· ἔπειτα τοῖς ἐπὶ θύραις σατράπαις καὶ στρατηγοῖς καὶ ἡγεμόσιν ὄφθει, θαῦμα καὶ λόγον παρέχευε, ὡς ἕτος ἀνὴρ ἐστὶν ὁ γῆς καὶ θαλάσσης ἐκβαλῶν Λακεδαιμονίης, καὶ συσεύλας ὑπὸ τὸν Ταύγετον¹ καὶ τὸν Εὐρώταν τὴν Σπάρτην, τὴν ὀλίγον ἔμπροσθεν βασιλεῖ τῶ μεγάλῳ καὶ Πέρσαις δι' Ἀγησιλάου τὸν περὶ Σάσων καὶ Ἐμβατάνων² ἐπαραμένην πόλεμον. ταῦτ' ἐν³ ὁ Ἀρταξέρξης ἔχαιρε· καὶ τὸν Πελοπίδαν ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζε τῇ δόξῃ⁴, καὶ μέγαν ἐποίει ταῖς τιμαῖς, ὑπὸ τῶν μεγίστων εὐδαιμονίζεσθαι καὶ θεραπεύεσθαι βυλόμενος δοκεῖν· ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὄψιν αὐτῶ εἶδε, καὶ τὰς λόγους κατενόησε, τῶν μὲν Ἀττικῶν βεβαιωτέρως, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ἀπλεστέρας ὄντας, ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε· καὶ πάθος βασιλικὸν παθὼν, ἐν ἀπεκρίψατο τὴν πρὸς τὸν ἀνδρα τιμὴν, ἐδ' ἔλαθε τὰς ἄλλας πρέσβεις πλείον νέμων ἐπεινώ. καίτοι δοκεῖ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων Ἀνταλκίδαν τιμῆσαι τὸν Λακεδαιμόνιον, ὅτι τὸν σέφανον, ὃν πίνων περιέκειτο, βάψας

εἰς

1 Ita legitur ex emend. Xylandri pro τὸν Γέταν; quod in vulgatis extat.

2 V. ἐκ Βατάνων μάχης. Cat. l. v. Frft.

3 R. susp. διὰ ταῦτ' ἐν. Quaerit idem, an χαιρῶν γ; dicatur pro διὰ γ; — an desit ἀκάν post ὁ Ἀρταξ.

4 R. mavult γῆς δόξης, i. e. ἕνεκα γῆς δ. Mihi nec lectiorem receptam, nec hanc R. conjecturam probari, facile fateor. Haud video, quid sit in hac connexionione idearum τὸν Πελοπ. ἔτι μᾶλλον ἐθαύμα. τῇ δόξῃ — nec γῆς δόξης. Cur ἔτι μᾶλλον? An vitiose irreperant hae duae voces ex infra seqq. ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε? Multum cogitavi, an explicandum ἔτι μᾶλλον γῆς δόξης, supra omnem opinionem sive expectationem, uti dicitur μᾶλλον γῆ δόξης, μετῶν γῆς δόξης; — an legendam καὶ τὸν Πελοπίδαν, ὃν ἐκ πολλῶν ἤδη ἐθαύμασε γῆς δόξης, μέγαν ἐποίει ταῖς τιμαῖς? |

εἰς μύρον ἀπέσειλε ¹. Πελοπίδα δὲ ἔτω μὲν ἐν ἐνε-
 τρύφῃσε, δῶρα δὲ λαμπρότατα καὶ μέγιστα τῶν νομιζο-
 μένων ἐξέπεμψε, καὶ τὰς ἀξιώσεις ἐπεκύρωσεν, αὐτο-
 νόμος μὲν εἶναι τὰς Ἑλλήνας, οἰκεῖσθαι δὲ Μεσσηνήν-
 θηβαίους δὲ πατρικὰς φίλους νομιζεσθαι βασιλέως. ταύ-
 τας ἔχων τὰς ἀποκρίσεις, τῶν δὲ δάρων ἕδεν, ὅτι μὴ
 χάριτος ἦν σύμβολον καὶ Φιλοφροσύνης, δεξάμενος, ἀνέ-
 ζευξεν. ὁ καὶ μάλισα τὰς ἄλλας πρέσβεις διέβαλε. Τι-
 μαγόραν γὰρ Ἀθηναῖοι κρίναντες ² ἀπέκλειναν, εἰ μὲν
 ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν δωρεῶν, ὀρθῶς καὶ δικαίως. ἔ γὰρ
 μόνον χρυσοῖον, ἐδ' ἀργύριον ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ ³ κλί-
 νην πολυτελεῆ, καὶ σρώτας θεράπουλας, ὡς τῶν Ἑλλή-
 νων ἐν ἐπισταμένων ⁴. ἔτι δὲ βῆς ὀγδοήκοντα καὶ βε-
 κόλως, ὡς δὴ πρὸς ἀρρωσίαν τινὰ γάλακτος βοεῖς δεό-
 μενος. τέλος δὲ κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν ἐν Φορεῖῳ
 νομιζόμενος, καὶ τέσσαρα τάλαντα τοῖς νομιζέσι μισθὸς
 ἐδόθη παρὰ βασιλέως. ἀλλ' ἔοικεν ἔχῃ ἡ δωροδοκία
 μάλισα παροξύναι ⁵ τὰς Ἀθηναίους. Ἐπικράτης γὰρ
 ποτὲ τῶ σκευοφόρου ⁶, μὴτ' ἀρνημένους δῶρα δέξασθαι παρὰ
 βασι-

¹ Subaudi αὐτῷ; eo, quod Artaxerxes coronam roseam,
 suis manibus, capiti suo detraham, cum unguentis mersisset,
 ad Antalcidam misisset, quae erat ingens & eximia honoris at-
 que benevolentiae significatio. R. — Br. adnotat: „si eundem
 innuit hic Noster, qui eodem tempore cum Pelopida in Arta-
 xerxis aula legatione Spartana fungebatur, ut videtur; is a
 Xenoph. Hist. Gr. L. 7. Εὐθυκλῆς vocatur.“ Dacierius autem
 contendit, vitiose a Plutarcho Antalcidam pro Timagora, Athe-
 nienfi legato, dici, utpote cui, teste Xenophonte Hist. gr. l. 6.
 plurimum secundum Pelopidam tribuerit Rex Persarum.

² V. κρίναντες. Cat. l. v. Frft.

³ Hanc lectionem R. e Junt. & Ald. restituit. Vulg. ἀλλὰ τῆς
 κλίην. Eandem jam exhibet Frft.

⁴ scil. κλίην σρωννύαν R.

⁵ V. παροξύναν. Cat. l. v. Frft.

⁶ Palmer. legendum censet τῶ σκευοφόρου ex Harpocrat. in
 Ἐπικράτης, & Aristoph. in Concion. & ibid. Scholiaste. —

βασι-

βασιλέως, ψήφισμά τε γράψειν ¹ Φάσκιοντος, ἀντὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, χειροτονεῖσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἐννέα πρέσβεις πρὸς ² βασιλέα τῶν δημοτικῶν καὶ πενήτων, ὅπως λαμβάνουσι εὐπορώσιν, ἐγέλασεν ὁ δῆμος. ἀλλ' ὅτι Θηβαίοις ἐγεγόνει πάλια, χαλεπῶς ἔφερον, ἔ λογιζόμενοι τὴν Πελοπίδα δόξαν, ὅσων ³ ἦν ῥητορευῶν καὶ λόγων κρείττων, παρ' ἀνθρώπων θεραπεύουσι τὰς τῶν ὅπλων ἀεὶ κρατῆνας.

XXXI. Ἡ μὲν ἔν πρεσβεία τῶ Πελοπίδα προσέθηκεν ἔ μικρὰν εὐνοίαν ἐπανελθόντι, διὰ τὸν Μεσσηνικὴν συνοικισμὸν καὶ τὴν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων αὐτονομίαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῶ Φεραῖς πάλιν εἰς τὴν αὐτῆ ⁴ φύσιν ἀναδραμόντος, καὶ Θεσσαλῶν μὲν ἐκ ὀλίγας περικύπτοντος πόλεις, Φθιώτας δὲ καὶ Ἀχαιῶν ⁵ ἀπανίας καὶ τὸ Μαγνήτων ἔθνος ἔμφερον πεποιημένα· πυνδανόμεναι Πελοπίδαν ἐπανάγειν αἱ πόλεις εὐθύς ἐπρέσβευον εἰς Θήβας, αἰτῶμεναι δύναμιν καὶ στρατηγὸν ἐκείνους. ψηφισαμένων δὲ τῶν Θηβαίων προθύμως, καὶ ταχὺ πάλιν ἐτοίμων γενομένων, καὶ τῶ ⁶ στρατηγῶ περιέξοδον ὄντος, ὁ μὲν ἥλιος ἐξέλιπε, καὶ σκότος ἐν ἡμέρᾳ τὴν πόλιν ⁷ ἔαχεν. ὁ δὲ Πελοπίδας ὄρων πρὸς τὸ
Φάσμα

barbiger, vel prolixam barbam gerens. Eum sequuntur Kind & Schirach. Dacierius quidem defendere conatur lectionem receptam; sed, utroque eodem iudice, minus sufficienter. Conf. Suidas in Ἐπιγράμῃ edit. Küster. & nota Alberti ad Hesych. σακοφόρος. Xyl. vertit *lixā*, cum Crusen. Tudertinus autem: *ciō in quandam expeditionem impedimentorum cura fuit.*

1 R. ita dedit pro vulg. γράψαν.

2 V. κατὰ. Cat. l. v. Frst.

3 Ed. Frst. dat ὅσων.

4 R. ita dedit. Vulg. αὐτὴν.

5 Thessaliae puta, non illos in Peloponneso, vulgo notiores.

6 Articulum hunc addidit R.

7 Quaerit R. num γέν πόλιν, caligo coelum tenuit.

Φάσμα συντεταραγμένους ἅπαντας, ἐκ φοβοῦ δεῖν βιάζεσθαι καταφόβους καὶ δυσέλπίδας ὄντας, ἐδ' ἐναποκινδυνεύειν¹ ἑπτακισχίλις πολίταις· ἀλλ' ἑαυτὸν μόνον τοῖς Θεσσαλοῖς ἐπίδδς, καὶ τριακοσίς τῶν ἰππέων ἐΐθελοντὰς ἀναλαβῶν καὶ ξένους, ἐξώρμησεν, ἕτε τῶν μάντεων ἑάντων, ἕτε τῶν ἄλλων συμπροθυμημένων πολιτῶν. μέγα γὰρ ἐδόκει καὶ πρὸς ἄνδρα λαμπρὸν ἐξ ἕρανῶ γεγονέναι σημεῖον. ὁ δ' ἦν μὲν καὶ δι' ὄργην, ἄν κελύβριστο, θερμότερος ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον· ἤλπίζε δὲ καὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆ νοσῆσαν ἤδη καὶ διεφθαρμένην εὐρήσειν, ἐξ ᾧν διήλεκτο τῇ Θήβῃ. μάλιστα δ' αὐτὸν καὶ² παρεκάλει τὸ τῆς πράξεως κάλλος, ἐπιθυμῆντα καὶ Φιλοτιμῆμενον, ἐν οἷς χρόνοις Λακεδαιμόνιοι Διονυσίῳ, τῷ Σικελίας τυράννῳ, στρατηγὸς καὶ ἄρμοσὰς ἔπεμπον, Ἀθηναῖοι δὲ μισθοδότην Ἀλέξανδρον εἶχον, καὶ χαλκῶν Ἰσασαν ὡς εὐεργέτην, τότε τοῖς Ἑλλήσιν ἐπιδείξαι Θηβαίους μόνους ὑπὲρ τῶν τυραννεμένων στρατευομένους, καὶ καταλύοντας ἐν τοῖς Ἑλλήσι τὰς παρανομίας καὶ βιαίας δυναστείας.

XXXII. Ὡς ἔν εἰς Φάρσαλον ἐλθὼν ἠΐροισεν τὴν δύναμιν, εὐθύς ἐβαδίζεν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ Θηβαίους μὲν ὀλίγους περὶ τὸν Πελοπίδαν ὄραν, αὐτὸς δὲ πλείους ἔχων, ἢ διπλασίους ὀπίτας τῶν Θεσσαλῶν, ἀπήντα πρὸς τὸ Θετίδιον. εἰπόντος δὲ τινος τῷ Πελοπίδᾳ πολλὰς ἔχοντα τὸν τύραννον ἐπέρχεσθαι· Βέλτιον, ἔφη, πλείονας γὰρ νικήσομεν. ἀντιτεινόντων³ δὲ
πρὸς

¹ Ita ex emend. R. Vulgo ἐδὲ ἀποκινδυνεύειν.

² aut hanc particulam R. delendam censet, aut legendum suspicatur μάλιστα δ' αὐτὸν καὶ αὐτὸ παρεκάλει, vel μάλιστα δ' αὐτὸν ἐνῆγε καὶ παρεκ. 7. 7.

³ Hanc lectionem, quam etiam Frft. exhibet, e Junt. & Ald. restituit R. pro vulg. ἀντιτεινόντων. Se tamen dubium esse fatetur, quid sit ἀνατείαναι vel ἀντιτείαναι πρὸς 7ὸ μέσον — num illud μέσον sit 7ῆι ὁδῷ, viæ, quam ambae acies peragebant, ex
adver-

πρὸς τὸ μέσον, κατὰ τὰς καλεμένας Κυνὸς κεφαλὰς, λόφων περικλινῶν καὶ ὑψηλῶν, ὤρμησαν ἀμφοτέροι τέ-
 τας καταλαβεῖν τοῖς πεζοῖς. τὰς δ' ἵππεῖς ὁ Πελοπί-
 δας, πολλὰς κήρυκας ὄντας, ἐφῆμε τοῖς ἵππεῦσι τῶν
 πολεμίων. ὡς δ' ἔτοι μὲν ἐκράτην, καὶ συνεξέπεσον
 εἰς τὸ πεδῖον τοῖς Φεύγαισι, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὠφθη
 τὰς λόφους καταλαβὼν, τοῖς ὀπλίταις ¹ τῶν Θεσσαλῶν
 ὑπερον ἐπερχομένοις, καὶ πρὸς ἰχυρὰ καὶ μετέωρα χω-
 ρία βιαζομένοις ἐμβαλὼν, ἐήεινε τὰς πρώτας, οἱ δ' ἄλ-
 λοι πληγὰς λαβόντες ἐδὲν ἔπρασσαν. κατιδὼν ἔν ² ὁ
 Πελοπίδας, τὰς μὲν ἵππεῖς ἀνεκαλεῖτο, καὶ πρὸς τὸ
 συνηκὸς τῶν πολεμίων ἐλαύνειν ἐκέλευεν. αὐτὸς δὲ
 συνέμιξε δρόμῳ τοῖς περὶ τὰς λόφους μαχομένοις, εὐ-
 θὺς τὴν ἀσπίδα λαβὼν. καὶ διὰ τῶν ὀπιθεῖν ὠσάμενος
 εἰς τὰς πρώτας, τοσαύτην ἐνεποίησε βῆμην καὶ προθυ-
 μίαν ἅπασιν, ὥστε καὶ τοῖς πολεμοῖς ἐτέρους δοκεῖν γεγο-
 νότας καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἐπέρχεσθαι. καὶ δύο μὲν
 ἢ τρεῖς ἀπεκρέσαντο προσβολὰς, ὀρῶντες δὲ καὶ τέτας
 ἐπιβαίνουσας εὐρώσως, καὶ τὴν ἵππον ἀπὸ τῆς διάξεως
 ἀνασρέφασαν, εἶξαν, ἐπὶ στέλος ποιόμενοι τὴν ἀναχώ-
 ρησιν. ὁ δὲ Πελοπίδας, ἀπὸ τῶν ἀκρῶν κατιδὼν ἅπαν
 τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, ἔπα μὲν εἰς φυγὴν τε-
 τραμμένον, ἤδη δὲ θορύβῃ καὶ ταραχῆς ἀναπιμπλάμε-
 νον,

adverso contra semet euntes? an γὰρ πεδίῳ, campī, ut inter-
 pres latinus accepit? an τὸ μέσον sit spatium, quod inter am-
 bo castra adversa est interstitum? περικλινεὶς λόφῳ, ipsi videntur
 esse abrupti. — In tractu illo, in quo sunt sic dictae Kynof-
 kephalae, cum siti essent colles castra adversa dirimentes. V.
 pro κατὰ γὰρ καλ. dat καὶ γὰρ καλ.

1 V. γοῖς λόφοις. Cat. l. v. Frst. forte γοῖς λόχοις.

2 R. ad h. v. ita: „ἔν necessarium quidem non est, sed re-
 dundat quodammodo (hinc enim incipit apodosi) verumtam-
 en non ideo tollendum, sed Plutarcho, qui eo delectatur,
 relinquendum est.“

νον, ἔση, καὶ περιέησεν, αὐτὸν ¹ ζητῶν τὸν Ἀλέξανδρον. ὡς δ' εἶδεν ἐπὶ τῷ δεξιῷ παραδαρβύοντα καὶ συντάττωντα τὰς μισθοφόρους, ἃ κατέχευε τῷ λογισμῷ τὴν ὄργην, ἀλλὰ πρὸς τὴν βλέψιν ἀναφλεχθεὶς, καὶ τῷ θυμῷ παραδὼς τὸ σῶμα καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πράξεως, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ἐξαλλόμενος ἐφέρετο, βοῶν καὶ προκαλέμενος τὸν τύραννον. ἐπεινός μὲν ἔν ἐκ ἐδέξατο τὴν ὄρμην, ἐδ' ὑπέμεινε, ἀλλ' ἀναφυγῶν πρὸς τὰς δορυφόρους, ἐνέκρυψεν ² ἑαυτόν. τῶν δὲ μισθοφόρων οἱ μὲν πρῶτοι συμβαλόντες εἰς χειρας, ἀνευόπησαν ὑπὸ τῷ Πελοπίδῃ, τινὲς δὲ καὶ πληγέντες ἐτελεύτησαν. οἱ δὲ πολλοὶ τοῖς δόρασι πόρρωθεν διὰ τῶν ὄπλων τύπτοντες αὐτὸν κατετραυμάτιζον. ἕως οἱ Θεσσαλοὶ περιπαθῆσαντες ἀπὸ τῶν λόφων δρόμῳ προσεβοήθησαν. ἤδη δὲ πεπληνωτός, οἷ τε ἵππεῖς προσελάσαντες, ὄλην ἐτρέψαντο τὴν Φάλαγγα, καὶ διώξαντες ἐπὶ πλεῖστον, ἐνέπλησαν νεκρῶν τὴν χώραν, πλέον, ἢ τριχίλις, καταβαλόντες.

XXXIII. Τὸ μὲν ἔν Θηβαίων τὰς παρόντας ἐπὶ τῇ τῷ Πελοπίδῃ τελευτῇ βαρέως φέρειν, πατέρα καὶ σωτήρα καὶ διδάσκαλον τῶν μεγίστων καὶ καλλίστων ἀγαθῶν ἀποκαλῶντας ἐνεῖνον, ἃ πάνυ θαυμαστὸν ἦν. οἱ δὲ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι, πᾶσαν ἀνθρωπίνην πρέπυσαν ἀρετῇ τιμὴν τοῖς ψηφίσμασιν ὑπερβαλόντες, ἔτι μᾶλλον ἐπεδείξαντο τοῖς πάθεσιν τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα χάριν. τὰς μὲν γὰρ παραγεγονότας τῷ ἔργῳ λέγεσι μῆτε θάρρα θέσθαι, μῆτε ἵππον ἐκχαλιναῶσαι, μῆτε τραῦμα δῆσασθαι

¹ Vulg. ita habent: ἔση, καὶ περιέησεν αὐτὸν, ζητῶν. Bryano maudofus hic locus videbatur, haud intelligenti, quid sit stare & circumstare se ipsum. Hinc sic legendum & distinguendum censuit: ἔση καὶ περιήδησεν, αὐτὸν ζητῶν γ. Ἀλ. Eodem iudice, Tudertinus, haud male: gradum compressit, Alexandrum quaeritans & animo & oculis.

² Subaudi αὐτοῖς. R.

σαδαι πρότερον, ὡς ἐπύθοντο τὴν ἐκείνην τελευτήν, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὄπλων θερμὰς ἰόντας ἐπὶ τὸν νεκρὸν, ὥσπερ αἰδανόμενον, τὰ τῶν πολεμίων κύκλῳ περὶ τὸ σῶμα σωρεύειν λάφυρα, κείραι δὲ ἵππους, κείρεσθαι δὲ καὶ αὐτὰς· ἀπιόντας δὲ πολλὰς ἐπὶ σιγητὰς, μήτε πῦρ ἀνάψαι, μήτε δεῖπνον ἐλέσθαι, σιγὴν δὲ καὶ κατῆφειαν εἶναι τῷ στρατοπέδῳ παντὸς, ὥσπερ ἔνευικημότων ¹ ἐπιφανεσάτην νίκην καὶ μεγίστην, ἀλλ' ἠτλημένων ὑπὸ τῷ τυράννῳ καὶ καταδεδλωμένων. ἐν δὲ τῶν πόλεων, ὡς ἀπηγγέλθη ταῦτα, παρήσαν αἱ τ' ἀρχαί, καὶ μετ' αὐτῶν ἔφηβοι καὶ παῖδες καὶ ἱερεῖς, πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῷ σώματι, τρόπαια καὶ σεφάνους καὶ πανοπλίας χρυσᾶς ἐπιφέροντες. ὡς δ' ἐμελλεν ἐπικυμίζεσθαι τὸ σῶμα, προσελθόντες οἱ πρεσβύτατοι τῶν Θεσσαλῶν ἠτῶντο τὰς Θηβαίους δι' αὐτῶν θάψαι τὸν νεκρὸν. εἰς δ' αὐτῶν ἔλεγεν· Ἄνδρες σύμμαχοι, χάριν αἰτῶμεν παρ' ὑμῶν, κόσμον ἡμῖν ἐπ' ἀτυχίᾳ τοσαύτῃ καὶ παραμυθίαν φέρεσαν. ἔγὰρ ζῶντα Θεσσαλοὶ Πελοπίδαν προπέμπασιν ², ἐδ' αἰδανόμενῳ τὰς ἀξίας τιμὰς ἀποδώσασιν, ἀλλ' ἐὰν ψαῦσαι τε ³ τῷ νεκρῷ τύχωμεν, καὶ δι' αὐτῶν κοσμησάμεν, καὶ θάψαι τὸ σῶμα, δόξομεν ὑμῖν ἐκ ἀπιστεῖν ⁴, ὅτι μείζων ἢ συμφορὰ γέγονε Θετταλοῖς, ἢ Θηβαίοις· ἡμῖν μὲν ⁵ γὰρ ἡγεμόνος ἀγαθὸν μόνον ⁶, ἡμῖν δὲ καὶ τὰτα καὶ τῆς ἐλευθερίας εἶρεσθαι συμβέβηκε. πῶς γὰρ

S 2

εἶτι

¹ Sic R. dedit ob infeqq. ἠτλημένων καὶ καταδεδλωμένων, pro vulg. νευικημότας. Si haec lectio servanda foret, etiam legendum esset ἠτλημένους καὶ καταδεδλωμένους. Dari etiam posset νευικημότος, ἠτλημένους & καταδεδλωμένους, ad στρατοπέδῳ παντὸς referendo.

² Hanc lectionem e Junt. & Ald. restituit R. pro vulg. προπέμψασιν, cum loquantur Thessali, ut id iam facientes.

³ Br. mavult ψαῦσαι γε.

⁴ R. susp. ἐκ ἀπιστεῖν εἰπεῖν, ὅτι —

⁵ Partic. μὲν addidit R. de suo.

⁶ Ita legi voluit Br. Vulgo μόνος.

ἔτι τολμήσομεν αἰτῆσαι στρατηγὸν ἄλλον παρ' ὑμῶν, ἐκ ἀποδόντες Πελοπίδαν; ταῦτα μὲν οἱ Θηβαῖοι συν-εχώρησαν ¹.

XXXIV. Ἐπειῶν δὲ τῶν ταφῶν ἔδοξασιν ἕτε-
ραι λαμπρότεραι γενέσθαι, τοῖς τὸ λαμπρὸν ἐκ ἐν ἐλέ-
φαντι καὶ χρυσῶ καὶ πορφύραις εἶναι νομίζουσαι, ὥσ-
περ Φίλιππος ὑμῶν καὶ Φαυμάζων τὴν Διονυσίαν ταφῆν,
οἷον τραγωδίας μεγάλης, τῆς τυραννίδος ἐξῆδιδον Θεατρι-
κὸν γενομένην. Ἀλέξανδρος δ' ὁ μέγας, Ἡφαισίωνος
ἀποθανόντος, ἔμνονον ἵππους ἔπειρε καὶ ἡμίονους, ἀλλὰ
καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀφείλε τῶν τειχῶν· ὡς ἂν δοκοῖεν
αἱ πόλεις πενθεῖν, ἀπὸ τῆς πρόθεν μορφῆς κέρμιον
χῆμα καὶ ἄτιμον ἀναλαμβάνουσαι. ταῦτα μὲν ἔν, προσ-
τάγματα δεσποτῶν ὄντα, καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης
περαινόμενα, καὶ μετὰ Φθόνου τῶν τυχόντων ², καὶ
μίσους τῶν βιαζομένων, ἐδεμιᾶς χάριτος ἦν, ἐδὲ τιμῆς,
ὄγκου δὲ βαρβαρικῆς, καὶ τρυφῆς καὶ ἀλαζονείας ἐπίδει-
ξις, εἰς κενὰ καὶ ἄζηλα τὴν περισσίαν διατιθεμένων.
ἀνὴρ δὲ δημοτικὸς ἐπὶ ξένης τεθνηκῶς, ἔ γυναικὸς, ἔ
παίδων, ἔ συγγενῶν παρόντων, ἔ δεομένους τινὸς, ἐκ
ἀναγκάζοντος, ὑπὸ δῆμων τοσούτων καὶ πόλεων ἀμιλλω-
μένων προπεμπόμενος καὶ συνεκκομιζόμενος καὶ τεφα-
νόμενος, εἰκότως ἐδόκει τὸν τελειότατον ἀπέχειν ³ εὐ-
δαιμονισμόν. ἔ γὰρ, ὡς Αἴσωπος ἔφασκε, χαλεπώτα-
τός ἐστιν ὁ τῶν εὐτυχέων θάνατος, ἀλλὰ μακαριώτα-
τος, εἰς ἀσφαλῆ χώρην τὰς εὐπραξίας κατατιθέμενος
τῶν

¹ V. παρεχώρησαν.

² Subaudi ταύτης τῆς κολάσεως, quibus eveniret, ut ipsique
& ipsorum jumenta moeniaque arcesque ita multarentur. R.
— Aliud sentit Spirach, qui subaudiisse videtur ταύτης τῆς τι-
μῆς — mit Neid über diejenigen, die dadurch geehret wur-
den.

³ Ita cum Junt. legi voluit Br. Vulgo ἐπέχαν, quod pri-
ma dedit Aldina.

τῶν ἀγαθῶν, καὶ τύχη μεταβάλλεσθαι ἐν ἀπολείπων ¹. διὸ βέλτιον ὁ Λάκιων τὸν Ὀλυμπιονίκην Διαγόραν, ἐπιδόουσα μὲν υἷος σεφανεμένους Ὀλυμπιάσιν, ἐπιδόουσα δ' υἰωνὸς καὶ θυγατριδῶς, ἀσπασάμενος. Κάτθανε, εἶπε, Διαγόρα ². ἐν εἰς τὸν Ὀλυμπον ἀναβήσῃ. τὰς Ὀλυμπιάς καὶ Πυθιάς νίκας ἐν ἄν, οἶμαι, τις εἰς τὸ αὐτὸ συνθεῖς ἀπάσας, ἐνὶ τῶν Πελοπίδω παραβαλεῖν ἀγῶνων ἀξιώσειεν, ἕς πολλὰς ἀγωνισάμενος καὶ κατορθώσας, καὶ τῷ βίῃ τὸ πλεῖστον ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ βιάσας, τέλος ἐν τῇ τρισηναιδενάτῃ Βοιωταρχίᾳ, τυραννοκλονία μεμιγμένην ἀριστείαν ἀρισεύων, ὑπὲρ τῆς τῶν Θεσσαλῶν ἐλευθερίας ἀπέθανεν.

XXXV. Ὁ δὲ θάνατος αὐτῆ μεγάλα μὲν ἐλίπησε τὰς συμμάχους, μείζονα δ' ἀφέλησε. Θηβαῖοι γὰρ, ὡς ἐπίδοιο τὴν τῆ Πελοπίδω τελευταίην, ἐδεμίαν ἀναβολὴν ποιησάμενοι τῆς τιμωρίας, κατὰ τάχος ἐσράτευσαν ὀπλίταις ἐπ' ἑκατακίλιους, ἵππεῦσι δ' ἐπ' ἑκατοσίους, ἠγγυμένους Μαλιίταις καὶ Διογείτονος. καταλαβόντες δὲ συνεσαλλόμενον καὶ περιμενομμένον τῆς δυνάμεως Ἀλέξανδρον, ἠνάγκασαν Θεσσαλοῖς μὲν ἀποδοῦναι τὰς πόλεις, ἕς εἶχεν αὐτῶν, Μάγνητας δὲ καὶ Φθιάτας καὶ Ἀχαιῶς ἀφεῖναι, καὶ τὰς Φρυγὰς ἐξαγαγεῖν. ὁμοίαι δ' αὐτὸν, ἐφ' ἕς ³ ἂν ἠγῶνται Θηβαῖοι καὶ κελεύσωσιν, ἀπολεθῆσειν. Θηβαῖοι μὲν ἔν τέτοις ἠρκέδησαν. ἦν δ' ὀλίγον ἕστερον τοῖς θεοῖς ὑπὲρ Πελοπίδω δίκην ἔδωκε, διηγῆσομαι. Θῆβην, τὴν συνοικῆσαν αὐτῷ, πρῶτον μὲν, ὡς εἴρηται, Πελοπίδω ἐδίδαξε μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξωλαμπρότητα καὶ παρασκευῆν τῆς τυραννίδος, ἐντὸς τῶν ὀπλων καὶ τῶν φυγάδων ἔσαν ⁴. ἔπειτα δὲ φοβεμένη τὴν

S 3

¹ Ita dedit R. hunc locum. Vulgo τὴν μεταβάλλεσθαι ἀπολείπων.

² Sic R. dedit in Vocat. Vulgo Διαγόρας.

³ Sic R. dedit. Vulgo ἐφ' οἷς.

⁴ Ad hunc locum R. haec habet: „non intelligo, quid fit παρασκευῆ τυραννίδος ἐντὸς τῶν ὀπλων καὶ τῶν φυγάδων ἔσαν. Praefertim

τὴν ἀπιστίαν αὐτῆ, καὶ μισῶσα τὴν ἀμόρτητα, συνδεμένη μετὰ τῶν ἀδελφῶν, τῶν ὄλων, Τισιφώνος, Πυθολάου, Λυσιφρονος, ἐπεχείρει τόνδε τὸν τρόπον. τὴν μὲν ἄλλην οἰκίαν τῆ τυράννου κατεῖχον αἱ Φυλακαὶ τῶν παρασκευασθέντων, ὁ δὲ θάλαμος, ἐν ᾧ καθεύδειν εἰώθεσαν, ὑπερφῶς ἦν, καὶ πρὸ αὐτῆ Φυλακὴν εἶχε κύων δεδεμένος, πᾶσι φοβερός, πλήν αὐτοῖς ἐκείνοις καὶ ἐνὶ τῶν οἰκετῶν τῷ τρέφοντι. καὶ ὃν ἔν ἔμελλε καιρὸν ἐπιχειρεῖν ἢ Θήβη, τὰς μὲν ἀδελφὰς ἀφ' ἡμέρας ¹ εἶχε πλησίον ἐν οἴκῳ τινὶ κενυρμένους· εἰσελθῶσα δὲ, ὥσπερ εἰώθει, μόνη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἤδη καθεύδοντα, καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν προελθῶσα, τῷ μὲν οἰκετῇ προσέταξεν ἀπάγειν ἔξω τὸν κύνα· βέλεθαι γὰρ ἀναπαύεσθαι μεθ' ἡσυχίας ἐκείνου. αὐτῇ δὲ τὴν κλίμακα, φοβημένη, μὴ κλύπον παράσχη, τῶν νεανίσκων ἀναβαί-

fertim cum his verbis significetur causa, cur nil verendum illi foeminae sit; nam illum tyrannidis apparatus esse intra arma & exules, quid eo facit, ut illa foemina nil metuat.“ Xylander plane omittit ἐν τῷ τῶν — ἔσαν. Tudertin. vertit: ne externum splendorem atque apparatus, qui in externis militibus essent, trepidaret. Kind: dass sie sich vor der äusserlichen Pracht und Gewalt nicht fürchten sollte, ob diese gleich mit Trabanten und Flüchtlingen umgeben und bewacht würde. Schirach autem: sich nicht vor der äusserlichen Macht und Hoheit zu fürchten, die mit bewafneten Flüchtlingen beschützt war. Equidem haud fateri dubito, locum, uti nunc legitur, minus mihi placere posse; neque tamen video, quomodo facile apteque sit restituendus. Unum conicere audeo, quod lectoris iudicio subiciatur; Forsan nempe legendum: ἐνδεῶς τῶν ὀπλ. καὶ τ. Φυγ. ἔχουσαν ad παρασκευήν; aut, quod malim ἐχούσης ad τῆς τυραννίδος — die der Waffen und Flüchtlinge benöthigt wäre — sonst keine Stütze, keine innere Sicherung oder Festigkeit hätte. Qui ea, quod Cicero Offic. II. c. 7. de Alexandro Pheraero refert, praefertim in connexione cum antecedentibus, cum hoc Plutarchi loco comparat, promptior fortassis erit, meae conjecturae aliquid probabilitatis tribuere.

1 V. ἐφ' ἡμέρας. Cat. l. v. Frft.

βαιούτων, ἐρίαις κατεσφόρεσεν ¹. εἶτα ἔτις ἀναγαγῶσα τὰς ἀδελφὰς ξιφῆρεις, καὶ εἴσασα πρὸ τῶν θυρῶν, εἰσῆλθεν αὐτῇ, καὶ κατέλασα τὸ ξίφος ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς κρεμάμενον, σημεῖον εἶναι ² τῷ κατέχεσθαι τὸν ἄνδρα καὶ κατεύδειν ἔδειξεν. ἐκπεπληγμένων δὲ τῶν νεανίσκων, καὶ κατοκνέντων, κακίζουσα καὶ διομνυμένη μετ' ὀργῆς, αὐτῇ τὸν Ἀλέξανδρον ἐξεγεύρασα μηνύσειν τὴν πρᾶξιν, αἰχυνθέντας αὐτὰς ἅμα καὶ φοβηθέντας εἰσήγαγε καὶ περιέστησε τῇ κλίνῃ, προσφέρασα τὸν λύχνον. τῶν δὲ ὁ μὲν τὰς πόδας κατεῖχε πιέσας, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν λαβόμενος τῶν τριχῶν ἀνέκλασεν, ὁ δὲ τρίτος τῷ ξίφει τύπτων αὐτὸν διεχρήσατο. τῷ μὲν τάχει τῆς τελευτῆς, προότερον ³ ἴσως, ἢ προσῆκον ἦν, ἀποθανόντα τῷ δὲ μόνου, ἢ πρῶτον τυράννου ⁴ ὑπὸ γυναικὸς ἰδίας ἀπολέσθαι, καὶ τῇ μετὰ θάνατον αἰνία τῷ σώματος, ριφέντος καὶ πατηθέντος ὑπὸ τῶν Φεραίων, ἄξια πεπουθέναι δόξαντα τῶν παρανομημάτων.

M A R C E L L O S.

Mάρκιον δὲ Κλαύδιον, τὸν πεντάκις ὑπατεύσαντα Ῥωμαίων, Μάρκιον μὲν υἱὸν γενέσθαι λέγουσι. κληθῆναι δὲ τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας πρῶτον Μάρκελλον ⁵, ὅπερ ἐστὶν

S 4

¹ Ita Junt. Ald. aliaequae edd. — Sola Bryani edlt. κατησφόρεσεν. mendose. R.

² id est πρὸς τὸ σημεῖον εἶναι; aut ὡσε σημ. εἶ. aut ὑπὲρ τῆς σημ. εἶναι. R.

³ Ita cum Anon. Br. legendum censuit. Vulgo πρότερον.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. τῷ δὲ μόνῳ πρῶτον τυράννου. Me autem nescire, cur ἢ fuerit inferendum, & quid proprie ad rem ipsam vel ad Plutarchi Graecitatem valeat, lubentissime fateor.

⁵ Ad τῆς οἰκίας subaudi ejus, unde Marcellus noster opus est, h. e. Claudiae. Non autem hunc, de quo jam agit Plutarchus,

ἔσιν Ἀρήϊον, ὡς Φησι Ποσειδώνιος. ἦν γὰρ τῇ μὲν ἐμπειρία πολεμικὸς, τῷ δὲ σώματι ῥωμαλέος, τῇ δὲ χειρὶ πλήρης, τῇ δὲ φύσει φιλοπόλεμος. καὶ τῷ ¹ δὴ πολὺ τὸ γαῦρον καὶ ἀγέρωχον ἐπιφαίνων ἐν τοῖς ἀγῶσι, τῷ δ' ἄλλῳ τρόπῳ σώφρων, Φιλάνθρωπος, Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ λόγων, ἄχρι τῶν τιμῶν καὶ θαυμάζειν τὰς κατορθῶντας, ἐραστῆς, αὐτὸς δ' ὑπ' ἀχολιῶν ἐφ' ὅσον ἦν πρόθυμος ἀσκήσαι καὶ μαθεῖν ² ἐκ ἐξικόμενος. εἰ γὰρ ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ὁ θεὸς, ὡσπερ Ὀμηρὸς εἶρηκεν ³,

Ἐκ νεότητος ἔδωκε καὶ εἰς γῆρας τολυπεύειν

Ἀργαλέας πολέμους,

καὶ τοῖς τότε πρωτεύουσι Ῥωμαίων· οἱ νέοι μὲν ὄντες, περὶ Σικελίαν Καρχηδονίοις, ἀμαρτάνοντες δὲ Γαλάταις ὑπὲρ αὐτῆς Ἰταλίας ἐπολέμουν, ἤδη δὲ γηρῶντες, Ἀννίβα πάλιν συνείχοντο καὶ Καρχηδονίοις, ἐκ ἔχοντες, ὡσπερ οἱ πολλοὶ, διὰ γῆρας ἀνάπαυσιν στρατείων, ἀλλ' ἐπὶ στρατηγίας πολέμων καὶ ἡγεμονίας κατ' εὐγένειαν καὶ ἀρετὴν ἀγόμενοι.

II. Μάρκελλος δὲ πρὸς ἑδὲν μὲν ἦν μάχης εἶδος ἀργὸς, ἑδ' ἀνάσκητος, αὐτὸς δ' αὐτῶν κρᾶτιστος ἐν τῷ μονομαχεῖν γενόμενος ⁴, ἑδελίαν πρόκλησιν ἔφυγε, πάντας δὲ τὰς προκαλεσαμένους ἀπέκλειπεν. ἐν δὲ Σικελίᾳ τὸν ἀδελφὸν Ὀτανίλιον κινδυνεύοντα διέσωσεν, ὑπερασπίσας καὶ ἀποκλείνας τὰς ἐπιφερομένους. ἀνθ' ὧν ὄντι μὲν ἔτι νέω ἐσέφανοι καὶ γέρα παρὰ τῶν στρατηγῶν ἦσαν. εὐδοκίμῶντα δὲ μᾶλλον, ἀγορανόμου μὲν ἀπέδειξε τῆς

tarchus, primum fuisse, cui nomen Marcellii sit inditum, sed alium eo priorem, patet ex Livio, VII. 18. Pro seq. Ἀρήϊον V. Ἀρκίον. Cat. l. v. Frft.

¹ V. καὶν ἴστω. Post δὴ R. videtur deesse ἀκολάθως.

² V. μαθήμασι. Cat. l. v. Frft.

³ Homer. Iliad. XIV. r. 86. sq.

⁴ Ita R. dedit. Vulg. γινόμενος.

τῆς ἐπιφανεσέρας τάξεως ὁ δῆμος, οἱ δ' ἱερεῖς Ἀυ-
 γηρα ¹. τῆτο δ' ἐσὶν ἱερωσύνης εἶδος, ᾧ μάλις τὴν
 ἀπ' οἰωνῶν μαντικὴν ἐπιβλέπειν ², καὶ παραφυλάττειν
 νόμος δέδωκεν. ἤναγκάσθη δ' ἀγορανομῶν, δίκην ἀβέ-
 λητον εἰσενεγκεῖν. ἦν γὰρ αὐτῷ παῖς ὁμάνυμος, ἐν ᾧρα
 τὴν ὕψιν ἐκπρεπῆς, ἐχ' ἤτλον δὲ τῷ σαφρονεῖν καὶ πε-
 παιδεῦσθαι περιβλεπτός ὑπὸ τῶν πολιτῶν. τῆτω Καπε-
 τωλῖνος, ὁ τῷ Μαρκελλῷ συνάρχων, ἀτελγῆς ἀνὴρ καὶ
 θρασὺς, ἐρῶν λόγους προσήνεγκε. τῷ δὲ παιδὸς τὸ μὲν
 πρῶτον αὐτῷ κατ' ἑαυτὸν ἀποτριψάμενος τὴν πεῖραν,
 ὡς δ' αὐτῷ ἐπεχείρησε, κατειπόντος πρὸς τὸν πατέ-
 ρα, βαρέως ἐνεγκὰν ὁ Μαρκελλός, προσήγγειλε τῇ βε-
 λῆ τὸν ἀνδρωπον. ὁ δὲ πολλὰς μὲν ἀποδράσεις καὶ πα-
 ραγραφὰς ἐμηχανᾶτο, τὰς δημάρχους ἐπιταλέμενος
 ἐκείνων δὲ μὴ προσδεχομένων τὴν ἐπίκλησιν, ἀρνήσει
 τὴν αἰτίαν ἔφυγε. καὶ μάρτυρος ἕδενός τῶν λόγων γε-
 γονότος, ἔδοξε μεταπέμπεσθαι τὸν παῖδα τῇ βελῆ. πα-
 ραγενομένη δ' ἰδόντες ἐρύθημα, καὶ δάκρυον, καὶ με-
 μιγμένον ἀπαύσῳ θυμημένῳ τὸ αἰδέμενον, ἕδενός ἄλλοι
 δεηθέντες τεκμηρία κατεψηφίσαντο, καὶ χρήμασιν ἐζη-
 μίσαν Καπετωλῖνον. ἐξ ἧν ὁ Μαρκελλός ἀργυρᾶ λοι-
 βεῖα ³ ποιησάμενος, τοῖς θεοῖς καθιέρωσεν.

S 5

III.

¹ V. αἰγῆραν. Cat. l. v. Frft. Junt. αὐγῆρα.

² Reiskio iudice, ἐπιβλέπειν τὴν μαντικὴν est distio novae
 graecitatis.

³ Hanc lectionem ex V. Dacer. Ms. & Petavio in notis ad
 Themistoclem reposuit R. pro vulgata vitiosa ἀργυρομοιβίαν.
 Intelliguntur vasa libatoria, quibus in sacrificiis utebantur, &
 qualia in P. Aemilii triumpho portabantur, c. 33. παῖδες ἀργυ-
 ρᾶ λοιβεῖα καὶ χρυσᾶ κομίζοντες. De voce ἀργυρομοιβίαν du-
 bitavit jam Xyl. monens, eam quidem significare videri mensam
 nummulariam seu abacum, sed h. l. improprie pro quavis ac-
 ciendam esse. Addit idem: „ nisi fortassis mutilus est locus,
 & scripsit Plutarchus, Marcellum pecuniam multae loco ex-
 actam

III. Ἐπεὶ δὲ, τῷ πρώτῳ τῶν Καρχηδονίων πό-
 λέμῃ ἔτει δευτέρῳ καὶ εἰκοστῷ συναιρεθέντος, ἀρχαί
 πάλιν Γαλατικῶν ἀγῶνας διεδέχοντο τὴν Ῥώμην· οἱ
 δὲ τὴν ὑπαλπείαν νεμόμενοι τῆς Ἰταλίας Ἰβηρες ¹,
 Κελτικὸν ἔθνος, μεγάλοι καὶ καθ' ἑαυτὰς ὄντες, δυ-
 νάμεις ἐπάλεον, καὶ μετεπέμποντο Γαλατῶν τὰς μισθᾶ
 στρατευομένους, οἱ Γεσσάται ² καλῶνται καὶ Θουμασῶν
 μὲν ἐδόκει, καὶ τύχης ἀγαθῆς γενέσθαι, τὸ μὴ συρρά-
 γῆναι τὸν Κελτικὸν εἰς τὸ αὐτὸ τῷ Λιβυκῷ πόλεμον·
 ἄλλ'.

astam in argentum convertisse (nam id non incommode grae-
 cis verbis dici puto ἀργυρομοιβίαν ποιῆσαι) & donarium, cu-
 jus hic interciderit nomen, ex eo fecisse. Judicii hujus memi-
 nit Valer. l. VI. c. 1. & reum C. Scantinum Capitolinum tri-
 bunum pl. nominat. Unde facile apparet, varie hanc rem nar-
 ratam fuisse.“ Tudertin. vertit: quibus *argenteum vas* com-
 paratum Marcellus deorum ministerio dedicavit.

¹ Br. legi vult Ἰνσουβρες, quos ipse Plut. c. 4. nominat,
 seu potius Ἰνσιβρες, *Insubres*, quorum meminit epitome Li-
 vii, cum V. Anon. Xyl. Crusier. Palmer. Cf. Polyb. l. 2. Flor.
 l. 2. c. 4. In Cat. l. v. ita adnotatum extat: Ἰνσόμβρες, id
 est, Γαισάται V. Ἰνσιβρες. Anon.

² Vulgo legitur Γεσῶται. Xyl. secundum Polybium legit
Gaesatas, eidem quidem non adsentiens, quod a militiae merce-
 dede sic nominatos perhibet, sed hanc vocem derivans a γαῖσα,
 i. e. ἀκοντάριον, pili genus, derivans, collatis ex Propertio,
 Festo, Virgilio aliisque locis, ita ut dicantur Gaesati, ut dici
 solent funditores, lancearii, cetrati. Ex Servio idem adno-
 tat, fortes viros a Gallis *Gaesos* esse dictos. Cf. si placet,
 Suid. in voce γαῖσα & γεσοί; nec non Hesych. in v. γαισός.
 R. ad haec v. ita habet: „est germanicum vocabulum *Gäste*,
 id est ξένοι; non nomen populi, sed conditionis, milites merce-
 cenarii.“ Ita Oros. l. 4. c. 13. „cum etiam ex ulteriore Gal-
 lia ingens adventare exercitu punitaretur, maxime Gaesatorum,
 quod nomen non gentis, sed mercenariorum Gallorum est.“
 Ad quem locum Franc. Fabricius adnotat: apud Plutarchum in
 Marcello hoc nomen corruptum est: legitur enim — γεσῶται,
 quod mendum ego illis acceptum fero, qui παρὰ τὸ γέρας hoc
 nomen deduci putarunt.

ἀλλ' ὥσπερ ἐΦεδρείαν εἰληφότας τὰς Γαλάτας, ὄρθως καὶ δικαίως ἀτρεμήσαντας μαχομένων ἐπειών, ἔτω τότε δὴ τοῖς νενικηκόσιν ἐπαποδύεσθαι, καὶ προαλειθεῖν χολὴν ἄγοντας. ἔ μὴν ἀλλὰ μέγαν ἦ τε χῶρα παρ-εἶχε φόβον, διὰ τὴν γειτνίασιν ὁμόρῳ καὶ προσοίῳ πολέμῳ συνοισομένοις ¹, καὶ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῶν Γαλατῶν, ἔς μάλισα Ῥωμαῖοι δεῖσαι δοῦσιν, ἄτε δὴ καὶ τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῶν ἀποβαλόντες, ἐξ ἐπειῶν δὲ καὶ θέμενοι νόμον, ἀτελεῖς εἶναι στρατείας τὰς ἱερέας, πλὴν εἰ μὴ Γαλατικὸς πάλιν ἐπέλθοι πόλεμος. ἐδήλα δὲ καὶ τὸν φόβον αὐτῶν ἦ τε παρασκευῆ· (μυριάδες γὰρ ἐν ὄπλοις ἅμα τοσαῦται Ῥωμαίων, ἔτε πρότερον, ἔτε ὕστερον, γενέσθαι λέγονται) καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας καινοτομέμενα· οἱ ² βαρβαρίκον μὲν ἔδεν, ἔδ' ἐκφυλον ἐπιτηδεύοντες, ἀλλ' ὡς ἐνὶ μάλισα ταῖς δόξαις Ἑλληνικῶς διακείμενοι καὶ πρῶτα πρὸς τὰ θεῖα, τότε τῆ ³ πολέμῳ συμπεσόντος, ἠναγκάσθησαν εἶσαι λογίοις τισὶν ἐκ τῶν Σιβυλλείων, καὶ ⁴ δύο μὲν Ἑλληνας, ἄνδρα καὶ γυναῖκα, δύο δὲ Γαλάτας ὁμοίως, ἐν τῇ καλεσμένῃ βοῶν ἀγορᾷ κατορύξαι ζῶντας, οἷς ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ Νοεμβρίῳ μηνὶ δρῶσιν Ἑλλησι καὶ Γαλάταις ἀπορρήγας καὶ ἀθεάτας ἱερουργίας.

IV. Οἱ μὲν ἔν πρώτοι τῶν ἀγώνων, νίκας τε μεγάλας καὶ σφάλματα τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέγκαντες, εἰς ἔδεν ἐτελεύτησαν πέρασ βέβαιον· Φλαμινίῳ δὲ καὶ Φερρίῳ ⁵ τῶν ὑπάτων, μεγάλαις ἐκστρατευσάντων δυνάμεσιν ἐπὶ

¹ V. συνοισομένε. Cat. l. v. Frft.

² Hanc voculam addidit R. de suo, utpote sine qua claudicet oratio. Anon. βαρβαρ. μὲν γὰρ ἔδεν.

³ Br. haud ineleganter inferi posse videtur: ἴοτε γε ἴε. R. fufp. ἴε Γαλατικῆ πολέμῳ, nisi ἴε πολέμῳ accipias pro ἴετε ἴε πολέμῳ, quod ipsi h. l. minus probatur.

⁴ Copulam de suo R. addidit: cum alias, ea omiffa, paulo ante pro εἶσαι dari deberet εἶξαντες.

⁵ V. Φερρίε. Cat. l. v. Frft.

ἐπὶ τὰς Ἰνσόμβρας ¹, ἄφθη μὲν αἵματι ῥέων ² ὁ δὲ διὰ τῆς Πικηνίδος χάρας ποταμὸς, ἐλέχθη δὲ τρεῖς σελήνας Φανῆται περὶ πόλιν Ἀρίμινον. οἱ δὲ περὶ ταῖς ³ ὑπατικαῖς ψηφοφορίαις παραφυλάττοντες οἰωνὸς ἱερεῖς, διεβεβαίοντο μοχθηρὰς καὶ δυσόρνιας αὐτοῖς γεγονέναι τὰς τῶν ὑπάτων ἀναγορεύσεις. εὐθύς ἔν ἐπεμψεν ἡ σύγκλητος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον γράμματα, καλῶσα καὶ μετακευπομένη τὰς ὑπάτους, ὅπως ἐπανελθόντες ἢ τάχιστα τὴν ἀρχὴν ἀπέλκωνται, καὶ μηδὲν ὡς ὑπατοὶ φθάσαι πρᾶξαι πρὸς τὰς πολεμίας. ταῦτα δεξαμένος τὰ γράμματα Φλαμίνιος, ἔ πρότερον ἔλυσεν, ἢ μάχην ⁴ συνάψας τρέψασθαι τὰς βαρβάρους καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπιδραμεῖν. ὡς ἔν ἐπανῆλθε μετὰ πολλῶν λαφύρων, ἐκ ἀπήντησεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὅτι καλέμενος ἐκ εὐθύς υπῆκασεν, ἐδ' ἐπέιδθη τοῖς γράμμασιν, ἀλλ' ἐνύβρισε καὶ κατεφρόνησε, μικρὰ μὲν ἐδέησεν ἀποψηφίζεσθαι τὸν Θρίαμβον αὐτῶν. Θριαμβεύσαντα δὲ ἰδιώτην ἐποίησεν, ἀναγκάσας ἐξομῶσαθαι τὴν ὑπατείαν μετὰ τῶ συνάρχοντος. ἔτω πάντα τὰ πράγματα Ῥωμαίοις εἰς τὸν θεὸν ἀνήγετο. μαντείων δὲ καὶ πατρίων ⁵ ὑπεροψίαν ἐδ' ἐπὶ ταῖς μεγίσταις εὐπραξίαις ἀπεδέχοντο, μείζον ἡγέμενοι

¹ Anon. Ἰνσάβρας. Cat. l. v. (in edit. R. extat Ἰνσάβρας.)

² R. haec vox iteranda videtur sic: αἵματι ῥέων ὁ διὰ τῆς Πικηνίδος χάρας ῥέων ποταμὸς. Vocem Πικηνίδος, uti in annot. R. extat, recepi in textum, auctoritate H. Stephani, sequendo latinam scripturam, pro voce Πικηνίδος, quam dant vulgatae.

³ Br. mavult περὶ τῆς ὑπατικῆς ψηφοφορίας. R. susp. ἐπὶ cum dat. aut παρὰ τῶν ὑπατικῶν ψηφοφορίας.

⁴ Hanc lectionem habet Anon. eumque secutus esse videtur R. In aliis enim edd. prioribus, ipsaque Juntina & Bryani legitur μάχη. Miror tamen, quod contra suam consuetudinem nihil de ratione hujus mutationis observarit.

⁵ H. Steph. rectius videtur καὶ τῶν πατρίων, uti paulo post.

μενοι πρὸς σωτηρίαν πόλεως, τὸ θαυμάζειν τὰ θεῖα τὰς ἀρχοντας, ἢ τὸ κρατεῖν τῶν πολεμίων.

V. Τιβέριος ἐν ¹ Σεμπρόνιος, ἀνὴρ δι' ἀνδρείαν καὶ καλοκαγαθίαν ἐδενὸς ἤτλου ἀγαπηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων, ἀπέδειξε μὲν ὑπατεύων διαδόχος, Σικιπῖωνα Νασικῶν καὶ Γάϊον Μάρκιον· ἤδη δ' ἐχόντων αὐτῶν ἐπαρχίας καὶ στρατεύματα, ἱερατικοῖς ² ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν, εἶρεν ἠγνοημένον ἐφ' αὐτῆ τι τῶν πατρίων ³. ἦν δὲ τοῖσιν· ὅταν ἀρχῶν ἐπ' ὄρουσι καθεζόμενος ἔξω πόλεως οἶκον, ἢ σικηνὴν μεμιθωμένην ⁴, ὑπ' αἰτίας τινὸς ἀναγκασθῆ, μήπω γεγονότων σημείων βεβαίαν ⁵, ἐπανελθεῖν εἰς πόλιν, ἀφεῖναι ἐρχῆν τὸ προμεμιθωμένου οἴκημα, καὶ λαβεῖν ἕτερον, ἐξ ἧ ποιήσεται τὴν θέαν αὐτοῖς ἐξ ὑπαρχῆς. τὰτ' ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τὸν Τιβέριον, καὶ δις τῷ αὐτῷ χρησάμενος, ἀπέδειξε τὰς εἰρημένους ἀνδρας ὑπάτας. ὕπερον δὲ γνὸς τὴν ἀμαρτίαν, ἀνήνεγκε πρὸς τὴν σύγκλητον. ἢ δ' ἐκατεφρόνησε τὰ κατὰ

¹ R. mavult γὰρ, cum Plut. afferat hoc de T. Sempronio pro exemplo, fidem superius dictis adstructurus.

² Ita duobus vocabulis στρατεύματα ἱερατικοῖς R. de suo dedit pro vulg. στρατευματικοῖς: illis jam tenentibus provincias & legiones, pontificales cum inspexisset commentarios. Br. καὶ ante στρατευματικοῖς deleri voluit. Xyl. hanc vocem vertit commentarios militares, & intelligit ephemeridas, s. librum, in quem, quid quoque tempore gessisset, scriptum referret. Tudertin. cum libros militarium praeceptorum legeret. Anon. & Ms. Dacer. καὶ ἱερατευτικοῖς. Multum lucis huic loco affert Val. Max. l. 1. c. 1. qui hanc rem referens ex libris ad sacra populi pertinentibus animadvertisse Sempronium suum errorem docet. Cic. de nat. deor. l. 2. historiam hanc copiose narrat, simpliciter autem scribit libros.

³ V. καὶ τῶν πατρ. R. monente, fortassis voluit ἐκ 7. π.

⁴ H. Steph. addi vult ἔχων, vel tale aliquid. Anon. post πόλεως addit ἔχων.

⁵ Pone h. v. R. videtur desisse ἐκλιπῶν.

κατὰ μικρὸν ἔτως ¹ ἰσθμίου, ἀλλ' ἔγραψε τοῖς ἀνδράσι καὶ ἐνεῖνοι τὰς ἐπαρχίας ἀπολιπόντες, ἐπανῆλθον εἰς Ῥώμην ταχὺ, καὶ κατέθεντο τὴν ἀρχήν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑπερον ἐπράχθη. περὶ δὲ τὰς αὐτὰς ἐνεῖνας χρόνας καὶ δύο ἱερεῖς ἐπιφανέσατο τὰς ἰερωσύνας ἀφῆρέθησαν, Κορνήλιος μὲν Κέθηγος, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶ ἱερεῖς παρὰ τάξιν ἐπέδωκε. Κύντος δὲ Σελπίκιος, ἐπὶ τῷ θύοντος αὐτῶ τὸν κορυφαῖον ἀποβρυῆσαι τῆς κεφαλῆς πῖλαν, ὃν οἱ καλέμενοι Φλαμίνιοι Φορῶσιν. Μινυκίς ² δὲ διήλκωρος ἵππαρχον ἀποδείξαντος Γαίου Φλαμίνιον, ἐπεὶ τρισμὸς ἠκολάθει μύς, ὃν Σόρικα καλέσιν, ἀποψηφισάμενοι τέττες, αὐτοῖς ἐτέρας κατέστησαν. καὶ τὴν ἐν ἔτω μικροῖς ἀκριβείαν Φυλάττοντες, ἀδεμῖα προσεμίγνυσαν δευσδαίμονια, τῷ μηδὲν ἀλλάττειν, μηδὲ παρεμβαίνειν τῶν πατρίων.

VI. Ὡς δ' ἐν ἐξαμύσαντο τὴν ἀρχὴν οἱ περὶ τὸν Φλαμίνιον, διὰ τῶν καλεμένων μεσοβασιλέων ὑπατος ἀποδείνυται Μάρκελλος. καὶ παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, ἀποδείνυσιν αὐτῷ συνάρχοντα Γναῖον Κορνήλιον. ἐλέχθη μὲν ἐν, ὡς πολλὰ συμβατικά ³ τῶν Γαλατῶν, καὶ τῆς βελγῆς εἰρηναῖα βελομένης, ὃ Μάρκελλος ἐξετράχυνε τὸν δῆμον ἐπὶ τὸν πόλεμον. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ γενομένης εἰρήνης, ἀνακαινίσαι τὸν πόλεμον οἱ Γεσσάται ⁴ δοκῶσι, τὰς Ἄλπεις ὑπερβαλόντες, καὶ τὰς Ἰνσούμβρας

¹ Br. rectius videtur lectio Anon. ex Ms. Dacer. καίτοι μικρὸν ὄντος. R. susp. γὰρ παρὰ μικρὸν, errati ob rem tam minutam commissi, seu delicti, cujus alia nulla esset culpa, quam quod res tam minuta praetervisa esset. Pro ἰσθμίου, teste H. Steph. etiam legitur ἰσθμίου.

² Steph. Μινυκίς scribi voluit; & ita exhibet Anon. — Xyl. adnotat: „Val. Max. non Minucium, sed Fabium dictatorem nominat: estque id vero propius: siquidem bis dictator fuit Fabius, ut Livius diferte, & antiqua inscriptio, quam Sigonius descripsit, docent.“

³ R. susp. συμβατικά λεγόντων ἴων Γαλ. aut simile quid.

⁴ ΑΠΘ. Γαισάται. Id. l. seq. Ἰνσούμβρας.

σόμβρες ἐπύραντες· τρισμύριοι γὰρ ὄντες προσεγένοντο πολλαπλασίοις ἐκείνοις ἔσι, καὶ μέγα Φρονῶντες, εὐθὺς ἐπ' Ἀκέρβας ὤρμησαν, πόλιν ὑπὲρ ποταμῆ Πάδα ἀνωρισμένην. ἐπειθεὶν δὲ μυρίας τῶν Γεσσατῶν ὁ βασιλεὺς Βριτόμαρτος ¹ ἀναλαβὼν, τὴν περὶ Πάδου ² χώραν ἐπόρθει. ταῦτα Μάρκελλος πυθόμενος, τὸν μὲν συνάρχοντα πρὸς Ἀκέρβαις ἀπέλιπε, τὴν περὶ τὴν καὶ βαρεῖαν ὁμῆ πᾶσαν ἔχοντα δύναμιν καὶ τῶν ἰππέων μέρος τρίτον· αὐτὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἰππεῖς ἀναλαβὼν, καὶ τὰς ἐλαφροτάτας τῶν ὀπλιτῶν περὶ ἑξακοσίας, ἤλαυνεν, ἕτε ἡμέρας, ἕτε νύκτας ἀνεῖς τὸν δρόμον, ἕως ἐπέβαλε τοῖς μυρίοις Γεσσαταῖς περὶ τὸ καλέμενον Κλασίδιον ³, Γαλατικὴν κώμην, ἔκ προ πολλῆ Ῥωμαίοις ὑπῆρσον γεγενημένην. ἀναλαβεῖν δὲ καὶ διαναπαῦσαι τὸν στρατὸν ἔχ ὑπῆρξεν αὐτῷ. ταχὺ γὰρ αἰθήθησι ταῖς βαρβάροις ἀφικόμενος ⁴ παρέχε, καὶ κατεφρονήθη, περὶ μὲν ὀλίγων παντάπασιν ὄντων σὺν αὐτῷ, τὸ δ' ἰππικὸν ἐν ἐδενὶ λόγῳ τῶν Κελτῶν τιθεμένων. κράτιστοι γὰρ ὄντες ἰππομαχεῖν, καὶ μάλιχα τέτρω διαφέρειν δοκῶντες, τότε καὶ πλήθει πολὺ τὸν Μάρκελλον ὑπερέβαλλον. εὐθὺς ἔν ἐπ' αὐτὸν, ὡς ἀναρπασόμενοι, μετὰ βίας πολλῆς καὶ δεινῶν ἀπειλιῶν ἐφέροντο, τῆ βασιλέως προῖππεύοντος. ὁ δὲ Μάρκελλος, ὡς μὴ Φθαῖεν αὐτὸν ἐγνυκλωσάμενοι καὶ περιχυθέντες,
ὀλί-

¹ Anon. Βιρόμαρος. Xyl. Virdomarus, Livium, Florum, Propertium, aliosque fecutus. Dacer. Viridomarus. Tuder-tin. Briomatus.

² Hanc lect. in accusf. R. revocavit ex Junt. & Ald. Vulgo Πάδα. Idem l. seq. Ἀκέρβαις pro vulg. Ἀκέρβας de suo.

³ Sic auctoritate Polybii Liviique legi voluit Xyl. & exhibet V. & Anon. Vulgo Καλπίδιον. Praecedens γὼ dedit R. de suo pro vulg. τὸν καλ.

⁴ Ita cum V. & Anon, legi voluit Br. deditque R. pro vulg. ἀφικόμενοις.

ὀλίγισον¹ ὄντα, τὰς ἴλας ἤγε πόρρω τῶν ἰππέων, καὶ περιήλαυε², λεπτὸν ἐνείνων τὸ κέρασ, ἀχρις ἔμικρὸν ἀπέχε τῶν πολεμίων. ἤδη δὲ πως εἰς ἐμβολὴν ἐπισρέφοντος αὐτῆ, συντυγχάνει τὸν ἵππον πηρύντα τῇ γαυρότητι τῶν πολεμίων ἀποτραπέδαι, καὶ βίᾳ φέρειν ὀπίσω τὸν Μάρκελλον. ὁ δὲ τῆτο δείσας, μὴ ταραχῆν ἐν δεισιδαιμονίας τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεργάσθαι, ταχὺ περισπάσας ἐφ' ἡνίκαι τῷ χαλινῷ καὶ περισρέψας τὸν ἵππον ἐναντίον τοῖς πολεμίοις, τὸν ἥλιον αὐτὸς προσεκύνησεν, ὡς δὴ μὴ κατὰ τύχην, ἀλλ' ἐνεκα τῆς τῆ περιαγωγῆ χρησάμενος. ἔτω γὰρ ἔθες ἐπὶ Ῥωμαίοις προσκυνεῖν τὰς θεὰς, περιερεφομένους. αὐτὸν δ' ἤδη προσμικνύντα τοῖς ἐναντίοις, προσεύξασθαι τῷ Φερετρίῳ Διὶ τὰ κάλλιπα τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις ὅπλων καθιερώσειν.

VII. Ἐν τέτῳ δὲ κατιδὼν ὁ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς, καὶ τεμμηράμενος ἀπὸ τῶν συμβόλων ἀρχοντα τῆτον³ εἶναι, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ἐξελάσας τὸν ἵππον, ὑπηντίασεν ἅμα τῇ Φωνῇ προιλητικὸν ἐπαλαλάζων, καὶ τὸ δόρυ κραδαίνων. ἀνὴρ μεγέθει τε σώματος ἔξοχος Γαλατῶν, καὶ πανοπλίαν ἀργύρην καὶ χρυσῶν καὶ βαφαῖς καὶ πᾶσι ποικίλμασιν, ὥσπερ ἀσραπῆν διαφείνων εἰλβησαν⁴. ὡς ἐν ἐπιβλέψαντι τὴν Φάλαγγα

¹ Anon. ὀλιγοσόν; quod H. Steph. quin reponi debeat, non dubitavit, & Br. probat. R. tuetur lectionem vulgarem, quae idem significare possit, atque σὺν πάνυ ὀλίγοις ὄντα.

² R. quaerit, num προήλαυε?

³ V. τοῖᾶτον. Cat. l. v. Frft.

⁴ Locus hic in vulgatis sic legitur: καὶ πανοπλίᾳ ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ βαφαῖς πᾶσι καὶ ποικίλμασιν, ὥσπερ ἀσραπῆν διαφείρων εἰλβησα. V. dat una voce ἐναργύρῳ; H. Steph. πᾶσι mutandum censuit in πάσαις; Anon. dat καὶ πᾶσι jungendo cum ποικίλμασιν. V. ὥσπερ ἀσραπῆν διαφείρων εἰλβησαν vel εἰλβήση. Cat. l. v. Frft. Br. non placuit διαφείρων. Suspiciatus, Plutarchum hanc similitudinem ab Homero cepisse, cogitavit de reponendo διὰ νεφῶν. Uti nunc legitur, debemus Reiskio.

γα τῷ Μαρκελλῷ ταῦτα τῶν ὄπλων ἔδοξε κάλλιπα, καὶ κατὰ τέτων ὑπέλαβε πεποιῆσθαι τῷ Δεῦ τὴν κατευχὴν, ὤρμησεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα, καὶ τῷ δόρατι διακόψας τὸν δώρακα, καὶ συνεπερείσας τῇ ῥύμῃ¹ τὰ ἵππα, ζῶντα μὲν αὐτὸν περιέτρεψε, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην πληγὴν ἐνθεῖς², εὐθὺς ἀπέκλειεν. ἀποπηδήσας δὲ τὰ ἵππα, καὶ τῶν ὄπλων τὰ νευρὰ ταῖς χερσὶν ἐφαψάμενος, πρὸς τὸν ἄρανόν³ εἶπεν. Ὡ μεγάλα καὶ ἡγεμόνων ἔργα στρατηγῶν καὶ πράξεις⁴ καὶ περιβλέπων ἐν πολέμοις καὶ μάχαις Φερέτριε Ζεῦ, μαρτύρομαί σε Ῥωμαίων

1 Ita R. dedit pro vulg. ῥύμη, haec adnotans: „equus Britomari nitebatur in adversum ejus partis, in quam hasta Marcelli nitebatur; equus contendebat aufugere & secum infestorem suam auferre; sed hasta Metelli pectori Britomari infixata retinebat enim, obnixata impetui & contentioni equi. Sic, aufugiente equo, Britomarus, sella excussus, relinquebatur humi jacens, ubi deciderat.“

2 Br. maluit ἐνοσίσεως, infligens, qua locutione Plut. alibi utatur, cum ipse phrasin ἐντιθέσθαι πληγὴν, nusquam observavit. Sed Reiskio iudice aut est latinismus, plagam, vulnus imponere, aut dictio e palæstra primum in sermonem graecum immissa, tum ex hoc in latinum quoque translata.

3 R. post h. v. videbatur deesse ἀναβλέψας.

4 V. hunc habet ordinem verborum, quem Br. probavit: ὦ μεγάλα στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων ἔργα καὶ πράξεις περιβλέπων. R. ad haec: „quamquam ordo a Vulcob. codice proditus satis est planus atque commodus, tamen servandum duxi veterem, ideo, quod alio quoque modo potuit Plat. h. l. scripsisse. Nam si στρατηγῶν non pro gen. plur. nom. subst. στρατηγῶν habendas, sed pro nom. singul. in partic. praef. ad. a verbo στρατηγεῖν, illudque participium interpreteris dispensans, gubernans; porro si pro περιβλέπων legatur, quod magis placet, περιβλέπων a περιβλεπτος, conspicuus, insignis, existat haec ferme sententia: ὦ μεγάλων ἡγεμόνων ἔργα στρατηγῶν, o magnorum imperatorum facinora gubernans, καὶ πράξεις ἀνδρῶν περιβλέπων ἐν πολέμοις κ. μ. actionesque virorum in bellis & pugnis insignium.“

μαίων τρίτος ἄρχων ἄρχοντα, καὶ βασιλέα στρατηγός, ἰδίᾳ χειρὶ τόνδε τὸν ἄνδρα κατεργασάμενος καὶ κλεινας, σοὶ καθιερῶν τὰ πρῶτα καὶ κάλλιπα τῶν λαφύρων. σὺ δὲ διαδίδε δόξαν ὁμοίαν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν πολέμων προ-
 τρεπομένοις. Ἐν τῆσδε συνέμισγον οἱ ἰππεῖς, ἔ δια-
 κειριμένοις τοῖς ἰππεῦσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς πεζὰς ὁμᾶ
 προσφερομένους μαχόμενοι καὶ νικῶσι νίκην ἰδίαν τε ¹
 καὶ τρόπῳ περιτήν καὶ παράδοξον. ἰππεῖς γὰρ ἰππεῖς
 καὶ πεζὰς ἅμα τοῦτοι τοσάτους, ἔτε πρότερον, ἔτε
 ἕσπερον, νικῆσαι λέγονται. κλεινας δὲ τὰς πλείους, καὶ
 κρατήσας ὄπλων καὶ χρημάτων, ἐπανῆλθε πρὸς τὸν
 συνάρχοντα μοχθηρῶς πολεμῶντα Κελτοῖς περὶ πόλιν
 μεγίστην καὶ πολυανθρωποτάτην τῶν Γαλατικῶν. Μεδιό-
 λαγον καλεῖται, καὶ μητρόπολιν μὲν αὐτὴν οἱ τῆδε
 Κελτοὶ νομίζουσιν. ὅθεν ἐκθύμως μαχόμενοι περὶ αὐ-
 τῆς, ἀντεπολιόρμηεν τὸν Κορνῆλιον. ἐπελθόντος δὲ
 Μαρκέλλου, καὶ τῶν Γεσσατῶν, ὡς ἐπύθοντο τὴν τῶ
 βασιλέως ἦταν καὶ τελευτήν, ἀπελθόντων, τὸ μὲν Με-
 διόλαγον ἀλίσκεται, τὰς δ' ἄλλας πόλεις αὐτοὶ πα-
 ραδιδόασιν οἱ Κελτοὶ, καὶ τὰ κατ' ἑαυτὰς ἐπιτρέψα-
 σι πάντα Ῥωμαίοις. καὶ τέτοις μὲν ἦν εἰρήνη με-
 τρίων τυχεῖσι ².

VIII. Ψηφισαμένης δὲ τῆς συγκλήτης μόνῳ Μαρ-
 κέλλῳ θρίαμβον, εἰσήλαυε, τῆ μὲν ἄλλῃ λαμπρότητι
 καὶ πλέτῳ καὶ λαφύροις καὶ σάμασιν ὑπερφύεσιν αἰχ-
 μαλώτων, ἐν ὀλίγοις θυμασός. ἥδισον δὲ πάνταν θέα-
 μα καὶ καινότατον ἐπιδεικνύμενος αὐτὸν νομίζοντα τῶ
 θεῶ

¹ Anon. & Ms. Dacer. habent ἰδέα 7c. Non quidem im-
 probat Br. hanc lectionem, sed tamen receptam tuto retineri
 posse censet, eo sensu, quo Themistocles dicitur ἰδέος 7is ἐν
 πᾶσι βυβλόμενος εἶνα. Consentit R. sed post καὶ addi vult
 καινῶ.

² Cum V. dat τυχεσῶν, Br. inde veram hanc posse lectionem
 erui τυχεῖσι, sc. αὐτοῖς pro vulg. τυχεσῶν.

Θεῷ τὴν τῆ βαρβάρου πανοπλίαν. Ἄρουσ γὰρ εὐκεάνη ¹ πρέμνον ὄρειον καὶ μέγα τεμῶν, καὶ ἀσκήσας ὡσπερ τροπαιοῦ, ἀνεδήσατο καὶ κατήρτησεν ἐξ αὐτῆ τὰ λάφυρα, κόσμῳ διαθείς καὶ περιαρμόσας ἕκασον. προίσης ² δὲ τῆς πομπῆς ἀράμενος αὐτὸς, ἐπέβη τῆ τεθρίππῃ, καὶ τροπαιοφόρον ἄγαλμα τῶν ἐκείνη ³ κάλλιπον καὶ διαπρεπέσατον ἐπόμπευε διὰ τῆς πόλεως. ὁ δὲ στρατὸς εἶπετο κάλλισοις ὅπλοισι κειοσμημένους, ἄδων ἅμα πεπονημένα μέλη καὶ παιᾶνας ἐπινυίει; εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν στρατηγόν. ἔτω δὲ προβάς, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν νεὼν τῆ Φερετρίαι Διὸς, ἀνέστησε καὶ καθιέρωσε, τρίτος καὶ τελευταῖος ἄχρι τῆ κατ' ἡμᾶς αἰῶνος ⁴. πρῶτος μὲν γὰρ ἀνήγεγκε σὺλλα Ῥωμύλος, ἀπ' Ἀιρῶνος τῆ Καινιότης. δεύτερος δὲ Κόσσοσ Κορνήλιος, ἀπὸ Τολεμίου Τυρράνη. μετὰ δὲ τέτατος Μάρκελλοσ, ἀπὸ Βριτομάρτη ⁵, βασιλέωσ Γαλατῶν. μετὰ δὲ Μάρκελλον ἔδδ

T 2

εἰς.

¹ Xyl. legit vertitque *εὐκλαία*, & votivam quercum intelligit, quae ad eam rem destinata esset. Steph. legit *εὐκεάτη*, arbitratus, *εὐκέατον* δρυὸν esse, quod Virgilius fissile robur appellavit. Bryano hoc epithetum nimis poeticum, & ab hoc loco alienum videtur; mavult *εὐκεραία* vel *εὐκεράτη*, quercumque intelligit late dispessis cornibus, sive ramis, ut apta sit ad arma undequaque suspendenda. V. & Anon. dant *εὐκλαία*. R. censet, distionem Plutarchi receptam esse homericam, & significare quercum robustam, kernicht, accommodatam foro instruendo, igni alendo, a *καία*. Quod Steph. autem annotat, praecedentes edd. Aldinam Juntinamque non habere *εὐκεάνη*, sed *εὐκλαία* — equidem non video. Saltim in Junt. legitur *εὐκλαία*; in Ald. modo *εὐκλαία*.

² Melius videtur Br. *προσίσης*.

³ R. monente, redit ad *τεθρίππῃ* — omnium rerum, quas spectandas ille triumphalis currus dabat, unum inprimis praeclearum atque spectabile.

⁴ Hanc Anon. lectionem, quam jam Xyl. & Steph. conjecturunt, R. recepit pro vulg. *αἰῶνος*.

⁵ Anon. *Βριτομάρι*.

εἷς. καλεῖται δ' ὁ μὲν θεός, ᾧ πέμπεται ¹, Φερέτριος Ζεὺς, ὡς μὲν ἐνιοι Φασίν, ἀπὸ τῶν Φερετρευομένων τροπαίε, κατὰ τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν, ἐτι πολλὴν τότε συμμεμιγμένην τῇ Λατίνων· ὡς δ' ἕτεροι, Διὸς ἐστὶν ἢ προσωνομία κεραυνοβολήεντος. τὸ γὰρ τύπειν Φερίρε ² οἱ Ῥωμαῖοι καλεῖσιν. ἄλλοι δὲ παρὰ τὴν τῶν πολέμου πληγὴν γεγοῦναι τῆνομα λέγουσι. καὶ γὰρ νῦν ἐν ταῖς μάχαις, ὅταν διώκωσι τὰς πολεμίας, πυκνὸν τὸ Φέρι, τυχέσι παῖε, παρεγγυῶσιν ἀλλήλοις. τὰ δὲ σπύλα Σπόλια μὲν κοινῶς, ἰδίως δ' Ὀπίμια ³, ταῦτα καλεῖσιν. καίτοι Φασίν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, Νεμῶν Πομπήλιον καὶ πρώτων ὀπιμίων καὶ δευτέρων καὶ τρίτων μνημονεύειν· τὰ μὲν πρῶτα ληΨθέντα, τῶν Φερετρίῳ Διὶ κελεύοντα κειθιεῖν, τὰ δεύτερα δὲ τῶν Ἄρει, τὰ δὲ τρίτα τῶν Κυρίῳ· καὶ λαμβάνειν γέρας, ἀσσάρια τριανόσια τὸν πρῶτον, τὸν δὲ δεύτερον διακόσια ⁴, τὸν δὲ τρίτον ἑκατόν. ὁ μέντοι πολὺς ἔτος ἐπιπρατεῖ λόγος, ὡς ἐκεῖ-

¹ Steph. ex quibusdam exemplaribus legit Ὀπίμιος καὶ Φερέτριος Ζεὺς, quoniam ut cognominis *Pheretrius* hic ratio redditur, sic statim post cognominis *Opimius*. Br. autem tuetur receptam lectionem, cum non statim post *Opimii* rationem reddat Plutarchus, sed de spoliis ipsis verba faciat, cum antea nomen, cui sacrandā deportabantur, descriperat.

² Teste H. Steph. in praeced. edd. perperam scriptum fuit Φέριαν. Sic Junt: τὸ γὰρ τύπειν Φέριαν. Ald. τὸ γὰρ τύπειν, Φέριαν.

³ H. Steph. reponendum censet Ὀπίμια, cum latine dicatur *opima* spolia, non *opimia*.

⁴ Tria haec numerorum signis, non litteris, expressa sunt in Junt. Ald. & Crataedr. τ. (300) π. (80) & ρ. (100). Hanc lectionem secutus est Tudertinus: *secundo octuaginta*. V. qui signa trium numerorum literis s. vocabulis exprimit, exhibet quoque *ογδοήκοντα*. Bene tamen reposuit Xyl. pro litera π litteram σ, qua CC. indicantur, cum contra rationem videtur esse, ut, qui tertia spolia opima retulerit, plus eo accipiat, qui secunda. Consentit Amiotus.

ἐκείνων μόνων ὀπιμίων ¹ ὄντων, ὅσα ² καὶ παρατάξεως ἕσης, καὶ πρῶτα, καὶ στρατηγῆς στρατηγῶν ἀνελότος. περὶ μὲν ἔν τετῶν ἐπὶ τοσούτων. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν νίκην ἐκείνην καὶ τῆ πολέμου τὴν κατάλυσιν ἕτως ὑπερηγάπησαν, ὡσε καὶ τῷ Πυθίῳ χρυσῶν κρατῆρᾶ ἀπὸ λιτρῶν ³ εἰς Δελφῶς ἀποσεῖλαι χαριστήριον, καὶ τῶν λαφύρων ταῖς τε συμμαχίσι μεταδῆναι πόλεσι λαμπρῶς, καὶ πρὸς Ἱέρωνα πολλὰ πέμψαι, τὸν Συριακῶν βασιλέα, φίλον ὄντα καὶ σύμμαχον.

IX. Ἀννίβης δ' ἐμβαλόντος εἰς Ἰταλίαν, ἐπέμφθη μὲν ὁ Μάρκελλος ἐπὶ Σιμελίαν, σόλον ἄγων· ἐπεὶ δ' ἦ περὶ Κάννας ἀτυχία συνέπεσε, καὶ Ῥωμαίων ἐν ὀλίγοις μυριάδες ἐν τῇ μάχῃ διεφθάρησαν, ὀλίγοι δὲ σωθέντες εἰς Κανύσιον ⁴ συνεπεφεύγεσαν· ἦν δὲ προσδοκία, τὸν Ἀννίβαν εὐθὺς ἐπὶ τὴν Ῥώμην εἶλθαι, ὅπερ ἦν κράτιστον τῆς δυνάμεως ἀνηρητότα· πρῶτον μὲν ὁ Μάρκελλος ἀπὸ τῶν νεῶν ἐπέμψε τῇ πόλει φυλακὴν, πεντακοσίους καὶ χιλίους ἀνδρας, ἔπειτα δόγμα τῆς βελλῆς δεξάμενος, εἰς Κανύσιον παρήλθε, καὶ τὰς ἐκεῖ συνειλεγμένους παραλαβῶν, ἐξήγαγε τῶν ἐρυμάτων, ὡς δ' προησόμενος ⁵ τὴν χώραν. Ῥωμαῖοι ⁶ δὲ τῶν ἡγεμονικῶν καὶ δυνατῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἐτεθνήκεσαν ἐν ταῖς μάχαις· Φαβίος δὲ Μαξίμος τῆ πλείστον ἔχοντος ἀξίω-

T 3

μα

1 Hanc lect. cum Anon. dedit R. Vulgo ἱμίων.

2 Subaud. ληφθῆ. πρῶτα σκῦλα sunt ea, quae Jovi Feretrio consecrabantur. R.

3 Hanc lect. cum Anon. dedit R. Eandem tamen jam in Junt. legere licet. Vulgo λύτρων, quae lect. ex Ald. promanavit. Monet R. deesse numerum, de quo dubitat, num 0 an λ (70 an 30) fuerit.

4 V. Κανέσιον.

5 Junt. dare προησομένους, R. non observat.

6 R. mavult Ῥωμαίοις, & post ἀνδρῶν — οἱ μὲν πλείστοι; quia alias constructio sit inextricabilis.

μα πίσεως ¹ καὶ συνέσεως, τὸ λίαν ἀπηυμνωμένον ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆ μὴ παθεῖν λογισμοῖς, ὡς ἀργὸν ἐπὶ τὰς πράξεις καὶ ἀτολμον, ἠτιῶντο· καὶ νομιζοντες ἀποχρῶντα τῆτον ² ἔχειν πρὸς ἀσφάλειαν, ἢ διαρκῆ δὲ πρὸς ἄμυναν στρατηγόν, ἐπὶ τὸν Μάρκελλον κατέφευγον ³ καὶ τὸ Θαρράλεον αὐτῆ καὶ δραστήριον πρὸς τὴν ἐκείνησ κεραννύντες καὶ ἀρμόττοντες εὐλάβειαν καὶ πρόνοιαν, ποτὲ μὲν ἀμφοτέρας ἅμα χειροτονοῦντες ὑπάτους, ποτὲ δ' ἐν μέρει, τὸν μὲν ὑπατον, τὸν δ' ἀνθύπατον ἐξέπεμπον. ὁ δὲ Ποσειδώνιος Φησί ⁴, τὸν μὲν Φάβιον θυρεὸν καλεῖσθαι, τὸν δὲ Μάρκελλον ξίφος. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀννίβας ἔλεγε, τὸν μὲν Φάβιον ὡς παιδαγωγὸν φοβεῖσθαι, τὸν δὲ Μάρκελλον ὡς ἀνταγωνιστὴν. ὑφ' ἢ μὲν γὰρ κωλύεσθαι κακόν τι ποιεῖν, ὑφ' ἢ δὲ καὶ πάχειν.

X. Πρῶτον μὲν ἐν ἀνέσεως πολλῆς καὶ θρασυτήτος ἐκ τῆ κρατεῖν ⁵ τὸν Ἀννίβαν τοῖς στρατιώταις ἐγεγενομένης, τὰς ἀποσιδναμένους τῆ στρατοπέδω καὶ κατατρέχοντας ⁶ τὴν χώραν ἐπιτιθέμενος κατένοπλε καὶ ὑπανή-

¹ R. monente ferri quidem potest haec Plutarchi dictio — opinio fidei atque prudentiae — Mavult tamen idem ἀξιώμαα ἀπὸ πίσεως.

² R. susp. ἀποχρῶντα ἴνον ἔχειν πρὸς ἀσφάλειαν, ἢ διαρκῆ δὲ πρὸς ἄμυναν εἶναι στρατηγόν. V. διαρκῆς. Junt. exhibet διαρκῆς.

³ Vulg. sic distinguendo legunt: στρατηγόν ἐπὶ τὸν Μάρκελλον, κατέφευγον καὶ ἴ. θ. H. Steph. interpungendum esse post κατέφευγον, verbum ex vet. cod. adjectum, monuit, eumque secutus est Bryanus. In Junt. & Ald. abest κατέφ. V. autem loco istius dat ἀφείρων & omittit καὶ ante ἴ. θ.

⁴ Quae post h. v. leguntur usque ad ἔλεγε, male omissa sunt in ed. R. Pro Φησί omnes edd. priores dant Φητίν.

⁵ R. susp. ἐκ τῆ τῶν ὑπαίθρων κρατεῖν. Pone στρατιώταις subaudiendum monet αὐτῆ, Hannibalis puta.

⁶ Ita R. dat ex conjectura Bryani. Vulgo κατέχονται. Non loquitur de fixis, sed de errabundis, qui castris dilapsi hac illac palabantur,

ὑπανήλισσε τῆς δυνάμεως· ἔπειτα πρὸς Νέαυ πόλιν καὶ Νῶλαν βοηθήσας, Νεαπολίτας μὲν ἐπέβρωσεν, αὐτὰ κατ' αὐτὰς βεβαίως ὄντας Ῥωμαίοις, εἰς δὲ Νῶλαν εἰσελθόν, εἰσὶν εὐρε, τῆς βελῆς τὸν δῆμον ἀννιβίζοντα μεταχειρίσασθαι καὶ καταρτίσαι μὴ δυναμένης. ἦν γὰρ τις ἀνὴρ, εὐγενεῖα τε πρωτεύων ἐν τῇ πόλει καὶ κατ' ἀνδρείαν ἐπιφανῆς, ὄνομα Βάνδιος, καὶ τᾶτον ἐν Κάνναις περιόπῳ ἀγωνισάμενον, καὶ πολλὰς μὲν ἀνελόντα τῶν Καρχηδονίων, τέλος δ' ¹ αὐτὸν ἐν τοῖς νεκροῖς εὐρεθέντα πολλῶν βελῶν κατὰπλεων τὸ σῶμα, Θαυμάσας δ' Ἀννίβας, ἔ μόνον ἀφῆμεν ἀνευ λύτρων, ἀλλὰ καὶ δᾶρα προσέδηκε, καὶ Φίλον ἐποίησατο καὶ ξένον. ἀμειβόμενος ἔν ταύτῃ τῇ χάριν ὁ Βάνδιος, εἰς ἦν τῶν ἀννιβίζόντων προθύμως, καὶ τὸν δῆμον ἰχῶαν ἐξηγαγε πρὸς ἀπόσασιν. ὁ δὲ Μάρκελλος ἀνελεῖν μὲν ἄνδρα, λαμπρὸν ἔτω τὴν ψυχὴν ², καὶ κενοικωνηκότα τῶν μεγίστων Ῥωμαίοις ἀγώνων, ἔχ ὅσιον ἠγεῖτο· πρὸς δὲ τῷ Φύσει Φιλανδρώπῳ καὶ πιθανὸς ἂν δι' ὁμιλίας ³ προσάγεσθαι Φιλότιμον ἦθος, ἀσπασαμένα ποτὲ τῷ Βανδίῳ αὐτὸν, ἠρώτησεν, ὅσις ἀνδρώπων εἴη· πάλαι μὲν εὖ εἰδὼς, ἀρχὴν δὲ καὶ πρόφασιν ἐντεῖξεως ζητῶν. ὡς γὰρ εἶπε· Λεύσιος Βάνδιος· οἷον ἠδεις καὶ Θαυμάσας ὁ Μάρκελλος· Ἡ γὰρ ἐκεῖνος, εἶφη, σὺ Βάνδιος, ἔ πλεῖστος ἐν Ῥώμῃ λόγος ⁴ τῶν ἐν Κάνναις ἀγωνισαμένων,

T 4

ὡς

¹ R. susp. τέλος δὲ καὶ αὐτὸν. Junt. & Ald post δὲ per comma distingunt.

² Ita R. dedit pro vulg. τὴν ἰσχύν, & addidit seq. καὶ, quod vulgatis deest. Quid? si lect. vulgarem retineas, construasque τὴν ἰσχύν cum κενοικων. ? Nihil certe mihi peccasse videris contra verbi usum, & textus sensum.

³ Ita R. dedit pro vulg. πιθανὸς ἂν ὁμιλίᾳ καὶ προσάγεσθαι, errorem ex parte derivans ex similitudine literae s cum figla καὶ significante.

⁴ R. mavult verba sic esse struata: λόγος, ὡς τῶν ἐν K. ἀγ. μόνον, ut de eo, qui omnium, quotquot ad Cannas dimicaverunt, unus solus Paulum non dereliqueris.

ὡς μόνε Παῦλον Αἰμίλιον τὸν ἄρχοντα μὴ προλιπόν-
τος, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἐκείνω Φερομένων ¹ βελῶν
ὑποσάντος τῷ σώματι καὶ ἀναδεξαμένε; Φήσαντος δὲ τῷ
Βανδίου, καὶ τι καὶ παραΦήκνυτας αὐτῷ τῶν τραυμάτων
Εἶτα, ἔφη, τηλικαῦτα γνωρίσματα Φέρων τῆς πρὸς ἡμᾶς
Φιλίας, ἔτι εὐδὺς προσήεις; ἢ κακοὶ σοι ² δοκῶμεν ἀρε-
τὴν ἀρεῖβεσθαι Φίλων, ἧς ³ ἔστι τιμὴ καὶ παρὰ τοῖς πο-
λεμίοις; Ταῦτα ΦιλοΦρονηθεὶς καὶ δεξιωσάμενος, ἵππον
τε δωρεῖται πολεμιστῆν αὐτῷ, καὶ δραχμὰς ἀργυρίας πεν-
τακοσίας.

XI. Ἐκ τέττε βεβαιότατος μὲν ἦν Μαρκελλῶ πα-
ρασάτης καὶ σύμμαχος, δεινότατος δὲ μνηστῆς καὶ κα-
τήγορος τῶν τᾶναντία Φρονέντων ὁ Βάνδιος. ἦσαν δὲ
πολλοὶ, καὶ διενόουντο, τῶν Ῥωμαίων ἐπεξιόντων τοῖς
πολεμίοις, αὐτοὶ διαρκάσαι τὰς ἀποσκευάς. διὸ συντά-
ξας ὁ Μάρκελλος τὴν δύναμιν ἐντὸς περὶ τὰς πύλας ἔστη-
σε τὰ σκευοφόρα, καὶ τοῖς Νωλανοῖς διὰ κηρύγματος
ἀπέπεε πρὸς τὰ τεῖχη προσπελάζειν. ἢ γὰρ ὄπλων ἐρη-
μία ⁴ καὶ τὸν Ἀννίβαν ἐπεσπάσατο προσάγειν ἀτακτό-
τερον, ὡς τῶν ἐν τῇ πόλει ταραττομένων. ἐν τέττω δὲ
τὴν

¹ R. monente tantundem esse potest haec dictio, atque τῶν
πρὸς ἐκεῖνον Φερομένων. Mavult tamen, ut usitatus, legi τῶν
ἐκείνω ἐπιφερ.

² V. ἢ κακοὶ σοι.

³ Ita cum Anon. R. dedit. Vulg. οἷς, cui lectioni Schi-
rach cum Kindio adhaeret: Da wir sogar die Tapferkeit bey
den Feinden hochschätzen. Tudertinus ita: An vero ad retri-
buenda amicorum virtuti praemia, quibus & penes hostes tan-
tus habetur honos, iniquos censuisti

⁴ Ita ex emend. R. legitur. Vulgo ἢ ἔν ὄπλων ἐρημία,
καὶ. — armorum itaque vacuitas, vel silentium, h. e. quod
extra Nolam nihil hominum armorum, neque conspiceretur
neque audiretur, hoc pelliciebat Hannibalem, ut tanto temerius
atque contumacius ad Nolae moenia accederet. Br. voluit le-
gi ἔρημα scil. τείχη, de quibus Tudertinus expresse: erat in
muris armorum solitudo.

την καὶ αὐτὸν πύλην ἀναπετάσαι κελύσας ὁ Μάρκελλος, ἐξήλασεν ἔχων μεθ' ἑαυτῆ τῶν ἵπποτων τὰς λαμπροτάτας· καὶ προσπεσὼν κατὰ σῶμα, συνείχετο τοῖς πολεμίοις. μετ' ὀλίγον δ' οἱ πεζοὶ καθ' ἑτέραν πύλην ἐχώρεν μετὰ δρόμου καὶ βοῆς, καὶ πρὸς τέτας ¹ αὐτῆς αὐτῆ Ἀννίβα μερίζοντος τὴν δύναμιν, ἢ τρίτη τῶν πυλῶν ἀνεώγνυτο, καὶ δι' αὐτῆς ἐξέβηον οἱ λοιποὶ, καὶ προσέκειντο πανταχόθεν ἐμπεπληγμένοις τῶ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ κακῶς ἀμυνόμενοις τὰς ἐν χερσίν ἤδη, διὰ τὰς ὑπερον ἐπιφερομένης. κήνταῦθα πρῶτον οἱ σὺν Ἀννίβῃ Ῥωμαίοις ἐπέδωκαν, ὠδόμενοι Φόνω ² πολλῶ καὶ τραύμασι πρὸς τὸ φρατόπεδον. λέγονται γὰρ ὑπὲρ πενταχιλίους ἀποθανεῖν, ἀποκτεῖναι ³ δὲ Ῥωμαίων ἐπλείονας, ἢ πεντακοσίους. ἃ δὲ Λίβιος ἔτω μὲν ἐ διαβεβαίηται γενέσθαι μεγάλην ἦταν ⁴, ἐδὲ πεσεῖν νεκρὰ τριτάτης τῶν πολεμίων· κλέος δὲ μέγα Μαρκέλλῳ, καὶ Ῥωμαίοις ἐν κακῶν θάρσος ἀπὸ τῆς μάχης ἐπιείνης ὑπάρξει θυμασὸν, ὡς ἐχί ⁵ πρὸς ἀμαχον, ἐδ' ἀήτητον, ἀλλὰ τι καὶ ⁶ παθεῖν δυνάμενον διαγωνιζομένοις πολέμιον.

XII. Διὸ καὶ πατέρα τῶν ὑπάτων ἀποθανόντος, ἐνάλει Μάρκελλον ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν διαδοχὴν ἀπόντα,

T 5

καὶ

1 Ita ex Br. conjectura R. dedit. Vulgo πρὸς ἑτάτοις. Sequentia vocabula αὐτῆ idem dedit, resoluto in duo uno, quod legitur in vulgatis, vocabulo αὐτῆ.

2 Ita ex Br. conjectura R. dedit. Vulg. Φόβω.

3 scil. λέγονται αὐτοὶ οἱ περὶ τὸν Ἀννίβαν. R.

4 Xyl. ad haec: „aut hic, aut apud Livium, aliquantum intercidisse videtur, nisi μνημονικὸν Plutarchi ἀμάρτημα esse credamus. Neque enim Livianum noster numerum refert, neque nostri fit ulla apud Livium mentio: & vero longe amplior atque mirabilior victoria fuisset, si id, quod Livius ita narrat, ut fidem non habeat, verum putaretur.“ Liv. 23, 16.

5 Ita R. dedit pro vulg. ἐχί ὡς πρὸς.

6 R. mavult ἀλλὰ τι καὶ αὐτὸν παθεῖν.

καὶ βία τῶν ἀρχόντων, ὑπερέθετο τὴν κατάστασιν, ἕως ἐπεινός ἤλθεν ἀπὸ τῆ στρατοπέδου. καὶ πάσαις μὲν ἀπεδείχθη ταῖς ψήφοις ὕπατος· ἐπιβρονήσαντος δὲ τῆ θεᾶ, καὶ τῶν ἱερέων ἐν αἴσιον τιθεμένων τὸ σημεῖον, ἐμφανῶς δὲ κωλύειν ἰνέντων, καὶ δεδιότων τὸν δῆμον, αὐτὸς ἐξωμόσατο τὴν ἀρχήν. ἔ μέντοι τὴν στρατεῖαν ἐφυγεν, ἀλλ' ἀνὺπατος ἀναγορευθεὶς, καὶ πάλιν πρὸς Νῶλαν ἐκανελεύων εἰς τὸ στρατόπεδον, κακῶς ἐποίησε τῆς ἡρημένους τὰ τῆ Φοίνικος. ὡς δ' ὄξειαν ἐπ' αὐτὸν θέμενος βοήθειαν ἐπεινός ἤκε, πραγματευμένω μὲν ἐν παρατάξεως ἐν ἡβελήθη διαγωνίσασθαι, τρέψαντι δὲ τὸ πλείστον ἐφ' ἀρπαγὴν τῆ στρατῶ, καὶ μηκέτι προσδεχόμενω μάχην, ἐπεξῆλθε διαδὸς δόρατα τῶν ναυμάχων μεγάλα τοῖς πεζοῖς, καὶ διδάξας πρόβωθεν συντηρᾶσαι παύειν¹ τῆς Καρχηδονίους, ἀκοντιζὰς μὲν ἐν ὄντας, αἰχμαῖς

¹ R. fatetur, se non videre quo referendum sit συντηρᾶσαι, aut quid significet; ad πεζοῖς referri uelire ob interpositum διδάξας, quod accusativum requirat. Quaerit ergo, num συντηρᾶσας legendum? quod si probetur, subaudiendum esse monet τὸν καιρὸν, & addendum προσιόντας, ut sit συντηρᾶστας, προσιόντας παύειν ἕως K. Ipse tamen intelligit, duram esse hanc dictionem propterea, quod συντηρ. ad Romanos redeat, προσιόντας autem ad Carthaginienses. In his acquiescens, subjungit, sententiam interim hanc esse: Marcellus docebat pedites suos adventum Carthaginiensium e longinquo observare, & prope venientes, cum nondum intra istum venissent, ferire; docebat eos articulum temporis, quo feriri possent hostes, neque citius, neque tardius, quam contingi illis praelongis hastis navalibus possent. Quid ego sentiam, liceat paucis proferre. Nemini non locum hunc suspectum videri posse, persuasum habeo. Nec medelam, quam R. adhibere voluit, sufficientem censeo. Cum in ipsa Junt. vox παύειν prorsus desit, quod R. non observavit, quaeri potest, annon plura in hac dictione desint, ex. gr. ἐξείδιον εἶναι, ἐξείναι, aut tale quid — *procul observantibus facile quid esse, licere ferire Poenos.* Tuderinus vocem συντηρ. prorsus non nosse videtur, vertens: *eminusque illis ferire Carthaginienses docuerat.*

κίχμαϊς δὲ χρωμένους ἐν χειρὸς βραχείαις ¹. διὸ καὶ δοκεῖσι τότε δεῖξαι τὰ ἴωτα Ῥωμαίοις, ὅσοι συνέβαλον, καὶ Φυγὴν ἀπροφάσιτον Φυγεῖν, ἀποβαλόντες ἐξ ἑαυτῶν νεκρὰς μὲν γενομένους πεντακίχλους, καὶ τῶν ἐλεφάντων τέσσαρας μὲν πεσόντας, δύο δὲ ζῶας ἀλόντας. ὁ δ' ἦν μέγιστος, ἡμέρᾳ τρίτῃ μετὰ τὴν μάχην ἰππεῖς Ἰβήρων καὶ Νομάδων μιγάδες αὐτομολῶσιν ὑπὲρ τὰς τριακοσίας ². ἔγω πρότερον Ἀννίβα τῆτο παθόντος, ἀλλ' ἐν ποιμίλων καὶ πολυτρόπων συνηρμοσμένον ἔθνῶν βαρβαρικῶν ³ σφάτευμα πλείστον χρόνον ἐν μιᾷ γνώμῃ διαφυλάξαντος ⁴. ἔτοι μὲν ἔνπισοὶ παρέμειναν εἰς ἅπαν αὐτῷ τε τῷ Μαρσιέλλῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν στρατηγοῖς.

XIII. Ὁ δὲ Μάρκελλος ἀποδειχθεὶς ὑπὸς τὸ τρίτον, εἰς Σικελίαν ἐπλευσεν. αἱ γὰρ Ἀννίβα περὶ τὸν πόλεμον εὐπραξίαι Καρχηδόνις ἐπήραυ αὐτοῖς ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς νῆσος, μάλιστα τεταραγμένων τῶν περὶ τὰς Συρακούσας, μετὰ τὴν Ἰερωνίμῳ τῷ τυράννῳ τελευτήν. διὸ καὶ Ῥωμαίων ἦν ἐκεῖ προαπεσασμένη δύναμις, καὶ στρατηγὸς Ἀππίος. ταύτην παραλαμβάνοντι τῷ Μαρσιέλλῳ προσπίπτουσι Ῥωμαῖοι πολλοὶ, συμφορᾷ κεχρημένοι τοιαύτη. τῶν περὶ Κάννας παραταξαμένων πρὸς Ἀννίβαν οἱ μὲν ἔφυγον, οἱ δὲ ζῶντες ἤλωσαν, τὸ σῶτον πλῆθος, ὡς δοκεῖν Ῥωμαίοις ⁵ ὑπολει-

¹ V. βραχειῶν.

² Xyl. assentit Sigonio, ex Livio emendanti ὑπὲρ τῆς χιλίας τριακοσίας.

³ Ita R. dedit de suo. Vulg. βαρβαρικῶν.

⁴ V. παραφυλάξαντος.

⁵ Ita legi voluit Br. & dedit R. pro vulg. Ῥωμαίους. Et ita dedisse Anonymum, mihi quidem non est dubium. Huc enim cum edit. Frst. indice refero ejus lectionem, non ad locum paulo ante obvium: διὸ καὶ Ῥωμαίων, ad quem Br. Anon. lectionem Ῥωμαίους retulit.

λείφθαι μηδὲ τὰς τὰ τείχη διαφυλάξοντας. τοῖς δὲ ἄρα τοσῶτο τῷ Φρονήματος καὶ μεγαλοψυχίας περιῆν, ὥστε τὰς μὲν αἰχμαλώτους ἐπὶ μικροῖς λυτρίοις ἀποδιδόντος Ἀννίβη μὴ λαβεῖν, ἀλλ' ἀποψηφισαθαι, καὶ περιιδεῖν τὰς μὲν ἀναιρεθέντας, τὰς δὲ πραθέντας ἔξω τῆς Ἰταλίας· τῶν δὲ Φυγῆ περιγενομένων τὸ πλῆθος εἰς Σικελίαν ἀποσεῖλαι, διακελευσαμένους Ἰταλίας μὴ ἐπιβαίνειν, ἕως πολεμῶσι πρὸς Ἀννίβαν. ἔτσι δὲ τῶ Μαρκέλλῳ παραγενομένῳ προσπεσόντες ἄθροοι, καὶ χαμαὶ καταβαλόντες αὐτὰς, ἦταν τάξιν ἐπιτίμης¹ στρατείας μετὰ πολλῆς βοῆς καὶ δακρύων, ἐπαγγελλόμενοι δεῖξειν δι' ἔργων, ἀτυχία τινὶ μάλλον, ἢ δι' ἀνανδρίαν αὐτῶν, τὴν τροπὴν ἐπεινήν γενομένην. οἰκτεῖρας ἔν αὐτὰς ὁ Μάρκελλος, ἔγραψε πρὸς τὴν σύγκλητον, αἰτέμενος ἐν τῶν αἰε² τῆς στρατείας τὸ ὑπολείπον ἀναπληρῆν. λόγων δὲ πολλῶν γενομένων, ἐποίησατο γνώμην ἢ βαλῆ, μηδὲν εἰς τὰ δημόσια πράγματα³ δεῖσθαι Ῥωμαίους ἀνθρώπων ἀνάνδρων· εἰ δὲ βάλεται χρῆσθαι Μαρκελλῶς αὐτοῖς ἴσως⁴, μηδενὶ τῶν ἐπ' ἀνδρεία νομιζομένων σεφάνων καὶ γεῶν τυχεῖν ὑπ' ἄρχοντος. τῆτο τὸ δόγμα

Μάρ-

1 Ita R. dedit de suo, pro vulg. ἐπισήμης, honestae militiae.

2 Br. legi voluit ἐκ τῶν τῆς στρατ. vocem αἰε plane otiosam censens, quam etiam omnes interpp. omiserint. R. tuetur eandem, idem valentem ac si dixisset, τὸ αἰε ὑπολ. idem idem deficiens, hoc est, defectus copiarum, qui quoque tempore essent futuri.

3 V. πραγμάτων. Artic. τὰ ante δημοσ. addidit R. subjungens, legi quoque posse μηδὲν εἰς σωτηρίαν τὰ δημ. πρ. rempublicam ad salutem sui nil egere hominum imbellium.

4 R. primae duae hujus vocabuli literae iteratae videntur ex αὐτοῖς, & ejus loco legendum esse ὄμως vel ὄλως, hoc cum discrimine, ut, si ὄμως usurpetur, comma ei postponatur, ὄλως autem si praeferatur, ei comma praeponatur, & post μηδενὶ adidatur ἐξείναι. Pro μηδενὶ Auon. μηδενός.

Μάρκελλον ήλυσε, καὶ μετὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ πόλεμον ἐπανελθὼν, ἐμέμψατο τὴν βελήν, ὡς ἀντὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐ παραχῆσαν αὐτῷ τασάτων ¹ δυσυχίαν ἐπ-
κνορθώσαθαι πολιτῶν.

XIV. Τότε δ' ἐν Σικελίᾳ πρῶτον μὲν, ἀδικηθεὶς ὑπὸ Ἴπποκράτης, Συρακυσίων στρατηγῆ, ὃς Καρχηδο-
νίοις χαριζόμενος, καὶ τυραννίδα κηήμενος αὐτῷ, πολ-
λὰς διέφθειρε Ῥωμαίων πρὸς Λεονσίνοις ², [καὶ] εἶλε
τὴν τῶν Λεονσίων πόλιν κατὰ κράτος, καὶ Λεονσίνας
μὲν ἐκ ήδίκησε, τῶν δ' αὐτομόλων ὅσας ἔλαβε μασιγῶ-
σας ἀπέκλεινε. τῆ δ' Ἴπποκράτης πρῶτον μὲν λόγον
εἰς τὰς Συρακῆσας προπέμψαντος, ὡς Λεονσίνας ήβη-
δὸν ἀποσφάττει Μάρκελλος, ἔπειτα δὲ τεταραγμένοις
ἐπιπεσόντος, καὶ τὴν πόλιν καταλαβόντος, ἕρας ὁ Μάρ-
κελλος τῷ στρατῷ παντὶ, πρὸς τὰς Συρακῆσας ἐχώρει
καὶ καταστρατοπεδεύσας πλησίον, εἰσέπεμψε μὲν πρέσ-
βεις περὶ τῶν ἐν Λεονσίνοις διδάξοντας. ὡς δ' ἐδὲν ἦν
ἄφελος, μὴ πειδομένων Συρακυσίων ἐπράτευ γὰρ οἱ
περὶ τὸν Ἴπποκράτην προσβολὰς ἐποιεῖτο κατὰ γῆν
ἅμα καὶ κατὰ θάλασσαν, Ἀππίκ μὲν τὸν πεζὸν ἐπά-
γοντος στρατὸν, αὐτὸς δὲ πενήρεις ἔχων ἐξήκουσα παν-
τοδαπῶν ὅπλων καὶ βελῶν πλήρεις. ὑπὲρ δὲ μεγάλα
ζεύγματος νεῶν ὀλίγᾳ πρὸς ἀλλήλας συνδεδεμέναι, μη-
χανὴν ἕρας, ἐπέπλει πρὸς τὸ τεῖχος, τῷ πλήθει καὶ
τῇ λαμπρότητι τῆς παρασκευῆς καὶ τῇ δόξῃ τῇ περὶ
αὐτὸν πεποιθῆς. ἧς ἄρα λόγος ἐδεῖς ἦν Ἀρχιμήδει
καὶ

¹ Junt. Ἰοσῆτον, addito commate.

² Xyl. adnotat: „intercidisse hoc loco non unum atque al-
terum modo verbum, sed haud paucos versus, facile intelliget,
qui historiam Livii l. 24. legerit, vel graeca verba considera-
verit.“ R. autem: „aut ante καὶ εἶλε deest aliquod breve ver-
bum, e. c. ἐπέπεσε, aut προσίβαλε, aut καὶ potius delendum
est, quapropter unctis inclusi, εἶλε non ad Hippocratem, sed
ad Marcellum redit.“

καὶ τοῖς Ἀρχιμήδῃ μηχανήμασιν. ὧν, ὡς μὲν ἔργον ἄξιον σπεδῆς, ἄδεν ὁ ἀνὴρ πρᾶξεται, γεωμετρίας δὲ παιζέσης ἐγγεγόνει πάρεργα τὰ πλείεα· πρότερον Φιλοτιμηθέντος Ἰέρωνος τῆ βασιλέως, καὶ πείσανθος Ἀρχιμήδῃ τρέψαι τι τῆς τέχνης ἀπὸ νοητῶν ἐπὶ τὰ σωματικά, καὶ τὸν λόγον ἀμωσγέπως δι' αἰδήσεως μίξαντα ταῖς χρεῖαις, ἐμφανέστερον καταστῆσαι τοῖς πολλοῖς. τὴν γὰρ ἀγαπωμένην ταύτην καὶ περιβόητον ὀργανικὴν ἤρξαντο μὲν κινεῖν οἱ περὶ Εὐδοξον καὶ Ἀρχύταν, ποιηκίλλουτες τῷ γλαφυρῷ γεωμετρίαν, καὶ λογικῆς καὶ πραγματικῆς ἀποδείξεως ἐν εὐπορῆντα προβλήματα δι' αἰδητῶν καὶ ὀργανικῶν παραδειγμάτων ὑπερείδουτες 1. ὡς τὸ περὶ δύο μέσας ἄλογον 2 πρόβλημα καὶ σοιχεῖον ἐπὶ πολλὰ τῶν γραφομένων ἀναγναῖον εἰς ὀργανικὰς ἐξηγῶν ἀμφοτέροι κατασκευὰς, μεσογράφας 3 τινὰς ἀπὸ καμπύλων γραμμάτων καὶ τμημάτων μεταρμόζουτες. ἐπεὶ δὲ Πλάτων ἠγανάκησε, καὶ διετείνατο πρὸς αὐτὸς, ὡς ἀπολλύνας καὶ διαφθείρουσας τὸ γεωμετρίας ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν ἀσωμάτων καὶ νοητῶν ἀποδιδρασκέσης ἐπὶ τὰ αἰδητὰ, καὶ προσχρωμένης αὐτῆς αὐτῷ σωματι, πολλῆς καὶ φορτικῆς βαναυσουργίας 4 δεομένη-
ἔτω

1 Ita jam legi voluit Xyl. & Br. & R. dedit cum Anon. V. in ed. Frft. Cat. ὑπεραδόντες, & Ms. Dacerii, pro vulg. ὑπεριδόντες. R. adnotat: „libenter emendastem hujus loci mendas, si geometriam callerem; totus hic locus mihi caliginosus est.“

2 V. ἀνάλωτον, cujus lectionis etiam H. Steph. meminit. Anon. ἀλόγως vel ἀναλόγως; Posteriolem vocem exhibet etiam Ms. Dacer. Br. mavult ἀνά λόγον, quoniam ita Diog. Laërt. in Archytæ vita refert, quod primus ille quaesivit δύο μέσας ἀνά λόγον λαβεῖν.

3 Br. legendum censet μεσολάβας. In Cat. Frft. ed. μεσολάβας Am. A.

4 Ita R. dedit cum Anon. & Ms. Dac. Vulgo βαναύσε ἀργίας. H. Steph. voluit καὶ βαν. ἀργ.

ἔτω διεκρίθη γεωμετρίας ἐκπεσῶσα μηχανικῆ, καὶ περιωραμένη πολὺν χρόνον ὑπὸ Φιλοσοφίας, μία τῶν στρατιωτικῶν τεχνῶν ἐγεγόνει καὶ μέντοι καὶ Ἀρχιμήδης, Ἰέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενῆς ἂν καὶ φίλος, ἔγραψεν, ὡς τῇ δοθείσῃ δυνάμει τὸ δοθὲν βάρος κινήσαι δυνατόν ἐστὶ καὶ νεανιευσάμενος, ὡς Φασί, βῶμῃ τῆς ἀποδείξεως, εἶπεν, ὡς, εἰ γῆν εἶχεν ἐτέραν, ἐκίνησεν ἂν ταύτην, μεταβὰς εἰς ἐκείνην. Θαυμάσαντος δὲ τῷ Ἰέρωνος, καὶ δεηθέντος εἰς ἔργον ἐξαγαγεῖν τὸ πρόβλημα, καὶ δεῖξαι τι τῶν μεγάλων κινέμενον ὑπὸ σμικρῆς δυνάμεως, ὀλιγάδα [πριάμενος ¹] τῶν βασιλικῶν, πόνω μεγάλῳ καὶ χειρὶ πολλῇ νεωληθεῖσαν, ἐμβαλὼν ἀνδράπευς τε πολλὰς, καὶ τὸν συνήθη φόρτον, αὐτὸς ἄνωθεν καθήμενος, ἔμετὰ σπεδῆς, ἀλλ' ἡρέμα τῇ χειρὶ σείων ἀρχὴν τινος πολυσπάσε [μηχανήματος ²] προσηγάγετο, λείως καὶ ἀπλῆως ³ καὶ ὡσπερ διὰ θαλάσσης ⁴ ἐπιθέσαν. ἐμπλαγείς ἔν ὁ βασιλεὺς, καὶ συννοήσας τῆς τέχνης τὴν δύναμιν, ἔπεισε τὸν Ἀρχιμήδην, ὅπως αὐτῷ τὰ μὲν ἀμυνομένῳ ⁵, τὰ δ' ἐπιχειρήσει, μηχανήματα κατασκευάσει πρὸς πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας· οἷς αὐτὸς μὲν ἐκ ἐχρήσατο, τῷ βίε τὸ πλεῖ-

στον

¹ Hanc vocem R. uncis includit ut plane supervacaneam & absurdam. „Cur enim Archimedes ab Hierone navigium emeret, ad experimentum in eo faciendum, in gratiam Hieronis, quod Hieron ei hunc ad usum gratuito concedere non solum poterat, sed debebat quoque?“ — At nonne aliud verbum substitui posset, ex. gr. αἰρέμενος, vel tale quid?

² Haec vox abest in Junt. eam abesse quoque in Ald. affirmat Br. nego equidem cum R. qui inde colligit, geminam prodidisse Aldinam. — Tuto quidem deesse potest, cum instrumentum ipsum proprie πολίσπασον vocetur. Vix praecedens τινὸς dedit R. pro vulg. τινῶ.

³ V. ἀπίσως.

⁴ Post h. v. R. deesse videtur τῷ πεδίῳ, per planum solum, tanquam per aequor maris currentem.

⁵ Subaudi ἐπιτήδεα. R.

τον ἀπόλεμον καὶ πανηγυρικὸν βίωσας, τότε δ' ὑπῆρχε τοῖς Συρακοσίοις εἰς δέον ἢ παρασκευῆ, καὶ μετὰ τῆς παρασκευῆς ὁ δημιουργός.

XV. Ὡς ἔν προσέβαλον οἱ Ῥωμαῖοι διχόθεν, ἐπιπληξίς ἦν τῶν Συρακοσίων, καὶ σιγῆ διὰ δέος, μηδὲν ἂν ἀνθέξειν πρὸς βίαν καὶ δύναμιν οἰομένων τσοαύτην. χάσαντος δὲ τὰς μηχανὰς τῷ Ἀρχιμήδῳ¹, ἅμα τοῖς μὲν περὶ τοῖς ἀπῆντα τοξεύματά τε παντοδαπὰ καὶ λίθων ὑπέρογκα μεγέθη, ροίζω καὶ τάχει καταφερομένων ἀπίστω, καὶ μηδεὶος ὅπως τὸ βρίθος ἐγένουτο, ἀθροὺς ἀνατρεπύλων τὰς ὑποπίπτοντας καὶ τὰς τάξεις συγχεούτων. ταῖς δὲ ναυσὶν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἄφνω ὑπεραιωρέμεναι κεραιαί, τὰς μὲν ὑπὸ βρίθου σπρίζοντος² ἄνωθεν ἰσθῆσαι κατέδουον εἰς βυθόν, τὰς δὲ χερσὶ σιδηραῖς, ἢ σόμασιν εἰκαστένοις γεράνων, ἀνασπῶσαι πύραυλον ὀρθὰς ἐπὶ πρύμναν ἐβάπτιζον³, ἢ δι' ἀνιτόνων ἔνδον ἐπισπρόμεναι καὶ περιαγόμεναι, τοῖς ὑπὸ τὸ τεῖχος εἰσπεφυκόσι⁴ κρημνοῖς καὶ σιοπέλοις προσήρασσον, ἅμα φθόρῳ πολλῷ τῶν ἐπιβατῶν συντριβομένων. πολλὰκις δὲ μετέωρος ἐξαρθεῖσα ναὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης, δεῦρο κἀκεῖσε περιδιναμένη καὶ κρεμαμένη, θέαμα Φρικῶδες ἦν. μέχρις ἔ τῶν ἀνδρῶν ἀπορρίφέντων καὶ διασφενδονιδέντων, κενὴ προσπέσοι τοῖς τείχεσιν, ἢ περιολιδῆ, τῆς λαβῆς ἀνείσης. ἦν δὲ ὁ Μάρκελλος ἀπὸ⁵ τῷ ζεύγματος ἐπῆγε μηχανὴν, σαμβύκη μὲν ἐκαλεῖτο δι' ὁμοιότητά τινα χήματος πρὸς τὸ μεσικὸν ὄργανον. ἐτι δ' ἄνωθεν αὐτῆς προσφερομένης πρὸς τὸ τεῖχος, ἐξήλατο

1 Cf. L. IV. dec. III. & Polyb. l. VIII.

2 id est ἐπισκῆπτοντος, desuper incumbente, καὶ βεβαίως καὶ σερῶς αὐταῖς ἐπικειμένη καὶ καταβαρύνοντος. R.

3 R. simplex dedit verbum. Vulgo ἀπὸ β. Prima syllaba αὐ adhaesisse ei videtur e proximo vocabulo πρύμναν.

4 R. simplex legendum censet, syllaba εἰς e fine vocis ἰεῖ. χος extante.

5 R. aut ἐπι. aut ἐπίρ legendum videtur.

λατο λίθος δεκατάλαντος ὄλιην, εἶτα ἕτερος ἐπὶ τέτρω
καὶ τρίτος ὧν οἱ μὲν αὐτῆς ¹ ἐμπεισούτες μεγάλῳ
κλίπῳ καὶ κλύδωνι τῆς μηχανῆς τῆν τε βάσιν συνη-
λόησαν, καὶ τὸ γόμφωμα διέσεισαν καὶ διέσπασαν τῆ
ζεύγματος ὡσε τὸν Μάρμελλον ἀπορέμενον, αὐτὸν τε
ταῖς ναυσὶν ἀποπλεῖν ² κατὰ τάχος, καὶ τοῖς περὶ οὖς
ἀναχώρησιν παρεγγυῆσαι. βεβουλομένοις δ' ἔδοξεν αὐ-
τοῖς, ἔτι νυκτὸς ³, ἂν δύνωσι, προσμῖξαι τοῖς τείχεσιν
τὰς γὰρ τῶνας, οἷς χρῆθαι τὸν Ἀρχιμήδην, βύμην ἔχον-
τας ⁴, ὑπερπετεῖς ποιῆσασθαι τὰς τῶν βελῶν ἀφέσεις·
ἐγγύ-

1 H. Steph. legi voluit αὐτοῖς. Br. autem lactionem Anon.
& Ms. Dacer. αὐτῆ probat. R. conjecturam Steph. praeferit —
quae saxa ipsos in homines inciderebant. Subjungit porro: „οἱ
μὲν ab insequente οἱ δὲ destitutum, prodit defectum. Senten-
tia loci, cum olim adhuc esset integer, haec videtur fuisse:
Saxa irruentia homines quidem elidebant atque comminuebant;
in machinam autem vel ratim quae incurrerent *μεγάλῳ κλίπῳ.*
Ad hunc ferme modum ergo licebit fingere Plutarchum dedisse:
οἱ μὲν αὐτοῖς ἐμπεισόντες τοῖς ἀνθρώποις, vel ἀνδράσι, *συνέτριψαν*
αὐτάς, οἱ δὲ τῷ ζεύγματι προσερχθέντες μεγάλῳ κλ. κ. κλ.
τῆς τῆ μηχανῆς τῆν βάσιν.“ Lacunam adesse, etiam Xyl. an-
notavit.

2 R. ad h. v. ita habet: „ut cum navibus aufugeret retro,
animo agitasse. Actio perfecta dicitur, quae propositum solum
erat. Non subauditur e proximo *παρεγγυῆσαι.* Nam si hoc sub-
audiretur. Non solum aut *ἀπόπλεον*, aut *ἀναχωρεῖν*, foret le-
gendum, sed etiam *αὐταῖς*, ut classis pedestribus copiis oppo-
neretur. Verum sententia haec est: Marcellus abire cum clas-
se, in qua ipse erat, constituerat, & pedestribus copiis permis-
sum imperabat receptum. Sed forte post *παρεγγυῆσαι* deest *βί-
βληται*, quo admisso, difficultas omnis hujus loci evanescit.“

3 Post h. v. R. deesse videtur *περῶνται*, adhuc de nocte ten-
tare, num possint ad moenia accedere.

4 Br. placet lectio Anon. *βύμην ἔχοντας ὑπερπετεῖς ποιήσεσθαι.*
R. videtur post *ἔχ.* deesse *ποιήσαντες.* Archimedes enim, eo
quod nervos, vel funes, tormentorum suorum fecisset validos,
hoc esse consecutum, ut telorum emissiones sibi omnes essent

ἐγγύθεν¹ δὲ καὶ τελέως ἀπράκτους εἶναι, διασημα τῆς πληγῆς ἐκ ἐχέσης. ὁ δ' ἦν, ὡς ἔοικε, καὶ² ἐπὶ ταῦτα πάλαι παρεσκευασμένος ὀργάνων τε συμμετρῶς πρὸς πᾶν διάσημα κινήσεις, καὶ βέλη βραχέα, καὶ διάδοχος ἔ μέγας³. πολλῶν δὲ καὶ συνεχῶν τραυμάτων οἱ σκορπίοι,

ultra metas propositas evecta in cassum conciderent. ποιήσαδαι est, er hatte sich alle Schüsse überflüchtig gemacht, dadurch das er den Stricken seiner Triebwerke eine gar zu strenge Kraft beygebracht hätte.

1 Ita legendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ἐντεῦθεν. Junt. ἀπράκτως pro ἀπράκτοις.

2 Ita R. de suo dedit pro vulg. ὡς ἔοικεν, ἐπὶ γ. etiam adversus haec paratus & instructus erat.

3 De hoc loco quemvis lectorum haesitaturum esse, facile est conjectu. Varia quoque interpretibus criticisque de tollendis sive minuendis difficultatibus, hic obviis, placuerunt. R. post συμμετρῶς videtur ἔχων deesse, nisi ἦν παρεσκευασμένος accipias pro παρεσκευάσατο. Anon. pro διαδ. ἔ μέγ. exhibet καὶ δοκῆς ἔ μεγάλοι. Ita saltim ejus lectio in Cat. l. v. Frst. extat. Ex ea & Ms. Dacer. Br. scribendum censuit δοκῆς ἔ μεγάλας. Bryanum sequitur Kind. Schirach de trabibus minutis nihil affert, Liviumque potius secutus esse videtur. Xyl. vertit: brevibusque telis, non longe inter se distantibus. Crusenius: tela breviora, sed quae mitterentur densiora, multaque & crebra vulnera inferrent. Tudertin. denique: omnis instrumentorum impetus pro spatii magnitudine per tela perbrevia crebroque repetita. Parvi scorpiones erant dispositi, qui plurimis frequentissimisque vulneribus ex occulto peterent hostes. In hac tanta diversitate sententiarum de hoc loco ejusque interpretatione, quid ipse proferre audeam, me maxime esse dubium, lubentissime fateor. Varie legunt, varie distinguunt, addunt, omittunt interpretes, ut nihil certi sane ex illis unquam decerpere queas. Absit ergo, ut lectoris iudicium impediam. Meum est, illud pro meis viribus aliquo saltim modo incitare & adjuvare. Ea, quae jam in nostro Plutarcho h. l. habemus, valde manca & mutila censeo; forsan non nisi fragmenta sunt ulterioris descriptionis, quam Plutarchus ad exemplum Livianae relationis dedit. Sin minus, eadem ipsa, quae Livius l. 24, 34.

pro-

πίοι, βραχύτονοι μὲν, ἐγγύθεν δὲ πλήξαι παρεσήκασαν, ἀόρατοι τοῖς πολεμίοις.

XVI. Ὡς ἔν προσέμιξαν οἰόμενοι λανθάνειν, αὐ-
 ρις αὖ βέλεσι πολλοῖς ἐντυγχάνοντες καὶ πληγαῖς ἰ-
 πετρῶν μὲν ἐν² κεφαλῆς ἐπ' αὐτὰς φερομένων ὡς περ
 πρὸς κάρτεον, τῆ δὲ τείχεος τοξεύματα πανταχόθεν
 ἀναπέμποντος, ἀνεχώρησεν ὀπίσω. κἀνταῦθα πάλιν αὐ-
 τῶν εἰς μῆχος ἐπιτεταγμένων, βελῶν ἐκθεόντων, καὶ
 καταλαμβάνόντων ἀπιόντας, ἐγένετο πολὺς μὲν αὐτῶν
 φόθος, πολὺς δὲ τῶν νεῶν συγχεσμός, ἕδὲν ἀνιδρᾶ-
 σαι τὰς πολεμίας δυναμένων. τὰ γὰρ πλείστα τῶν ὄρ-
 γάνων ὑπὸ τὸ τείχος ἐσνευοποιεῖτο τῷ Ἀρχιμήδει καὶ
 Θεομαχῆσιν ἔφθεσαν³ οἱ Ῥωμαῖοι, μυρίων αὐτοῖς κα-
 κῶν ἐξ ἀφανῆς ἐπιχειρομένων.

XVII. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Μάρκελλος ἀπέφυγέ⁴ τε,
 καὶ τὰς σὺν ἑαυτῷ σκιάπων τεχνίτας καὶ μηχανοποιούς
 ἔλεγεν. Οὐ παυσόμεθα πρὸς τὸν γεωμετρικὸν τρίτον

V 2

Βριά-

prolixius refert, paucissimis commemorare voluit. Ex eo cer-
 te Noster multum potest illustrari. Ut interim habeat sciatque
 Lector, quo ego mihi in resarciendo textu non quidem satisfac-
 ci, sed ad aliquem sensum eruendum & verborum constructio-
 nem ordinandam acquiesco, donec feliciori ingenio aut tempo-
 re melius quid dari poterit, ita lego: ὁ δ' ἦν — παρεσκευα-
 σμένος ὄργάνων τε συμμετρίας ἔχων (addo h. v. cum R.) πρ. π.
 δ. κινήσεις, κ. β. βραχέα, ἐν τῆς τῆς τείχεος βαλλόμενα διὰ πολ-
 λῶν καὶ συνεχῶν ἰσημάτων (hanc vocem dandam censuit Br. &
 Schirach illis, quae Polybius refert convenienter) παρ' αὐτῶν καὶ
 οἱ σκορπίου, ἧ μεγάλοι μὲν καὶ βραχύτονοι, ἐγγύθεν (ita Br.
 scribendum censuit, deditque R.) δὲ πλήξαι ἐπιτήδειοι vel ἔτοι-
 μοι (hanc vel istam vocem deesse R. censuit) παρεσήκασαν.

1 Ita R. dedit. Vulgo ἐντυγχάνοντες, πληγαί. V. Anon.
 exhibent πληγαῖς. Br. voluit πληγαῖς τε.

2 Anon. μετά. R. mavult κατὰ κεφαλῆς. Idem lin. seq.
 particulam δὲ post τῆς; & mavult ἐπιπέμποντος pro ἀναπέμπ.

3 V. ἔφθεσαν.

4 V. ἀπέφυγεν.

Βριάρεων πολεμῶντες, ὃς τὰς μὲν ναῦς ἡμῶν καθίζων¹ πρὸς τὴν Θάλασσαν, παίζων μετ' αἰχῆνης ἐμβέβληκε, τὰς δὲ μυθικὰς ἐνατόνχειρας ὑπεραίρει, τσαῦτα βάλλων ἅμα βέλη κατ' ἡμῶν; τῷ γὰρ ὄντι πάντες οἱ λοιποὶ Συρακούσιοι σῶμα τῆς Ἀρχιμήδους παρασκευῆς ἦσαν, ἢ δὲ κινῆσα πάντα καὶ σρέφασα ψυχὴ μία· τῶν μὲν ἄλλων ὄπλων ἀτρέμα κειμένων, μόνοις δὲ τοῖς ἐπειὶς τότε τῆς πόλεως² χρωμένης, καὶ πρὸς ἄμυναν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν. τέλος δὲ τὰς Ῥωμαῖκας ἔτω περιφόβους γεγονότας ὄρων ὁ Μάρκελλος, ὡς, εἰ καλῶδιον, ἢ ξύλον, ὑπὲρ τῶν τειχῶν μικρὸν ὀφθείη προτεινόμενον, τῆτο ἐκεῖνο μηχανὴν τινα κινεῖν ἐπ' αὐτὰς Ἀρχιμήδῃ βοῶντας, ἀποτρέπεσθαι καὶ Φεύγειν· ἀπέχετο μάχης ἀπάσης καὶ προσβολῆς τὸ λοιπὸν, ἐπὶ τῷ χρόνῳ τὴν πολιορκίαν θέμενος. τηλικῶτον μέντοι Φρόνημα καὶ βιάδος ψυχῆς, καὶ τοσούτου ἐκείνητο θεωρημάτων πλῆτον Ἀρχιμήδους, ὡς, ἐφ' οἷς ὄνομα καὶ δόξαν, ἐν ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ δαιμονίᾳ τινὸς, ἔχε συνέσεως, μηδὲν ἐδελῆσαι σύγγραμμα περὶ τέτων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ τὴν περὶ τὰ μηχανικὰ πραγματείαν, καὶ πᾶσαν ὅλως τέχνην χρείας ἐφαπτομένην ἀγεννή καὶ βάνουσον ἠγησάμενος, ἐς ἐκεῖνα³ καταδέσθαι μόνον τὴν αὐτῆ Φιλοτιμίαν, οἷς τὸ

¹ Locum hunc Anon. & Ms. Dacerii, auctoritate Polybii L. 8. & Athen. L. 14. ut putat Bryanus, ita repraesentant: ὃς ταῖς μὲν ναυσὶν ἡμῶν καθίζουσα ἐκ τῆς θαλάττης, τὴν δὲ συμβύχην βαπίζων μετ' αἰχῆνης ἐμβέβληκεν. Hanc lectionem haud dubie veram censet Schirach, & vertit. In ista autem alluditur ad eam vocabuli *Sambuca* ambiguitatem, ut non modo *bellicam machinam* & *instrumentum musicum*, sed etiam *puellam sambuca canentem* denotet. Cf. Schweighauseri emendationes & observationes in Suidam p. 71. seqq.

² Ita R. cum Anon. & Ms. Dacer. dedit. Vulgo *πολεμίοις*, Pro *χρωμένης* V *χρωμένων* vel *χρωμένως*.

³ Praepositionem addidit R. quam jam H. Steph. omissam esse censuit.

τὸ καλὸν καὶ περιττὸν ἀμιγῆς τῷ ἀναγκαίᾳ πρόσσειν, ἀσύγκριτα μὲν ὄντα τοῖς ἄλλοις, ἔριν δὲ παρέχουσα πρὸς τὴν ὕλην τῇ ἀποδείξει, τῆς μὲν τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, τῆς δὲ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν δύναμιν ὑπερφυῖ παρεχομένης. ἔ γάρ ἐσιν ἐν γεωμετρικῇ χαλεπωτέρας καὶ βαρυτέρας ὑποθέσεις ἐν ἀπλυστέροις λαβεῖν καὶ καθαρωτέροις σοιχείοις γραφομένας. καὶ τῷδ' οἱ μὲν εὐφυῖα τῷ ἀνδρὸς προσάπτουσιν, οἱ δὲ ὑπερβολῇ τι νι πόνος νομίζουσιν, ἀπόνως πεποιημένῳ καὶ ῥαδίως ἔκασον εἰκότως γεγονέναι. ζητῶν μὲν γὰρ ἔκ ἂν τις εὖροι δι' αὐτῶ τὴν ἀποδείξειν, ἅμα δὲ τῇ μαθήσει παρίσταται ¹ δόξα τῷ ἔξ ἂν αὐτὸν εὖρεῖν, ἔτω λείαν ὁδὸν ἄγει ² καὶ ταχεῖαν ἐπὶ τὸ δεινύμενον. ἔπειτα δὲ ἀπιστῆσαι τοῖς περὶ αὐτῶ λεγομένοις ἐστίν, ὡς ὑπ' οἰκείας δὴ τινος καὶ συνοίκου θελγόμενος αἰεὶ σειρήνος, ἐλέλησο ³ καὶ σίτε, καὶ θεραπείας σώματος ἐξέλιπε· βία δὲ πολλάνικ ἐλκόμενος ἐπ' ἀλειμμα καὶ λαρτρὸν, ἐν ταῖς ἐσχάταις ἔγραφε χήματα τῶν γεωμετρικῶν ⁴, καὶ τῷ σώματος ἀλληλιμμένε διήγε τῷ δακτύλῳ γραμμὰς, ὑπὸ ἡδονῆς μεγάλης κάτοχος ὢν καὶ μεσόληπτος ἀληθῶς. πολλῶν δὲ καὶ καλῶν εὐρετῆς γεγονῶς, λέγεται τῶν Φίλων δεηθῆναι καὶ τῶν συγγενῶν, ὅπως αὐτῶ μετὰ τὴν τελευταίην ἐπισήσωσι τῷ τάφῳ τὸν περιλαμβάνοντα τὴν σφαῖραν ἐντὸς κύλινδρον· ἐπιγράψαντες τὸν λόγον τῆς ὑπεροχῆς τῷ περιέχοντις ερεῖ πρὸς τὸ περιεχόμενον.

XVIII. Ἀρχιμήδης μὲν ἔν τοιῶτος γενόμενος ἀήπτητον ἑαυτὸν τε καὶ τὴν πόλιν, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, διεφύλαξε.

V 3

λαξε.

¹ Ita R. de suo dedit pro vulg. περιέσταται.

² Ita jam Br. legi voluit, deditque R. Vulg. ἄγειν.

³ R. mavult σαρήνος, ποτῶ ἐλέλησο καὶ σίτε, καὶ θεραπείας. — Id. ex Junt. revocavit ἐξέλιπεν, pro vulg. imperf. ἐξέλαπεν.

⁴ V. γεωγραφικῶν.

λαξε. τῆς δὲ πολιορκίας διὰ μέσσω Μάρκελλος ἦρε ἱ μὲν Μεγαρέας, πόλιν ἐν ταῖς παλαιοτάταις τῶν Σικελιωτίδων· εἶλε δὲ τὸ Ἴπποκράτης πρὸς Ἀκίλλας ² στρατόπεδον, καὶ κατέλειπεν ὑπὲρ ὀψιανχιλίης, ἐπιπεσὼν χάρακτα βαλλομένοις. ἐπέδραμε δὲ πολλὴν τῆς Σικελίας, καὶ πόλεις ἀπέστησε Καρχηδονίων ³, καὶ μάχαις ἐνίκησε πάσαις τῆς ἀντιταχθῆναι τολμήσαντας. χρόνῳ δὲ προϊόντι Δάμιππὸν ⁴ τινὰ Σπαρτιάτην ἐκ Συρακουσῶν λαβὼν ἐκπλέουσα αἰχμάλωτον, ἀξιόβλων ἐπὶ λύτροις τῶν Συρακουσίων νομίσασθαι τὸν ἄνδρα, πολλάκις ὑπὲρ τέττε διαλεγόμενος καὶ συντιθέμενος, πύργον τινὰ κατεσκέψατο, φυλαττόμενον μὲν ἀμελῶς ⁵, ἄνδρας δὲ δυνάμενον δέξασθαι κρύφα, τῆ τείχεω ἐπιβατῆ παρ' αὐτὸν ὄντος. ὡς ἔν τὸ τε ὕψος ἐκ τῆ πολλάκις προσιέναι καὶ διαλέγεσθαι πρὸς τὸν πύργον εἰκάδη καλῶς, καὶ κλίμακες παρεσκευάθησαν, ἑορτὴν Ἀρτέμιδι τῆς Συρακουσίων ἀγοντας, καὶ πρὸς οἶνον ὠρμημένους καὶ παιδιὰν, παραφυλάξας, ἔλαθεν ἔ μόνον τὸν πύργον καταχῶν, ἀλλὰ καὶ κύκλω τὸ τεῖχος παρεμπλήσας ὄπλων, πρὶν ἡμέραν γενέσθαι, καὶ τὰ Ἐξάπυλα διακόψας. ἀρχομένων δὲ κινεῖσθαι καὶ ταράττεσθαι ⁶ τῶν Συρακουσίων πρὸς τὴν αἰθήσιν, ἅμα πανταχόθεν ταῖς σάλπιγγι χρῆσθαι κελεύσας, Φυγὴν ἐποίησε πολλὴν καὶ φόβον, ὡς ἐδενὸς μέρας

1 H. Steph. legendum censet ἦρα, vel εἶλεν. Pro Μεγαρέας Br. scribendum putat Μεγάραις; a Strabone & Thucydide vocatur Μέγαρα, plur. num. a Livio Megara modo plur. modo sing. num.

2 Xyl. & Anon. legunt Ἀκρίλλας. Livius dat Accillas.

3 V. Καρχηδονίους. In seq. μάχαις ἐνίκη. πάσαις dedit R. de suo pro vulg. μάχαις — πάσαις.

4 Livio est Damaspus.

5 Si Livium hac in re sequi placet, qui contrarium refert, & ob id ipsum intentius custoditam scribit turrim eam; legi posse censet Br. ἐμελῶς.

6 V. παρατάττεσθαι.

ρος ἀναλώτε μένουτος. ἔμεινε δὲ τὸ καρτερώτατον καὶ κάλλιστον καὶ μέγιστον ¹. Ἀχραδινὴ καλεῖται καὶ διὰ τὸ τετειχίσθαι πρὸς τὴν ἔξω πόλιν, ἧς τὸ μὲν Νέαν, τὸ δὲ Τύχην ὀνομάζουσι.

XIX. Καὶ τέτων ἔχομένων ², ἅμα Φάει διὰ ³ τῶν Ἐξαπύλων ὁ Μάρκελλος κατήει, μακαριζόμενος ὑπὸ τῶν Ἰφ' ἑαυτὸν ἡγεμόνων. αὐτὸς μέντοι λέγεται κατιδὼν ἀνωθεν καὶ περισπεφάμενος τῆς πόλεως τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ἐπὶ πολὺ θαυμάσαι, καὶ τῶν μέλλοντι γίνεσθαι συμπαθῆσαι. ἐννοήσας, οἷον ἐξ οἷα χῆμα καὶ μορφὴν ⁴ ἀμείψει μετὰ μικρὸν, ὑπὸ ⁵ τῆ στρατοπέδου διαφορηθεῖσα. τῶν γὰρ ἡγεμόνων ἑδείς μὲν ἦν ὁ τολμῶν ἐναντιῶσθαι τοῖς στρατιώταις αἰτημένοις δι' ἀρπαγῆς ἰφεληθῆναι. πολλοὶ δὲ καὶ πυρπολεῖν καὶ κατασκάπτειν ἐκέλευον. ἀλλὰ τῆτον μὲν ἐδὲ ὅλας ⁶ προσήκατο τὸν λόγον ὁ Μάρκελλος, μάλα δὲ ἀκων βιαθεῖς ⁷ ἔδωκεν ἀπὸ χρημάτων καὶ ἀνδραπόδων ἰφελειῶσαι, τῶν

V 4

δ'

¹ R. *susp.* μέγιστον, ὃ Ἀχραδινὴ καλεῖται, καὶ διατετειχίσθαι πρὸς — interjectis moeniis separata est a reliqua urbe extus sita. Br. particulam καὶ ante διὰ delendam censuit, vel legendum postea αὐτῆς pro ἧς. Hoc pronomen ἧς, R. monente, non est referendum ad Ἀχραδινὴν, sed ad τὴν ἔξ. πόλιν.

² R. *susp.* ἔπι δὲ καὶ τῆς. ἔχομ. Verum his quoque in potestatem nondum redactis.

³ In Vulg. legitur ἅμα Φαιδεία. Hoc Xylandro suspectum correxit ex Ms. Dacer. & dedit, uti nunc legitur. V. ἅμα Φατί διὰ

⁴ Vulgo legitur οἷον ἐξ οἷα χήματος καὶ μορφὴν. Br. vel legi voluit χῆμα, vel delendum καὶ. Prius nunc in textu datur. R. *susp.* οἷον ἐξ οἷα χήματος χῆμα καὶ μορφὴν.

⁵ Ita dedit R. cum V. Vulgo ἀπὸ.

⁶ R. *susp.* ἐδ' ὡς προσήκ. ne ad aures quidem (nedum ad mentem) admittebat Marcellus.

⁷ H. Steph. voluit ἀκων καὶ βιαθεῖς. R. *susp.* ἀκων ἐκβιαθεῖς, expugnatus, quanquam invitissimus annuit. Ipsi ἐκβιαθεῖς, necessarium videtur, minus καὶ addi.

δ' ἔλευθέρων σωμάτων ἀπειπεν ἄψαθαι· καὶ διεκελεύσατο μήτ' ἀποκτείναι τινα, μήτ' αἰχῦναι, μήτ' ἀνδραποδίσασθαι Συρακυσίων. ἔ μὴν ἄλλὰ καίπερ ἔστω μετρίασαι δόξας, οἷηδ' ἄρα πάχειν ἠγεῖτο τὴν πόλιν, καὶ τὸ συμπάθειν καὶ τὸ συναλγεῖν ὄμως ἐν τοσούτῳ μεγέθει χαρᾶς ἢ ψυχῇ διέφαινε, ὁρῶντος ἐν βραχεῖ χρόνῳ πολλῆς καὶ λαμπρᾶς ἀφανισμῶν εὐδαιμονίας. λέγεται γὰρ ἐν ἐλάττονα τέτον, ἢ τὸν ὕπερον ἀπὸ Καρχηδόνος, διαφορηθέντα πλῆτον γενέσθαι. καὶ γὰρ τὴν ἄλλην πόλιν ἔ μετὰ πολλὸν χρόνον ἀλλῶσαν ἐν προδοσίας ἐβιάσαστο διαρπάσαι, πλὴν τῶν βασιλικῶν χρημάτων· ταῦτα δ' εἰς τὸ δημόσιον ἐξηρέθη. μάλις δὲ τὸ Ἀρχιμήδους πάθος ἠλίασε Μάρκελλον. ἔτυχε μὲν γὰρ αὐτός τι κατ' ἑαυτὸν ἀνασκοπῶν ἐπὶ διαγράμματος· καὶ τῇ θεωρίᾳ δεδωκὼς ἅμα τὴν τε διάνοιαν καὶ τὴν πρόσοψιν, ἔ προήθετο τὴν καταδρομὴν τῶν Ῥωμαίων, ἐδὲ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως· ἀφνω δ' ἐπισάντος αὐτῷ στρατιῶτα καὶ κελεύοντος ἀπολαθεῖν πρὸς Μάρκελλον, ἐν ἐβέλετο, πρὶν ἢ τελέσαι τὸ πρόβλημα καὶ καταστήσαι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. ὁ δὲ ὀργισθεὶς καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, ἀνείλεν αὐτόν. ἕτεροι μὲν ἔν λέγεσιν, ἐπιστῆναι μὲν εὐθὺς, ὡς ἀποκτείνοντα, ξιφῆρη τὸν Ῥωμαῖον· ἐκείνους δ' ἰδούλα δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἀναμείναι βραχὺν χρόνον, ὡς μὴ καταλείπη τὸ ζητέμενον ἀτελὲς καὶ ἀθεώρητον· τὸν δ' ἔ φρονίσαντα διαχρήσασθαι. καὶ τρίτος ἐστὶ ἰ λόγος, ὡς νομίζοντι πρὸς Μάρκελλον αὐτῷ τῶν μαθηματικῶν ὀργάνων, σιμόθηρα καὶ σφαίρας καὶ γωνίας, αἷς ἐναρμόττει τὸ τῷ ἡλίῳ μέγεθος πρὸς τὴν ὄψιν, στρατιῶται περιτυχόντες, καὶ χρυσοῖον ἐν τῷ τεύχει δόξαντες φέρειν, ἀπέκλειναν. ὅτι μέντοι Μάρκελλος ἠλγησε, καὶ τὸν αὐτόχειρα τῷ ἀνδρὸς ἀπεσράφη, καθάπερ ἐναγῆ, τὰς δ' οἰκείας ἀνευρῶν ἐτίμησεν, ὁμολογεῖται.

XX.

1 R. susp. καὶ τρίτος δ' ἐστὶ λ.

XX. Τῶν δὲ Ῥωμαίων τοῖς ἐκτὸς ἀνθρώποις δεινῶν μὲν εἶναι πόλεμον μεταχειρίσασθαι, καὶ Φοβερῶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν νομιζομένων, εὐγνωμοσύνης δὲ καὶ Φιλανθρωπίας, καὶ ὅλως πολιτικῆς ἀρετῆς ὑποδείγματα μὴ δεδωκότων ¹, πρῶτος δοκεῖ τότε Μάρκελλος ὑποδειξάσαι τοῖς Ἑλλησι δικαιοτέρας ² Ῥωμαίους. ἔτω γὰρ ἐχρήτο τοῖς συμβάλλουσι καὶ τσοαύτας πόλεις καὶ ἰδιώτας εὐεργέτησεν, ὡς, εἴ τι περὶ Ἐυναν ³, ἢ Μεγαρεῖς, ἢ Συρακουσῖες, ἔργον ἦν εἰργασμένοι ἐν ἐπιεικῆς αὐτοῖς, τῆτο τῶν πεπονθότων, αἰτία μᾶλλον, ἢ τῶν πεποιηκότων, δοκεῖν γεγονέναι. μνηθῆσομαι δ' ἐνδὸς ἀπὸ πολλῶν. πόλις ⁴ ἐστὶ τῆς Σικελίας Ἐγγυῖον, ἢ μεγάλη, ἀρχαία δὲ πάνυ, καὶ διάθεῶν ἐπιφάνειαν ἔνδοξος, ἃς καλεῖσι Ματέρας. Ἰδρυμα λέγεται Κρητῶν γενέσθαι τὸ ἱερόν· καὶ λόγχασι τινῶς ἐδείκνυσαν καὶ κράνη χαλκᾶ, τὰ μὲν ἔχοντα Μηρίους, τὰ ⁵ δὲ Οὐλίξ, τατέσιν Ὀδυσσέως, ἐπιγραφᾶς, ἀνατεθειότων ταῖς θεαῖς. ταύτην προθυμότατα κερχηδομιάξασαν Νικίας ⁶, ἀνὴρ πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἐπειθε μεταθέσθαι πρὸς Ῥωμαίους, ἀναφανδὸν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παρρησιαζόμενος, καὶ κακῶς φρονεῖνας ἐξελέγχων τὰς ὑπεναντίας. οἱ δὲ Φοβέμενοι τὴν δύναμιν αὐτῆ καὶ τὴν δόξαν, ἐβελεύσαντο συναρπάσαι καὶ παραδῆναι τοῖς Φοβιξίν. αἰδόμενος ἐν ὁ Νικίας ⁷ ἤδη, καὶ παραφυλατ-

V 5

τό-

1 R. susp. μὴ δεδωκέναι, ut supra εἶναι — cum Romani viderentur, documenta nulla dedisse.

2 R. mavult aut δικαιοτάτης, aut αὐτῶν δικαιοτέρας, aequitatis studiosiores, quam ipsi essent.

3 Ita dant V. & Anon. & ita legi voluit Xyl. pro vulg. Αἴναν, & confirmat Liv. l. 24.

4 V. πόλις γὰρ.

5 Ita R. in scem. dedit, referens ad λόγχασι, uti praecedens γὰ μὲν ad κράνη. Vulgo γὰ δὲ.

6 Perpetuo a Tudertino veritur *Nicias*.

7 R. monente deest post h. v. ἐπιβελόμενον, aut ἡνέμενον, aut simile quid. Seq. partic. παραφυλαττόμενον in acc. dant Junt. & Ald. Sic & reddunt Interpp. Vulgo in nom. extat.

τόμενον ἀδῆλως ἑαυτὸν, ἐξέφερον ἐν Φανεροῦ λόγους περὶ τῶν Ματέρων ἀνεπιτηδεῖας, καὶ πολλὰ πρὸς τὴν νομιζομένην ἐπιφάνειαν καὶ δόξαν, ὡς ἀπιστῶν καὶ καταφρονηῶν, ἔπραττεν ἠδομένων τῶν ἐχθρῶν, ὅτι τὴν μεγίστην αἰτίαν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν, ὧν πείσεται, παρεῖχε. γεγονότων δὲ τῶν πρὸς τὴν σύλληψιν ἐτοίμων, ἦν μὲν ἐκκλησία ¹ τῶν πολιτῶν· ὁ δὲ Νικίας μεταξύ τι λέγων καὶ συμβουλευὼν πρὸς τὸν δῆμον, ἐξαίφνης ἀφῆκεν εἰς τὴν γῆν τὸ σῶμα· καὶ μικρὸν διαλιπὼν, οἶον εἰκὸς, ἡσυχίας σὺν ἐμπλήξει γενομένης, τὴν κεφαλὴν ἐπάρας καὶ περιενεγνῶν, ὑποτρόμῳ Φωνῇ καὶ βαρεῖα, κατὰ μικρὸν συνίεινων καὶ παροξύνων τὸν ἦχον, ὡς ἑώρα Φρίκη καὶ σιωπῇ κατεχόμενον τὸ θεάτρον, ἀπορρίψας τὸ ἱμάτιον, καὶ περιβῆξάμενος τὸν χιτωνίσκιον, ἡμίγυμνος ἀναπηδήσας, εἶδε πρὸς τὴν ἐξοδὸν τῆς θεάτρας, βοῶν ὑπὸ τῶν Ματέρων ἐλαύνεσθαι. μηδεὶς δὲ τολμῶντος ἄψαθαι, μηδ' ἀπαντῆσαι διὰ δεισιδαιμονίαν, ἀλλ' ἐκρηπομένων, ἐπὶ τὰς πύλας ἐξέδραμεν, ἕτε Φωνῆς τινος, ἕτε κινήσεως πρεπέσης δαιμονῶν ² καὶ παραφρονῶν ³ χρησάμενος. ἡ δὲ γυνὴ συνειδυῖα καὶ συντεχνάζουσα τῷ ἀνδρὶ, λαβῆσα τὰ παιδιά, πρῶτον μὲν ἰκέτις ³ προκυλινδεῖτο τοῖς μεγάροις τῶν θεῶν, ἔπειτα πλανώμενον ἐπείγον προσποιεμένη ζητεῖν, κωλύοντος ἑδενός, ἀσφαλῶς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ διεσώθησαν μὲν ἕτως εἰς Συρακῆσας πρὸς Μάρκελλον. ἐπεὶ δὲ πολλὰ τὰς Ἐγγυῖας ⁴ ὑβρίσαντας καὶ πλημμελήσαντας ἐλθὼν Μάρκελλος

1 Ita ex emend. R. Vulgo ἦν μὲν ἢ ἐκκλ. — R. omisit articulum, auctoritate Juntinae fretus, censensque, vulgarem natam esse ex vitiosa lectione Aldinae, quae est ἦν μὲν ἦν ἐκκλησία. Anon. ἦν ἐκκλησία.

2 V. δαιμονῶντι. Cat. l. v. Frft.

3 Ita reponi voluit H. Steph. & dat Anon. Vulg. ἰκέτις.

4 Ita scribendum censuerunt Xyl. & H. Steph. In edd. prioribus Ἐγγυῖαι.

λος ἔθηκε πάντας, ὡς τιμωρησόμενος· ὁ δὲ Νικίας ἐδάκρυσε ¹ παρεὼς, τέλος δὲ χειρῶν καὶ γονάτων ἀπλόμενος παρηγεῖτο τὰς πολίτας, ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀρξάμενος· ἐπιπλαθεὶς ἔφηκε πάντας, καὶ τὴν πόλιν ἐδὲν ἠδίκησε, τῶ δὲ Νικίᾳ χώραν τε πολλὴν καὶ δωρεὰς πολλὰς ἔδωκε ². ταῦτα μὲν ἐν Ποσειδάνιος ὁ Φιλόσοφος ἰσόρησε.

XXI. Τὸν δὲ Μάρκελλον ἀνακαληθέντων τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τὸν εὐχάριον καὶ σύνοικον πόλεμον, ἐπανερχόμενος, τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα τῶν ἐν Συρακῆσαις ἐκίνησεν ἀναθημάτων, ὡς αὐτῷ τε πρὸς τὸν Θρίαμβον ὄψις εἶη καὶ τῇ πόλει κόσμος. ἐδὲν γὰρ εἶχεν, ἐδ' ἐγίνωσκε πρότερον τῶν κομψῶν καὶ περιττῶν, ἐδ' ἦν ἐν αὐτῇ τὸ χάριεν τῆτο καὶ γλαφυρὸν καὶ ἀγαπώμενον· ὄπλων δὲ βαρβαρικῶν καὶ λαφύρων ἐναίμων ἀνάπλεως ἔσα, καὶ περιεσεφαινωμένη Θρίαμβιον ὑπομνήμασι καὶ τροπαίοις, ἐχ' ἰλαρὸν, ἐδ' ἄφοβον, ἐδὲ δειλῶν ³ ἦν θάμα καὶ τρυφῶντων θεατῶν· ἀλλ' ὡσπερ Ἐπαμεινώνδας τὸ Βοιωτικὸν πεδῖον Ἄρεως ὀρχήσαν, Ξενοφῶν δὲ τὴν Ἐφεσον πολέμα ἐργαστήριον, ἕτως ἂν μοι δοκεῖ τις τότε τὴν Ῥώμην, κατὰ Πίνδαρον, βαθυπολέμα τέμενος Ἄρεως προσειπεῖν. διὸ καὶ μᾶλλον εὐδοκίμησε παρὰ μὲν τῷ δήμῳ ⁴ Μάρκελλος, ἠδοναῖς ἐχέσαις καὶ χάριν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διὰ ποικιλίαν ὄψεσι τὴν πόλιν κοσμήσας ⁵. παρὰ δὲ τοῖς πρεσβυτέ-

¹ R. *supr.* ὁ δὲ Νικ. ἦ μὲν πρῶτον ἐδάκρ.

² R. *quaerit*, num ἔδωκαν — *cives sui*, non Marcellus?

³ Ex Junt. & Ald. hanc lectionem revocavit R. In vulg. δειλόν.

⁴ id est, junioribus & rudioribus atque levioribus. Opponuntur πρεσβύτεροι, qui tum adhuc in vivis supererant, prudentiores & graviores. R.

⁵ In Junt. & reliquis primis edd. sic legitur: ἠδοναῖς ἐχέσαις καὶ χάρισιν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διὰ ποικιλίαν ὄψεσι τὴν

βυτέροις Φάβιος Μάξιμος. ἔδεν γὰρ ἐκίνησε τοῖτον, ἔδὲ μετήνεγεν ἐν τῆς Ταραντίνων πόλεως ἀλέσης¹, ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα χρήματα καὶ τὸν πλῆτον ἐξεφόρησε, τὰ δ' ἀγάλατα μένειν εἶασεν· ἐπειτῶν τὸ μνημονευόμενον· Ἀπολείπωμεν γὰρ, ἔφη, τὰς θεὰς τέτας τοῖς Ταραντίνοις κεχολωμένους. Μάρκελλον δ' ἠτιῶντο², πρῶτον μὲν, ὡς ἐπίφθορον ποιῶντα τὴν πόλιν, ἔ μόνου ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ θεῶν αἰχμαλώτων ἀγομένων ἐν αὐτῇ καὶ πομπευομένων· ἔπειτα ὅτι τὸν δῆμον εἰδισμένον πολεμεῖν, ἢ γεωργεῖν, τρυφῆς δὲ καὶ ῥαθυμίας ἀπειροῦ ὄντα, καὶ, κατὰ τὸν Εὐριπίδειον Ἑρακλέα,

Φαύλων ἀκομψον³ ἐς τὰ μέγιστα δὲ ἀγαθόν, χολῆς ἐνέπλησε καὶ λαλιᾶς, περὶ τεχνῶν καὶ τεχνιτῶν ἀσεῖζόμενον, καὶ διατρίβοντα πρὸς τέτῳ⁴ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας. ἔ μὴν ἀλλὰ τέτοις ἐσεμνύνετο καὶ πρὸς τὰς Ἑλληνας, ὡς τὰ καλὰ καὶ τὰ θαυμασὰ τῆς Ἑλλά-

τὴν πόλιν. H. Steph. ex vet. cod. reposuit χάριν pro χάρισιν, & ex iisdem addidit κοσμήσας. Anon. & Dacer. ex Ms. habent ἠδονήν. R. monente, novae lectionis a vetusta discrepantia enormior indagatiōnem verae lectionis difficiliorē reddit. Quaerit idem, nom Plut. ita reliquerit: ἠδύνας χλιδὴν ἐχέσαις καὶ χάριν Ἑλληνικὴν, καὶ πιθανότητα, καὶ νῆ Δία ποικιλίαν, ὅψοσι τὴν πόλιν: quorum verborum constructio haec erit: ἠδύνας (id est ἠδεῖαν ποιήσας) τὴν πόλιν ὅψοσι ἐχέσαις χλιδὴν (vel τρυφὴν vel γέχνην) Ἑλληνικὴν, καὶ χάριν Ἑλληνικὴν, καὶ πιθανότητα, καὶ, νῆ Δία, ποικιλίαν. V. & Anon. habent διακοικίλας: quod Br. probavit, modo deletur κοσμήσας cum Ald. & Junt.

1 R. fufp. πόλεως ὑπ' αὐτῆ ἀλέσης.

2 scil. feniores. R.

3 Sic ex R. emendatione. Vulgo Φαῦλον ἀκομψον ὄν. Φαύλων defumfit ex Anon. — ὄν delevit, quod jam Br. delendum censuit. V. & Anon. ἀκομψον ὄντα. Hoc autem partic. minus videtur necessarium, cum vix praecesserit.

4 Sic R. dedit de suo pro vulg. πρὸς τῷτο.

Ἑλλάδος ἐν ἐπισαμένως τιμῶν καὶ θαυμάζειν Ῥωμαίους διδάξας.

XXII. Ἐνισαμένων δὲ τῶν ἐχθρῶν τῷ Μαρκέλλῳ πρὸς τὸν Θριάμβον, ἐπεὶ καὶ πράξεις τινὲς ὑπολιπεῖς ἦσαν ἐτι περὶ Σικελίαν, καὶ Φθόνον εἶχεν ὁ τρίτος ἱ Θριάμβος, συνεχώρησεν αὐτοῖς τὸν μὲν ἐντελῆ καὶ μέγαν εἰς τὸ Ἄλβανὸν ὄρος ἐξελάσαι, τὸν δὲ ἐλάττω καταγαγεῖν εἰς τὴν πόλιν· ὃν εὖαν Ἕλληνας, ὅβαν δὲ Ῥωμαῖοι καλῶσι. πέμπει δ' αὐτὸν ἐν ἐπὶ τῷ τεθρίππε βεβηκὼς, ἐδὲ δάφνης ἔχων σέφανον, ἐδὲ περισσολπιζόμενος, ἀλλὰ πεζὸς ἐν βλαύταις ², ὑπ' αὐλητῶν μάλα πολλῶν, καὶ μυρρίνης σέφανον ἐπιπέμμενος, ὡς ἀπόλεμος, καὶ ἠδὺς ὀφθῆναι μᾶλλον, ἢ κατακλημῆμος· ὃ καὶ μέγιστον ἐμοὶ τεκμήριον ἐστὶ τῷ τρόπῳ πράξεως, ἀλλὰ μὴ μεγέθει, διωρίδαι τὰς Θριάμβους τὸ παλαιόν. οἱ μὲν γὰρ μετὰ μάχης καὶ Φόνου τῶν πολεμίων ἐπικρατήσαντες, τὸν Ἀρήϊον ἐπεῖνον, ὡς ἔοικε, καὶ φοβερὸν εἰσήγον, ὡσπερ ἐν τοῖς καθαρμοῖς τῶν στρατοπέδων εἰώθεσαν, δάφνη πολλῆ κατασέψαντες τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀνδρας· τοῖς δὲ πολέμοι μὲν μὴ δεηθεῖσι στρατηγοῖς, ὁμιλία δὲ καὶ πειθοῖ καὶ διὰ λόγου πάντα θεμένοις καλῶς, οἷον ἐπιπαιανίσαι τὴν ἀπόλεμον ταύτην καὶ πανηγυρικὴν ἀπεδίδεν πομπὴν ὁ νόμος. καὶ γὰρ ὁ αὐλὸς εἰρήνης μέλος ³. καὶ τὸ μύρτον Ἀφροδίτης φυτὸν, ἢ

μάλι-

¹ Anon. & Ms. Dacer. habent πρῶτος. Xyl. vertit secundus, cum tantum de Gallis antea triumphasset, nec quisquam alium porro ejus triumphum agnoscat scriptor. Br. & R. lectionem receptam retinent, cum & in Pelopida Plutarchus Marcelli τρεῖς Θριάμβ. memoret.

² V. βαλάνταις.

³ Ita R. cum Anon. dedit pro vulg. μέλος. Eodem docente μέλος h. l. est res, quae canitur, sive carmen, ore fidibusve, aut tibiis reddendum; sive instrumentam, carmina reddens, pulsatile aut inflatile. αὐλὸς μέλος εἰρήνης, sc. εἰσι (nisi malis ἀφίσησι subaudire) erit ergo sententia: tibiae sunt instrumenta, in pace usurpari solita, ad carmina reddendum.

μάλιςα θείων απέχθεται βία καὶ¹ πολέμοις. ὄβας δ' ἔκ παρὰ τὸν εὐασμὸν, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, ὁ θριάμβος ἔτος ὀνομάζεται², (καὶ γὰρ ἐνεῖνον³ ἐφευάζοντες καὶ ἔδοντες παραπέμπουσιν) ἀλλ' ὕφ' Ἑλλήνων εἰς τὸ σύνηδες αὐτοῖς παρήλθαι τὸ ὄνομα⁴, πεπεισμένων ἅμα καὶ Διονύσω τι τῆς τιμῆς προσήκειν, ὃν Εὐβιον καὶ Θριάμβον ὀνομάζομεν. ἔχ ἔτω δ' ἔχει τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῷ μεγάλῳ θριάμβῳ βεβυτεῖν πάτριον ἦν τοῖς στρατηγοῖς, ἐπὶ δὲ τέτῳ πρόβατον ἔβυον. ὄβα δὲ τὰ πρόβατα Ῥωμαῖοι καλεῖσιν, ἐν τέτῳ καὶ τὸν θριάμβον ἔβαν ὀνόμασαν. ἄξιον δὲ καὶ τὸν Λακωνικὸν ἀποθεωρῆσαι νομοθέτην ὑπεναντίως τῷ⁵ Ῥωμαϊκῷ τάξαντα τὰς θυσίας. θύει γὰρ ἐν Σπάρτῃ τῶν ἀποστρατήγων ὁ μὲν δι' ἀπάτης, ἢ πειθῆς, ὁ βέλεται, διαπραξάμενος, βέν· ὁ δὲ διὰ μάχης, ἀλεῖνρυόνα. καίπερ γὰρ ὄντες πολεμιώτατοι, μείζονα καὶ μᾶλλον ἀνθρώπων πρέπεσαν ἡγῆντο τὴν διὰ λόγου καὶ συνέσεως πρᾶξιν, ἢ τὴν μετὰ βίας καὶ ἀνδρείας. ταῦτα μὲν ἐν ὅπως ἔχει⁶ σιοπεῖν πάρεσιν.

XXIII.

¹ Hanc partic. copulat. inferunt H. Steph. & V. Vulgo deest.

² In Ald. & Junt. ὀνομάζεται, quod H. Steph. iudice inter ὀνομάζεται & ὀνομάζετο ambiguum est.

³ i. e. illum majorem & splendidiorem triumphum. Ad ἐφευάζ. R. annotat, expectandum fuisse ἐπευάζειν, quia εὐάζειν cum leni usurpetur. Addit tamen, complura esse verborum huic similitum exempla, in quibus aspiratarum cum lenibus permutatio promiscua habetur.

⁴ Graeci nomen hoc, orationem puta, ad nomen ipsis usu frequentatum εὐας, & ad notiones Graecis populares, detorsērunt; ad eis τὸ σύνηδες αὐτοῖς subauditur ὄνομα καὶ δόξαμα. R.

⁵ R. hunc artic. de suo addidit.

⁶ R. sup. ὅπως ἕκαστος γνώμης ἔχει — hac de re statuere cuique licet pro sua cujusque sententia, prout eum animus in hanc illamve partem magis fert.

XXIII. Τῷ δὲ Μαρκελλῷ τὸ τέταρτον ὑπατεύον-
τος, οἱ ἐχθροὶ τῆς Συριακῆς ἀνέπεισαν εἰς Ῥώμην
ἀφικομένους κατηγορεῖν καὶ καταβοᾶν πρὸς τὴν σύγκλη-
τον, ὡς δεινὰ καὶ παράσπονδα πεπονθότας. ἔτυχε μὲν
ἔν ἐν Καπιτωλίῳ θυσίαν τινὰ συντελῶν ὁ Μάρκελλος·
ἔτι δὲ συγκαθεζομένη τῇ γερσίᾳ τῶν Συριακῶν προσ-
πεσόντων, καὶ δεομένων λόγων τυχεῖν καὶ δίκης, ὁ μὴν
συνάρχων ἐξεῖργεν αὐτῆς, ἀγανακτῶν ὑπὲρ τῷ Μαρκελ-
λῷ μὴ παρόντος. ὁ δὲ Μάρκελλος εὐθύς ἦκεν ἀέσας·
καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ δίφρῳ καθίσας, ὡς ὑπάτος ἐχρη-
μάτιζεν. ἔπειτα, τῶν ἄλλων τέλος ἐχόντων, καταβάς
ἀπὸ τῷ δίφρῳ, καὶ κατασὰς, ὡσπερ ἰδιώτης, εἰς τὸν
τόπον, ἐν ᾧ λέγειν εἰώθασιν οἱ κρινόμενοι, τοῖς Συρια-
κῆσις ἐλέγχειν αὐτὸν παρεῖχεν. οἱ δὲ δεινῶς μὲν συν-
εταράχθησαν πρὸς τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ πεποιθὸς τῷ ἀν-
δρὸς, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις ἀνυπόστατον ¹, ἔτι μᾶλλον
ἐν τῇ περιπορφύρῳ φοβερόν ἠγᾶντο καὶ δυσαντίβλεπτον.
ἔ μὴν ἄλλὰ καὶ παραδαρῦνοντων αὐτῆς τῶν διαφορο-
μένων πρὸς τὸν Μάρκελλον, ἤρξαντο τῆς κατηγορίας,
καὶ διεξῆλθον ὀλοφυρμῶ τινι μεμιγμένην δικαιολογίαν·
ἧς ἦν τὸ κεφάλαιον, ὅτι, σύμμαχοι καὶ φίλοι ὄντες
Ῥωμαίοις, πεπόνθασιν, ἃ πολλοῖς τῶν πολεμίων ἕτεροι
στρατηγοὶ μὴ παθεῖν ἐχαρίσαντο. πρὸς ταῦτα ὁ Μάρ-
κελλος ἔλεγεν, ὡς ἀντὶ πολλῶν, ἧν δεδράκησι Ῥωμαίους
κακῶς, ἔδεν πεπόνθασιν, πλὴν ἃ πολέμῳ καὶ κατὰ κρά-
τος ἀλόντας ἀνθρώπους κωλύσαι παθεῖν ἔ δυνατόν ἴεσιν·
ἔτω ² δὲ ἄλλῳ δι' αὐτῆς; πολλὰ προικαχμένῳ πειδη-
ναὶ μὴ ἐθέλησαντας. ἔ γὰρ ὑπὸ τῶν τυράννων πολεμη-
σαι βιαθέντας, ἀλλὰ κηκείνας ἐπὶ τῷ πολεμεῖν ἐλέδαι
τυραννήσειν ³. λεχθέντων δὲ τῶν λόγων, καὶ μετισταμέ-
νοισι,

¹ Br. placet: γὰρ ἐν τοῖς ὅπλοις ἀνυπόστατος.

² R. quaerit, num αὐτῆς?

³ Hanc lectionem ex Junt. & Ald. revocavit R. idem va-
lentem

νοις, ὡσπερ εἶωθεν, ἐν τῆς βελῆς τοῖς Συρακασίοις συνεξήλθε Μάρκελλος, ἐπὶ τῶ συνάρχοντι ποιησάμενος τὴν σύγκλητον· καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῆ βελευτηρίας διέτριβεν, ἕτε φόβῳ διὰ τὴν δίην, ἕτε θυμῷ πρὸς τὰς Συρακασίας, τῆ συνήθους ¹ μεταβαλὼν κατασήμετος, ἀλλὰ πρῶτος πάνυ καὶ κοσμίως τὸ τῆς δίης τέλος ἐνδεχόμενος. ἐπεὶ δὲ διηνέχθησαν αἱ γνώμαι, καὶ νικῶν ἀπεδείχθη, προσπίπτεισιν αὐτῷ οἱ Συρακᾶσιοι, μετὰ δακρύων δεόμενοι τὴν ὀργὴν [τὴν ²] εἰς αὐτὰς ἀφιέναι τὰς παρόντας, οἰκτεῖραι δὲ τὴν ἄλλην πόλιν, μεμνημένην ὡς ἔτυχεν αἰεὶ καὶ χάριν ἔχουσαν· ἐπιπλαθεὶς ἔν ὃ Μάρκελλος, τέτοις τε διηλλάγη, καὶ τοῖς ἄλλοις Συρακασίοις αἰεὶ τι πρᾶτῶν ἀγαθὸν διετέλει. καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, καὶ τὰς νόμους, καὶ τῶν κημάτων τὰ περιόντα βέβαια παρέχευεν ἢ σύγκλητος. ἀνθ' ὧν ἄλλας τε τιμὰς ὑπερφυσεὶς ἔχε παρ' αὐτοῖς, καὶ νόμον ἔδευτο τοῖστων, ὅπῳτ' ἂν ἐπιβῆ Σικελίας Μάρκελλος, ἢ τῶν ἐγγόνων τις αὐτῆ, σεφανηφορεῖν Συρακασίας ³, καὶ θύειν τοῖς θεοῖς.

XXIV. Τὰντεῦθεν ἤδη τρέπεται πρὸς Ἀννίβαν, καὶ τῶν ἄλλων ὑπάτων καὶ ἡγεμόνων σχεδὸν ἀπάντων μετὰ τὰ ἐν Κάνναις ἐνὶ στρατηγῆματι, τῷ Φυγομαχεῖν,

χρω-

lentem ac τυραννῆσοντας — Ipsos Syracusanos sibi delegisse ultro principes, atque suis cervicibus imposuisse, qui tyrannidem in se exercerent, hoc cum pacto, ut cum Romanis bella gererent. Vulgo τυραννῶνας. V. τυραννῶσιν.

1 Br. mavult γι, γῆ, vel antea ἕτε γι φόβῳ.

2 R. hunc artic. ut delendum, uncis inclusit — ut iracundiam in se, legatos Syracusanorum, jam praesentes, effunderent, absencibus vero parcerent. Cur effunderent, & parcerent, cum sermo referatur ad Marcellum, αὐτῷ προσπίπτεισιν? — Br. maluit ὀργὴν μὲν, cum sequatur οἰκτεῖραι δὲ. Idem probavit ἀφιέναι, quod dat Anon.

3 V. Συρακασίοις; forsitan ex Junt. quae eundem casum exhibet.

χρωμένων ἐπὶ τὸν ἄνδρα, παρατάττεσθαι δὲ καὶ συμπλέκεσθαι μηδενὸς τολμῶντος, αὐτὸς ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ὄρμησεν ὁδὸν οἴομενος, τῷ δοκῶντι καταλύσειν ¹ Ἀννίβαν χρόνῳ, πρότερον ἐκρίθεισαν ὑπ' ἐκείνου λήσεσθαι τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸν Φάβιον, αἰεὶ τῆς ἀσφαλείας ἐχόμενον, ἔ καλῶς ἐκείνης ἰᾶσθαι τὸ νόσημα, τῆς πατρίδος ² περιμένοντα τῇ ῥώμῃ μαραινομένη συναποσβῆναι ³ τὸν πόλεμον, ὥσπερ ἰατρῶν τὰς ἀτόλμας καὶ δειλὰς πρὸς τὰ βοηθήματα, τῆς νόσος παρακμὴν τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσιν ἠγήμενος ⁴. πρῶτον μὲν ἔν τὰς Σαυνιτικὰς πόλεις μεγάλας ἀφεώσας ἑλὼν, σίτον τε πολὺν ἀποκειμένον ἐν αὐταῖς, καὶ χρήματα, καὶ τὰς φυλάσσοντας Ἀννίβαν στρατιώτας, τριχιλίους ὄντας, ἔλαβεν. ἔπειτα τῷ Ἀννίβαν Φέλβιον Γναῖον ἀνθύπατον ἐν Ἀπυλῖᾳ κατακτείναντος ⁵ μὲν αὐτὸν σὺν ἑνδεκα χιλιάρχοις, κατακόψαντος δὲ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεῖστον, ἐπεμψεν εἰς Ῥώμην γράμμα-

τα,

1 Ita R. in fut. dedit pro vulg. καταλύσαν. — quod tempus non videretur Hannibalis nervos ipsummet esse incisurum, eodem illo tempore totam Italiam prius pestum esse iturum, nemine sentiente, quam ei succurri posset.

2 Ita dedit R. de suo. Vulgo ἔ καλῶς ἔχον ἰᾶσθαι τὸ νόσημα τῆς πατρίδος, περιμένοντα. — Exciñis redit ad Italiam; non bene sanare illum conari illius (Italiae) morbum, eo, quod exspectaret, donec cum robore patriae marcescente bellum quoque ipsum exstingueretur.

3 V. συναποσβῆναι, ἀποσβῆναι. In vetustis edd. legitur συναποσβῆναι.

4 Sic correxit R. suo arbitratu, existimantes, cum venis-tere atque concidere vigorem & vehementiam morbi, cum vires fuerint exinanitae. Vulgo πρὸς τὰ βοηθήματα τῆς νόσος, παρακμὴν τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσιν ἠγήμενος. V. ἀκμὴν pro παρακμὴν.

5 R. non probat hoc compositum; mavult aut simplex κτείναντος, aut κατακτείναντα, vel καταστρατοπεδεύοντα, vel κατατακθῆντα, vel κατακτείναντα κτείναντος. Pro Φέλβιον V. Βάλβιον.

τα, τὰς πολίτας παρακαλῶν θάρρειν· αὐτὸς γὰρ ἤδη βαδίζειν, ὡς ἀφέλοιτο τὴν χαρὰν ¹ Ἀννίβη. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Λίβιος Φησιν ἀναγνωθέντα τὰ γράμματα μὴ τῆς λύπης ἀφελεῖν, ἀλλὰ τῷ φόβῳ προσθεῖναι· τῶν Ῥωμαίων μείζον ἠγχιμένων τῶ γεγονότος τὸ κινδυνευόμενον, ὅσῳ Φελβία κρείττων ἦν Μάρκελλος. ὁ δ', ὥσπερ ἔγραψεν, εὐθύς Ἀννίβην δάκνων εἰς τὴν Λευκανίαν ἐνέβαλε, καὶ περὶ πόλιον Νομίςρωνα καθήμενον ὑπὲρ λόφων ὄχυρῶν καταλαβών, αὐτὸς ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε. τῇ δ' ὑπεραίῳ πρότερος εἰς μάχην παρατάξας τὸ εἶρατευμα, καὶ ² καταβάντος Ἀννίβη, συνέβαλε μάχην, κρίσιν δὲ λαβῶσαν, ἰχυρὰν δὲ καὶ μεγάλην γενομένην. ἀπὸ γὰρ ὥρας τρίτης συμπεσόντες, ἤδη σιότους μόλις διέλυσαν ³. ἅμα δ' ἡμέρᾳ προαγαγὼν αὐθις τὸ εἶρατευμα, παρέταξε διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ προκαλεῖτο διαγωνίσασθαι περὶ τῆς νίκης ⁴ τὸν Ἀννίβην. ἀναξεύξαντος δ' ἐπέειπε, σκυλεύσας τὰς πολεμικὰς νεκρὰς, καὶ θάψας τὰς Φίλους, ἐδίωκεν αὐθις, καὶ πολλὰς μὲν ὑφέντος ἐνέδρας, ὑδεμιῶ περιπεσῶν, ἐν δὲ πᾶσι τοῖς ἀκροβολισμοῖς πλεῖον ⁵ ἔχων, ἐθαυμάζετο. διὸ καὶ τῶν ἀρχαιρεσίων ἐπειγόντων ⁶, ἔδοξε τῇ βελῆ μᾶλλον

ἐκ

¹ Sic legendum censuit Br. deditque R. pro vulg. χάραν. Cf. Liv. l. 27. c. 2.

² Br. haec partic. redundare videtur, ex initio seq. vocis orta. R. eam servari posse censet, si sic accipiatur, ac si Plutarch. scripsisset, καὶ Ἀννίβη καταβάντος, cum etiam Hannibal e montibus descendisset.

³ R. susp. διελύθησαν.

⁴ V. δίκης. Id. lin. seq. πολεμικὰς pro πολεμικῆς. Cat. l. v. Frft.

⁵ Ita H. Steph. scribendum censuit, & dedit R. cum V. & Anon. pro vulg. πλεῖστον.

⁶ Anon. (non ut in ed. R. extat, Vulc.) ἐπειγασῶν. Bene autem monet R. utrumque perinde usurpari & αἱ ἀρχαιρεσίαι & τὰ ἀρχαιρεσίαι. In Junt est ἀρχαιρεσιῶν, cui conveniret ἐπειγασῶν. Extat tamen ἐπειγόντων.

ἐκ Σιμελίας τὸν ἕτερον ἀπάγειν¹ ὑπατον, ἢ Μάρκελλον Ἐννίβου συνηρημένον κινεῖν. ἐλθόντα δ' ἐκέλευεν εἰπεῖν διπλάτωρα Κόϊντου Φάβιον². ὁ γὰρ διπλάτωρ ἐκ ἔστῳ ὑπὸ τῷ πλήθους, ἐδὲ τῆς βελῆς αἰρετός, ἀλλὰ τῶν ὑπάτων τις, ἢ τῶν στρατηγῶν, προελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ὃν αὐτῷ δοκεῖ, λέγει διπλάτωρα. καὶ διὰ τῆτο διπλάτωρ ὁ ῥηθεὶς καλεῖται. τὸ γὰρ λέγειν Δίνερε Ῥωμαῖοι καλεῖσιν. ἔνιοι δὲ τὸν διπλάτωρα, τῷ μὴ προτιθέσθαι ψῆφον, ἢ χειροτονίαν, ἀλλ' ἀφ' αὐτῶ τὰ δόξαντα προστάττειν³, ἕτως ἄνομάδαι. καὶ γὰρ τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων Ἑλληνας μὲν διατάγματα, Ῥωμαῖοι δ' Ἐδιήα προσγορεύουσιν.

XXV. Ἐπεὶ δ' ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Σιμελίας ὁ τῶ Μαρκέλλου συνάρχων, ἕτερον ἐβέλετο λαβεῖν⁴ διπλάτωρα, καὶ βιασθῆναι παρὰ γνώμην μὴ βελομένους, ἐξέπλευσε νυκτὸς εἰς Σιμελίαν. ἕτως ὁ μὲν δῆμος ἄνόμασε διπλάτωρα Κόϊντου Φάβιον. ἢ βελῆ δ' ἔγραψε Μαρκέλλω κελεύσασα τῆτον εἰπεῖν⁵. ὁ δὲ πειθεὶς ἀνεῖπε καὶ συνεκεκύρωσε τῶ δήμῳ τὴν γνώμην. αὐτὸς δὲ πάλιν ἀνθύπατος εἰς τῆπιὸν ἀπεδείχθη. συνθέμενος δὲ πρὸς Φάβιον Μάξιμον, ὅπως ἐνεῖνος μὲν ἐπιχειρῆ Ταραντίνοισι, αὐτὸς δὲ συμπλεκόμενος καὶ περιέλιων Ἐννίβου, ἐμποδῶν ἢ τῶ βοηθεῖν πρὸς ἐνεῖνον, ἐπέβαλλε⁶ περὶ

X 2

Κανύ-

1 Ita R. de suo dedit pro vulg. ὑπάγειν. Teste H. Steph. quidam codd. habent τὸν ἕτερον ἐχθρὸν ὑπάγειν ὑπατον.

2 Br. cum Xyl. & Guarino ex Livio legendum censet Φάβιον. Ita & Schirach vertit.

3 V. addit καὶ λέγειν.

4 R. ad h. v. — „sumere, deligere, vel accipere sibi delatum, commendatum, iustum. Suspiciatus tamen aliquando sum de βαλεῖν, id est προβαλεῖν, vorschlagen, nuncupare, edere.“

5 R. mavult ἀνεῖπειν.

6 R. ad haec: „πρὸς ἐκεῖνον ἐπέβαλλε — verba haec non intelligo.“ Sane non mirum, lectorem illis vexari, praesertim cum

Κανύσιον, καὶ πολλὰς ἀλλάσσουντι στρατοπεδείας καὶ Φογομαχῶντι πανταχόθεν ἐπεφαίνετο. τέλος δ' ἰδρυθέντα¹ προσκείμενος ἔξανίση τοῖς ἀκροβολισμαῖς. ὀρμήσαντος² δὲ μάχεσθαι, δεξάμενος ὑπὸ νυκτὸς διελύθη· καὶ μεθ' ἡμέραν αὐτῷ ἐν τοῖς ὅπλοις ἐωρᾶτο τὸν στρατὸν ἔχων παρατεταγμένον, ὥστε τὸν Ἀννίβαν περιαλγῆ γενόμενον, τὰς Καρχηδονίας ἀφροῖσαι, καὶ δεηθῆναι τῆν μάχην ἐπεινήν ὑπὲρ πασῶν ἀγωνίσασθαι τῶν ἐμπροσθεν. Ὁρᾶτε γὰρ, εἶπεν, ὡς ἐδ' ἀναπνεῦσαι μετὰ νίκης τούτου, ἐδὲ χολῆν ἄγειν κρατῶσιν ἡμῖν ἐσιν, εἰ μὴ τῆτον ὡσαύμεθα τὸν ἄνθρωπον. ἐν τῆτε συμβαλόντες ἐμάχοντο. καὶ δοκεῖ παρὰ τὸ ἔργον ἀκαιρῶ στρατηγήματι χρώμενος ὁ Μάρκελλος σφαλῆναι. τῷ γὰρ δεξιῷ πονῶντος, ἐκέλευσε τῶν ταγμάτων³ εἰς τὴν ἐμπροσθεν προελθεῖν. ἡ δὲ μετακίνησις αὕτη ταραξάσα τὰς μαχομένους, παρέδωκε τὸ νίκημα τοῖς πολεμίοις, ἐπλακοσίω ἐπὶ διχιλίοις Ῥωμαίων πεσόντων. ἀναχωρήσας δ' ὁ Μάρκελλος εἰς τὸν χάρακα, καὶ συναγαγὼν τὸν στρατὸν, ὄρῳ ἔφη Ῥωμαίων ὄπλα πολλὰ καὶ σώματα,

Ῥω-

cum commate separari soleant. Quid, si praemisso commate legas: Ἐπὶ πρὸς ἐκεῖνον πολεμεῖν ἐπέβαλε, hanc partem in se suscepit, ut contra istum gereret bellum? Frequentior quidem est locutio ἐπιβάλλεσθαι; attamen etiam in ipso Plutarcho obvia ἐπιβάλλειν τινί, animum applicare ad aliquid, aggredi, capessere aliquid. Suspicabar etiam, nam παρενβάλλεσθαι possit substitui, eo sensu, quo a Suida per παρατάττεσθαι, aciem instruere, explicatur, & παρεμβολή per στρατόπεδον in genere, ut fit: contra eum est castra metatus, sive aciem tenuit instructam ad Canusium.

1 V. ἰδρυθέντα.

2 R. mavult ὀρμήσαντα, ut planius.

3 Xyl. deesse censuit ἐν post ταγμάτων. Br. autem, collato Livii loco, l. 27. c. 13. notae numerales ιη excidisse videntur, ad designandam legionem duodevigesimalam, quam Marcellus in primam aciem induxerat. R. susp. τῶν ὑστέρων ιε ταγμάτων, posteriorum cohortium aliquam in primam aciem procedere.

Ῥωμαίων δὲ μηδένα ὄραν. αἰτεμένων δὲ συγγνώμην, ἐν ἔφῃ δίδοναι νενικημένοις, ἐὰν δὲ νικήσωσι, δώσειν· αὔριον δὲ μαχεῖσθαι πάλιν, ὅπως οἱ πολῖται τὴν νίκην πρότερον, ἢ τὴν Φυγὴν, ἀκίσωσι. διαλεχθεῖς δὲ ταῦτα, προσέταξε ταῖς ἠτλημέναις σπεύραις ἀντὶ πυρῶν κριθὰς μετρήσαι. δι' ἃ πολλῶν ἐπὶ ταῖς μάχαις ¹ ἐπικινδύνως καὶ πονήρως ἐχόντων, ἔδενά Φασίν, ὃν οἱ Μαριέλλε λόγοι τῶν τραυμάτων ἐχὶ μᾶλλον ἤλγυναν.

XXVI. Ἄμα δ' ἡμέρα πρέκειτο μὲν ὁ Φοινικῆς χιτῶν, ὡς εἶωθε, μάχης ἐσομένης σύμβολον· αἱ δ' ἠτιμασμέναι ² σπεῖραι τὴν πρώτην, αὐταὶ δεηθεῖσαι, τάξιν ἐλάμβανον. τὴν δ' ἄλλην ἐξάγοντες οἱ χιλιάρχοι στρατιάν, παρενέβαλον. ἀκίσας δ' ὁ Ἄννιβας· Ὡς Ἡράκλεις, εἶπε, τί χρήσεται τις ³ ἀνθρώπῳ μήτε τὴν χεῖρονα τύχην, μήτε τὴν βελτίονα Φέρειν εἰδότι; μόνος γὰρ ἔτος ἐδὲ νικῶν δίδωσιν ἀνάπαυσιν, ἔτε λαμβάνει νικώμενος· ἀλλ' αἰεὶ μαχησόμεθα πρὸς τῆτον, ὡς εἰοικεν, ὧ τῆ τολμᾶν αἰεὶ καὶ τὸ ⁴ θαρρεῖν εὐτυχῆντι καὶ σφαλλομένῳ τὸ αἰδεῖσθαι πρόφασίς ἐσιν, ἐν τέτε συνήεσαν αἱ δυνάμεις, καὶ τῶν ἀνδρῶν ἴσα Φερομένων, ἐπέλευσεν Ἄννιβας τὰ θηρία κατασῆσαντας εἰς πρώτην τάξιν, ἐπάγειν ⁵ τοῖς ὅπλοις τῶν Ῥωμαίων. ὠθισμῶς δὲ μεγάλης καὶ ταραχῆς εὐθύς ἐν τοῖς πρώτοις γενομένης, εἰς τῶν χιλιάρχων, ὄνομα Φλάβιος, ἀναρπά-

X 3

σας

¹ R. susp. ἐπὶ ταῖς πληγαῖς, oh vulnera accepta, vel potius ἀπὸ τῆς μάχης. Junt. πονηρῶς pro πονήρως.

² Teste Steph. etiam legitur ἠτλημέναις.

³ V. χρήσεται τις, unde Br. reponi posse censet χρήσαστό τις.

⁴ Hunc artic. cum Anon. addidit R. Vulg. deest.

⁵ Ita cum Anon. R. dedit. V. ἐνάγειν e Junt. quam lectio-nem, R. iudice, corrigere volens, qui Aldinae praefuit, praescripsit is quidem ἐπάγειν; at operae aberrantes dederunt ἐνάγειν, unde recentiores effecerunt ἐξάγειν.

σας σημαίαν, ὑπηγίαζε, καὶ τῶν εὐρακί τὸν πρῶτον ἐλέφαντα τύπων ἀπέσρεφεν. ὁ δ' ἐμβαλὼν εἰς τὸν ὀπίσσω, συνετάραξε καὶ τῆτον καὶ τὰς ἐπιφερομένους. κατιδὼν δὲ τῆτο Μάρκελλος, ἐκέλευσε τὰς ἵππεὺς ἐλαύνειν ἀπὸ κράτος πρὸς τὸ θορυβόμενον, καὶ ποιεῖν ἔτι μᾶλλον αὐτοῖς περιπετεῖς τὰς πολεμίας. ἔτοι δὲ δὴ λαμπρῶς ἐμβαλόντες ἀνένοπλον ἄχρι τῆ στρατοπέδου τὰς Καρχηδονίους, καὶ τῶν θηρίων τὰ κλεινόμενα καὶ πίπτοντα τὸν πλεῖστον αὐτῶν φόνον ἀπειργάζετο. λέγονται γὰρ ὑπὲρ οὐλιαιχιλίας ἀποθανεῖν. Ῥωμαίων δὲ νεκροὶ μὲν ἐγένοντο τριχίλιοι, τραυματῖαι δ' ὀλίγη δεῖν ἄπαντες. καὶ τῆτο παρέχεν Ἀννίβα καθ' ἡσυχίαν ἀναστάντι νυκτὸς, ἄραι πορρωτάτω τῷ Μαρκέλλῳ. δῶκεν γὰρ ἐν ἧν δυνατὸς ὑπὸ πλήθους τῶν τετραμένων, ἀλλὰ κατὰ χολὴν εἰς Καμπανίαν ἀνέξευξε, καὶ τὸ θέρος ἐν Σινούσση¹ διήγειν ἀναλαμβάνων τὰς στρατιώτας.

XXVII. Ὁ δὲ Ἀννίβας ὡς ἀπέβροχηεν² ἑαυτὸν τῷ Μαρκέλλῳ, χρώμενος ὡσπερ λελυμένῳ τῷ στρατεύματι, πᾶσαν ἀδεῶς ἐν κύκλῳ περιῶν ἔφλεγε τὴν Ἰταλίαν. καὶ καιρῶς ἤγεσεν ἐν Ῥώμῃ Μάρκελλος. οἱ δ' ἐχθροὶ Πισβλίσιον Βίβλον, ἕνα τῶν δημάρχων, ἀνέστησαν ἐπὶ τὴν κατηγορίαν αὐτῷ, δεινὸν εἰπεῖν ἄνδρα καὶ βίαιον. ὃς πολλὰνίς συναγαγὼν τὸν δῆμον, ἔπειθεν ἄλλῳ παραδῆναι στρατηγῷ τὴν δύναμιν. Ἐπεὶ Μάρκελλος, ἔφη, μικρὰ τῷ πολέμῳ προσγεγυμνασμένος, ὡσπερ ἐν παλαίστρᾳ ἐπὶ θερμὰ λυτρὰ θεραπεύσων ἑαυτὸν τέτραπται. ταῦτα πυθανόμενος ὁ Μάρκελλος, ἐπὶ μὲν τῷ στρατοπέδῳ τὰς πρεσβευτὰς ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰς διαβολὰς ἀπολογησόμενος³ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν. ἐν δὲ τῶν

¹ Br. *insp.* Οὐνεσση, auctoritate Livii l. 27. c. 21. V. Σινούση.

² Ita R. ex Junt. & Ald. dedit pro vulg. ἀπέβροχηεν. Idem maluit Br. Tudertinus quoque vertit: *abrupit*.

³ Ita R. de suo dedit pro vulg. ἐπαπολογησόμενος.

τῶν διαβολῶν ἐκείνων δίκην εὔρε παρσειευασμένην ἐπ' αὐτόν. ἡμέρας ἔν ὀριθείσης, καὶ τῶ δῆμα συνελθόντος εἰς τὸν Φλαμίνιον ἰππόδρομον, ὁ μὲν Βίβλος ἀναβάς κατηγόρησεν· ὁ δὲ Μάρκελλος ἀπελογεῖτο, βραχέα μὲν καὶ ἀπλᾶ δι' ἑαυτῶ· πολλὴν δὲ καὶ λαμπρὰν οἱ δοκιμῶτατοι καὶ πρῶτοι τῶν πολιτῶν παρῆξίαν ἤγον, παρακαλῶντες μὴ χείρονας τῶ πολεμίσ¹ κριτὰς Φανῆναι, δειλίαν Μαρτιέλλου καταψηφισαμένους, ὃν μόνον Φεύγει τῶν ἡγεμόνων ἐκείνος, καὶ διατελεῖ τέτρω μὴ μάχεσθαι στρατηγῶν², ὡς τοῖς ἄλλοις μάχεσθαι. ῥηθέντων δὲ τῶν λόγων τέτων, τοσῶτον ἢ τῆς δίκης ἐλπίς ἐψεύσατο τὸν κατήγορον, ὥσε μὴ μόνον ἀφειθῆναι τῶν αἰτιῶν τὸν Μάρκελλον, ἀλλὰ καὶ τὸ πέμπτον ὑπατον ἀπειχθῆναι.

XXVIII. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν, πρῶτον μὲν ἐν Τυρρηνίᾳ μέγα κίνημα πρὸς ἀπόσασιν ἔπαυσε, καὶ κατεπραῦνεν ἐπέλθων τὰς πόλεις· ἔπειτα ναὸν ἐν τῶν Σικελικῶν λαφύρων ἰεροδομημένον ὑπ' αὐτῶ Δόξης καὶ Ἀρετῆς καθιεραῖσαι βεβλόμενος, καὶ κωλυθεὶς ὑπὸ τῶν ἱερέων, ἐν ἀξίεντων ἐνὶ ναῶ δύο θεὰς περιέχεσθαι, πάλιν ἤρξατο προσοικοδομεῖν ἕτερον, ἐ βραδίως Φέρων τὴν γεγεννημένην ἀντίκρυσιν, ἀλλ' ὡσπερ οἰωνίζομενος. καὶ γὰρ ἄλλα πολλὰ σημεῖα διετάρατ' ἐν αὐτῶν, ἱερῶν τιζων³ κεραινώσεις, καὶ μύες τὸν ἐν Διὸς χρυσοὸν διαφαγόντες. ἐλέχθη δὲ καὶ βῆν ἀνθρώπου Φανῆν ἀφείναι, καὶ παιδίου ἐν κεφαλῆς⁴ ἐλέφαντος γενέσθαι,

X 4

καὶ

¹ V. πολέμα.

² id est μηχανώμενος διὰ στρατηγημάτων; est particip. in nom. sing. a στρατηγέω, non gen. plur. substantivi στρατηγός. R.

³ Br. maluit ἱερῶν ἴε ἱερῶν. R. susp. οἶον ἱερῶν ἴ. exempli causa, fana de coelo tacta.

⁴ Anon. & Ms. Dacer μετὰ κεφαλῆς. Idem suspicatus est Xyl. aut ἐλέφαντα pro ἐλέφαντος. Tudertin. sequitur vulgata: infantem ex elephantis capite natum.

καὶ περιγενέσθαι περὶ ¹ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς
 δυσιερέωντας. οἱ δὲ μάντιες κατεῖχον αὐτὸν ἐν Ῥώμῃ
 σπαργάντα καὶ Φλεγόμενον. εἰδείς γὰρ ἔρωτα τοσούτον
 ἠράδῃ πράγματος ἕδενός, ὅσον ἔτος ἀνὴρ τῷ μάχῃ κρι-
 θῆναι πρὸς Ἀννίβαν. τῆτο καὶ νύκτωρ ὄνειρον ἦν αὐ-
 τῷ, καὶ μετὰ Φίλων καὶ συναρχόντων ἐν βέλευμα, καὶ
 μία πρὸς Θεῶν Φωνή, παραταττόμενον Ἀννίβαν λαβεῖν.
 ἤδιστα δ' ἂν μοι δοκεῖ, τείχεα ἐνός ², ἢ τινος χάρα-
 κος, ἀμφοτέροις τοῖς στρατεύμασι περιτεθέντος, διαγω-
 νίσαι-

¹ Xylandro haec mendosa sunt visa. Br. consentit, & le-
 gendum censet, vel, deleto περιγενέσθαι (quod omittit Tuder-
 tin.) καὶ περὶ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς δυσιερέωντας οἱ μάν-
 τεις κατεῖχον; vel retento eo infinitivo ita: καὶ περιγενέσθαι.
 ὧν περὶ ἐκθύσεις &c. R. monet, post περιγ. nihil aliud deesse
 videri, quam τὰς. Aruspices quantumvis iteratis victimis stu-
 derent iram deorum placare, & mala imminetia averguncare,
 atque infausta sacra faultis resecreare, tamen diritas extorum &
 omnium semper vincebat irritumque faciebat hoc eorum studium.
 Ad περιγεν. δυσιερ. subauditur e praemissis χαλεπῶς ἔφερον.
 δυσιερέωντας idem est atque ἐν τῷ δυσιερέων; ad τὰς περὶ τὰς ἐκ-
 θύσεις subauditur στραφόμενας. — Vocem ἐκθύσεις de suo de-
 disse videtur R. ut sensui aptiorem, pro vulg. ἐκθύσεις. Nul-
 lam tamen contra morem reddit rationem hujus emendationis.
 Ed. Frst. habet ἐκχέσεις. Equidem de voce περιγ. lubentius
 Bryano assentior omittenda, quam durius, ut mihi videtur,
 cum R. explicanda, praesertim si placet articulum τὰς infere-
 re, — und das diejenige, welche zur Ausöhnung der Götter
 und Abwendung ihres Zorns ihre Opfer darbrachten, unglück-
 liche Zeichen bekämen.

² Br. scribendum censuit τείχεα ἐντός, cum Tuderino, qui
 verterat intra murum. R. tuendam esse putat ἐνός, ob infe-
 quens ἀμφοτέροις, & vulgata eandem reddi sententiam, ad quam
 Br. respexerit: — si forte fortuna factum esset, ut ambabus
 copiis, Romanis & Poenis, unum castellum, aut vallum quod-
 dam, circumduceretur, & sic intra illas angustias depugnandum
 ambobus esset. Aliud sensisse videtur Schirach, vertens: Ich
 glaube, er würde, wenn auch eine Mauer oder ein Wall bey-
 de Armeen getrennt hätte, dem Hannibal ein Treffen angebo-
 ten haben.

νίσασθαι καὶ εἰ μὴ πολλῆς μὲν ἤδη μεσὸς ὑπῆρξε ¹ δόξης, πολλὴν δὲ πείραν παρεχήμεναι τῷ παρ' ὄντιν' ἐν τῶν στρατηγῶν ἐμβριδῆς γεγονέναι καὶ Φρόνιμος, εἶπον ἄν, ὅτι μεираκιῶδες τι ² αὐτῷ προσπέπλωκε καὶ Φιλοτιμότερον πάθος, ἢ κατὰ πρεσβύτην τοσούτον. ὑπὲρ γὰρ ἐξήκοντα γεγονώς ἔτη τὸ πέμπτον ὑπάτευεν.

XXIX. Οὐ μὴν ἀλλὰ θυσῶν καὶ καθαρῶν, ὧν ὑπηγόρευον οἱ μάντις, γενομένων, ἐξῆλθε μετὰ τῷ συνάρχοντος ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ πολλὰ μετὰ Βαντίας πόλεως καὶ Βενυσίας καθήμενος, ἠρέδιζε τὸν Ἀντίβαν. ὁ δὲ εἰς μάχην μὲν ἔκατέβαινε, αἰδόμενος δὲ πεμπομένην ὑπ' αὐτῶν στρατιάν ἐπὶ Λουρὰς τὰς Ἐπιζεφυρίας, καὶ τὸν περὶ Πετηγᾶν ³ λόφον, ὑφείκει ἐνέδρας, πεντακοσίας καὶ διχιλίαις ἀπέκλεινε. τῷτο Μάρκελλον ἐξέφερε τῷ θυμῷ πρὸς τὴν μάχην, καὶ προσῆγεν ἄρας ἐγγυτέρω τὴν δύναμιν. ἦν δὲ μετὰ τῶν στρατοπέδων λόφος, ἐπιεικῶς μὲν εὐεργής, ὕλης δὲ παντοδαπῆς ἀνάπλευς· εἶχε δὲ καὶ σιοπὰς περικλιναῖς ἐπ' ἀμφοτέρω, καὶ ναμάτων ὑπεφαίνοντο πηγαὶ καταρρέοντων. ἐθαύμαζον ἔν οἱ Ῥωμαῖοι Ἀντίβαν, ὅτι πρῶτος ἐλὼν εὐφυᾶ τόπον ἔτρωε, ἔκατέχεν, ἀλλ' ἀπέλιπε τοῖς πολεμίοις. τῷ δ' ἄρα καλὸν μὲν ἐν στρατοπέδῳ ⁴ τὸ χωρίον ἐφαίνετο, πολὺ δὲ κρείττον ἐνεδρεῦσαι· καὶ πρὸς τῷτο μᾶλλον αὐτῷ χρῆσθαι βελάμενος, ἐνέπλησε τὴν ὕλην καὶ τὰς κοιλάδας ἀκοντισῶν τε πολλῶν καὶ λογχοφόρων, πεπεισμένος ἐπάξασθαι δι' εὐφυσίαν αὐτὰ τὰ χωρία τὰς Ῥωμαίους. ἐδ' ἀπεψεύθη τῆς ἐλπίδος· εὐθύς γὰρ ἦν πολὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ

X 5

τῶν

¹ V. ὑπῆρχε.

² Hoc ἴ. deest Juntinae.

³ Livius L. 27. c. 27. *sub tumulo Peteliae*. Anon. habet Πετηλίαν. Tudert. vertit Petiliam. Hinc Br. legendum censet κατὰ τὸν περὶ Πετηλίαν.

⁴ Ita R. dedit de suo. Vulg. καλὸν μὲν ἴσ' στρατοπεδεῦσαι.

τῶν Ῥωμαίων λόγος, ὡς χρὴ τὸ χωρίον καταλαμβάνειν· καὶ διεσρατήγηεν ¹ ὅσα πλεονεκλήσασσι τὰς πολέμους, μάλιστα μὲν ἐκεῖ στρατοπεδεύσαντες, εἰ δὲ μὴ, τειχίσαντες τὸν λόφον. ἔδοξεν ἔν ² τῷ Μαρκελλῷ μετ' ὀλίγων ἵπποτῶν ἐπελάσαντι κατασπένψασθαι. καὶ λαβῶν τὸν μάντιν, ἐθύετο, καὶ τῷ πρώτῳ πεσόντος ἱερεῖς, δείκνυσιν αὐτῷ τὸ ἦπαρ ἐν ἔχον κεφαλῆν ὁ μάντις. ἐπιθυσσάμενος δὲ τὸ δεύτερον, ἢ τε κεφαλῆ ³ μέγεθος ὑπερφυῆς ἀνέχε, καὶ τὰλλα Φαιδρὰ Σαυμασῶς διεφάνη, καὶ λύσιον ἔχειν ὁ τῶν πρώτων Φόβος ⁴ ἔδοξεν. οἱ δὲ μάντις ταῦτα μᾶλλον ἔφασαν δεδιέναι, καὶ ταρβήτεσθαι· λαμπροτάτων ⁵ γὰρ ἐπ' αἰχμῆσι καὶ σκυθραποτάτοις ἱεροῖς γενομένων, ὑποπτοῖν εἶναι τῆς μεταβολῆς τὴν ἀτοπίαν· ἀλλὰ γὰρ

Τὸ πεπρωμένον ἔ πῦρ, ἔ σιδαρῆν χήσει τείχος, κατὰ Πίνδαρον. ἐξήκει ἔν τὸν τε συνάρχοντα Κρισπίνον παραλαβῶν, καὶ τὸν υἱὸν χιλιαρχέντα, καὶ τὰς σύμπαντας ἱππεῖς, εἴκοσι καὶ διακοσίους. ἄν Ῥωμαῖος υδείς ἦν, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι Τυρρῆνοί, τεσσαράκοντα δὲ Φρεγελλᾶνοι, πείραν ἀληθῆς ⁶ καὶ πίσεως ἀεί τῷ Μαρκελλῷ

¹ R. quaerit, num διετραγῶδην, *verbis certatim exaggerabant*, addens: „nisi existimemus, vulgatam significare posse: inter se militari cum ferocia sermonis & grandiloquentia interpretabantur, tanquam si non gregarii milites, sed duces essent.“ Pari modo explicat Xyl. hanc vocem: quod erat imperatoris reputare, quam commodus locus foret, ipsi curiose inquirebant.

² Ita R. cum Anon. & Ms. Dacer. dedit. Vulgo ἔδειν ἔν. Vulc. exhibet ἔδει μὲν, ἔθει ἔν.

³ *Caput*, jecinoris puta; caput in disciplina augurali sic dictum, non quo sensu vulgo usurpatur. R.

⁴ Mavult R. ὁ ἀπὸ τῶν πρ. φ. — ita saltim explicandum monet.

⁵ R. videtur deesse σημείων, aut potius ἱερῶν legendum pro ἱεροῖς.

⁶ Ita ex conjectura Br. dedit R. Vulgo ἀρχῆς. V. & Anon. ἀρετῆς. In quibusdam vet. cod. H. Steph. invenit μάχης.

κέλλω δεδωκότες. ἰλάδας δὲ τῆ λόφῃ καὶ συνηρεφῆς ἔντος, ἀνὴρ κατῆμενος ἄνω σιοπὴν εἶχε, τοῖς πολεμίοις αὐτὸς ἔ συνορώμενος, καθορῶν δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ γινόμενα τέτῃ Φράσαντες τοῖς λοχωῦσι, προσελαύνοντα τὸν Μάρκελλον ἑάσαντες ἐγγὺς προσελθεῖν ¹, ἐξαίφνης ἀνέστησαν, καὶ περιχυθέντες ἅμα πανταχόθεν, ἠκόντιζον, ἔπαιον, ἐδίωκον τὰς Φεύγοντας, συνεπλέοντο τοῖς ἐφισαμένοις ². ἔτσι δ' ἦσαν οἱ τεσσαράκοντα Φρεγελλάνοι. καὶ τῶν Τυρρηνῶν εὐθύς ἐν ἀρχῇ διατρεσάντων, αὐτοὶ συσραφέντες ἠμύνοντο πρὸ τῶν ὑπάτων· ἄχρις ἔ Κρισπῖνος μὲν ἀκοντίσμασι δυσὶ βεβλημένος, ἐπέσρεψεν εἰς φυγὴν τὸν ἵππον, Μάρκελλον δὲ τις λόγχη πλατεία διὰ τῶν πλευρῶν διήλασεν, ἣν Λαγκίαν καλεῖσιν. ἔτω δὲ καὶ τῶν Φρεγελλάνων οἱ περιόντες ὀλίγοι παντάπασιν αὐτὸν μὲν πεσόντα λείπεσι, τὸν δ' υἱὸν ἀρπάσαντες τετρωμένον, Φεύγουσιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἐγένοντο δὲ νεκροὶ μὲν ἔ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα πλείους, αἰχμάλωτοι δὲ τῶν μὲν βραδύχων πέντε, τῶν δ' ἱππέων εἴκοσι, δυεῖν δέοντες. ἐτελετύησε δὲ καὶ Κρισπῖνος ἐν τῶν τραυμάτων, ἔ πολλὰς ἡμέρας ἐπιβίωσας. καὶ πάθος τέτο Ῥωμαίοις συνέπεσε πρότερον ἔ γεγονός, ἀμφοτέρως ἔξ ἐνὸς ἀγῶνος τὰς ὑπάτας ἀποθανεῖν.

XXX. Ἀντίβα δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάχισος ἦν λόγος, Μάρκελλον δὲ πεπλημένον πυθόμενος, αὐτὸς ἐξέδραμεν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ τῶ νεκρῷ παρασῆς, καὶ πολλὸν χρόνον τὴν τε ῥώμην τῆ σώματος καταμαδῶν, καὶ τὸ εἶδος, ἔτε Φωνὴν ἀφῆκεν ὑπερήφανον, ἔτ' ἀπ' ὄψεως τὸ χαῖρον, ὡς ἂν τις ἐργώδη πολέμιον καὶ βαρὺν ἀπειλοῦνός,

¹ Ita R. de suo dedit pro vulg. προσεξελθεῖν. H. Steph. voluit προσεξελθεῖν.

² Br. susp. ὑφισαμένοις. R. tuetur lesionem vulgarem & bene habentem. ἐφισαδαι est infistere vestigiis suis, in eoloco, in quo stas, immotus manere.

ως, ἐξέφηνεν· ἀλλ' ἐπιθαυμάσας τὸ παράλογον τῆς
 τελευτῆς, τὸν μὲν δακνύλιον ἀφείλετο, τὸ δὲ σῶμα
 κοσμήσας πρόποντι κόσμῳ, καὶ περισειλας ἐντίμως,
 ἐκίχουσε· καὶ τὰ λείψανα συνθεῖς εἰς κάλπην ἀργυρᾶν,
 καὶ χρυσῶν ἐμβαλὼν ¹ σέφανον, ἀπέσειλε πρὸς τὸν
 υἱόν. τῶν δὲ Νομάδων τινὲς περιτυχόντες τοῖς κομι-
 ζεσιν, ἄρμησαν ἀφαιρεῖσθαι τὸ τεῦχος· ἀντιλαμβανο-
 μένων δ' ἐπεινῶν, ἐκβιαζόμενοι καὶ μαχόμενοι διέβρι-
 ψαν τὰ ὄσα. πυθόμενος δ' Ἀντίβας, καὶ πρὸς τὰς
 παρόντας εἶπεν· Οὐδὲν ἄρα δυνατὸν γενέσθαι ἄκοντος
 θεῶ· τοῖς μὲν Νομάσιν ἐπέθηκε δίκην, ἐκείτι δὲ κομι-
 δῆς, ἢ συλλογῆς τῶν λειψάνων ἐφρόντισεν, ὡς δὴ κατὰ
 θεῶν τινα καὶ τῆς τελευτῆς καὶ τῆς ἀταφίας παραλό-
 γως ἔτω τῷ Μαρκελλῳ γενομένης. ταῦτα μὲν ἐν οἱ
 περὶ Κορνήλιον Νέπωτα καὶ Οὐαλέριον ² Μάξιμον ἰσορή-
 κασι· Λίβιος δὲ καὶ Καῖσαρ ὁ Σεβαστὸς κομιθεῖναι τὴν
 ὑδρίαν πρὸς τὸν υἱὸν εἰρήκασι, καὶ ταφῆναι λαμπρῶς.
 ἦν δὲ ἀνάθημα ³ Μαρκελλῆ, δίχα τῶν ἐν Ῥώμῃ,
 γυμνάσιον μὲν ἐν Κατάνῃ τῆς Σικελίας· ἀνδριάντες δὲ
 καὶ πίνακες τῶν ἐν Συρακυσῶν ⁴, ἐν τε Σαμοθράκῃ πα-
 ρὰ τοῖς θεοῖς, ἐς Καβεῖρος ἠνόμαζον, καὶ περὶ Λίν-
 δον, ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηναίας. ἐκεῖ δ' αὐτῆ τῷ ἀν-
 δριάντι τέτ' ἦν ἐπιγεγραμμένον, ὡς Ποσειδάωνιος Φησὶ,
 τὸ ἐπίγραμμα·

Οὗτός τοι Ῥώμης ὁ μέγας, ξένε, πατρίδος ἀσῆρ ⁵,
 Μάρκελλος κλεινῶν Κλαύδιος ἐν πατέρων.

Ἐπί-
 α-

¹ R. *fulp.* ἐπομβαλῶν.

² V. Οὐατόριον. Anon. Οὐετόριον.

³ R. *manvlt* ἀναθήματα, in plur.

⁴ R. *fulp.* πίνακες, ἔξω τῶν ἐν Συρακυσῶν, *statuae ejus* (Marcellum representantes) *tabulaeque pictae* (imagines ejus item exhibentes) *praefer ens, quae Syracusis dedicatae sunt.*

⁵ Teste H. Steph. etiam legitur ἀσός; servandum tamen cen-
 set ἀσῆρ, utpote elegantissimam metaphoram habens, & hoc
 etiam includens, cum ἀσῆρ Ῥώμης exponi possit ἀσός λαμπρό-
 τatos καὶ ἐνδοξότατος.

Ἐπλάκει τὰν ὑπάτων ¹ ἀρχὰν ἐν Ἀρχῇ Φυλάξας,
 Καὶ πολὺν ἀντιπάλων ἐγνατέχευε Φόνον ².
 τὴν γὰρ ἀνθύπατου ἀρχὴν, ἣν δις ἤρξε, ταῖς πέντε
 προσκατηρίσθησεν ὑπατείαις ὃ τὸ ἐπίγραμμα ποιήσας.
 γένος δ' αὐτῆ λαμπρὸν ἄχρι Μαρκέλλου, τῆ Καίσαρος
 ἀδελφιδῆ, διέτεινεν, ὃς Ὀυλιβίας ἦν, τῆς Καίσαρος
 ἀδελφῆς, υἱός, ἐν Γαίᾳ Μαρκέλλου γεγονώς. ἀγορανο-
 μῶν δὲ Ῥωμαίων, ἐτελεύτησε νυμφίος, Καίσαρος θυ-
 γατρὶ χρόνον ἔ πολὺν συνοικήσας. εἰς δὲ τιμὴν αὐτῆ
 καὶ μνήμην Ὀυλιβία μὲν ἡ μήτηρ τὴν βιβλιοθήκην ἀνέ-
 θεκε, Καίσαρ δὲ θεάτρον, ἐπιγράψας Μαρκέλλου.

COMPARATIO PELOPIDAE CVM MARCELLO.

Ὅσα μὲν ἔν ἐδοξεν ἡμῖν ἀναγραφῆς ἀξία τῶν ἰσορη-
 μένων περὶ Μαρκέλλου καὶ Πελοπίδα, ταῦτά ἐσι.
 τῶν δὲ κατὰ τὰς φύσεις καὶ τὰ ἥθη κοινοτήτων, ὥσπερ
 ἐΦαμίλλων ἑσῶν, (καὶ γὰρ ἀνδρείοι καὶ Φιλόπονοι καὶ
 θυμοειδεῖς καὶ μεγάλοφρονες ἀμφοτέροι γεγονόασιν) ἐκεί-
 νο δόξειεν ἂν διαφορὰν ἔχειν μόνον, ὅτι Μάρκελλος μὲν
 ἐν πολλαῖς πόλεσιν ὑποχειρίοις γενομέναις σφαγὰς ἐποιή-
 σεν, Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ Πελοπίδας ἀδένα πάποτε κρα-
 τήσαντες ἀπέκλεισαν, ἀδὲ πόλεις ἠνδραποδίσαντο. λέ-
 γονται δὲ Θηβαῖοι μὴδ' Ὀρχομενίαις ³ ἂν ἔτω μετα-
 χειρίσασθαι παρόντων ἐκείνων. ἐν δὲ ταῖς πράξεσι θυ-
 μασιὰ μὲν καὶ μεγάλα τῆ Μαρκέλλου τὰ πρὸς Κελτὰς,
 ὡσαμὲν τὸσῶτον πλήθος ἰππέων ὁμῶ καὶ πεζῶν, ὀλί-
 γοις τοῖς περὶ αὐτὸν ἰππεῦσιν, ὃ ῥαδίως ὑφ' ἑτέρου στρα-
 τηγῶ

¹ Teste H. Steph. etiam scriptum est ὑπάτων.

² R. supr. πάμπολυ ἀντιπάλων εἰς κατέχευε Φόνον.

³ V. Ὀρχομενίοις.

τηγᾶ γεγονὸς ἐχ ἰσόρηται, καὶ τὸν ἄρχοντα τῶν πο-
 λεμίων ἀνελόντος. ἐν ᾧ τρόπῳ ¹ Πελοπίδας ἐπῆαιτεν,
 ὀρμήσας ἐπὶ ταῦτά, προαναιρεθεῖς δ' ὑπὸ τῆ τυράννου,
 καὶ παθῶν πρότερον, ἢ δράσας. ἔ μὴν ἀλλὰ τέτοις
 μὲν ἔσι παραβαλεῖν τὰ Λεῦκῆρα καὶ Τεγύρας, ἐπιφανε-
 σάτους καὶ μεγίστας ἀγῶνων. κρυφαῖω ² δὲ σὺν λόχῳ κατωρ-
 θωμένην πρᾶξιν ἐκ ἔχομεν τῆ Μαριέλλα παραβαλεῖν,
 οἴαν Πελοπίδας περὶ τὴν ἐκ Φυγῆς κἀδοδου, καὶ ἀναί-
 ρεσιν τῶν ἐν Θήβαις τυράννων ἐπραξεν. ἀλλ' ἐπειὶ
 πολὺ πάντων ἔοιπε πρωτεύειν τῶν ὑπὸ σιότῳ καὶ δι' ἀπά-
 τῆς γεγενημένων τὸ ἔργον. Ἀννίβας Φοβερός μὲν καὶ
 δεινὸς ἐνέκειτο ³, ὥσπερ ἀμέλει Λακεδαιμόνιοι τότε Θη-
 βαίοις, ἐνδᾶναι μὲν τέτοις δὲ Πελοπίδας ⁴ καὶ περὶ Τε-
 γύρας καὶ περὶ Λεῦκῆρα βέβαιόν ἐστιν, Ἀννίβαν δὲ Μάρ-
 κελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ Πολύβιον λέγουσιν, ἐδ' ἅπαξ
 ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήτλητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρη
 Σπιτίωνος. ἡμεῖς δὲ Λιβίῳ, Καίσαρι, καὶ Νέπωτι,
 καὶ τῶν Ἑλληνικῶν τῶ βασιλεῖ Ἰόβῳ πιτεύομεν, ἦτ-
 τας

¹ R. quidem non improbat hanc dictionem. Potuisse tamen
 ἐν ᾧ sufficere censet, ut alii loqui solent, Plutarchumque la-
 tinum in quo genere imitatum esse. Idem post seq. ὀρμήσας ad-
 di vult μὲν.

² V. κρυφαῖον. Lin. seq. Br. post ἔχομεν videtur deesse γινι.
 R. dedit οἴαν pro vulg. οἴα. V. οἴσ.

³ Bene, Br. iudice, inserit Anon. Ῥωμαίοις, ut respondeat
 sequenti Θηβαίοις. Xyl. quoque vertit: Romanis terrori. In
 seq. V. ποτὲ pro τότε.

⁴ Locum hunc Xyl. turpiter foedatum vocat. V. ex Cat.
 ed. Frst. ἐνδᾶναι δὲ γέτας μὲν Πελοπίδα vel Δασ. Anon. absque
 hac adjectione, quam non intelligo, reliqua pariter exhibet, no-
 mini proprio Πελ. jota subscribens. In Br. indice variantium
 V. lectio simul utrique tribuitur, cum hoc discrimine: ἐνδᾶναι
 δὲ γέτοις &c. In ejusdem annotatione Ms. Dacer. cum hac le-
 ctione consentire dicitur; nec non H. Steph. cujus tamen con-
 jecturam ed. Frst. ita profert: ἐνδᾶναι μέντοι γέτας Πελοπίδα.
 Br. mavult sic legi: ἐνδᾶναι μὲν γοίνου γέτας, sc. Lacedaemio-
 nios, Πελοπίδα.

τας τινὰς καὶ τροπὰς ὑπὸ Μαρκέλλου τῶν σὺν Ἀντίβου γενέσθαι· μεγάλην δ' αὐταὶ ῥοπὴν ἐδεμίαν ἐποίησαν· ἀλλ' ἔαινε ψευδοπίσματια γενέσθαι ¹ περὶ τὸν Δίβυν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς ἐκείναις. ὃ δὴ κατὰ λόγον καὶ προσηκόντως ἐθαυμάσθη μετὰ τούτων τροπὰς στρατοπέδων, καὶ Φόνας στρατηγῶν, καὶ σύγχυσιν ὅλης ὁμῆς τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, εἰς ἀντίπαλα τῷ Θαρρῆϊν καδισαμένων. ὃ γὰρ ἐκ πολλῆς τῆς πάλαι περιδεῖς καὶ καταπεπληγότητος ², αὐτὸς ἐμβαλὼν τῷ στρατεύματι ζῆλον καὶ φιλονεμίαν πρὸς τὰς πολεμίας, καὶ τῆτο ³ δὴ τὸ μὴ βραδίως τῆς νίκης ἀφιέμενον, ἀλλὰ καὶ ἀμφισβητῶν ⁴ καὶ φιλοτιμέμενον ἐπέφρας καὶ Θαρρῆνας, εἰς ἀνὴρ ἦν, Μάρκελλος. εἰδισμένους γὰρ ὑπὸ τῶν συμφορῶν, εἰ Φεύγοντες ἐκφύγοιεν Ἀντίβον, ἀγαπᾶν, ἐδίδαξεν αἰχλύνεσθαι
σωζο-

¹ Vulg. ita legitur: ψεύδωμά τι; quod jam Xyl. prorsus mendosum existimavit. Br. ingeniose conjecit ψευδίπλωμά τι, vocabulum, quod ipsi a Scholiaste Aristoph. in equit. v. 568. suggestum faterur, & de quo videre est apud Suidam. R. placuit haec emendatio, &, ut saltim sententia non male cohaerens existat, Plutarchum sic dedisse comminiscitur, ut jam textus exhibet: — sed videntur istae clades Poeni minutae quaedam sic dictae *πιμαε εμεντιται* fuisse. ὃ δὴ καὶ κατὰ λόγον, quapropter etiam consentaneae recteque miraculo fuit, ἐθαυμάσθη (impersonaliter) cum — Romani in aequilibratam (cum Poeno) ratione fiduciae redierunt. Hinc idem ad partic. καδισαμένων, pro quo Br. susp. καδισάμενος, nempe Marcellus, subaudiendum esse monet e proximis praemissis Ῥωμαίων, ut hī ζῆντινι absoluti tantundem valeant atque si dixisset ἐθαυμάσθη τὸ ἴες Ῥωμαίους εἰς ἀντίπαλον ἰχλύν καδισάσθαι.

² R. ad h. v. „τὸ καταπεπληγὸς usurpari pro καταπεπληγμένον, mihi non succurrit. Aut multum fallor, aut Plut. reliquit καταπεπληγὸς, a καταπήσσειν.“

³ R. susp. καὶ πρὸς τῆτο δὴ.

⁴ Ita R. dedit de suo pro vulg. ἀμφισβητῶντα. V. ὁμφισβητῶντε. Neutra haec partic. monet esse habitum Thucydideum pro ἀφῆσιν & ἀμφισβήτησιν & φιλοτιμίαν. Junt, habet ἀφιέμενον pro ἀφιέμι.

σωζόμενος μεθ' ἡτήης, ἀρνείσθαι ¹ δὲ παρὰ μικρὸν ἐνδόν-
τας, ἀλγεῖν δὲ μὴ κρατήσαντας.

II. Ἐπεὶ τοίνυν Πελοπίδας μὲν ἑδεμίαν ἡτήθη
μάχην στρατηγῶν, Μάρκελλος δὲ πλείσας τῶν καθ' αὐ-
τὸν Ῥωμαίων ἐνίκησε, δόξειεν ἂν ἴσως τῷ δυσνηκίτῳ
πρὸς τὸ ἀήτητον ὑπὸ πλήθους τῶν κατωρθωμένων ἐπαν-
ισθῆναι. καὶ μὴν ἕτος μὲν εἶλε Συρακῆσας, ἐπειὸς δὲ
τῆς Λακεδαιμονίων ἀπέτυχεν. ἀλλ' οἶμαι μεῖζον εἶναι
τῆ καταλαβεῖν Σικελίαν, τὸ τῇ Σπάρτῃ προσελθεῖν,
καὶ διαβῆναι πρῶτον ἀνθρώπων πολέμῳ ² τὸν Εὐρώταν.
εἰ μὴ νῆ Δία τῆτο μὲν Φήσει τις τὸ ἔργον Ἐπαμεινών-
δα μᾶλλον, ἢ Πελοπίδα, προσήκειν, ὥσπερ καὶ τὸ
Λεῦκιρα. τῶν δὲ Μαρκελλῶ διαπεπραγμένων ἀκοιωνή-
τον εἶναι τὴν δόξαν. καὶ γὰρ Συρακῆσας μόνος εἶλε,
καὶ Κελτῆς ἄνευ τῆ συνάρχοντος ἐτρέψατο. καὶ πρὸς
Ἄννιβαν, μηδεὸς συλλαμβάνοντος, ἀλλὰ καὶ πάντων
ἀποτρεπόντων, ἀντιταξάμενος ³, καὶ μεταλαβὼν τὸ χῆ-
μα τῆ πολέμου, πρῶτος ἠγεμὼν τῆ τολμῶν κατέστη.

III. Τὴν τοίνυν τελευταίαν ἐπαινῶ μὲν ἑδαιτέρῃ τῶν
ἀνδρῶν, ἀλλ' ἀνιῶμαι καὶ ἀγανακτῶ τῷ παραλόγῳ τῆ
συμπλήματος, καὶ θαυμάζω μὲν, ἐν μάχαις τοσαύταις,
ὄσας ἀποκόμοι τις ἂν καταριθμῶν, μηδὲ τρωθέντα τὸν
Ἄννιβαν. ἀγαμαι δὲ καὶ τὸν ἐν τῇ Παιδείᾳ Χρυσάν-
ταν ⁴, ὃς διηρμένος κοπίδα, καὶ παίειν μέλλων πολέ-
μιον, ὡς ὑπεσήμηνεν ἢ σάλπιγγι ἀνακλιητικὸν, ἀφεί-
στον ἄνδρα, μάλα πρῶτος καὶ κοσμίως ἀνεχώρησεν. ἔ-
μην ἀλλὰ τὸν Πελοπίδαν ποιεῖ σύγγνωστον, ἅμα τῷ τῆς
μάχης

¹ Anon. & Ms. Dacer. αἰδεῖσθαι, quod Br. probat.

² R. sup. ἐπὶ πολέμῳ.

³ Teste H. Steph. etiam legitur ἀντιπαραταξάμενος. Pro
seq. μεταλαβὼν, idem voluit legi μεταβαλὼν. Ita dant V. &
Anon. — R. de eodem verbo cogitat, non quidem μεταλα-
βὼν reprehensus, si sine τῷ χῆμα esset.

⁴ Xenoph. Cyropaed. l. 4. c. 1.

μάχης καιρῶ, παράθερμον ὄντα καὶ πρὸς τὴν ἀμυναν
 ἐκ ἀγενῶς ¹ ἐπιφέρων ὁ θυμός. ἄριστον μὲν γὰρ νικῶν-
 τα σώζεσθαι τὸν στρατηγὸν εἰ δὲ δεῖ, ἀποθανεῖν ² εἰς
 ἀρετὴν καταλύσαντα βίον ³, ὡς Εὐριπίδης Φησίν. ἔτω
 γὰρ ἔ πάθος, ἀλλὰ πράξις γίνεται τῷ τελευτήσαντος
 ὁ θάνατος. πρὸς δὲ τῷ θυμῷ τῷ Πελοπίδῃ καὶ τὸ
 τέλος αὐτὸ τὸ τῆς νίκης ἐν τῷ πεσεῖν ⁴ τὸν τύρμινον
 ὀρώμενον, ἔ παντάπασιν ἀλόγως ἐπεσπάσατο τὴν ἄρ-
 μὴν. χαλεπὸν γὰρ ἑτέρας ἔτω καλὴν καὶ λαμπρὰν
 ἐχέσης ὑπόθεσιν ἀριτείας ἐπιλαβέσθαι. Μάρκελλος δὲ,
 μήτε χρεῖας μεγάλῃς ἐπιχειμένης, μήτε τῷ παρὰ τὰ
 δεινὰ πολλὰκις ἐξισάντος τὸν λογισμὸν ἐνθουσιασμῷ παρ-
 εῷτος, ὡσάμενος ἀπερισσιέπῳ εἰς κίνδυνον, ἔ στρατη-
 γῷ πῶμα, προδρόμα δὲ τινος, ἢ κατασιόπῃ πέπλωκεν,
 ὑπατείας πέντε, καὶ τρεῖς θριάμβους, καὶ σπύλα, καὶ
 τροπαιοφορίας ἀπὸ βασιλέων, τοῖς προαποθνήσκουσι Καρ-
 χηδονίων Ἰβηρσι καὶ Νομάσιν ὑποβαλῶν. ὡσεὶ νεμε-
 σῆσαι αὐτὸς ἐκείνας ἑαυτοῖς τῷ κατορθώματος, ἄνδρα
 Ῥωμαίων ἄριστον ἀρετῆς, καὶ δυνάμει μέγιστον, καὶ δό-
 ξῃ λαμπρότατον, ἐν τοῖς Φρεγελλᾶνων προδιερευνηταῖς
 παραναλωθῆναι ⁵. χρὴ δὲ ταῦτα μὴ κατηγορίαν εἶναι
 τῶν ἀνδρῶν νομίζειν, ἀλλ' ὡς ἀγαυὰ κηρῶν τινὰ καὶ
 παρ-

¹ R. videtur deesse πεφουκότα, aut legendum ἀγενῆ.

² Ita partim de suo, partim ex Ald. & Junt. dedit R. pro vulg. καὶ ἀποθανεῖν. Junt. nimirum habet εἰ δὲ θανεῖν; ita & V. — Ald. ἢ δὲ θανεῖν; Anon. εἰ δὲ θανεῖν χρεῶν. Barnefius in fragm. Euripideis legit κάτ' ἀποθανεῖν.

³ R. mavult cum artic. τὸν β.

⁴ Verum hunc sibi inexplicabilem esse, fatetur R. Quærit, num pro πεσεῖν legendum sit Φεύγειν vel Φυγεῖν? — An forsitan aliquid lucis accipias, si ad τῆς νίκης addas γυγχαναν — finis ipse, victoriam nimirum consequendi, qui in morte tyranni aspiciebatur? —

⁵ V. παραναλωθῆναι.

παρρησίαν ὑπὲρ αὐτῶν ἐπεινῶν πρὸς αὐτὰς καὶ ἀνδρείαν αὐτῶν, εἰς ἣν τὰς ἄλλας κατανάλωσαν ἀρετὰς, ἀφειδήσαντες τὰ βίβη καὶ τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ἑαυτοῖς, & ταῖς πατρίσι ¹ μᾶλλον καὶ φίλοις καὶ συμμάχοις, ἀπολλυμένων. μετὰ δὲ τὸν θάνατον Πελοπίδας μὲν τὰς συμμάχους ταφεῖς ἔχεν, ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε. Μάρκελλος δὲ τὰς πολεμίας, ὑφ' ὧν ἀπέθανε. ζῆλωτὸν μὲν ἔν ἐπεινῶ καὶ μακάριον, κρεῖττον δὲ καὶ μείζον εὐνοίας χάριν ἀμειβομένης, ἔχθρα λυτῶσαν ἀρετὴν θαυμάζουσα. τὸ γὰρ καλὸν ἐνταῦθα τὴν τιμὴν ἔχει μόνον· ἐπεὶ δὲ τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡ χρεῖα μᾶλλον ἀγαπᾶται τῆς ἀρετῆς.

A P I Σ Τ Ε Ι Δ Η Σ.

Αρισείδης ὁ Λυσιμάχης, Φυλῆς μὲν ἦν Ἀντιοχίδος, τὸν δὲ δῆμον ² Ἀλωπεκῆθεν· περὶ δ' ἑσίας αὐτῶ λόγοι διάφοροι γεγόνασιν, οἱ μὲν ὡς ἐν πενίᾳ συντόνῳ καταβιάσαντος, καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπολιπόντος θυγατέρας δύο πολὺν χρόνον ἀνεκδίττας δι' ἀπορίαν γεγεννημένας. πρὸς δὲ τῆτον τὸν λόγον ὑπὸ πολλῶν εἰρημένον ἀντιτασσόμενος ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῷ Σωκράτει, χωρίον τε Φαληροῦ Φησὶ γινώσκειν Ἀρισείδα λεγόμενον ³, ἐν ᾧ τέταπται· καὶ τεκμήρια τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐπορίας, ἐν μὲν ἠγεῖται, τὴν ἐπιώνυμον ἀρχὴν, ἣν ἤρξε τῷ κυάμῳ λαχῶν ἐκ τῶν γενῶν τῶν τὰ μέγιστα τιμήματα κεκῆμένων, ἧς πεντακοσιομεδίμνης προσηγόρευον· ἕτερον δὲ, τὸν ἐξοστρακισμόν· ἄθενι γὰρ τῶν πενήτων, ἀλλὰ τοῖς ἐξ οἴκου τε μεγάλων,

¹ V. πατράσι.

² Teste H. Steph. legitur etiam τῶν δὲ δῆμων. Sic B. 3. Cf. Tom. I. p. 277. not. 4.

³ Eodem teste etiam scriptum est γενόμενον.

λων ¹, καὶ διὰ γένους ὄγκον ² ἐπιφθόνων, ἔσρακον ἐπιφέρεσθαι τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον, ὅτι νίκης ἀναθήματα χορηγικὰς τρίποδας ἐν Διονύσῃ ³ κατέλιπεν, οἳ καὶ καθ' ἡμᾶς ἐδείκνυντο, τοιαύτην ἐπιγραφὴν διασώζοντες· Ἀντιοχὶς ἐνίκα, Ἀρισείδης ἐχωρήγει, Ἀρχέστρατος ἐδίδασθε. τῷ μὲν ἔν καίπερ εἶναι δοκῶν μέγιστον, ἀδενέσατόν ἐστι. καὶ γὰρ Ἐπαμεινώνδας, ὃν πάντες ἄνθρωποι γινώσκουσιν ἐν πενίᾳ καὶ τραφέντα πολλῇ καὶ βιάσαντα, καὶ Πλάτων ὁ Φιλόσοφος, ἐκ ἀφιλοτίμης ἀνεδέξαντο ⁴ χορηγίας, ὁ μὲν αὐληταῖς ἀνδράσι, ὁ δὲ παισὶ κυκλίοις ⁵ χορηγήσας· τῷ μὲν Δίωνος τῷ Συρακυσίᾳ τὴν δαπάνην παρέχοντος, Ἐπαμεινώνδα δὲ τῶν περὶ Πελοπίδαν. ἔ γάρ ἐστι τοῖς ἀγαθοῖς ἀκήρυκτος καὶ ἄσπονδος πρὸς τὰς παρὰ τῶν Φίλων δωρεὰς πόλεμος· ἀλλὰ τὰς εἰς ἀπόθεσιν καὶ πλεονεξίαν ἀγεννεῖς ἠγήμενοι καὶ ταπεινὰς, ὅσαι φιλοτιμίας τινὸς ἀκερδῆς ἔχονται καὶ λαμπρότητος, ἐν ἀπωθῆνται. Παναίτιος μέντοι περὶ τῷ τρίποδος ἀποφαίνει τὸν Δημήτριον ὀμνυμῆα διεψευσμένον. ἀπὸ γὰρ τῶν Περσικῶν ⁶ εἰς τὴν τελευταίην τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ δύο μόνες Ἀρισείδας χορηγικὰς ἀναγράφεται νικῶντας· ὧν ἐδέτερον εἶναι τῷ Λυσιμάχῃ τὸν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν μὲν, Ξενοφίλῃ πατρὸς, τὸν δὲ, χρόνῳ πολλῷ

Y 2

νεω-

¹ R. monente haec dictio non generis nobilitatem, sed opum amplitudinem designat.

² Ita in quibusdam scriptum fuisset, testatur H. Steph. — Junt. & Ald. omittunt γένους, quod & abest a B. 3.

³ V. Διονύσῳ. Sic Junt.

⁴ Br. mavult ἀνεδέξαντο, quod ei recte vertisse videtur Aretinus: ediderunt.

⁵ B. 3. cum Junt. πασικυκλίοι. Xyl. vertit: *cyclicos pueros*, & annotat: ita apparet dictum fuisse chorum, qui dithyrambos caneret.

⁶ Teste Steph. etiam legitur Μηδικῶν; & pro τελευταίην quid. cod. habent ἀρχήν.

νεότερον ὡς ἐλέγχει τὰ γράμματα ¹ τῆς μετ' Εὐκλείδην ὄντα γραμματικῆς, καὶ προσγεγραμμένος Ἀρχεστρατος, ὃν ἐν τοῖς Μηδικοῖς ἐδεῖς, ἐν δὲ τοῖς Πελοποννησιακοῖς συχνοὶ χορᾶν διδάσκαλον ἀναγράψαι. τὸ μὲν ἔν τῷ Παναιτίᾳ βέλτιον ἐπισκεπτόν ὅπως ἔχει. τῷ δ' ὀσράκῳ πᾶς ὁ διὰ δόξαν, ἢ γένος, ἢ λόγῳ ² δύναμις, ὑπὲρ τὰς πολλὰς νομιζόμενος ὑπέπιπεν. ὅπερ καὶ Δάμων ³, ὁ Περικλῆς διδάσκαλος, ὅτι τῷ Φρονεῖν ἐδόκει τις εἶναι περιττός, ἐξωστρακίδῃ. καὶ μὴν ἄρξαι γε τὸν Ἀριεῖδην ὁ Ἰδομενεὺς, ἢ κυαμευτὸν, ἀλλ' ἐλομένῳ Ἀθηναίων Φησί. εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἤρξεν, ὡς αὐτὸς ὁ Δημήτριος γέγραφε, καὶ πάνυ πιθανόν ἐστὶ ἐπὶ δόξῃ τοσαύτῃ καὶ κατορθώμασι τηλικούτοις ἀξιοθῆναι δι' ἀρετὴν ⁴, ἧς διὰ πλεόντων ἐτύγχανον οἱ λαμβάνοντες ⁵. ἀλλὰ γὰρ ὁ Δημήτριος, ἢ μόνον Ἀριεῖδην, ἀλλὰ καὶ Σωκράτη, δῆλός ἐστι τῆς πενίας ἐξελέσθαι Φιλοτιμύμενος, ὡς μεγάλας κακῶ. καὶ γὰρ ἐκεῖνῳ Φησί ἢ μόνον γῆν οἰκίαν ⁶ ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ μῦθον ἐβδομήκοντα τοιζόμενος ὑπὸ Κρίτωνος.

II. Ἀριεῖδης δὲ, Κλειθένης μὲν τῷ κατασησάμενος τὴν πολιτείαν μετὰ τὰς τυράννας ἐταῖρος γενόμενος, ζῆλώσας δὲ καὶ θαυμάσας μάλιστα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Λυκῆργον τὸν Λακεδαιμόνιον, ἠψατο μὲν ἀριστοκρατικῆς πολιτείας, ἔχε δ' ἀντιτασσόμενον ὑπὲρ τῷ δήμῳ Θεμισουλέα τὸν ⁷ Νεοκλῆς. ἐνιοὶ μὲν ἔν Φασίν, αὐτὰς

¹ R. mavult γὰ ἡ γραμ.

² Eod. teste etiam legitur πλάττω. Praefert tamen λόγῳ.

³ V. δαίμων. Pro Φρονεῖν ej. lin. B. 3. σωΦρονεῖν.

⁴ R. iudice, deest post h. v. ἀρχῆς, ad quod vocabulum referatur ἧς.

⁵ Br. scribendum censet λαγχάνοντες. B. 3. λαμβάνοντες.

⁶ Duas has voces R. dedit de suo pro vulg. τὴν οἰκίαν.

⁷ γῆ Νεοκλ. — In seq. ἔν deest B. 3. Nec legitur in Junt. & Ald.

αὐτὰς παῖδας ὄντας καὶ συντρεφόμενους ἀπ' ἀρχῆς ἐν παντὶ καὶ σπαθῆς ἐχομένῳ καὶ παιδιᾷ¹ πράγματι καὶ λόγῳ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὰς φύσεις εὐδὺς ὑπὸ τῆς Φιλονομίας ἐκείνης ἀνακαλύπτεσθαι· καὶ τὴν μὲν εὐχερῆ καὶ παράβολον καὶ πανῆργον ἔσαν, καὶ μετ' ὀξύτητος ἐπὶ πάντα² βραδίως φερομένην, τὴν δ' ἰδρυμένην ἐν ἡδαι βεβαίῳ καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ἀτενῆ, ψεῦδος δὲ καὶ βωμολοχίαν καὶ ἀπάτην ἐδ' ἐν παιδιᾷς τινι τρόπῳ προσιεμένην. Ἀρίστων δ' ὁ Χίος³ ἐξ ἐρωτικῆς ἀρχῆς γενέσθαι φησί, καὶ προελθεῖν ἐπὶ τοσῶτον τὴν ἔχθραν αὐτῶν. Στησίλεω γὰρ, ὃς ἦν γένει Κεῖος⁴, ἰδέα τε καὶ μορφῇ σώματος πολὺ τῶν ἐν ᾧρχ λαμπρότατος, ἀμφοτέρως ἐραδιέντας, ἃ μετρίως ἐνεργεῖν τὸ πάθος, ἐδ' ἅμα λήγουσι τῷ κάλλει τῆ παιδὸς ἀποδέσθαι τὴν Φιλονομίαν, ἀλλ' ὥσπερ ἐγγυμνασαμένους⁵ ἐκείνη, πρὸς τὴν πολιτείαν εὐδὺς ὀρμηῆσαι διαπύρας ὄντας καὶ διαφόρας ἔχοντας. ὁ μὲν ἔν Θεμισσοκλῆς εἰς ἐταιρείαν ἐμβαλὼν ἑαυτὸν, εἶχε πρόβλημα καὶ δύναμιν ἐκ εὐναταφρόνητον, ὥστε καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα, καλῶς αὐτὸν ἄρξειν Ἀθηναίων, ἄνπερ ἴσος ἦ καὶ κοινός

Υ 3

ἀπα-

1 B. 3. ἐχομένους καὶ παιδείας. Ita & Junt. sed Ald. exhibet vulgatam.

2 B. 3. πάντας, cum Junt.

3 Br. docente, Flor. Ald. & Dacer. habent Κεῖος. B. 3. hic & postea Χίος. Quod Aldinam attinet, equidem, de mea, quam ad manus habeo, nego. Ea exhibet clare Χίος. Cum duo fuerint Aristones, ambo Philosophi, alter Chius, Stoicae disciplinae; alter Ceus, Peripateticae sectator; a Diog. Laërt. inter scripta Aristonis Chij recensentur ἐρωτικαὶ διατριβαί, Aristoni Ceo autem opus sub titulo περὶ ἐρωτικῶν ὁμοίων tribuat Athenaeus: incertum sane est, utrum Plut. voluerit, cum variant codices.

4 In Themist. c. 3. Plut. dicit: Τήϊος. T. I. p. 280, Cf. ibid. var. lect. in supplem. ad h. l.

5 Br. mavult ὡς προεγγυμν.

ἄπασιν· Μηδέποτε, εἶπεν, εἰς τῆτον ¹ ἐγὼ καθίσταμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλέον ἐδὲν ἔξασιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἀλλοτρίων. Ἀριστείδης δὲ καθ' ἑαυτὸν ὥσπερ ὁδὸν ἰδίαν ἐβάδιζε διὰ τῆς πολιτείας· πρῶτον μὲν, ἐβλόμενος συναδικεῖν τοῖς ἐταίροις, ἢ λυπηρὸς ² εἶναι μὴ χαριζόμενος· ἔπειτα τὴν ἀπὸ τῶν φίλων δύναμιν ἐκ θλίψεως ὁρῶν ³ ἐπαίρασαν ἀδικεῖν, ἐφυλάττετο, μόνῳ τῷ χρησά καὶ δίκαια πράττειν καὶ λέγειν ἀξίῳ θάρσει ⁴ τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

III. Οὐ μὴν ἀλλὰ πολλὰ κινεμένα τῆ Θεμισουλέας παραβόλως, καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῷ πολιτείαν ἐνισταμένα καὶ διακίπτοντος, ἠναγκάζετό περ καὶ αὐτὸς, τὰ μὲν ἀμυνόμενος, τὰ δὲ κολῶν τὴν ἐκείνης δύναμιν, χάριτι τῶν πολλῶν αὐξομένην, ὑπεναντιῶσαι οἷς ἔπραττεν ⁵ ὁ Θεμισουκλῆς· βέλτιον ἠγόμενος παρελθεῖν ⁶ ἐνια τῶν συμφερόντων τῷ δήμῳ. ἢ τῷ κρατεῖν ἐπεῖνον ἐν πᾶσιν ⁷, ἰχυρὸν γενέσθαι. τέλος δὲ ποτε τῆ Θεμισουλέας πράττοντός τι τῶν δεόντων, ἀντιπρόσας καὶ περιγεγόμενος, ἐκατέχευ, ἀλλ' εἶπεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπίαν ὡς ἐκ ἓσι σωτηρία τοῖς Ἀθηναίων ⁸ πράγμασιν, εἰ
μη

¹ Br. scribendum censuit εἰς τοῖτον.

² Ald. & Junt. λυπηρὸν.

³ V. ἰδῶν.

⁴ Ita ex vet. cod. reposuit H. Steph. — B. 3. cum Junt. & Ald. χαίρειν.

⁵ B. 3. ἔπρεπεν.

⁶ R. monente, subaudiendum ἑαυτὸν — *se praeterire*, h. e. effugere, non observata, *nonnulla reip. salutaria*; aut alias assumendum e B. 3. τὸν δῆμον pro τῷ δήμῳ, paulo post sequente — *satius esse, ut populum effugiant, ut populo lateant nonnulla salutaria.*

⁷ Comma, quod nunc ex mente H. Steph. post h. v. datum, Junt. & Ald. reliquaeque priores edd. post ἐκεῖνον posuere.

⁸ V. Ἀθηναίοις, num omissa voce πράγμασιν, quod R. ed. annotat, ex indice variantium haud patet.

μη καὶ Θεμισοιλέα καὶ αὐτὸν εἰς τὸ βάραθρον ¹ ἐμβάλοιν. πάλιν δὲ γράψας τινὰ γνώμην εἰς τὸν δῆμον, ἀντιλογίας ἔσσης πρὸς αὐτὴν καὶ Φιλονεικίας, ἐπράτει μέλλοντος δὲ τῆ προέδρου τὸν δῆμον ἐπερωτῶν, αἰθόμενος ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν τὸ ἀσύμφορον, ἀπέση τῆ ψηφίσματος. πολλάκις δὲ καὶ δι' ἐτέρων εἰσέφερε τὰς γνώμας, ὡς μὴ Φιλονεικία τῇ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεμισοιλῆς ἐμπόδιος εἴη τῶν συμφέροντι. Θαυμαστὴ δὲ τις ἐφαίνετο αὐτῆ παρὰ τὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβολὰς ² ἢ εὐσάφεια, μήτε ταῖς τιμαῖς ἐπαιρομένε, πρὸς τε ³ τὰς δυσημερίας ἀδορυβως καὶ πρῶτος ἔχοντος, καὶ ὁμοίως ἠγαμένε χρῆναι τῇ πατρίδι παρέχειν ἑαυτὸν, ἔ χρημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ δόξης ⁴ προῖνα καὶ ἀριδί πολιτευόμενον. ὅθεν, ὡς ἔοικε, τῶν εἰς Ἀμφιάραον ὑπ' Αἰχύλῃ πεπονημένων ἰαμβειῶν ⁵ ἐν τῷ Θεάτρῳ λεγομένων·

Οὐ γὰρ δοκεῖν ⁶ δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλει,
 Βαθεῖαν ἄλοκα διὰ Φρενὸς καρπόμενος,
 Ἄφ' ἧς τὰ κεδνὰ βλασάνει βελεύματα·

πάντες ἀπέβλεψαν εἰς Ἀρισείδην, ὡς ἐνεῖνω μάλισα τῆς ἀρετῆς ταύτης προσημέσης.

IV. Οὐ μόνον δὲ πρὸς εὐνοίαν καὶ χάριν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὀργὴν καὶ πρὸς ἔχθραν ἰχυρότατος ἦν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀντιβῆναι. λέγεται γὰρ ποτὲ δίκαιον ἔχθρον ἐν δικαστηρίῳ, μετὰ τὴν κατηγορίαν ἔβελομένων

Υ 4

ἀνε-

¹ Carcer fuit, aut fovea potius, in Attica, in quam solebant fontes conjici, tanquam in puteum aliquem, & ibi perdit Vid. Suidam. Xyl.

² V. μεταβολῆς.

³ Junt μήτε.

⁴ Vulg. post h. v. comma extat. Hoc R. sustulit, addens, χρημάτων & δόξης προῖνα & ἀριδί idem esse atque ἀνευ μιδῆς τῆ γ' ἀπὸ χρημάτων καὶ τῆ ἀπὸ δόξης.

⁵ Aesch. trag. ἐπ' ἀ' ἐπὶ Θήβας.

⁶ B. 3. δοκεῖ. Alibi pro δίκαιος est in Plut. ἄριστος.

ἀκείν τῷ κινδυνεύοντος τῶν δικασῶν, ἀλλὰ τὴν ψῆφον εὐθὺς αἰτέντων ἐπ' αὐτὸν, ἀνακηδήσας τῷ κρινομένῳ συνικετεύειν ¹, ὅπως ἀκασθείη καὶ τύχοι τῶν νομίμων. πάλιν δὲ κρίνων ιδιώταις δυσὶ, τῷ ἑτέρῳ λέγοντος, ὡς πολλὰ τυγχάνει τὸν Ἀριεῖδην ὁ ἀντίδικος λελυπηκῶς. Λέγ', ὦ ἀγαθὲ, Φάναι, μᾶλλον, εἴ τι σε καιρὸν ² πεποίηκε· σοὶ γὰρ, ἐκ ἑμαυτῶ, διαζῶ. τῶν δὲ δημοσίων προσόδων αἰρεθεὶς ἐπιμελητῆς, ἔ μόνου τὰς καθ' αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸ αὐτῷ γενομένας ἄρχοντας ἀπεδείκνυε πολλὰ νεοσφισμένους, καὶ μάλιστα τὸν Θεμισοκλέα.

Σοφὸς γὰρ ἀνὴρ, τῆς δὲ χειρὸς ἔ κρατῶν. δι' ὃ καὶ συναγαγὼν πολλὰς ἐπὶ τὸν Ἀριεῖδην, ἐν ταῖς εὐθύταις δίωνων κλοπῆς καταδίκη περιέβαλεν, ὡς Φησιν Ἰδομενεύς. ἀγανακτῶντων δὲ τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει καὶ βελτίων, ἔ μόνου ἀφείδη τῆς ζήμιας, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄρχων ἐπὶ τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἀπεδείχθη. προσποιόμενος δὲ τῶν προτέρων μεταμέλειν αὐτῶ, καὶ μαλακώτερον ἐνδίδας ἑαυτὸν, ἤρесе τοῖς τὰ κοινὰ κλέπτειν, ἐκ ἐξελέγχων, ἔδ' ἀκριβολογόμενος, ὡσεὶ καταπιμπλαμένους τῶν δημοσίων, ὑπερεπαινεῖν τὸν Ἀριεῖδην, καὶ δεξιῶσαι ³ τὸν δῆμον ὑπὲρ αὐτῷ σπεδάζοντας ἄρχοντα πάλιν αἰρεθῆναι. μελλόντων δὲ χειροτονεῖν, ἐπετίμησε τοῖς Ἀθηναίοις. "Ὅτε μὲν γὰρ, ἐφη, πισῶς καὶ καλῶς ὑμῖν ἤρξα, προεπηλακίδην ⁴. ἐπεὶ δὲ πολλὰ τῶν κοινῶν καταπροεῖμαι τοῖς κλέπτεισι, θαυμασθὸς εἶναι δοκῶ πολίτης. αὐτὸς μὲν ἔν αιχύνομαι τῇ νῦν τιμῇ μᾶλλον, ἢ τῇ πρώην καταδίκη. συνάχθομαι

¹ V. συνικέτευεν.

² Hoc vocabulum ex vet. cod. addidit H. Steph. — Prioribus edd. deest. Eodem tamen iudice & altera lesio ferri potest.

³ Ald. & Junt. exhibent δεξιῶσαι.

⁴ V. προεπηλακίδην.

δ' ὑμῖν, παρ' οἷς ἐνδοξότερόν ἐστι τῷ σώζειν τὰ δημόσια, τὸ χαρίζεσθαι τῆς πονηροῦς. ταῦτα δ' εἰπὼν, καὶ τὰς κλοπὰς ἐξελέγξας, τὰς μὲν τότε βοῶντας καὶ μαρτυρῶντας ὑπὲρ αὐτῶ κατεσόμεσε ¹, τὸν ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἀπὸ τῶν βελτίων ἐπαινον εἶχεν.

V. Ἐπεὶ δὲ Δάτις ὑπὸ Δαρεῖς πεμφθεὶς, λόγῳ μὲν, ἐπίδειξαι δίκην Ἀθηναίοις, ὅτι Σάρδεις ἐνέπησαν, ἔργῳ δὲ, κατατρέψασθαι τὰς Ἑλλήνας, εἰς Μαρσάωνα παντὶ τῷ σὸλῳ κατέχευε καὶ τὴν χώραν ἐπόρθει, τῶν δέκα ² καθεσώτων τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τὸν πόλεμον στρατηγῶν, μέγιστον μὲν εἶχεν ἀξίωμα Μιλτιάδης, δόξη δὲ καὶ δυνάμει δεύτερος ἦν Ἀρισείδης. καὶ τότε περὶ τῆς μάχης γνώμη τῆ Μιλτιάδε προσθέμενος ³, ἔ μισρὰν ἐποίησε βροτήν. καὶ παρ' ἡμέραν ἐνάσει στρατηγῶ τὸ κράτος ἔχοντας, ὡς περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχή, παρέδωκε Μιλτιάδῃ, διδάσκων τὰς συνάρχοντας, ὅτι τὸ κείθεσθαι καὶ ἀπολεθεῖν τοῖς εὐ φρονῆσιν ἐκ αἰχρὸν, ἀλλὰ σεμνὸν ἐστὶ καὶ σωτήριον. ἔτω δὲ πρᾶύνας τὴν Φιλονεϊκίαν ⁴, καὶ προτρεψάμενος αὐτὰς

Y 5

¹ V. ἐπεσόμεσε.

² Vulg. τῶν δὲ καθεσώτων. Br. scribendum censuit τῶν δεκά, citans auctoritates Flor. Ald. B. 3. Vulc. Aretini, Mureti & Anon. Quid in hac re veri sit, judicet lector. Flor. dat δέκα δὲ καθεσώτων; ita & Anon. — V. τῶν δεκά. Mea autem Aldina, consentiens cum ea, quam R. habuit, exhibet vulgatam τῶν δὲ καθεσ. & sic est princeps illius lectionis, quam non nisi mendam puto typographicam, facillime ex syllaba κα, bis continue obvia, ortam. Eandem paulo post in Junt. observare licet, quae pro Μιλτιάδῃ διδάσκων dat Μιλτιάδῃ δάσκων.

³ R. susp. καὶ τότε προτεθεισης περὶ τῆς μάχης γνώμης; de liberatione de pugna proposita. Equidem nullam sentio necessitatem, aliquid in textu mutandi. Planum plenumque praebet sensum. Junt. & Ald. in seq. post ἐποίησε repetunt καὶ τότε.

⁴ V. προθυρίαν.

τὸς ἀγαπᾶν μὴ γνώμη τῆ κρατίστη χρωμένως, ἐβῶσε τὸν Μιλτιάδην, τῷ ἀπερισπάσῳ τῆς ἐξέκσιας ἰχυρὸν γυνόμενον. χαίρειν γὰρ εἶν ἕκαστος ἤδη τὸ καθ' ἡμέραν ἄρχειν ¹, ἐκείνῳ προσεῖχεν. ἐν δὲ τῇ μάχῃ, μάλιστα τῶν Ἀθηναίων τῶ μέσῳ πονήσαντος, καὶ πλείστον ἐνταῦθα χρόνον τῶν βαρβάρων ἀντερείσαντων κατὰ Λεοντίδα καὶ Ἀντιοχίδα Φυλῆν, ἠγωνίσαντο λαμπρῶς τεταγμένοι παρ' ἀλλήλων ὃ τε Θεμισοκλῆς καὶ ὁ Ἀρισείδης. ὁ μὲν γὰρ Λεοντίδης ² ἦν, ὁ δ' Ἀντιοχίδης. ἐπεὶ δὲ τρεψάμενοι τὸς βαρβάρους ἐπέβαλον εἰς τὰς ναῦς, καὶ πλείοντα ἐκ ἐπὶ νήσων ἑάρων, ἀλλ' ὑπὸ τῶ πνεύματος καὶ τῆς θαλάσσης εἶσω πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀποβιαζόμενος ³, Φοβηθέντες, μὴ τὴν πόλιν ἐρημον λάβωσι τῶν ἀμυνομένων, ταῖς μὲν ἐννέα Φυλαῖς ἠπειγόντο πρὸς τὸ ἄστυ, καὶ κατήνυσαν αὐθημερόν. ἐν δὲ Μαραθῶνι μετὰ τῆς ἑαυτῶ Φυλῆς Ἀρισείδης ἀπολειφθεὶς Φύλαξ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν λαφύρων, ἐκ ἐψεύσατο τὴν δόξαν, ἀλλὰ χύδην μὲν ἀργυρίαι καὶ χρυσῶ παρόντος, ἐθῆτος δὲ παντοδαπῆς καὶ χρημάτων ἄλλων ἀμυθῆτων ἐν ταῖς σκηναῖς καὶ τοῖς ἡλικίοσι σιάφεισιν ὑπαρχόντων, ἔτ' αὐτὸς ἐπεθύμησε Σίγειν, ἔτ' ἄλλον εἶασε, πλὴν εἴ τινες ἐκείνους λαθόντες ἀφελήθησαν. ἂν ἦν καὶ Καλλιῆς ὁ δαδῆχος ⁴. τέτρω γὰρ τις, ὡς εἰσικε,

¹ Teste H. Steph. etiam legitur χάριν γὰρ ἔχων, ἕκαστος γὰρ παρ' ἡμέραν ἄρχειν. Idem probat γὰρ παρ' ἡμέραν, locutionem supra iam datam. V. χάριν γὰρ ἔχων ἕκαστος ἤδη γὰρ παρ' ἡμέραν ἄρχειν.

² B. 3. Λεοντίδος, & postea Ἀντιοχίδος. Eadem lectio est in Junt. solo accentus discrimine, in antepen. positi.

³ Teste H. Steph. etiam scriptum est ἀποβιαζόμενος.

⁴ Xyl. vertit: *Facifer, quod genus sacerdotum*, & annotat: δαδῆχος, is est, qui sacris solennibus facem gereret: qui erat honor magnus, & sacerdotium nimirum. Nam & Pausanias pro magna felicitate refert, quod in progenie Leontis ad quartum usque gradum ea dignitas permanisset: in Atticis.

κε, τῶν βαρβάρων προσέπεσεν, οἰηθεὶς βασιλέα διὰ τὴν κίμην καὶ τὸ εὐρόφιον εἶναι· προσκυνήσας δὲ καὶ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς, ἔδειξε πολὺν χρυσὸν ἐν λάκκῳ¹ τιμῆ κατοραφυγμένον. ὁ δὲ Καλλίας ὠμότατος ἀνδρῶπων καὶ παρανομώτατος γενόμενος, τὸν μὲν χρυσὸν ἀνείλετο, τὸν δ' ἄνθρωπον, ὡς μὴ κατείποι πρὸς ἐτέρας, ἀπέκτεινεν. ἐν τῷτε Φασί καὶ λακκοπλάτης ὑπὸ τῶν κωμικῶν τὰς ἀπὸ τῆς οἰκίας λέγεσθαι, σκωπῶντων εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ χρυσίον ὁ Καλλίας εὗρεν. Ἄρισειδης δὲ τὴν ἐπάνυμον εὐθὺς ἀρχὴν ἤρξε. καίτοι Φησὶν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος, ἄρξαι τὸν ἄνδρα μικρὸν ἔμπροσθεν τῷ Θανάτῃ, μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. ἐν δὲ ταῖς ἀναγραφαῖς, μετὰ μὲν Ξανθιπίδην, ἐφ' ἧς Μαρδόνιος ἠτλήθη Πλαταιαῖσιν, ἐδ' ὀμάνυμον Ἄρισειδην² ἐν πάνυ πολλοῖς λαβεῖν ἐς· μετὰ δὲ Φάνιππον, ἐφ' ἧς τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐνίκων, εὐθὺς Ἄρισειδης ἄρχων ἀναγέγραπται.

VI. Πασῶν δὲ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρετῶν ἡ δικαιοσύνη μάλιστα τοῖς πολλοῖς αἰδοῦσιν παρῆχε, διὰ τὸ τὴν χρεῖαν ἐνδελεχεσάτην³ αὐτῆς καὶ κοινοτάτην ὑπάρχειν. ὅθεν ἄνθρωπος πένης καὶ δημοτικὸς ἐπλήσαστο τὴν βασιλικωτάτην καὶ δειοτάτην προσηγορίαν τὸν Δίκαιον⁴. ἐ τῶν βασιλέων καὶ τυράννων ἑδεῖς ἐζήλωσεν, ἀλλὰ Πολιορκηταί,

¹ R. monente. λάκκος hic loci non est puteus, sed labrum, vas ligneum aeneumve, lavando accommodatum, quale noscitur ein Zober, alii Germani etne Tubbe, Britannii a Tub appellant. κατοραφυγμένον est absconditum, occultatum.

² Br. voluit Ἄρισειδην. R. tuetur lect. vulgarem, bene habentem: *ne cognominem quidem huic nostro Aristidem alium: nedom ipsum hunc nostrum.* Ad ἐν πάνυ πολλοῖς idem subaudiendum esse monet ἄρχοι — inter permultos alios archontas, aliis nominibus appellatos.

³ Ita R. dedit cum Anon. Vulgo ἐντελεχεσάτην.

⁴ Ita in masc. cum Junt, dedit R. pro vulgari τὸ δίκαιον. Br. forte legendum putavit τῷ δίκαιῳ.

κηται, καὶ Κεραυνοί, καὶ Νικάτορες ¹, ἔνιοι δ' Ἄετοί
καὶ Ἰέρανες ἔχαιρον προσαγορευόμενοι, τὴν ἀπὸ τῆς
βίας καὶ τῆς δυνάμεως, ὡς εἶπε, μᾶλλον, ἢ τὴν ἀπὸ
τῆς ἀρετῆς, δόξαν ἀγαπῶντες. καίτοι τὸ θεῖον, ὧ
γλίσχονται συνοικεῖν καὶ συναφομοῖν αὐτὰς, τρι-
σὶ δοκεῖ διαφέρειν, ἀφθαρσία, καὶ δυνάμει, καὶ
ἀρετῇ ὧν σεμνότατον ἢ ἀρετὴ καὶ θεϊότατόν ἐστι.
ἀφθάρτῳ μὲν γὰρ εἶναι καὶ τῷ κενῷ καὶ τοῖς σοιχείοις
συμβέβηκε δύναμιν δὲ σεισμοὶ καὶ κεραυνοί, καὶ πνευ-
μάτων ὄρμαι, καὶ βευμάτων ἐπιφοραὶ μεγάλην ἔχουσι
δίκης δὲ καὶ θεμιδος ἔδεν ² ὅτι μὴ τῷ φρονεῖν καὶ λο-
γίζεσθαι τὸ θεῖον μεταλαγχάνει. δι' ὃ καὶ τριῶν ὄντων,
ἃ πεπόνθασιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ θεῖον. ζῆλος καὶ φό-
βος καὶ τιμῆς, ζῆλον μὲν αὐτὰς καὶ μακαρίζειν εἰκόασι
κατὰ τὸ ἀφθαρτον καὶ αἰδῖον, ἐμπλήττεσθαι δὲ καὶ δε-
διέναι κατὰ τὸ κύριον καὶ δυνατὸν, ἀγαπᾶν δὲ καὶ τι-
μῶν καὶ σέβεσθαι κατὰ τὴν δικαιοσύνην. ἀλλὰ καίπερ
ἔτω διακείμενοι, τῆς μὲν ἀθανασίας, ἣν ἡ φύσις ἡμῶν
ἔδέχεται, καὶ τῆς δυνάμεως, ἥς ἐν τῇ τύχῃ κεῖται
τὸ πλεῖστον, ἐπιθυμῶσι τὴν δ' ἀρετὴν, ὃ μόνον ἐστὶ τῶν
θεῶν ἀγαθῶν ³ ἐν ἡμῖν, ἐν ὑσέρῳ τίθενται, κακῶς
φρονῶντες ὡς τὸν ἐν δυνάμει καὶ τύχῃ μεγάλη ⁴ καὶ
ἀρχῇ

¹ Junt. Νικάτορες.

² Ita R. de suo dedit pro vulg. ἔδεν; *numen alia nulla re, quam intelligentia & usu ratiocini participat justitiam disciplinamque bene constitutam, vel jus & fas.*

³ In hoc casu dedit R. Vulgo ἀγαθόν. Pro seq. ἐν ἡμῖν V. ἐφ' ἡμῖν, quod praefert Br. — Dictionem κακῶς φρονῶντες, si bene habeat. idem valere, docet R. ac ἔ συνορῶντες, ἐκ αἰθανόμενοι, parum intelligentes. Addi etiam posse post φρονῶντες, idem censet καὶ ἔ συνορῶντες, vel tale quid, *perverse sentientes, neque perspicientes hoc* —

⁴ Hoc adj. cum B 3. & Junt. addidit R. A vulgatis abest. Br. jam monet, *τύχη* quidem pro *ἀτυχία* frequenter poni, nunquam tamen pro *εὐτυχία*.

ἀρχῇ βίον ἢ μὲν δικαιοσύνη ποιεῖ θεῖον, ἢ δ' ἀδικία
 θηριώδη.

VII. Τῷ δ' ἔν ¹ Ἀρισείδῃ συνέβη τὸ πρῶτον
 ἀγαπωμένῳ διὰ τὴν ἐπανυμίαν, ὑπερον Φθονεῖσθαι, μά-
 λιστα μὲν τῶ Θεμισοκλέες λόγον εἰς τὰς πολλὰς ἐμβα-
 λόντος ², ὡς Ἀρισείδης ἀνηρηκῶς τὰ δικασήρια τῷ κρι-
 νειν ³ ἅπαντα καὶ δικάζειν, λέληθε μοναρχίαν ἀδορυφό-
 ρητον ἑαυτῷ κατασκευασάμενος ⁴. ἤδη δὲ πρ καὶ ὁ
 δῆμος ἐπὶ τῇ νίκῃ μέγα Φρονῶν, καὶ τῶν μεγίστων ἀξίῳ
 αὐτὸν ⁵, ἤχθετο τοῖς ὄνομα καὶ δόξαν ὑπὲρ τὰς πολ-
 λὰς ἔχουσι ⁶. καὶ συνελθόντες εἰς ἄσυ πανταχόθεν,
 ἐξοσρακίζουσι τὸν Ἀρισείδην, ὄνομα τῷ Φθόνῳ τῆς δό-
 ξης φόβον τυραννίδος θέμενοι. μοχθηρίας γὰρ ἐν ἦν
 κίλασις ὁ ἐξοσρακισμὸς, ἀλλ' ἐκαλεῖτο μὲν δι' εὐπρέ-
 πειαν, ὄγκη καὶ δυνάμειος βαρυτέρας ταπεινώσις καὶ κο-
 λασις. ἦν δὲ Φθόνος παραμυθία Φιλανθρωπος, εἰς ἀνή-
 κεςον ἄδεν, ἀλλ' εἰς μετᾶσασιν ἐτῶν δέκα τὴν πρὸς το-
 λυπῆν ἀπηρειδομένην δυσμένειαν. ἐπεὶ δ' ⁷ ἤρξαντό τι-
 νες ἀνδρώπας ἀγενεῖς καὶ πονηρὰς ὑποβάλλειν τῷ πρά-
 γματι, τελευταῖον ἀπάντων Ὑπέρβολον ἐξοσρακίσαντες,
 ἐπαύσαντο. λέγεται δὲ τὸν Ὑπέρβολον ἐξοσρακιδῆναι
 διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀλκibiάδης καὶ Νικίας, μέγι-
 στον ἐν τῇ π' λει δυνάμενοι, διεσασίαν. ὡς ἔν ὁ δῆ-
 μος ἐμελλεν ἐμφέρειν τὸν ὄσρακον ⁸, καὶ δῆλος ἦν τὸν
 ἔτε-

¹ V. Τῷ γ' ἔν.

² V. διαδιδόντος.

³ R. post h. v. videtur deesse αὐτὸς.

⁴ B. 3. κατασκευασμένος. Idem Junt. — Seq. δὲ πρ deest
 B. 3. — V. autem δὲ πολὺ.

⁵ Junt. deest αὐτὸν.

⁶ Teste H. Steph. in quibusdam codd. legitur: ἤχθετο τῇ
 ὀνομασίᾳ δόξαν ὑπὲρ τὰς πολλὰς ἔχουσι. Sic dat V.

⁷ V. ὅτε δ'.

⁸ Paulo post haec vox in neutro occurrit. Quaerit ergo R.
 an utrumque recte? At eodem ipso in loco Ald. & Junt. dant
 τὸν ὄσρακον.

Ἐτερον γράψων, διαλεχθέντες¹ ἀλλήλοις, καὶ τὰς εἰσεις ἐκατέρας εἰς ταῦτ' συναγαγόντες, τὸν Ὑπέροβλον ἐξοσρακιδῆναι παρεσκευάσαν. ἐν δὲ τέττα δυσχεράνας ὁ δῆμος ὡς καδυβρισμένον τὸ πρᾶγμα καὶ προπετηλακισμένον, ἀφῆκε παντελῶς καὶ κατέλυσεν. ἦν δὲ τοιαῦτον, ὡς τύπῳ φράσαι, τὸ γινόμενον. ὄσρακον λαβὼν ἕκαστος, καὶ γράψας, ὃν ἐβάλετο μεταστῆσαι τῶν πολιτῶν, ἔφερεν εἰς ἓνα τόπον τῆς ἀγορᾶς περιφραγμένον ἐν κύκλῳ ὄρου φράκῃσι². οἱ δ' ἄρχοντες πρῶτον μὲν διηριθμῶν τὸ σῦμπαν ἐν ταῦτῳ τῶν ὄσρακων πληθός. εἰ γὰρ ἑξακισχιλίων ἐλάττωες οἱ γράψαντες³ εἶεν, ἀτελής ἦν ὁ ἐξοσρακισμός. ἔπειτα τῶν ὀνομάτων ἕκαστον ἰδίᾳ φέροντες, τὸν ὑπὸ τῶν πλείωσι γεγραμμένον ἐξεκῆρυττον εἰς ἑπτὰ δέκκα, καρπόμενον τὰ αὐτᾶ. γραφομένων ἔν τότε τῶν ὄσρακων, λέγεται τινα τῶν ἀγραμμάτων καὶ παντελῶς ἀγορεύων, ἀναδόντα τῷ Ἀριείδῃ τὸ ὄσρακον, ὡς ἐνὶ τῶν τυχόντων, παρακαλεῖν, ὅπως Ἀριείδῃ ἐγγράψῃ⁴. τῷ δὲ Θαυμάσαντος, καὶ πυθόμενα, μὴ τι κινῶν αὐτῷ⁵ Ἀριείδης πεποίημεν. Οὐδὲν, εἶπεν, ἐδέ γινώσκω τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνοχλεῖμαι πανταχῶς τὸν Δίκαιον ἀπέων. ταῦτ' ἀπέσαντα τὸν Ἀριείδην, ἀποκρινασθαι μὲν ἐδὲν, ἐγγράψαι⁶ δὲ τῷ νομα τῷ ὄσρακῳ καὶ ἀποδῆναι. τῆς δὲ πόλεως ἀπαλλαττόμενος, ἤδη τὰς χεῖρας ἀνατείνας εἰς τὸν ἕρανόν, ἤρξατο τὴν ἐναντίαν, ὡς εἴκεν, εὐχὴν τῷ Ἀχιλλεῖ, μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριείδε μνησθῆναι.

VIII.

1 Salvinus legit *διαλαχθέντες*.

2 Junt. & Ald. *ὄρου φράκῃσι*.

3 Teste H. Steph. etiam legitur *φείροντες*.

4 V. *ἐγγράψαν*.

5 Teste H. Steph. in vet. cod. *αὐτὸν*. Ita & V.

6 V. *ἐπιγράψας*. Sequentem artic. *τῷ* ante *ὄσρακῳ* revocavit R. ex Junt. Ald. & Steph.

VIII. Τρίτῳ δ' ἔτει, Ζέρξης διὰ Θετταλίας καὶ Βοιωτίας ἐλαύνοντος ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, λύσαντες τὸν νόμον, ἐψηφίσαντο τοῖς μεθεσῶσι κἀδοδοῦ· μάλις αὖ Φοβέμενοι τὸν Ἀριεΐδην, μὴ προσθέμενος τοῖς πολεμίοις, διαφθείρη καὶ μετασῆσθαι πολλὰς τῶν πολιτῶν πρὸς τὸν βάρβαρον· ἔκ ὀρθῶς σοχαζόμενοι τῷ ἀνδρὶ· ὅς γε καὶ πρὸ τῆς δόγματος τέτρα διετέλει προτρέπων καὶ παροξύνων τὰς Ἑλλήνας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ μετὰ τὸ δόγμα τῷτο, Θεμισοκλῆς στρατηγῶντος αὐτοκράτορος, πάντα συνέπραττε καὶ συνεβάλευεν, ἐνόμοτάτου ἐπὶ σωτηρίᾳ κοινῇ ποιῶν τὸν ἔχθισον. ὡς γὰρ ἀπολιπεῖν τὴν Σαλαμίνα βεβουλομένων τῶν περὶ Εὐριβιάδην, αἱ βαρβαρικαὶ ¹ τριήρεις κύκλω ἀναχθεῖσαι καὶ περιβαλῆσαι, τὸν τε πόρον ἐν κύκλω καὶ τὰς νήσους ² κατεῖχον, ἔδεικνός προειδότης τὴν κύκλωσιν, ἦμεν ὁ Ἀριεΐδης ἀπ' Αἰγίνης παραβόλως διὰ τῶν πολεμίων νεῶν διεκπλεύσας καὶ νυκτὸς ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σικηνὴν τῷ Θεμισοκλῆς, καὶ καλέσας αὐτὸν ἔξω μόνον· Ἡμεῖς, εἶπεν, ὦ Θεμισοκλεις, εἰ σωφρονῶμεν, ἤδη τὴν κενὴν καὶ μεिरακιώδη γασιν ἀφέντες, ἀρξάμεθα σωτηρίᾳ καὶ καλῆς Φιλονεικίας, πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλώμενοι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ἀρχῶν καὶ στρατηγῶν, ἐγὼ δ' ὑπεργῶν καὶ συμβεβουλεύων. ἐπεὶ καὶ νῦν σε πυνθάνομαι μόνον ἀπτεῖσθαι τῶν ἀρίστων λογισμῶν, κελεύοντα διαναυμαχεῖν ἐν τοῖς σενοῖς τῆς ταχίστην. καὶ σοὶ τῶν συμμάχων ἀντιπραττόντων, οἱ πολέμιοι συνεργεῖν εἰκόμασι. τὸ γὰρ ἐν κύκλω καὶ κατόπιν ³ ἤδη πέλαγος ἐμπέπλησαι νεῶν πολεμίων, ὡς καὶ τὰς μὴ θέλοντας ἀνάγκη κατελλήφεν ἀγαθὰς ἀνδρας εἶ-
 ναι

¹ Ita R. dedit ex conject. Bryanl. Vulg. καὶ βαρβαρικαί.

² B. 3. τὴν νῆσον, quasi de sola Salamine ageretur.

³ R. ad haec: „ni fallor, in dictione κύκλω, in orbem, circumcirca, etiam κατόπιν, rone. comprehenditur. Aut si vis eam copiam esse, deest altera pars: ἔμπροσθεν καὶ κατόπιν, in orbem, ante & post.“

ναι καὶ μάχεσθαι. Φυγῆς γὰρ ὁδὸς ἐ λέλειπται ¹. πρὸς ταῦτα ὁ Θεμισοκλῆς εἶπεν. Οὐκ ἂν ἐβελόμην, ὦ Ἄρισείδη, σὲ κατὰ τὲτό με ² κρείττονα γενέσθαι. πειράσομαι δὲ πρὸς καλὴν ἀρχὴν ἀμιλλώμενος, ὑπερβαλέσθαι ³ τοῖς ἔργοις. ἅμα δ' αὐτῷ Φράσας τὴν ἰΦ' ἑαυτῆ κατασκευαθεῖσαν ἀπάτην πρὸς τὸν βάρβαρον, παρεκάλει πείθειν τὸν Εὐρυβιάδην, καὶ διδάσκειν, ὡς ἀμύχανόν ἐστι σωθῆναι μὴ ναυμαχήσαντας. εἶχε γὰρ αὐτῆ μᾶλλον πίσιν. ὅθεν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν στρατηγῶν εἰπόντος Κλεοκρίτε τῆ Κορινθίᾳ πρὸς τὸν Θεμισοκλέα, μὴδ' Ἄρισείδη τὴν γνώμην ἀρέσκειν αὐτῆ, παρόντα γὰρ σιωπᾶν. ἀντεῖπεν ὁ Ἄρισείδης, ὡς ἐπὶ ἂν ἐσιώπα, μὴ λέγοντος τὰ ἄριστα τῆ Θεμισοκλέος. νῦν δ' ἡσυχίαν ἄγειν, ἐ δι' εὐνοίαν τῆ ἀνδρὸς, ἀλλὰ τὴν γνώμην ἐπαινῶν.

IX. Οἱ μὲν ἔν ναύαρχοι τῶν Ἑλλήνων ταῦτ' ἐπραττον. Ἄρισείδης δ' ὄρων τὴν Ψυτῆλαιαν, ἣ πρὸ τῆς Σαλαμῖνος ἐν τῷ πόρῳ κεῖται νῆσος ἐ μεγάλη ⁴, πολεμίων ἀνδρῶν μεσθὴν ἔσαν, ἐμβιβάσας εἰς ὑπηρετικὰ τὰς προθυμοτάτας καὶ μαχιμωτάτας τῶν ὀπλιτῶν ⁵, προσέμιξε τῇ Ψυτῆλαίᾳ. καὶ μάχην πρὸς τὰς βαρβάρους συνάψας, ἀπέκτεινε πάντας, πλὴν ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν ζῶντες ἤλωσαν. ἐν δὲ τῆτοις ἦσαν ἀδελφῆς βασιλέως ὄνομα Σανδαύνης τρεῖς παῖδες, ἕς εὐθύς ἀπέσειλε πρὸς τὸν Θεμισοκλέα, καὶ λέγονται κατὰ τι λόγιον τῆ μάντεως Εὐφραντίδης ⁶ κελεύσαντος, ἀμνηστῆ Διονύσω

καθιε-

¹ Ita R. dedit auctoritate B. 3. & ed. Basil. Constantin. In Vulg. λείπεται, ex Steph. ed. — Junt. autem & Ald. λέλειπται, quod haud dubie λέλειπται conjicere finit.

² B. 3. κατὰ τῆ νόμ.

³ Junt. & Ald. cum duobus λ. accentu in penult. retento.

⁴ Junt. μεγάλην.

⁵ Ita conjecit Br. & dedit R. pro vulg. πολιτῶν.

⁶ Alibi hunc vatem Ἐκφαντίδης appellari, suspicatur R. — Pro seq. voce ἀμνηστῆ, quam ita scribit Stephanus, Junt. & Ald. ὠμνηστῆ. Pro καθιερωθῆναι V. καθιερευθῆναι.

μαθισρωθῆναι. τὴν δὲ νησίδα ταῖς ὀπλίταις πανταχόθεν ὁ Ἀριστείδης περιέψας ¹, ἐφῆδρευε τοῖς ἐκφερομένοις πρὸς αὐτὴν, ὡς μήτε τῶν Φίλων τινὰ διαφθαρήναι, μήτε τῶν πολεμίων διαφυγεῖν. ὁ γὰρ πλείστος ὠθισμὸς τῶν νέων καὶ τῆς μάχης τὸ καρτερώτατον ἔοικε περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον γενέσθαι· διὸ καὶ τροπαιὸν ἔστημεν ἐν τῇ Ψυτλαείᾳ. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Θεμισοκλῆς ἀποπειρώμενος τῷ Ἀριστείδῃ, καλὸν μὲν εἶναι τὸ ² πεπραγμένον αὐτοῖς ἔργον ἔλεγε, κρείττον δὲ λείπεσθαι, τὸ λαβεῖν ἐν Εὐρώπῃ τὴν Ἀσίαν, ἀναπλεύσαντας εἰς Ἑλλάσποντον τὴν ταχίσην καὶ τὸ ζεύγμα διακόψαντας. ἐπεὶ δ' Ἀριστείδης ἀνακραγῶν, τῆτον μὲν ἐκέλευε τὸν λόγον καταβαλεῖν, σκοπεῖν δὲ καὶ ζητεῖν, ὅπως τὴν ταχίσην ἐμβάλωσι τὸν Μῆδον ἐν τῆς Ἑλλάδος, μὴ κατακλειθεῖς ³ ἀπορία Φυγῆς μετὰ τοσαύτης δυνάμεως τραπῆ ⁴ πρὸς ἄμυναν ὑπ' ἀνάγκης, ἔτω πέμψει πάλιν Ἀριάκην εὐνέχον ὁ Θεμισοκλῆς ἐκ τῶν αἰχμηλάτων, κρύφα Φράσαι τῷ βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι πλείον ἐπὶ τὰς γεφύρας ὠρημένους τὰς Ἑλλήνας αὐτὸς ἀποσρέψει ⁵, σώζεσθαι βασιλέα βεβλόμενος.

X. Ἐν τῇτε Ξέρξης μὲν περίφοβος γενόμενος, εὐθύς ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον ἠπειγέτο. Μαρδόnius δὲ, τῷ στρατῷ τὸ μαχιστάτον ⁶ ἔχων περὶ τριάκοντα μυριάδας, ὑπελείπετο, καὶ φοβερός ἦν, ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς περὶ τὸ πεζὸν ἐλπίδος ἀπειλῶν τοῖς Ἑλλήσι, καὶ γράφων τοιαῦτα. Νενικήκατε θαλασσίους ξύλοις χερσαίους ἀνδράπεις, ἔτι ἐπισαμένους κώπην ἐλαύνειν· ἀλλὰ νῦν

πλα-

1 V. ἐπανισέψας, περιερέψας.

2 B. 3. εἶναι καὶ γό.

3 B. 3. κατακλειθεῖς.

4 V. ἰσχυρᾶς.

5 V. ἀπατρέψας.

6 V. δοκιμώτατον. Paulo post B. 3. περὶ τὸν πεζόν.

πλατεῖα μὲν ἢ Θετταλῶν γῆ, καλὸν δὲ τὸ Βοιωτικὸν πεδῖον ἀγαθοῖς ἵππεῦσι καὶ ὀπλίταις ἐναγωνίσαθαι. πρὸς δ' Ἀθηναίους ἐπεμψεν ἰδία γράμματα καὶ λόγους παρὰ βασιλέως, τὴν τε πόλιν αὐτοῖς ἀναστήσειν ἐπαγγελλομένους, καὶ χρήματα ποικίλα δώσειν, καὶ τῶν Ἑλλήνων κυρίας καταστήσειν, ἐκποδῶν τῆ πολέμου γενομένης. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πυθόμενοι ταῦτα, καὶ δεῖσαντες, ἐπεμψαν Ἀθήναζε πρέσβεις, δεόμενοι τῶν Ἀθηναίων, ὅπως παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας εἰς Σπάρτην ἀποσείλωσι, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις τροφὰς παρ' αὐτῶν λαμβάνωσιν. ἰχυρὰ γὰρ ἦν ἀπορία περὶ τὸν δῆμον ἀπολαλεόμενα τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν. ἔ μὴν ἀλλὰ τῶν πρέσβεων ἀπέσαντες, Ἀριεῖδης ψήφισμα γράψαντος, ἀπεκρίναντο θυμασὴν ἀπούρισιν· τοῖς μὲν πολεμίοις συγγνώμην ἔχειν φάσκοντες, εἰ πάντα πλέττα καὶ χρημάτων ἅνια νομίζοιεν, ὧν κρεῖττον ἔδεν ἴσασι. ὀργίζεσθαι δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι τὴν πενίαν καὶ τὴν ἀπορίαν τὴν νῦν παρῶσαν Ἀθηναίοις μόνον ὀρῶσι, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοτιμίας ἀμνημονῶσιν, ἐπὶ σιτίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίζεσθαι παρακαλῶντες. Ταῦτα γράψας Ἀριεῖδης, καὶ τὰς πρέσβεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραγαγὼν, Λακεδαιμονίοις μὲν ἐκέλευε¹ φράζειν, ὡς ἔκ ἐσι χρυσῶ τὸς πλῆθος ἔθ' ὑπὲρ γῆν, ἔτε ὑπὸ γῆν², ὅσον Ἀθηναῖοι δέξαιτο ἂν πρὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. τοῖς δὲ παρὰ Μαρδονίης τὸν ἥλιον δείξας· Ἀχρὶς ἂν ἔτος, ἔφη, ταύτην πορεύηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσασιν Πέρσαις ὑπὲρ τῆς δεδωμένης χώρας, καὶ τῶν ἡσεβημένων καὶ κατακεκαυμένων³ ἱερῶν. ἔτι δ' ἄρὰς θεῖσαι τὰς ἱερεῖς ἔγραψεν,

εἶ

¹ Junt. Ald. & Steph. ἐκέλευσε. Sola ex Frf. manasse videtur ἐκέλευε.

² B. 3. ἔθ' ὑπὸ γῆν; quod Br. probat.

³ V. τῶν κατακεκαυμένων. Negligentius tamen hanc variantem legitio-

εἴ τις ἐπιηρυκεύσαιτο Μήδοις, ἢ τὴν συμμαχίαν ἀπολίποι τῶν Ἑλλήνων. Ἐμβαλόντος δὲ Μαρδονίε τὸ δεύτερον εἰς τὴν Ἀττικὴν, αὐτὸς εἰς ἱ Σαλαμίνα διεπέρασεν. Ἀρισείδης δὲ πεμφθεὶς εἰς Λακεδαίμονα, τῆς μὲν βραδύτητος ² αὐτοῖς ἐνεκάλει καὶ τῆς ὀλιγωρίας, προεμένοις αὐτὸς τῶ βαρβάρῳ τὰς Ἀθήνας, ἡξίε δὲ πρὸς τὰ ἔτι σωζόμενα τῆς Ἑλλάδος βοηθεῖν. ταῦτ' ἀκύσαντες οἱ Ἐφοροί, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐδόκειν παίζειν καὶ ῥαθυμεῖν ἐορτάζοντες· ἦν γὰρ αὐτοῖς Ἰανίνθια νυκτὸς δὲ πεντακισχίλις Σπαρτιατῶν ἐπιλέξαντες, ὧν ἕκαστος ἐπὶ ἀ περι αὐτὸν εἰλωτας εἶχεν, ἐξέπεμψαν, ἐκ εἰδότην τῶν Ἀθηναίων. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἐγκαλιῶν ὁ Ἀρισείδης προσῆλθεν, οἱ δὲ σὺν γέλῳτι ληρεῖν αὐτὸν ἔφασιν ³ καὶ καθεύδειν· ἡδὴ γὰρ ἐν Ὀρεσείῳ ⁴ τὸν στρατὸν εἶναι πορευόμενον ἐπὶ τὰς ξένους ⁵. (ξένους γὰρ ἐνάλην τὰς Πέρσας.) ἔ κατὰ καιρὸν ἔφη παίζειν αὐτὰς ὁ Ἀρισείδης, ἀντὶ τῶν πολεμίων τὰς Φίλους ἐξ-απατῶντας. ταῦθ' οἱ περι τὸν Ἰδομενέα λέγασιν. ἐν δὲ τῶ ψηφίσματι τῶ Ἀρισείδε πρεσβευτῆς ἐκ αὐτὸς, ἀλλὰ Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης ⁶ φέρονται.

Z 2

XI.

Alonem esse annotatam, censet R. cum nemo inde perspiciat, an artic. τῶν legatur loco καὶ ante κατακεκ. — an vero cum ea copuletur, ut sit: καὶ τῶν κατακ. intermedils ἡσεβημένων καὶ omiffis.

1 Absit haec praep. a B. 3. Etiam Junt. eam omisit.

2 Vetusiores omnes, Junt. Ald. Steph. Frft. βραδυτῆτος. Seq. προεμένοις B. 3. προεμένης.

3 V. ἔφασαν.

4 Oppidum Arcadiae, de quo Pausan. Arcad. & Eurip. extremo Orestia, Xyl.

5 Hostes Spartani hospites seu peregrinos vocarunt, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Cf. Cic. Offic. I. I. c. 12. Xyl.

6 Teste H. Steph. legitur Κίμωνίδης.

XI. Χειροτονηθεὶς δὲ στρατηγὸς αὐτοπράτωρ ἐπὶ τὴν μάχην, καὶ τῶν Ἀθηναίων ὀπλαρχιλίης ὀπίστας ἀναλαβὼν, ἦεν ¹ εἰς Πλαταιάς. ἐκεῖ δὲ Πausanίας, ὁ τῷ σύμπαντος ἡγόμενος Ἑλληνικῷ, συνέμιξεν, ἔχων τὰς Σπαρτιάτας. καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐπέβριε τὸ πλῆθος. τῶν δὲ βαρβάρων τὸ μὲν ὄλον τῆς στρατοπεδείας παρὰ τὸν Ἀσαπὸν ποταμὸν παρεπιεταμένης ἕδειε ἦν ὄρος διὰ μέγεθος ². περὶ δὲ τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ κυριώτατα τεῖχος περιεφράξαντο τετράγωνον, ἔ τῶν πλευρῶν ἐκάστη μῆκος ἦν δέκα σταδίων. Πausanία μὲν ἔν καὶ τοῖς Ἑλλήσι κοινῇ Τισαμενὸς ὁ Ἥλειος ἐμαντεύσατο καὶ προεῖπε νίκην ἀμυνομένοις καὶ μὴ προεπιχειρῶσιν. Ἀριεῖδης δὲ πέμψαντος εἰς Δελφούς, ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, Ἀθηναίους καὶ θυπερτέρας ἔσεσθαι τῶν ἐναντίων εὐχομένους τῷ Διὶ, καὶ τῇ Ἥρᾳ τῇ Κιθαιρωνίᾳ, καὶ Πανί, καὶ νύμφαις Σφραγιτίσι· καὶ θύοντας ἥρωσιν, Ἀνδροκράτει, Λεύκωνι, Πεισάνδρῳ, Δαμοιράτει, Ὑψίῳ, Ἀηλαίῳ, Πολυίδῳ· καὶ τὸν κίνδυνον ἐν γὰρ ³ ἰδίᾳ ποιημένους ἐν τῷ πεδίῳ τὰς Δάματρος τὰς Ἐλευσινίας καὶ τὰς Κόρας. ἔτος ὁ χρησμός ἀπενεχθεὶς ἀπορίαν τῷ Ἀριείδῃ παρεῖχεν. οἱ μὲν γὰρ ἥρωες, οἷς ἐκέλευε θύειν, ἀρχηγέται Πλαταιέων ἦσαν, καὶ τὸ τῶν Σφραγιτίδων νυμφῶν ἄντρον ἐν μιᾷ κορυφῇ τῷ Κιθαιρώνος ἐστὶν εἰς δυσμὰς ἤλις θερινὰς τετραμμένον· ἐν ᾧ καὶ μαντεῖον ἦν πρότερον, ὡς Φασί, καὶ πολλοὶ κατεῖχοντο τῶν ἐπιχωρίων, ἔς νυμφολήπτας προσηγόρευον. τὸ δὲ τῆς Ἐλευσινίας Δῆμητρος πεδίου, καὶ τὸ τὴν μάχην ἐν ἰδίᾳ χώρα ποιημένοις τοῖς Ἀθη-

¹ V. ἦεν. Pro seq. σύμπαντος Junt. exhibet συμπαρόντος.

² V. διὰ τὸ μέγ.

³ Pro hac voce B. 3. exhibet ἦν. Idem invenies in Junt. & Ald. — Pari modo utraque haec editio cum B. 3. dat ποιημένοις pro seq. ποιημένους.

Ἄθηναίους νίκην δίδοθαι, πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀνεκαλεῖτο καὶ μετίστη τὸν πόλεμον. ἔνθα τῶν Πλαταιέων ὁ στρατηγός, Ἀριμνήσος, ἔδοξε, κατὰ τὰς ὑπῆρας ὑπὸ τῷ Διὸς τῷ Σωτήρῳ ἐπερωτώμενον αὐτὸν, ὅ τι δὴ πράττειν δέδοικαι τοῖς Ἕλλησιν; εἰπεῖν· Αὔριον εἰς Ἐλευσίνα τὴν στρατιὰν ἀπάξομεν, ὡ δέσποτα, καὶ διαμαχόμεθα τοῖς βαρβάροις ἐκεῖ κατὰ τὸ πυθόχρησον τὸν ἔνθεν Φάναι διαμαρτάνειν¹ αὐτὰς τῷ παντός· αὐτόθι γὰρ εἶναι περὶ τὴν Πλαταιικὴν τὰ πυθόχρησα, καὶ ζητῶντας ἀνευρήσειν. τέτων ἐναργῶς τῷ Ἀριμνήσῳ Φανέντων, ἐξεγειρόμενος τάχις μετεπέμψατο τὰς ἐμπειροτάτας καὶ πρεσβυτάτας τῶν πολιτῶν. μεθ' ὧν διαλεγόμενος καὶ συνδιαπορῶν, εὗρεν, ὅτι τῶν Ἰσιῶν² πλησίον ὑπὸ τὸν Κιθαιρῶνα ναὸς ἐστὶν ἀρχαῖος πάνυ³ Δήμητρος Ἐλευσινίας καὶ Κόρης προαγορευόμενος. εὐθὺς ἐν παραλαβῶν τὸν Ἀρισείδην, ἤγειν ἐπὶ τὸν τόπον εὐφυσέσθαι ὄντα παρατάξαι Φάλαγγα πεζικὴν ἵπποκρατεμένοις, διὰ τὰς ὑπῆρας τῷ Κιθαιρῶνος, ἄφιππα ποίσας τὰ καταλήγοντα καὶ συγυρῶντα τῷ πεδίῳ πρὸς τὸ ἱερόν. αὐτῷ⁴ δ' ἦν καὶ τὸ τῷ Ἀνδρουράτες ἡράων, ἐγγὺς ἄλσει πυκνῶν καὶ συσκίων⁵ δένδρων περιεχόμενον. ὅπως δὲ μηδὲν ἐλλίπες ἔχη πρὸς τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ὁ χρησμὸς, ἔδοξε τοῖς Πλαταιεῦσιν, Ἀριμνήσῳ γνώμην εἰπόντος, ἀνελεῖν τα πρὸς τὴν Ἀττικὴν ὄρια τῆς Πλαταιίδος, καὶ τὴν χώραν ἐπιδῆναι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐν οἰκείᾳ κατὰ τὸν χρησμὸν ἐναγω-

Z 3

νίσα-

1 V. διαμαρτεῖν.

2 Vulgo τῶν Νυσιῶν; quod jam Dacer. ex Herodoto emendatum voluit τῶν Ἰσιῶν. Ita & Anon. & V.

3 Abest a B. 3. item a Junt.

4 V. ταύτη.

5 B. 3. πυκνῶ καὶ συσκίῳ. Sic & Junt. hoc solo discrimine, quod συσκίῳ prorsus unam vocem cum seq. δένδρων constituit.

νίσασθαι ¹. ταύτην μὲν ἐν τῇ Φιλοτιμίᾳ τῶν Πλαταιῶν ἔτω συνέβη περιβόητον γενέσθαι, ὡσε καὶ Ἀλέξανδρον ἤδη βασιλεύοντα τῆς Ἀσίας ὑπερον πολλοῖς ἔτεσι, τειχίζοντα τὰς Πλαταιάς, ἀνειπεῖν Ὀλυμπίασιν ὑπὸ κήρυκος, ὅτι ταύτην ὁ βασιλεὺς ἀποδίδωσι Πλαταιεῦσι τῆς ἀνδραγαθίας καὶ τῆς μεγαλοψυχίας χάριν, ἐπειδὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ τὴν χώραν ἐπέδωκαν ², καὶ παρέχον αὐτὰς προθυμοτάτας.

XII. Ἀθηναίοις δὲ Τεγεάται ³ περὶ τάξεως ἐρίσαντες, ἤξιεν, ὡσπερ καὶ Λακεδαιμονίων τὸ δεξιὸν ἐχόντων κέρας, αὐτοὶ τὸ εὐένυμον ἔχειν, πολλὰ τὰς αὐτῶν προγόνους ἐγκωμιάζοντες. ἀγανακκούντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης, εἶπε. Τεγεάταις μὲν ἀντειπεῖν περὶ εὐγενείας ⁴ καὶ ἀνδραγαθίας ὁ παρὰν καιρὸς ἐ δίδωσι, πρὸς δ' ὑμᾶς, ὧ Σπαρτιάται, καὶ τὰς ἄλλας Ἑλληνας λέγομεν, ὅτι τὴν ἀρετὴν ἐκ' ἀφαιρεῖται τόπος, ἐδὲ δίδωσιν. ἦν δ' ἂν ὑμεῖς ἡμῖν τάξιν ἀποδῶτε, πειρασόμεθα κοσμεῖντες καὶ φυλάττοντες, μὴ καταιχύνειν τὰς προηγωνισμένους ἀγῶνας. ἦκομεν γὰρ ἐ τοῖς συμμάχοις εὐαριστοῦτες, ἀλλὰ μαχόμενοι τοῖς πολεμίοις. ἐδ' ἐπαινεσομεῖν τὰς πατέρας, ἀλλ' αὐτὰς ἀνδρας ἀγαθὰς τῇ Ἑλλάδι παρέξοντες, ὡς ἔτος ὁ ἀγὼν δείξει καὶ πόλιν καὶ ἀρχοῦν καὶ ἰδιώτην, ὅπως τοῖς Ἑλλησιν ἀξιὸς ἔσι. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ συνέδροι καὶ ἠγεμόνες,

1 Deesse mihi videtur κελευομένοις, aut tale aliquid.

2 Bene ita dedit R. pro vulg. ἀπέδωκαν. Aliud est ἀποδέναι, reddere debitum; aliud ἐπιδέναι, ultro largiri, gratuito dare. Etiam paulo ante dicitur τὴν χώραν ἐπιδέναι τοῖς Ἀθ.

3 Ita V. Anon. & Ms. Dacer. & Mureti annot. — & quosdam cod. habere, testatur H. Steph. & ita esse legendum, ex sequentibus apparet. Vulgo Ἀθηναῖοι δὲ Τεγεάταις.

4 In vetustis codd. legi συγγενείας, testatur H. Steph. quae lectio eidem defendenda videtur, si συγγένεια intelligatur, quae Tegeatis erat cum Lacedaemoniis.

μόνες, ἀπεδέξαντο τὰς Ἀθηναίους, καὶ θάτερον αὐτοῖς κέρως ἀπέδοσαν.

XIII. Οὕσης δὲ μετεώρης τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλι-
σα τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πραγμάτων ἐπισφαλῶς ἔχονταν,
ἄνδρες ἐξ οἴκων ἐπιφανῶν καὶ χρημάτων μεγάλων, πέ-
νητες ὑπὸ τῆ πολέμου γεγονότες, καὶ πᾶσαν ἅμα τῷ
πλάτῳ τὴν ἐν τῇ πόλει δύναμιν αὐτῶν καὶ δόξαν οἰχο-
μένην ὀρᾶντες, ἐτέρων τιμαμένων καὶ¹ ἀρχόντων, συν-
ῆλθον εἰς οἰκίαν τινὰ τῶν ἐν Πλαταιαῖς κρύφα, καὶ
συνωμόσαντο καταλύσειν τὸν δῆμον· εἰ δὲ μὴ προχα-
ροίη, λυμανεῖσθαι τὰ πράγματα, καὶ τοῖς βαρβάροις
προδώσειν. πραττομένων δὲ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ,
καὶ συχῶν ἤδη διεσθαρμένων, αἰθόμενος ὁ Ἀρισείδης,
καὶ Φοβηθεὶς τὸν καιρὸν, ἔγνω μῆτ' ἔαν ἀμελόμενον
τὸ πρᾶγμα, μὴθ' ἅπαν ἐκκαλύπτειν, ἀγνοόμενον², εἰς
ὅσον ἐκβήσεται πλῆθος ὁ ἔλεγχος, τὸν τῆ δικαίᾳ ζη-
τῶν ὄρον ἀντὶ τῆ συμφέροντος. οὐκ ἔτι τινος ἐν πολ-
λῶν συνέλαβε, καὶ τῶν δύο μὲν, οἷς πρώτοις³ ἢ κρί-
σις προεγράφη, οἳ καὶ πλείστην αἰτίαν εἶχον, Αἰχίνης
Λαμπρεὺς καὶ Ἀγησίας Ἀχαρνεὺς, ᾤοντο⁴ Φεύγον-
τες ἐν τῷ στρατοπέδῳ· τὰς δ' ἄλλας ἀφῆκε, παρῆσαι
διδῶς καὶ μεταγνώσθαι τοῖς ἔτι λανθάνειν οἰομένοις, ὑπ-
ειπῶν, ὡς μέγα δικαστήριον ἔχουσι τὸν πόλεμον, ἀπο-
λύσασθαι τὰς αἰτίας, ὁρθῶς καὶ δικαίως τῇ πατρίδι βε-
λευόμενοι.

Z 4

XIV.

¹ Hanc partic. hoc loco omittit Juntina, eam ponens in seq.
ante τῶν ἐν Πλ.

² Ita R. dedit ex Junt. Ald. Crat. pro vulg. ἀγνοῦντας,
quod Stephanica exhibuit. Consentit B. 3. — Idem est, ac
περὶ τῆ ἀγνοεῖται, εἰς ὅσον πλῆθος ἐκβήσεται ὁ αὐτῆ ἔλεγχος.
Anon. & Mureti annot. ἀγνοούμενος, quod Bryano rectius visum
est, nisi malis ἀγνοῶν.

³ V. B. 3. τοῖς πρώτοις. Ita & Junt.

⁴ B. 3. οἳ καὶ ᾤοντο. Ita & Junt.

XIV. Μετὰ ταῦτα Μαρδόνιος, ὃ¹ πλείον ἐδδ-
κει διαφέρειν τῶν Ἑλλήνων, ἀπεπειρᾶτο², τὴν ἵππον
ἀθρόαν αὐτοῖς ἐφείς καθεζομένοις ὑπὸ τὸν πρόποδα τῆ
Κιθαιρῶνος, ἐν χωρίοις ὄχυροῖς καὶ πετρώδεσι, πλὴν Με-
γαρέων. Ἴτοι δὲ τριχίλιοι τὸ πλῆθος ὄντες ἐν τοῖς
ἐπιπέδοις μᾶλλον ἐσρατοπεδεύοντο. δι' ὃ καὶ κακῶς
ἔπαχον ὑπὸ τῆς ἵππε, ρυείσης ἐπ' αὐτὰς καὶ προσβο-
λὰς ἐχάσης³ πανταχόθεν. ἔπεμπον ἔν ἄγγελον κατὰ
τάχος πρὸς Πausανίαν, βοηθεῖν κελεύοντες, ὡς ἐ δυ-
νάμενοι καθ' αὐτὰς ὑποσηναὶ τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος.
ταῦτα Πausανίας ἀέκων, ἤδη δὲ καὶ καθορῶν ἀποκε-
κρυμμένον ἀκοντισμάτων καὶ τοξευμάτων πλήθει τὸ
ερατόπεδον τῶν Μεγαρέων, καὶ συνεσαλμένους αὐτὰς
εἰς ὀλίγον, αὐτὸς μὲν ἀμήχανος ἦν πρὸς ἰππότας ἀμί-
νειν, ὀπλιτικῇ Φάλαγγι καὶ βαρεῖα τῇ Σπαρτιατῶν.
τοῖς δ' ἄλλοις ερατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων
περὶ αὐτὸν ἴσι πρᾶπτετο ζῆλον ἀρετῆς καὶ Φιλοτιμίας,
εἰ δὴ τινες ἐκόντες ἀναδέξαιτο προαγωνίσασθαι⁴ καὶ
βοηθῆσαι τοῖς Μεγαρεῦσι. τῶν δ' ἄλλων ὀκνήτων,
Ἄρισείδης ἀναδεξάμενος ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων τὸ ἔργον,
ἀποσέλλει τὸν προθυμώτατον τῶν λοχαγῶν Ὀλυμπιό-
δωρον, ἔχουσα τὰς ὑφ' ἑαυτὸν⁵ τεταγμένας λογάδας
τριακοσίας, καὶ τοξότας ἀναμειγμένους σὺν αὐτοῖς.
τέτων ὀξέως διεσκευασμένων⁶ καὶ προσφερομένων δρό-
μῳ, Μασίσιος, ὁ τῶν βαρβάρων ἵππαρχος, ἀνὴρ ἀλ-
κῆ

¹ B. 3. & Junt. ὄς.

² Hanc lectionem ex Junt. Ald. Crat. Steph. revocasse se dicit R. pro ἐπεπειρᾶτο, quod habet Bryanus. Equidem hanc vocem Bryani non nisi mendam esse typographicam censeo.

³ ἔχεν προσβολὰς dicitur equitatus, cum in aciem obstantis hostis undique incurrere potest, cum habet loca vacua hostem lacessendi R.

⁴ B. 3. Junt. & Ald. προαγωνίσασθαι.

⁵ V. ὑπ' αὐτῷ.

⁶ B. 3. διασκευασμένων. Junt. & Ald. διασκευασμένων.

κῆ τε Θουμασός, μεγέθει τε καὶ κάλλει σώματος περιττός, ὡς κατεῖδεν, ἐναντίου ἐπιστρέψας τὸν ἵππον, εἰς αὐτὰς ἤλαυνε. τῶν δ' ἀναχομένων καὶ συμβαλόντων, ἦν ἀγῶν καρτερός, ὡς πείραν ἐν τέτρω τῷ παντός λαμβανόντων. ἐπεὶ δὲ τοξευθεὶς ὁ ἵππος τὸν Μασίσιον ἀπέρριψε, καὶ πεσὼν ὑπὸ βάρους τῶν ὄπλων αὐτός τε δυσκίνητος ἦν ἀναφέρειν, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπικειμένοις καὶ παῖσι δυσμεταχειρίσις, ἔ μόνον σέρνα καὶ κεφαλὴν, ἀλλὰ καὶ τὰ γυῖα χρυσοῦ καὶ χαλκῷ καὶ σιδήρῳ καταπεφραγμένος· τῆτον μὲν, ἣ τὸ κράνος ὑπέφαινε τὸν ὀφθαλμὸν, ἀκουσίε σύρακι παίων τις ἀνεῖλεν· οἱ δ' ἄλλοι Πέρσαι προέμενοι τὸν νεκρὸν, ἔφευγον. ἐγνώθη δὲ τῷ κατορθώματος τὸ μέγεθος τοῖς Ἑλλησιν ἐκ ἀπὸ τῶν νεκρῶν τῷ πλήθους· ὀλίγοι γὰρ οἱ πεσόντες ἦσαν· ἀλλὰ τῷ πένθει τῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ ἑαυτὰς ἔκειρον ¹ ἐπὶ τῷ Μασισίῳ, καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνας, οἰμωγῆς τε καὶ κλαυθμῷ τὸ πεδίον ἐνεπίμπλασαν ², ὡς ἄνδρα πολὺ πρῶτον ἀρετῇ καὶ δυνάμει μετὰ γε Μαρδόνιον αὐτὸν ἀποβαλόντες.

XV. Μετὰ δὲ τὴν ἵππομαχίαν ἀμφοτέροι μάχης ἔχοντο χρόνον πολὺν. ἀμυνομένοις γὰρ οἱ μάντιες νικην πρῆφαινον ἐκ τῶν ἱερῶν ὁμοίως καὶ τοῖς Πέρσαις καὶ τοῖς Ἑλλησιν· εἰ δ' ἐπιχειροῖεν, ἦταν. ἔπειτα Μαρδόνιος, ὡς αὐτῷ μὲν ἡμερῶν ὀλίγων τὰ ἐπιτήδεια περιῆν, οἱ δ' Ἕλληνες, ἀεὶ τινων ἐπιβροῦντων, πλείονες ἐγίναντο, δυσανασχετῶν ἐγὼ μῆκετι μένειν, ἀλλὰ διαβάς ἅμα φάει τὸν Ἀσωπὸν ἐπιδέδαι τοῖς Ἑλλησιν ἀπροσδοκῆτως· καὶ παράγγελμα τοῖς ἡγεμόσιν ἐσπέρας ἔδωκε. μεσάσης δὲ μάλις τῆς νυκτός, ἀνὴρ ἵπποι ἔχων, ἀτρέμα προσεμίγνυε τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἑλλήνων· ἐντυχῶν δὲ ταῖς φυλακαῖς, ἐκέλευεν αὐτῷ

Z 5

προσ-

¹ V. ἔκειρας, quod R. errorem librarii censet pro ἔκειραν.

² Junt. & Ald. ἐμπίπλασαν.

προσελθεῖν ¹ Ἄρισειδην τὸν Ἀθηναῖον ὑπακίεσαντος δὲ ταχέως, ἔφησεν· Εἰμὶ μὲν Ἀλέξανδρος, ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς ², ἤκω δὲ κινδύνων τὸν μέγιστον εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ὑμᾶς αἰρέμενος, ὡς μὴ τὸ αἰφνίδιον ἐκπλήξειεν ὑμᾶς χειρὰ ἀγνωσίᾳ. μαχεῖται γὰρ ὑμῖν Μαρδόνιος αἴριον, ἔχ' ὑπ' ἐλπίδος χρηστῆς, ἐδὲ Θάρσας, ἀλλ' ἀπορίας ³ τῶν παρόντων· ἐπεὶ καὶ μάντις ἐνεῖνον ἀπαισίους ἱεροῖς καὶ λογίοις χρησμῶν εἴργασι μάχης· καὶ τὸν στρατὸν ἔχει δυσθυμία πολλή καὶ κατάπληξις. ἀλλ' ἀνάγκη τολμῶντα πειρᾶσθαι τῆς τύχης, ἢ τὴν ἐχάτην ὑπομένειν ἀπορίαν κατ' ἐξόμενον. Ταῦτα Φράσας ὁ Ἀλέξανδρος, ἐδεῖτο τὸν Ἄρισειδην αὐτὸν εἶδέναι καὶ μνημονεύειν, ἐτέρω δὲ μὴ κατεπειν. ὁ δ' ἔκ καλῶς ἔχειν ἔφη ταῦτα Πausανίαν ἀποκρύψασθαι· ἐκείνῳ γὰρ ἀνακείσθαι τὴν ἡγεμονίαν· πρὸς δὲ τὰς ἄλλας ἀρῆστα πρὸ τῆς μάχης ἔδοξεν ἔσεσθαι νικῶσης δὲ τῆς Ἑλλάδος, εἰδέναι τὴν Ἀλεξάνδρου προθυμίαν καὶ ἀρετὴν ἀγνοήσκειν. λεχθέντων δὲ τούτων, ὁ τε βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων ἀπήλαυνεν ὀπίσω πάλιν, ὁ τ' Ἄρισειδης ἀφικόμενος ἐπὶ τὴν σικυρὴν τῆ Πausανίᾳ, διηγείτο τὰς λόγους· καὶ μετεπέμποντο τὰς ἄλλας ἡγεμόνας, καὶ παρήγγελλον ἐν κόσμῳ τὸν στρατὸν ἔχειν, ὡς μάχης ἐσομένης.

XVI. Ἐν τούτῳ δ', ὡς Ἡρόδοτος ἰσορεῖ, Πausανίας Ἄρισειδην προσέφερε λόγον, ἀξίων τὰς Ἀθηναίους ἐπὶ τὸ δεξιὸν μετατάξαι, καὶ κατὰ τὰς Πέρσας ἀντιταχθῆναι· βέλτιον γὰρ ἀγωνιεῖσθαι, τῆς τε μάχης ἐμπίρους γεγονότας, καὶ τῷ προνευνημέναι θάρσοντας·
αὐτῷ

¹ B. 3. προσελθεῖν.

² deest haec vox B. 3. In seq. vulg. legunt ad exemplum Aldinae ἤκω δὲ ἐκ κινδύνων. Praepositionem cum B. 3. delendam censuit Br. & delevit R. ad formam Juntinae, quae vitiose dat κινδύνῃ. pro quo effici posse etiam putat R. κίνδυνον.

³ Mavult R. ἀπορίᾳ, in dat.

αὐτῶ δὲ παραδῆναι τὸ εὐάνυμον, ὅπερ τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες ἐπιβάλλειν ἔμελλον. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀγνώμονα ¹ καὶ Φορτιδὸν ἠγγέλο τὸν Πausanίαν, εἰ τὴν ἄλλην ἑὼν τάξιν ἐν χώρᾳ, μόνως ἄνω καὶ κάτω μεταφέρει σφᾶς, ὡς περ εἰλωτας, κατὰ τὸ μαχιμώτατον προβαλλόμενος. ὁ δ' Ἀρισείδης διαμαρτάνειν αὐτὰς ² ἔφασκε τῷ παντός, εἰ πρῶην μὲν ὑπὲρ τῷ τὸ εὐάνυμον κέρως ἔχειν διεφιλοτιμῆτο Τεγεάταις καὶ προκριθέντες ἐσεμνύνουτο. νῦν δὲ Λακεδαιμονίων ἐκείνως αὐτοῖς ἐξισαμένων τῷ δεξιᾷ, καὶ τρόπον τινα τὴν ἡγεμονίαν παραδιδόντων, ἔτε τὴν δόξαν ἀγαπῶσι, ἔτε κέρδος ἠγγέλαι τὸ μὴ πρὸς ὁμοφύλους καὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ βαρβάρως καὶ φύσει πολεμίας ἐναγωνίσασθαι ³. ἐν τῷτε πάνυ προθύμως οἱ Ἀθηναῖοι διημείβουτο τοῖς Σπαρτιάταις τὴν τάξιν. καὶ λόγος ἔχῳρει δι' αὐτῶν πολλὸς ἀλλήλοις παρεγγυῶντων. ὡς ἔτε ὅπλα βελτίω λαβόντες, ἔτε ψυχὰς ἀμείνως, οἱ πολέμιοι τῶν ἐν Μαραθῶνι προσίασιν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ⁴ μὲν ἐκείνοις τόξα, ταῦτα δ' ἐδοῆτος ποιήματα, καὶ χρυσὸς ἐπὶ σώματι μαλακοῖς καὶ ψυχαῖς ἀνάνδροις. ἡμῖν δ' ὅμοια μὲν ὅπλα καὶ σώματα, μεῖζον δὲ ταῖς νήαις τὸ θάρσος. ὁ δ' ἄγων ἔχ ὑπὲρ χώρας καὶ πόλεως μόνον, ὡς ἐκείνοις ⁵, ἀλλ' ὑπὲρ

¹ Sic prima dedit Aldina. Junt. autem, V. B. 3. πολυπράγμονα, cui consentit Aretini versio: superfluis in rebus occupatum.

² B. 3. Junt. Ald. αὔ.

³ R. mavult simplex ἀγωνίσασθαι.

⁴ Junt. ταῦτα μὲν ἐκεῖνα, quod idem paulo post repetit.

⁵ Xyl. vertit: ut Spartanis, reprobata Aretini versione, ut majores nostri, cum inter hanc & Marathoniam pugnam non plures tredecim anni intercesserint. Hinc maluit ἐκείνοις ad Lacedaemonios referre, qui in partem gloriae Salaminiae & Marathoniae non veniebant. Cui ad hanc accedere placet sententiam, desiderabit facile mecum ἡμῖν post ἄγων. Nostrates

ὅπερ τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι τροπαίων, ὡς μὴδ' ἐκεῖνα Μιλτιάδε δοκοῖη καὶ τύχης, ἀλλ' Ἀθηναίων. ἔτοι μὲν ἔν σπεύδοντες, ἐν ἀμείψει τῶν τάξεων ἦσαν αἰθόζομοι δὲ Οθηβαῖοι παρ' αὐτομόλων, Μαρδονίῳ Φράζισι. κῆκεῖνος εὐθύς, εἴτε δεδιὼς τὰς Ἀθηναίους, εἴτε τοῖς Λακεδαιμονίοις συμπεσεῖν Φιλοτιμήμενος, ἀντιπαρεξήγε τὰς Πέρσας ἐπὶ τὸ δεξιόν. τὰς δ' Ἕλληνας ἐκέλευε τὰς σὺν αὐτῶν κατὰ τὰς Ἀθηναίους ἴσαθαι. γενομένης δὲ τῆς μετακοσμήσεως καταφανῆς, ὃ τε Πausanias ἀποτραπείσ αὐτοῖς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κατέστη, καὶ Μαρδόνιος, ὥσπερ εἶχεν ἐξ ἀρχῆς, [εὐθύς ¹] ἀνέλαβε τὸ εὐάνυμον, κατὰ τὰς Λακεδαιμονίους γενόμενος ². ἢ τε ἡμέρα διεξῆλθεν ἀργή· καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις ἔδοξε πορρωτέρω μεταστρατοπεδεῦσαι, καὶ καταλαβεῖν ἔνυδρον ³ χωρίον· ἐπεὶ τὰ πλησίον νάματα καθύβριτο καὶ διέφθαρτο, τῶν βαρβάρων ἱποκρατέων.

XVII. Ἐπελθόντος δὲ νυκτός, καὶ τῶν στρατηγῶν ἀγόνων ἐπὶ τὴν ἀποδεδειγμένην στρατοπεδείαν, ἔ πάνυ πρόθυμον ἦν ἐπεδοῖαι καὶ συμμένειν τὸ πληθός, ἀλλ' ὡς ἀνέ-

vertunt: wie vormals bei Marathon. Et fateor, mihi hunc sensum aptiorem videri, cum in reliquis Athenienses non nisi de hoste — non de Spartanis — agant. Durius, me iudice, hi jam a Xyl. ingeruntur. Placetne legere ὡς ἐκεῖ? an ὡς κῆκεῖνος? an ὡς ἐκεῖνος, i. e. πρὸς ἐκεῖν, sc. Persas, remoto comitate praemisso?

¹ deest B. 3. Junt. Ald. Hinc R. ut otiosum uncis inclusisse videtur.

² deest B. 3.

³ Ita R. dedit cum B. 3. Junt. Ald. V. (ind. Bryani; ἔνυδρον ind. Frst. an vitiose, cum textus ipse hanc vocem exhibeat, nescio) pro vulg. εὐνυδρον. Nescio tamen, an haec ipsa lectio sit praeferenda ob insequens καθύβριτο καὶ διέφθ. Non solliciti erant Graeci de regione aquosa, utpote qua non indigebant — γὰρ πλησίον νάματα — sed de aquae bonitate.

ἐνέστησαν ἐν τῶν πρώτων ἐρυμάτων, ἐφέροντο πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πλαταιέων οἱ πολλοί, καὶ Θόρυβος ἦν ἐκεῖ διασιδναμένων καὶ κατασηκνύων ἀτάκτως. Λαικεδαίμονις δὲ συνέβη μὲν ἄκισι μόνοις ἀπολιπέδαι τῶν ἄλλων. Ἀμομφάρετος γὰρ, ἀνὴρ θυμοειδῆς καὶ Φιλολύδωνος, ἔπαλαι πρὸς τὴν μάχην σπαργῶν, καὶ βαρυνόμενος τὰς πολλὰς ἀναβολὰς καὶ μελέσεις, τότε δὲ παντάπασι τὴν μετανάστασιν Φυγὴν ¹ ἀποκαλῶν καὶ ἀποδρασίην, ἐκ ἔφῃ λείψειν τὴν τάξιν, ἀλλ' αὐτόφθι μένων μετὰ τῶν ἑαυτῆ ἰσοκλιτῶν ὑποσῆσθαι Μαρδόκιον. ὡς δὲ Παισαυίας ἐπελθὼν ἔλεγε ταῦτα πράττειν ἐψηφισμένα καὶ δεδογμένα τοῖς Ἑλλησιν, ἀράμενος ταῖν χερσῶν πέτρον μέγαν ὃ Ἀμομφάρετος, καὶ καταβαλὼν πρὸ τῶν ποδῶν τῆ Παισαυίας, ταύτην ἔφῃ ψῆφον αὐτὸς περὶ τῆς μάχης τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν ἄλλων δειλὰ βελεύματα καὶ δόγματα χαίρειν ἔσθ. ἀπορέμενος δὲ Παισαυίας τῶ παρόντι, πρὸς μὲν τὰς Ἀθηναίους ἐπεμψεν ἀπίοντας ² ἤδη, περιμεῖναι δεόμενος καὶ κοινῇ βαδίζειν, αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἤγε πρὸς τὰς Πλαταιάς, ὡς ἀναστήσων τὸν Ἀμομφάρετον. ἐν τῆτῳ δὲ κατελάμβανεν ἡμέρα, καὶ Μαρδόκιος (ὃ γὰρ ἔλαθον τὴν στρατοπεδείαν ἐκλιπόντες ³ οἱ Ἑλληνας) ἔχων συντεταγμένην τὴν δύναμιν, ἐπεφέρετο τοῖς Λαικεδαίμονις βοῆ πολλῇ καὶ πατάγῳ τῶν ⁴ βαρβάρων, ὡς ἐ μάχης ἐσομένης, ἀλλὰ φεύγουσιν ἀναρπασομένων τὰς Ἑλληνας. ὃ μικρῶς ῥοπῆς ἐδέησε γενέσθαι. κατιδὼν γὰρ τὸ γινόμενον ὃ Παισαυίας, ἔχετο μὲν τῆς πορείας, καὶ τὴν

ἐπί

1 Junt. Ald. Φυγεῖν.

2 V. ἀπόντας.

3 V. ἐκλελειπότες, de qua voce R. dubitat, num recte sit enotata pro ἐκλελοιπότες?

4 Articulo hoc carent Junt. & Ald. — R. quaerit, num πατάγῳ ὄπλων; item num ἀναρπασόμενος lin. seq. pro ἀναρπασομένων, ut regatur ab ἐπεφέρετο. Pro ἐσομένης V. γενησομένης.

ἐπὶ μάχῃ τάξιν ἐκέλευσε λαμβάνειν ἑκαστον· ἔλαθε δ' αὐτὸν, εἴθ' ὑπὸ τῆς ¹ πρὸς Ἀμομφάρετον ὀργῆς, εἶτε τῷ τάχει θορυβηθέντα τῶν πολεμίων, σύνθημα δέναι τοῖς Ἑλλησιν. ὄθεν ἔτ' εὐθύς, ἔτ' ἀθρόοι, κατ' ὀλίγους δὲ καὶ σποράδην, ἤδη τῆς μάχης ἐν χερσὶν ἔσης, προσεβοήθουν. ὡς δὲ θυόμενος ἐκ ἐκαλλιέρι, προσέταξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰς ἀσπίδας πρὸ τῶν ποδῶν θεμένους, ἀτρέμα καθεζέσθαι, καὶ προσέχειν αὐτῷ, μηδένα τῶν πολεμίων ἀμυνομένους ². αὐτὸς δὲ πάλιν ἐσφαγιάζετο, καὶ προσέπιπλον οἱ ἰππεῖς· ἤδη δὲ καὶ βέλος ἐξιχνεῖτο, καὶ τις ἐπέπληκτο τῶν Σπαρτιατῶν. ἐν τῷ τῷ δὲ καὶ Καλλιπράτης, ὃν ἰδέα τε κάλλιπον Ἑλλήνων, καὶ σώματι μέγιστον ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατῷ γενέσθαι λέγεσσι, τοξευθεῖς καὶ θήσικων, ἐκ ἔφη τὸν θάνατον ὀδύρεσθαι· καὶ γὰρ ἐλθεῖν οἴκοθεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανέμενον ³. ἀλλ' ὅτι θύσσει τῇ χειρὶ μὴ χρησάμενος. ἦν ἔν τὸ μὲν πάθος δεινόν, ἢ δ' ἐγυράτεια θαυμασῆ τῶν ἀνδρῶν. ἐ γὰρ ἡμύνοντο τὰς πολεμίας ἐπιβαίνοντες, ἀλλὰ τὸν παρὰ τῷ θεῷ καὶ τῷ στρατηγῷ καιρὸν ἀναμένοντες, ἡνείχοντο βαλλόμενοι καὶ πίπτοντες ἐν ταῖς τάξεσιν. ἐνιοὶ δὲ Φασί, τῷ Πausανίᾳ, μικρὸν ἔξω τῆς παρατάξεως θύοντι καὶ κατευχομένῳ, τῶν Λυδῶν ⁴ τινὰς ἀφνω προσπεσόντας, ἀρπάζειν καὶ διαρρίπτειν τὰ περὶ τὴν θυσίαν· τὸν δὲ Πausανίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὸν, ἐκ ἔχοντας ὄπλα, βάρβοις καὶ μάσιξι παίειν. διὸ καὶ νῦν ἐκείνης τῆς ἐπιδρομῆς μιμήματα τὰς περὶ τὸν βωμὸν ἐν Σπάρτῃ πληγὰς τῶν ἐφήβων, καὶ τὴν μετὰ ταῦτα τῶν Λυδῶν πομπὴν, συντελεῖσθαι.

XVIII.

¹ V. εἴτ' ἀπὸ τῆς.

² V. ἀμυνομένοις.

³ Br. maluit ἀποθανέμενος. R. tuetur lectionem vulgarem, & subaudit ἐαυτὸν.

⁴ V. hoc loco, & paulo post Λυδίων.

XVIII. Δυσφορῶν ἔν ὃ Πausanίας τοῖς παρῆσιν, ἔλλα τῆ μάντεως ἐπ' ἄλλοις ἱερεῖα καταβάλλοντος, τρέπεται πρὸς τὸ Ἑραῖον τῇ ὄψει δεδακρυμένος· καὶ τὰς χεῖρας ἀναχῶν εὐξάτο Κιθαιρωνία Ἑρα, καὶ θεοῖς ἄλλοις, οἱ Πλαταιίδα γῆν ἔχουσιν, εἰ μὴ πέπρωται τοῖς Ἑλλησι νικῶν, ἀλλὰ δράσαντας γέ τι παθεῖν, καὶ δείξαντας ἔργω τοῖς πολεμίοις, ὡς ἐπ' ἄνδρας ἀγαθὸς καὶ μάχεσθαι μεμαθητότας ἐσράτευσαν. ταῦτα τῆ Πausανίε θεοκλυτῆνος, ἅμα ταῖς εὐχαῖς ἐφάνη τὰ ἱερά ¹, καὶ νύκην οἱ μάντις ἐμήνουν ². καὶ δοθέντος ³ εἰς ἀπαντας παραγγέλματος καθίστασθαι πρὸς τὰς πολεμίας, ἢ τε Φάλαγγε ὄψιν ἔχεν αἰφνιδίως ἐνδὲ ζῶε θυμοειδὲς πρὸς ἀλκήν τρεπομένη καὶ Φριξάντος· τοῖς δὲ βαρβάροις τότε παρέση λογισμὸς, ὡς πρὸς ἄνδρας ὁ ἀγὼν ἔσοιτο μαχομένους ἄχρι θανάτου. διὸ καὶ προθέμενοι πολλὰ τῶν γέροντων ⁴, ἐτόξευον τὰς Λακεδαιμονίους. οἱ δὲ τηρῆτες ἅμα τὸν συνασπισμὸν ἐπέβαινον, καὶ προσπεσόντες ἐξέωθεν ⁵ τὰ γέροντα, καὶ τοῖς δόρασι τύπτοντες πρόσωπα καὶ σέρνα τῶν Περσῶν, πολλὰς κατέβαλλον, ἐν ἀπράκτως, ἔδ' ἀθύμως πίπτοντας. καὶ γὰρ ἀντιλαμβανόμενοι τῶν δορατίων ταῖς χερσὶ γυμναῖς ⁶, συνέθρανον τὰ πλεῖστα· καὶ πρὸς τὰς ξιφελίας ἐχώρουν ἐν ἀργῶς, ἀλλὰ ταῖς τε ⁷ νοπίσι καὶ τοῖς ἀκινάκαις χρώμενοι,

¹ Dacer. ex Herod. addit χρῆσά. R. quaerit, num ἐφάνη τὰ ἱερά, sic nude, graeca dictio legitima & solemnis sit pro καλὰ ἐφάνη τὰ ἱερά καὶ δεξιά. Br. iudice, etiam aliis locis, ex. c. in Sylla & Phocione, Plutarchus ἱερῶν γενομένων sine ulla adjestione laeta exta denotare videtur.

² V. ὁ μάντις ἐφραζε.

³ R. mavult καὶ διαδοθέντος.

⁴ Junt. exhibet ἱερῶν; in seq. γέρα pro γέροντα.

⁵ V. ἐξώθεν.

⁶ Dacer. maluit γυμναί: ipsi nempe inermes.

⁷ 7e abest a B. 3. item a Junt. & Ald. — τοῖς ἀκιν. voluit Xyl. pro ταῖς ἀκιν. quod est in Junt. & Ald. — Seqq. καὶ τὰς ἀσπ.

μενοί, καὶ τὰς ἀσπίδας παρασπῶντες καὶ συμπλεκόμενοι, χρόνον πολὺν ἀντεῖχον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τέως μὲν ἠτρέμην ἀναμένοντες τὰς Λακεδαιμονίους· ἐπεὶ δὲ κραυγὴ τε ¹ προσέπιπτε πολλῇ μαχομένων, καὶ παρῆν, ὡς Φασιν, ἄγγελος παρὰ Πausanias τὰ γινόμενα φράζων, ἄρμησαν κατὰ τάχος βοηθεῖν. καὶ προχωρῶσιν ² αὐτοῖς διὰ τῆς πεδίας πρὸς τὴν βοήν, ἐπεφέρουσι τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες. Ἀρισείδης δὲ, πρῶτον μὲν ὡς εἶδε, πολὺ προσελθὼν, ἐβόα, μαρτυρόμενος Ἕλληνας θεῶς, ἀπέχεσθαι μάχης, καὶ μὴ σφίσι ἐμποδὼν εἶναι, μηδὲ κωλύειν ἐπαμύνοντας τοῖς προηυνδυνεύεσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. ἐπεὶ δ' ἔώρα μὴ προσέχοντας αὐτῷ, καὶ συντεταγμένους ³ ἐπὶ τὴν μάχην, ἔτω τῆς ἐκεῖ βοηθείας ἀποτραπόμενος, συνέβαλλε τέτοις περὶ πεντακισμυρίας ⁴ ἕσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν πλείστον εὐθύς ἐνέδωκε καὶ ἀπεχώρησεν, ἅτε δὴ καὶ τῶν βαρβάρων ἀπηλλαγμένων· ἡ δὲ μάχη λέγεται μάλιστα κατὰ Θηβαίους γενέσθαι προθυμώτατα ⁵, τῶν πρώτων καὶ δυνατωτάτων τότε παρ' αὐτοῖς μηδίζόντων, καὶ τὸ πλεῖστον ἐ κατὰ γνώμην, ἀλλ' ὀλιγαρχέμενον ἀγόντων.

XIX. Οὕτω δὲ τῆ ἀγῶνος δίχα συνεσῶτο πρῶτοι ⁶ μὲν ἔωσαντο τὰς Πέρσας οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τὸν Μαρδόνιον

ἐστ. — συμπλεκόμενοι, quae absunt a Junt. & Aldina, inseruit H. Steph. ex vetustis codd.

¹ ἴε abest a B. 3. item a Junt. & Ald.

² Ita Br. voluit & dedit R. auctoritate B. 3. Junt. & Ald. pro προσχωρῶσιν, quod in Steph. extat.

³ R. mavult συντεταμένους, a συντείναν, intentos. Sequens ἐκεῖ, eodem monente, est h. l. ἐκεῖσε, illuc, ad Lacedaemonios puta, afferendo a se auxilio aversus, h. e. jam non amplius, ut modo fecerat, cogitans, quomodo se Lacedaemoniis adjungeret atque succurreret.

⁴ Junt. πεντακισμυρίοις.

⁵ Br. scribi vult προθυμοτάτη scil. μάχη.

⁶ Junt. & Ald. πρῶτον. Stephan. πρώτοι.

δόνιον ἀνὴρ Σπαρτιάτης, ὄνομα Ἀρίμνητος ¹, ἀποκλίνουσι, λίθῳ τὴν κεφαλὴν πατάξας, ὥσπερ αὐτῷ προσήμανε τὸ ἐν Ἀμφιάρεω μαυεῖον. ἔπειψε γὰρ ἀνδρὰ Λυδὸν ἐνταῦθα, Κᾶρα δὲ ἕτερον εἰς Τροφώνια ὁ Μαρδόνιος· καὶ τᾶτον μὲν ὁ προφήτης Καρικῆ γλώσση προσεῖπεν· ὁ δὲ Λυδὸς ἐν τῷ σημῷ τῷ Ἀμφιάρεω κατευνασθεῖς, ἔδοξευ ὑπρέτην τινὰ τῷ θεῷ παρασῆναι ², καὶ κελεύειν αὐτὸν ἀπιέναι· μὴ βελομένε δὲ, λίθον εἰς τὴν κεφαλὴν ἐμβαλεῖν μέγαν, ὥσε δόξαι πληγέντα τεθνήσκειν τὸν ἄνθρωπον. καὶ ταῦτα μὲν ἔτω γενέσθαι λέγεται· τὰς δὲ Φεύγοντας εἰς τὰ ξύλινα τεῖχη καθεῖρξαν. ἰλίγω δ' ὕπερον Ἀθηναῖοι τὰς Θηβαίους τρέπονται, τριακισίας τὰς ἐπιφανεσάτας καὶ πρώτας διαφθείραντες ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ. γεγενημένης γὰρ τῆς τροπῆς, ἦεν αὐτοῖς ἄγγελος πολιορκεῖσθαι τὸ βαρβαρικὸν εἰς τὰ τεῖχη κατακειλευσμένον. ἔτω δὴ σώζεσθαι τὰς Ἑλλήνας εἰσάσσεις, ἐβοήθουν πρὸς τὰ τεῖχη· καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις παντάπασιν ἀργῶς πρὸς τειχομαχίαν καὶ ἀπείρως ἔχουσι ἐπιφανέντες, αἰρῶσι τὸ στρατόπεδον, Φόνῳ πολλῷ τῶν πολεμίων. λέγονται γὰρ ἀπὸ τῶν τριάκοντα μυριάδων τετρακισμύριοι Φυγεῖν ³ σὺν Ἀρταβάξῳ· τῶν δ' ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνισαμένων ἔπεσον οἱ πάντες, ἐπὶ χιλίοις ἐξήκοντα καὶ τριακόςιοι ⁴. τῶν Ἀθηναίων μὲν ἦσαν δύο καὶ πενήκοντα, πάντες ἐν τῆς Αἰαντίδος Φυλῆς, ὡς Φησι Κλειδῆμος, ἀγωνισαμένης ἄριστα· διὸ καὶ ταῖς Σφραγίτισι νόμοις ἔδουον

Αἰαν-

¹ Teste H. Steph. etiam legitur *διάμνητος*, & ita V. dare voluisse censet R. pro qua voce in Frst. & Bry. indice forsan ex errore librarii legitur *διάπνητος*.

² V. *κατασῆνας*. Pro seq. *ἀπιέναι* B. 3. item Junt. & Ald. *ἀπειέναι*.

³ i. e. ἐκφυγεῖν, vel ἀποφυγεῖν μόνος τῶν ἄλλων. R.

⁴ B. 3. Junt. *τριμυριάσις*.

Αἰκυλίδαι τὴν πυθόχρησον θυσίαν ὑπὲρ τῆς νίκης, ἐκ δημοσίᾳ τὸ ἀνάλωμα λαμβάνοντες. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐνὶ πλείεσσι τῶν ἐννευήκοντα, Τεγεάται δ' ἐπικαίδησα ¹. Σαυμασὸν ἐν τῷ Ἡροδότῃ, πῶς μέγας τάς τε Φησίαι εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων μαρτυρεῖ καὶ τὰ μνήματα κοινὸν γενέσθαι τὸ κατόρθωμα· καὶ τὸν βωμὸν ἐν ᾧ ἐπέγραψαν ἕτως, εἰ μόναι τρεῖς πόλεις ἠγωνίσαντο, τῶν ἄλλων ἀτρέμα καθεζομένων.

Τόνδε ποθ' Ἑλληνες νίκας κράτει ἔργω Ἄρηος,
Πέρσας ἐξέλασαντες, ἔλευθ' ἔρα Ἑλλάδι κοινὸν
Ἰδύσαντο Διὸς βωμὸν ἔλευθερίσ ².

ταύτην τὴν μάχην ἐμαχέσαντο ³ τῇ τετράδι τῆ Βοηδρομιῶνος Ἰσαμένε κατ' Ἀθηναίεσσι, κατὰ δὲ Βοιωτῆσσι, τετράδι τῆ Πανέμε Φθίνοντος, ἧ καὶ νῦν ἐτι τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Πλαταιαῖσι ἀθροίζεται συνέδριον, καὶ θυεσι τῶ ἔλευθερίῳ Διὶ Πλαταιαῖεσσι ὑπὲρ τῆς νίκης. τὴν δὲ τῶν
ἡμε-

¹ Numeri hi, qui in Plut. extant, Schiracho suspecti videntur. Quod Diodor. L. XI. refert, qui numerum Graecorum in hoc proelio caesorum 10,000 habet, ipsi vero similis videtur. Aliud sentit Kind, qui ob magnam inter utrumque numerum discrepantiam in Diodoro pro ὄντας πλείεσσι τῶν μυρίων legendum suspicatur χιλίων.

² Pentametrum priorem deesse, versumque primum esse depravatum, Xyl. conjecit. Br. ex Pausan. nec non ex ipso Plut. de Herod. malign. restituit Pentametrum: εὐτόλμῳ ψυχᾶς (ed. Frst. ψυχῆς) λήματι (Anon. qui pariter supplet, addit: forte λήματι) πευθόμενοι. Pro ἔλευθ' ἔρα v. 2. Anon. B. 3. Junt. ἔλευθ' ἔρον.

³ Hanc lectionem e Junt. Ald. Stephan. se restituisse dicit R. pro ἐμαχέσαντο, quod sola exhibeat Bryani editio. Equidem in hac non nisi mendam typographicam esse censeo, cum & ipse Br. in suis annot. habeat ἐμαχέσαντο. Ad sequens τετράδι, observandum est, Plutarchum sibi ipsi dissentire, cum in Camillo dicat, tertio Boedromionis Persas a Graecis pugna Plataensi debellatos. Aretin. vertit quarta decima Boedr.

ἡμερῶν ἀνωμαλίαν ἐ Θαυμασέου, ὅπερ καὶ νῦν, διηκριβωμένων τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ μᾶλλον, ἄλλην ἄλλοι μηνὸς ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἀγασσι.

XX. Ἐν τῆτι τῶν Ἀθηναίων τὸ ἀρισεῖον ἐ παρὰ δίδοντων τοῖς Σπαρτιάταις, ἐδὲ τρόπαιον ἰσάναι συγχαρῶντων ἐκείνοις, παρ' ἐδὲν ἂν ἦλθεν εὐθύς ἀπολέσθαι τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς ὅπλοις διασύντων, εἰ μὴ πολλὰ παρηγορῶν καὶ διδάστων τὰς συστρατήγας ὁ Ἀρισείδης, μάλιστα δὲ Λεωνοράτη καὶ Μυρωνίδην ¹, ἔχε καὶ συνέπεισε τὴν κρίσιν ἀφείναι τοῖς Ἑλλησιν. ἐνταῦθα βελευομένων τῶν Ἑλλήνων, Θεογοείτων μὲν ὁ Μεγαρεὺς εἶπεν, ὡς ἐτέρᾳ ² πόλει δοτέον εἶη τὸ ἀρισεῖον, εἰ μὴ βέλονται συνταράξαι πόλεμον ἐμφύλιον· ἐπὶ τῆτι δ' ἀναστὰς Κλεοκρίτος ὁ Κορινθίος, δόξαν μὲν παρέχεν, ὡς Κορινθίοις αἰτήσων τὸ ἀρισεῖον· ἦν γὰρ ἐν ἀξιώματι μεγίστῳ μετὰ τὴν Σπάρτην καὶ τὰς Ἀθήνας ἡ Κόρινθος· εἶπε δὲ πᾶσιν ἀρέσαντα καὶ ³ Θαυμασὸν λόγον ὑπὲρ Πλαταιέων, καὶ συνεβέλευσε τὴν Φιλονεμίαν ἀνελεῖν, ἐκείνοις τὸ ἀρισεῖον ἀποδόνας, οἷς ἐδετέρως τιμωμένοις ἄχθεσθαι. ῥηθέντων δὲ τῆτων, πρῶτος μὲν Ἀρισείδης συνεχάρησεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτα Πausανίας ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. ἔτω δὲ διαλλαγέντες, ἐξεῖλον ὀγδοήμοντα τάλαντα τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἀφ' ὧν τὸ τῆς Ἀθηῶν ὠνοδόμησαν ⁴ ἱερὸν, καὶ τὸ ἔδος ἔτησαν, καὶ γραφαῖς τὸν νεῶν διεκόσμη-

Α α 2

σαν,

¹ Ita Xyl. dari voluit. Junt. & Ald. Μυρωνίδην. Junt. pro seq. ἀφείναι dat ἐφείναι. Pro Θεογοείτων Ald. Θεοβεΐτων.

² Br. cum V. & Mureti annot. susp. ἐδετέρᾳ. R. aut eandem vocem voluit, aut legendum esse ἐκατέρᾳ, aut neutri habitum duarum civitatum, aut utriusque earum seorsim suum tribuendum esse praemium, ipse proprium.

³ Hanc copulativam, quam prima inseruit Aldina, omittunt B. 3. & Junt.

⁴ Ita B. 3. Junt. Ald. — ἀντιόδ Steph. cum vulgatis posterioribus.

σαν, αἱ μέχρι νῦν ἀκμάζουσαι διαμένουσαι. ἔσησαν δὲ
 τρόπαιον, ἰδίᾳ μὲν Λακεδαιμόνιοι, χωρὶς δ' Ἀθηναῖοι.
 περὶ δὲ θύσιας ἐρομένοις αὐτοῖς ἀνεΐλεν ὁ Πύθιος, Διὸς
 ἐλευθερίᾳ βωμὸν ἰδρύσασθαι, θύσαι δὲ μὴ πρότερον, ἢ
 τὸ κατὰ τὴν χώραν πῦρ ἀποσβέσαντας, ὡς ὑπὸ τῶν
 βαρβάρων μεμιασμένον ¹, ἐναύσασθαι καθαρὸν ἐν Δελ-
 Φῶν ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐσίας. οἱ μὲν ἔν ἄρχοντες τῶν
 Ἑλλήνων περιϊόντες εὐθύς, ἠνάγκαζον ἀποσβεννύναι τὰ
 πυρὰ πάντα τὰς χρωμένους. ἐν δὲ Πλαταιέων ² Εὐχί-
 δας, ὑποχόμενος, ὡς ἐνδέχεται τάχιστα κομιεῖν τὸ παρὰ
 τῷ θεῷ πῦρ, ἦγεν εἰς ΔελΦάς. ἀγνίσας δὲ τὸ σῶμα καὶ
 περιβραχιάμενος, ἐσεφανάσατο δάφνη· καὶ λαβὼν ἀπὸ
 τῷ βωμῷ τὸ πῦρ, δρόμῳ πάλιν εἰς τὰς Πλαταιὰς ἐχώ-
 ρει, καὶ πρὸ ἡλίας δυσμῶν ἐπανῆλθε, τῆς αὐτῆς ἡμέρας
 χιλίας εκαδίας ἀνύσας ³. ἀσπασάμενος δὲ τὰς πολίτας,
 καὶ τὸ πῦρ παραδὲς, εὐθύς ἔπεσε, καὶ μετὰ μικρὸν
 ἐξέπνευσεν. ἀράμενοι ⁴ δ' αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς, ἔθαψαν
 ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος, ἐπιγράψαντες τό-
 δε τὸ τετράμετρον;

Εὐχίδας Πυθίωδε θρέξας ἦλθε τῶδ' ⁵ αὐθημερόν.
 τῆν δ' Εὐκλείαν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ καλῶσι καὶ νομίζου-
 σιν Ἀρτεμιν, ἔνιοι δὲ Φασιν, Ἡρακλέες μὲν θυγατέρας
 καὶ Μυρτῆς γενέσθαι, τῆς Μεινοίτις μὲν ⁶ θυγατρὸς,
 Πατρόκλε δ' ἀδελφῆς· τελευτήσασαν δὲ παρθένον ἔχειν
 παρὰ τε Βοιωτοῖς καὶ Λοκροῖς τιμάς. βωμὸς γὰρ αὐτῆ
 καὶ

1 V. μεμιασμένον. Id. post seq. ἐναύσ. inserit δὲ.

2 R. mavult Πλαταιῶν, ut sit a Πλαταιαί, oppido.

3 V. κατανύσας.

4 V. ἀγάμενοι, quod Br. probat, cum Euchidas ille verè
 ἀγαστὸς fuerit ob velocitatem, qui plus 120 mille passuum (cir-
 citer 20 milliar. germ.) uno die emensus est. R. tuetur ἀρά-
 μενοι, cum eum humo suffulissent, efferendi ergo.

5 abest a B. 3. nec non a Junt. (quae & pro τετράμετρον
 exhibet τετράμερον) Ald. cum Stephan. & Frst. γὰ δ'.

6 deest μὲν B. 3. & Junt. sed Aldina prima dedit.

καὶ ἄγαλμα παρὰ πᾶσαν ἀγορὰν ἰδρυται, καὶ προθύσει
αἱ τε γαμήμεναι καὶ οἱ γαμῆντες.

XXI. Ἐν τῆσδε γενομένης ἐπιλησίας κοινῆς τῶν
Ἑλλήνων, ἔγραψεν Ἀρισείδης ψήφισμα, συνίεναι μὲν
εἰς Πλαταιὰς καθ' ἕκασον ἐνιαυτὸν τὰς ἀπὸ τῆς Ἑλ-
λάδος προβόλους ¹ καὶ θεωρὰς, ἀγεσθαι δὲ πενταετηρι-
κὸν ἀγῶνα τῶν ἐλευθερίων. εἶναι δὲ σύνταξιν Ἑλλη-
νικὴν, μυρίας μὲν ἀσπίδας, χιλίας δὲ ἵππους, ναῦς δὲ
ἑκατὸν, ἐπὶ τὸν πρὸς βαρβάρους πόλεμον, Πλαταιεῖς
δ' ἀσύλας καὶ ἱερὰς ἀφειῖσθαι τῷ θεῷ, θύοντας ὑπὲρ τῆς
Ἑλλάδος. κυρωθέντων δὲ τῶν, οἱ Πλαταιεῖς ὑπεδέ-
ξαντο τοῖς πεσῶσι καὶ κειμένοις αὐτόφθι τῶν Ἑλλήνων
ἐναγίζειν καθ' ἕκασον ἐνιαυτόν. καὶ τῶτο μέχρι νῦν
δρᾶσι τῶτον τὸν τρόπον. τῆ Μαιμακίηριωνος μηνός,
ὅς ἐστι παρὰ ² Βοιωτοῖς Ἀλαλκομένιος ³, τῇ ἑκτῇ ἐπὶ
δέκα πέμπταις πομπῇ, ἧς προηγείται μὲν ἅμ' ἡμέραν
σαλπικγιῆς, ἐγχελευόμενος τὸ πολεμικόν ⁴, ἐποῦναι δ'
ἄμαξαι μυρρίνης μεσαὶ καὶ σεφανωμάτων, καὶ μέλας
ταῦρος· καὶ χοῶς οἶνε καὶ γάλακτος ἐν ἀμφορεῦσιν,
ἐλαίς τε καὶ μύρε κρωσσὰς νεανίσκοι νομίζοντες ἐλεύ-
θεροι. ὁ δὲ γὰρ ἔδενός ἐξεσι ⁵ τῶν περὶ τὴν διακο-
νίαν ἐπεινήν προσάψασθαι ⁶, διὰ τὸ τὰς ἀνδρας ἀπο-
θανεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας. ἐπὶ πᾶσι δὲ τῶν Πλαταιέων
ὁ ἀρχων, ὡ τὸν ἄλλον χρόνον ἔτε σιδήρεθ θίγειν ἐξ-
εσι, ἔθ' ἑτέραν ἐθήτα, πλὴν λευκῆς, ἀναλαβεῖν, τό-
τε χιτῶνα φοινικῆν ἐνδεδυνῶς, ἀράμενός τε ὑδρίαν ἀπὸ

A a 3

τ*

¹ Ald. & Junt. προβόλους.

² B. 3. V. παρὰ τοῖς.

³ Junt. ἀλαλκομένοις.

⁴ Junt. τῶν πολεμικῶν.

⁵ V. θέμισ ἐστὶ.

⁶ Ita prima dedit Ald. — προσψαίσασθαι habet Junt. & B. 3.
— Junt. seq. lin. ἐπ' pro ὑπὲρ, quod dat Ald.

τῆ γραμματοφυλακίᾳ ¹ ξιφῆρης ἐπὶ τὰς τάφους προάγει διὰ μέσης τῆς πόλεως. εἶτα λαβῶν ὕδωρ ἀπὸ τῆς κρήνης, αὐτὸς ἀπολέει τὰς σήλας, καὶ μύρω χρίει. καὶ τὸν ταῦρον εἰς τὴν πυρὰν σφάζας, καὶ κατευξάμενος Διὶ καὶ Ἐριμῇ χθονίῳ, παρακαλεῖ τὰς ἀγαθὰς ἀνδρας τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντας ἐπὶ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν αἰμοκαρίαν ². ἔπειτα κρατῆρα κεράσας οἶνον καὶ χεάμενος, ἐπιλέγει Προπίνω τοῖς ἀνδράσι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἑλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀποθανῶσι. ταῦτα μὲν ἔν ἐτι καὶ νῦν διαφυλάττῃσιν οἱ Πλαταιεῖς.

XXII. Ἐπεὶ δ' ἀναχαρήσαντας εἰς τὸ ἄστυ τὰς Ἀθηναίους ὁ Ἄρισειδης ³ ζῆτῶντας ἑώρα ἀπολαβεῖν τὴν δημοκρατίαν, ἅμα μὲν ἄξιον ἠγάμενος διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν ἐπιμελείας τὸν δῆμον, ἅμα δ' ἐν ἔτι ῥάδιον, ἰχθύουλα τοῖς ὅπλοις, καὶ μέγα φρουρῶντα ταῖς νίκαις ⁴, ἐκβιασθῆναι, γράφει ψήφισμα, κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς ἀρχούσας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι. Θεμισοκλέους δὲ πρὸς τὸν δῆμον εἰπόντος, ὡς ἔχει τι βέλευμα καὶ γνώμην ἀπόρρητον, ἀφέλιμον δὲ τῇ πόλει καὶ σωτήριον, ἐπέλευσαν Ἄρισειδην μόνον ἀκῆσαι, καὶ συνδοκιμάσαι. Φράσαντος δὲ τῷ Ἄρισειδῃ ⁵, ὡς διανοεῖται τὸν ναύσταθμον ἐμπρῆσαι τῶν Ἑλλήνων· ἔτω γὰρ ἔσσεσθαι μεγίστας ἀπάντων καὶ κυρίας τὰς Ἀθηναίους· παρ-
ελθῶν

¹ In vulg. comma post h. v. exstat, uti constructio cohaereat cum ἀράμενος. Monet autem R. necesse nil esse, voces has istas opulari; probabilius esse, si copulentur cum — προάγει. E tabulario, vel a tabulario (i. e. curia oppidi) procedens ad tumulos gerens urnam.

² Junt. dat αἰμοκαρίαν. Vulgatam prima dedit Ald. — Anon. cum Xyl. & Mureti annot. αἰμοκαρίαν. Sic & Hefychius: αἰμοκαρίας, τὰ ἐναγίσματα τῶν κατοικοχόμενων.

³ Desunt ὁ Ἄρις. B. 3. & Junt. — Ald. dedit.

⁴ Desunt τῶν νίκαις Juntinae, quae illarum loco repetit τὸν δῆμον.

⁵ V. addit τῷ Θεμισοκλέει.

ελθὼν εἰς τὸν δῆμον ὁ Ἀριστείδης, ἔφη, τῆς πράξεως, ἦν ὁ Θεμισοκλῆς πράττειν διανοεῖται, μήτ' ἀλυσιτελεσέραν¹ ἄλλην, μήτ' ἀδικωτέραν εἶναι. ταῦτ' ἀκῆσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, παύσαθαι τὸν Θεμισοκλέα προσέταξαν. ἔτω μὲν ὁ δῆμος ἦν Φιλοδίναιος, ἔτω δὲ τῷ δήμῳ πισὸς ἀνὴρ² καὶ βέβαιος.

Aa 4

XXIII.

1 Conf. Plut. T. I. pag. 302. not. 2. Non possum, quin h. l. subjungam, quae R. pro hac textus vulgati mutatione, ab ipso facta, profert, ut quivis lector dijudicare valeat, num R. rationes Ciceronis testimonium superent. „Revocavi lectionem Juntinae, quae etiam in B. 3. est, ejecta depravatione, quae Aldinae debetur, illinc in omnes infecutas editiones derivata, μήτε λυσιτελεσέραν; quae lectio depravata & veritati rerum repugnat, & sapientiam atque aequitatem Aristidis dedecorat. Ecquid enim nocentius & exitiosius rebus Atheniensium excogitari poterat, quam flagitiosissima injuria Graecis inferenda, quae vix emolumentum aliquod Atheniensibus idque exiguum & ad breve tempus attulisset, & a Graecis cito reparari potuisset, aeterna odia, invidiam nunquam plabilem, diffidentiam & ignominiam perpetuam sibi contrahere, suosque nervos ipsos incidere ita, ut nunquam rursus coalescere possent. Neque necesse est, ut Aristides assensus sit Themistocli neganti, rem aliam esse, quae magis e rep. fit, quam suum consilium. Quid coget nos opinari, non potuisse illorum eadem de re judicia dissidere. Denique si loci alii occurrant, ubi Plutarchus lectioni a me renovatae repugnantia tradat, secunda vulgatae, ne hoc quidem causa mea debilitatur. Ecquis enim est, quem fugiat, Plutarchum infinitis locis ipsum sibi contraria tradere.“ — At certe, si res ita se habet; si consilium Themistoclis jam ex parte utilitatis prorsus reprobandum fuit, & qua tale ab Aristide & populo cognitum & judicatum — equidem non video, cur Plutarchus addat: ἔτω μὲν ὁ δῆμος ἦν Φιλοδίναιος. Omne rei pretium plane evanesceret, nec effet, cur ipsam commendatione ulla & aestimatione antiquitatis dignam censeremus. Aretini versio h. l. & in Themistocle sequitur vulgatam. De reliquis lector ipse judicet.

2 Ita R. dedit cum B. 3. & Junt. sine articulo. Vulgatae secundum Ald. ὁ ἀνὴρ πισὸς καὶ βέβαιος.

XXIII. Ἐπει δὲ στρατηγὸς ἐκπεμφθεὶς μετὰ Κίμωνος ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἕαρα τὸν τε Πausανίαν καὶ τὰς ἄλλας ἄρχοντας τῶν Σπαρτιατῶν ἐπαχθεὶς καὶ χαλεπὸς τοῖς συμμάχοις ὄντας, αὐτὸς τε πρῶτος καὶ Φιλανθρώπως ὁμιλῶν, καὶ τὸν Κίμωνα παρέχων εὐάρμοσον αὐτοῖς καὶ κοινὸν ἐν ταῖς στρατείαις, ἔλαθε τῶν Λακεδαιμονίων ἔχ' ὄπλοις, ἔδ' ἵπποις, εὐγνωμοσύνη δὲ καὶ πολιτεία τὴν ἡγεμονίαν παρελόμενος ¹. προσφιλεῖς γὰρ ὄντας τὰς Ἀθηναίους τοῖς Ἑλλήσι διὰ τὴν Ἀριεῖδα δικαιοσύνην καὶ τὴν Κίμωνος ἐπιείκειαν, ἔτι μᾶλλον ἢ Πausανίε πλεονεξία καὶ βαρύτης ποδευτὸς ἐποίει. τοῖς τε γὰρ ἄρχεσι τῶν συμμάχων ἀεὶ μετ' ὀργῆς ἐνετύγχανε ² καὶ τραχέως, τὰς τε πολλὰς ἐκόλαζε πληγαῖς, ἢ σιδηρᾶν ἀγκυραν ἐπιτιθεὶς ἠνάγκαζεν ἐσάναι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. εἰβάδα δ' ἐκ ἦν λαβεῖν ³, ἔδ' κρήνη προσελθεῖν ὑδρευσόμενον ἔδενά πρὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ μάστιγας ἔχοντες ὑπηρεταὶ τὰς προσιόντας ἀπήλαυον. ὑπὲρ ὧν τῆ Ἀριεῖδα ποτ' ἐγναλέσαι καὶ διδάξαι βελομένε ⁴, συναγαγὼν τὸ πρόσωπον ὁ Πausανίας, ἐκ ἔφη χολάζειν, ἔδ' ἦκσευ. ἐπὶ τῆτε προσιόντες οἱ ναύαρχοι καὶ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, μάλιστα δὲ Χίοι καὶ Σάριοι καὶ Λέσβιοι, τὸν Ἀριεῖδην ἐπειθὸν ἀναδέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ προσαγαγέσθαι τὰς συμμάχους, πάσαι δεομένους ἀπαλλάγηναι τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ μετατάξασθαι πρὸς τὰς Ἀθηναίους. ἀποκρινόμενος δ' ἐπέειπε, τοῖς μὲν λόγοις αὐτῶν τὸ ἀναγκαῖον ⁵ ἐνορῶν καὶ τὸ δίκαιον, ἔργα δὲ δεῖσθαι

τὴν

¹ V. παρεχόμενος.

² Junt. simpl. ἐτύγχανε.

³ Junt. Ald. Stephan. Frst post h. v. addunt: ἔδ' χόρταν. Bry. & R. has voces omittunt, nulla addita ratione.

⁴ V. βεληθίντος.

⁵ V. τότε ἀναγκ. Hinc Br. susp. ἴο γε ἀναγκαῖον. R. si quid mutandum sit, mavult ἴο γ' ἀναγκ. & necessitatem & equitatem.

τὴν πείν, ὃ πραχθέν ἐν ἑάσει ¹ πάλιν μεταβαλέσθαι τὰς πολλὰς, ἕτας οἱ περὶ τὸν Σάμιον Οὐλιάδην ² καὶ τὸν Χίον Ἀνταγόραν συνομοσάμενοι, περὶ Βυζάντιον ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν τριήρη τῆ Πausanίκα, προεπιπλάσαν ἐν μέσῳ λαβόντες. ὡς δὲ κατιδὼν ³ ἐπεινός ἐξανέστη, καὶ μετ' ὀργῆς ἠπειλήσεν, ὀλίγω χρόνῳ τὰς ἀνδρας ἐπιδείξειν, ἐκ εἰς τὴν αὐτῆ ναῦν ἐμβεβληκότας, ἀλλ' εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ⁴ ἐκέλευον αὐτὸν ἀπιέναι καὶ ἀγαπᾶν τὴν συναγωνισαμένην τύχην ἐν Πλαταιαῖς· ἐπεινὴν γὰρ ἔτι τὰς Ἑλληνας αἰχνομένους μὴ λαμβάνειν ἀξίαν δίκην παρ' αὐτῶ. τέλος δ' ἀποσύλτες ἄρχοντο πρὸς τὰς Ἀθηναίους. ἐνθα δὴ καὶ τὸ Φρόνημα τῆς Σπάρτης διεφάνη Σαυμασόν. ὡς γὰρ ἤδοντο τῷ μεγέθει ⁵ τῆς ἐξουσίας διαφθειρομένους αὐτῶν τὰς ἀρχούσας, ἀφῆκαν εὐκρίως τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πέμποντες ἐπὶ τὸν πόλεμον ἔπαυσαν ⁶ τὰς στρατηγὰς, μᾶλλον

Aa 5

λον

1 Ald. ἑάσει, meo sensu, haud male.

2 B. 3. item Junt. Οὐλιάδην. Pro seq. Ἀνταγόραν Junt. Ἀνταγόραν, Ald. Ἀνταγόραν.

3 R. monente, subaudi τῶν ἀνδρας. Veretur tamen idem, ne mendae quid hic subfit. Quærit, num κατιδὼν, reversus in oppidum, Byzantium. Cogebant hi duo eum navem retro vertere & rursus appellere. Ibi in continentem aggressus, asperè in hoc pat virorum insurgebat seu invehebatur, furiosa cum iracundia.

4 B. 3. Junt. τὴν ἰδίαν πατρίδα. Vulgatam dedit prima Aldina.

5 B. 3. Junt. Ald. διὰ τὰ μέγεθη. Stephan. τῷ μεγέθει.

6 Si hæc lectio servetur, ut proba, R. pro πόλεμον legendum censet πόντον, ut sit: missis in Pontum (h. e. Hellepontum, ad Byzantium) legatis, suos ibi imperatores domum revocabant, jussos imperio decedere. Mavult tamen ἔπαύσατο στρατηγὰς, sine artic. — jam inde desinebant imperatores mittere ad bellum in Helleponto adversus Persas gerendum. Hæc syllaba finalis τῷ facillime cum seq. litera initiali articulum τούτους progignere potuit.

λον αἰρέμενοι σωφρονῆσας ἔχειν καὶ τοῖς ἔθεσιν ¹ ἐμ-
μένοντας τὰς πολίτας, ἢ τῆς Ἑλλάδος ἔχειν τὴν ἀρ-
χὴν ἀπάσης.

XXIV. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐτέλεον μὲν τινα καὶ Λα-
κεδαιμονίων ἠγεμένων ἀποφορὰν εἰς τὸν πόλεμον, τα-
χθῆναι ² δὲ βεβλόμενοι κατὰ πόλιν ἐκάσους τὸ μέτριον,
ἠτήσαντο παρὰ τῶν Ἀθηναίων Ἀριεῖδην, καὶ προσ-
έταξαν αὐτῷ, χώραν τε καὶ προσόδους ἐπισκεψάμενον ³,
ὄρῃσαι τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάσῃ καὶ δύναμιν. ὁ δὲ, τη-
λικαύτης ἐξουσίας κύριος γενόμενος, καὶ τρόπον τινα
τῆς Ἑλλάδος ἐπ' αὐτῷ μόνῳ τὰ πράγματα πάντα θε-
μένης, πένης μὲν ἐξῆλθε, ἐπανῆλθε δὲ πενέσερος, ἢ
μόνον καθαρῶς καὶ δικαίως, ἀλλὰ καὶ προσφιλῶς πᾶσι
καὶ ἀρμοδίως τὴν ἐπιγραφὴν τῶν χρημάτων ποιησάμε-
νος. ὡς γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν ἐπὶ Κρόνου βίον, ἕτως οἱ
σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπ' Ἀριεῖδα φόρον, εὐ-
ποτμίαν τινα τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζουσι, ὕμνον, καὶ μά-
λισα μετ' ἑ πολὺν χρόνον διαπλασιαθέντος, εἴτ' αὖθις
τριπλασιαθέντος. ὃν μὲν γὰρ Ἀριεῖδης ἔταξεν, ἦν εἰς
ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίων ⁴ ταλάντων λόγον. τῷ δὲ
Περικλῆς μὲν ἐπέθηκεν ὀλίγη δεῖν τὸ τρίτον μέρος.
ἐξακόσια γὰρ τάλαντα Θεκυδίδης Φησίαν, ἀρχομένην τῆ
πολέμου, προσίεναι τοῖς Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν συμμάχων.
Περικλῆς δ' ἀποθανόντος, ἐπιτείνουσι οἱ δημαγωγοὶ κατὰ
μικρὸν, εἰς χιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων κεφάλαιον
ἀνήγαγον, ἔχ' ἕτω τῆ πόλεμος διὰ μῆκος καὶ τύχας
δαπανηρῶς γενομένης καὶ πολυτελεῆς, ὡς τὸν δῆμον εἰς ⁵

δια-

¹ V. ἔθεσιν.

² Ita Br. dedit pro vulg. ἀχθῆναι, quod est in Stephan. se-
cutus Junt. Ald. & B. 3.

³ V. ἐπισκεψάμενῳ.

⁴ Junt. τετρακόσια. Sequens δὲ post ἕτω deest Junt. Ald.
B. 3.

⁵ Junt. & B. 3. εἰς τὸν δῆμον ὡς, quod vitium Ald. cor-
rexit.

διανομὰς καὶ θεωρικὰ καὶ κατασκευὰς ἀγαλμάτων καὶ ἱερῶν προαγαγόντες. μέγα δ' ἔν ὄνομα τῷ Ἀριστείδῃ καὶ Δαυμασὸν ἔχοντος ἐπὶ τῇ διατάξει τῶν Φόρων, ὁ Θεμισοκλῆς λέγεται καταγελαῖν, ὡς ἐκ ἀνδρός ἔνθα τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ θυλάκις χρυσοφύλακος· ἀνομοίως ἀμυνόμενος τὴν Ἀριστείδε παρρησίαν. ἐκεῖνος γὰρ, εἰπόντος ποτὲ τῷ Θεμισοκλέει, ἀρετὴν ἠγεῖσθαι μεγίστην στρατηγῶν, τὸ γινώσκειν καὶ προαιθάνεσθαι τὰ βλαύματα τῶν πολεμίων. Τῷτο μὲν, εἰπεῖν, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς Θεμισοκλείς, καλὸν δὲ καὶ στρατηγικὸν ἀληθῆς, ἢ περὶ τὰς χεῖρας ἐγκράτεια.

XXV. Ὁ δ' Ἀριστείδης ἄρτισε μὲν τὰς Ἑλλήνας, καὶ ὤμοσεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, μύδρας ἐμβαλὼν ἐπὶ ταῖς ἀραιῖς εἰς τὴν θάλατταν. ὕπερον δὲ τῶν πραγμάτων ἄρχειν ἐγκρατέστερον, ὡς ἔοικεν, ἐκβιαζομένων, ἐκέλευε τὰς Ἀθηναίους τὴν ἐπιτορλίαν τρέψαντας εἰς αὐτὸν, ἢ συμφέροι χρῆσθαι τοῖς πράγμασι. καθ' ὅλα δ' ὁ Θεόφραστος Φησί, τὸν ἄνδρα τῷτο, περὶ τὰ οἰκεῖα καὶ τὰς πολίτας ἀκρῶς ὄνθα δίκαιον, ἐν τοῖς κοινοῖς πολλὰ πράξαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς πατρίδος, ὡς συχνῆς ἀδικίας δεομένην ¹. καὶ γὰρ τὰ χρήματα Φησὶν ἐν Δήλῃ βεβληομένων ² Ἀθήναζε κομίσαι παρὰ τὰς συνθηκὰς, καὶ Σαμίων εἰσηγαμένων, εἰπεῖν ἐκεῖνον, ὡς ἔδίκαιον μὲν, συμφέρον δὲ τῷτο ἔστι. καὶ τέλος, εἰς τὸ

¹ B. 3. Junt. Ald. δεομένης. Posse servari δεομένην, quod a Steph. profectum esse videtur, censet R. — ὑπόθεσις h. l. idem est ac τὸ διάφορον, das Interesse; ad reipubl. opportunitates vel tempora, quae obtineri sine crebris & spissis injuriis atque violentiis nequirent.

² Sic legi voluit Br. cum V. & Anon. Sic etiam Mureti annot. Vulgo βεβληομένων. R. subintelligendum monet τῶν Ἀθηναίων, Atheniensibus super consilio deliberantibus, cujus auctores Samii fuerant. Cur Kind & Schirach vertant: und die Samier sich dawider gesetzt hatten, haud video. Junt. καὶ ante Σαμίων omittit.

τὸ ἄρχεῖν ἀνθρώπων τοσούτων κατασήσας τὴν πόλιν, αὐτὸς ἐνέμεινε ¹ τῇ πενίᾳ, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς πένης εἶναι δοξάν ἔδεν ἤτλον ἀγαπᾶν τῆς ἀπὸ τῶν τροπαίων διετέλεσε· δῆλον δ' ἐνείδεν. Καλλιᾶς ὁ δαδᾶχος ἦν αὐτῷ γένει προσήμων· τῆτον οἱ ἔχθροὶ θανάτῳ διάκοντες, ἐπεὶ περὶ ὧν ἐγράψατο μετρίως κατηγόρησαν, εἶπον τινα λόγον ἔξαθεν τοῖσιν πρὸς τὰς δικασὰς· Ἄρισείδην, ἔφησαν, ἴσε, τὸν Λυσιμάχῃ, θάυμαζόμενον ἐν τοῖς Ἑλλήσι· τάτῳ πῶς οἶεθε τὰ κατ' οἶνον ἔχειν, ὄραντες αὐτὸν ἐν τρίβωνι τοιάτῳ προσερχόμενον εἰς ² τὸ δημόσιον; ἄρ' ἐκ εἰνός ἐσι, τὸν βίγῃντα Φανεράς, καὶ πεινῶν οἴκοι, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων σπανίζεις; τῆτον· μέντοι Καλλιᾶς, ἀνεψιὸν ὄντα ³, πλεσιώτατος ὧν Ἀθηναίων, περιορᾷ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐνδεόμενον, πολλὰ κενημένος τῷ ἀνδρὶ, καὶ πολλάκις αὐτῷ τῆς παρ' ὑμῖν δυνάμεως ἀπολελαυνίας· ὁ δὲ Καλλιᾶς ὄρων ἐπὶ τάτῳ μάλιχα θορυβᾶντας τὰς δικασὰς καὶ χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν ἔχοντας, ἐκάλει τὸν Ἄρισείδην, ἀξίων μαρτυρῆσαι πρὸς τὰς δικασὰς, ὅτι πολλάκις αὐτῷ πολλὰ καὶ διδόντος καὶ δεομένου λαβεῖν, ἐκ ἠθέλησεν, ἀποκρινόμενος, ὡς μᾶλλον αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν μέγα Φρονεῖν, ἢ Καλλιᾶ δια πλῆτον προσήμει. πλῆτον μὲν γάρ ἐσι πολλὰς ἰδεῖν εὖ τε ⁴ καὶ κακῶς χρωμένους, πενίαν δὲ Φέροντι γενναίως· ἢ ῥάδιον ἐντυχεῖν· αἰχλύνεσθαι δὲ πενίαν, τὰς ἀκυσίως πενομένους. ταῦτα δὲ τῷ Ἄρισείδῃ τῷ Καλλιᾶ προσμαρτυρήσαντος, ἔδειξεν ἦν τῶν ἀκούντων, ὅς ἐκ ἀπῆει πένης μᾶλλον, ὡς Ἄρισείδης, εἶναι βεβλόμενος, ἢ πλετεῖν, ὡς Καλλιᾶς.

ταῦτα

¹ Junt. & Ald. ἔμεινε.

² R. aut legendum censet προσερχόμενον πρὸς τὸ δ. aut προσερχόμενον εἰς τὸ δ.

³ B. 3. Junt. Ald. omittunt αὐτῷ, quod vulgatae interponunt.

⁴ V. εὖ γε.

τα μὲν Αἰχίνης ὁ Σωκρατικός ἀναγέγραφε. Πλάτων δὲ, τῶν μεγάλων δοκόντων καὶ ὀνομασῶν Ἀθήνησι, μόνον ἄξιον λόγου τῆτον ἀποφαίνει τὸν ἄνδρα. Θεμισοκλέα μὲν γὰρ καὶ Κίμωνα καὶ Περικλέα σοῶν καὶ χρημάτων καὶ Φλυαρίας πολλῆς ἐμπλήσαι τὴν πόλιν, Ἀριστείδην δὲ πολιτεύσασθαι πρὸς ἀρετὴν. μεγάλα δ' αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς Θεμισοκλέα τῆς ἐπιεικείας σημεῖα. χρησάμενος γὰρ αὐτῷ παρὰ πᾶσαν τὴν πολιτείαν ἐχθρῶ, καὶ δι' ἐνεῖνον ἐξοστρακισθεὶς, ἐπεὶ τὴν αὐτὴν λαβὴν παρέχεν ὁ ἀνὴρ ἐν αἰτίᾳ γενόμενος πρὸς τὴν πόλιν, ἐκ ἐμνηστικαίησεν, ἀλλ' Ἀλκιμαίωνος καὶ Κίμωνος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐλαυνόντων καὶ κατηγορούντων, μόνος Ἀριστείδης ἔτ' ἔπραξέ τι, ἔτ' εἶπε Φαῦλον ¹, ἔτ' ἀπέλαυσεν ἐχθρῶ δυσυχάντος, ὡσπερ ἐδ' εὐήμεροντι πρότερον ἐφθάνησε.

XXVI. Τελευτῆσαι δ' Ἀριστείδην οἱ μὲν ἐν Πόντῳ ² Φασίῳ, ἐκπλεύσαντα πράξεων ἕνεκα δημοσίων· οἱ δ' Ἀθήνησι, γῆρα, τιμώμενον καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Κρατερός δ' ὁ Μακεδῶν τοιαῦτά τινα περὶ τῆς τελευτῆς τῷ ἀνδρὶ εἶρηκε. μετὰ γὰρ τὴν Θεμισοκλέος Φυγὴν Φησίῳ ὡσπερ ἐξυβρίσαντα τὸν δῆμον, ἀναφῦσαι πλήθος συκοφαντῶν, οἱ τὰς ἀρίστες καὶ δυνατωτάτας ἀνδρας διώκουσες, ὑπέβαλλον τῷ Φθόνῳ τῶν πολλῶν ἐπαιρομένων ὑπ' εὐτυχίας καὶ δυνάμεως. ἐν τέτοις καὶ Ἀριστείδην ἀλῶναι δωροδοκίας, Διοφάντη τῷ Ἀμφιτροπῆθεν κατηγοροῦντος, ὡς, ὅτε τὰς Φόρας ἐπραττε, παρὰ τῶν Ἰωνῶν χρήματα λαβόντος· εἰλίσσαι δ' ἐκ ἔχοντα ³ τὴν καταδίκην, πεντήκοντα μνῶν ἔσαν, ἐκπλεύσαι, καὶ περὶ τὴν Ἰωνίαν ἀποθανεῖν. τέτων δὲν ⁴ ἔγγρα-

¹ Ita dedit R. de suo. Vulgo ἔδ'.

² id est Helleponto. Pro seq. ἐκπλεύσαντα V. εἰσπλεύσαντα.

³ Ita B. 3. Anon. V. Vulgo ἔχοντος.

⁴ R. susp. ἑτάτων δ' ἔδεν.

ἐγγραφον ὁ Κρατερός τεμῆριον παρέχεν ¹, ἕτε δίκην, ἕτε ψήφισμα ², καίπερ εἰωθὼς ἐπιεικῶς γραφεῖν τὰ τοιαῦτα, καὶ παρατίθεσθαι τὰς ἰσορῶντας. οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὡς ἔπος εἶπεῖν, ὅσοι τὰ πλημμεληθέντα τῶ δήμῳ περὶ τὰς στρατηγὰς διεξίασι, τὴν μὲν Θεμισουλέας Φυγὴν, καὶ τὰ Μιλτιάδεα δεσμὰ, καὶ τὴν Περικλέας Ζημίαν, καὶ τὸν Πάχητος ἐν τῷ δικαστηρίῳ θάνατον, ἀνελόντος αὐτὸν ἐπὶ τῷ βήματι, ὡς ἠλίσκετο, καὶ πολλὰ τοιαῦτα συνάγουσι καὶ θρυλλᾶσιν, Ἄρισεῖδα δὲ ³ τὸν μὲν ἐξοστρακισμόν παρατίθενται, καταδίκης δὲ τοιαύτης ἔδομα μὲ μνημονεύουσι.

XXVII. Καὶ μέντοι καὶ τάφος ἐστὶν αὐτῶ Φαληροῖ δεικνύμενος, ὃν Φασὶ κατασκευάσαι τὴν πόλιν αὐτῶ, μὴδ' ἐντάφια καταλιπόντι. καὶ τὰς μὲν θυγατέρας ἰσορῶσιν ἐκ τῶ πρυτανείας τοῖς νυμφίοις ἐκδοθῆναι, δημοσίᾳ τῆς πόλεως τὸν γάμον ἐγγυώσης, καὶ προῖκα τριχιλίας δραχμὰς ἐκατέρᾳ ψήφισαμένης. Λυσιμάχῳ δὲ τῶ υἱῶ μνᾶς μὲν ἑκατὸν ἀργυρίων, καὶ γῆς τοσαῦτα πλέθρα πεφυτευμένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς ἡμέραν ἐκάστην ἀπέταξεν, Ἄλιβιάδεα τὸ ψήφισμα γράψαντος. ἔτι δὲ Λυσιμάχε θυγατέρα Πολυκρίτην ἀπολιπόντος, ὡς Καλλιθένης Φησί, καὶ ταύτη σίτησιν, ὅσῃν καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις, ὁ δῆμος ἐψήφισατο. Δημήτριος δ' ⁴ ὁ Φαληρεὺς, καὶ Ἰεράνυμος ὁ Ῥόδιος,

¹ B. 3. παρέχοντες; item Junt.

² R. ad haec: „haec non intelligo, δίκην novi pro καταδίκην usurari, non autem pro κατηγορία, & ψήφισμα pro καταδίκη etiam miror, & tamen aliud nihil, quam quod dixi, his vocabulis h. l. potest significatum esse.“

³ Br. hanc particulam vel delendam censet, vel cum γῆ mutandam. Equidem eam ad praecedens τὴν μὲν Θεμ. Φυγ. refero, quod μὲν sine hoc δὲ solitarium esset. Sequens μὲν autem post τὸν omittunt Junt.

⁴ Haec partic. abest a B. 3.

διος, καὶ Ἀριστόξενος ὁ μασικός, καὶ Ἀριστοτέλης, εἰ
 δὴ τὸ ¹ περὶ εὐγενείας βιβλίον ἐν τοῖς γνησίοις Ἀριστο-
 τέλους Θετέον, ἰσορᾶσι, Μυρτῶ Συγατριδῆν Ἀριεῖδε
 Σωκράτει τῷ σοφῷ συνοικῆσαι, γυναῖκα μὲν ἑτέραν ἔχον-
 τι, ταύτην δ' ἀναλαβόντι χηρεύσαν διὰ πενίαν καὶ τῶν
 ἀναγκαίων ἐνδεομένην. πρὸς μὲν ἔν τετρεῖς ἰκανῶς ὁ
 Παναίτιος ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους ἀνείρημεν. ὁ δὲ Φα-
 ληρεὺς ἐν τῷ Σωκράτει Φησὶ μνημονεύειν Ἀριεῖδε
 Συγατριδῆν εὖ μάλα πένητα Λυσίμαχον, ὃς ἑαυτὸν ἐκ
 πινακῆς τινὸς ὄνειροκριτικῆς παρὰ τὸ Ἰακχεῖον ² λεγό-
 μενον καθεζόμενος ἔβασκε. τῇ δὲ μητρὶ καὶ τῇ ταύτης
 ἀδελφῇ ψήφισμα γράψας δωρεὰν ἔπεισε τὸν δῆμον δι-
 δόναι ³, τριῶβολον ἐκάστης ἡμέρας. αὐτὸς μέντοι ⁴ ὁ
 Δημήτριος νομοθετῶν ἐψηφίσατο δραχμὴν ἐκατέρᾳ τάξει
 τῶν γυναικῶν. καὶ ἔδεν ἐς Σαυμασὸν, ἔτω Φρονίσαι
 τῶν ἐν ἄσει τὸν δῆμον, ὅπερ Συγατριδῆν Ἀρισογείτονος
 ἐν Δήμῳ πυθόμενοι ταπεινὰ πράττειν, ἀνδρὸς ἀπορᾶ-
 σαν διὰ πενίαν, κατήγαγον Ἀθήναζε, καὶ συνοικίσαν-
 τες ἀνδρὶ τῶν εὖ γεγονότων, τὸ Ποταμοῖ χωρίον εἰς
 Φερνὴν ἐπέδωκαν. ἧς ⁵ Φιλανθρωπίας καὶ χρηστότητος
 ἔτι πολλὰ καὶ καθ' ἡμᾶς ἢ πόλις ἐμφέρεσσα δείγματα
 θαυμάζεται καὶ ζηλᾶται δικαίως.

ΜΑΡΚΟΣ

¹ Hanc lectionem restituit R. e Junt. Ald. Steph. pro εἰ δὴ
 7ῶ, quod est in Bry. edit.

² B. 3. Ἰακχεῖον. Junt. Ἰάκχιον.

³ Teste H. Steph. quaedam exempla habent: δῆμον τροφὴν
 διδόναι.

⁴ Pone μέντοι Br. ed. addit Φησὶ, quod abest a Junt. Ald.
 Steph. B. 3. Hinc R. iterum expunxit. R. docente sententia
 loci obscurioris haec est: Cum Demetrius Phal. Populo Ath.
 factus esset legis auctor, ut matri Lysimachi ejusque filiae binae
 in diem drachmae praeberentur, plus a populo non obtinuisse,
 quam ut singulos tribolos ferrent, h. e. quartam partem aeris
 rogati. — V. inserit ἀντὶ τριωβόλης ante δραχμὴν.

⁵ B. 3. Junt. 7ῆς. Hinc R. conjicit: ταύτης 7ῆς Φιλανθρ.

ΜΑΡΚΟΣ Ἰ ΚΑΤΩΝ.

Μάρκῳ δὲ Κάτωνι Φασὶν ἀπὸ Τέσιλλε τὸ γένος εἶ-
 ναι, δίαίταν δὲ καὶ βίον ἔχειν πρὸ τῶν στρατιῶν
 καὶ τῆς πολιτείας ἐν χωρίοις πατρίοις περὶ τὰς ² Σα-
 βίνεα. τῶν δὲ προγόνων παντάπασι ἀγνώστων γεγονέ-
 και δοκούντων, αὐτὸς ὁ Κάτων καὶ τὸν πατέρα Μάρκον,
 ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ στρατιωτικὸν ἐπαινεῖ, καὶ Κάτωνα
 τὸν πρόπαππον ἀριστείων πολλὰκις τυχεῖν Φησιν, καὶ πέν-
 τε πολεμιστὰς ἵππεα ἐν μάχαις ἀποβαλόντα, τὴν τιμὴν
 ἀπολαβεῖν ἐκ τῆ δημοσίε ³ δι' ἀνδραγαθίαν. εἰωθότων
 δὲ τῶν Ῥωμαίων τὰς ἀπὸ γένεα [μὲν ⁴] δόξαν ἐκ
 ἔχοντα, ἀρχομένεα δὲ γνωρίζεσθαι δι' αὐτῶν, καινὰ
 προσαγορεύειν ἀνδράπεα, ὥσπερ καὶ τὸν Κάτωνα προσ-
 ηγόρευον, αὐτὸς ἔλεγε καινὸς εἶναι πρὸς ἀρχὴν ⁵ καὶ
 δόξαν, ἔργοις δὲ προγόνων καὶ ἀρεταῖς παμπάλαιοι.
 ἐκαλεῖτο δὲ τῷ τρίτῳ ⁶ τῶν ὀνομάτων πρότερον, ἢ Κά-
 των, ἀλλὰ Πρίσιος. ὕπερον δὲ τὸν Κάτωνα ⁷ τῆς δυ-
 νάμεωα ἐπάνυμον ἔχε. Ῥωμαῖοι γὰρ τὸν ἐμπειρον
 Κάτωνα ὀνομάζουσιν. ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος ὑπόπυρρον καὶ
 γλαυκὸς, ὡς ὁ ποιήσασ τὸ ἐπιγραμμάτιον ⁸ ἐν εὐμενεῶα
 παρεμφαίνει.

Πυρρὸν

1 deest Μάρκος in tit. B. 3.

2 Art. 73: deest Junt. & Ald. In Steph. exhibitur.

3 Sic probavit Br. & dedit R. cum Anon. pro vulg. δήμοι.
Sic & Mureti annot.4 deest haec partic. B. 3. Junt. Ald. & R. rectius hic omit-
ti posse videtur, paulo post autem poni, in istis καινὸς μὲν
εἶναι πρ. ἀρχ. κ. δόξ.

5 R. susp. ἀρχαίς, in plur. ad honores.

6 Priora duo nomina erant M. Porcius. R.

7 Anon. Κάτων. Ad 7ης δυνάμ. R. subjungit: „eloquentiae,
facundiae, subtilitatis & calliditatis in versandis rebus civilibus.
Ut a Catus formetur nomen proprium Cato, perinde analogi-
cum est, atque a Frons Fronto, a Cicer Cicero.“ —

8 Ita Ald. dedit B. 3. Junt. γραμμάτιον.

Πυρρόν, πανδακέτην, γλαυκόματον, ἐδὲ Θανάβια Πόρκιον εἰς ἀίδην Φερσεφόνη δέχεται. τὴν δὲ τῷ σώματος ἕξιν αὐτεργία καὶ διαίτη σώφρονι, καὶ φρατείας ἀπ' ἀρχῆς συντρόφῃ γεγονότος, πάνυ χρησιμὴν εἶχε, καὶ πρὸς ἰχθύν καὶ πρὸς ὑγιάν ὁμαλῶς συνεῶσαν. τὸν δὲ λόγον, ὥσπερ δεύτερον σῶμα, καὶ τῶν καλῶν ἔ μόνου ἀναγκαῖον ¹ ὄργανον ἀνδρὶ μὴ ταπεινῶς βιωσομένῳ, μηδ' ἀπράκτως, ἐξηρτύετο καὶ παρεσκευάζεν, ἐν ταῖς περιοικίσι κώμας καὶ τοῖς πολιχνίοις ἐκάστοτε συνδικῶν τοῖς δεομένοις. καὶ πρῶτον μὲν ἀγωνιστῆς εἶναι δοκῶν πρόθυμος, εἶτα καὶ ² ῥήτωρ ἱκανός. ἐν δὲ ³ τέττα μᾶλλον τοῖς χρωμένοις κατεφαίνετο βάρος τι καὶ φρόνημα περὶ αὐτὸν ἦθε, καὶ πραγμάτων μεγάλων καὶ πολιτείας δεόμενον ἡγεμονικῆς. ἔ γὰρ μόνου, ὡς εἶοικε, μιθαρνίας καθαρὸν ἑαυτὸν ἐπὶ τὰς δίκας καὶ τὰς ἀγῶνας παρεῖχεν, ἀλλ' ἐδὲ τὴν δόξαν ὡς μέγιστον ἀγαπῶν ἐφαίνετο τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀγῶνων. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς μάχαις ταῖς πρὸς τὰς πολεμίας καὶ ταῖς φρατείας βεβλόμενος εὐδοκιμεῖν, ἔτι μειράκιον ὢν, τραυμάτων τὰ σῶμα μεσὸν ἐναντίων εἶχε. Φησὶ γὰρ αὐτὸς,

¹ R. *supr.* τῶν κώλων, ἔ μίον ἀναγκαῖον, *instrumentum minus necessarium, quam sunt artus.* Xyl. monet, καὶ τῶν καλῶν virgula esse distinguenda, ut intelligi possit, esse dictum hoc: orationem non modo necessariam, sed & in bonis ac honestis per sese rebus facundiam esse, εἶναι τῶν καλῶν. Cruferius lectorem admonet, ut videat, num legendum sit: organum virtutum unicum & necessarium. Anon. ἀναγκαῖον, quod probat Br. ut oratio dicatur instrumentum esse non modo honestum, sed & necessarium. — Equidem fere malim καὶ τῶν καλῶν ἔ μόνου ὄργανον, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον ἀνδρὶ &c.

² pro εἶτα δὲ καὶ. Solet δὲ post εἶτα & ἔπειτα omitti. R.

³ R. aut δὲ tollendum censet, quod tamen ob praemissum μὲν vix probet, aut in anteced. post ἱκανός addendum εὐδοκίμησεν, aut tale quid.

αὐτὸς, ἐπ' ἡλικαίδεκα γεγονὼς ἔτη τὴν πρώτην στρατεύσασθαι στρατείαν, περὶ ὃν Ἀννίβας χρόνον εὐτυχῶν ἐπέφλεγε τὴν Ἰταλίαν. παρείχε δ' αὐτὸν ἐν ταῖς μάχαις τῇ μὲν χειρὶ πλήρηην, τῷ δὲ ποδὶ μόνιμον καὶ βέβαιον, γαῦρον δὲ τῷ προσώπῳ. λόγος δ' ἀπειλῆ καὶ τραχύτητι Φωνῆς πρὸς τὰς πολεμίους ἐχρήτο· ὁρῶν καὶ διανοόμενος καὶ διδάσκων, ὅτι πολλάνικα τὰ τοιαῦτα τῷ ξίφει μᾶλλον καταπλήττεται τὰς ἐναντίας. ἐν δὲ ταῖς πορείαις αὐτὸς ἐβάδιζε φέρων τὰ ὄπλα, καὶ Σεράπων εἰς εἶπετο, τὰ πρὸς δίαιταν αὐτῷ νομίζων, ὧ λέγεται μηδέποτε δυσκολῶναι, μηδὲ μέμψασθαι, παρὰ τέντι ἄριστον, ἢ δεῖπνον, ἀλλὰ καὶ συλλαμβάνειν αὐτὸς τὰ πλεῖστα καὶ συμπαρασιευάζειν, ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν γενόμενος ἔργων. ὕδωρ δ' ἔπιεν ἐπὶ τῆς στρατείας, πλὴν εἴποτε διψήσας περιφλεγῶς, ὄξος ἤτησεν, ἢ ἰχθὺς ¹ ἐνδιδόσης, ἐπιλάβοι μικρὸν οἰνᾶριον.

II. Ἦν δὲ πλησίον αὐτῷ τῶν ἀγρῶν ἡ γενομένη Μανία ² Κερία τῷ τρις θριαμβεύσαντος ἑπαυλις. ἐπὶ ταύτην συνεχῶς βαδίζων καὶ θεώμενος τῷ τε χωρίῳ τὴν μικρότητα, καὶ τῆς οἰκῆσεως τὸ λιτὸν, ἔννοιαν ἐλάμβανε τῷ ἀνδρὸς, ὅτι Ῥωμαίων μέγιστος γενόμενος, καὶ τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ὑπαγαγόμενος ³, καὶ

Πύρ-

² Anon. V. 7ης ἰχθὺς. Sequens ἐπιλάβοι defendi quidem posse censet R. — *insuper assumat, noch oben drein zu sich nähme* — cum λαμβάνειν pro capere cibum potumve frequentetur: mavult tamen ἐπιβάλοι, *superinfunderet aquae partem vini*.

² R. hoc nomen dedit pro vulg. Μαρία. Manius enim fuit praenomen Curii, non Marcus. Ita & in vet. codd. scriptum esse testatur H. Steph. — Ita & exhibent ind. var. Bry. V. & Anon. in ind. Frst. solus Anon. De eo, quod Plut. Curium ter triumphasse referat, cum Sigonius ex historiis, quater hoc contigisse, ostendat, monet Xyl. Plutarchum ovationem, devictis Lucanis habitam non inter triumphos retulisse.

³ Junt. ὑπαγόμενος.

Πύρρον ἐξελάσας τῆς Ἰταλίας, τῆτο τὸ χωρίδιον αὐ-
 τὸς ἔσκαπτε, καὶ ταύτην τὴν ἔπαυλιν ᾤκει μετὰ τρεῖς
 θριάμβους. ἐνταῦθα ¹ πρὸς ἐχάρρα κατῆμενον αὐτὸν
 ἔβουτα γογγυλίδας εὐρόντες οἱ Σαννιτῶν ² πρέσβεις,
 ἐδίδουσαν πολὺ χρυσίον ³. ὁ δ' ἀπεπέμψατο, Φήσας,
 ἔδεν χρυσίῳ δεῖν, ᾧ δεῖπνον ἀρκεῖ τοῖς τούτοις αὐτῶ μέν-
 τοι τῷ χρυσίον ἔχειν, κάλλιον εἶναι τὸ νικᾶν τὰς ἔχον-
 τας. ταῦθ' ὁ Κάτων ἐνθυμέμενος ἀπήει, καὶ τὸν αὐ-
 τῷ πάλιν οἶνον ἐφορῶν καὶ χωρία καὶ θεράπουρας, καὶ
 δίαιταν, ἐπέτεινε τὴν αὐτεργίαν, καὶ περιέεσπε τὴν
 πολυτέλειαν. Φαβίε δὲ Μαξίμω τὴν Ταρραβήνων πό-
 λιν ἐλόγησεν, ἔτυχεν μὲν ὁ Κάτων στρατευόμενος ὑπ'
 αὐτῷ, νομιδῆ μειράκιον ὦν. Νεάρχῳ δὲ τινι τῶν Πυ-
 θαγορικῶν ξένῳ χρησάμενος, ἐσπέδασεν τῶν λόγων ⁴ με-
 ταλαβεῖν. ἀκέσας δὲ ταῦτα διαλεγόμενος τῷ ἀνδρὶ,
 οἷς κέχρηται καὶ Πλάτων, τὴν μὲν ἡδονὴν ἀποκαλῶν
 μέγιστον κακῆ δέλεαρ, συμφορὰν δὲ τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα
 πρώτην ⁵, λύσιν δὲ καὶ καθαρμὸν, οἷς μάλιστα χωρίζει
 καὶ ἀφίσησεν αὐτὴν τῶν περὶ τὸ σῶμα παθημάτων λο-
 γισμοῖς, ἔτι μᾶλλον ἠγάπησεν τὸ λιτὸν καὶ τὴν ἐγυρά-
 τειαν. ἄλλως ⁶ δὲ παιδείας Ἑλληνικῆς ὀψιμαθῆς γε-
 νέσθαι λέγεται, καὶ πόρρῳ παντάπασιν ἡλικίας ἐλληνα-
 κῶς ⁷ Ἑλληνικὰ βιβλία λαβὼν εἰς χεῖρας, βραχέα

Bb 2

μὲν

¹ R. mavult ἐνθα, ubi, non ibi.

² Br. scribendum censet Σαννιτῶν.

³ Ita cum Anon. & Mureti annot. dari voluit Br. & dedit R. pro vulg. χρυσίῳ. Articulus autem ἡ abest ab Anon.

⁴ Subaudi πυθαγορικῶν. R. Paulo post pro ταῦτα suff. Br. ταῦτα.

⁵ H. Steph. teste invenitur etiam haec lectio: τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι πρώτην. Sic & V. — Hanc sequendo referentur & haec ad τὴν ἡδονὴν.

⁶ i. e. ὑπ' ἄλλων, ab aliis vero fertur; quanquam hoc plinius foret. R.

⁷ deest haec vox B. 3, & Junt.

μὲν ἀπὸ Θεκυδίδου, πλείονα δ' ἀπὸ Δημοθρέου εἰς τὸ ῥητορικὸν ὠφελήθηται. τὰ μέντοι συγγράμματα καὶ δόγμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἰσορίαις ἐπιεικῶς διαπεποικίλται· καὶ μεθρημνευμένα πολλὰ κατὰ λέξιν ἐν τοῖς ἀποφθέγμασι καὶ ταῖς γνωμολογίαις τέταται.

III. Ἦν δέ τις ἀνὴρ εὐπατρίδης μὲν ἐν τοῖς μά-
 λιστα Ῥωμαίων καὶ δυνατὸς, ἀρετὴν δὲ Φυομένην μὲν
 αἰδάνεσθαι δευδὸς, εὐμενῆς δὲ καὶ θρέψαι καὶ προαγα-
 γεῖν εἰς δόξαν, Οὐαλέριος¹ Φλάκιος. ἔτος εἶχεν
 ὁμορῶντα χωρία τοῖς Κάτωνος· πυθόμενος² δὲ τὴν αὐ-
 τεργίαν καὶ δίαιταν αὐτῶ παρα τῶν οἰκετῶν, καὶ θου-
 μάσας ἐξηγεμένων, ὅτι πρῶτὸ μὲν εἰς ἀγορὰν βαδίζει καὶ
 παρίσταται τοῖς δεομένοις, ἐπαυελθὼν δ' εἰς τὸ χωρίον,
 ἂν μὲν ἦ χειμῶν, ἐξωμίδα³ λαβῶν, θέρως δὲ γυμνός,
 ἐργασάμενος μετὰ τῶν οἰκετῶν, ἐδίει τὸν αὐτὸν ἄρτον
 ὁμῶ καθήμενος, καὶ πίνει τὸν αὐτὸν οἶνον· ἄλλην τε
 πολλὴν ἐπιεικίαν αὐτῶ καὶ μετριότητα, καὶ τινὰς καὶ
 λόγους ἀποφθεγματικὰς διαμνημονευούτων, ἐκέλευσε κλη-
 θῆναι πρὸς τὸ δεῖπνον. ἐν δὲ τότε χράμενος καὶ κα-
 τανοῶν ἡμερον καὶ ἀσειὸν ἦθος, ὥσπερ Φυτόν, ἀσκή-
 σεως καὶ χώρας ἐπιφανῶς δεόμενος, προετρέψατο καὶ
 συνέπεισεν ἄψαδαι τῆς ἐν Ῥώμῃ πολιτείας. κατελ-
 θὼν ἔν, εὐθὺς τὰς μὲν αὐτὸς ἐκλήατο θουμασὰς καὶ
 Φίλας διὰ τῶν συνηγοριῶν· πολλὴν τε τῶ Οὐαλερίε τι-
 μὴν καὶ δύναμιν αὐτῶ προστιθέντος, χιλιαρχίας ἔτυ-
 χε πρῶτον, εἶτα ἐταμίευσεν. ἐν τότε δὲ λαμπρὸς ὢν
 ἦδη καὶ περιφανῆς, αὐτῶ τῶ Οὐαλερίῳ περὶ⁴ τὰς με-
 γίστας συνεξέδραμεν ἀρχὰς, ὑπατὸς τε μετ' ἐπειὺς καὶ
 πάλιν

¹ B. 3. Βαλέριος.

² V. πυνθανοειναιον.

³ Tunica brevis, brachia & manus nequaquam integens, sed ad humeris definens: cf. Gell. l. 7. c. 12. Xyl.

⁴ B. mavult παρὰ; R. autem ἐπὶ αὐτὸ πρὸς.

πάλιν τιμητῆς γενόμενος. τῶν δὲ πρεσβυτέρων πολι-
τῶν Μαξίμω Φαβίω προσέειπεν ἑαυτὸν, ἐνδοξοτάτῳ
μὲν ὄντι καὶ μεγίστην ἔχοντι δύναμιν, μᾶλλον δὲ τὸν τρό-
πον αὐτῶ καὶ τὸν βίον, ὡς κάλλιστα παραδείγματα,
προθέμενος. διὸ καὶ Σκιπίωνι τῷ μεγάλῳ, νέῳ μὲν
ὄντι τότε, πρὸς δὲ τὴν Φαβίαν δύναμιν ἀνταίρουσι καὶ
Φθονεῖσθαι ¹ δοκῆντι, παρ' ἑδὲν ἐποίησατο γενέσθαι διά-
φορος. ἀλλὰ καὶ ταμίαι αὐτῶ πρὸς τὸν ἐν Λιβύῃ πό-
λεμον συνεπεμφθεῖς, ὡς ἑώρα τῇ συνήθει πολυτελείᾳ
χρῶμενον τὸν ἄνδρα, καὶ καταχορηγῆναι τοῖς στρατεύ-
μασιν ἀφειδῶς τῶν χρημάτων, ἐπαρρησιάζετο πρὸς αὐ-
τὸν, ἔ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον εἶναι Φάμενος ², ἀλλ'
ὅτι διαφθείρει τὴν πάτριον εὐτέλειαν, τῶν στρατιωτῶν ἐφ'
ἡδονᾶς καὶ τρυφᾶς τῶ περιόντι τῆς χρείας τρεπομένων.
εἰπόντος δὲ τῷ Σκιπίωνος, ὡς ἑδὲν δέοιτο ταμίαι λίαν
ἀκριβῆς, πλησίσιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμενος, πρά-
ξεαν γὰρ, ἔ χρημάτων, τῇ πόλει λόγον ὀφείλειν ³,
ἀπῆλθεν ὁ Κάτων ἐν Σικελίας, καὶ μετὰ τῷ Φαβίᾳ
καταβοῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ Φθοράν τε ⁴ χρημάτων ἀμυ-
θῆτων ὑπὸ τῷ Σκιπίωνος, καὶ διατριβᾶς αὐτῶ μερικιῶ-
δεις ἐν παλαίστραις καὶ θεάτροις, ὥσπερ ἔ στρατηγῆντος,
ἀλλὰ πανηγυρίζοντος, ἐξείργασατο πεμφθῆναι δημάρχους
ἐπ' αὐτὸν, ἄξοντας εἰς Ῥώμην, ἄνπερ ἀληθεῖς αἱ κατη-
γορίαι φανῶσιν. ὁ μὲν ἔν Σκιπίων ἐν τῇ παρασκευῇ
τῷ πολέμῳ τὴν νίκην ἐπιδειξάμενος, καὶ φανεῖς ἡδὺς
μὲν ἐπὶ χολῆς συνεῖναι φίλοις, ἑδαμῶ δὲ τῷ Φιλανθρώ-
πῳ τῆς δαπάνης ⁵ εἰς τὰ σκεδαῖα καὶ μεγάλα ῥάθυμος,
ἐξέπλευσεν ἐπὶ τὸν πόλεμον.

Bb 3

IV.

- ¹ R. *supr.* φθονεῖν, *invidere Fabio.*
² V. φάσκων. Id. *lin. seq.* pro ἐφ' dat *eis.*
³ B. 3. Junt. Ald. ὀφείλα. Steph. ὀφείλαν.
⁴ Ita R. *dedit cum Anon. & Mureti. annot.* Vulgo *Φοράν*
^{7e.} *Barbarus vertit: inconsulte effundere.*
⁵ Teste H. Steph. *etiam legitur διαίτης.* Sic & V. — *Prae-*
fert

IV. Τῷ δὲ Κάτωνα πολλή μὲν ἀπὸ τῆς λόγου δύναμις ἠΐξετο, καὶ Ῥωμαῖον αὐτὸν οἱ πολλοὶ Δημοθέην προσηγόρευον, ὁ δὲ βίος μᾶλλον ὀνομαστός ἦν αὐτῷ καὶ περιβόητος. ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λέγειν δεινότης πρέκειτο τοῖς νέοις ἀγώνισμα κοινὸν ἤδη καὶ περισπάδας. ὁ δὲ τὴν πάτριον αὐτεργίαν ὑπομένων, καὶ δεῖπνον ἀΦελές ¹, καὶ ἄριστον ἄπυρον, καὶ λιτὴν ἐδίητα, καὶ δημοτικὴν ἀσπαζόμενος οἴησιν, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν περιττῶν μᾶλλον, ἢ τὸ κελῆσθαι, θαυμάζων, σπάνιος ἦν, ἤδη τότε τῆς πολιτείας τὸ καθαρὸν ὑπὸ μεγέθους ἔφυλατῆσθαι, ἀλλὰ τῷ κρατεῖν πραγμάτων πολλῶν καὶ ἀνθρώπων, πρὸς πολλὰ μινυμένης ἔθης, καὶ βίων παραδείγματα πανδοκίμων ὑποδεχομένης· εἰότης ἔν ἐθαύμαζον τὸν Κάτωνα, τὰς μὲν ἄλλας ὑπὸ τῶν πόνων θραυομένους, καὶ μαλασσομένους ὑπὸ ² τῶν ἡδονῶν ὀρωντες, ἐκείνους δὲ ὑπ' ἀμφοῖν ἀήτητον, ἔ μόνου ἕως ἐτι νέος καὶ Φιλότιμος ἦν, ἀλλὰ καὶ γέροντα καὶ πολιὸν ³ ἤδη, μεθ' ὑπατείας καὶ θριάμβου, ὡσπερ ἀθλητὴν νικηφόρον, ἐγκαρτερῆντα τῇ τάξει τῆς ἀσκήσεως, καὶ διαμαλίζοντα μέχρι τῆς τελευτῆς. ἐδίητα μὲν γὰρ ἐδέπαστε Φησὶ Φορέσαι πολυτελεσέραν ἑκατὸν ⁴ δραχμῶν πειῖν δὲ καὶ στρατηγῶν καὶ ὑπατεῶν τὸν αὐτὸν οἴνου τοῖς ἐργάταις· ὄψον δὲ παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ δεῖπνον ἐξ ἀγορᾶς, ἀσσαρίων τριάκοντα· καὶ τῆτο διὰ τὴν πόλιν,

fert hanc lectionem R. — posse tamen *δαπάνης* excusari addens, si accipiatur pro sumtu, qui fit in victum & cultum.

1 H, Steph. mavult *εὐτελές*, quod legit in vet. cod. Sic & V.

2 Post *μαλασσομένους* vulgo comma datur, sequente *καὶ*. Delectandum hoc censuit Br. & deleuit R. nec agnoscit Barbarus.

3 *καὶ πολιὸν* non exhibet B. 3. — Junt. sic dat: *γέροντα πολὺν ἤδη*.

4 R. quaerit: num *ἔ*, id est *πέντε* aut *εἴκοσι*? — Centum drachmae efficiunt apud nos 12 Rthlr. 12 ggr.

λιν, ὅπως ἰχύοι τὸ σῶμα πρὸς τὰς στρατείας. ἐπίβλη-
μα δὲ τῶν ποικίλων Βαβυλάνιον ἐν κληρονομίας κήσά-
μενος, εὐθύς ἀποδόθαι. τῶν δ' ἐπαύλεων αὐτῆ μηδε-
μίαν εἶναι κενονιαμένην. ἐδένα δὲ πώποτε πριάθαι δᾶ-
λον ὑπὲρ τὰς χιλίας δραχμᾶς καὶ πεντακοσίας, ὡς ἂν
ἔ τρυφερῶν, ἐδ' ἠραίων, ἀλλ' ἐργατιῶν καὶ σερεῶν,
οἷον ἵπποκόμων καὶ βοηλατῶν, δεόμενος. καὶ τέττες
πρεσβυτέρους γενομένους ἕετο δεῖν ἀποδίδοθαι, καὶ μὴ
βόσκειν ἀχρήστους. ὅλως δὲ μηδὲν εὖνον εἶναι τῶν πε-
ριτῶν, ἀλλ' ἔ τις ἔ δεῖται, καὶ ἄσσαρίς πιπράσθη-
ται, πολλῆ νομίζειν. κῆσθαι δὲ τὰ σπειρόμενα καὶ νε-
μόμενα μᾶλλον, ἢ τὰ φαινόμενα καὶ σαιρόμενα ¹.

V. Ταῦτα δ' οἱ μὲν εἰς σμικρολογίαν ἐτίθεντο τῆ
ἀνδρὸς, οἱ δ' ὡς ἐπὶ διορθώσει καὶ σωφρονισμῶ τῶν ἄλ-
λων ἐνδοτέρω συσέλλουτος ἑαυτὸν, ἀπεδέχουτο. πλήν
τὸ τοῖς οἰκέταις ὡς ὑποζυγίοις ἀποχρησάμενον, ἐπὶ γή-
ρας ἐλαύνειν καὶ πιπράσκειν, ἀτενεῖς ² ἄγαν ἠθους ἐγὼ
τίθεμαι, καὶ μηδὲν ἀνθρώπῳ πρὸς ἀνδραπὸν οἰόμενος
κοινώνημα τῆς χρείας πλέον ὑπάρχειν. καίτοι τὴν
χρησότητα τῆς δικαιοσύνης πλατύτερον τόπον ὀρᾶμεν
ἐπιλαμβάνεσαν. νόμῳ μὲν γὰρ καὶ τῶ δικαίῳ πρὸς
ἀνδράπῳ μόνον χρῆσθαι πεφύκαμεν. πρὸς εὐεργεσίας
δὲ καὶ χάριτας ἔσιν ὅτε καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων ζώων,
ὡσπερ ⁶ ἐν πηγῆς πλεσίας, ἀπορρεῖ τῆς ἡμερότητος.

B b 4

καὶ

¹ R. subaudiendum monet κηπάρια, was mit der Gieskanne besprenget, und mit der Harke überstrichen werden muss; item οἰκίδια, aedes nitidas, quas arena, aut scobe alni (mit espenen Sägespänen) perspergi, & scopis, aut linteis nudis everri necesse sit.

² Sic R. cum Junt. Ald. & B. 3. dedit. H. Steph. primus invexit ἀγενεῖς, quod infecutae vulgares servarunt. Si mutandum quid sit, susp. Br. ἀπηνεῖς, Barbarus vertit: *rigidum*. Schirach autem: unedle Gesinnung.

³ Vulgo ante h. v. datur comma, & post eam γὰρ. Uti nunc legitur, debemus Reiskio. Idem monet, post ζώων subintel-

καὶ γὰρ ἵππων ἀπειρηκότων ὑπὸ πάντων ¹ τροφαί, καὶ
 κυνῶν ἔστυλακίαι ² μόνου, ἀλλὰ καὶ γηρωκομαὶ τῶ
 χρηστῶ προσήκασιν. ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων δῆμος οἰοδο-
 μῶν τὸν Ἐκατόμπεδον, ὅσας κατενόησεν ἡμίονους μά-
 λιςα τοῖς πόνοις ἐγκαρτερέσας, ἀπέλυσεν ἐλευθέρας νέ-
 μεθαι καὶ ἀφέτας. ὧν ³ μίαν Φασί καταβαίνουσαν ἀφ'
 ἑαυτῆς πρὸς τὰ ἔργα, τοῖς ἀνάγκαι τὰς ἀμάξας ὑπο-
 ζυγίοις εἰς ἀκρόπολιν συμπαρατρέχειν καὶ προηγείσθαι,
 καθάπερ ἐγκελευομένην καὶ συνεξορμῶσαν· ἦν καὶ τρέ-
 φεσθαι δημοσίᾳ μέχρι τελευτῆς ἐψηφίσαντο. τῶν δὲ
 Κίμωνος ἵππων; αἷς ⁴ Ὀλύμπια τρεῖς ἐνίκησε, καὶ τα-
 Φαί πλησίον εἰσὶ τῶν ἐκείνης μνημάτων. κύνας δὲ συν-
 τρώφας γενομένους καὶ συνήθεις ἄλλοι τε πολλοί, καὶ
 Ἐάνθιππος ὁ παλαιὸς τὸν εἰς Σαλαμίνα τῇ τριήρει πα-
 ρανηξάμενον, ὅτε τὴν πόλιν ὁ δῆμος ἐξέλιπεν, ἐπὶ τῆς
 ἀκρας ἐκήδευσεν, ἦν Κυνὸς σῆμα μέχρι νῦν καλεῖσιν.
 ἔστυλα γὰρ, ὡς ὑποδήμασιν, ἢ σκεύεσι, τοῖς ψυχῆν ⁵ ἔχου-
 σι χρησέον, κοπέλια καὶ κατατριβένλια ταῖς ὑπηρεσίαις
 ἀπορρίπτοντας, ἀλλ' εἰ διὰ μηδὲν ἄλλο, μελέτης ἕνεκα
 τῶ Φιλανθρώπων, προεδιέον ἑαυτὸν ἐν τέτοις πρῶτον εἶ-
 ναι καὶ μελίχον. ἐγὼ μὲν ἐν ἰδὲ βῆν ἂν ἐργάτην διὰ
 γῆρας ἀποδοίμην, μὴ τι γε ⁶ πρεσβύτερον ἀνθρώπων,
 ἐν χώρας συντρόφας καὶ διαίτης συνήθους, ὥσπερ ἐν πα-
 τριδος

intelligendum ἢ χρηστότης. *Benignitas effluit ex humanitate, velut e fonte quodam ubere, ad benefaciendum & ad gratias referendum ipsis adeo brutis bestiis.*

¹ Teste H. Steph. etiam legitur ὑπὸ χρόνος, quod ipse praeferret, utpote conveniens cum voce γηρωκ.

² R. ita dedit hanc vocem, jam probante H. Steph. pro vulg. στυλακίαι.

³ Hanc lectionem dedit H. Steph. pro voce ἀφεθειῶν, quae est in B. 3. Junt. & Ald.

⁴ V. οἷς.

⁵ Sic legi voluit Br. & dedit R. cum Anon. et Muretī annot. pro vulg. τὴν ψυχὴν.

⁶ B. 3. μήτοιγε.

τρίδος μεθιστάμενον ἀντὶ κερμάτων μικρῶν, ἀχρηστὸν γε τοῖς ἀνεκτέτοις, ὡσπερ τοῖς πιπράσκεισι, γεγεννημένον ¹. ὁ δὲ Κάτων, ὡσπερ νεανιεύόμενος ἐπὶ τέτοις, καὶ τὸν ἵππον, ᾧ πρὸς ² τὰς στρατείας ὑπατεύων ἐχρήτο, Φησὶν ἐν Ἰβηρίᾳ καταλιπεῖν, ἵνα μη τῇ πόλει τὸ ναῦλον αὐτῷ λογίσθῃται. ταῦτα μὲν ἔν, εἴτε μεγαλοψυχίας, εἴτε μικρολογίας δετέον, ἕξει τῷ κείνῳ χρῆσθαι λογισμῷ.

VI. Τῆς δ' ἄλλης ἐγγρατείας ὑπερφυῶς Σαυματοῦς ὁ ἀνὴρ, ὅτι στρατηγῶν ³ ἐλάμβανεν ἑαυτῷ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἔ πλέον εἰς τὸν μῆνα πυρῶν, ἢ τρεῖς Ἀττικὰς μεδίμνους, εἰς δὲ τὴν ἡμέραν, κριδῶν τοῖς ὑποζυγίοις ἑλαττον τριῶν ἡμιμεδίμνων. ἐπαρχίαν δὲ λαβὰν Σαρδόνια, τῶν πρὸ αὐτῷ στρατηγῶν εἰσφόρων χρῆσθαι σκηνώμασι δημοσίοις καὶ κλίμασι καὶ ἱματίοις, πολλῇ τε θεραπείᾳ καὶ Φίλων πλήθει, καὶ περὶ δεῖπνα καὶ ⁴ δαπάναις, καὶ παρασκευαῖς βαρυνόντων, ἐκεῖνος ἄπιστον ἐποίησε τὴν διαφορὰν τῆς εὐτελείας. δαπάνης μὲν γὰρ εἰς ἄδεν ἕδεμιᾶς προσεδέηθη δημοσίας. ἐπεφοῖτα δὲ ταῖς πόλεσιν, αὐτὸς μὲν ἀνευ ζεύγους πορευόμενος, εἰς δ' ἠκολάθει δημόσιος, ἐδήματα καὶ σπονδειῶν αὐτῷ πρὸς ἱερουργίαν κομίζων. ἐν δὲ τέτοις ἕτως εὐκολος καὶ ἀφελὴς τοῖς ὑπὸ χεῖρα φαινόμενος, αὐτῷ

Bb 5

ἀντα-

¹ Ita ex Junt. & Ald. dedit R. pro vulg. γενησόμενον, quod habet Stephanus, ipse monens, in ant. edd. legi γεγεννημένον. Eodem tendit vitiosum B. 3. γεγεννημένοις.

² V. παρὰ.

³ B. 3. οἶον ὅτι, quod probat Br. -- V. geminam dat lectionem οἶον ὅτι cum B. 3. & ὄσεις, quam nec contemnendam censet R. Hic idem suspicatur, nomen provinciae, quam Cato pro praetore aut pro consule (ita vocem στρατηγῶν explicat) administravit, hoc loco deesse.

⁴ Br. hanc particulam eiciendam censet. R. autem h. l. deesse videtur πορείας, forte quoque addendum ταῖς, ut sit, καὶ ταῖς περὶ δεῖπνα καὶ πορείας (vel ἐξόδους) δαπάναις.

ἀνταπεδίδα τὴν σεμνότητα καὶ τὸ βάρος, ἀπαραίτητος ὢν, ἐν τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας προστάγμασιν ὀρθίος καὶ αἰδένατος· ὥστε μηδέποτε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκείνοις μήτε Φοβερωτέραν, μήτε προσφιλεσέραν γενέσθαι.

VII. Τοιαύτην δὲ τινα φαίνεται καὶ ὁ λόγος τῷ ἀνδρὶ ἰδέαν¹ ἔχειν· εὐχαρις γὰρ ἄμα καὶ δεινὸς ἦν, ἡδὺς καὶ καταπληρητικὸς, Φιλοσιώμων καὶ αὐστηρὸς, ἀποφθεγματικὸς καὶ ἀγωνιστικὸς². ὥσπερ ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτην Φησὶν ἐξῶθεν ἰδιώτην καὶ σκτυρικὸν καὶ ὑβριστὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι Φαινόμενον, ἐνδοθεν δὲ³ σπαθῆς καὶ πραγμάτων μεσὸν εἶναι, δάκρυα κινέων τοῖς ἀκρωμένοις, καὶ τὴν καρδίαν ερεφόνων. ὅθεν ἐν οἴδα, τί⁴ πεπόνθασιν οἱ τῷ Λυσίᾳ λόγῳ μάλιστα φάμενοι προσεοίμενοι τὸν Κάτωνος. ἔ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἷς μᾶλλον ἰδέας λόγων Ῥωμαίων⁵ αἰδάνεσθαι προσήκει, διακρινέσθαι· ἡμεῖς δὲ τῶν ἀπομνημονευομένων βραχέα γράψομεν, οἱ τῷ λόγῳ πολὺ μᾶλλον, ἢ τῷ προσώπῳ, καθάπερ ἐνίοι νομίζουσι, τῶν ἀνθρώπων φάμεν ἐμφαίνεσθαι τὸ ἦθος.

VIII. Μέλλων ποτὲ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ὠρμημένον⁶ ἀκαίρως ἐπὶ σιτομετρίας καὶ διανομᾶς ἀποτρέπειν, ἤρξατο τῶν λόγων ἔτως· Χαλεπὸν μὲν ἐστίν, ὡ πολίται, πρὸς γαστέρα λέγειν ὅσα ἐν ἔχουσιν. κατηγορῶν δὲ τῆς πολυτελείας⁷, ἔφη, χαλεπὸν εἶναι σωθῆναι
πό-

1 V. ἰδίαν.

2 deest καὶ ἀγων. B. 3. & Junt. Utrique etiam est lectio τὸν Σωκράτην pro mox seq. τὸν Σωκράτην.

3 abest haec partic. a B. 3. item Junt.

4 V. οἶδ' ὅτι πεπ. Pro seq. φάμενοι Junt. φαινόμενοι.

5 B. 3. ῥητορικῶν; item Junt.

6 Junt. Ald. ὠρμημένον.

7 Hanc vocem dedit H. Steph. pro πολυτελείας, quam priores edd. dederant, nec non B. 3. exhibet.

πόλιν, ἐν ἣ πωλεῖται πλείονος ἰχθύς, ἢ βᾶς. εἰμέναι δ' ἔφη προβάτοις τὰς Ῥωμαίους ὡς γὰρ ἐπεῖνα καθ' ἕνασα μὲν ἐ πείθεται, σύμπαντα δ' ἔπεται μετ' ἀλλήλων τοῖς ἀγασιν, ἔτω καὶ ὑμεῖς, εἶπεν, οἷς ἐν ἂν ἀξιώσασατε ¹ συμβάλοις χρήσασθαι κατ' ἰδίαν, ὑπὸ τέτων, εἰς ἐν συνελθόντες, ἀγεθε. περὶ δὲ τῆς γυναικοκρατίας διαλεγόμενος. Πάσιες, εἶπεν, ἀνδρωποι τῶν γυναικῶν ἀρχασιν, ἡμεῖς δὲ πάντων ἀνδρώπων. ἡμῶν δ' αἱ γυναῖκες. τῆτο μὲν ἐν ἐσιν ἐν τῶν Θεμισουλέας μετενηνεγμένον ἀποφθεγμάτων. ἐκεῖνος γὰρ, ἐπιτάττοντος αὐτῷ πολλὰ τῆ υἱᾶ διὰ τῆς μητρὸς. Ὡ γύναι, εἶπεν, Ἀθηναῖοι μὲν ἀρχασιν τῶν Ἑλλήνων. ἐγὼ δ' Ἀθηναίων. ἐμᾶ δὲ σύ. σᾶ δὲ ὁ υἱός. ὡσε Φειδέδω τῆς ἐξασίας, δι' ἣν ἀνόητος ἂν, πλείστον Ἑλλήνων δύναται. τὸν δὲ δῆμον ὁ Κάτων ἔφη τῶν Ῥωμαίων, ἐ μόνον ταῖς πορφύραις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι, τὰς τιμὰς ἐπιγράφειν ². Ὡς γὰρ οἱ βαφεῖς, ἔφη, ταύτην μάλισα βᾶπασιν, ἣ χαίροντας ὀρῶσιν. ἔτως οἱ νέοι ταῦτα μαυθάνασιν καὶ ζῆλῶσιν, οἷς ἂν ὁ παρ' ὑμῶν ἔπαινος ³ ἔπηται. παρεκάλει δ' αὐτὰς, εἰ μὲν ⁴ ἀρετῇ καὶ σωφροσύνη γεγόνασιν μεγάλοι, μὴ μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ χεῖρον. εἰ δ' ἀκрасία καὶ κακία, μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ βέλτιον. ἰκανῶς γὰρ ἤδη μεγάλας ἀπ' ἐκεῖ-

¹ Junt. Ald. ἀξιώσασατε.

² R. hanc dictionem ita explicat: in Werth und Ansehen bringen, seinen Werth ansetzen. Dann gleichwie die Schönfärber ihren Zeugen am liebsten die Couleur geben, die jedesmal Mode ist, so legen auch die jungen Römer sich insonderheit auf solche Dinge, wovon sie wissen, dass sie belohnt werden. Ad seq. ταύτην subintelligendum monet τὴν βαφήν. Melius sane, quam Schirach, qui ita vertit: wie die Färber denjenigen Purpur am meisten färbten, der die meisten Liebhaber fände. —

³ deest haec vox Juntinae.

⁴ V. μηδέν.

ἐκείνων γεγονέναι. τὰς δὲ πολλὰς ἰ ἄρχειν σπαράσσου-
 τας, ἔφη, καθάπερ ἀγνοῦντας τὴν ὁδὸν, αἰεὶ μετὰ βαβ-
 δόχων ζητεῖν πορεύεσθαι, μὴ πλανηθῶσιν. ἐπετίμα δὲ
 καὶ τοῖς πολίταις τὰς αὐτὰς αἰρεμένοις πολλὰς ἰ ἄρχου-
 τας. Δόξετε γὰρ, ἔφη, ἢ μὴ πολλὰ τὸ ἄρχειν ἀξιον,
 ἢ μὴ πολλὰς τὰς ἄρχειν ² ἀξίως ἡγεῖσθαι. περὶ δὲ τῶν
 ἐχθρῶν τινος αἰχρῶς καὶ ἀδόξως βίβη δοκῶντος. Ἡ
 τότε μήτηρ, ἔφη, πατέρα, ἐκ εὐχῆν, ἡγεῖται τὸ τῆ-
 του ὑπὲρ γῆς ἀπολιπεῖν. τὸν δὲ πεπρακίота τὰς πα-
 τρώεας ἀγρὰς παραλίς ὄντας ἐπιδεικνύμενος ³, προσ-
 ποιεῖτο θαυμάζειν, ὡς ἰχυρότερον τῆς θαλάσσης. ἃ
 γὰρ ἐκείνη μόλις ἐκλυζεν, ἕτος, ἔφη, βάθως καταπέ-
 πωκεν. ἐπεὶ δ', Εὐμενῆς τῆ βασιλέως ἐπιδημήσαντος εἰς
 Ἰώρην, ἢ τε σύγγλητος ὑπερφυῶς ἀπεδέξατο ⁴, καὶ
 τῶν

1 Hanc lectionem R. restituit ex Junt. Ald. B. 3. & Mure-
 ti annot. interpretibus confirmatam, ipsoque a Steph. memora-
 tam, qui dedit πολλὰς.

2 Junt. & Ald. cum B 3. πολλὰς τὰς ἄρχων. V. πολλὰς τὸ
 ἄρχων. Anon. πολλὰς (sc. πολλὰς τὰς ἄρχων). Xyl. vo-
 luit πολλὰς pro πολλὰ. Br. maluit πολλὰς τὰ ἄρχων. R. e
 lectione Junt. & Ald. colligit, fuisse in libris Plut. nonnullis
 olim ἢ μὴ πολλὰ (sc. ἀξίως) τὰς ἄρχων ἀξιῶντας ἡγεῖσθαι, vi-
 demini aut ipsos honores in rebus contemnendis habere, aut
 existimare magni non esse faciendos eorum candidatos. Vul-
 gatam idem ita emendandam censet: ἢ μὴ πολλὰ ἀξιον ἡγεῖσθαι
 τὸ ἄρχων, ἢ μὴ πολλὰς ἔχων τὰς ἄρχων (vel τὰς τὰ ἄρχων)
 ἀξίως.

3 R. susp. ἐπιδεικνύμενον, in accus. de eo gloriantem, in
 eoque se jactantem, quod villas paternas maritimas vendidif-
 set. Addit: „si Plutarch. dicere vo uisset, Catonem, mon-
 strandi ergo, digitum intendisse in eum, qui bona paterna ven-
 didisset, non usurpasset verbum ἐπιδεικνύσθαι, quod est semet-
 ipsum ostentare, sed δεικνύς simplex, & in activo: πεπρακί-
 οτα ἐπιδεικνύμενον idem est, atque ἐπιδεικνύμενον ἐπὶ τῷ πεπρα-
 κέναι. Accedit, quod statim subjicit Plutarchus, Catonem si-
 mulasse admirationem erga istum hominem, qui ideo se jacta-
 bat, quo aliis admirationem sui injiceret.

4 B. 3. ὑπεδέξατο.

τῶν πρώτων ὀμίλια καὶ σπαρδὴ περὶ αὐτὸν ἐγένετο, δῆ-
 λος ἦν ὁ Κάτων ὑφορῶμενος καὶ [Φυλατ]όμενος αὐτόν.
 εἰπόντος δὲ τινος· Ἀλλὰ μὴν χρηστός ἐστὶ καὶ Φιλορῶ-
 μαιος· Ἔσω, εἶπεν, ἀλλὰ φύσει τῆτο τὸ ζῶον, ὁ βα-
 σιλεὺς, σαρκοφάγον ἐστίν. ἐδένα ¹ δὲ τῶν εὐδαιμονι-
 ζομένων βασιλέων ἄξιον εἶναι παραβάλλειν πρὸς Ἑπα-
 μινώνδαν, ἢ Περικλέα, ἢ Θεμισοκλέα, ἢ Μάνιον ² Κέ-
 ριον, ἢ Ἀμιλκίαν, τὸν ἐπικληθέντα Βάρκιαν. αὐτῶ δ'
 ἔλεγε τὰς ἐχθρὰς Φθονεῖν, ὅτι κατ' ἡμέραν νυκτὸς ἀνί-
 σαται, καὶ τῶν ἰδίων ἀμελῶν, τοῖς δημοσίοις χολάζει.
 βέλεθαι δ' ἔλεγε μᾶλλον εὖ πράξας ³ ἀποσερηθῆναι
 χάριν, ἢ κακῶς, μὴ τυχεῖν κολάσεως. καὶ συγγνώμην
 ἐφθι δίδοναι πᾶσι τοῖς ἀμαρτάνεσι, πλήν αὐτῆ.

IX. Τῶν δὲ ⁴ Ῥωμαίων εἰς Βιθυνίαν τρεῖς ἐλο-
 μένων πρέσβεις, ἧν ὁ μὲν ποδαγρικὸς ἦν, ὁ δὲ τὴν κε-
 φαλήν ἐξ ἀνατρήσεως καὶ περιποπῆς κολλην εἶχεν, ὁ
 δὲ τρίτος ἐδόκει μαρὸς εἶναι· καταγελῶν ὁ Κάτων,
 ἔλεγε ⁵ πρεσβεῖαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποσελέσθαι ⁶, μῆτε
 πόδας, μῆτε κεφαλὴν, μῆτε καρδίαν, ἔχουσαν. ὑπὲρ
 δὲ τῶν ἐξ Ἀχαΐας Φυγάδων ἐντευχθεῖς διὰ Πολύβιον
 ἐπὶ Σικυρίωνος, ὡς πολλὰς ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγος ἐγί-
 νετο,

¹ R. *insp.* ἐδένα δ' οἶμαι τῶν — nisi si tacite velis εἶπεν ο
 praemissis repetere.

² Ita B. 3. V. Anon. Vulgo Μάρκον.

³ R. *monet*, novo more Plutarchum h. l. dixisse εὖ πράξας
 & κακῶς, non pro, *rebus secundis & adversis usus*, quomodo
 vulgo usurpantur istae dictiones, sed pro καλὰ καὶ ἀγαθὰ δια-
 πραζόμενος, & contra, γὰ κακὰ καὶ βλαβερά.

⁴ B. 3. Junt. τῶν γε.

⁵ B. 3. Junt. Ald. εἶπε.

⁶ Br. *annotat*, Ald. & Flor. exhibere ἀποσελέσθαι, unde
insp. ἀποσελεῖσθαι. R. ad haec observat, in Ald. legi ἀποσελε-
 σθαι, quod vitiose datum sit pro ἀποσελέσθαι. Equidem etiam
 in Junt. eandem vocem ἀποσελέσθαι lego. Ad seq. μῆτε πεί-
 δας, teste H. Steph. quidam cod. addunt μῆτε χεῖρας.

νετο, τῶν μὲν διδόντων κάθοδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισα-
 μένων, ἀνασὰς ὁ Κάτων· Ὡσπερ ἐκ ἔχοντες, εἶπεν,
 ὁ πρᾶτ' ἔλαμεν ¹, καθήμεθα τὴν ἡμέραν ὅλην περὶ γερον-
 τίων Γραικῶν ζητῶντες, πότερον ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῖν, ἢ
 τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ νεκροφόρων, ἐκκομιδῶσι. Ψηφιδείσης
 δὲ τῆς καθόδε τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ
 τὸν Πολύβιον διαλιπόντες, αὐτοῖς ἐπεχείρουν εἰς τὴν
 σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως ἄς πρότερον εἶχον ἐν Ἀχαΐᾳ
 τιμὰς οἱ Φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τῷ Κάτωνος ἀπε-
 πειρῶντο τῆς γνώμης. ὁ δὲ μειδιάσας ἔφη, τὸν Πολύ-
 βιον, ὡσπερ τὸν Ὀδυσσεά ², βάλῃσαι πάλιν εἰς τὸ
 τῷ Κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πῖλον ἐκεῖ καὶ
 τὴν ζώνην ἐπιλεησμένον. τὰς δὲ Φρονίμους ἔλεγε μάλ-
 λαν ὑπὸ τῶν ἀφρόνων, ἢ τὰς ἀφρονὰς ὑπὸ τῶν Φρονί-
 μων ἀφελείδαι. τέρας μὲν γὰρ φυλάττεται τὰς ἐκεί-
 νων ἀμαρτίας, ἐκείνας δὲ τὰς τέτων μὴ μιμεῖσθαι κατορ-
 θώσεις. τῶν δὲ νέων ἔφη χαίρειν τοῖς ἐρυθρίωσι μάλ-
 λον, ἢ τοῖς ὠχρεῶσι. στρατιώται δὲ μὴ δεῖσθαι, τὰς μὲν
 χεῖρας ἐν τῷ βαδίζειν, τὰς δὲ πόδας ἐν τῷ μάχεσθαι
 κινῶν-

¹ Hoc verbum ita scribi voluit H. Steph. vel πρᾶτ' ἔλαμεν. Vulgo πρᾶτ' ἔλαμεν. Antecedens εἶπεν omittunt Junt, Ald. & B. 3.

² Dacer. conjicit ἐχ ὡσπερ, quia Ulysses noluerit antrum rursus subire. Eum sequuntur Kind & Schirach. R. ad h. l. haec habet: „Curiam Cato cum antro Cyclopi, & senatum Romanum cum Polyphemo comparabat; sed bene habet. Ultra propositum auctoris extendenda non est comparatio Polybii cum Ulysse. Nonnisi haec duo secum comparantur, quatenus Ulysses in antrum Polyphemi ingressus est, Polybius in curiam Romanam. Semel facta res solummodo menti est subjicienda, non iterata. Alter enim semel solummodo ausus est, alter etiam iterum. In hoc differunt; neque ideo possunt inter se conferri. Dacierii conjecturam si sequaris, existat absurdissima sententia ista: Polybium, qui nolit iterum in curiam Romanam ingredi, sapientiozem esse Ulysse, auso in antrum Cyclopi bis intrare.“

κινῆντος, μείζον δὲ βέγγχοντος, ἢ ἀλαλάζοντος. τὸν δὲ ὑπέρπαχυν κακίζων. Πῆ δ' ἄν, ἔφη, σῶμα τοιῶτον τῇ πόλει γένοιτο χρήσιμον, ἔ τὸ μεταξύ λαιμῆ καὶ βεβώνων πᾶν ὑπὸ τῆς γαστρὸς κατέχεται; τῶν δὲ Φιληδόνων τινὰ βελόμενον αὐτῷ συνεῖναι παραιτέμενος, ἔφη μὴ δύνασθαι ζῆν μετ' ἀνθρώπῃ τῆς καρδίας τὴν ὑπερώων εὐαῖσθητοτέραν ἔχοντος. τῆ δ' ἑρῶντος ἔλεγε τὴν ψυχὴν ἐν ἄλλοτρίῳ σώματι ζῆν. μεταμεληθῆναι δ' αὐτὸς ἐν παντὶ τῷ βίῳ τρεῖς μεταμελείας· μίαν μὲν, ἐπὶ τῷ γυναικί πισεῦσαι ¹ λόγον ἀπόρρητον· ἐτέραν δὲ, πλεύσας, ἔπα δυνατὸν ἦν πεζεῦσαι· τὴν δὲ τρίτην, ὅτι μίαν ἡμέραν ἀδιάθετος ἔμεινεν. πρὸς δὲ πρεσβύτην πονηρευόμενον· Ἄνθρωπε, εἶπε, πολλὰ ἔχονσι τῷ γήρα τὰ αἰχρὰ μὴ προστίθει τὴν ἀπὸ τῆς κακίας αἰχρῶν. πρὸς δὲ δήμαρχον ἐν διαβολῇ μὲν Φαρμακείας γενόμενον, Φαῦλον δὲ νόμον εἰσφέροντα καὶ βιαζόμενον· ὦ μεῖράκιον, εἶπεν, ἐκ οἶδα, πότερον χειρόν ἐσιν, ὃ κίρνης ², πιεῖν, ἢ, ὃ γράφεις κυρῶσαι. βλασφημέμενος δ' ὑπ' ἀνθρώπῃ βεβιωκότος ἀσελγῶς καὶ κακῶς· Ἄνισος, εἶπεν, ἢ πρὸς σέ μοι ³ μάχη ἐσίν. καὶ γὰρ ἀκείεις τὰ κακὰ βραδίως, καὶ λέγεις εὐχερῶς· ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν ἀηδὲς, καὶ ἀκείειν ἀηδὲς ⁴. τὸ μὲν ἐν τῶν ἀπομνημονευμάτων ἦθος ⁵ τοιῶτόν ἐσίν.

X. Ὑπατος δὲ μετὰ Φλάκκῃς Οὐαλερίῃς, τῆ Φίλῃς καὶ συνήθῃς, ἀποδειχθεῖς, ἔλαχε τῶν ἐπαρχιῶν, ἦν τὴν ⁶ ἐντὸς Ἰσπανίαν Ῥωμαῖοι καλῶσιν. ἐνταῦθα δ' αὐτῷ τὰ μὲν κατασφερομένῳ τῶν ἐθνῶν, τὰ δ' οἰκειαμένῳ

¹ Br. voluit πισεύσας, ob inseq. πλεύσας, oblitus autem, ut R. monet, istorum ἐπὶ τῷ in proximo sitorum.

² Anon. κερῆς.

³ Ald. et Junt. με.

⁴ R, susp. καὶ ἀκείειν ἀηδέστερον.

⁵ Anon. εἶδος. V. γένος.

⁶ Articulum τῆν addidit R. de suo.

μένω διὰ λόγων, πολλὴ στρατιὰ τῶν βαρβάρων ἐπέπεσε, καὶ κίνδυνος ἦν αἰχρῶς ἐκβιασθῆναι· διὸ τῶν ἐγγύς Κελτιβήρων ἐπεκαλεῖτο συμμαχίαν. αἰτέντων δ' ἐκείνων τῆς βοήθειας διακόνισια τάλαντα μισθόν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐν ἀναχετὸν ἐποιεῖντο, Ῥωμαῖος βαρβάρους ἐπικέριας μισθὸν ὁμολογῆσαι· ὁ δὲ Κάτων ἐδὲν ἐφη δεινὸν εἶναι· νικῶντας μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἔ παρ' αὐτῶν· ἠτλημένων δὲ μήτε τὰς ἀπαιτημένους ἔσθαι, μήτε τὰς ἀπαιτητέας. ταύτην δὲ τὴν μάχην κατὰ κράτος ἐνίκησε, καὶ τὰλλα προχώρει λαμπρῶς. Πολύβιος μὲν γε Φησί, τῶν ἐν τῷ Βαίτιος ἱ ποταμῷ πόλεων ἡμέρα μὲν τὰ τεῖχη κελεύσαντος αὐτῷ περιαιρεσθῆναι. πάντοτε δ' ἦσαν αὐταὶ γέμασαι μαχίμων ἀνδρῶν. αὐτὸς δὲ Φησὶν ὁ Κάτων πλείονας ἐληφέναι πόλεις, ἢν διήγαγεν ἡμερῶν ἐν Ἰβηρίᾳ. καὶ τὸτο κόμπος ἐκ ἔστιν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς τετρακόντισαι τὰ πλήθος ἦσαν. τοῖς μὲν ἐν στρατιώταις, πολλὰ παρὰ τὴν στρατείαν ὠφεληθεῖσιν, ἔτι καὶ λίτραν ἀργυρίας κατ' ἄνδρα προσδιένειμεν, εἰπὼν, ὡς κρεῖττον ἦν, πολλὰς Ῥωμαίων ἀργύριον, ἢ χρυσίον ἄλλοις², ἔχουσας ἐκ ανελθεῖν. εἰς δ' αὐτὸν ἐκ τῶν ἀλισκομένων ἐδὲν ἐλθεῖν λέγει, πλὴν ὅσα πέπωκεν, ἢ βέβρωκε. καὶ ἐκ αἰτιῶμαι, Φησί, τὰς ὠφελείδας ζητεῖν ἐκ τῶν, ἀλλὰ βέλομαι μᾶλλον περὶ ἀρετῆς τοῖς ἀρίστοις, ἢ περὶ χρημάτων τοῖς πλεσιωτάτοις ἀμιλλᾶσθαι, καὶ τοῖς Φιλαργυρωτάτοις περὶ Φιλαργυρίας. ἔ μόνον δ' αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ αὐτὸν ἐφύλαττε καθαρὰς παντὸς λήμματος. ἦσαν δὲ πέντε θεράποντες ἐπὶ στρατείας σὺν αὐτῷ. τῶν εἰς, ὄνομα Πάκιος³, ἠγόρασε τῶν αἰ-

χμα-

¹ V. Βαίτιος. B. 3, cum Junt. Βασιέ.

² V. B. 3, ἐλίγον. R. ad h. l. ita: ingentes summas argenti, quas Roman deportare nimis operosum esset, solebant in provinciis auro commutare, cujus trajectus esset compendiosior.

³ V. Πάκιος.

χρῆστων τρία παιδάρια. τῷ δὲ Κάτωνος αἰδομένε, πρὶν εἰς ὄψιν ἔλθεῖν, ἀπήγγεατο. τὰς δὲ παῖδας ὁ Κάτων ἀποδόμενος, εἰς τὸ δημόσιον ἀνήνεγκε τὴν τιμὴν.

XI. Ἐτι δ' αὐτῷ διατρίβοντος ἐν Ἰβηρίᾳ, Σικπιῶν ὁ μέγας, ἐχθρὸς ὢν καὶ βελομένος ἐνσηῆναι κατορθῶντι, καὶ τὰς Ἰβηρικὰς πράξεις ὑπολαβεῖν, διεπράξατο τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἀποδειχθῆναι διάδοχος. σπεύσας δ' ὡς ἐνῆν τάχιστα, κατέπαυσε τὴν ἀρχὴν τῷ Κάτωνος. ὁ δὲ λαβὼν σπείρας ὀπλιτῶν πέντε, καὶ πεντακοσίας ἵππεῖς προκομπῆς, κατεσρέψατο μὲν τὸ Λακιτανῶν ¹ ἔθνος, ἐξακοσίας δὲ τῶν ἠτομοληκῶν κομισάμενος ἀπέκλειεν. ἐφ' οἷς χετλιάζοντα τὸν Σικπιῶνα κατειρωνευόμενος ², ἔτως ἔφη τὴν Ῥώμην ἔσεσθαι μεγίστην, τῶν μὲν ἐνδόξων καὶ μεγάλων τὰ τῆς ἀρετῆς πρωτεῖα μὴ μεδιέντων τοῖς ἀσημοτέροις, τῶν δ' ὡσπερ αὐτός ἐστι, δημοτικῶν, ἀμιλλωμένων ἀρετῇ πρὸς τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ προήκουσας. ἔμην ἀλλὰ τῆς συγκλήτε ³ ψηφισαμένης, μηδὲν ἀλλάττειν, μηδὲ κινεῖν, τῶν διωκημένων ὑπὸ τῷ Κάτωνος, ἢ μὲν ἀρχὴ σὺ Σικπιῶνι, τῆς αὐτῷ μᾶλλον, ἢ τῆς Κάτωνος, ἀφελῆσα δόξης, ἐν ἀπραξίᾳ καὶ χολῇ μάτην διήλθεν. ὁ δὲ Κάτων θριαμβεύσας, ἐχ, ὡσπερ οἱ πλείοι τῶν μὴ πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ πρὸς δόξαν ἀμιλλωμένων, ὅταν εἰς τὰς ἀπρας τιμὰς ἐξίκωνται, καὶ τύχασιν ὑπατείας καὶ θριάμβων, ἤδη τὸ λοιπὸν εἰς ἡδονὴν καὶ χολὴν συσκευασάμενοι τὸν βίον, ἐκ τῶν κοινῶν ἀπίασιν, ἔτω καὶ αὐτὸς ἐξανῆκε καὶ κατέλυσε τὴν ἀρετὴν· ἀλλ' ὅμοια τοῖς πρῶτον ἀπλομένοις πολιτείας, καὶ διψῶσι τιμῆς καὶ δόξης, ἀφ' ἑτέρας ⁴ ἀρχῆς συντείνεσθαι αὐτὸν, ἐν μέσῳ παρ-

εἶχε

1 Br. ex Livio & Plinio scribi voluit Λακιτανῶν.

2 V. κατειρωνευόμενον.

3 Ita B. 3. dedit. Vulgo additur καί.

4 Br. mavult ὡς ἀφ' ἐτ.

εἶχε καὶ φίλοις χρῆσθαι καὶ πολίταις, ἕτε τὰς συνηγορίας, ἕτε τὰς στρατείας ἀπειπάμενος.

XII. Τιβερίω μὲν ἔν Σερπρωνίῳ τὰ περὶ Θράκην καὶ Ἴτρων ὑπατεύοντι πρεσβεύων συγκατεργάσατο. Μανίῳ δ' Ἀχιλῆϊ¹ χιλιαρχῶν ἐπ' Ἀντίοχον τὸν μέγαν συνεξήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, Φοβήσαντα Ῥωμαίους ὡς εἰδέναι ἕτερον² μετ' Ἀννίβαν. τὴν γὰρ Ἀσίαν, ὅσην ὁ Νικάνωρ Σέλευκος εἶχεν, ὀλίγη δεῖν ἄπασαν ἐξ ὑπαρχῆς ἀνειληφώς, ἔδνη τε πάμπολλα καὶ μάχιμα βαρβάρων ὑπήκοα πεποιημένος, ἐπῆρτο³ συμπεσεῖν Ῥωμαίοις, ὡς μόνοις ἔτι πρὸς αὐτὸν ἀξιωμαχοῖς ἔσιν. εὐπρεπῆ δὲ τῆ πολέμῃ ποιησάμενος αἰτίαν, τὰς Ἑλλήνας ἔλευθερᾶν, μηδὲν⁴ δεομένης, ἀλλὰ καὶ ἔλευθερὰ καὶ αὐτονόμῃ χάριτι Ῥωμαίων ἀπὸ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων νεωστὶ γεγονότας, διέβη μετὰ δυνάμεως. καὶ σάλον εὐθύς ἢ Ἑλλάς εἶχε, καὶ μετέωρος ἦν, ἐλπῖσι διαφθειρομένη βασιλικαῖς ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν. ἐπεμπεύ ἔν πρέσβεις ὁ Μάνιος ἐπὶ τὰς πόλεις, καὶ τὰ μὲν πλείστα τῶν νεωτεριζόντων Τίτος Φλαμίνιος⁵ ἔχεν ἀνευ παραχῆς, καὶ κατεπράυνεν, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐπειὸν γεγραπταί. Κάτων δὲ Κορινθίος καὶ Πατρεῖς, ἔτι δ' Αἰγινεῖς⁶ παρεσήσατο. πλείστον δὲ χρόνον ἐν Ἀθήναις διέτριψε. καὶ λέγεται μὲν τις αὐτῆ Φέρεσαι⁷ λόγος, ὅν

¹ V. Μάρκω δ' Ἀχιλῆϊ. Paulo post Ald. Νικάτωρ pro Νικάνωρ.

² R. monet, accommodasse Plut. hos accusativos, more latino, praemisso Φοβήσαντα, cum alias diceretur ὡς εἰδέναι ἕτερος ἐφόβησε ἕτε Ῥωμαίους.

³ Teste H. Steph. in quibusdam vet. codd. est ὑπήγετο.

⁴ V. εἰδέν. Id. infra ὁ Μέκος. pro ὁ Μάνιος.

⁵ Ita Anon. Vulgo Φλαμίνιος.

⁶ V. Αἰγινεῖς.

⁷ Junt. & Ald. Φαίνεσαι. Steph. correxit Φέρεσαι, extare. R. autem non probat. Planius ei dictum videretur, καὶ Φέρεται μὲν τις αὐτῆ λόγος. Quaerit, num γενέσαι, fertur ab eo profecta quaedam oratio?

ὃν Ἐλληνισί πρὸς τὸν δῆμον εἶπεν, ὡς ζηλῶν τε τὴν ἀρετὴν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, τῆς τε πόλεως διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος ἡδέως εἴη γεγωνὸς θεατῆς. τὰ δ' ἐκ ἀληθείας ἐσιν. ἀλλὰ δι' ἑρμηνέως ἐνέτυχε τοῖς Ἀθηναίοις, δυνηθεῖς ἂν αὐτὸς εἰπεῖν, ἐμμένων δὲ τοῖς πατρίοις, καὶ καταγελῶν τῶν τὰ Ἑλληνικὰ τεταυμακώτων. Ποσέμιον γὰρ ἱ Ἀλβῖνον, ἰσορίαν Ἐλληνισί γράψαντα, καὶ συγγνώμην αἰτῶμενον ἐπέσινωψεν, εἰπὼν, δοτέον εἶναι τὴν συγγνώμην, εἰ, τῶν Ἀμφικλύωνων ψηφισαμένων, ἀναγκαθεῖς ὑπέμεινε τὸ ἔργον. Ταυμάσαι δὲ Φησι ἂ τὰς Ἀθηναίους τὸ τάχος αὐτῶ καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς φράσεως· ἃ γὰρ αὐτὸς ἐξέφερε βραχέως, τὸν ἑρμηνέα μακρῶς καὶ διὰ πολλῶν ἀπαγγέλλειν. τὰ δ' ὄλον, οἶσθαι τὰ ῥήματα τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἀπὸ χειλέων, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀπὸ καρδίας φέρεσθαι.

XIII. Ἐπεὶ δ' Ἀντίοχος φράξας ἂ τὰ περὶ Θερμοπύλας σενὰ τῷ στρατοπέδῳ, καὶ τοῖς αὐτοφύεσι τῶν τόπων ἐρύμασι προβαλῶν ἂ χαρακώματα καὶ διατειχίσματα, κατῆσο ἂ τὸν πόλεμον ἐννεκλειμέναι νομίζων, τὸ μὲν κατὰ εἶδος βιάζεσθαι παντάπασι ἀπεγίνωσκον οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν δὲ Περσικὴν ἐκείνην περιήλυσιν ἂ καὶ κύλιωσιν ὁ Κάτων εἰς νῦν βαλόμενος, ἐξώδευσε νύκτωρ,

C c 2

ἀνα-

ἱ abest γὰρ a B. 3. item a Junt. Pro Ἀλβῖνον alibi Plut. Labienus.

ἂ Ita legendum censuit Br. cum Anon. & Muret. annot. & dedit R. Vulgo φησι.

ἂ V. ἐμφράξας.

ἂ Ita R. dedit de suo. Distio ei desumpta videtur de scuto, quod praetenditur. In vulg. est περιβαλῶν. Junt. autem Ald. & B. 3. προσβαλῶν, quod probavit Br. locis natura validis insuper adjecit μινυῖοντα.

ἂ V. κατῆκε. Seq. ἐκκεκλεικ. ab ἐκκλείαν dedit R. cum V. pro vulg. ἐκκεκλειμέναι, ab ἐκκλίαν.

ἂ Ita cum B. 3. datum. Vulgo περιήλυσιν. Junt. & Ald. περιήλυσιν.

ἀναλαβῶν μέρος τι τῆς στρατιάς. ἐπεὶ δ' ἄνω προελθόντων, ὁ καθοδηγῶν αἰχμάλωτος ἐξέπεσε τῆς ὁδοῦ, καὶ πλανώμενος ἐν τόποις ἀπόροις καὶ κρημνώδεσι δεινὴν ἀθυμίαν καὶ Φόβον ἐνειργάσατο τοῖς στρατιώταις, ὁρᾶν ὁ Κάτων τὸν κίνδυνον, ἐπέλευσε τὰς ἄλλας ἅπαντας ἀτρεμεῖν καὶ περιμένειν. αὐτὸς δὲ Λεύκιόν τινα Μάλλιον, ἄνδρα δεινὸν ὀρειβατεῖν, παραλαβῶν, ἐχώρει πολυπόνως καὶ παραβόλως ἐν ἀσελήνῳ νυκτὶ καὶ Ἰ βαθείᾳ, κοτίνοις καὶ πάγοις ἀνατεταμένοις διασπάσματα πολλὰ τῆς ὄψεως καὶ ἀσάφειαν ἐχέσσης· ὥς ἐμβαλόντες εἰς ἀτραπὸν, ὡς ᾔφοντο, κάτω περαίνουσαν ἐπὶ τῷ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, ἔβητο σημεῖα πρὸς τινὰς εὐσκόπως κεραίας ὑπὲρ τὸ Καλλιδρομον ἀνεχέσας. ἔτω δὲ πάλιν ἐπανελθόντες ὀπίσω, τὴν στρατιὰν ἀνέλαβον, καὶ πρὸς τὰ σημεῖα προαγαγόντες ², ἤψαντο μὲν ἐκείνης τῆς ἀτραπῆς, καὶ κατετήσαντο τὴν πορείαν. μικρὸν δὲ προελθῶσιν αὐτοῖς ἐπέλιπε, Φάραγγος ὑπολαμβανέσης· καὶ πάλιν ἦν ἀπορία καὶ δέος, ἐν ἐπισαμένιων, ἔδὲ συνορώντων, ὅτι πλησίον ἐτύγχανον τῶν πολεμίων γεγυότες. ἤδη δὲ διέλαμπεν ἡμέρα, καὶ Φθογγῆς ³ τις ἔδοξεν ὑπανῆσαι, τάχα δὲ καὶ καθυρᾶν Ἑλληνικὸν χάραινα καὶ προφυλακῆν ⁴ ὑπὸ τὸ κρημνώδες. ἔτως ἔν ἐπιστήσας ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ὁ Κάτων, ἐπέλευσεν αὐτῷ προσελθεῖν ἄνευ τῶν ἄλλων τὰς Φιρμιανῶς ⁵, οἷς

αεὶ

¹ Partic. καὶ deest B. 3. Junt. & Ald. — nec non iisdem paulo post sequens πολλα. R. non videtur se fatetur, quid huc faciant κοτινοί. Videtur ipsi in κοτίνοις latere σκοτεινῆ, scholium dictionis βαθείᾳ. Quaerit, num sic ded. rit Plut. — ἐν νυκτὶ ἀσελήνῳ. βαθείᾳ Φάραγγος ἐν πάγοις ἀνατ. διασπασματος ἢ ὄψαι καὶ πολλὴν ἀσάφειαν παρεχέσσης.

² V. προάγοντες.

³ V. φθογγῆν.

⁴ Junt Ald. προφυλακῆν.

⁵ Xyl. voluit Firmianos. Esse quoque Firmianos usurpatos, P. Laetantii Firmiani nomen documento esse monet.

ἀεὶ πισοῖς ἐχρήτο καὶ προθύμοις. συνδραμόντων δὲ καὶ
 περισσάντων αὐτὸν ἀθρόων, εἶπεν. Ἄνδρα χρήζω λα-
 βεῖν τῶν πολεμίων ζῶντα, καὶ πυθέσθαι, τίνας οἱ προ-
 φυλάσσουτες ἔτοι· πόσον πλῆθος αὐτῶν· τίς ὁ τῶν
 ὄλων διάκοσμος, ἢ τάξις, ἢ παρασκευή, μεθ' ἧς ὑπο-
 μενεῖσιν ἡμᾶς. τὸ δ' ἔργον, ἄρπασμα τάχως ¹ γενέ-
 σθαι, καὶ τόλμης, ἢ καὶ λέουτες ἀνοπλοὶ θαρρῆνες, ἐπὶ
 τὰ δειλὰ τῶν θηρίων βαδίζουσιν. ταῦτα δ' ² εἰπόντος τῷ
 Κάτωνος, αὐτέθεν ὀρέσαντες, ὥσπερ εἶχον, οἱ Φιρμια-
 νοὶ, κατὰ τῶν ἔργων ἔθεον ἐπὶ τὰς προφυλακὰς· καὶ
 προσπεσούτες ἀπροσδόκητοι, πάντας μὲν διετάραξαν καὶ
 διεσκέδασαν, ἕνα δ' αὐτοῖς ὅπλοις ἀρπάσαντες, ἐνεχει-
 ρισαν ³ τῷ Κάτωνι. παρὰ τέττα μαθῶν, ὡς ἡ μὲν ἄλ-
 λη δύναμις ἐν τοῖς σενοῖς κἀθῆται μετὰ τῷ βασιλέως,
 οἱ δὲ Φερρῆνες αὐτῷ τὰς ὑπερβολὰς, Αἰταλῶν εἰσὶν
 ἄξιοίσιι λογάδες, καταφρονήσας τῆς ὀλιγωρίας ⁴, εὐθὺς
 ἐπήγευ ἅμα σάλπιγγι καὶ ἀλαλαγμῷ, πρῶτος σπασάμε-
 νος τὴν μάχαιραν. οἱ δ' ὡς εἶδον ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἐπι-
 φερομένους, Φεύγουτες εἰς τὸ μέγα στρατόπεδον, ταραχῆς
 ἐνεπίπλασαν ἅπαντα ⁵.

XIV. Ἐν τέττω δὲ, καὶ τῷ Μανίε κάτωθεν πρὸς
 τὰ διατειχίσματα βιαζομένους, καὶ τοῖς σενοῖς προσβαλ-
 λούτος ἀθρόαν τὴν δύναμιν, ὁ μὲν Ἀντίοχος εἰς τὸ σό-
 μα λίθῳ πληγεὶς, ἐκτιναχθέντων αὐτῷ τῶν ὀδόντων, ἀπέ-
 σρεψε τὸν ἵππον ὀπίσω, περιαλγῆς γενόμενος· τῷ δὲ
 στρατῷ μέρος ἐδὲν ὑπέμεινε τῶς Ῥωμαῖς, ἀλλὰ καίπερ
 ἀπόρως καὶ ἀμηχάνως ⁶ τῆς φυγῆς ὁδὸς καὶ πλάνως

Cc 3

ἐχέ-

¹ V. ἄρπασμα δὴ τάχως. Hinc Br. susp. διὰ τάχως, ei-
 que ἄρπασμα τάχως insolens videtur esse locutio.

² B. 3. 7'.

³ Ita legendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ἐνεχείρησαν.

⁴ Junt. & Ald. τῆς ὀλιγότητος ἅμα καὶ τῆς ὀλιγωρίας.

⁵ V. κατεπίπλασαν ἅπαντας.

⁶ Hanc vocem R. e B. 3. Ald. Junt. restituit. In conver-
 sione

ἐχέσης, ἐλῶν βαθέων καὶ πετρῶν ἀποτόμων ¹ τὰ πλώ-
 ματα καὶ τὰς ὀλιθήσεις ὑποδεχομένων, εἰς ταῦτα διὰ
 τῶν σευῶν ὑπερχέμενοι, καὶ συνωθῆντες ἀλλήλους, Φό-
 βω πληγῆς καὶ σιδήρου πολεμίων αὐτὰς διέφθειρον. ὁ
 δὲ Κάτων ἀεὶ μὲν τις ἦν, ὡς εἶοικε, τῶν ἰδίων ἐγνω-
 μίων ἀφειδῆς, καὶ τὴν ἀντιπυρὸς μεγαλαυχίαν, ὡς ἐπα-
 κολέθημα τῆς μεγαλουργίας, ἐν ἔφευγε. πλείστον δὲ ταῖς
 πράξεσι ταύταις ὄγκον περιτέθεικε, καὶ Φησι τοῖς ἰδῶ-
 σι αὐτὸν τότε δίκουλα καὶ παίουλα τὰς πολεμίας, πα-
 ρασηῆναι, μηδὲν ὀφείλειν Κάτωνα τῷ δήμῳ τοσούτον,
 ὅσον Κάτωνι τὸν δῆμον· αὐτὸν τε Μάνιον τὸν ὕπα-
 τον, Θερμὸν ἀπὸ τῆς νίκης ἐτι Θερμῷ περιπλακύνειν,
 πολὺν χρόνον ἀσπάζεσθαι, καὶ βοᾶν ὑπὸ χαρᾶς, ὡς
 ἔτ' ἂν αὐτὸς, ἔθ' ὁ σύμπας δῆμος ἐξισώσειε τὰς ἀμοι-
 βάς ταῖς Κάτωνος εὐεργεσίαις. μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐ-
 θύς εἰς Ῥώμην ἐπέμπετο ² τῶν ἠγωνισμένων αὐτάγγε-
 λος· καὶ διέπλευσε μὲν εἰς Βρεντέσιον εὐτυχῶς ³, μίξ
 δ' ἡμέρᾳ ἐκεῖθεν διελάσας ⁴ εἰς Τάραντα, καὶ τέσσα-
 ρας ἄλλας ὀδεύσας, πεμπταῖος εἰς Ῥώμην ἀπὸ θαλάσ-
 σης ἀφίκετο, καὶ πρῶτος ἀπήγγειλε τὴν νίκην. καὶ
 τὴν μὲν πόλιν ἐνέπλησεν εὐφροσύνης καὶ θυσιῶν, Φρονή-
 ματος δὲ τὸν δῆμον, ὡς πάσης γῆς καὶ θαλάσσης κρα-
 τεῖν δυνάμενον.

XV.

fione paginarum, ut idem monet, exciderat e Stephanica; eamque mendam omnes, qui postmodum fuerunt editores Plutarchi, non observarunt, sed propagarunt.

¹ Ita R. cum Anon. B. 3. Junt. dedit, pro vulg. ἀποτόμους ex Ald.

² V. ἐπέμποντο.

³ B. 3. εὐτυχῶν.

⁴ Hoc partic. Junt. exhibet, Ald. omittit. Si non addatur, H. Steph. ex διέπλευσε mutuari oportere participium διαπλεύσας monet. Junt. ἐκεῖθεν, postponit participio.

XV. Τῶν μὲν ἐν πολεμικῶν πράξεων τῷ Κάτωνος αὐταὶ χεδόν εἰσιν αἱ ¹ ἐλλογιμώταται, τῆς δὲ πολιτείας φαίνεται τὸ περὶ τὰς κατηγορίας καὶ τὰς ἐλέγχους τῶν πονηρῶν μύριον ἔμιρῶς ἄξιον σπαθῆς ἠγησάμενος. αὐτός τε γὰρ ἐδίωξε πολλὰς, καὶ διώκασιν ἑτέροις συνηγωνίσαστο, καὶ παρεσκευάσεν ὅπως διώκουσας ², ὡς ἐπὶ Σκιπίωνα τὰς περὶ Πετίλλιον. τῆτον μὲν ἐν ἀπ' οἴκου τε μεγάλης καὶ Φρονήματος ἀληθινῶς ποιησάμενον ὑπὸ πύδας τὰς διαβολὰς, μὴ ἀποκλιεῖναι δυνήθεις, ἀφῆκε. Λεύκιον δὲ, τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ, μετὰ τῶν κατηγορῶν συσῆς, καταδίκη περιέβαλε ³ χρημάτων πολλῶν πρὸς τὸ δημόσιον· ἦν ἔτι ἔχων ἐκεῖνος ἀπολύσασθαι, καὶ κινδυνεύων δεθῆναι, μόλις ἐπιπλήσει τῶν δημάρχων ἀφείδη. λέγεται δὲ καὶ νεανίσκῳ τινὶ, τεθιγηκότος πατρὸς ἔχθρὸν ἠτιμηκότι ⁴, καὶ πορευομένῳ δι' ἀγορᾶς μετὰ τὴν δίκην, ἀπαντήσας ὁ Κάτων δεξιώσασθαι, καὶ εἰπεῖν ὅτι ταῦτα χρὴ τοῖς γονεῦσιν ἐναγίζεω, ἐν ἄρνας, ἐδ' ἐρίφους, ἀλλ' ἐχθρῶν δάκρυα καὶ καταδίκας. ἔ μὴν ἐδ' αὐτὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ περιῆν ἀδῶος, ἀλλ' ὅπως τινὰ λαβὴν παράχοι τοῖς ἐχθροῖς, κρινόμενος καὶ κινδυνεύων διετέλει. λέγεται γὰρ ὀλίγον ἀπολιπέσας τῶν πεντήκοντα Φυγεῖν δίκας, μίαν δὲ τελευταίαν, ἐξ ἑτῆ καὶ ἑξοδήκοντα γεγονώς. ἐν ἧ καὶ τὸ μνημονευόμενον εἶπεν· ὡς χαλεπὸν ἐστὶν ἐν ἄλλοις βεβιωκότα ἀνθρώποις, ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. καὶ τῆτο πέρας ἐκ ἐποίησαστο τῶν

C c 4

ἀγώ-

¹ Artic. R. de suo dedit. Id. paulo post dedit ἡ περὶ pro vulg. ἴσπε περὶ. Pro quo Br. susp. ἡ γε περὶ.

² Br. susp. ἄλλες διώκ. alios, qui accusarunt, subornavit, ut Scipioni Petilium. R. susp. παρεσκευάσεν ὅπως δὴ διώκοντας, instruxit, armavit, quoquo tandem modo id facere posset, aut quaquam tandem de causa crimineve accusassent. Facile δὲ excidere potuisse monet in concursu cum initio vocabulū διώκ.

³ Junt. & Ald. περιέβαλλε.

⁴ Ita R, cum V. dedit. Vulgo ἠτιμηκότι.

ἀγάνων. τεσσάρων δ' ἄλλων ἐνιαυτῶν διελθόντων, Σερ-
γίῃ¹ Γάλβα κατηγόρησεν, ἐννενηκοντα γεγονῶς ἔτη.
κινδυνεύει γὰρ, ὡς ὁ Νέσωρ, εἰς τριγονίαν τῷ βίῳ καὶ
ταῖς πράξεσι κατελθεῖν. Σκιπίωνι γὰρ, ὡς λέλεχται,
τῷ μεγάλῳ πολλὰ διερεισάμενος² ἐν τῇ πολιτείᾳ, διέ-
τεινευ εἰς Σκιπίωνα τὸν νέον, ὃς ἦν ἐκείνῃ³ κατὰ ποιή-
σιν υἱανός, υἱὸς δὲ Παύλου τῆ Περσέας καὶ Μακεδόνας
καταπολεμήσαντος.

XVI. Τῆς δ' ὑπατείας κατόπιν ἔτεσι δέκα, τι-
μητεῖαν ὁ Κάτων παρήγγειλε. κορυφῇ δέ τις ἐστὶ τι-
μῆς ἀπάσης ἢ ἀρχῆ, καὶ τρόπον τινα τῆς πολιτείας
ἀπάσης⁴ ἐπιτελείωσις, ἄλλην τε πολλὴν ἐξουσίαν ἔχου-
σα, καὶ τὴν περὶ τὰ ἡθῆ καὶ τὰς βίβας ἐξέτασιν. ἔτε
γὰρ⁵ γάμον, ἔτε παιδοποιίαν τινός, ἔτε δίκαιταν, ἔτε
συμπόσιον φροντο δεῖν ἄκριτον καὶ ἀνεξέτασον, ὡς ἕνα-
σος ἐπιθυμίας ἔχοι καὶ προαιρέσεως, ἀφείδαι. πολὺ
δὲ μᾶλλον ἐν τέτοις νομίζοντες, ἢ ταῖς ὑπαίθροις καὶ
πολιτικαῖς πράξεσι, τρόπον ἀνδρός ἐνοραῖται, Φύλακα
καὶ σωφρονιστὴν καὶ κολαστὴν τῶ μηδένα κατ' ἡδονὰς ἐκ-
τρέ-

1 Ita R. dedit. Vulgo Σερσίλις. V. Σερσίς. Hanc V. lectionem
Xyl. dari voluit, cum Servius sit praenomen, non autem Sergius.
Caeterum quod ad aetatem Catonis attinet, dissentit a Plutar-
cho Cicero, Catonem l. XXXV. annos natum e vita excessisse
scribens. A Plutarcho stat Livius. Cf. Cic. de clar. Orat.
Plin. L. VII. c. 27. Liv. 39. 40.

2 Ita R. dedit de suo, a verbo διερεῖσαι γινεῖ (sic in annot.)
alicui obhiti, pro vulg. διερεῖσάμ. quod esset a verbo διερεῖζαν,
quod dubitat, an nullum sit. Quid sibi velit διερεῖσαι, fateor,
me nescire. Si vis διερεῖσαι, minime inde deducitur διερεῖσά-
μενος. Sin διερεῖσάμ. dubito, an eum sensum praebeat, qui
h. l. est supponendus. An mavis ἀντερεῖσάμενος, aut ἀντερεῖ-
σάμενος? Utrumque loco huic aptius videtur.

3 Ald. Junt. ἐκεῖνω. Steph. ἐκεῖνα.

4 a B. 3. semel ἀπάσης abest; utrum autem, an prius, an
posterius, dubium reliquit, qui var. lect. indicem condidit.

5 abest γὰρ a B. 3.

τρέπεσθαι, καὶ παρεμβαίνειν τὸν ἐπιχώριον καὶ συνήθη βίον, ἤρυντο τῶν καλεσμένων πατριῶν ἕνα, καὶ τῶν δημοτικῶν ἕνα. τιμητὰς δὲ τέρας προσηγόρευον, ἐξουσίαν ἔχοντας ἀφελέσθαι μὲν ἵππον, ἐμβαλεῖν δὲ συγκλήτη τὸν ἀπολάσας βιῶντα καὶ ἀτάκτως. ἔτοι δὲ καὶ τὰ τιμήματα τῶν ἑσῶν ¹ λαμβάνουτες ἐπεσκόπων, καὶ σαῖς ἀπογραφαῖς τὰ γένη καὶ τὰς πολιτείας διεύρινον. ἄλλας τε μεγάλας ἔχει δυνάμεις ἢ ἀρχή. διὸ καὶ τῶν Κάτωνι πρὸς τὴν παραγγελίαν ἀπήντησαν ἐνιστάμενοι σχεδὸν οἱ γνωριμώτατοι καὶ πρῶτοι τῶν συγκλητικῶν. τὰς μὲν γὰρ εὐπατρίδας ὁ Φθόνος ἐλύπει, παντάπασι νοούμενας προπηλακίζεσθαι τὴν εὐγένειαν, ἀνθρώπων ἀπ' ἀρχῆς ἀδόξων εἰς τὴν ἄκραν τιμὴν καὶ δύναμιν ἀναβιβασομένων. οἱ δὲ μοχθηρὰ συνειδότες αὐτοῖς ἐπιτηδεύματα, καὶ τῶν πατριῶν ἐκδικήσεις ἐδῶν, ἐφοβῶντο τὴν αὐστηρίαν τῆ ἀνδρὸς, ἀπαραίτητον ἐν ἐξουσίᾳ καὶ χαλεπὴν ἐσομένην. διὸ συμφρονήσαντες ² καὶ παρασκευάσαντες, ἐπ' αὐτῶν κατήγον ἐπὶ τὴν παραγγελίαν ἀντιπάλας τῶν Κάτωνι, θεραπεύοντας ἐλπίσι χρησαῖς τὸ πλῆθος, ὡς δὴ μαλακῶς καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀρχεσθαι δεόμενον. τὴν αὐτῶν δ' ὁ Κάτων ἔδεμίαν ³ ἐνδιδοὺς ἐπιείκειαν, ἀλλ' ἀντικρυς ἀπειλῶν τε τοῖς πονηροῖς ἀπὸ τῆ βήματος, καὶ κεκραγῶς μεγάλας κατάρμῃ χρῆζειν τὴν πόλιν, ἤξις τὰς πολλὰς, εἰ σωφρονῆσι, μὴ τὸν ἡδισον, ἀλλὰ τὸν σφοδρότατον αἰρεῖσθαι τῶν ἰατρῶν. τῆτον δ' αὐτὸν εἶναι, καὶ τῶν πατριῶν ἕνα, Φλάκκιον Οὐαλέριον. μετ' ἐπέειπε γὰρ οἶεσθαι μόνον τὴν τρυφὴν καὶ τὴν μαλακίαν, ὡσπερ ὕδραν, τέμνων καὶ αποκαίων, πρῆργε τι ποιήσῃν. τῶν δ' ἄλλων ὄραν ⁴ ἕνασον ἀρξαι κακῶς βια-

C c 5

ζδ-

¹ Ita cum Anon. dari voluit Br. deditque R. pro vulg. θυσιῶν. Utraque vox non raro locum inter se mutat.

² B. 3. συμφρονέσαντες.

³ R. susp. εἰς ἐδεμίαν.

⁴ Sic Br. cum Anon. dari voluit, ut supra ποιήσαν & οἶδαμ, & dedit R. pro vulg. ἐράν.

ζόμενον, ὅτι τὰς καλῶς ἀρξάντας δέδοικεν. Ἔτω δ' ἄρα μέγας ἦν ὡς ἀληθῶς καὶ μεγάλων ἀξίος δημαγωγῶν ὁ Ῥωμαίων δῆμος, ὥστε μὴ φοβηθῆναι τὴν ἀνάτασιν καὶ τὸν ὄγκον τῶ ἀνδρός, ἀλλὰ τὰς ἡδεῖς ἐκείνας καὶ πρὸς χάριν ἅπαντα ποιήσειν δοῦντας ἀπορρίψας, ἐλεῖσθαι μετὰ τῶ Κάτωνος τὸν Φλάκκου, ὡσπερ ἐν αἰτῆντος ἀρχῆν, ἀλλ' ἀρχουτος ἤδη καὶ προστάτηντος ἀπροώμενος.

XVII. Προέγραψε¹ μὲν ἐν ὁ Κάτων τῇ συγκλήτῳ τὸν συνάρχοντα καὶ Φίλον, Λεύκιον Οὐαλέριον Φλάκκου. ἐξέβαλε² δὲ τῆς βελῆς ἄλλας τε συχινές, καὶ Λεύκιον Κοίντιον³, ὑπατον μὲν ἐπ' ἄ πρότερον ἐνιαυτοῖς γεγενημένον· ὁ δ' ἦν αὐτῶ πρὸς δόξαν ὑπατείας μεῖζον, ἀδελφὸν⁴ Τίτη Φλαμίνια, τῶ καταπολεμήσαντος Φίλιππον. αἰτίαν δὲ τῆς ἐμβολῆς ἔχε τοιαύτην. μεῖράνιον, ἐκ τῆς παιδικῆς ὥρας ἑταίρην, ἀνεκληθῶς ὁ Λεύκιος, αἰεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε, καὶ συνεπήγετο στρατηγῶν ἐπὶ τιμῆς καὶ δυνάμεως τοσαύτης, ὅσην ἑδείς εἶχε τῶν πρώτων παρ' αὐτῶ Φίλων καὶ οἰκείων. ἐτύγχανε μὲν ἐν ἡγέμενος ὑπατικῆς ἐπαρχίας. ἐν δὲ συμποσίῳ τινὶ, τὸ μεῖράνιον, ὡσπερ εἰώθει, συγκατακείμενον, ἄλλην τε κολακείαν ἐκίνει πρὸς τὸν ἀνδρωπον ἐν οἴῳ ῥαδίως ἀγόμενον, καὶ Φιλεῖν αὐτὸν ἔτως ἔλεγεν, ὡς, ἔφη, θεῶς ἕσης οἴκοι μονομάχων, ἔ τε θεαμένος⁵ πρότερον, ἐξώρησα πρὸς σε, καίπερ ἐπι-
 29-

¹ Sic de suo dedisse affirmat R. — principem senatus scripsit — pro vulg. προσέγραψε. Equidem eandem vocem in Junt. lego. Ald. habet προσέγ. Eadem Junt. τῆς συγκλήτῳ pro τῇ συγκλήτῳ.

² Junt & Ald. ἐξέβαλε.

³ Ita cum Anon. dedisse videtur Br. — Vetusiores edd. Ald. Junt. Steph. Frst. Κόιντον.

⁴ B. 3. ἀδελφῶ; item Junt. — Pro Φλαμίνια in ead, Ald. Steph. Frst. Φλαμίνια.

⁵ Junt. εὐτε θεασάμενος.

θυμῶν ἰδεῖν ἀνδρωπον σφαττόμενον. ὁ δὲ Λεύκιος ἀν-
 τιφιλοφρονέμενος· Ἄλλὰ τέτε γε χάριν, εἶπε, μὴ
 μοι κατόκεισο λυπέμενος· ἐγὼ γὰρ ἰάσομαι. καὶ κε-
 λεύσας ἕνα τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων εἰς τὸ συμπό-
 σιον ἀχθῆναι, καὶ τὸν ὑπηρέτην ἔχοντα πέλεκεν εἰς-
 ἀχθῆναι ¹, πάλιν ἠρώτησε τὸν ἐρώμενον, εἰ βέλεται
 τυπτόμενον θεάσασθαι. Φήσαντος δὲ βέλεσθαι, προσέτα-
 ξε τῷ ἀνθρώπῳ τὸν τράχηλον ² ἀποκόψαι. οἱ μὲν ἔν
 πλείοι ταῦτα ἰσορῶσι, καὶ ὁ γε Κικέρων αὐτὸν τὸν
 Κάτωνα διηγόμενον ἐν τῷ περὶ γήρως διαλόγῳ πεποίη-
 κεν. ὁ δὲ Λίβιος αὐτόμολον εἶναι Φησι Γαλάτην τὸν
 ἀναιρεθέντα, τὸν δὲ Λεύκιον ἔ δι' ὑπέρτετα κλεῖναι τὸν
 ἀνδρωπον, ἀλλ' αὐτὸν ἰδίᾳ χειρὶ· καὶ ταῦτα ἐν τῷ
 λόγῳ γεγράφθαι Κάτωνος ³. ἐμβληθέντος ἔν τῷ Λευ-
 κίᾳ τῆς βελῆς ὑπὸ τῷ Κάτωνος, ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ βα-
 ρέως φέρων, ἐπὶ τὸν δῆμον κατέφευγε, καὶ τὴν αἰ-
 τίαν ἐπέλευσεν εἰπεῖν τὸν Κάτωνα τῆς ἐμβολῆς. εἰπόν-
 τος δὲ καὶ διηγησαμένους τὸ συμπόσιον, ἐπεχειρεῖ μὲν
 ὁ Λεύκιος ἀρνεῖσθαι· προκαλεμένους ⁴ δὲ τῷ Κάτωνος
 εἰς ὄρκισμὸν, ἀνεδύετο. καὶ τότε μὲν ἄξια παθεῖν κατ-
 εγγνώδη· θεῶς δ' ἕσης ἐν θεάτρῳ, τὴν ὑπατικὴν χώ-
 ραν παρελθὼν, καὶ πορρωτάτω πε καθεδεῖς, οἴλον ἔχε
 παρὰ τῷ δήμῳ, καὶ βοῶντες ἠνάγκασαν αὐτὸν μετελ-
 θεῖν ⁵, ὡς ἦν δυνατὸν ἐπανορθέμενοι καὶ θεραπεύουσις
 τὸ

¹ Teste H. Steph. etiam legitur παρασηῖνα, quod & ha-
 bet V.

² Voces γὰρ ἀνθρώπου, quas Junt. Ald. Steph. Frft. exhibent,
 nescio quo fato in Br. & R. edit. ejectas, textui restituere haud
 dubitavi. Quodam modo mihi sunt visae necessariae.

³ in L. Quintium puta. R.

⁴ B. 3. Junt. Ald. προκαλεμένους. Steph. προκαλ. Pro seq.
 ὄρκισμὸν V. ὄρισμὸν, non etiam Junt. ut R. affirmat. In illa
 clare extat ὄρκισμὸν, uti in Ald.

⁵ B. 3. παρελθεῖν. Etiam hanc lectionem falso Junt. R.
 tribuit. Ea dat μετελθεῖν cum Ald.

τὸ γεγενημένον. ἄλλον δὲ βελῆς ἐξέβαλεν ¹ ὑπατεύσειν ἐπίδοξον ὄντα, Μανίλλιον, ὅτι τὴν αὐτῆ γυναῖκα μεθ' ἡμέραν ὀρώσης τῆς θυγατρὸς κατεΦίλησεν. αὐτῷ δ' ἔφη τὴν γυναῖκα μηδέποτε, πλὴν βροντῆς μεγάλης γενομένης, περιπλαυῆναι· καὶ μετὰ παιδιᾶς εἰπεῖν αὐτὸν, ὡς μακάριός ἐστι τῆ Διὸς βροντῶντος.

XVIII. Ἦνεγκε δὲ τινὰ τῷ Κάτῳ καὶ Λεύκιος, ὁ Σικιπῖνος ἀδελφός, ἐπίφθονον αἰτίαν, θριαμβικὸς ἀνὴρ, ἀφαιρεθεὶς ὑπ' αὐτῆ τὸν ἵππον· ἔδοξε γὰρ οἶον ἐΦυβρίζων Ἀφρικανῷ Σικιπῖνι ² τῆτο ποιῆσαι. τὰς δὲ πλείους ἠνίασε μάλισα τῇ περικοπῇ τῆς πολυτελείας, ἣν ἀντιπρὸς μὲν ἀΦελέδαι, νεοσηκῶτων ἤδη καὶ διεΦθαρμένων ὑπ' αὐτῆς τῶν πολλῶν, ἀδύνατον ἦν, κύκλω δὲ περιῶν, ἠνάγκαζεν ἐδῆτος, ὀχήματος, κόσμου γυναικείας, σκευῶν τῶν περὶ δίαιταν, ἃν ἐνάσσει τὸ τίμημα δραχμὰς χιλίας καὶ πεντακοσίας ὑπερέβαλλεν, ὑπερτιμᾶσθαι ³ τὴν ἀξίαν εἰς τὸ δεκαπλάσιον, βεβλόμενος ἀπὸ μείζονων τιμημάτων αὐτοῖς μείζονας καὶ τὰς εἰσφορὰς εἶναι. καὶ προσετίμησε τρεῖς χαλκῆς [πρὸς ⁴] τοῖς χιλίοις, ὅπως βαρυνόμενοι ταῖς ἐπιβολαῖς, καὶ τὰς εὐσελεῖς καὶ λιτὰς ὀρωνῆτες ἀπὸ τῶν ἴσων ἐλάττονα τελῶντας εἰς τὸ δημόσιον, ἀπαγορεύωσιν ⁵. ἦσαν ἔν αὐτῷ χαλεποὶ μὲν οἱ τὰς εἰσφορὰς διὰ τὴν τρυφὴν ὑπομένοντες, χαλεποὶ δ' αὖ πάλιν οἱ τὴν τρυφὴν ἀποτιθέμενοι διὰ τὰς εἰσφορὰς. πλέτε γὰρ ἀφαιρέσειν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τὴν κάλυσιν αὐτῆ τῆς ἐπιδειξέως· ἐπιδεικνυθῆναι δὲ τοῖς περιττοῖς, ἢ τοῖς ἀναγκαίοις. ὃ δὲ καὶ

μάλι-

1 Junt. & Ald. ἐξίβαλλον.

2 Sic ex conjectura Br. dedit R. pro vulg. ὑποτιμᾶσθαι. V. ἀποτιμᾶσθαι.

3 V. addit ἴσων ἰσότητι.

4 Haec praepos. quam R. uncis includit, deest B. 3. & Junt. Eam prima addidit Ald.

5 V. ἀπαγορεύωσιν.

μάλιστα Φασί ¹ τὸν Φιλόσοφον Ἀρίωνα θαυμάζειν, ὅτι
 τὰς τὰ περιττὰ κειλημένους μᾶλλον ἡγῶνται μακαρίας,
 ἢ τὰς τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων εὐπορέϊας. Σκο-
 πᾶς δὲ ὁ Θεσσαλός, αἰταμένους τινὸς τῶν Φίλων παρ'
 αὐτῷ τοιῦτον, ὃ μὴ ² σφόδρα ἦν χρησίμων ἐπεινώ, καὶ
 λέγοντος, ὡς ἐδὲν αἰτεῖ τῶν ἀναγκαίων ³ καὶ χρησίμων.
 Καὶ μὴν ἐγὼ τέτοις, εἶπεν, εὐδαίμων καὶ πλέσιός εἰ-
 μι, τοῖς ἀχρήστοις καὶ περιττοῖς ⁴. ἕτως ὁ τῶν πλάτῃ
 ζῆλος, ἐδενὶπάθει Φυσικῶν συνημμένος, ἐκ τῆς ὀχλώδους
 καὶ θυραίας δόξης ἐπεισοδίου ⁵ ἐσιν.

XIX. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ἐγκαλόντων ἐλάχιστα φρον-
 τίζων ὁ Κάτων, ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινε· ἀποκόπλων μὲν
 ὀχετῆς, οἷς τὸ παραρῆρον δημόσιον ὕδωρ ὑπουλαμβάνου-
 τες ὑπῆγον εἰς οἰκίας ἰδίας καὶ κήπας, ἀνατρέπων δὲ
 καὶ καταβάλλων ὅσα πρᾶβαινε εἰς τὸ δημόσιον οἰκοδο-
 μήματα, συσέλλων δὲ τοῖς μισθοῖς τὰς ἐργολαβείας ⁶, τὰ
 δὲ τέλη ταῖς πράξεσιν ἐπὶ τὰς ἐχάτας ἐλαύνων τιμάς.
 ἀφ' ὧν αὐτῷ πολὺ συνήχθη μῖσος ⁷. οἱ δὲ περὶ τὸν
 Τίτον συσάντες ἐπ' αὐτὸν, ἐν τε τῇ βελῇ τὰς γεγενη-
 μένας ἐπιδόσεις καὶ μισθώσεις τῶν ἱερῶν καὶ δημοσίων
 ἔργων ἔλυσαν, ὡς γεγενημένας ἀλυσιτελῶς, καὶ τῶν
 δημάρχων τὰς θρασυτάτας παρώξυνον ἐν δήμῳ προσκα-
 λέσαν

¹ B. 3. Φησίν.

² V. εἰ μὴ ἄ.

³ R. susp. τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ, — illi, Scopas.

⁴ V. repetit articulum τοῖς περ.

⁵ Sic cum B. 3. & Junt. dari voluit Br. & dedit R. pro
 vulg. ἐπεισοδίου, quod ex Ald. manavit.

⁶ Livius *ultra tributa* habet. Interpres *operarias* vertit.
 Xyl. monente, intelligantur ea, quae locabantur publice, &
 a certis hominibus conducebantur. Ut R. explicat, idem est,
 ac si Plut. dixisset συσέλλων δὲ τὰς μισθὰς ταῖς ἐργολαβείαις, aut
 τῶν ἐργολαβειῶν.

⁷ B. 3. Junt. μισθός. Emendavit Aldina, Pro seq. δὲ R.
 mavult γάρ.

λέσαθαι¹ τὸν Κάτωνα, καὶ ζημιῶσαι δυοῖ ταλάντοις. πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς βασιλικῆς κατασκευὴν ἠναντιώθησαν, ἣν ἐπεινός ἐν χρημάτων κοινῶν ὑπὸ τὸ βαλευτήριον τῇ ἀγορᾷ παρέβαλε, καὶ Πορτίαν βασιλικὴν προσηγόρευσε². Φαίνεται δὲ Θαυμασῶς ἀποδεξάμενος αὐτῆ τὴν τιμητείαν ὁ δῆμος. ἀνδριάντα γὰρ ἀναθεὶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ὑγιείας³, ἐπέγραψεν ἔ τὰς στρατηγίας, ἔδὲ τὸν Θρίαμβον τῆ Κάτωνος, ἀλλ' ὡς ἂν τις μεταφράσειε τὴν ἐπιγραφὴν, ὅτι τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν ἐγενεκλιμένην καὶ ῥέπεσαν ἐπὶ τὰ χεῖρω⁴, τιμητῆς γενόμενος, χρησαῖς ἀγωγαῖς καὶ σώφροσιν ἐδισμοῖς καὶ διδασκαλίαις εἰς ὄρθον αὐθις ἀποκατέστησε. καίτοι πρότερον αὐτὸς κατεγέλα τῶν ἀγαπῶντων τὰ τοιαῦτα, καὶ λαυθάνειν αὐτὸς ἔλεγεν, ἐπὶ χαλκίῶν καὶ ζωγράφων ἔργοις μέγα φρονῦντας, αὐτῆ δὲ καλλιῶν εἰκόνας ἐν ταῖς ψυχαῖς περιφέρειν τὰς πολίτας. πρὸς δὲ τὰς Θαυμάζοντας, ὅτι, πολλῶν ἀδόξων ἀνδριάντας ἐχόντων, ἐπεινός ἐκ ἔχει. Μᾶλλον γὰρ, ἔφη, βέλομαι ζητεῖσθαι, διὰ τί με ἀνδριάς ἔ κείται, ἢ διὰ τί κείται. τὸ δ' ὄλον, ἔδ' ἐπαινέμενον ἡξίς τὸν ἀγαθὸν πολίτην ὑπομένειν, εἰ μὴ τῆτο χρησίμως γίνοιτο τῷ κοινῷ. καὶ πλεῖστα πάντων ἑαυτὸν ἐγενεκωμίαιεν, ὅς γε καὶ τὰς ἀμαρτάνουλάς τι περὶ⁵ τὸν βίον, εἴτ' ἐλεγχομένους, λέγειν φησὶν, ὡς ἐκ ἄξιον ἐγκαλεῖν αὐτοῖς. ἔ γὰρ
Κάτω-

¹ Hanc lectionem e Junt. & Ald. revocavit R. Vulgo προκαλέσαθαι.

² Teste H. Steph. etiam legitur Πορτία βασιλικὴ προσηγορεύθη. V. προσηγορεύθη.

³ B. 3. Junt. ὑπατείας. Meliorem dedit lectionem Aldina. Ad seq. ἐπέγραψεν R. haec habet: insculptus est hic titulus ex auctoritate Catonis, qui formulam artificii ipse praescripserat, homo putide vanus & gloriosus.

⁴ V. τὸ χεῖρον.

⁵ Ald. & Junt. παρὰ.

Κάτωνές εἰσι καὶ τὰς ἐνια μιμεῖσθαι τῶν ὑπ' αὐτῆ
πραττομένων ἐν ἐμμελῶς ἐπιχειρῶντας, ἐπαρισερὰς κα-
λεῖσθαι Κάτωνας. ἄφορῶν δὲ τὴν βελήν πρὸς αὐτὸν ἐν
τοῖς ἐπισφαλесаτοῖς καιροῖς, ὡσπερ ἐν πλῶ πρὸς κυ-
βερνήτην· καὶ πολλάκις μὴ παρόντος, ὑπερτίθεσθαι
τὰ πλείους ἄξια σπεδῆς. ἃ δὴ παρὰ τῶν ἄλλων αὐ-
τῷ μαρτυρεῖται· μέγα γὰρ ἔχεν ἐν τῇ πόλει, καὶ
διὰ τὸν βίον, καὶ διὰ τὸν λόγον, καὶ διὰ τὸ γῆρας,
ἄξιωμα.

XX. Γέγονε δὲ καὶ πατὴρ ἀγαθός, καὶ περὶ γυ-
ναῖκα χρησὸς ἀνὴρ, καὶ χρηματισῆς ἐν εὐκαταφρόνη-
τος, ἐδ' ὡς τι μικρὸν, ἢ Φαῦλον, ἐν παρέργῳ μετα-
χειρισάμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέλειαν. ὄφεν οἶμαι δεῖν
καὶ περὶ τέτων, ὅσα καλῶς ἔχει, διεξελεῖν. γυναῖκα
μὲν ἐν εὐγενεσέραν, ἢ πλεσιωτέρα, ἐγγημεν, ἠγγέμε-
νος, ὁμοίως μὲν ἀμφοτέρως ἔχειν βάρος καὶ φρόνημα,
τὰς δὲ γενναίας, αἰδαμένας τὰ αἰχρὰ, μᾶλλον ὑψηλῶς
εἶναι πρὸς τὰ καλὰ τοῖς γεγαμηκόσι. τὸν δὲ τύπτοντα
γαμέτην, ἢ παῖδα, τοῖς ἀγιωτάτοις ἔλεγεν ἱεροῖς προσ-
φέρειν τὰς χεῖρας· ἐν ἐπαίνῳ δὲ μείζονι τίθεσθαι τὸ
γαμέτην ἀγαθόν, ἢ τὸ μέγα εἶναι συγλητικόν. ἐπεὶ
καὶ Σωκράτης ἔδεν ἄλλο θαυμάζειν τῆ παλαιᾷ, πλὴν
ὅτι γυναικὶ χαλεπῇ καὶ παισὶν ἀποπλήνιοις χρώμενος
ἐπιεικῶς καὶ πρῶως διετέλεσε. γενομένης δὲ τῆ παιδός,
ἔδεν ἦν ἔργον ἔτως ἀναγκαῖον, εἰ μὴ τι δημόσιον, ὡς
μὴ παρεῖναι ἢ τῇ γυναικὶ λουέσῃ τὸ βρέφος καὶ σπαρ-
γανέσῃ. αὐτὴ γὰρ ἔτρεφεν ἰδίῳ γάλακτι. πολλάκις δὲ
καὶ τὰ τῶν δέλων παιδάκια τῷ μαδῷ προσιεμένη, κατε-
σιεύασεν εὐνοίαν ἐκ τῆς συντροφίας πρὸς τὸν υἱόν.
ἐπεὶ δ' ἤρξατο συνιέναι, παραλαβὼν αὐτὸς ἐδίδασκει
γράμματα. καίτοι χαρίεντα δῆλον εἶχε γραμματιστῆν,
ἔνο-

1 R. subaudiri vult δύνασθαι δι' αὐτὸ, ut ejus peragenādi cau-
sa necesse haberet abesse ab uxore tum, cum —

ὄνομα Χίλων, πολλὰς διδάσκοντα παῖδας. ἐν ἡξίᾳ δὲ τὸν υἱὸν, ὡς Φησὶν αὐτὸς, ὑπὸ δάλε κακῶς ἀπέειν ¹, ἢ τῷ ὠτὸς ἀνατείνεσθαι, μανθάνοντα βράδιον. ἐδέ γε μαθήματος τηλικύτα τῷ δάλε χάριν ὀφείλειν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἦν γραμματιστής, αὐτὸς δὲ νομοδιδάκτης, αὐτὸς δὲ γυμναστής. ἔ μόνον ἀκοντίζειν, ἐδ' ὀπλομαχεῖν, ἐδ' ἱππεύειν διδάσκων τὸν υἱὸν, ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ πύξ παίζειν, καὶ καῦμα καὶ ψύχος ἀνέχεσθαι, καὶ τὰ δινώδη καὶ τραχύνουσα τῷ ποταμῷ νηχόμενον ἀποβιάζεσθαι. καὶ τὰς ἰσορίας δὲ συγγράψαι Φησὶν αὐτὸς ἰδίᾳ χειρὶ καὶ μεγάλοις γράμμασιν, ὅπως οἴκοθεν ὑπάρχη τῷ παιδί πρὸς ἐμπειρίαν τῶν παλαιῶν καὶ πατρίων ὠφελεῖσθαι. τὰ δ' αἰχίσα ² τῶν ῥημάτων ἐχ ἡτλον εὐλαβεῖσθαι τῷ παιδὸς παρόντος, ἢ τῶν ἱερῶν παρθέων, ἃς Ἐσιάδας καλεῖσι. συλλέεσθαι δὲ μηδέποτε καὶ τῆτο κοινὸν ἔθος ἔοικε Ῥωμαίων εἶναι. καὶ γὰρ πενθεροῖς γαμβροὶ ἐφύλαττοντο συλλέεσθαι ³, δυσωπέμενοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ γύμνωσιν. εἶτα μέντοι παρ' Ἑλλήνων τὸ γυμνεῖσθαι μαθόντες, αὐτοὶ πάλιν τῷ καὶ μετὰ γυναικῶν τῆτο πράσσειν ἀναπεπλήμασι τὰς Ἑλληνας. ἔτω δὲ [καλὸν ἔργον ⁴] εἰς ἀρετὴν τῷ Κάτωνι πλάττοντι καὶ δημικργῶντι τὸν υἱὸν, ἐπεὶ τὰ ⁵ τῆς προθυμίας ἀμεμπτα ἦν, καὶ δι' εὐφύϊαν ὑπήκειεν ⁶ ἢ ψυχῇ, τὸ δὲ σῶμα μαλακώτερον ἐφαίνετο τῷ πονεῖν, ἐπανῆκειν αὐτῷ τὸ σύντονον ἄγαν καὶ κεκολασμένον τῆς

διαί-

¹ Junt. ἀπέειν.

² B. 3. γὰ δ' αἰχρά.

³ V. συμβελεύεσθαι. Junt. & Ald. ἐφύλαττον τὸ συλλέεσθαι.

⁴ Haec duo vocabula R. a sede sua videntur aberrasse, & paulo ante inferenda esse pone μαθόντες. Pro seq. πλάττοντι V. πρῶττοντι.

⁵ R. sussp. ἐπεὶ γὰ μὲν τῆς — Catonis junioris ardor discendi, contentio acerrima bonarum artium.

⁶ Cohæret cum τῷ Κάτωνι, mens filii obsecundabat præceptis patris.

διαίτης. ὁ δὲ, καίπερ ἔτις ἔχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν ἐν ταῖς στρατείαις, καὶ τὴν πρὸς Περσέα μάχην ἠγωνίσαστο λαμπρῶς, Παῦλος στρατηγῶντος. εἶτα μέντοι τῷ Ξίφω ἐκπερθεύοντος ὑπὸ πληγῆς, καὶ δι' ὑγρότητα τῆς χειρὸς ἐξολιθίζοντος ¹, ἀχθεθεὶς τρέπεται πρὸς τινὰς τῶν συνήθων, καὶ παραλαβὼν ἐπεινε, αὐτοῖς εἰς τὰς πολεμίους ἐνέβαλε. πολλῶν δ' ἀγῶνι καὶ βίᾳ μεγάλη διαφωτίσας τὸν τόπον, εὔρε μόλις ἐν πολλοῖς σάγμασιν ὄπλων καὶ σώμασι νεκρῶν ὁμῶς Φίλων τε καὶ πολεμίων κατασεσσωρευμένον ². ἐφ' ᾧ καὶ Παῦλος ὁ στρατηγὸς ἠγάθη τὸ μεριάνιον. καὶ Κάτωνος αὐτῷ φέρεται τις ἐπιστολὴ πρὸς τὸν υἱὸν, ὑπερφυῶς ἐπαινεῖν τὴν περὶ τὸ Ξίφος Φιλοτιμίαν αὐτῷ καὶ σπεδῆν. ὕπερον ³ δὲ καὶ Παῦλος θυγατέρα, Τερτίαν, ἔγημεν ὁ νεανίας, ἀδελφὴν Σικπιώνος, ἐχ' ἤτλον ἤδη δι' αὐτὸν, ἢ τὸν πατέρα, καταμιγνύμενος εἰς γένος τηλικῶτον. ἢ μὲν ἔν περὶ τὸν υἱὸν τῷ Κάτωνος ἐπιμέλεια τέλος ἄξιον ἔχεν.

XXI. Οἰκέτας δὲ πολλὰς ἐκλάτο, τῶν αἰχμαλώτων ἀνέμενος μάλιστα τὰς μικρὰς καὶ δυναμένους ἔτι τροφὴν καὶ παιδευσιν, ὡς σκύλακας, ἢ πύλακας, ἐνεγεγεῖν. τέτων ἄδεις εἰσηλθὼν εἰς οἰκίαν ἑτέραν, εἰ μὴ πέμψαντος αὐτῷ Κάτωνος, ἢ τῆς γυναίκος. ὁ δ' ἐρωτηθεὶς, τί πράττει Κάτων, ἔδεν ἀπεκρίνατο, πλὴν ἀγνοεῖν. ἔδει δ' ἢ πράττειν τι τῶν ἀναγκαίων οἴκοι τὸν ὄϊλον, ἢ κα-

θεύ-

¹ Ita dedit R. in aor. 2. act. a verbo ἐξολιθίζανεν, pro vulg. ἐξολιθίζοντος.

² Ita in neutro R. dedit, scil. γὸ Ξίφος, sub ingente acervo absconditum & obrutum enssem suum reperit, pro vulg. κατασεσσωρευμένων, in gen. plur.

³ Xyl. monente, ὕπερον non est accipiendum h. l. quasi post pugnam Perficam; sed ad ea, quae supra de educatione sunt dicta, referendum. Plut. enim in Aemilii vita refert, jam tum hoc ipso bello generum eum habuisse hunc Catonis filium.

θεύδειν. καὶ σφόδρα τοῖς κοιμωμένοις ὁ Κάτων ἔχαι-
 ρε, πρῶτότερος τε τῶν ἐγρηγορότων νομίζων, καὶ πρὸς
 ὅτιον βελτίονας χρῆσθαι τῶν δεομένων ὑπὲρ τὰς ἀπολε-
 λαυκότητας. οἴομενος δὲ τὰ μέγιστα βραδύργειν ἀφροδι-
 σίων ἕνεκα τὰς δάλας, ἔταξεν ἀριστέως νομίσματος ὁμι-
 λεῖν ταῖς θεραπευσίαις, ἑτέραν δὲ γυναικί μηδένα πλη-
 σιάζειν. ἐν ἀρχῇ μὲν ἔν ἐτι ¹ πένης ἂν καὶ στρατευ-
 ὄμενος, πρὸς ἐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ διαίταν, ἀλλ'
 αἰχίσιον ἀπέφαινε διὰ γαστέρα πρὸς οἰκίτην ζυγομαχεῖν.
 ὕπερον δὲ, τῶν πραγμάτων ἐπιδιδόντων, ποιόμενος ἐσιά-
 σεις φίλων καὶ συναρχόντων, ἐκόλαζεν εὐθὺς μετὰ τὸ
 δεῖπνον ἱμάτι τὰς ἀμελέστερον ὑπεργήσαντας ὅτιον, ἢ
 σκευάσαντας. αἰεὶ δὲ τινα εἴσιν ἔχειν ἕς δάλας ἐμη-
 χανᾶτο καὶ διαφορὰν πρὸς ἀλλήλας, ὑπονοῶν τὴν ὁμό-
 νοιαν αὐτῶν ² καὶ δεδοικώς. τὰς δ' ἀξιον εἰργάζομαι τι
 θανάτε δόξαντας, ἐδικαίαι, κριτένας ἐν τοῖς οἰκέταις
 πᾶσιν, ἀποθνήσκουσιν, εἰ καταγνωθεῖεν. ἀπλόμενος δὲ
 συντονώτερον ³ πορισμῶ, τὴν μὲν γεωργίαν μᾶλλον ἡγεῖ-
 το διαγωγὴν, ἢ πρόσοδον. εἰς δ' ἀσφαλῆ πράγματα καὶ
 βέβαια κατατιθέμενος τὰς ἀφορμὰς, ἐπύματο λίμνας,
 ὕδατα θερμὰ, τόπους κναφεῦσιν ἀνειμένους, ἐργατησίαν
 χῶραν ⁴, ἔχασαν αὐτοφυεῖς νομὰς καὶ ὕλας. ἀφ' ὧν
αὐτῶ

1 abest ἔτι a B. 3.

2 deest hoc pron. B. 3. Junt. Ald. — Prima dedit Steph.

3 Hanc lectionem restituit R. e B. 3. Junt. Ald. pro vulg. συντονώτερος, quod ex Stephan. prodiit.

4 R. quaerit, quaenam haec sit? cur sylvae & pascua sola *exercitabilia sola* appellentur? num arva & sata minus sint? Barbarus vertit: praedia, quae cum opere rustico facile cole-
 rentur, cum sua iponte sylvis & pabulationibus referta essent. Xyl. autem praedia, in quibus praeter agros ultro pascua & sylvae crederent. Mihi quidem vix persuadeo, Plutarchum h. l. agriculturae aliquam posse habere rationem. Sermo est, ut quisvis lector facillime observabit, de variis modis, quibus Ca-

αὐτῶν χρήματα προσήει πολλά, μὴ' ὑπὸ τῆ Διδος, ὡς Φησιν αὐτὸς, βλαβῆναι δυναμένων. ἐχρήσατο δὲ καὶ τῶ διαβεβλημένῳ μάλισα τῶν δανεισμῶν ἐπὶ ναυτικοῖς, τὸν τρίπον τῆτον. ἐκέλευε τὰς δανειζομένους, ἐπὶ κοιναυίᾳ πολλὰς παρακαλεῖν. γενομένων δὲ πεντήκοντα, καὶ πλοίων τσάκτων, αὐτὸς εἶχε μίαν μερίδα διὰ Κεῖντίωνος ἀπελευθέρου, τοῖς δανειζομένοις συμπραγματευόμενος καὶ συμπλέουλος. ἦν δ' ἐν ἐκ εἰς ἅπαν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' εἰς μέρος μικρὸν, ἐπὶ κέρδεσι μεγάλοις. ἐδίδε δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν τοῖς βελομένοις ἀργύριον. οἱ δ' ὠνῆτο παῖδας, εἶτα τέττας ἀσιήσαντες καὶ διδάξαντες ἀναλώμασι τῆ Κάτωνος, μετ' ἐνωυτὸν ἀπεδίδοντο. πολλὰς δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ Κάτων, ὅσῃν ὁ πλείστην διδὸς ἔωνεῖτο τιμῆν ὑπολογιζόμενος ¹. προτρέπων δὲ τὸν υἱὸν ἐπὶ ταῦτα, Φησὶν, ἐκ ἀνδρὸς, ἀλλὰ χήρας γυναικὸς, εἶναι, τὸ μειῶσαι τι τῶν ὑπαρχόντων. ἐπεῖνο δ' ἤδη σφοδρότερον τῆ Κάτωνος, ὅτι θαυμαστὸν ἀνδρα καὶ θεῖον εἰπεῖν ἐτόλμησε πρὸς δόξαν, ὅς ἀπολείπει πλέον ἐν τοῖς λόγοις, ὃ προσέθημεν, ἔ παρέλαβεν.

XXII. Ἦδη δὲ αὐτῆ γέροντος γεγονότος, πρέσβεις Ἀθήνησεν ἤλθον ² εἰς Ῥώμην οἱ περὶ Καρνεάδην, τὸν Ἀναδημαῖκόν, καὶ Διογένη, τὸν Στωϊκὸν Φιλόσοφον ³, καταδίηνη τινὰ παραιτησόμενοι τῆ δήμω τῶν Ἀθη-

D d 2

'Αθη-

to ad reditus sibi parandos, nulli tempestatis injuria obnoxios, a studio agrorum colendorum non sperandos, usus fuerit. Meo sensu, textui magis conveniat, si legere liceat ἢ ἄλλοις τοῖς τοῖς ἐργάταις — loca fullonibus idonea, vel aliis hujusce modi opificibus, χώραν — praedium, pascuam habens sylvasque nativas. An mavis εὐφορον ἀνευ ἐργασίας χώραν, regionem absque operis intentione fructuosam?

¹ Locum hunc se non intelligere, fatetur R.

² V. ἦκον.

³ Junt. Στωϊκὸν καὶ Φιλόσοφον. Hinc susp. R. tertii philosophi nomen hic desiderari. Gellius L. 7. c. 14. nominat Critolaum

Ἀθηναίων, ἣν ἐρήμην ὤφλον, Ὀρωπῶν μὲν διωξάν-
 ταν, Σικυνῶν δὲ καταψηφισαμένων, τίμημα πεντα-
 ποσίωυ ταλάντων ἔχουσιν. εὐθύς ἔν οἱ Φιλολογώταται
 τῶν νεανίσκων ἐπὶ τῆς ἀνδρας ἔειτο ¹, καὶ συνῆσαν
 ἀπρωόμενοι καὶ θαυμάζοντες αὐτῆς. μάλιστα δ' ἡ Καρ-
 νεάδα χάρις, ἡ δύναμις γε ² πλείη, καὶ δόξα τῆς
 δυνάμεως ἐν ἀποδέεσα, μεγάλων ἐπιλαβομένη ³ καὶ
 Φιλανθρώπων ἀπροατηρίων, ὡς πνεῦμα, τὴν πόλιν ἠχῆς
 ἐνέπλησε ⁴. καὶ λόγος κατεῖχεν, ὡς ἀνὴρ Ἑλλῆν εἰς
 ἐκπληξιν ὑπερφυῆς, πάντα κηλῶν καὶ χειράμενος,
 ἔρωτα δεινὸν ἐμβέβληκε τοῖς νέοις, ὅφ' ἔ τῶν ἄλλων
 ἡδονῶν καὶ διατριβῶν ἐπιπεσόντες ἐνθασίωσι περὶ Φιλο-
 σοφίαν. ταῦτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἤρεσε Ῥωμαίοις γι-
 γνόμενα, καὶ τὰ μερικά παιδείας Ἑλληνικῆς μετα-
 λαμβάνοντα, καὶ συνόντα θαυμαζόμενοις ἀνδράσιν ἡδέως
 ἑώρων. ὁ δὲ Κάτων ἐξ ἀρχῆς τε τῆ ζήλα τῶν λόγων
 παραρρέοντος ⁵ εἰς τὴν πόλιν ἠχθετο, Φοβόμενος, μὴ
 τὸ Φιλότιμον ἐνταῦθα τρέψαντες οἱ νέοι, τὴν ἐπὶ τῷ
 λέγειν δόξαν ἀγαπήσωσι μᾶλλον τῆς ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ
 τῶν στρατειῶν. ἐπεὶ δὲ πρῆβαιεν ἡ δόξα τῶν Φιλοσό-
 φων ἐν τῇ πόλει, καὶ τῆς πρώτης λόγους αὐτῶν ἀνὴρ
 [εἰς

tolaum Peripateticum. Φιλόσοφοι legendum esse censet R. pro
 Φιλόσοφον.

1 V. ἔειποντο, corrupte.

2 R. hanc lectionem partim ex Junt. revocasse, partim de
 suo dedisse affirmat. Vulgo nimirum legitur ἡ δύναμις γε πλεί-
 ση secundum Aldinam. Jam R. in Junt. vult ἡ δύναμις legis-
 se; γε autem pro γε de suo substituit. Equidem in Junt.
 eandem observo lectionem, quam B. 3. exhibet, ἡ δύναμις,
 non ἡ δύν. Malim cum Ald. legere paucis mutatis ἡ δύνα-
 μίς ἢ ἡν πλείση — aut ἡ δύναμις αὐτῆ πεισικῆ.

3 V. ἐπιλαμβανομένη.

4 Br. monente, similis est haec sententia isti sacri scriptoris,
 Act. 2, 2. ἡχος ὡσπερ Φερομένης πνοῆς βιαίως ἐπλήρωσεν ὄλον
 τὸν οἶκον. V. ἠχῆσε καὶ ἐνέπλησε.

5 B. 3. παραρρέον.

[εἰς τὴν σύγκλητον ¹] ἐπιφανῆς, σπεδάσας αὐτὸς καὶ δεηθεὶς, ἠρμήνευσε, Γάιος Ἀνίλιος, ἔγνω μετ' εὐπρεπείας ἀποδιοπομπήσασθαι τὰς Φιλοσόφους ἅπαντας ἐκ τῆς πόλεως. καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ² σύγκλητον ἐμέμψατο τοῖς ἀρχαῖσι, ὅτι πρεσβεῖα κἀθηται πολὺν χρόνον ἀπρακτὸς ἀνδρῶν, οἱ περὶ παντὸς, ἔββαλοῦτο, φαιδῶς πείθειν δύνανται. δεῖν ἔν τὴν ταχίστην γυνῶναι τε καὶ ψηφισάσθαι περὶ τῆς πρεσβείας, ὅπως ἔται μὲν ἐπὶ τὰς ³ χολὰς τραπόμενοι, διαλέγωνται παισὶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Ῥωμαίων νόμοι τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχόντων, ὡς πρότερον, ἀκῶσι.

XXIII. Ταῦτα δ' ἔχ, ὡς ἔνιοι νομίζεσι, Καρνεάδῃ δουχεράνας ἔπραξεν, ἀλλ' ὅλως Φιλοσοφία προσκερκεῖως, καὶ πᾶσαν Ἑλληνικὴν μῦσαν καὶ παιδείαν ὑπὸ Φιλοτιμίας ⁴ προπηλακίζων. ὅς γε καὶ Σαυράτη Φησί λάλον καὶ βίαιον γενόμενον ἐπιχειρεῖν, ὡ τὴν δυνάτον ἦν, τυραννεῖν τῆς πατρίδος ⁵, καταλύοντα τὰ ἔθη, καὶ πρὸς ἐναντίας τοῖς νόμοις δόξας ἐλιποντα καὶ μεθισκάντα τὰς πολίτας. τὴν δ' Ἰσοκράτης ⁶ διατριβὴν ἐπισκώπων, γηρᾶν Φησί παρ' αὐτῷ τὰς μαθητάς,

Dd 3

ὡς

¹ R. haec verba sic esse struenda videntur, λόγους αὐτῶν εἰς τὴν σύγκλητον prius eorum orationes ad senatum vel in senatu habitas; — aut potius delenda prorsus hoc loco, paulo post loco suo reditura; aut idem significare, ac ἐν τῇ συγκλήτῳ, vir in senatu clarus.

² V. πρὸς τὴν σύγκλητον.

³ R. ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν aut ἐπὶ τῶν εἰωθυῖας σχ.

⁴ R. monente, Φιλοτιμία h. l. est affectatio, seu contentio sententiam vel scitum, quod tu semel amplexus fueris, modis omnibus tuendi, etiam si assertio tua peraburda & ridicula, eaque in re tui iactatio.

⁵ Ald. & Junt. comma post τυραννεῖν ponunt, τῆς πατρίδος jungunt cum seqq. Haud male, meo sensu.

⁶ V. τὴν δὲ Σαυράτη. Hujus lectionis etiam meminit H. Steph. eamque improbat.

ὡς ἐν Ἄιδῃ¹ χρησόμενος ταῖς τέχναις, καὶ δίνας ἐρένας. τὸν δὲ πρῶτα διαβάλλων πρὸς τὰ Ἑλληνικά, Φωνῆ πέχρηται δρασύτερα τῆ γήρας, οἷον ἀποθεσπίζων καὶ προμαντεύαν², ὡς ἀπολεῖσι Ῥωμαῖοι τὰ πράγματα, γραμματάων Ἑλληνικῶν ἀναπληθέντες. ἀλλὰ ταύτην μὲν αὐτῆ τὴν δυσφημίαν ὁ χρόνος ἀποδείκνυσι³ κενὴν, ἐν ᾧ τοῖς τε⁴ πράγμασι ἢ πόλις ἤρθη μεγίστη, καὶ πρὸς Ἑλληνικά μαθήματα καὶ παιδείαν ἅπασαν ἔχεν οἰκείως. ὁ δὲ ἔ μόνον ἀπηχθάνετο τοῖς Φιλοσοφῶσι Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰατρούνας ἐν Ῥώμῃ δι' ὑποψίας εἶχε. καὶ τὸν Ἴπποκράτους, ὡς εἶπεν, ἀκηκῶς λόγον, ὃν εἶπε, τῆ βασιλέως⁵ καλῆντος αὐτὸν ἐπὶ πολλοῖς τισι ταλάντοις, ἐν ἃν πότε βαρβάρους Ἑλλήνων πολεμίοις ἐαυτὸν παραχεῖν, ἔλεγε κοινὸν ὄρον εἶναι τῆτον ἰατρῶν ἁπάντων, καὶ παρενελεύετο φυλάττειναι τῷ παιδί πάντας· αὐτῷ δὲ γεγραμμένου ὑπόμνημα εἶναι, καὶ [τοῖς⁶] πρὸς τῆτο θεραπεύειν καὶ διαίτην τὰς νοσῆντας οἴοι· νῆσι μὲν ἐδέποτε διατηρῶν ἕδνα, τρέφων δὲ λαχάνοις, καὶ σαρκιδίοις νήσσης, ἢ φάσσης, ἢ λαγῶ. καὶ γὰρ τῆτο κῆφον εἶναι καὶ πρόσφορον ἀδενῆσι, πλὴν ὅτι πολλὰ συμβαίνει τοῖς φαγῆσι ἐνυπνιάζεσθαι. τοιαύτη δὲ θεραπεία καὶ διαίτη χρώμενος,

¹ Teste H. Steph. additur etiam παρὰ Μίνῳ, quod ut loco maxime conveniens lubenter se recipere affirmat.

² R. quaerit, num προμαντεύόμενος, cum non meminerit in activo μαντεύειν usurpārī. — Mihi videtur dictio sequioris aetatis, cum & Aelian. Var. Hist. l. 3, 25. μαντεύόμενον passively adhibeat — τὸν μαντεύόμενον αὐτοῖς θάνατον, mortem ipsis oraculo praedictam.

³ Ald. Junt. ἀποδίδωσι.

⁴ 7e abest a B. 3. item a Junt.

⁵ Teste H. Steph. quidam codd. habent τῆ μεγάλης βασιλέως.

⁶ R. monente, sententia postulat καὶ αὐτὸς, & ipsemet, scilicet ait; aut ei vitiosa scriptio vocabuli proximi πρὸς videtur, ut prorsus sit delendum τοῖς.

νος, ὑγιαίνειν μὲν αὐτὸς, ὑγιαίνοντας ¹ δὲ τὰς ἑαυτῶ
διαφυλάττειν.

XXIV. Καὶ περὶ γε τῆτο φαίνεται γεγονώς ἐκ
ἀνεμέσσητος· καὶ γὰρ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέ-
βαλεν. αὐτὸς δὲ τῷ σώματι πρὸς εὐεξίαν καὶ φρόνην
ἀσφαλῶς πεπηγώς, ἐπὶ πλείστον ἀντεῖχεν, ὡσεὶ γυναι-
κὶ πρεσβύτης ὡν σφόδρα πλησιάζειν, καὶ γῆμαι γάμον
ἔκαθ' ἡλικίαν ἐκ τοιαύτης προφάσεως. ἀποβαλὼν τὴν
γυναῖκα, τῷ μὲν υἱῷ Παύλῃ θυγατέρα, Σπιτιάνος δὲ
ἀδελφὴν, ἠγάγετο πρὸς γάμον, αὐτὸς δὲ χηρεύων ἐχρή-
το παιδίσην κρύφα Φοιτώση πρὸς αὐτόν. ἦν ἔν ἐν
οἰκίᾳ μικρᾷ νύμφην ἐχέση τῆ πράγματος αἰθρησις· καὶ
ποτε τῆ γυναίκα θρασύτερον παρασοβῆσαι παρὰ τὸ δω-
μάτιον δόξαντος, ὁ νεανίας εἶπε μὲν ἄδεν, ἐμβλέψας
δὲ ² πικρότερον καὶ διατραπείς ³, ἐκ ἔλαθε τὸν πρε-
σβύτην. ὡς ἔν ἐγνω τὸ πρᾶγμα δυσχεραίνόμενον ὑπ'
αὐτῶν, ἄδεν ἐγκαλέσας, ἄδὲ μεμφάμενος, ἀλλὰ κατα-
βαίνων, ὡσπερ εἴωθει, μετὰ Φίλων εἰς ἀγορὰν, Σαλα-
νῖόν ⁴ τινὰ τῶν ὑπογεγραμματοτευνότων αὐτῷ, παρόντα
καὶ συμπροπέμπουσα, μεγάλη Φωνῆ προσαγορεύσας,
ἠρώτησεν, εἰ τὸ θυγάτριον συνήρμοσε νυμφίω. τῆ δ'
ἀνθρώπη φήσαντος, ὡς ἄδὲ μέλλει ⁵, μὴ πρότερον ἐπει-
νω κοινωσάμενος. Καὶ μὲν ἐγὼ σοι, φησὶν, εὐρηκα κη-
δεσην ἐπιτήδειον, εἰ μὴ νῆ Δία τὰ ⁶ τῆς ἡλικίας μὴ

Dd 4

δυσ-

1 V. ὑγιανεῖς, forte pro ὑγιεῖς, ut Br. censet.

2 V. δὲ πως, eleganter, Br. iudice.

3 Conturbatus, perplexus, ut e vultu constaret, eum com-
motum esse, iracundia nimirum, & aegritudine, atque indi-
gnatione facti indignissimi, *verstöret*. R.

4 Sic R. cum Anon. dedit. Vulgo hic & infra Σαλώνιον.

5 V. μὴ μέλλειν.

6 Artic. γὰ ἀβέστ. a B. 3. & Junt. — Prima dedit Ald. R.
videtur Plutarchus reliquisse εἰ νῆ Δία vel εἰ δὴ νῆ Δία τὴν ἡλι-
κίαν μὴ δυσχεραίνετε, si nempe aetatem haud aspernamini, tu,
tuaque filia; aut posterius μὴ delendum esse.

ευσχεραίνοιτο. τὰλλα γὰρ ἔμειπτός ἐστι, σφόδρα δὲ
 πρεσβύτης. ὡς ἔν ὁ Σαλωνῖνος ἐκέλευε ταῦτα φρον-
 τίζειν, καὶ δίδοναι τὴν κόρην, ᾧ προαιρεῖται, πελάτην
 ἔσαν αὐτῷ καὶ δεομένην τῆς ἐκείνου κηδεμονίας, ἐδε-
 μίαν ὁ Κάτων ἀναβολὴν ποιησάμενος, αὐτὸς ἔφη τὴν
 παρθένον αἰτεῖν ἑαυτῷ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς εἶδος,
 ὁ λόγος ἐξέπληξε τὸν ἄνθρωπον, πόρρω μὲν γάρ γε τὸν
 Κάτωνα, πόρρω δ' αὐτὸν οἰκίας ὑπαιτιῆς καὶ θριαμ-
 βευτικῶν κηδευμάτων τιθέμενον. σπαρδῆ δὲ χρώμενον
 ὄρων ¹ ἀσμένως ἐδέξατο, καὶ καταβάντες εἰς ἀγορὰν,
 εὐθύς ἐποιῶντο τὴν ἐγγύην. πραττομένους δὲ τῷ γάρ γε,
 παραλαβὼν τὰς ἐπιτηδεύσεις ὁ υἱὸς τῷ Κάτωνος, ἠρώτη-
 σε τὸν πατέρα, μή τι μεμφόμενος, ἢ λελυπημένος
 ὑπ' αὐτῷ, μητρικῶν ἐπάγεται ². ὁ δὲ Κάτων ἀναβοή-
 σας· Εὐφήμεσον, εἶπεν, ᾧ παῖ. πάντα γὰρ ἀγαθὰ
 μοι τὰ παρὰ σέ, καὶ μεμπτὸν ἔδέν. ἐπιθυμῶ δὲ πλειό-
 νας ἑμαυτῷ τε καὶ παιδῶν καὶ πολίτας τῇ πατρίδι
 τοιάτους ³ ἀπολιπεῖν. ταύτην δὲ τὴν γνώμην πρότερον
 εἰπεῖν Φασὶ Πεισίρατον, τὸν Ἀθηναίων τύραννον, ἐπι-
 γήμαντα τοῖς ἐνῆλικοῖς παισὶ τὴν Ἀργολίδα Τιμώνασ-
 σαν, ἐξ ἧς Ἰαφῶντα καὶ Θεσσαλὸν αὐτῷ λέγασαι γε-
 νέσθαι. γήμαντι δὲ τῷ Κάτωνι γίνεται παῖς, ᾧ παρω-
 νύμιον ἀπὸ τῆς μητρὸς ἔθετο Σαλωνῖνον ⁴. ὁ δὲ πρε-
 σβύτερος υἱὸς ἐτελεύτησε στρατηγῶν· καὶ μέμνηται μὲν
 αὐτῷ πολλὰς ἐν τοῖς βιβλίοις ὁ Κάτων, ὡς ἀνδρὸς
 ἀγαθῷ γεγονότος. πρῶτος δὲ καὶ Φιλοσόφος λέγεται
 τὴν συμφορὰν ἐνεργεῖν, καὶ μηδὲν ἀμβλύτερος δι' αὐ-
 τὴν εἰς τὰ πολιτικὰ γενέσθαι. ἔ γάρ, ὡς Δείκιος Λέ-
 κκελλος ὕπερον, καὶ Μέτελλος ὁ Πίος, ἐξέκαμιν ὑπὸ γή-
 ρως

¹ V. addit τὸν Κάτωνα.

² Sic R. cum V. & B. ³ dedit. Vulg. ἐπάγεται.

³ Tales, qualis tu es. R.

⁴ Alil Salonianum appellant. R.

ρως πρὸς ¹ τὰ δημόσια, λειτεργίαν τὴν πολιτείαν ἡγά-
μενος, ἐδ' ἄς πρότερον Σικελίαν ὁ Ἄφρικανὸς, διὰ τὸν
ἀντιπρέσανθα πρὸς τὴν δόξαν αὐτῆ Φθόνου, ἀποσραφεὶς
τὸν δῆμον, ἐκ μεταβολῆς ἐποιήσατο τῆ λοιπῆ βίῃ τέ-
λος ἀπραγμοσύνην· ἀλλ' ὥσπερ Διονυσίου τις ἔπεισε
κάλλισον ἐντάφιον ἡγεῖσθαι τὴν τυραννίδα, κάλλισον αὐ-
τὸς ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν ποιησάμενος, ἀναπαύσεσθαι
ἐχρήτο καὶ παιδικαῖς ², ὁπότε χολάζοι, τῷ συντάττεσθαι
βιβλία καὶ τῷ γεωργεῖν.

XXV. Συντάττετο μὲν ἐν λόγῳ τε παντοδαπὰς
καὶ ἰσορίας. γεωργία δὲ προσεῖχε, νέος μὲν ὢν ἔτι, καὶ
διὰ τὴν χρεῖαν. Φησὶ γὰρ δυοὶ κεχρηῆσθαι μόνοις πε-
ρισμοῖς, γεωργία καὶ Φειδοῖ. τότε δὲ διαγωγὴν καὶ
θεωρίαν αὐτῷ τὰ γιγνόμενα κατ' ἀγρὸν παρεῖχε. καὶ
συντάτταται γε βιβλίον γεωργικόν, ἐν ᾧ καὶ περὶ πλα-
κάνων σιευασίας ³, καὶ τηρήσεως ὀπώρας γέγραπεν,
ἐν παντὶ Φιλοτιμύμενος περιτλὸς εἶναι καὶ ἴδιος. ἦν
δὲ καὶ τὸ δεῖπνον ἐν ἀγρῷ δαψιλέστερον· ἐνάλει γὰρ
ἐκάστοτε τῶν ἀγρογειτόνων καὶ περιχώρων τὰς συνήθειας,
καὶ συνδιήγεν ἰλαρῶς, ἐ τοῖς καθ' ἡλικίαν μόνοις ⁴ ἠδὺς
ὢν συγγενέσθαι καὶ ποσειδὸς, ἀλλὰ καὶ τοῖς νέοις, ἅτε
οὐ πολλῶν μὲν ἔμπειρος πραγμάτων γεγονῶς, πολλοῖς
δὲ πράγμασι καὶ λόγοις ἀξίοις ἀκοῆς συντετυχηκῶς ⁵.
τὴν δὲ τράπεζαν ἐν τοῖς μάλιστα Φιλοποιδὸν ἡγεῖτο, καὶ
πολλὴ μὲν εὐφημία τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν
ἐπεισέγετο ⁶, πολλὴ δ' ἦν ἀμνησία τῶν ἀχρήστων καὶ πα-
νηρῶν, μήτε ψόγῳ, μήτ' ἐπαίνῳ, πάροδον ὑπὲρ αὐτῶν
τῆ Κάτωνος εἰς τὸ συμπόσιον διδόντος.

- Dd 5

XXVI.

¹ Ald. & Junt. *eis*.

² B. 3. *παιδικαῖς*.

³ Teste H Steph. in nonnullis scriptum est *ἐργασίας*. V. dat
ἐργασίαν, in ind. Var. Frst. & Br.

⁴ V. *μόνοις*.

⁵ Teste H. Steph. etiam legitur *ἐντετυχηκῶς*.

⁶ Ald. & Junt. *ἐπεισηγεῖτο*. Steph. *ἐπεισήγετο*.

XXVI. Ἐχαιον δὲ τῶν πολιτευμάτων αὐτῶ τὴν Καρχηδόνος ἀνάστασιν οἶοναι γεγενῆσθαι, τῶ μὲν ἔργῳ τέλος ¹ ἐπιτέλους τῶ νέε Σιπιώνος, βελῆ δὲ καὶ γνώμη μάλισα τῶ Κάτωνος ἀραμένων τὸν πόλεμον, ἐξ αἰτίας τοιαύδε. Κάτων ἐπέμψθη πρὸς Καρχηδονίους καὶ Μασσανάσσην τὸν Νομάδα, πολεμῶντας ἀλλήλοισι ², ἐπισκεψόμενος τὰς τῆς διαφορᾶς προφάσεις. ὁ μὲν γὰρ ἦν τῶ δήμος φίλος ἀπ' ἀρχῆς, οἱ δ' ἐγεγόνεισαν ἔνσπονδοι μετὰ ³ τὴν ὑπὸ Σιπιώνος ἦταν, ἀφαιρέσει τε τῆς ἀρχῆς καὶ βαρεῖ δασμῶ χρημάτων κολασθέντες ⁴. εὐρῶν δὲ τὴν πόλιν, ἔχ ὡς ῥοῖο Ῥωμαῖοι νεκακωμένην καὶ ταπεινὰ πράττεσαν, ἀλλὰ πολλῆ μὲν εὐανδρέσσαν ἡλικίᾳ, μεγάλων δὲ πλέτων γέμισσαν, ὄπλων δὲ παιδοδαπῶν καὶ παρασκευῆς πολεμιστηρίᾳ ⁵ μετῆν, καὶ μικρὸν ἔδεν ἐπὶ τέτοις φρονῆσαν, ἔ τὰ Νομάδων ῥετο καὶ Μασσανάσση πράγματα Ῥωμαῖος ὥραν ἔχειν τίθεσθαι, καὶ διαιτῶν ⁶, ἀλλ' εἰ μὴ καταλήψονταί πόλιν, ἀνωθεν ἐχθρὰν καὶ βαρύθυμον, ἠύξημένην ἀπίσως, πάλιν ἐν τοῖς ἴσοις κινδύνοις ἔσεσθαι. ταχέως ἔν ὑποσρέψας, ἐδίδασκε τὴν βελῆν, ὡς αἰ πρότερον ἦταν καὶ συμφοραὶ Καρχηδονίων, ἔ τούτου τῆς δυνάμεως, ὅσου τῆς ἀνοίας, ἀπαρύσασθαι ⁷, κινδυνεύεσθιν αὐτὰς ἐν ἀδυναμίᾳ, ἐμπειροτέρους δὲ πολεμεῖν ⁸ ἀπεργάσασθαι ἤδη δὲ καὶ προσανακινεῖσθαι ⁹ τοῖς Νομαδικοῖς τὰς πρὸς Ῥωμαῖους

1 V. τὸ τέλος.

2 B. 3 Junt. Ald. ἀλλήλοισι.

3 R. sup̄ ἔνσπονδοι μὲν μετὰ 7. Lin. ead. mavult δὲ pro 7e.

4 R. mavult κολασθέντες.

5 R. mavult πολεμιστηρίαις, ceu adj. trium terminationum.

6 Ald. Junt. διαίταν. Steph. διαιτῶν

7 Ita Ald. dedit prima. Junt. ἀπαρῆσθαι. B. 3. ἀπαρυσθαι.

8 Ita Br. cum B. 3. Junt. Ald. dedit. Vulgo πολέμων.

9 H. Steph. maluit προσανακινεῖσθαι secundum vet. codd. R. quae-

μαίς ἀγῶνας· εἰρήνην δὲ καὶ σπονδὰς ὄνομα τῆ πολέμου
τῆ μελλήσει κείδαι, καιρὸν περιμένοντος ¹.

XXVII. Πρὸς τέτοις Φασί τὸν Κάτωνα καὶ σῦνα
τῶν Λιβυκῶν ἐπίτηδες εἰσβαλεῖν ἐν τῇ βελῆ, τὴν·τή-
βενου ἀναβαλόμενον ². εἶτα θυμασάντων τὸ μέγεθος καὶ
τὸ κάλλος, εἰπεῖν, ὡς ἡ ταῦτα Φέρσα χώρα τριῶν ἡμε-
ρῶν πλεν ἀπέχει τῆς Ῥώμης. ἐκεῖνο δ' ἤδη καὶ βιαϊό-
τερον, τὸ περὶ παντὸς ἔ δὴποτε ³ πράγματος γνώμην
ἀποφαινόμενον, προσεπιφανεῖν ἔτως· Δοκεῖ δέ μοι καὶ
Καρχηδόνα μὴ εἶναι. τέναντίου δὲ Πόπλιος Σιπλίον,
ὁ Νασικῆς ἐπιμαλέμενος, αἰεὶ διετέλει λέγων καὶ ἀπο-
φαινόμενος· Δοκεῖ μοι Καρχηδόνα εἶναι. πολλὰ γὰρ,
ὡς εἴποιεν, ὕβρει τὸν δῆμον ὄρων ἤδη πλημμελέντα, καὶ
δι' εὐτυχίαν καὶ Φρόνημα τῇ βελῆ δυσκἀθεῖλον ὄντα,
καὶ τὴν πόλιν ὅλην ὑπὸ δυνάμει ὅπη ῥέψειε ⁴ ταῖς
ὄρμαῖς, βία συνεφελιόμενον ⁵, ἐβέλετο τῆτον γῆν τὸν
Φόβον ὡσπερ χαλινὸν ἐκικεῖδαι ⁶ σωφρονισῆρα τῇ θρα-
σύτητι τῶν πολλῶν· ἔλαττον μὲν ἠγόμενος ἰχύειν Καρ-
χηδόνας τῆ περιγενέδαι Ῥωμαίων, μείζον δὲ τῆ κα-
ταφρονεῖδαι. τῷ δὲ Κάτωνι τῆτ' αὐτὸ δεινὸν ἐφαίνε-
το, βαυχεύοντι τῷ δῆμῳ καὶ σφαλλομένῳ τὰ πολλὰ δι'
ἐξουσίαν, πόλιν ⁷ αἰεὶ μεγάλην, νυκτὶ δὲ καὶ ⁸ νήφει-
σαν, ὑπὸ συμφορῶν κειολασμένην ⁹, ἐπιτιρέμαδαι, καὶ

μη
quaerit, num προακονᾶσαι, praeacul, praeexerceri, ἐπὶ τῆς
πρὸς Ῥ. ἀγῶνας.

¹ Ita R. dedit pro vulg. περιμένοντας.

² Ita R. dedit de suo. Vulgo in praef. part.

³ R. susp. παντὸς ὅτε δῆποτε.

⁴ R. ita dedit de suo. Vulgo ῥίψαι.

⁵ Junt. συνεφικόμενον.

⁶ B. 3 Junt. Ald. ἐγκεῖδαι. Steph. ἐπιε.

⁷ V πάλιν. Error librarii.

⁸ abest καὶ a B. 3. Junt. Ald.

⁹ Sic dedit H. Steph. pro κειολασμένην, quod priores edd. de-
derant. Addit idem in annotatione: „Copulam καὶ (quam
etiam

μη παντάπασι τὰς ἔξωθεν ἀνελεῖν ¹ τῆς ἡγεμονίας Φόβου, ἀναφορὰς αὐτοῖς πρὸς τὰς οἰοθεὺς ἀμαρτίας ἀπολιπόντας. ἔτω μὲν ἐξεργάσασθαι λέγεται τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον ὁ Κάτων ἐπὶ Καρχηδονίαις πόλεμον. ἀρξαμένων δὲ πολεμεῖν, ἐτελεύτησεν. ἀποθεσπίσας περὶ τῶ μέλλοντος ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ τέλος ἀνδρός· ὃς ἦν τότε μὲν νεανίας, χιλιάρχος δὲ στρατευόμενος, ἀπεδείκνυτο καὶ γνώμης ἔργα καὶ τόλμης πρὸς τὰς ἀγῶνας. ἀπαγγελλομένων δὲ τῶν εἰς Ῥώμην, πυνθανόμενον τὸν Κάτωνα Φασὶν εἶπεῖν·

Οἶος πέκνυται, τοὶ δὲ σικαὶ ἀίσσασσι ².

ταύτην μὲν ἐν ³ τὴν ἀπόφασιν ταχὺ δι' ἔργων ἐβεβαίωσεν ὁ Σικιπίων. ὁ δὲ Κάτων ἀπέλιπε γενεάν, ἕνα μὲν υἱὸν ἐκ τῆς ἐπιγαμηθείσης, ὃν παρώνυμον ⁴ ἔφαμεν γενέσθαι Σαλωνῖνον, ἕνα δὲ υἱανὸν ἐκ τῶ τελευταῖου υἱῶ. καὶ Σαλωνῖνος μὲν ἐτελεύτησε στρατηγῶν, ὁ δ' ἐξ αὐτῶ γενόμενος Μάρκος ὑπάτευσεν. ἦν δὲ πάππος ἔτος τῶ Φιλοσόφου Κάτωνος, ἀνδρὸς ἀρετῆ καὶ δόξης τῶν κατ' αὐτὸν ἐπιφανεστάτων γενομένων.

COMPA-

etism habent vetusti codices) illi (scil. participio) praefigo, & interpunctionem post *νήφασαν* expungo.“

¹ R. subaudiendum monet *ἐαυτῆς*, se, principes reip. Romanae, insuper habere extranea pericula de medio tollere, usos hac excusatione, domi saevire graviores morbos, quibus ante alia omnia occurrendum sit.

² Homer. X, 149.

³ Defunt μὲν ἔν B. 3. Junt. — Aldina dedit.

⁴ V. *παρωνύμιον*. Cat. l. v. Frft.

COMPARATIO ARISTIDIS
CVM CATONE MAIORE.

Γεγραμμένων δὲ καὶ περὶ τέτων τῶν ἀξίων ¹ μνή-
μης, ὅλος ὁ τέτα βίος ὅλω τῷ πατέρει παρατεθείς,
ἐν εὐδαιμόνῳ ἔχει τὴν διαφορὰν, ἐναφανίζομένην πολ-
λαῖς καὶ μεγάλας ὁμοίωσιν. εἰ δὲ δεῖ κατὰ μέρος
τῆ συγκρίσει διαλαβεῖν, ὡς περ ἔπος, ἢ γραφὴν, ἐκά-
τερον, τὸ μὲν ἐξ ἐχ ὑπαρχούσης ἀφορμῆς εἰς πολι-
τείαν καὶ δόξαν ἀρετῆ καὶ δυνάμει προελθεῖν, ἀμφοτέ-
ροις κοινόν ἐσι. φαίνεται δ' ὁ μὲν Ἀριστείδης, ἔπει-
τότε μεγάλων ἔσων τῶν Ἀθηναίων ², καὶ ταῖς ἑσάσις ³
ἔτι συμμέτροις καὶ ὁμαλοῖς ἐπιβαλὼν δημαγωγοῖς καὶ
στρατηγοῖς, ἐπιφανῆς γενέσθαι. τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τί-
μημα τότε τῶν ⁴ πεντακοσίων μεδίωνων, τὸ δὲ δεύ-
τερον ἵππεῖς τριακοσίων ἑκατον δὲ καὶ τρίτον οἱ
ζευγῖται διακοσίων. ὁ δὲ Κάτων ἐν πολίχνῃς τε μι-
κρᾶς καὶ διαίτης ἀγροικῆς δουλείας φέρων ⁵ ἀφῆκεν ἐαυ-
τὸν, ὡς περ εἰς πέλαγος ἀχανές, τὴν ἐν Ῥώμῃ πολι-
τείαν,

¹ V. ἀξίως αὐτῶν. Id. l. seq. addit βίῳ ad ὅλω.

² B. 3. Ἀθηναίων.

³ Br. voluit τὰς ἑσάσις. R. autem totam Plutarchi distionem sic explicat: ἐπιβάλλων ἑσάσις (subaudi τῆς πέλειος vel τῶν πολιτῶν) ἔτι συμμέτροις, sc. ἑσάσις, significat accedere ad remp. gerendam tum, cum adhuc tenues & mediocres ei sunt fortunae vel opes. Vocabulum συμμέτροις non cum δημαγ. est communicandum, sed solummodo ad ἑσάσις restringendum, deinde ἐπιβ. δημαγ. ὁμαλ. est ad remp. gerendam accedere tum, cum gubernatur ab oratoribus mediocribus, neque potentia nimia, neque opibus, neque superbia & arrogantia turgidis, sed ita adhuc compositis & sedatis, ut ferendi sint.

⁴ R. ita hanc sententiam formandam esse susp. — τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τίμημα τότε τῶν πεντακοσιομεδίωνων, τὸ δὲ δεύτερον ἵππεῖς τριακοσίων ἀξίον, τὸ δὲ τρίτον. — Anon. exhibet τῶν πεντακοσιομεδίωνων.

⁵ Fortiter, intrepide, nulla cunctatione, se fideus incitato cum impetu. R.

τείαν, ἐκέτι Κερίων καὶ Φαβριτίων καὶ Ὀσιλίων ¹ ἔργον ἔσαν ἠγεμόνων, ἐδ' ἀπ' ἀρότρων καὶ σιαφίς πένητας καὶ αὐτεργὰς ἀναβαίνουσας ἐπὶ τὸ βῆμα προσιεμένην ἀρχούσας καὶ δημαγωγὰς, ἀλλὰ πρὸς γένη μεγάλα, καὶ πλέτους, καὶ νομάς ², καὶ σπεδαρχίας, ἀποβλέπειν εἰδισμένην, καὶ δι' ὄγκον ἤδη καὶ δύναμιν, ἐντροφῶσαν τοῖς ἀρχεῖν ἀξιῶσιν. ἐν ἦν δ' ὅμοιον ἀντιπάλῳ χρῆσθαι Θεμισοκλεῖ, μήτ' ἀπὸ γένους λαμπρῶ, καὶ κεκλιμένῳ μέτρια· (πέντε γὰρ, ἢ τριῶν ταλάντων ³ ἔσιαν αὐτῷ γενέσθαι λέγουσιν, ὅτε πρῶτον ἤπλετο τῆς πολιτείας) καὶ πρὸς Σικιτίαντας Ἀφρικανὰς, καὶ Σερβίους ⁴ Γάλλους, καὶ Κοῦντίους Φλαμίνους ἀμιλλᾶσθαι περὶ πρωτείων, μηδὲν ὀρμητήριον ⁵ ἔχουσα, πλὴν Φωνῆν παρρησιαζομένην ὑπὲρ τῶν δικαίων.

II. Ἐτι δ' Ἀρισείδης μὲν ἐν Μαραθῶνι, καὶ πάλιν ἐν Πλαταιαῖς, δέκατος ἦν στρατηγός· Κάτων δὲ δεύτερος ⁶ μὲν ὑπατος ἠρέθη, πολλῶν ἀντιμετιούσων, δεύτερος δὲ τιμητής, ἐπὶ τὰς ἐπιφανεστάτας καὶ πρᾶτας ἀμιλλωμένους ὑπερβαλόμενος ⁷. καὶ μὴν Ἀρισείδης μὲν ἐν ἄδενι τῶν κατορθωμάτων γέγονε πρῶτος, ἀλλὰ Μιλτιάδης ἔχει ⁸ τῷ Μαραθῶνος τὸ πρωτεῖον, Θεμισοκλῆς δὲ

¹ Anon. Ἀσιλίων.

² νομαὶ idem sunt ac διανομαί, *divibitiones iuniorum*. R.

³ Anon. πέντε γὰρ ἡμιταλάντων. Cat. Frst. ἡμιταλάντων.

⁴ Ita R. dedit de suo pro vulg. Σερβίους. Br. voluit Σερβίους. V. Σερβίους. cf. supra. pag. 400. not. 1.

⁵ Haec verba μηδὲν ὀρμητήριον usque ad δέκατος ἦν στρατηγός absunt a R. 3.

⁶ Ita hoc loco & paulo post R. dedit pro vulg. δεύτερον. Posteriori loco consentiunt Ald. & Junt. Utrouque autem loco B. 3. & saltim priori V. — quantum ego ex Catal. var colligere audeo. Probat jam Br. hanc correctionem. *Selb zweiter*; aliud est δεύτερον, iterum, aliud δεύτερος, alter, quod posterius indicat collegarum par fuisse.

⁷ Sic R. dedit pro vulg. ὑπερβαλλ.

⁸ R. manuist Μιλτ. μὲν ἔχει.

δὲ τῆς Σαλαμῖνος· ἐν δὲ Πλαταιαῖς Φησὶν Ἡρόδοτος ἀνελέσθαι καλλίστην νίκην Παυσανίαν. Ἀριεΐδῃ δὲ καὶ τῶν δευτερείων ἀμφισβητήσιν Σωφᾶναι, καὶ Ἀμεινίαι, καὶ Καλλίμαχοι, καὶ Κυναίγειροι, διαπρεπῶς ἀριεΐσαντες ἐν ἐπεινοῖς τοῖς ἀγῶσι. Κάτων δ' ἔ μόνου¹ αὐτὸς ὑπατεύων ἐπρώτευσεν καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ κατὰ τὸν Ἰβηρικὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ χιλιαρχῶν περὶ Θερμοπύλας, ὑπατεύοντος ἐτέρου, τὴν δόξαν ἔχε τῆς νίκης, μεγάλας ἐπ' Ἀντίοχον Ῥωμαίους ἀναπετάσας κλεισιάδας, καὶ πρόσω μόνον ὀρῶντι τῷ βασιλεῖ περισήσας κατὰ νῶτε τὸν πόλεμον. ἐπεινὴ γὰρ ἡ νίκη, περιφανῶς ἔργου ἔσα Κάτωνος, ἐξήλασε τῆς Ἑλλάδος τὴν Ἀσίαν, καὶ παρέχεν ἐπιβατὴν αὐθις² Συπιλίωσι. πολεμῶντες μὲν ἔν ἀήττητοι γεγόνασιν ἀμφοτέροι, περὶ δὲ τὴν³ πολιτείαν Ἀριεΐδης μὲν ἔπλαισεν, ἐξοσραυιδεῖς καὶ κατασασιαθεῖς ὑπὸ Θεμισοκλέους. Κάτων δ', οἵπερ ἦσαν ἐν Ῥώμῃ δυνατώτατοι καὶ μέγιστοι, πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀντιπάλους χρώμενος, καὶ μέχρι γήραος, ὥσπερ ἀθλητῆς, ἀγωνιζόμενος, ἀπλῶτα διετήρησεν ἑαυτὸν. πλείσας δὲ καὶ Φυγῶν δημοσίας δίνας, καὶ διώξας, πολλὰς μὲν εἶλε, πάσας δ' ἀπέφυγεν, πρόβλημα τῆ βίβ⁴, καὶ δραστήριον ὄργανον ἔχων τὸν λόγον. ὧ δυναιότερον ἂν τις, ἢ τύχη καὶ δαίμονι τῆ ἀνδρὸς, τὸ μηδὲν παθεῖν παρ' ἀξίαν ἀνατιθεῖη. μέγα γὰρ καὶ Ἀριστοτέλει τῷ Φιλοσόφῳ τῆτο προσεμαρτύρησεν Ἀντίπατρος, γράφων περὶ αὐτῆ μετὰ τὴν τελευταίην, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ πιθανὸν εἶχεν.

III.

¹ Junt. *μόνος*.

² R. hoc adv. h. I. explicandum esse monet *postmodum*, non *iterum*, nisi malis legere *εὐθύς*.

³ V. γὰ δὲ περὶ τὴν π.

⁴ Br. magis placet τὸν βίον, per appositionem, ut ὄργανον, τὸν λόγον.

III. Ὅτι μὲν δὴ τῆς πολιτικῆς ἀνθρώπος ἀρετῆς
 ἔκλειπται τελειοτέραν ¹, ὁμολογούμενόν ἐστι ταύτης
 δὲ πρὸς μῶριον οἱ πλείστοι τὴν οἰκονομικὴν ἔκλειπον τι-
 θεύονται. καὶ γὰρ ἡ πόλις, οἴκων τι σύστημα καὶ κεφά-
 λαιον ἔσται, βίωννται πρὸς τὰ δημόσια, τοῖς ἰδίους βίοις
 τῶν πολιτῶν εὐθενέων ². ὅπως καὶ Λυκῆργος ἐξοικί-
 στας μὲν ἀργύριον, ἐξοικίστας δὲ χρυσοῦν τῆς Σπάρτης,
 νόμισμα δὲ διεφθαρμένον περὶ σιδήρου ³ θέμενος αὐτοῖς,
 οἰκονομίας ἐκ ἀπήλλαξεν τὰς πολίτας, ἀλλὰ τὰ τρυφῶν-
 τα καὶ ὑπελα καὶ φλεγμαίνοντα τῷ πλάττει περιελών,
 ὅπως εὐπορήσωσι τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων ἅπαντες,
 ὡς ἄλλος ἄδειξεν νομοθέτης πρᾶνέησε, τὸν ἄπορον καὶ
 ἀνέσιον καὶ πένητα σύνοικον ἐπὶ κοινῶν πολιτείαις μᾶλ-
 λον τῷ πλεσίαι καὶ ὑπερόγκει φοβηθεῖς. φαίνεται τοί-
 νυν ὁ μὲν Κάτων ἐδέν τι φαυλότερος οἴκει προσάτης,
 ἢ πόλεως, γενόμενος. καὶ γὰρ αὐτὸς ἠὔξησε τὸν αὐ-
 τῷ βίον, καὶ κατέστη διδάσκαλος οἰκονομίας καὶ γεωργίας
 ἑτέροις, πολλὰ καὶ χρήσιμα περὶ τῶν συλλεξάμενος ⁴.
 Ἀριστείδης δὲ τῇ πενίᾳ καὶ τὴν δικαιοσύνην συνδιέβαλεν ⁵,
 ὡς οἰκοφθόρον καὶ πτωχοποιόν, καὶ πᾶσι μᾶλλον, ἢ
 τοῖς κελημένοις, ἀφέλιμον. καίτοι πολλὰ μὲν Ἡσίο-
 δος πρὸς δικαιοσύνην ἅμα καὶ οἰκονομίαν παρακαλῶν
 ἡμᾶς εἴρηκε, καὶ τὴν ἀργίαν ὡς ἀδικίας ἀρχὴν λελοιο-
 δόρηκεν. εὖ δὲ καὶ Ὀμήρῳ πεποίηται ⁶.

ἔργον δὲ μοι ἔκλειπται φίλον ἦεν,

οὐδ' οἰκωφελίῃ, ἢ τε ⁷ τρέφει ἀγλαὰ τέκνα.

Ἄλλ.

¹ V. κατὰ τὸ τελειότερον.

² V. Anon. εὐθενέων. Br. aptius loco videtur εὐθηνέντων.
 Pro seq. ἐξοικίστας. utraque vice Ald. & Junt. ἐξοικίστας Steph.
 ἐξοικίστας.

³ Br. mavult διεφθαρμένον περὶ σιδήρον.

⁴ V. συνταξάμενος.

⁵ B. 3. Junt. Ald. διέβαλεν. Steph. συνδ.

⁶ Junt. πεποίηκεν.

⁷ V. ἤπερ. Id. lin. seq. pro ἀλλὰ μοι dat ἀλλ' αἰ μοι. Ver-
 sus hi extant in Hom. Odyss. 14, 223. sqq.

Ἄλλ' αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι Φίλαι ἦσαν,
 Καὶ πόλεμοι, καὶ ἀκουσες εὐξέσοι, καὶ οἴσοι.
 ὡς τὰς αὐτὰς ἀμελῆντας οἰκίας, καὶ ποριζομένους ἐξ
 κδικίας. ἔ γάρ, ὡς τῆλαιον οἱ ἰατροὶ Φασὶ τῷ σώμα-
 τος εἶναι τοῖς μὲν ἐνθὺς ὠφελιμώτατον, τοῖς δ' ἐντὸς
 βλαβερώτατον, ἕτως ὁ δίκαιος ἐτέροις μὲν ἐστὶ χρήσι-
 μος, αὐτῷ δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἀκηδής ¹. ἀλλ' ἔοικε ταύ-
 τη πεπηρῶσθαι τῷ Ἀριστείδῃ τὸ πολιτικόν, εἶπερ, ὡς
 οἱ πλείοσι λέγουσιν, ἐδὲ προῖκα τοῖς θυγατρίοις, ἐδὲ τα-
 Φὴν αὐτῷ καταλιπέσθαι πρὸν ὄψεν. ὅθεν ὁ μὲν Κά-
 τανος οἶκος, ἄχρι γένους τετάρτου, στρατηγὸς καὶ ὑπά-
 τας τῆ Ῥώμῃ παρέϊχε· καὶ γὰρ υἱοὶ, καὶ τέτων
 ἔτι παῖδες, ἤρξαν ἀρχὰς τὰς μεγίστας. τῆς δ' Ἀρι-
 στείδου, τῷ πρωτεύσαντος Ἑλλήνων, γενεᾶς ἡ πολλὴ καὶ
 ἔμπορος πενία, τὰς μὲν εἰς ἀγυρτικὰς κτετέβαλε πίνακας,
 τὰς δὲ δημοσίῳ τὰς χεῖρας ἐράκων δι' ἔνδειαν ὑπέχειν
 ἠνάγκασεν, ἐδεύει δὲ λαμπρὸν ἐδὲν, ἐδ' ἀξιὸν ἐπείνε τῷ
 ἀνδρὸς Φρονῆσαι παρέχευ.

IV. Ἡ τῆτο πρῶτον ἀμφιλογίαν ἔχει ²; πενία
 γὰρ αἰχρὸν ἐδαμῆ μὲν ³ δι' αὐτήν, ἀλλ' ὅπερ δεῖγμα
 ῥαθυμίας ἐστὶν, ἀκρασίας, πολυτελείας, ἀλογισίας· ἀν-
 δρὶ δὲ σώφρονι ⁴, καὶ φιλοπόνῳ, καὶ δικαίῳ, καὶ ἀν-
 δρείῳ, καὶ δημοσιεύοντι ⁵ ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις, σὺνέσα,
 μεγα-

¹ V. ἀκηδῆσαι.

² V. ἔχειν. Subaudi: num possit paupertas creare nobiles
 spiritus, aut saltim locum illis facere. R. Mavult tamen idem
 legi εἰ μὴ τῆτο ἄρ. nisi si hoc ipsam statim controversiae est
 obnoxium — vel addi εἰ δὲ χρηματίζεσθαι, num deceat opes
 quaerere.

³ V. ita ordinat: μὲν ἐδαμῆ.

⁴ V. φιλόφρονι.

⁵ R. ad hanc vocem: „ δημοσιεύαν num olim usurpatum sit
 sive a Plutarcho solo, sive ab aliis quoque communiter, pro
 ἀνήρ δημοτικός εἶναι, in medio relinquam. Num δημοτεύοντι?

μεγαλοψυχίας ἐστὶ καὶ μεγαλοφροσύνης σημεῖον. ἔ γαρ ἐστὶ πράττειν μεγάλα, φροντίζοντα μικρῶν. ἐδὲ πολλοῖς δεομένοις βοηθεῖν, πολλῶν αὐτὸν δέομενον. μέγα δ' εἰς πολιτείαν ἐφόδιον, ἔχ ὁ πλῆτος, ἀλλ' αὐτάρκεια ¹, τῷ μηδενὸς ἰδίᾳ τῶν περιττῶν δεῖσθαι, πρὸς ἐδεμίαν ἀρχολίαν ἄγασα τῶν δημοσίων. ἀπροσδεῆς μὲν γὰρ ἀπλῶς ὁ θεός, ἀνθρωπίνης δ' ἀρετῆς, ὧ συνάγεται πρὸς τὸ ἐλάχισον ἢ χρεῖα, τῆτο τελειότατον καὶ δεῖότατον. ὡς γὰρ σῶμα τὸ ² καλῶς πρὸς εὐεξίαν κεντραμένον, ἔτ' ἐδῆ-

Sed tum quid fiet illo copula carente, hiulco & male tornato ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις? Num leg. δημοσιεύοντι ἀρεταῖς ἀπάσαις in accusf viro virtutes nullas non cum civibus communicame, ἐν juris publici faciente. Infra δημοσιεύειν usurpat Plut. pro fungi munitis tantum non servi publici. Ergone vulgata h. l. lectio significat idem, atque ἐν ἀπάσαις ἀρεταῖς ὑπηρετοῦντι, vel παρέχοντι ἑαυτὸν τῷ δήμῳ ὑπέρτα δημοσίᾳ γάζει, vir, qui plebi se. in omnibus virtutibus, praebet velut servum publicum, virtutes suas omnes in usus plebis confert, & subministrat, & quasi substernit? " In hac explicatione ultima R. accommodat se ad eum sensum vocis δημοσιεύειν, quem apud Suid. & Hesych. invenire licet. Nescio tamen annon potius eo sensu hoc verbum fit accipiendum, quo apud Platonem in Apolog. (edit. Bip. p. 74.) legitur: ἀναγκαῖόν ἐστι τῷ ὄντι μαχόμενον ὑπὲρ τῆς δικαίας καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθῆσεσθαι. ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν. Saltim & in seqq Plutarchus agit de cura & studio reip. gerendae — πράττειν μεγάλα, πολλοῖς δεομένοις βοηθεῖν, — εἰς πολιτείαν ἐφόδιον — πρὸς ἐδεμίαν ἀρχολίαν ἄγασα τῶν δημοσίων, oppos. τῷ μηδενὸς ἰδίᾳ τῶν περιττῶν δεῖσθαι: sicuti Plato loco citato δημοσιεύειν satis ipse explicat per πολιτικά πράγματα πράττειν. Sed quid censendum de Dativo ταῖς ἀρ. ἀπάσαις? Mihi quidem non nisi Dativus Modi, quem vocant, esse videtur, cujus usus apud Graecos haud rarus est. Schiracho placuit vertere: der bey Verdiensten um den Staat arm ist; Barbaro autem: qui omni cum laude in rep. versetur.

¹ R. mavult aut ἔχ ὁ πλῆτος, ἀλλ' ἢ αὐτάρκεια, aut ἐχὶ πλῆτος, ἀλλ' αὐτάρκεια, ut sive ponatur utroque loco articulus, sive omittatur. Pro μηδενὸς B. 3. μηθενὸς, Junt. μηθ' ἐνός.

² Articulum τὸ non dant Junt. & Ald. — Sed Stephan. eum habet.

ἐδῆτος, ἕτε τρεφῆς δεῖται περιτῆς, ἕτω καὶ βίος καὶ οἶκος ὑγιαίνων ἀπὸ τῶν τυχόντων διοικεῖται. δεῖ δὲ τῇ χρεῖα σύμμετρον ἔχειν τὴν κῆσιν· ὡς ὁ γε ¹ πολλὰ συνάγων, ὀλίγοις δὲ χρώμενος, ἐκ ἔσιν αὐτάρκης, ἀλλ' εἴτε μὴ δεῖται ², τῇ παρασκευῇ ὧν ἐκ ὀρέγεται, μάταιος, εἴτ' ὀρέγεται, μικρολογία κολέων τὴν ἀπόλαυσιν, ἄθλιος. αὐτῆ γέ τοι Κάτωτος ἡδέως ἂν πυθοίμην· Εἰ μὲν ἀπολαυσὸν ὁ πλεῖστός ἐστι, τί σεμνύνη τῶ πολλὰ κειμήλιος ἀρκεῖσθαι μετρίοις; εἰ δὲ λαμπρὸν ἐσιν, ὡσπερ ἐσιν, ἄρτω τε χρῆσασθαι τῶ προστυχόντι, καὶ πιεῖν, ὃν ἐργάται πίνουσι καὶ θεράποντες, οἶνον, καὶ πορφύρας μὴ δεηθῆναι, μήτ' οἰκίας κεινονιαμένης, ἐδὲν ἕτ' Ἀριείδης, ἕτ' Ἐπαμεινώνδας, ἕτε Μάνιος Κέριος, ἕτε Γάιος Φαβρίκιος ἐνέλιπον ³ τῆ προσήκουστος, χαίρειν ⁴ ἐάσαντες τὴν κῆσιν, ὧν τὴν χρῆσιν ἀπεδοκίμαζον. ἐ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἀνθρώπων, γογγυλίδας ἡδιστον ἔψου πεποιημένω, καὶ δι' αὐτῆ ταύτας ἔψουσι, ματτέσης ἅμα τῆς γυναικὸς ἀλφίτα, τσαῦτα ⁵ περὶ ἀσσαρίς θρυλλεῖν, καὶ γράφειν, ἀφ' ἧς ἂν τις ἐργασίας τάχις πλείσιος γένοιτο. μέγα γὰρ τὸ εὐτελὲς καὶ αὐ-

E e 2

ταρ-

¹ Ita scribendum censuit H. Steph. pro ὅ γε.

² Anon. μῆδεταί, quod Br. mu tum probat, licet vox poetica, a Plut. tamen hic iovi usurpata. Sequentem casum ἡ παρασκευῇ R. dedit pro vulg. genit. ἡ παρασκευῆς. nullo commate a δεῖται sejungendo. Idem sensum constructionis ita exponit: μὴ δεῖται scil. ὧν ἐκ ὀρέγεται. opus si nil habet iis, quae non appetit, ἡ παρασκευῇ (id est διὰ τὴν παρασκευὴν γέτων ἅ) ἐκ ὀρέγεται. μάταιος, ineptus, vanus est ob studium ea conqui- rendi & concervandi, quae non appetit. ἐκ ante ὀρέγ. redundare putavit Xyl. sensuique obesse. Paulo post sequens κολέων ex Ald. manavit. Junt. & B. 3. κωλύων.

³ V. ἐνέλιπε.

⁴ Ante h. v. Junt. ponit οἶ. An ita forsitan in Plut. fuit οἶ χαίρειν. ἐάσ. τὴν χρῆσιν διετέλεον?

⁵ Ita R. cum B. 3. & Junt. dedit. Vulgo ἰοσαυτάκις, quod ex Ald. manavit.

ταρμεις, ὅτι τῆς ἐπιθυμίας ἅμα καὶ τῆς Φρουτίδος ἀπαλλάτῃ τῶν περιττῶν. διὸ καὶ τῆτο Φασίν ἐν τῇ Καλλιῆ δίκῃ τὸν Ἀρισείδην εἰπεῖν, ὡς αἰχλύνεσθαι πενίαν προσήκει τοῖς ἀκασίως πενομένοις, τοῖς δ', ὥσπερ αὐτὸς, ἐκασίως, ἐγκαλλωπίζεσθαι. γελοῖον γὰρ, οἶεσθαι, βραθυμίας εἶναι τὴν Ἀρισείδα πενίαν, ὡ παρῆν, αἰχρὸν εἰργασμένῳ μηδὲν, ἀλλ' ἕνα σκυλεύσαντι βάρβαρον, ἢ μίαν σπηγῆν, καταλαβόντι, πλεσίῳ γενέσθαι. ταῦτα μὲν ἐν περὶ τέτων.

V. Στρατηγίαι δὲ τῆ μὲν ¹ Κάτωνος ἔδεν ὡς μεγάλοις πράγμασι μέγα προσέδηκαν, ἐν δὲ ταῖς Ἀρισείδῃ τὰ κάλλιστα καὶ λαμπρότατα καὶ πρῶτα ² τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων εἶναι, ὁ Μαραθῶν, ἢ Σαλαμίς, αἱ Πλαταιαί. καὶ ἐκ ἄξιον δῆκε παραβάλλειν τῷ Ξέρξῃ τὸν Ἀντίοχον, καὶ τὰ περιαιρεθέντα τῶν Ἰβηρικῶν πόλεων τείχη, ταῖς τοσαύταις μὲν ἐν γῆ, τοσαύταις δ' ἐν θαλάσῃ πεσάσαις μυριάσιν. ἐν οἷς Ἀρισείδης ἔργῳ μὲν ἰδεῖν ἐπέπετο, δόξης δὲ καὶ σεφάνων, ὥσπερ ἀμέλει πλέτε καὶ χρημάτων ³, ἐφήματο τοῖς μᾶλλον δεομένοις, ὅτι καὶ πάντων τέτων διέφερον ⁴. ἐγὼ δ' ἐ μέμφομαι μὲν Κάτωνος τὸ μεγαλύνειν αἰεὶ καὶ πρῶτον ἑαυτὸν ἀπάντων τίθεσθαι. καίτοι Φησὶν ἐν τινι λόγῳ, τὸ ἐπαινεῖν αὐτὸν, ὥσπερ τὸ λαιδορεῖν, ἄτοπον εἶναι. τελειότερος δὲ μοι δοκεῖ πρὸς ἀρετὴν, τῆ πολλάνισ ἑαυτὸν ἐγκωμιά-

¹ V. στρατηγίαι δὲ αἱ μὲν. Tota autem disto Plutarchi, R. docente, ideam valet, ac si dixisset, ἔδεν, ὡς μεγάλοις ἔσι, τοῖς Ῥωμαίων πράγμασι, magnum quidem nullum decus adjecit rebus Romanis, quippe quae jam per se magnae essent.

² V. τὰ πρῶτα.

³ V. χρημάτων ἀπάντων αὐτὸν τίθεσθαι. Sine dubio vitioso & confuse notata est haec lectio, potius ad ea referenda, quae paulo post sequuntur ἑαυτ. ἀπ. 719. Sed quid tunc sibi velit χρημάτων, nescio.

⁴ R. fufp. ὅτι καὶ πάντων τέτων ἔδεν αὐτῷ διέφερον, weil ihm an dem allen nichts gelegen war.

μιάζουλος, ὁ μὴδ' ἑτέρων τῆτο ¹ ποιόντων δεόμενος. τὸ γὰρ ἀφιλότιμον, ἔ μικρὸν εἰς πραότητα πολιτικὴν ἐφόδιον· καὶ τὸ ναυτικὸν ἢ φιλοτιμία χαλεπὸν, καὶ φθόνον γονιμώτατον, ἧς ὁ μὲν ἀπήλλακτο ² παντάπασι, ὁ δὲ καὶ πάνυ πολλῆς μετεῖχεν. Ἀρισείδης μὲν γε Θεμισοκλεῖ τὰ μέγιστα συμπράττων, καὶ τρίτον τινα τὴν στρατηγίαν αὐτῷ δορυφορῶν ³, ὥρθωσε τὰς Ἀθήνας. Κάτων δ' ἀντιπράττων Σικιπῶνι, μικρῶ μὲν ἀνέτρεψε καὶ διελυμήνατο τὴν ἐπὶ Καρχηδονίαις αὐτῷ στρατηγίαν, ἢ ⁴ τὸν ἀήτητον Ἀντίβαν καθεῖλε. τέλος δὲ μηχανώμενος ἀεὶ τινας ὑποψίας καὶ διαβολὰς, αὐτὸν μὲν ἐξήλασε τῆς πόλεως, τὸν δ' ἀδελφὸν αἰχίση κλοπῆς κατὰδίκη περιέβαλεν.

VI. Ἦν τοίνυν πλείοις ὁ Κάτων κενόσημη καὶ καλλίστοις ἐπαίνοις ἀεὶ σωφροσύνην, Ἀρισείδης μὲν ἀδικλον ⁵ ὡς ἀληθῶς καὶ κατὰρὰν ἐτήρησεν· αὐτῷ δὲ τῷ Κάτωνος ὁ παρ' ἀξίαν ἅμα καὶ παρ' ἄραν γάμος ἔ μικρὸν, ἐδὲ Φαύλην εἰς τῆτο ⁶ διαβολὴν κατεσκεδάσατο. πρεσβύτην γὰρ ἤδη τοσῶτον ἐνηλίω παιδί, καὶ γυναικὶ νύμφῃ παιδὸς, ἐπιγῆμαι κόρην ὑπηρέτα καὶ δημοσιεύουλος ἐπὶ μισθῷ πατρὸς, ἐδαμῶ καλόν. ἀλλ' εἴτε πρὸς ἠδονὴν ταῦτ' ἐπραξεν, εἴτ' ὀργῇ, διὰ τὴν ἐταίραν ἀμυνόμενος τὸν υἱὸν, αἰχίσην ἔχει καὶ τὸ ἔργον καὶ ἢ πρόφασιν. ὧ δ' αὐτὸς ἐχρήσατο λόγῳ κατεπειρωμένου τὸ μεριάνιον, ἐκ ἦν ἀληθῆς. εἰ γὰρ ἐβάλετο παιδάς ἀγαθὰς ὁμοίως ⁷ τευνώσαι, γάμον ἐδεῖ λα-

Ec 3

βεῖν

¹ V. Ἰάτων. Cat. l. v. Frft.

² V. ἀπήλλακται.

³ V. Δορυφορῶν, ind. Frft. Δυροφορῶν, ind. Br.

⁴ V. ἐν ἧ.

⁵ Ita R. dedit cum V. Anon. B. 3. Junt. Ald. — Vulgo ἀμικλον, quod Steph. debetur.

⁶ sc. τὸ μέρος.

⁷ Subaudi αὐτῶ; perinde bonos & fortes, atque ipse esset, jam

βεῖν γενναῖον, ἐξ ἀρχῆς σκεψάμενον· ἔχ' ἕως μὲν ἐλάν-
θαιεν ἀνεγγύω γυναικί καὶ κοιῆ συγχοιμάμενος, ἀγα-
πᾶν· ἐπεὶ δ' ἐΦωράθη, ποιήσασθαι πενθερὸν, ὃν ῥῆσα
πείσειν¹, ἔχ' ὧ κάλλιπα κηδεύσειν ἐμεῖλεν.

Φ Ι Λ Ο Π Ο Ι Μ Η Ν .

Κλέανδρος² ἦν ἐν Μαντινείᾳ γένεσ τε πρῶτος, καὶ
δυναστεὺς ἐν τοῖς μάλιςα τῶν πολιτῶν· τύχη δὲ
χρησάμενος. καὶ τὴν ἑαυτῷ Φυγῶν, ἦκεν εἰς Μεγάλην
πόλιν, ἔχ' ἦκιστα διὰ τὸν Φιλοποίμενος πατέρα, Κραυ-
σιν, ἀνδρα πάντων ἔνεκα λαμπρὸν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἐπεινοῦ
οικείως ἐχούσα. ζῶντος μὲν ἔν αὐτῷ πάσιαν ἐτύγχανε,
τελευτήσαντος δὲ τὴν ἀμοιβὴν τῆς Φιλοξενίας ἀποδίδας,
ἔδρεψεν αὐτῷ τὸν υἱὸν ὄρφαν' ὄντα, κατὰπερ Φησὶν
Ὅμηρος ὑπὸ τῷ Φοῖνικος τὸν Ἀχιλλέου τραφῆναι,
γενναίαν τινὰ καὶ βασιλικὴν τῷ ἦθερι εὐδύς ἐξ ἀρχῆς
πλάσι καὶ αὐξήσιν λαμβάνοντος. ἤδη δὲ τῷ Φιλοποί-
μενος ἀντίπαιδος ὄντος, Ἐυδήμος καὶ Δημοφάνης, οἱ
Μεγαλοπολίται, διεδέξαντο τὴν ἐπιμέλειαν, Ἀρμεσι-
λάω συνήθεις ἐν Ἀναδημίᾳ γεγονότες, καὶ Φιλοσοφίαν
μάλιςα τῶν καθ' ἑαυτὰς ἐπὶ πολιτείαν καὶ πράξεις προ-
αγαγόντες. ἔτοι καὶ τὴν ἑαυτῶν πατρίδα τυραννίδος
ἀπήλλαξαν, τὰς ἀποκτείνοντας Ἀριστέδημον κρύφα παρα-
σκεινά-

jam adultus puta & nuper matrimonio cum puella honesta co-
pulatus.

¹ V. πᾶσιν, vitiose.

² Apud Pausan. in Arcad. & Suidam in v. Φιλοποιμην
Cleander est scriptum. Sic & V. Anon. & interpres Guar-
inus, nec non teste H Steph quaedam exemplaria Κλέανδρος.
Pariter modo Paus & Suid, pro Crauside Craugis, pro Ecde-
mo Ecdelus, pro Demophane Megalophanes. Craugis est etiam
in Tegeaticae Philopoemenis statuæ inscriptione. Xyl. Palmer.
— Εὐδήμος legit Guarinus, Casander alii unico s. scribunt,
alii duplicato.

σπειύσαντες· καὶ Νικοιλέα τὸν Σικυώνιον τύραννον Ἀράτω συνεξέβαλον, καὶ Κυρηναίοις δεηθεῖσιν, τεταραγμένων τῶν κατὰ τὴν πόλιν καὶ νοσούντων, πλεύσαντες ευνομίαν ἔδεντο, καὶ διεκόσμησαν ἄριστα τὴν πόλιν. αὐτοὶ γε μὴν ἐν τοῖς ἄλλοις ἔργοις¹ καὶ τὴν Φιλοποίμενος ἐποιῶντο παιδευσιν, ὡς κοινὸν ὄφελος τῇ Ἑλλάδι τὸν ἄνδρα τῆτον ὑπὸ Φιλοσοφίας ἀπεργασάμενοι. καὶ γὰρ, ὡσπερ οψίγονον ἐν γῆρα, ταῖς τῶν παλαιῶν ἡγεμόνων ἐπιτεκνῶσα τῆτον ἀρεταῖς ἢ Ἑλλὰς, ἡγάπησε διαφερόντως, καὶ συνηύξησε τῇ δόξῃ τὴν δύναμιν. Ῥωμαίων δέ τις ἐπαινῶν, ἔχατον αὐτὸν Ἑλλήνων προσεῖπεν, ὡς ἰδένα μέγαν μετὰ τῆτον ἐτι τῆς Ἑλλάδος ἄνδρα γειναμένης, ἰδὲ αὐτῆς ἄξιον.

II. Ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος ἐν αἰχρὸς, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν. εἰκόνα γὰρ αὐτῶ διαμένεσαν ἐν Δελφοῖς ὀρώμεν. τὴν δὲ τῆς ξένης τῆς Μεγαρικῆς ἀγνοίαν συμβῆναι λέγουσι δι' εὐκολίαν τινὰ καὶ ἀφέλειαν αὐτῶ². πυρραιομένη γὰρ ἔρχεσθαι πρὸς αὐτὰς τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἐθορυβεῖτο, παρασπειεύζουσα δεῖπνον, ἔπαρόντος κατὰ τύχην τῶ ἀνδρός. ἐν τῆτῳ δὲ τῶ Φιλοποίμενος εἰσελθόντος, χλαμύδιον εὐτελὲς ἔχοντος, οἰομένη τινὰ τῶν ὑπηρετῶν εἶναι καὶ προδρόμων³, παρεκάλει τῆς διακονίας συνεφάψασθαι. καὶ ὁ μὲν εὐθύς ἀπορήψας τὴν χλαμύδα τῶν ξύλων ἔχιζεν· ὁ δὲ ξένος⁴ ἐπεισελθὼν, καὶ θεασάμενος· Τί τῆτο, ἔφη, Φιλοποίμην; Τί γὰρ ἄλλο, ἔφη δωρίζων ἐνεῖτος, ἢ κακῶς ὕψους δόμιας δίδωμι; τῶ δ' ἄλλο σώματος τὴν φύ-

E e 4

σιν

1 Subaudi εαυτῶν, ἀφ' ὧν ἐγένοντο λακκοροί. R.

2 Guarin. vertit: indumentorum tenuitatem & frugalitatem. (Sic etiam Kind & Schirach) Xyl. autem facilitatem & simplicitatem.

3 Sic R. cum Anon. dedit. Vulgo προδρόμων.

4 R. ad hanc vocem: ξένος raro modo hic usurpatur, pro domino domus, hospitem excipiente.

αι ἐπισιῶπλων ὁ Τίτος εἶπεν· Ὡ Φιλοποίμην, ὡς κα-
λὰς χεῖρας ἔχεις καὶ σιέλη· γαστέρα δ' ἐν ἔχεις. ἦν
γὰρ ἐκ τῶν μέσων σενώτερος. τὸ μέντοι σκῶμα πρὸς
τὴν δύναμιν αὐτῆ μᾶλλον ἐλέχθη. καὶ γὰρ ὀπλίτας ἔχων
ἀγαθὸς καὶ ἵππεῖς, χρημάτων πολλὰκις ἐν εὐπόρει,
ταῦτα μὲν ἔν ἐν ταῖς χολαῖς ¹ περὶ τῆ Φιλοποίμενος
λέγεται.

III. Τῆ δ' ἡθες τὸ Φιλότιμον ἐν ἦν παντάπασιν
Φιλονεικίας καθαρὸν, ἐδ' ὀργῆς ἀπηλλαγμένον· ἀλλὰ
καίπερ Ἐπαμεινώνδῃ βεβλόμενος εἶναι μάλικα Σηλατῆς,
τὸ δρασῆριον καὶ συνετὸν αὐτῆ, καὶ ὑπὸ χρημάτων
ἀπαθὲς ἰχυρῶς ἐμιμεῖτο· τῶ δὲ πρῶν καὶ βαθεῖ καὶ
Φιλανθρώπῳ παρὰ τὰς πολιτικὰς διαφορὰς ἐμμένειν &
δυνάμενος δι' ὀργὴν καὶ Φιλονεικίαν, μᾶλλον ἐδόκει στρα-
τιωτικῆς, ἢ πολιτικῆς, ἀρετῆς οἰκειὸς εἶναι. καὶ γὰρ
ἐν παίδων εὐδύς ἦν Φιλοστρατιώτης, καὶ τοῖς πρὸς ²
τῆτο χρησίμοις μαθήμασιν ὑπήκουε προθύμως ³, ὀπλο-
μαχεῖν καὶ ἵππεύειν. ἐπεὶ δὲ καὶ παλαιεῖν εὐφυῶς
ἐδόκει, καὶ παρενάλευν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀθλησιν ἔνιοι τῶν
Φίλων καὶ τῶν ἐπιτρόπων, ἠρώτησεν αὐτὰς, μή τι πρὸς
τῆν

¹ Xyl. vertit: *in confabulationibus*, id est, eo monente,
otiosis & non seriis colloquiis, qualia animi causa instituuntur.
Guarin. *per lusum*. Schirach cum Kindio: in den Schulen,
annotatque: man pflegte in den griechischen Schulen von den
berühmtesten größten Männern Griechenlands denkwürdige Din-
ge oder witzige Reden der Jugend zu erzählen, theils um ih-
nen dadurch die vaterländische Geschichte einzuprägen, theils
um ihren Verstand zu schärfen und zu nähren, auch ihr Herz
durch gute moralische Sentenzen zu bilden. In den höhern
Schulen pflegte man über dergleichen Sentenzen Disputirübun-
gen anzustellen,

² V. κατὰ.

³ R. *fulsp.* ὑπήκουε, προθύμως (in adj.) ὀπλ. aut alias cen-
set, servata vulgari distinctione, addendum esse, pono ἵππεύειν,
διδασκόμενος.

τὴν στρατιωτικὴν ἀσκησιν ὑπὸ τῆς ἀθλήσεως βλαβήσοιτο. τῶν δὲ Φαμένων ¹, ὅπερ ἦν, ἀθλητικὸν στρατιωτικὸν σῶμα καὶ βίον διαφέρειν ² τοῖς πᾶσι, μάλιστα δὲ δίκαιαν ἐτέραν καὶ ἀσκησιν εἶναι, τῶν μὲν ὑπὸ τε πολλῶ καὶ πλησμοναῖς ἐνδελεχέσι, καὶ κινήσεσι τεταγμέναις καὶ ἡσυχίαις αὐξόντων τε καὶ διαφυλαττόντων τὴν ἕξιν, ὑπὸ πάσης ῥοπῆς καὶ παρεμβάσεως τῆ συνήθους, ἀκροσφαλῆ πρὸς ³ μεταβολὴν ἔσαν· τὰ δὲ, πάσης μὲν πλάνης ἔμπειρα καὶ πάσης ἀνωμαλίας προσήκειν ⁴ εἶναι, μάλιστα δὲ φέρειν ῥαδίως μὲν ἐνδεῖαν εἰδισμένα, ῥαδίως δ' ἀγρυπνίαν· ἀκῆσας ὁ Φιλοποίμην, ἔ μόνον αὐτὸς ἔφυγε τὸ πρᾶγμα καὶ κατεγέλασεν, ἀλλὰ καὶ στρατηγῶν ὕπερον, ἀτιμίαις καὶ προπηλακισμοῖς, ὅσον ἦν ἐπ' αὐτῷ, πᾶσαν ἀθλῆσιν ἐξέβαλλεν, ὡς τὰ χρησιμώτατα τῶν σωμάτων εἰς τὰς ἀναγκαῖας ἀγῶνας ἀχρησά ποιῆσαν.

IV. Ἀπαλλαγεῖς δὲ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς στρατείαις, ἃς ἐποιῶντο κλωπείας ἔνεκα καὶ λεηλασίας εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβάλλοντες, εἶδισεν αὐτὸν, πρῶτον μὲν ἐκστρατευόντων, ὕπερον ⁵ δ' ἀπερχομένων βαδίζειν. χολῆς δ' ἔσης, ἡ νυνηγῶν διεπώνει τὸ σῶμα, καὶ κατεσκευάζε κἄΦον ἄμα καὶ ῥωμαλέον, ἡ γεωργῶν. ἦν γὰρ ἀγρὸς αὐτῷ καλὸς ἀπὸ σαδίων εἴκοσι τῆς πόλεως. εἰς τῆτον ἐβάδιζε καθ'

Εε 5

ἡμέ-

1 Cohæret cum ἀκῆσας, infra seq. R.

2 R. διαφέρειν μὲν γ. π.

3 V. κατά. Id. paulo post τῶν δὲ pro τὰ δὲ, item ἐν πείρῃ pro ἔμπειρα.

4 Ita dedit R. de suo pro vulg. προσήκον. Constructio hæc est: προσήκειν δὲ (sc. Φαμένων) τὰ (scil. σώματα τῶν στρατιωτῶν) πᾶσι ἔμπειρα μὲν πλάνης — εἰδισμένα δὲ φέρειν ἐνδεῖαν &c. V. ἀνωμαλίαν, προσήκον εἶναι, μάλιστα φέρειν; in Br. ind φέρων.

5 R. mavult ὕψατον.

ἡμέραν μετὰ τὸ ἄρισον, ἢ μετὰ ¹ δεῖπνον, καὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐπὶ σιβαδὶς τῷ τυχόντος, ὥσπερ ἕνατος τῶν ἔργατῶν, ἀνεπαύετο. πρῶτ' δὲ ἀναστὰς καὶ συνεψάμενος ἔργα τοῖς ἀμπελουργῶσιν, ἢ βοηλατῶσιν, αὐτὸς εἰς πόλιν ἀπήει, καὶ περὶ τὰ δημόσια τοῖς Φίλοις καὶ τοῖς ἄρχεσι συνηχολεῖτο. τὰ μὲν ἔν ἐκ τῶν στρατειῶν προσιόντα κατανήλισκεν εἰς ἵππους καὶ ὄπλα καὶ λύσεις αἰχμαλώτων. τὸν δ' οἶκον ἀπὸ τῆς γεωργίας αὐξεν ἐπειράτο, δικαιοτάτῳ τῶν χρηματισμῶν. ἰδὲ τῆτο ποιήμενος παρεργον, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσήκειν οἴομενος οἰκεία κενήσθαι τὸν ² ἀλλοτριῶν ἀφεξόμενον. ἠμεροῦτο δὲ λόγων, καὶ συγγραμμάσι Φιλοσόφων ἐνετίγχανεν, ἔ πασιν, ἀλλ' ἀφ' ἃν ἐδόκει πρὸς ἀρετὴν ἀφελεῖσθαι. καὶ τῶν Ὀμηρικῶν, ὅσα πρὸς ἀνδρείαν ἐγείρειν καὶ παροξύνειν ἐνόμιζε τὰς ³ Φαντασίας, τέτοις προσείχε. τῶν δ' ἄλλων ἀναγνωσμάτων μάλιστα τοῖς Εὐαγγέλοις τακτικοῖς ἐνεφύετο, καὶ τὰς περὶ Ἀλέξανδρον ἰστορίας κατεῖχε, τὰς λόγους ἐπὶ τὰ πράγματα κατασρέφειν οἴομενος, εἰ μὴ χολῆς ἕνεκα καὶ λαλίας ἀκαρπῆς περαίνοντο ⁴. καὶ γὰρ τῶν τακτικῶν θεωρημάτων, τὰς ἐπὶ τοῖς πινακίοις διαγραφὰς ἔαν χαίρειν, ἐπὶ τῶν τόπων αὐτῶν ἐλάμβανεν ἔλεγχον καὶ μελέτην ἐποιεῖτο, χωρίων συγκλίνας ⁵, καὶ πεδίων ἀποκοπὰς, καὶ ὅσα περὶ ρεῖθροις ⁶, ἢ τάφροις, ἢ σενωποῖς, πάθη καὶ χήματα διασπωμένης καὶ πάλιν συσελλομένης φάλαγγος, ἐπισιοπῶν αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ⁷ ἐν ταῖς ὁδοπορίαις, καὶ τοῖς

¹ Repetunt articulum ἦ post h. v. Ald. & Junt. omittit Stephan.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. τῶν ἀλλ.

³ Sic jam R. ordinavit hunc articulum, qui in vulgatis statim post ὅσα legitur, plane divulsus a suo substantivo.

⁴ Sic R. dedit cum Anon. pro vulg. περαίνοντο.

⁵ V. συγκλίνας.

⁶ Br. mavult παρὰ ρεῖθροις, apud flumina.

⁷ V. κατ' αὐτόν.

τοῖς μεθ' ἑαυτῶν προβάλλων. ἔοικε γὰρ ἕτος ἀνὴρ περαιτέρω τῆς ἀνάγκης ἐμφιλοκαλῆσαι τοῖς στρατιωτικοῖς, καὶ τὸν πόλεμον ὡς ποικιλωτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀρετῆς ἀσπασαδαί, καὶ ὅπως καταφρουεῖν τῶν ἀπολειπομένων ¹, ὡς ἀπράκτων.

V. Ἦδη δ' αὐτῶν τριάκοντα ἔτη γεγονότος, Κλεομένης, ὁ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, νυκτὸς ἐξαίφνης προσπεσὼν τῇ Μεγάλῃ πόλει, καὶ τὰς Φυλακὰς βιασάμενος, ἐντὸς παρήλθε καὶ τὴν ἀγορὰν κατέλαβεν. ἐκβοηθήσας δὲ Φιλοποίμην, τὰς μὲν πολεμικὰς ἐκατίχυσεν ² ἐξελάσαι, καίπερ ἐρρωμένως καὶ παραβόλως διαγωνισάμενος· τὰς δὲ πολίτας τρόπον τινὰ τῆς πόλεως ἐξέκλειψε, προσμαχόμενος τοῖς ἐπιδιώκασιν, καὶ τὸν Κλεομένην περισπῶν ἐφ' ἑαυτὸν, ὡς χαλεπῶς καὶ μόλις ὕψατος ἀπελθεῖν ἀποβαλὼν τὸν ἵππον, καὶ τραυματίας γενόμενος. ἐπεὶ δὲ προσέπεμψεν αὐτοῖς ὁ Κλεομένης εἰς Μεσσήνην ἀπελθεῖν, τὴν τε πόλιν μετὰ τῶν χρημάτων ἀποδίδας καὶ τὴν χώραν, ὁρᾶν ὁ Φιλοποίμην τὰς πολίτας ἀσμένως δεχομένους, καὶ σπεύδοντας ἐπανελθεῖν, ἐνέστη καὶ διεκάλυσε, τῶν λόγων διδάσκων, ὡς ἐκ ἀποδίδωσι τὴν πόλιν Κλεομένης, προσκίτται δὲ τὰς πολίτας, ἐπὶ τῶν καὶ τὴν πόλιν ἔχειν βεβαιότερον· ἐγὰρ ἔχειν αὐτὸν, ὅπως οἰκίας καὶ τείχη κενὰ φυλάξῃ καθήμενος, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπ' ἐρημίας ἐκπεσεῖσθαι ταῦτα λέγων, τὰς μὲν πολίτας ἀπέτρεψε, τῶν δὲ Κλεομένει πρόφασιν παρέχευε λυμῆνασθαι καὶ καταβαλεῖν τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως, καὶ χρημάτων εὐπορήσαντι μεγάλων ἀπελθεῖν.

VI. Ἐπεὶ δ' Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς βοηθῶν ἐπὶ τὸν Κλεομένην μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐσράτευσε, καὶ τὰς
περὶ

¹ scil. αὐτῶν, qui bellum non frequentarent, castris non interessent. R.

² V. ἐκ ἴχυσεν. Ald. vitiose κατέχυσεν.

περὶ Σελλασίαν ἄρκας καὶ τὰς ἐμβολὰς κατέχοντας αὐτᾶ, παρέταξε τὴν δύναμιν, ἐγγύς ἐπιχειρεῖν καὶ βιάζεσθαι διανοόμενος· ἦν μὲν ἐν τοῖς ἵππευσι μετὰ τῶν αὐτᾶ πολιτῶν τεταγμένος ὁ Φιλοποίμην, καὶ παρατάτας εἶχεν Ἰλλυριᾶς, οἷς τὰ λήγοντα τῆς παρατάξεως συνεπέφρακτο, πολλοῖς ἄσι καὶ μαχίμοις. εἶρητο δ' αὐτοῖς ἐφεδρεύουσιν ἡσυχίαν ἔχειν, ἄχρις ἂν ἀπὸ θατέρου κέρως ὑπὸ τῷ βασιλέως ἀρθῆ Φοινικίς ὑπὲρ σαρίσσης διατεταμένη¹. τῶν δ' ἡγεμόνων τοῖς Ἰλλυριοῖς σπειρωμένων ἐπιβιάζεσθαι τὰς Λαικεδαιμονίους, καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ὥσπερ προσετέτακτο, τὴν ἐφεδρείαν ἐν τάξει διαφυλαττόντων, Εὐπλείδας, ὁ τῷ Κλεομένει ἀδελφός, καταμαθὼν τὸ γινόμενον διάσπασμα περὶ τὰς πολεμίας, ταχὺ τὰς ἐλαφροτάτας τῶν ψιλῶν περιέπεμψεν ἐξόπιθεν, τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐπιπεσεῖν κελεύσας, καὶ περισπᾶν ἐρήμας τῶν ἵππέων ἀπολελειμμένους. γινομένων δὲ τούτων, καὶ τῶν ψιλῶν τὰς Ἰλλυριᾶς περισπώντων καὶ διαταραττόντων, συνιδὼν ὁ Φιλοποίμην ἕ μέγα ὄν ἔργον ἐπιπέσει τοῖς ψιλοῖς, καὶ τὸν καιρὸν ὑφηγήμενον τῷτο, πρῶτον μὲν ἐφραξε τοῖς βασιλικοῖς· ὡς δ' ἂν ἐπειθεῖν, ἀλλὰ μαινέσθαι δοκῶν κατεφρονεῖτο, ἐδέσσω μεγάλης, ἐδ' ἀξιοπίστως πρὸς τηλικῶτο στρατήγημα δόξης περὶ αὐτὸν ἔσης, αὐτὸς ἐμβάλλει, συνεπισπασάμενος τὰς πολίτας. γενομένης δὲ ταραχῆς τὸ πρῶτον, εἶτα Φυγῆς καὶ Φόνος πολλῶν τῶν ψιλῶν, βαλόμενος ἐτι μᾶλλον ἐπιβῆσαι τὰς βασιλικὰς, καὶ προσμῖξαι κατὰ τὸ τάχος θορυβεμένοις τοῖς πολεμίοις, τὸν μὲν ἵππου ἀφῆκεν, αὐτὸς δὲ πρὸς χωρία σιολιὰ καὶ μετὰ βείθρων καὶ Φαράγγων πεζὸς ἐν ἵππιῳ θύρακι, καὶ σικευῆ βαρυτέρα, χαλεπῶς καὶ ταλαιπώρως ἀμιλλώμενος, διελαύνεται διαμπερὲς ὁμῶς τὰς μηρὰς ἐνατέρως ἐν

¹ Ita cum V. & Junt. R. dedit pro vulg. διατεταγμένη, quod ex Ald. manavit.

ἐν μεσαγνύλῳ ¹, καιρίας μὲν ἔγενομένης, ἰσχυρᾶς δὲ τῆς πληγῆς, ὥστε τὴν αἰχμὴν ἐπὶ θάτερα διῶσαι. τὸ μὲν ἔν πρῶτον ἐνχευθεῖς ὡσπερ δεσμῶν, παντάπασιν ἀπόρως εἶχε· τὸ γὰρ ἕναμμα τῆς ἀγκύλης χαλεπὴν ἐποίησε τῷ ἀκοντιστάτῳ ἀνελκομένῳ διὰ τῶν τραυμάτων τὴν πάροδον. ὥς δὲ ὤκνην οἱ παρόντες ἄψαθαι, καὶ τῆς μάχης ἀκμὴν ὄξειαν ἐχέσης, ἐσφάδαζεν ὑπὸ ² θυμῷ καὶ Φιλοτιμίας πρὸς τὸν ἀγῶνα, τῇ παραβάσει καὶ τῇ παραλλάξει τῶν σκελῶν διὰ μέσσε κλάσας τὸ ἀκοντισμα, χωρὶς ἐκέλευσεν ἐλιύσαι τῶν ἀγμάτων ἐκότερον. ἔτω δ' ἀπαλλαγείς, καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, ἐχώρει διὰ τῶν προμάχων ἐπὶ τὰς πολεμίας, ὥστε πολλὴν προθυμίαν καὶ ζῆλον ἀρετῆς παραχεῖν τοῖς ἀγωνιζομένοις. νικήσας ἔν ᾧ Ἀντίγονος, ἀπεπειράτο τῶν Μακεδόνων, ἐρωτῶν, διὰ τί, μὴ κελεύσαντος αὐτῷ, τὸ ἵππικὸν ἐκίνησαν. τῶν δ' ἀπολογημένων, ὡς παρὰ γνώμην βιάθειεν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, μερικῶς Μεγαλοπολιτικῷ προεμβαλόντος, γελᾶσας ὁ Ἀντίγονος· Ἐκεῖνο τοίνυν τὸ μεῖράκιον, εἶπεν, ἔργον ἡγεμόνος μεγάλης πεποιήμεν.

VII. Ἐκ τέτε δόξαν ἔχεν, ὡσπερ εἶδος, ὁ Φιλοποίμην. καὶ τῷ μὲν Ἀντιγόνῳ σπεδάσαντος, ὅπως στρατεύοιτο μετ' αὐτῷ, καὶ δίδοντας ἡγεμονίαν καὶ χρήματα, παρητήσατο, μάλιστα τὴν ἑαυτῷ Φύσιν καταμαθῶν πρὸς ³ τὸ ἄρχεσθαι δυσκόλως καὶ χαλεπῶς ἔχουσαν. ἀργεῖν δὲ καὶ χολάζειν ἔβελόμενος, ἀσκήσεως ἕνεκα καὶ μελέτης τῶν πολεμικῶν εἰς Κρήτην ἐπλευσεν ἐπὶ στρατείαν. καὶ μὲν συχρὸν χρόνον ἐγγυμνασάμενος ἀνδράσι

¹ Ita Xyl. reposuit pro mendoso μεσαγνύλῳ. Omitti voluit praepos. ἐν. Vertit *amentatum telum*, id est, in medio funem habens, quo is tenet, qui librat & ejaculatur. *Melan- culae* quidem teli etiam Gellius meminuit L. X. c. 25.

² V. ἀπό; & paulo post κατὰ pro πρὸς.

³ V. κατὰ.

δράσι μαχίμοις καὶ ποιμίλοις μεταχειρίσασθαι πόλεμον, ἔτι δὲ σώφροσι καὶ κενολασμένοις περὶ δίαιταν, ἐπαν-
 ἦλθεν ἔτω λαμπρὸς εἰς τὰς Ἀχαιῶς, ὡς εὐθύς ἵπ-
 παρχος ἀποδειχθῆναι. παραλαβὼν δὲ τὰς ἵππεῖς Φαύ-
 λοις μὲν Ἴππαρίοις ἐκ τῆ προστυχόντος, ὅτε συμβαίνοι-
 το ¹ στρατεία, προσχρωμένως, αὐτὸς δὲ τὰς πολλὰς τῶν
 στρατεῶν ἀποδιδράσκουλας ², ἐτέρως δὲ πέμπουλας ἀνθ'
 ἑαυτῶν, δεινὴν δ' ἀπειρίαν μετ' ἀτολμίας πάντων ἔσαν,
 περιορῶνλας δὲ ταῦτα τὰς ἄρχοντας ἀεὶ, διὰ τε τὸ πλεῖ-
 στον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς τὰς ἵππεῖς δύνασθαι, καὶ μάλιλα
 κυρίως εἶναι τιμῆς καὶ κολάσεως· ἐχ' ὑπεῖξεν, ἐδ' ἀνῆ-
 κεν ³, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις ἐπιῶν, καὶ κατ' ἀνδρα τῶν
 νέων ἔκασον ἐπὶ τὴν Φιλοτιμίαν συνεξορμῶν, καὶ κολ-
 λάζαν τὰς ἀνάγκης δεομένως, μελέταις τε καὶ πομπαῖς,
 καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀμίλλαις χρώμενος, ὅπῃ πλεῖστοι θεᾶ-
 θαι μέλλοιεν ⁴, ὀλίγω χρόνω πᾶσι βῶμην τε θυμα-
 σὴν καὶ προθυμίαν παρέσθησε. καὶ ὁ μέγιστον ἦν ἐν τοῖς
 τακτικοῖς, ἐλαφρὸς καὶ ὀξεῖς, πρὸς τε τὰς ⁵ κατ' ἔλα-
 μὸν ἐπιστροφὰς καὶ περισπασμὸς, καὶ τὰς καθ' ἵππον
 ἐπιστροφὰς καὶ κλίσεις ⁶, ἀπειρογάσαστο καὶ συνειδίσειεν,
 ὡς ἐνὶ σώματι κινεμένω καθ' ὄρμην ἐκείσιον εὐκίεσαι
 τὴν ὄλα τῆ συστήματος ἐν ταῖς μεταβολαῖς εὐχέρειαν.
 συσάσης δὲ τῆς περὶ τὸν Λάρισσον αὐτοῖς ποταμὸν
 ἰχυρᾶς μάχης πρὸς Αἰτωλᾶς καὶ Ἡλείας, ὁ τῶν
 Ἡλείων

1 R. susp. συμβαίνας in alt. aut συμβαίνας ἡν enclitice.

2 Sic ex Junt. dari voluit Br. & dedit R. pro vulg. ἐπιδιδράσκοντας, quod ex Ald. manavit.

3 Hanc lectionem e Junt. revocavit R. pro vulg. ἀνεῖκον. Eandem etiam in Ald. lego. Stephan. dat ἀνεῖκον.

4 V. in Cat. Frst. & Br. μέλλοι ἐν. Unde μέλλοιεν ἐν ὀλίγω in nota ed. R. extet, me latet.

5 Ita R. cum V & Anon. dedit. In vulg. ὡς ἡε ἡε. Br. conjecit εἰς ἡε. Eidem placuit lectio Anon. κατ' ἔλαμὸν ἀποστροφὰς pro ἐπιστροφὰς.

6 V. καὶ περισπασμὸς καὶ κλίσεις.

Ἡλείων Ἰππαρχος Δαμόφαντος ἄρμησεν ἐπὶ τὸν Φιλοποίμενα προεξελάσας. δεξάμενος δὲ τὴν ὄρμην ἐνεῖνος αὐτῆ, καὶ Φθάσας τῷ δόρατι παίει καὶ καταβάλλει τὸν Δαμόφαντον ¹. εὐθὺς δὲ τότε πεσότος, ἔφυγον οἱ πολέμιοι, καὶ λαμπρὸς ἦν ὁ Φιλοποίμη, ὡς ἔτε κατὰ χεῖρα τῶν νέων τινὸς, ἔτε συνέσει τῶν πρεσβυτέρων ἀπολειπόμενος, ἀλλὰ καὶ μάχεσθαι καὶ στρατηγεῖν ἰκανώτατος.

VIII. Τὸ δὲ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν πρῶτος μὲν Ἄρατος εἰς ἀξίωμα καὶ δύναμιν ἤρεν ἐν ταπεινῷ διεβριμμένος, κατὰ πόλεις συναγαγὼν, καὶ πολιτευσάμενος Ἑλληνικὴν καὶ Φιλάνθρωπον πολιτείαν. ἔπειτα, ὥσπερ ἐν τοῖς ὕδασι ἀρξαμένων ὀλίγων ὑφίστασθαι καὶ μικρῶν σωματίων, ἤδη τὰ ἐπιρρέοντα τοῖς πρώτοις ἐνιχόμενα καὶ περιπίπτουτα πῆξι ἰχυρὰν καὶ σερεότητα ποιεῖ δι' ἀλλήλων, ἔτω τῆς Ἑλλάδος ἀθενῆς καὶ εὐδιαλύτης Φεραμένης κατὰ πόλεις ἐν τῷ τότε χρόνῳ, πρῶτοι ² συσάντες οἱ Ἀχαιοί, καὶ τῶν κύκλω πόλεων τὰς μὲν ἐκ τῆ βοηθεῖν καὶ συνελουθεῖν ἀπὸ τῶν τυραννίσκων ³ ὑπολαμβάνοντες, τὰς δ' ὁμοιοῖα καὶ πολιτεία καταμιγνύοντες εἰς ἑαυτὰς, ἐν σώμα καὶ μίαν δύναμιν κατασκευάσαι διανοῶντο τὴν Πελοπόννησον. ἀλλ' Ἄρατα μὲν ζῶντος, ἔτι τοῖς Μακεδόνων ὅπλοις ὑπεδύοντο τὰ πολλὰ, στραπεύοντες Πτολεμαῖον, εἴτ' αὖτις Ἀντίγονον καὶ Φίλιππον, ἐν μέσαις ἀναστρεφόμενος ταῖς Ἑλληνικαῖς πράξεσιν. ἐπεὶ δὲ Φιλοποίμη εἰς τὸ πρωτεύειν προῆλθεν, ἤδη καὶ ἑαυτὰς ἀξιόμαχοι τοῖς ἰχύσσι πλείστον ⁴
ὄντες

¹ V. τὸν Δημόφαντον. Miror, quod h. l. Schirach pariter Demorphanus usurpet, cum antea Damorphanus dixerit.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. πρῶτον.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. τυραννικῶν, pro quo Br. voluit τυραννίδων. ὑπολαμβάνουσαν, eodem docente, est h. l. sibi obstrin gere, ad se agglutinare, suscipere ulnis quasi, aut horpicio fovere.

⁴ V. πλείον. Id. l. seq. προσασίας pro προσάταις.

ὄντες, ἐπαύσαντο χρώμενοι προσάταις ἐπεισάκῃσι. Ἄρα-
τος μὲν γὰρ, ἀργότερος εἶναι δοκῶν πρὸς τὰς πολεμι-
κὰς ἀγῶνας, ὁμιλίᾳ καὶ πραότητι καὶ Φιλίαις βασιλι-
καῖς τὰ πλεῖστα κατειργάσατο τῶν πραγμάτων, ὡς ἐν
τοῖς περὶ ἐκεῖνος γέγραπται. Φιλοποίμην δ' ἀγαθὸς πο-
λεμιστῆς ὢν, καὶ διὰ τῶν ὄπλων ἐνεργὸς, ἔτι δ' εὐτυ-
χῆς καὶ καταρθωτικὸς εὐθὺς ἐν τοῖς πρώταις γενόμενος ἰ-
μάχαις, ἅμα τῇ δυνάμει τὸ Φρόνημα τῶν Ἀχαιῶν ἠΐξη-
σε, νίπῃν ἐθιθέντων μετ' αὐτῶν, καὶ κατευτυχεῖν ἐν τοῖς
πλείστοις ἀγῶσι.

IX. Πρῶτον μὲν ἔν τὰ περὶ τὰς τάξεις καὶ τὰς
ὄπλισμὸς Φαύλως ἔχοντα τοῖς Ἀχαιοῖς ἐκίνησεν. ἐχρῶν-
το γὰρ θυρεοῖς μὲν εὐπετέσι ² διὰ λεπτότητα, καὶ σε-
νωτέροις τῶν περιστέλλειν τὰ σώματα, δόρασι δὲ μικροτέ-
ροις πολὺ τῶν σαρισσῶν· καὶ διὰ τῆτο πληῖται καὶ
μάχιμοι πόρρωθεν ἦσαν ὑπὸ καθότιος, προσμίζαντες
δὲ τοῖς πολεμίοις, ἔλαττον εἶχον. εἶδος δὲ τάξεως [καὶ
ἐχρήματος ³ εἰς σπεῖραν ἕκ ἑνὸν σύνηδες. Φάλαγγι δὲ
χρώμενοι μήτε προβολὴν ἐχέσῃ, μήτε συνασπισμὸν, ὡς
ἢ Μακεδόνων, ἑρδίας ἐξεθλίβοντο καὶ διεσπῶντο. ταῦ-
τα ὁ Φιλοποίμην διδάξας ⁴, ἐπεισεν αὐτὰς ἀντὶ μὲν θυ-
ρεῶν καὶ δόρατος ἀσπίδα λαβεῖν καὶ σάρισσαν, κρήνησι
δὲ καὶ θύραξι καὶ περικνημῖσι πεφραγμένους, μόνιμον
καὶ βεβηκυῖαν ἀντὶ δρομικῆς καὶ πελλασιμῆς μάχης ἀσπεῖν.
πέισας ⁵ δὲ καθοπλίσαθαι τὰς ἐν ἡλικίᾳ, πρῶτον μὲν
ἐπῆρε

1 Ita voluit dari Br. & dedit R. pro vulg. *γενομένωνσι*. Quod-
si retineatur, subaudiendum est αὐτῶν.

2 V. εὐτελέσι.

3 Voces has uncis R. includit, nulla subjuncta ratione. Mi-
hi quidem non prorsus otiosae videntur, sed explicationem in-
volventes cum seq. *εἰς σπεῖραν* nominis, quo forsan *τάξις* ista
insignita fuit specialiter, & quod nunc excidit. V. dat *εἰς*
σπεῖραν.

4 Ita R. cum V. dedit pro vulg. *διατάξαις*.

5 R. *supr.* *πέισας* δὲ ἔτω καθοπλ.

ἐπῆρε θάρρειν, ὡς ἀμάχως γεγονότας· ἔπειτα τὰς τρυ-
 Φὰς αὐτῶν καὶ τὰς πολυτελείας ἄριστα μετεκόσμησεν ¹.
 ἀφελεῖν γὰρ ἐκ ἧν παντάπασιν ἐν πολλῷ νοσούντων τὸν
 κενὸν καὶ μάταιον ζῆλον, ἐδῆτας ἀγαπώντων περιτλῆς,
 τραυμάς τε βαπτομένων ἀλαργεῖς, καὶ περὶ δεῖπνα φι-
 λοτιμημένων καὶ τραπέζας. ὁ δ' ἀρχάμενος ἐντρέπειν
 ἀπὸ τῶν ἐκ ἀναγκαίων ἐπὶ τὰ χρήσιμα καὶ καλὰ τὴν
 Φιλοκοσμίαν, ταχὺ πάντας ἔπεισε καὶ παράρμησε, τὰς
 κατ' ἡμέραν περὶ σῶμα δαπάνας κολύσαντας ², ἐν ταῖς
 ἐρατιωτικαῖς καὶ πολεμικαῖς παρασκευαῖς διαπρεπεῖς
 ὁρᾶσθαι καὶ κενοσημένους. ἦν ἔν ἰδεῖν τὰ μὲν ἐργασή-
 ρια μετὰ κατακοπτομένων κυλίκων ³ καὶ θηρικλείων,
 χρυσαμένων δὲ θυράκων, καὶ καταργουμένων θυρεῶν ⁴
 καὶ χαλινῶν· τὰ δὲ σάδια πύλων δαμαζομένων, καὶ
 γεανίσκων ὀπλομαχόντων. ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῶν γυ-
 ναικῶν κράνη καὶ πτερὰ ⁵ βαφαῖς κοσμήμενα, καὶ χιτῶ-
 νων ἰππιῶν καὶ ἐρατιωτικῶν χλαμύδων διηρητισμένα.
 ἢ δ' ὄψις αὕτη τὸ θάρσος αὐξήσασα, καὶ παρακαλῆσα
 σὴν ὀρυμνίαν, ἐποίει ⁶ Φιλοπαράβολον καὶ πρόθυμον ἐπὶ
 σὰς κινδύνους. ἡ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις θεάμασι πολυ-
 τέλεια τρυφήν ἐπάγεται, καὶ μαλακίαν ἐνδίδωσι τοῖς
 χρωμένοις ⁷, ὥσπερ ὑπὸ νυγμῶν καὶ γαργαλισμῶν τῆς
 αἰδέσεως συνεπιπλώσης τὴν διάνοιαν. ἢ δ' εἰς τὰ τοι-
 αῦτα ῥάννυσσι καὶ μεγαλύνει τὸν θυμόν· ὥσπερ Ὀμη-
 ρος ἐποίησε τὸν Ἀχιλλεῖα, τῶν καινῶν ⁸ ὅπλων παρατε-
 τέν-

¹ V. κατεκόσμησεν.

² Sic R. cum Anon. dedit pro vulg. κωλύσαντες.

³ V. κόλων. Cat. l. v. Frft.

⁴ R. quaerit, num ἀσπίδων, ob praemissia?

⁵ In Junt. & Ald. est παρὰ, vitiose. R. Ad seq. χιτῶνων
 interponendum esse idem suspicatur σωρῆς, scil. ἦν ἰδεῖν.

⁶ Br. maluit ἐνεποίησεν.

⁷ Dacer. legit ὀρωμένοις.

⁸ Junt. καινῶν; & lin. seq. Φεγγόμενον pro Φλεγόμενον.

θέντων ἐγγύς, ὑπὸ τῆς ὄψεως οἶον ὀργάνω καὶ Φλεγόμενον πρὸς τὴν δι' αὐτῶν ἐνέργειαν. ἔτω δὲ νοσησας τὰς νέες, ἐγύμναζε καὶ διεπόνει, ταῖς κινήσεσι προθύμως ὑπακούσας καὶ Φιλοτίμως. καὶ γὰρ ἡ τάξις θαυμασῶς ἠγαπᾶτο, ἄθραυστόν τι λαμβάνειν πίνυκμα δοκῆσα, καὶ τὰ ὄπλα τοῖς σώμασιν ἐγένετο χειροήθη καὶ κῆφα, μεθ' ἠδονῆς διὰ λαμπρότητα καὶ κέλλος ἀπλορένων καὶ Φορένων, ἐναγωνισαθαὶ τε βεβλαμένων¹, καὶ διακριθῆναι τάχιστα πρὸς τὰς πολεμίας.

X. Ἦν δὲ τότε τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ πρὸς Μαχανίδαυ πόλεμος, τὸν² Λακεδαιμονίων τύραννον, ἀπὸ πολλῆς καὶ μεγάλῃς δυνάμεως ἐπιβλεούοντα πᾶσι Πελοποννησίοις. ὡς ἔν εἰς τὴν Μαντίνειαν ἐμβεβληκῶς ἀπηγγέλθη, κατὰ τάχος ὁ Φιλοποίμην ἐξήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπ' αὐτόν. ἐγγύς δὲ τῆς πόλεως παρετάξατο, πολλοῖς μὲν ξένοις ἐκιάτεροι, πάσαις δὲ ὁμῶς τι ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσι. | γενομένη δὲ τῶ ἀγῶνος ἐν χερσίν, ὁ Μαχανίδαυ τοῖς ξένοις³ τὰς τῶν Ἀχαιῶν προτεταγμένους ἀνοήσας καὶ Ταραντίνου τρεψάμενος, ἀντὶ τῶ χωρεῖν εὐθύς ἐπὶ τὰς μαχομένους, καὶ παραρρήγνυται τὸ συνεσηκός, ἐξέπεσε δάκνων, καὶ παρήλλαξε⁴ τὴν Φάλαγγα τῶν Ἀχαιῶν ἐν τάξει μενούων. ὁ δὲ Φιλοποίμην, τηλικῶτα πλάισματος ἐν ἀρχῇ γενομένη, καὶ τῶν πραγμάτων ἀπολωλέναι νομιδῆ καὶ διεφθάρθαι δοκένων, τῶτο μὲν ὁμῶς προσεποιεῖτο παρορᾶν, καὶ μηδὲν ἠγεῖσθαι δεινόν. κατιδὼν δὲ τὰς πολεμίας, ὅσον ἡμάρτανον ἐν τῇ διώξει⁵, τῆς Φάλαγγος ἀπορρήγνυμένης, καὶ κενὴν χώραν δίδουσας, ἐν ἀπήνησεν, ἐδ' ἐνέση Φερομένοις αὐτοῖς ἐπὶ τὰς Φεύγουσας, ἄλλ' ἐάσας

παρ-

1 V. ἡ βεβλαμένους. Junt. & Ald. pro ἡ dat ἡ.

2 Hunc artic. dedit R. de suo. Vulgo τῶν Λακεδ.

3 id est τοῖς ἑαυτῶ ξένοις. R.

4 Anon. παρήλασε.

5 Teste H. Steph. in quibusdam est τῶ δέξαι.

παρελθεῖν, καὶ διάσπασμα ποιῆσαι ¹ μέγα, πρὸς τὰς ὀπλίτας εὐθύς ἤγε τῶν Λαικεδαιμονίων, ὁρῶν τὴν Φάλαγγα γυμνὴν ἀπολελειμμένην· καὶ κατὰ κέρας παραδραμῶν ἐνέβαλε, μὴτ' ἀρχοῦλος αὐτοῖς παρόντος, μήτε μάχεσθαι προσδεχομένοις. νικῶν γὰρ ἠγῶντο καὶ κρατεῖν παντάπασιν, διώκοντα τὸν Μαχανίδαυ ὁρῶντες. ὠσάμενος δὲ τέττας Φόνω πολλῶ (λέγουται γὰρ ὑπὲρ τὰς τετρακισχίλις ἀποθανεῖν) ἄρμησεν ἐπὶ τὸν Μαχανίδαυ, ἐκ τῆς διώξεως ἀνασρέφοντα μετὰ τῶν ξένων. τάφρω δὲ μεγάλης καὶ βαθείας ἐν μέσῳ διειργάσης, παρεξήλαυνον ἀλλήλοις ἐκατέρωθεν· ὁ μὲν διαβῆναι καὶ φυγεῖν ², ὁ δὲ τέτο κωλύσαι βεβλόμενος. ἦν δ' ὄψις ἐχὼς στρατηγῶν μαχομένων, ἀλλ' ὡσπερ θηρίῳ ³ πρὸς ἀλιπὴν ὑπ' ἀνάγκης τρεπομένῳ δευῖν κνηγέτε τῷ Φιλοποίμενος συνεσῶτος. ἔνθα ὁ μὲν ἵππος τῷ τυράννῳ, ῥωμαλέος ὢν καὶ θυμοειδὴς καὶ τοῖς μύσφιν αἰμαχθεὶς ἐκατέρωθεν, ἐπετόλμησε τῇ διαβάσει, καὶ προσβαλὼν ⁴ τῇ τάφρῳ τὸ σῆθος, ἐβιάζετο τοῖς προσθίοις πέραν ἐρείσασθαι ⁵ σκέλεσιν. ἐν δὲ τέτῳ Σιμμίας καὶ Πολύαινος, οἵπερ αἰεὶ τῷ Φιλοποίμενι παρήσαν μαχομένῳ καὶ συνήσπιζον, ὁμῶς προσήλαυνον ἀμφοτέροι, τὰς αἰχμὰς κλίναντες ἐναντίας. Φθάνει δ' αὐτὰς ὁ Φιλοποίμην ἀπαντήσας τῷ Μαχανίδαυ, καὶ τὸν ἵππον αὐτῷ μετεωρίζοντα τὴν κεφαλὴν πρὸ τῷ σώματος ὁρῶν, μικρὸν ἐνέκλινε τὸν ἴδιον, καὶ διαλαβὼν τὸ ξυσθόν, ἐκ χειρὸς ὠθεῖ, καὶ περιτρέπει τὸν ἄνδρα συνεπερείσας. τῆτ'

Ff 2

ἐχων

¹ Ita cum Junt. & Ald. legi voluit Br. & dedit R. pro vulg. ποιήσας.

² V. διαφυγῆναι. Cat. l. v. Frft.

³ In hoc casu cum seq. τρεπομένῳ dedit R. de suo pro vulg. μυρίων & τρεπομένων — erat spectaculum venatoris cum bellua congressi ad necessitatem sui defendendi conversa. Pro seq. συνεσῶτος Br. maluit ἐνεσῶτος, instante.

⁴ V. καταβιβλῶν.

⁵ R. mavult ἀπερείσασθαι, nitendo sese sursum attollere.

ἔχων τὸ ἄῤῃμα χαλιῆς ἐν Δελφοῖς ἔστημεν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, θαυμασάντων μάλιςα καὶ τὴν πράξιν αὐτῆ καὶ τὴν στρατηγίαν ¹ ἐκελευν.

XI. Λέγεται δὲ, τῆς τῶν Νεμείων πανηγύρεως συνεώσης ², στρατηγῶν τὸν Φιλοποίμενα τὸ δεύτερον, καὶ νενικητότα μὲν ἔ παλαι τὴν ἐν Μαντινεῖα μάχην, τότε δὲ ³ χολῆν ἀγούσα διὰ τὴν ἑορτὴν, πρῶτον μὲν ἐπίδειξαι τοῖς Ἑλλῆσι κεκοσμημένην τὴν Φάλαγγα, καὶ κινεμένην, ὡσπερ εἶδισο, τὰς ταυλικὰς ῥυθμὰς μετὰ τάχως καὶ βῶμης· ἔπειτα, κισαρῶδῶν ἀγωνιζομένων, εἰς τὸ θέατρον παρελθεῖν, ἔχουσα τὰς νεανίσκας ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς χλαμύσι, καὶ τοῖς Φοινοῖς ὑποδύταις, ἀκμάζουσας τε τοῖς σώμασιν ἄπαντας καὶ ταῖς ἡλικίαις παραλλήλας, αἰδῶ δὲ πολλὴν πρὸς τὸν ἀρχοῦσα καὶ φρόνημα νεανικὸν ὑποφαίνουσας, ἐν πολλῶν καὶ καλῶν ἀγῶνων. ἄρτι δ' αὐτῶν εἰσελθόντων κατὰ τύχην Πυλάδην τὸν κισαρῶδῶν ἄδουσα τὰς Τιμοθέας Πέρσας ἐνάρξασθαι.

Κλεινὸν ἐλευθερίας τεύχω μέγαν Ἑλλάδι κόσμον. ἅμα δὲ τῇ λαμπρότητι τῆς Φωνῆς τῆ περι τὴν ποίησιν ὄγκος συμπρέψαντος, ἐπίβλεψιν γενέσθαι τῆ θεάτρῃ πανταχόθεν εἰς τὸν Φιλοποίμενα, καὶ κρότον μετὰ χαρῆς, τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν ἀξίωμα ταῖς ἐλπίσιν ἀναλαμβάνόντων, καὶ τῆ ⁴ τότε φρονήματος ἐγγίσα τῶ θεάτρῃν γενομένων.

XII. Παρὰ ⁵ δὲ τὰς μάχας καὶ τὰς κινδύνας, ὡσπερ οἱ πῶλοι τὰς συνήθεις ἐπιβάτας ποδῶνες, ἐὰν ἄλλον

1 Artem, prudentiam, sollertiam Imperatoriam, qua cursum & exitum illius proelii moderatus est. R.

2 Br. maluit ἐνεώσης. Sic Guarinus: instante Nemeorum celebritate.

3 Junt. τότε δὴ, cum Ald. — Steph. δε.

4 R. sup. καὶ ἐν τῆ τότε φρ. In seq. V. τὸ θεῶρ. pro τῷ θ.

5 V. περί.

ἄλλον φέρωσι, πύρουσαι καὶ ξενοπαθῶσιν· ἕτως ἡ δύναμις τῶν Ἀχαιῶν ἑτέρος στρατηγῶνος ἠθύμει, καὶ πρὸς ἐπειῶν ἐπάπλαινε, καὶ μόνον ὀφθάλμος, εὐθύς ὀρθῆ καὶ δραστήριος ἦν διὰ τὸ θαρρεῖν· ἄτε δὴ καὶ τὰς ἐναντίας αἰθανομένη¹ πρὸς ἓνα τῶν τῶν στρατηγῶν ἀντιβλέπειν ἔδυναμένως, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν αὐτῆ καὶ τῆνομα² δεδοικίας. ὡς ἦν φανερόν ἐξ ἂν ἐπρασσον. Φίλιππος μὲν γάρ, ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, οἶόμενος, ἂν ἐκποδῶν ὁ φιλοποίμην γένηται, πάλιν ὑποπλήξεν αὐτῷ τὰς Ἀχαιῆς, ἐπεμφεν εἰς Ἄργος κρύφα τὰς ἀναιρήσουσας αὐτόν. ἐπιγνωθεῖσης δὲ τῆς ἐπιβελῆς, παντάπασιν ἐξεμισήθη καὶ διεβλήθη πρὸς τὰς Ἑλλήνας. Βοιωτοὶ δὲ πολιορκεῦντες Μέγαρα, καὶ λήψεται ταχέως ἐλπίζουτες, ἐξαίφνης λόγος προσπεσόντος αὐτοῖς, ὅς ἐν ἦν ἀληθῆς, φιλοποιμένα βοηθῶντα τοῖς πολιορκεμένοις ἐγγὺς εἶναι, τὰς κλίμακας ἀφέντες ἤδη προσερχεῖσθαι τοῖς τείχεσιν, ὥχουλο φεύγουτες. Νάβιδος δὲ, τῆ μετὰ Μαχανίδαυ τυραννῶνος Λακεδαιμονίων, Μεσσήνην ἄφνω καταλαβόντος, ἐτύγχανε μὲν ἰδιώτης ὢν τότε ὁ φιλοποίμην, καὶ δυνάμειος ἐδεμῖας κύριος· ἐπεὶ δὲ τὸν στρατηγῶνα τῶν Ἀχαιῶν Λύσιππον ἐν ἐπειθε βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, ἀπολωλέναι κομιδῆ φάσκοντα τὴν πόλιν, ἔνδον γεγονότων τῶν πολεμίων, αὐτὸς ἐβοήθει, τὰς αὐτῆ πελάτας³ ἀναλαβῶν, ἕτε νόμον, ἕτε χειροτονίαν περιμείναντας, ἀλλ' ὡς διαπαντὸς ἐρ-

Ff 3

χοντι

¹ Ita cum Anon. dedit R. pro vulg. αἰθανόμενοι, licet eum haud fugere testatur, quo colore illini & obumbrari possit hoc partic. in nom. pl. cum vocabulo δύναμις, copias militares significante, copulatum.

² Ipsum adeo merum nomen ejus, umbramque solam gloriae metuentes, primum καὶ h. l. non ἔ signficat, sed adeo. R.

³ Sic R. de suo dedit, pro vulg. πολίτας. Potuisse etiam dari ὀπλίτας, addit. Saltim πολίτας & ὀπλίτας saepius inter se mutantur.

χοντι τῷ κρείττονι κατὰ Φύσιν ἐπομένους. ἤδη δ' αὐτῷ πλησίον ὕλος, ἀκίσσας ὁ Νάβις ¹ ἔχ' ὑπέση, καίπερ ἐν τῇ πόλει στρατοπεδεύων, ἀλλ' ὑπεκδὺς διὰ πυλῶν ἐτέρων, κατὰ τάχος ἀπήγαγε τὴν δύναμιν, εὐτυχία χρήσθαι δοκῶν, εἰ διαφύγοι καὶ διέφυγε, Μεσσήνη δ' ἠλευθέρωτο.

XIII. Ταῦτα μὲν ἔν τὰ ² καλὰ τῷ Φιλοποίμενος. ἡ δ' εἰς Κρήτην αὐθις ἀποδημία, Γορτυνίων δεηθέντων, ὡς χρήσαιντο πολεμέμενοι στρατηγῶ, διαβολὴν ἔχεν, ὅτι, τῆς πατρίδος αὐτῷ πολεμημένης ὑπὸ Νάβιδος, ἀπῆν Φυγομαχῶν, ἢ Φιλοτιμέμενος ἀκαίρως πρὸς ἐτέρας. καίτοι συντόμως ἔτως ἐπολεμήθησαν Μεγαλοπολίται κατὰ τὸν χρόνον ἐπεῖνον, ὡς τοῖς μὲν τείχεσιν ἐνοικεῖν, σπεῖρειν δὲ τὰς σεναπὰς, περικεικομμένης τῆς χάρας, καὶ τῶν πολεμίων χεδὸν ἐν ταῖς πύλαις στρατοπεδεύοντων. ὁ δὲ Κρησὶ πόλεμῶν τηρικαῦτα, καὶ στρατηγῶν διαπόλιος, ἐγκλήματα παρεῖχε καθ' ἑαυτῷ τοῖς ἐχθροῖς, ὡς ἀποδιδράσκων τὸν οἶκον πόλεμον. ἦσαν δὲ τινες οἱ λέγοντες, ἐτέρας τῶν Ἀχαιῶν ἡρημένων ἀρχοντας, ἰδιώτην ὄντα τὸν Φιλοποίμενα, χρῆσαι τὴν ἑαυτῷ χολὴν ἐφ' ἡγεμονία δεηθεῖσι τοῖς Γορτυνίοις. ἦν γὰρ ἀλλότριος χολῆς, καθάπερ ἄλλο τι χρῆμα ³, τὴν στρατηγικὴν καὶ πολεμικὴν ἀρετὴν ἔχειν διαπαντὸς ἐν χρήσει καὶ τριβῇ βαλόμενος. ὡς καὶ τὸ περὶ Πτολεμαῖος ποτὲ βηθέν ⁴ τῷ βασιλέως ἀπεδήλωσεν. ἐπεῖνον γὰρ ἐγκωμιαζόντων τινῶν, ὡς εὖ μὲν ἐξασκῶντα τὸ σράτευμα καθ' ἡμέραν, εὖ δὲ γυμνάζοντα καὶ Φιλοπόνως διὰ τῶν ὄπλων τὸ

¹ V. ἀκίσσας Ὀναβις. Sic ille codex ubique locorum hoc nomen exhibet auctoritatem Juntinae, ut R. monet, referens, in qua ubique legitur Ὀναβις, Ὀνάβιδος, & similia.

² Articulum hunc omittunt Junt. & Ald. — Steph. eum dat.

³ Teste H. Steph. etiam legitur κλῆμα, & sic V.

⁴ V. βηθέντι. In not. R. ed. extat: V. ὡς καὶ γῶ — βηθέντι, quanquam de γῶ neque in Lond, neque in Fift, quicquam annotatum est.

τὸ σῶμα. Καὶ τίς ἂν, ἔφη, βασιλέα θαυμάσειεν, ἐν τέτρω τῆς ἡλικίας μὴ ἐπιδεινύμενον, ἀλλὰ μελετῶν|α¹; χαλεπῶς δ' ἔνιοι Μεγαλοπολίται Φέρον|ες ἐπὶ τέτρω, καὶ προδεδῶσαι νομίζον|ες, ἐπεχείρησαν ἀποξεῖν αὐτόν. οἱ δ' Ἀχαιοὶ διεκάλυσαν, Ἀρισαίνετον² πέμψαντες εἰς Μεγάλην πόλιν στρατηγόν. ὃς, καίπερ ὦν διάφορος τῷ Φιλοποίμενι περὶ τὴν πολιτείαν, ἐν εἴασε τελεθῆναι τὴν καταδίην. ἐν δὲ τέτρε, παρορώμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὁ Φιλοποίμη, ἀπέσῃσε πολλὰς τῶν περιοικίδων κωμῶν, λέγειν διδάξας, ὡς ἔ συνετέλει, ἐδ' ἦσαν ἐξ ἀρχῆς ἐκείνων. καὶ λεγέσαις ταῦτα Φανερωῶς συνηγωνίσασατο, καὶ συγκατεσάσιασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν. ταῦτα μὲν ἔν ὕστερον. ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ συνεπολέμει τοῖς Γορτυνίοις, ἔχ, ὡς Πελοποννήσιος ἀνὴρ καὶ Ἀρκίος, ἀπλῆν τινα καὶ γενναῖον πόλεμον, ἀλλὰ τὸ Κρητικὸν ἦθος ἐνδύς, καὶ τοῖς ἐκείνων σοφίσμασι καὶ δόλοισι, κλωπείαις τε καὶ λοχισμοῖς χρώμενος ἐπ' αὐτὰς, ταχὺ παῖδας ἀπέδειξεν ἀνόητα καὶ κενὰ πρὸς ἐμπειρίαν ἀληθινὴν πανουργῶντας.

XIV. Ἐπὶ τέτοις δὲ θαυμαθεῖς καὶ λαμπρὰς³ περὶ τῶν ἐκεῖ πράξεων ἀνακομιθεῖς εἰς Πελοπόννησον, εὔρε τὸν μὲν Φίλιππον ὑπὸ τῷ Τίτῃ καταπεπολεμημένον, τὸν δὲ Νάβιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων πολεμήμενον. ἐφ' ὃν εὐθύς αἰρεθεῖς ἀρχων, καὶ ναυμαχίᾳ παραβαλόμενος⁴, τὸ τῷ Ἐπαμεινώνδε παθεῖν ἔδοξε, πολὺ τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης ἀφαιρεθεῖς⁵, ἐν τῇ θαλάσῃ κίκιον ἀγωνισάμενος. πλην

F f 4

'Επα-

1 Metaphora sumta ab oratoribus & poetis. Xyl.

2 V. Ἀρισαῖον. Guarin. Aristaeum. Xyl. monente, idem esse videtur, qui Liv. l. 32. & 34. legitur Aristhenus & Aristaeus.

3 R. ita de suo dedit pro vulg. λαμπρῶς. Pro seq. περι Br. leg. censuit παρὰ.

4 Ita in aor. 2. dedit R. Vulgo in praes.

5 deest haec vox Juntinae.

Ἐπαμεινώνδαν μὲν ἔνιοι λέγουσιν, οὐκ ἔντα γεῦσαι τῶν
κατὰ θάλασσαν ὠφελειῶν τὰς πολίτας, ὅπως αὐτῶ ¹
μὴ λάθωσιν ἀντὶ μονίμων ὀπλιτῶν, κατὰ Πλάτωνα,
ναῦται γενόμενοι, καὶ διαφθαρέντες, ἄπρακτον ² ἐν τῆς
Ἀσίας καὶ τῶν νήσων ἀπελθεῖν ἐκείως. Φιλοποίμην
δὲ τὴν ἐν τοῖς πεζοῖς ἐπισήμην καὶ διὰ θαλάττης ἀρκέ-
σειν αὐτῶ πρὸς ³ τὸ καλῶς ἀγωνίσαθαι πεπεισμένος,
ἔγνω τὴν ἄσκησιν, ἡλικίον μέρος ἐστὶ ⁴ τῆς ἀρετῆς, καὶ
πόσῃν ἐπὶ πάντα τοῖς ἐπιθεῖσι δύναμιν προστίθῃσιν. ἔ-
γάρ μόνον ἐν τῇ ναυμαχίᾳ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἔλαττον
ἔχεν, ἀλλὰ καὶ ναῦν τινα, παλαιὰν μὲν, ἐνδοξον δὲ ⁵
δι' ἐτῶν τεσσαράκοντα κατασπάσας ἐπλήρωσεν. ὥστε μὴ ⁶
σεγῆσης, κινδυνεῦσαι τὰς πολίτας ⁷. πρὸς ταῦτα γι-
νώσκων καταφρονῆντας αὐτῶ τὰς πολεμίας, ὡς παντά-
πασιν πεφευγότες ἐν τῆς θαλάττης, καὶ πολιορκηθέντας
ὑπερηφάνως τὸ Γύθειον, εὐθύς ἐπέπλευσεν αὐτοῖς, ἔ-
προσδοκῶσιν, ἀλλ' ἐμλελυμένοις διὰ τὴν νύκτα. καὶ
νυκτὸς ἐμβιβάσας ⁸ τὰς στρατιώτας, καὶ προσαγαγὼν,
πῦρ

¹ Br. maluit αὐτοῖ scil. πολῖται. R. autem tuetur αὐτῶ,
addens, exquisitae esse elegantiae, quam cave ne deleas aut ob-
literes. Cohæret non cum λάθωσι, sed cum γενόμενοι.

² Vulgo datur ἄπρακτοι. Pro quo Br. dari voluit ἀπράκτως
cum Dacer. aut ἄπρακτον cum Anon. Posterius, ut lectionem
Junt. & Ald. dedit R. Cohæret cum Ἐπαμειν. λεγσ. ajunt
Epaminondam — rebus infectis domum redisse.

³ V. κατὰ.

⁴ Junt. & Ald. ἐπὶ.

⁵ Melius sic strui orationem, R. monet, ἐνδοξον μὲν, πα-
λαιάν δὲ, δι' ἐτῶν 7. post annum quadragesimum, a quo desie-
rat illa navis uturpari.

⁶ Junt. ὥστε 7ε μὴ.

⁷ R. quaerit, num ἐμπλέοντας? Pro seq. πρὸς V. κατὰ.

⁸ V. ἐμβιβάσας. In vulg. paulo post haec datur interpun-
ctio: προσαγαγὼν πῦρ, & cum adduxisset ignem, vel faces,
ἐνῆκε, immisit eum, injecit eas castris hostium. R. correxit,
sic

πῦρ ἐνήκε ταῖς σιηναῖς, καὶ τὸ στρατόπεδον κατέκαυσε, καὶ πολλὰς διέφθειρεν. ὀλίγαις δ' ἕτερον ἡμέραις, καθ' ὁδὸν ἐν δυσχωραῖς τισὶν ἄφνω τῷ Νάβιδος ἐπιφανέντος αὐτῶ, καὶ Φοβήσαντος τὰς Ἀχαιῖδας, ἀνέλπισον ἠγαμέμνης τὴν σωτηρίαν ἐν τόπων χαλεπῶν καὶ γεγυμένων ἱ υποχειρίων τοῖς πολεμίοις, ὀλίγον χρόνον ἐπίσας, καὶ περιλαβὼν ὄψει τὴν τῷ χωρὶς φύσιν, ἐπίδειξε τὴν τακτικὴν τῶν ἄκρων τῆς πολεμικῆς τέχνης ² ἔσαν. ἔτω μικρὰ κινήσας τὴν ἑαυτῷ Φάλαγγα, καὶ πρὸς τὰ παρόντα μεταρμόσας, ἀθρόμβως καὶ βραδίως διεκρέσατο τὴν ἀπορίαν, καὶ προσβαλὼν τοῖς πολεμίοις, τροπὴν ἰχυρὰν ἐποίησεν. ἐπεὶ δ' ἔς πρὸς τὴν πόλιν ἑώρα Φεύγουσας, ἀλλὰ τῆς χώρας ἄλλον ἄλλη διασπειρόμενον, ὑλώδης δὲ καὶ περιβενος ἦν πᾶσα καὶ δύσιππος ὑπὸ βείθρων καὶ Φαράγγων, τὴν μὲν δίωξιν ἐπέχε, καὶ κατεστρατοπέδευσε ἔτι φωτὸς ὄντος. τεμμαιρόμενος δὲ τὰς πολεμίας ἐν τῆς Φυγῆς καθ' ἕνα καὶ δύο πρὸς τὴν πόλιν ὑπάξειν σιοταίεας, ἐλλοχίζει τοῖς περὶ τὸ ἄστυ βείθροις καὶ λόφοις πολλὰς ἔχοντας ἐγχειρίδια τῶν Ἀχαιῶν. ἐνταῦθα πλείετας ἀποθανεῖν συνέβη τῶν τῷ Νάβιδος. ἄτε γὰρ ἐν ἀθρόωι ποιέμενοι τὴν ἀναχώρησιν, ἀλλ' ὡς ἐνάσοις αἱ Φυγαὶ ³ συνετύγχανον, ὥσπερ ὄρνιθες ἡλίσκοντο περὶ τὴν πόλιν, εἰς τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας καταίρουσες.

XV. Ἐπὶ τῆτοις ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ἐμπρεπῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς θεάτροις, Φιλότη-

Ff 5

μον

sic interpungens : προσαγαγῶν (sc. aut γὰς στρατιώτας, aut ἑαυτὸν) admoto proxime exercitu ad castra hostium, aut ad ea cum accessisset, πῦρ ἐνήκε, ignes iis immisit.

1 R. subaudiri vult αὐτῶν, cum inconvenientius ad τόπων referatur.

2 Sic R. dedit de suo. Vulg. γέχνης. Lin. seq. V. κατὰ pro πρὸς.

3 R. quaerit, num γύχας, an ἀφορμαὶ?

μον ὄντα τὸν Τίτου ἡσυχῇ παρελύπει. καὶ γὰρ ὡς Ῥωμαίων ὑπάτος, ἀνδρὸς Ἀριάδος ἤξιε θαυμαζέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβάλλειν ἔτι παρὰ μικρὸν ἠγεῖτο, δι' ἑνὸς κηρύγματος ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα, ὅση Φιλίππῳ καὶ Μακεδόσιν ἐδέλευσεν. ἐν δὲ τῷ καταλύεται μὲν ὁ Τίτος τῷ Νάβιδι τὸν πόλεμον, ἀποθνήσκει δὲ ὁ Νάβις ὑπ' Αἰτωλῶν δολοφονηθεὶς. τεταραγμένης δὲ τῆς Σπάρτης, ὁ Φιλοποίμην ἀρπάσας τὸν καιρὸν, ἐπιπίπτει μετὰ δυνάμεως, καὶ τῶν μὲν ἀνόντων ¹, τὰς δὲ συμπίσας προσηγάγετο, καὶ μετεϊόσμησεν εἰς τὰς Ἀχαιῆς τὴν πόλιν. ² γενομένης, θαυμαστῶς μὲν εὐδοκίμησε παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς, προσκλήσάμενος αὐτοῖς ἀξίωμα πόλεως τηλικαύτης καὶ δυνάμιν. ἔτι γὰρ ἦν μικρὸν, Ἀχαιῶν μέρος γενέσθαι τὴν Σπάρτην. ἀνέλαβε δὲ καὶ Λακεδαιμονίων τὰς ἀρίστους, Φύλακα ² τῆς ἐλευθερίας ἐπεινον ἐλπίσαντας ἔξειν. διὸ καὶ τὴν Νάβιδος οἰκίαν καὶ ἐσίαν ἐξαργυριθεῖσαν, καὶ γενομένην ³ εἴησι καὶ ἑνατὸν ταλάντων, ἐψηφίσαντο δωρεὰν αὐτῷ δῶναι, πρεσβείαν ὑπὲρ τῶν πέμψαντες. ἔνθα δὲ καὶ διεφάνη καθαρῶς ⁴ ἐπεινος ὁ ἀνὴρ, ἔτι δοκῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἂν ἄριστος. πρῶτον μὲν γὰρ ἄδεις ἐβάλετο τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρὶ τοιάτῳ διαλέγεσθαι περὶ δωροδοκίας, ἀλλὰ δεδοκότες καὶ ἀναδύομενοι, προεβάλοντο ⁵ τὸν ξένον αὐτῷ, Τιμόλαον. ἔπειτα δ' αὐτὸς ὁ Τιμόλαος, ὡς ἦλθεν εἰς Μεγάλην πόλιν, ἐσιαθεὶς παρὰ τῷ Φιλοποίμηνι, καὶ τὴν σεμνότητά τῆς ὀμιλίας αὐτῷ, καὶ τὴν ἀφέλειαν τῆς διαίτης,

καὶ

¹ R. post h. v. deesse videtur ἐκράτα, vel potius κρατήσας.

² Junt. & Ald. φύλακας. Steph. φύλακα.

³ sc. ἀξίαν. R.

⁴ Sic ex conj. H. Steph. dedit R. pro vulg. καθαρός. Sequentem artic. ὁ abesse idem.

⁵ V. προσεβάλλοντο.

καὶ τὸ ἦθος ἐγγύθεν ἔδαμῃ¹ προσιτὸν, ἐδὲ εὐάλωτον ὑπὸ χρημάτων κατανοήσας, ἀπεσιώπησε περὶ τῆς δωρεᾶς· ἑτέραν δὲ τινα πρόφασιν τῆς πρὸς αὐτὸν ὀδῆ ποιησάμενος, ὡς² ᾤχετο ἀπίων, καὶ πάλιν ἐν δευτέρῃ πεμφθεὶς ταῦτὸ ἔπαθεν. τρίτη δ' ὀδῶ μόλις ἐντυχὼν, ἐδήλωσε τὴν προθυμίαν τῆς πόλεως. ὁ δὲ Φιλοποίμην ἠδέως ἀέσας, ἦεν αὐτὸς εἰς Λακεδαίμονα, καὶ συνεβέλευσεν αὐτοῖς μὴ τὰς Φίλους καὶ ἀγαθὰς³ δεικάζειν, ὧν προῖκα τῆς ἀρετῆς ἔξεσιν ἀπολαύειν, ἀλλὰ τὰς πονηρὰς καὶ τὴν⁴ πόλιν ἐν τῷ συνεδρίῳ κατασασιάζοντας ἀνεῖθαι καὶ διαφθεῖρειν· ἵνα τῷ λαβεῖν ἐπισομιθέντες, ἦτον ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς. βέλτιον γὰρ εἶναι τῶν ἐχθρῶν παραιρεῖσθαι τὴν παρρησίαν, ἢ τῶν Φίλων. ἔτω μὲν⁵ ἦν πρὸς χρήματα λαμπρὸς.

XVI. Ἐπεὶ δὲ πάλιν τὰς Λακεδαιμονίους νεωτερίζειν ἀέσας ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, Διοφάνης, ἐβέλετο κολάζειν, οἱ δ' εἰς πόλεμον καθιστάμενοι διετάρασσον τὴν Πελοπόννησον, ἐπειρᾶτοπραῦνειν καὶ καταπαύειν τὸν Διοφάνη τῆς ὀργῆς ὁ Φιλοποίμην· διδάσκων τὸν καιρὸν, ὡς Ἀντιόχῃ τῆ βασιλέως, καὶ Ῥωμαίων ἐν τῇ Ἑλλάδι τηλικύτοις αἰωρεμένων στρατοπέδοις, ἐκείσε χρῆ τὸν ἀρχοντα τὴν γνώμην ἔχειν, τὰ δ' οἰκεία μὴ κινεῖν, ἀλλὰ καὶ παριδεῖν τι καὶ παρακῆσαι⁶ τῶν ἀμαρτανομένων. ἔ προσέχουλος δὲ τῆ Διοφάνης, ἀλλ' εἰς

1 V. ἔδαμῃ. Antecedens ἐγγύθεν inonet R. cohaerere cum κατανοήσας, non cum προσιτὸν.

2 Br. delendam censet hanc particulam, cum obfit sensui. R. consentit, aut legi vult ὡς ἦλθεν, ᾤχετο, ut venerat, ita abiit rursus.

3 Ita cum Junt. dedit R. — homines amicos bonosque & fortes. Vulgo copula καὶ deest.

4 V. κατὰ τὴν.

5 R. suffr. ἔτω μὲν ἔν ἦν.

6 V. simpl. ἀκῆσαι.

εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλόντος ἅμα τῷ Τίτῳ, καὶ βα-
 διζόντων εὐθὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, ἀγανακτῆσας ὁ Φιλοποί-
 μην, ἔργον ἔ νόμιμον, ἔδ' ἀπηριβωμένον ἐκ τῶν δι-
 καίων, ἀλλὰ μέγα καὶ μεγάλῳ Φρονήματι τολμήσας,
 εἰς τὴν Λακεδαίμονα παρήλθε· καὶ τὸν τε στρατηγὸν
 τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τὸν ὑπάτον τῶν Ῥωμαίων, ἰδιώτης ἂν
 ἀπέκλεισε, τὰς δ' ἐν τῇ πόλει ταραχὰς ἔπαυσε, καὶ
 κατέστησε τὰς Λακεδαιμονίους πάλιν εἰς τὸ κοινόν, ὡσπερ
 ἐξ ἀρχῆς ἦσαν. χρόνῳ δ' ὕπερον ἐγναλέσας τι τοῖς
 Λακεδαιμονίοις στρατηγῶν ὁ Φιλοποίμην, τὰς μὲν Φυγά-
 δας¹ κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ὀδοθήκοντα δὲ Σπαρτιά-
 τας ἀπέκλεισεν, ὡς Πολύβιος Φησίν· ὡς δ' Ἀριστοκρά-
 τῆς, πενήκοντα καὶ τριακοσίας. τὰ δὲ τείχη καθεῖλε,
 χώραν δὲ πολλὴν ἀποτερόμενος, προσένειμε τοῖς Μεγα-
 λοπολίταις. ὅσοι δ' ἦσαν ὑπὸ τῶν τυράννων ἀποδεδει-
 γμένοι πδλίται τῆς Σπάρτης, μετῴμιζεν ἅπαντας, ἀπά-
 γων εἰς Ἀχαιῶν, πλὴν τριχιλίων. τέττας δὲ ἀπειθεύ-
 τας², καὶ μὴ βελομένους ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Λακεδαίμο-
 νος, ἐπάλησεν· εἶθ' οἷον ἐΦυβρίζων, ἀπὸ τῶν χρημά-
 των τέτων ἐν Μεγαλοπόλει σοὺν ἠνοδόμησεν. ἐμπιπλά-
 μενος δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ παρ' ἀξίαν πεπρα-
 χόσιον ἐπεμβαίνων, τὸ περὶ τὴν πολιτείαν ἔργον ἠμύ-
 τατον ἐξεργάσατο καὶ παρανομώτατον. ἀνεῖλε γὰρ καὶ
 διέφθειρε τὴν Λυκέργειον ἀγωγὴν, ἀναγκάσας τὰς παῖ-
 δας καὶ τὰς ἐφήβους τὴν Ἀχαιϊκὴν ἀντὶ τῆς πατρίδος³
 παιδείαν μεταλαβεῖν, ὡς ἔδέποτε μικρὸν ἐν τοῖς Λυκέρ-
 γῃ νόμοις Φρονήσαντας. τότε μὲν ἔν ὑπὸ συμφορῶν με-
 γά-

¹ Ald. cum Junt. τὰς μὲν φυγάς. Steph. τὰς μὲν φυγάδας.

² Sic cum Junt. & Ald. dedit R. & sic cum Anon. jam dari voluit Br. aut ἀποκνήντας, detrectantes.

³ V. πατρίδος. Paulo post pro ὡς mavult R. τὰς, qui nunquam ob Lycurgi disciplinam moderatos spiritus gessissent, qui semper ob eam superbiissent. Pro seq. Φρονήσαντας maluit Br. cum Anon. Φρονήσοντας.

γάλων, ὡσπερ νεῦρα τῆς πόλεως ἐπέμεῖν τῷ Φιλοποί-
 μειν παραχόνηες, ἐγένοντο χειροήθεις καὶ ταπεινοί·
 χρόνῳ δ' ὕπερον αἰτησάμενοι παρὰ Ῥωμαίων, τὴν μὲν
 Ἀχαιῖν ἔφυγον πολιτείαν, ἀνέλαβον δὲ καὶ κατεση-
 σαντο τὴν πάτριον, ὡς ἦν ἀνυσὸν, ἐν κακῶν καὶ Φθο-
 ρᾶς τηλικαύτης.

XVII. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Ἀντίοχον ἐν
 τῇ Ἐλλάδι συνέση πόλεμος, ἦν μὲν ἰδιώτης ὁ Φίλο-
 ποίμην· ὄρων δὲ τὸν Ἀντίοχον αὐτὸν ἐν Χαλκίδι κα-
 θήμενον, περὶ γάμων καὶ παρθένων ἔρωτας ἔκαστ' ὕραν
 χολάζοντα, τὰς δὲ Σύρας ἐν ἀταξία πολλῇ καὶ χωρὶς
 ἡγεμόνων ἐν ταῖς πόλεσι πλαζομένους καὶ τρυφῶντας,
 ἤχθετο μὴ στρατηγῶν τότε τῶν Ἀχαιῶν, καὶ Ῥωμαίοις
 ἔλεγε Φθονεῖν τῆς νύνης. Ἐγὼ γὰρ ἂν, ἔφη, στρατη-
 γῶν, ἐν τοῖς καπηλείοις κατέκοψα τάς πάντας. ἐπεὶ
 δὲ νικήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀντίοχον, ἐνεφύοντο τοῖς
 Ἐλληνικοῖς μᾶλλον ἤδη, καὶ περιεβάλλοντο τῇ δυνάμει
 τὰς Ἀχαιῖς, ὑποκαταπινομένων αὐτοῖς τῶν δημαγω-
 γῶν· ἢ δ' ἰχὺς ἐπὶ πάντα ἰ πολλῇ μετὰ τῆ δαίμονος
 ἐχώρει, καὶ τὸ τέλος ἐγγὺς ἦν, εἰς ὃ τὴν τύχην ἔδει
 περιφερομένην ἐξικέσθαι· κατὰπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης
 πρὸς κύμα διερεϊδόμενος ὁ Φιλοποίμην, τὰ μὲν ἐνδιό-
 ναι καὶ παρῆκειν ἠναγκάζετο τοῖς καιροῖς, περὶ δὲ τῶν
 πλείστων διαφερόμενος, τὰς τῷ λέγειν καὶ πράττειν ἰχύ-
 ους ἀντισπᾶν ἐπειρᾶτο πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀρι-
 σαινέτε δὲ, τῆ Μεγαλοπολίτε, δυναμένε μὲν ἐν τοῖς
 Ἀχαιοῖς μέγα, τὰς δὲ Ῥωμαίους ἀεὶ θεραπεύοντος, καὶ
 τὰς Ἀχαιῖς μὴ οἰόμενα δεῖν ἐναντιῶσθαι, μηδ' ἀχαρι-
 σεῖν ἐκείνοις ἐν τῷ συνεδρίῳ, λέγεται τὸν Φιλοποίμην
 σιωπᾶν ἀκρόντα, καὶ βαρέως φέρειν· τέλος δὲ ὑπ' ὄρ-
 γῆς

1 R. susp. aut ἐπὶ ταῦτα, sc. τὰ Ῥωμαίων, aut ἐπὶ γάτος,
 sc. γὰς Ῥωμαίους.

2 Saltim tacita cogitatione addi vult R. πρῶτον μὲν.

γῆς δυσαναχετῆντα πρὸς τὸν Ἀρισταίετον εἰπεῖν· Ὡ
 ἄνθρωπε, τί σπεύδεις τὴν πεπερωμένην τῆς Ἑλλάδος
 ἐπίδειν; Μανίε ¹ δέ, τῷ Ῥωμαίων ὑπάτε, νεμμηρό-
 τος μὲν Ἀντίοχον, αἰτεμένε δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν,
 ὅπως εἰάσωσι τὰς Λακεδαιμονίων Φυγάδας κατελθεῖν,
 καὶ Τίτε ταῦτά ² τῷ Μανίῳ περὶ τῶν Φυγάδων ἀξιῶν-
 τος, διεκώλυσεν ὁ Φιλοποίμην, ἔ τοῖς Φυγάσι πολεμῶν,
 ἀλλὰ βεβλόμενος δι' αὐτῶ καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ μὴ
 Τίτε, μηδὲ Ῥωμαίων χάριτι, τῆτο πραχθῆναι καὶ
 στρατηγῶν εἰς τῆπιόν, αὐτὸς κατήγαγε τὰς Φυγάδας.
 ἕτως εἶχε τι πρὸς τὰς ἐξεσίας ὑπὸ Φρονήματος δύσερι
 καὶ Φιλόνοιον.

XVIII. Ἦδη δὲ γεγονὼς ἔτος ἐβδομηκοσὸν, ὄγδοον
 δὲ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγῶν, ἤλπιζεν ἔ κόνον ἐνεῖνην τὴν
 ἀρχὴν ἀπολέμωσ διάξειν, ἀλλὰ καὶ τῷ βίε τὸ λοιπὸν
 αὐτῷ μεθ' ἡσυχίας καταβιῶναι τὰ πράγματα παρέξειν.
 ὡς γὰρ αἱ νόσοι ταῖς τῶν σωμάτων ξύμαις συναπο-
 μαραινέθαι δοκῆσιν, ἕτως ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσιν
 ἐπιλιπέσης τῆς δυνάμεως, ἔληγε τὸ Φιλόνοιον. ἔ μὴν
 ἀλλὰ Νέμεσις τις, ὡσπερ ἀθλητὴν εὐδρομῆντα, πρὸς
 τέρμασι ³ τῷ βίε κατέβαλε. λέγεται γὰρ, ἐν τινι συλ-
 λόγῳ τῶν παρόντων ἐπαινέων ἀνδρα, δεινὸν εἶναι δο-
 κῆντα περὶ στρατηγίαν, εἰπεῖν τὸν Φιλοποίμενα· Καὶ
 πῶς ἄξιον ἐκείνε λόγον ἔχειν τῷ ἀνδρὸς, ὅσις ἦλω ζῶν
 ὑπὸ τῶν πολεμίων; μεθ' ἡμέρας δ' ὀλίγας Δεινοκράτης
 ὁ Μεσσήνιος, ἄνθρωπος ἰδίᾳ τε τῷ Φιλοποίμενι προσ-
 κειρεκῶς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπαχθῆς διὰ πονηρίαν ⁴ καὶ
 ἀκολασίαν, τὴν τε Μεσσήνην ἀπέσησε τῶν Ἀχαιῶν,
 καὶ

¹ Xyl. vertit : M. Acilius Glabrio. Eumque h. l. significa-
 ri, annotat Anon.

² V. γῆτ' αὐτὸ.

³ Br. maluit ἴερματι.

⁴ V. μοχθηρίαν.

καὶ κάμην τὴν καλεσμένην Κολωνίδα ¹ προσηγγέλθη μέλλων καταλαμβάνειν. ὁ δὲ Φιλοποίμην ἔτυχε μὲν ἐν Ἄργει πυρέσσων· πυθόμενος δὲ ταῦτα συνέτεινεν εἰς Μεγάλην πόλιν, ἡμέρα μὲν ἑσπέριας πλείονας, ἢ τετρακοσίας. κἄρκειθεν εὐθὺς ἐβοήθει, τὰς ἵππεῖς ἀναλαβὼν, οἵπερ ἦσαν ἐνδοξότατοι μὲν τῶν πολιτῶν, νέοι δὲ κομιδῇ, δι' εὐνοίαν ² τῷ Φιλοποίμενος καὶ ζῆλον ἐδελονταὶ συστρατεύσασθαι. ἵππασάμενοι δὲ πρὸς τὴν Μεσσηνίην, καὶ περὶ τὸν Εὐάνδρα ³ λόφον ἀπαντῶντι τῷ Δεινοκράτει συμπεσόντες, ἐκείνους μὲν ἐτρέψαντο· τῶν δὲ πεντακισίων, οἳ τὴν χώραν τῶν Μεσσηνίων παρεφύλαττον, ἐξαίφνης ἐπιφερομένων, καὶ τῶν πρότερον ἠττωμένων, ὡς τέττας κατείδον, αὐτοὺς ἀνὰ τὰς λόφους ἀθροισζόμενοι, δεισας ὁ Φιλοποίμην κυκλωθῆναι, καὶ τῶν ἵππεων φειδόμενος, ἀνεχώρει διὰ τόπων χαλεπῶν, αὐτὸς ἔραγῶν, καὶ πολλάκις ἀντεξελαύνων τοῖς πολεμίοις, καὶ ὅλως ἐπισπόμενος ἐφ' ἑαυτὸν, ἐτολμώντων ἀντεμβαλεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ κραυγαῖς καὶ περιδρομαῖς χρωμένων ἀπώθεν. ἀφισάμενος ⁴ ἐν πολλάκις διὰ τὰς νεανίσκας, καὶ καθ' ἓνα παραπέμπων, ἔλαθεν ἐν πολλοῖς ἀπομονωθεῖς πολεμίοις. καὶ συνάψαι μὲν εἰς χεῖρας ἕδεις ἐτόλμησεν αὐτῷ, πόρρωθεν δὲ βαλλόμενος καὶ βιαζόμενος πρὸς χωρία πετρώδη καὶ παρὰ κρημνα, χαλεπῶς μετεχειρίζετο καὶ κατέξαινε τὸν ἵππον. αὐτῷ δὲ τὸ μὲν γῆρας ὑπ' ἀσκήσεως πολλῆς ἐλαφρόν ἦν, καὶ πρὸς ἑδὲν ἐμπόδιον εἰς τὸ σωθῆναι· τότε δὲ, καὶ διὰ τὴν

¹ Liv. Coronem habet. Apud Pausan. nomen loci dicitur Xyl.

² R. susp. δι' εὐνοίαν δὲ vel ἡ ἡ Φιλ.

³ Dacer. ex Polyb. & Pausan. legit Εὐάν.

⁴ Br. voluit ἀφισάμενος, subsistens. R. tuetur lectionem vulgarem, bene habentem — a turma equitum suorum discedens, in aliquali ab iis manens distantia. Schirach legit ἀφισάμενος, weil er — oftmals wieder gegen die Feinde ansetzte.

τὴν ἀθένειαν τῆ σῶματος ἐνδεῆς γεγονότος, καὶ διὰ τὴν ὁδοπορίαν κατακόπη, βαρὺν ὄντα καὶ δυσκίνητου ἤδη, σφαλεῖς ὁ ἵππος εἰς τὴν γῆν κατέβαλεν. σκληρῶ δὲ τῆ πλάματος γενομένα, καὶ τῆς κεφαλῆς παθῆσης, ἔκειτο πολὺν χρόνον ἀναυδος· ὥστε καὶ τὰς πολεμίας τελευτᾶσαι δόξαντας αὐτὸν, ἐπιχειρεῖν σρέφειν τὸ σῶμα καὶ συυλεύειν. ἐπεὶ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπάρας διέβλεψεν, ἀθροοὶ περιπεσόντες ἀπέσρεφον αὐτῷ τὰς χεῖρας ὀπίσω, καὶ δῆσαντες ἤγον, ὑβρεὶ χρώμενοι πολλῇ, καὶ λοιδορία κατ' ἀνδρὸς ἐδ' ὄναρ ἂν ποτε παθεῖν ὑπὸ Δεινοκράτης ταῦτα προσδοκῆσαιτος.

XIX. Οἱ δ' ἐν τῇ πόλει, τῇ μὲν ἀγγελίᾳ θαυμασῶς ἐπαρθένης, ἠθροίζοντο περὶ τὰς πύλας. ὡς δ' εἶδον ἐλκόμενον τὸν Φιλοποίμενα παρ' ἀξίαν τῆς τε δόξης καὶ τῶν ἐμπροσθεν ἔργων καὶ τροπαίων, ἠλέησαν οἱ πλείστοι καὶ συνηγήσαν· ὥστε καὶ δακρύσαι, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐκφλαυρίσαι δύναμιν, ὡς ἄπιστοι καὶ τὸ μηδὲν ἔσαν. ἔτω δὲ κατὰ μικρὸν εἰς πολλὰς Φιλάνθρωπος¹ ἐχώρει λόγος, ὡς μνημονευτέου εἶη τῶν πρόδεν εὐεργεσιῶν, καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, Νάβιν ἐξελάσας τὸν τύραννον. ὀλίγοι δ' ἦσαν, οἱ τῷ Δεινοκράτει χαριζόμενοι, σρεβλῆν τὸν ἄνδρα καὶ κτείνειν ἐκέλευον, ὡς βαρὺν πολέμιον καὶ δυσμελίητον, αὐτῷ τε Δεινοκράτει φοβερώτερον², εἰ διαφύγοι καδυβρισμένος ὑπ' αὐτῷ καὶ γεγονώς αἰχμάλωτος. ἔ μὴν ἀλλὰ νομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸ καλέμενον θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, ἔτε πνεῦμα λαμβάνον, ἔτε φῶς ἔξωθεν, ἔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ κατακλειόμενον, ἐνταῦθα κατέθεντο, καὶ τὸν λίθον ἐπιβράξαντες, ἄνδρας ἐνόπλιος κύκλῳ περιέστησαν. οἱ δ' ἵππεῖς τῶν Ἀχαιῶν, ἐκ τῆς φυγῆς ἀναλαβόντες αὐτὰς,

¹ V. Φιλάνθρωποι.

² R. mavult φοβερῶτατον.

ὡς ἔδαμ᾽ Φανερός ἦν ὁ Φιλοποίμην, ἀλλ' ἔδοκει τεθνήσκειν, πολὺν μὲν χρόνον ἐπέεσαν ἀνακαλέμενοι τὸν ἄνδρα, καὶ διαδιδόντες ἀλλήλοις λόγον, ὡς αἰχρὰν σωτηρίας καὶ ἄδικον σῶζονται, προέμενοι τοῖς πολεμίοις τὸν στρατηγὸν ἀφειδήσαντα τῷ ζῆν δι' αὐτὸς· ἔπειτα προΐοντες ἅμα, καὶ πολυπραγμονεῖνες, ἐπύθοντο τὴν σύλληψιν αὐτῶ, καὶ διήγγελλον εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀχαιῶν. οἱ δὲ συμφορὰν ποιέμενοι μεγάλην, ἀπαιτεῖν μὲν ἔγνωσαν τὸν ἄνδρα παρὰ τῶν Μεσσηνίων, κρεσβεῖαν πέμψαντες, αὐτοὶ δὲ παρεσιευάζοντο στρατεύειν.

XX. Οὗτοι μὲν ἔν ταῦτ' ἔπραττον. ὁ δὲ Δεινοκράτης, μάλις τὸν χρόνον ὡς σωτήριον τῷ Φιλοποίμηνι δεδοικώς, καὶ φθάσαι τὰ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν βεβόμενος, ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθε, καὶ τὸ πλήθος ἀπεχάρησε τῶν Μεσσηνίων, ἀνοιξας τὸ δεσμοτήριον, εἰσέπεμψε δημόσιον οἰκέτην, Φάρμακον κομίζοντα, προσενεγκεῖν, καὶ παρασῆναι, μέχρις ἂν ἐκπῆ, κελεύσας. ἔτυχε μὲν ἔν ἐν τῷ χλαμυδίῳ κατακείμενος, ἔκαθεύδων, ἀλλὰ λύπη καὶ θορύβῳ κατεχόμενος· ἰδὼν δὲ Φῶς, καὶ παρεῶτα πλησίον τὸν ἄνθρωπον, ἔχοντα τὴν κύλινα τῶ Φαρμάκου, συναγαγὼν μόλις ἑαυτὸν ὑπ' ἀδενείας, ἀνεκάρηξε. καὶ δεξάμενος, ἠράτησεν, εἴ τι περὶ τῶν ἵππων, καὶ μάλις Λυκόρτα, πεπυσμένος ἐστίν. εἰπόντος δὲ τῶν ἄνθρωπος, διαπεφευγῆναι τὰς πολλὰς, ἐπένευσε τῇ κεφαλῇ, καὶ διαβλέψας πρῶτος πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Εὐ λέγεις, εἶπεν, εἰ μὴ πάντα κακῶς πεπράχαμεν. ἄλλο δὲ μηδὲν εἶπαν, μηδὲ φθηγόμενος, ἐξέπιε· καὶ πάλιν αὐτὸν ἀπέκλινεν, ἔ πολλὰ πράγματα τῷ Φαρμάκῳ παραχῶν, ἀλλ' ἀποσβεθεῖς ταχὺ διὰ τὴν ἀδένειαν.

XXI. Ὡς ἔν ὁ περὶ τῆς τελευταίας λόγος ἦεν εἰς τὰς Ἀχαιῆς, τὰς μὲν πόλεις αὐτῶν κοινῇ κατήφεια

καὶ πένθος εἶχεν· οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ μετὰ τῶν προβέ-
λων συνελθούτες εἰς Μεγάλην πόλιν, ἐδ' ἡντικῶν ἀνα-
βολὴν ἐποίησαντο τῆς τιμωρίας, ἀλλ' ἐλόμενοι στρατη-
γὸν Λυκόρταν, εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐνέβαλον, καὶ κα-
κῶς ἐποίεν τὴν χώραν, ἄχρις ἔ συμφρονήσαντες ἐδέ-
ξαντο τὰς Ἀχαιῆς. καὶ Δεινοκράτης μὲν αὐτὸς αὐ-
τὸν Φθάσας διεχρήσατο· τῶν δ' ἄλλων, ὅσοις μὲν ἀνε-
λεῖν¹ ἔδοξε Φιλοποίμενα, δι' αὐτῶν ἀπέθνησκον, ὅσοις²
δὲ καὶ βασανίσαι, τέτρε³ ἐπ' αἰτίαις³ ποιόμενος συνε-
λάμβανεν ὁ Λυκόρτας. τὸ δὲ σῶμα καύσαντες αὐτῶ⁴,
καὶ τὰ λείψανα συνθέντες εἰς ὑδρίαν, ἀνεξείγνυσαν,
καὶ ἀτάκτως, ἐδ' ὡς ἐτυχεν, ἀλλ' ἐπινίκιον πομπὴν τι-
να ἅμα ταῖς ταφαῖς μίξαντες. ἦν μὲν γὰρ ἐσεφανω-
μένους ἰδεῖν, ἦν δὲ τὰς αὐτὰς καὶ δακρύοντας· ἦν δὲ
τὰς ἐχθρὰς, δεσμίας ἀγομένας, αὐτὴν δὲ τὴν ὑδρίαν
ὑπὸ πλήθους ταινιῶν τε καὶ σεφάνων μόλις ὀραμένην.
ἐκόμιζε δ' ὅ⁵ τῶ στρατηγῶ τῶν Ἀχαιῶν παῖς, Πολύ-
βιος, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ πρῶτοι τῶν Ἀχαιῶν. οἱ δὲ
στρατιῶται, ὠπλισμένοι μὲν αὐτοὶ, τοῖς δ' ἵπποις κeno-
σμη-

1 R. monente, subaud. μόνον, ἀπλῶς, ἄνευ αἰτίας; per se-
met ipsum mori, est mori, iustum quidem, at eo tamen ge-
nere mortis, quam ultro sibi quisque suo delectu consciscat.
Ad seq. δι' αὐτῶν annotat Xyl. suum codicem habere δι' αὐτῶν,
quod ad Achaeos referatur, Guarinum autem vertere, vitam
ultimo finire, ut legisse videatur δι' αὐτῶν. Prius Ald. & Junt.
exhibet; Posterius Steph.

2 Ita R. dedit cum V. pro vulg. ὅσοι.

3 V. ἐπ' αἰτίαις. Ad seq. ποιόμενος annotat R. se nescire,
quid sibi velit. Quaerit, num aliquid desit, e. g. ἐξέτασις,
instituto examine? an delendum sit ποιόμενος? an legendum:
τέτρε³ ἐπ' αἰτίαις ἐκδότρε ποιόμενος, cum operam dedisset, ut
sibi traderentur?

4 R. accipit h. l. pro adverbio, *ibi*, in Messenia, ubi tum
erant, an Ort und Stelle, ubi exspiraverat Philopoemen.

5 Partic. δὲ auferendum putavit H. Steph. nec non inter-
punctionem post ὀραμένην.

σμημένοις ¹ ἐπηκολέθην, ἕτε, οἶον ἐπὶ πένθει τούτω, κατηφείς, ἕτε τῇ νύκτι γαυριῶντες. ἐκ δὲ τῶν διὰ μέσθ' πόλεων καὶ κωμῶν ἀπαντῶντες, ὥσπερ αὐτὸν ἀπὸ στρατείας ἐπανιόντα δεξιέμενοι, τῆς ὑδρίας ἐφήπτοντο, καὶ συμπροῆγον εἰς Μεγάλην πόλιν. ὡς ἔν συνευμελίχθησαν αὐτοῖς οἱ πρεσβύτεροι μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν, ὄλοφυρμὸς ἤδη διὰ παντός ἐχώρει τῷ στρατεύματι εἰς τὴν ² πόλιν, ἐπιποθῆσαν τὸν ἄνδρα, καὶ βαρέως φέρεσαν, οἰομένην συναποβεβλημένην τὸ πρωτεύειν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς. ἐτάφη μὲν ἔν, ὡς εἶδος, ἐνδόξως, καὶ περὶ τὸ μνημεῖον αὐτῷ οἱ τῶν Μεσσηνίων αἰχμάλωτοι κατελεύθησαν. ἐσῶν δὲ πολλῶν μὲν εἰκόνων αὐτῷ, μεγάλων δὲ τιμῶν, ἃς αἱ πόλεις ἐψηφίσαντο, Ῥωμαῖος ἀνὴρ, ἐν τοῖς περὶ Κόρινθον ἀτυχήμασι τῆς Ἑλλάδος, ἐπεχείρησεν ἀνελεῖν ἀπάσας, καὶ δῶκεν αὐτὸν, ἐνδεινύμενος, ὥσπερ ἔτι ζῶντα, Ῥωμαίοις πολέμιον καὶ κακόνου γενέσθαι. λόγων δὲ λεχθέντων, καὶ Πολυβίε πρὸς τὸν συνοφάντην ἀντιπόντος, ἕθ' ὁ Μόμμιος, ἕτε οἱ πρέσβεις ὑπέμειναν ἀνδρὸς ἐνδόξου τιμᾶς ἀφανίσαι, καίπερ ἐν ὀλίγοις τοῖς περὶ Τίτου καὶ Μάνιον ἐναντιωθέντος, ἀλλὰ τῆς χρείας τὴν ἀρετὴν ἐκείνοι, καὶ τὸ καλόν, ὡς ἔοικε, τῷ λυσιτελεῖς διώριζον. ὁρῶς καὶ προσηκόντως, τοῖς μὲν ὠφελῆσι, μισθὸν καὶ χάριν παρὰ τῶν εὖ παθόντων, τοῖς δ' ἀγαθοῖς, τιμὴν ὀφείλεσθαι παρὰ τῶν ἀγαθῶν ἀεὶ νομίζοντες. ταῦτα περὶ Φιλοποίμενος.

Gg 2

T. KOIN-

¹ R. videtur deesse post h. v. ἐποχόμενοι.

² R. susp. μέχρις εἰς τὴν π.

T. ΚΟΙΝΤΙΟΣ ΦΛΑΜΙΝΙΝΟΣ.

Ὁν δὲ παραβάλλομεν αὐτῷ, Τίτος Κοϊντίος Φλαμινίνος ¹, ἰδέαν μὲν ὁποῖος ἦν, πάρεσι θεάσασθαι τοῖς βελομένοις ἀπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ χαλκῆς εἰκόνας, ἣ κεῖται παρὰ τὸν μέγαν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Καρχηδόνας, ἀντιμερὺ τῆ ἵπποδρόμου, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένη. τὸ δ' ἦθος ὁξὺς λέγεται γενέσθαι καὶ πρὸς ὄργην καὶ πρὸς χάριν. ἔ μὴν ὁμοίως ². ἀλλ' ἐλαφρὸς μὲν ἐν τῷ νολάζειν, καὶ ἐκ ἐπίμονος, πρὸς δὲ τὰς χάριτας τελεσιουργός· καὶ τοῖς εὐεργετηθεῖσι διαπαντός, ὡσπερ εὐεργέταις, εὖνας, καὶ πρόθυμος, ὡς κάλλιπα ³ τῶν κῆμάτων, τὰς εὖ πεπονθότας ὑπ' αὐτῆ περιέπειν καὶ ⁴ σώζειν. Φιλοτιμότερος δὲ καὶ Φιλοδοξότερος ὢν, ἐβέβητο τῶν ἀρίστων καὶ μεγίστων πράξεων αὐτεργός εἶναι, καὶ τοῖς δεομένοις εὖ παθεῖν μᾶλλον, ἢ τοῖς εὖ ποιῆσαι δυναμένοις ἔχαιρε, τὰς μὲν ὕλην τῆς ἀρετῆς, τὰς δὲ ὡσπερ ἀντιπάλους πρὸς δόξαν ἠγόμενος. παιδευθεῖς δὲ παιδείαν τὴν διὰ τῶν ἐθνῶν τῶν στρατιωτικῶν, πολλὰς τότε καὶ μεγάλας τῆς Ῥώμης ἀγωνιζομένης ἀγῶνας, καὶ τῶν νέων εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ στρατεύεσθαι στρατηγεῖν διδασκόμενων, πρῶτον μὲν ἐν τῷ πρὸς Ἀννίβαν πολέμῳ χιλιάρχος ὑπατεύοντι Μαρκελλῷ συνεστράτευσάτο. καὶ Μάρκελλος μὲν ἐνέδρα περιπεσῶν ἐτελεύτησε, Τίτος δὲ τῆς περὶ Τάραντα χώρας, καὶ Τάραντος αὐτῆ, τὸ δεύτερον ἠλωκότος, ἔπαρχος ἀποδειχθεῖς, εὐδοκίμησεν ἐχ ἡττον ἐπὶ τοῖς διηκολοῖς, ἢ κατὰ τὴν στρατείαν. διὸ καὶ πεμπομένων ἀποί-

1 Sic V. Anon. Ms. Dacer. & Xyl. Vulgo Φλαμίνιος.

2 Sic H. Steph. dari placuit, & dedit R. cum Anon.

3 R. fufp. cum artic. ὡς γὰ κάλλιπα.

4 Junt. habet εἰ καὶ, unde conjecerat Br. ἀεὶ καὶ. Hanc lectionem dat Vulc. Vulgatam prima dedit Aldina.

ἀποικίων εἰς δύο πόλεις, Νάρνειάν τε καὶ Κώνσαν ¹,
ἀρχῶν ἡρέθη καὶ οἰκιστής.

II. Τῆτο δ' αὐτὸν ἐπῆρε μάλισα, τὰς διὰ μέσῃ
καὶ συνήθεις τοῖς νέοις ἀρχὰς ὑπερβάντα, δημαρχίαν ²
καὶ στρατηγίαν καὶ ἀγορανομίαν, εὐθὺς αὐτὸν ὑπατείας
ἀξιῶν· καὶ κατῆει τὰς ἀπὸ τῶν κληροχιδῶν ἔχων προ-
θύμας ³. τῶν δὲ περὶ Φέλβιον καὶ Μάλλιον ⁴ δημάρ-
χων ἐνισαμένων, καὶ δεινὸν εἶναι λεγόντων, ἄνδρα νέον
εἰς τὴν μεγίστην ἀρχὴν εἰσβιάζεσθαι παρὰ τὰς νόμας, οἷον
ἀτέλεσον ἐτι τῶν πρώτων ἱερῶν καὶ μυσηρίων τῆς πολι-
τείας, ἣ μὲν σύγκλητος ἀπέδωκε τῷ δήμῳ τὴν ψήφου,
ὁ δὲ δῆμος ἀπέδειξε αὐτὸν ὕπατον μετὰ Σέξτε Αἰλίας ⁵,
καίπερ ἔπω τρίακοντα ἔτη γεγονότα. κλήρω δὲ λαγχά-
νει τὸν πρὸς Φιλίππον καὶ Μακεδόνας πόλεμον, εὐτυ-
χία τινὶ τῶν Ῥωμαίων συλλαχῶν πράγμασι, καὶ ἀν-
θρώποις, ἔ πάντα πολέμῳ καὶ βία χρωμένε δεομένοις
ἔρχοντος, ἀλλὰ πειθοῖ καὶ ὁμιλίᾳ μᾶλλον ἀλωσίμοις.
Φιλίππῳ γὰρ ἦν εὐρωμα μὲν εἰς μάχην ἀποχωρῶν, ἣ
Μακεδόνων ἀρχῇ, ῥώμη δὲ πολέμου τριβὴν ἔχοντος, καὶ

G g 3

χορη-

¹ Vulgo Ἄρνεϊάν τε καὶ Κώνσαν secundum Ald. — ἄρνεϊ· γὰρ
καὶ Κώνσαν dat Junt. — Νάρνειον V. & Anon. — Guarini.
Narniam. Hinc Xyl. auctoritate Livii L. 27. scribendum cen-
suit Νάρνειαν καὶ Κώνσαν. R. adnotat, Κώνσαν prorsus idem
esse ac Κώνσαν, ex more Graecorum scribendi. Ubi enim σ
geminandum in nominibus latinis, tam propriis, quam ap-
pellativis, ibi alterius geminandae loco, prioris puta, ν πο-
nunt.

² Liv. init. l. 32. de hac petitione loquens, tribunatus men-
tionem omisit, quem ne petere quidem patricio leges permit-
tebant.

³ Xyl. reprehensa Guarini versione: *statimque in petitione
consularis prona in se habuit suffragia*, vertit: *colonis stu-
diose adjuvantibus*.

⁴ Falso hoc nomen esse datum pro Μάλιον, monet Xyl. au-
thoritate Livii. Anon. habet Μάλιον.

⁵ V. Αἰμιλίαν.

χορηγία, καὶ καταφυγή, καὶ ὄργανοι ὅλας τῆς Φάλαγγος, ἢ τῶν Ἑλλήνων δύναμις· ὧν μὴ διαλυθέντων ἀπὸ τῆς Φιλίππου, μιᾶς μάχης ἐν ἧν ἔργον ὁ πρὸς αὐτὸν πόλεμος. ἢ δ' Ἑλλάς ἔπω πολλὰ συνενηνευγμένη Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπιμιγνυμένη ταῖς πράξεσιν, εἰ μὴ φύσει τε χρηστὸς ἦν ὁ ἄρχων, καὶ λόγῳ μᾶλλον, ἢ πολέμῳ, χρώμενος, ἐντυγχάνοντί τε προσῆν πιθανότης, καὶ πραότης ἐντυγχανομένῳ, καὶ τόπος πλεῖστος ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐν ᾧ ἔτω ῥαδίως ἀντὶ τῶν συνήθων ἀλλόφυλον ἀρχὴν ἠγάπησε. ταῦτα μὲν ἔν ἐπὶ τῶν πράξεων αὐτῆ δηλεῖται.

III. Πυρθανόμενος δ' ὁ Τίτος, τὰς πρὸ ἑαυτῆ στρατηγὰς, τῆτο μὲν Σελπίκιον, τῆτο δὲ Πόπλιον, ὄψῃ τῆς ὥρας ἐμβαλόντας εἰς Μακεδονίαν, καὶ τῆ πολέμῃ βραδέως ἀψάμενος, κατατετριφθαι τοπομαχῶντας καὶ διαπληηλιζομένους ἀκροβολισμοῖς ὑπὲρ ὁδῶν καὶ σιτολογίας πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐκ ἔτο δεῖν, ὥσπερ ἐκεῖνοι καταναλάσαντες οἴκοι τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις, ὑσερον ἐξώρμησαν ἐπὶ τὰς στρατείας, ἔτω καὶ αὐτὸς [ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις ¹] ἐνιαυτὸν ἐπιπερδᾶναι τῇ ἀρχῇ, τὸν μὲν ὑπατεύσας, τῷ δὲ πολεμήσας· ἔλλ' ὁμῶ ² Φιλοτιμύμενος ἐνεργὸν τῷ πολέμῳ τὴν ἀρχὴν παραχεῖν, τὰς μὲν ἐν τῇ πόλει τιμὰς καὶ προεδρίας ἀφῆεν· αἰτησάμενος δὲ παρὰ τῆς βελῆς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ, Λεύκιον ³, ἄρχοντα νεῶν συστρατεύειν, καὶ τῶν μετὰ Σιηπίωνος ἐν Ἰβηρίᾳ μὲν Ἀσδρέβαν, ἐν Λιβύῃ δ' Ἀννίβαν αὐτὸν καταμεμαχημένων, τὰς ἀνιμάζοντας ἔτι καὶ προθύμως ἀναλαβῶν, ὥσπερ εἰσώμα, τριακίλις γενομένους, εἰς τὴν ἠπειρον ἀσφαλῶς

διε-

¹ Has voces, ut perperam iteratas R. uncis inclusit.

² R. de hac voce dubitat, quaerens, num ἀλλὰ δι' ὕλας, prorsus, ex toto, a capite ad calcem.

³ V. Λέκιον.

διεπέρασε. καὶ τὸν Πόπλιον εὐρῶν μετὰ τῆς δυνά-
μειος ἀντιστρατοπεδεύοντα τῷ Φιλίππῳ, τὰς περὶ τὸν
Ἄψον ¹ ποταμὸν ἐμβολὰς καὶ τὰ σενὰ Φυλάττουτι πο-
λὺν ἤδη χρόνον, ἔδεν δὲ περαίνοντα διὰ τὴν ὀχυρότη-
τα τῶν χωρίων, παρέλαβε τὸ εἶρατευμα, καὶ τὸν Πό-
πλιον ἀποπέμφας, κατεσιέπτετο τὰς τόπας. εἰσὶ δ'
ὀχυροὶ μὲν ἔχ ἦττον τῶν περὶ τὰ Τέμπη κάλλη δὲ
δένδρων, ὡς ἐκεῖνοι, καὶ χλωρότητα ὕλης, καὶ διατρι-
βὰς, καὶ λειμῶνας ἠδεῖς ἐν ἔχασι. ὄρων δὲ μεγάλων
καὶ ὑψηλῶν ἐκατέρωθεν εἰς μίαν Φάραγγα μεγίστην καὶ
βαθεῖαν συμφορομένων, διεπτόπτερον ὁ Ἄψος, καὶ ἤ-
μα καὶ τάχος ἐξομοῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. τὴν μὲν
ἄλλην ἄπασαν ἀποκρύπτων ὑπάρειαν, ἐπιτομήν δὲ κρη-
μνώδη καὶ σενὴν παρὰ τὸ ρεῖθρον ἀπολείπων ἀτραπὸν,
ἐν ² ἄλλως ῥαδίαν στρατεύματι διελθεῖν, εἰ δὲ καὶ Φυ-
λάττοιτο, παντελῶς ἄπορον.

IV. Ἦσαν μὲν ἔν οι τὸν Τίτον ἄγειν κύνων διὰ
τῆς Δασσαρήτιδος κατὰ Λύγκον ³ εὐπορον ἰδὸν καὶ
ῥαδίαν ἐπιχειροῦντες. ὁ δὲ δεδοικώς, μὴ πόρρω θα-
λάττης ἐμβολῶν ἑαυτὸν εἰς τόπας γλίχρας καὶ σπειρο-
μένους πονηρῶς, τῷ Φιλίππῳ Φυγομαχεύσας, ἀπορήση σι-
τίων, καὶ πάλιν ἀπραγῆς, ὥσπερ ὁ πρὸ αὐτῆς στρατη-
γός, ἀναχωρεῖν ἀναγκασθῆναι πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐγνω-
προσβαλῶν ἀνὰ κράτος διὰ τῶν ἄκρων, βιάσασθαι τὴν
πάροδον. ἐπεὶ δὲ τὰ ὄρη τῷ Φιλίππῳ τῇ Φάλαγγι κατ-
έχοντος, ἐν τῶν πλαγίων πανταχόθεν ἐπὶ τὰς Ῥω-
μαίους ἀκουτίων καὶ τοξευμάτων φορομένων, πληγαὶ μὲν

G g 4

ἐγί-

¹ Apud Liv. est Aoum. Utrumque iis in locis apud Geographos invenire licet. Strab. l. 7. Liv. l. 31. Xyl. Palmecius corrigit Ἄουον.

² In Junt. Ald. Steph. Frft. ἔδεν. Br. ἐκ, quem sequitur R.

³ Ita legi voluit Palmer. vertitque Guarinus: *Lyncum*. — Xyl. voluit *Lycum*.

ἐγίνοντο, καὶ ἀγῶνες ὄξεις, καὶ νεκροὶ παρ' ἀμφοτέ-
ρων ἐπιπλον, ἔδεν δὲ τῷ πολέμῳ πέρας ἐφαίνετο, προσ-
ῆλθον ἀνδρῶποι τῶν αὐτόθι νεμόντων, Φράζουτες τινὰ
κύκλωσιν ἀμελεμένην ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἣ τὸν στρα-
τὸν ἄξειν ὑπικυῖντο, καὶ καταστήσειν μάλισα τριταῖον
ἐπὶ τῶν ἄκρων. γνώσῃν δὲ τῆς πίσεως παρείχοντο καὶ
βεβαιωτῆν, Χάροπα τὸν Μαχάτα ¹, πρωτεύοντα μὲν
Ἑπειρωτῶν, εὐνεν δὲ Ῥωμαίοις ὄντα, καὶ κριθε Φό-
βω τῷ Φιλίππῳ συναγωνιζόμενον. ὁ πιεῖσας ὁ Τί-
τος, ἐπέμπει χιλίαρχον ἓνα, περὶ ἑξέχοντα ² τετρα-
κιχλίς καὶ ἵππεῖς τριακισίας. ἤγεοντο δ' οἱ νομοεῖς
ἐπειῖνοι δεδεμένοι, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἀνεπαύοντο, κεί-
λες προβαλλόμενοι καὶ ὑλῶδεις τόπας, ἄδουον δὲ ὑκίωθ
πρὸς ³ τὴν σελήνην. καὶ γὰρ ἦν διχόμηρος. ὁ δὲ
Τίτος τέτας ἀποσείλας, τὰς μὲν ἄλλας ἡμέρας διανέ-
παυε τὸν στρατὸν, ὅσα μὴ περιστῶν τοῖς ἀκροβολισμοῖς
τὰς πολεμίας. καθ' ἣν δ' ἐμεῖλλον ὑπερφανήσεσθαι τῶν
ἄκρων οἱ περιϋόντες, ἅμ' ἡμέρα πᾶν μὲν βαρὺ, πᾶν
δὲ γυμνητικὸν ὄπλον εἰνείει καὶ τριχῆ νείμας τὴν δύ-
ναμιν, αὐτὸς μὲν εἰς σενώτατον παρὰ τὸ βρεῖθρον ὄρ-
θιος ⁴ ἀνῆγε τὰς σπεύρας, βαλλόμενος ὑπὸ τῶν Μα-
κεδόνων, καὶ συμπλεόμενος τοῖς ἀπαντῶσι περὶ τὰς
δυσχωρίας. τῶν δ' ἄλλων ἐκατέρωθεν ἅμα πειρωμένων
ἀμιλλᾶσαι, καὶ ταῖς τραχύτησιν ἐμφυομένων προθύ-
μως, ὃ τε ἥλιος ανέχε, καὶ καπνὸς ἐ βέβαιος, ἀλλ'
οἶον ὄρειος ἐμίχλη, πόρρωθεν ἀνατέλλων καὶ διαφανό-
μενος, τὰς μὲν πολεμίας ἐλάνθανε. κατὰ νῆτε γὰρ
ἦν αὐτοῖς, ἤδη τῶν ἄκρων ἐχομένων. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι
δόξαν

¹ Sic V. & ita legendum conjecerat Palmer. Vulgo Μα-
χάταν.

² V. ἄγοντα.

³ V. κατὰ.

⁴ R. sup. εἰς τὸ σενώτατον ὑπάμενος παρὰ τὸ βρεῖθρον, ὄρθιος
(in acc. pl.) ἀνῆγε.

δόξαν ἔχον ἀμφίβολον ἐν ἀγῶνι καὶ πόνῳ, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸ βεβλόμενον λαμβάνοντες. ἐπεὶ δὲ μᾶλλον αὐξανόμενος, καὶ διαμελαίνων τὸν ἀέρα, καὶ πολὺς ἀνωχωρῶν, ἐδήλωε τὸ ἰ πυρσὸς εἶναι Φίλος, οἱ μὲν ἀλαλάξαντες ἐπέβαινον ἐρρωμένως, καὶ συνέεβλον εἰς τὰ τραχύτατα τὰς πολεμίας, οἱ δ' ὄπιθεν ἀπὸ τῶν ἄριων ἀντηλάλαξαν ².

V. Φυγὴ μὲν ἔν ἦν εὐθύς ὀξεῖα πάντων, ἔπεσον δὲ διχιλίῳν ἔ πλείους· ἀφῆρξεντο γὰρ αἱ δυσχωρίαι τὴν δίωξιν. χρήματα δὲ καὶ σιγηὰς καὶ θεράποντας οἱ Ῥωμαῖοι διαρκάσαντες, ἐκράτην τῶν σενῶν, καὶ διώδουον τὴν Ἥπειρον ἔτω κοσμίως καὶ μετ' ἐγκρατείας τοσαύτης, ὡσε τῶν πλοίων καὶ τῆς θαλάσσης μακρὰν ἔντας αὐτὰς, καὶ τὸν ἐπιμήνιον σῆτον μὴ μεμετρημένους, ἐδ' εὐπορῶντας ἀγορᾶς, ἀπέχεσθαι τῆς χώρας ἀμφιλαφεῖς ἠφελείας ἐχάσης. ὁ γὰρ Τίτος πυθανόμενος τὸν Φίλιππον, ὡς ὅμοια Φεύγοντι τὴν Θετταλίαν διερχόμενος, τὰς μὲν ἀνδρώπας ἐν τῶν πόλεων ἀνίστησιν εἰς τὰ ὄρη, τὰς δὲ πόλεις καταπίμπρησι, τῶν δὲ χρημάτων τὰ λειπόμενα διὰ πλῆθος, ἢ βάρος, ἀρπαγὴν προτίθεται, τρόπον τινὰ τῆς χώρας ἐξιτάμενος ἤδη Ῥωμαίοις, ἐφιλοτιμεῖτο, καὶ παρενάλει τὰς στρατιώτας, ὡσπερ οἰκείας καὶ παρακεχωρημένης κηδομένους βαδίζειν. καὶ μέντοι καὶ παρεῖχεν αὐτοῖς τὰ γινόμενα τῆς εὐταξίας αἰδήσιν εὐθύς. προσεχώρην μὲν γὰρ αἱ πόλεις ἀψαμένους Θετταλίας, οἱ δ' ἐντὸς πυλῶν Ἑλληνας ἐπόθεν καὶ διεπλόηοντο ταῖς ὁρμαῖς πρὸς τὸν Τίτον. Ἀχαιοὶ δὲ τὴν Φίλιππον συμμαχίαν ἀπειπάμενοι, πολεμεῖν ἐψηφίσαντο μετὰ Ῥωμαίων πρὸς αὐτόν. Ὅπέντιοι δὲ, καίπερ Αἰτωλῶν τότε Ῥωμαίοις συναγωνιζόμενων προθυμότητα,

G g 5

καὶ

1 Sic dedit R. de suo — significabat, se signum esse igneum ab amicis ad amicos proditum. Vulgo ἐδηλῶτο πυρσός.

2 Ald. & Junt. νηϊολε ἀντηλάλασαν.

καὶ τὴν πόλιν ἀξιέντων παραλαβεῖν καὶ Φυλάττειν, ἔ-
 προσέχον, ἀλλὰ μεταπεμφάμενοι ¹ τὸν Τίτον, ἐπειρῶ
 διεπίευσαν ἑαυτὰς καὶ παρέδωκαν. Πύρρον μὲν ἔν-
 λεγασιν, ὅτε πρῶτον ἀπὸ σιοπῆς κατεΐδε τὸ στρατευμα τῶν
 Ῥωμαίων διακεκοσμημένον, εἰπεῖν, ἔ βαρβαρικὴν αὐ-
 τῷ Φανῆναι τὴν τῶν βαρβάρων παράταξιν· οἱ δὲ Τι-
 τῷ πρῶτον ἐντυγχάνοντες ἠναγκάζοντο παραπλησίας
 ἀφιέναι Φωνάς. ἀκούοντες γὰρ τῶν Μακεδόνων, ὡς ἄν-
 θρωπὸς ἀρχῶν βαρβάρων στρατῶς ἔπεισι, δι' ὄπλων πάν-
 τα κατασφραγίζομενος καὶ δαλόμενος, εἴτ' ἀπαντῶντες ἄν-
 δρὶ τὴν τε ἡλικίαν νέω, καὶ τὴν ὄψιν Φιλανθρόπῳ,
 Φωνῆν τε καὶ διάλεκτον Ἑλληνας, καὶ τιμῆς ἀληθῆς
 ἐραστῆ, θαυμασίως ἐκηλῶντο ², καὶ τὰς πόλεις ἀπιούσας
 ἐνεπίμπλασαν εὐνοίας τῆς πρὸς ³ αὐτὸν, ὡς ἐχέσας
 ἡγεμόνα τῆς ἐλευθερίας. ἐπεὶ δὲ καὶ Φιλίππῳ, δο-
 κῶντι συμβατικῶς ἔχειν, εἰς ταῦτὸν ἐλθῶν, πρῆτεινεν
 εἰρήνην καὶ Φιλίαν, ἐπὶ τῷ τὰς Ἑλλήνας αὐτονόμους ἔξν,
 καὶ τὰς Φρυγὰς ἀπαλλάττειν, ὃ δὲ ἔν ἐδέξατο· παντά-
 πασι δὴ τότε καὶ τοῖς θεραπεύεσσι τὰ τῆ Φιλίππου παρ-
 ἔση, Ῥωμαῖος πολεμήσοντας ἡμεῖν, ἔχ Ἑλλησιν, ἀλλ'
 ὑπὲρ Ἑλλήνων Μακεδόσι.

VI. Τὰ μὲν ἔν Ἑλλά προσεχάρεϊ καθ' ἡσυχίαν
 αὐτῷ· τὴν δὲ Βοιωτίαν ἀπολέμῳς ἐπιπορευομένῳ Θη-
 βαίων ἀπήνητησαν οἱ πρῶτοι, Φρονῶντες μὲν τὰ τῆ Μα-
 κεδόνος διὰ Βραχύλλελιν ⁴, ἀσπαζόμενοι δὲ καὶ τιμῶν-
 τες τὸν Τίτον, ὡς Φιλίας πρὸς ἀμφοτέρως ὑπαρχέσης.
 ὃ δ' ἐντυχῶν αὐτοῖς Φιλανθρόπῳ, καὶ δεξιωσάμενος,
 πρὸς ἡσυχίαν καθ' ὁδὸν, τὰ μὲν ἐρωτῶν καὶ πυνθανό-
 μενος,

¹ Ald. & Junt. vitiose μεταπεμφάμενος.

² Junt. ἐκηλῶντο. Ald. ἐκηλῶντο.

³ V. κατ'; Id. post seq. ὡς inferit δε, unde Br. veram le-
 sionem conjicit δε.

⁴ Liv. l. 33. Barcillum nominat. Polybio Βραχύλλης scri-
 bitur. Xyl.

μενος, τὰ δὲ διηγόμενος, καὶ παράγων ἐπίτηδες, ἄχρι ¹ τὰς στρατιώτας ἀναλαβεῖν ἐν τῆς πορείας. ἔτω δὲ προσέγων ², συνεισηῆλθε τοῖς Θηβαίοις εἰς τὴν πόλιν, ἔ πάνυ μὲν ἠδομένοις, ὄκνεσι δὲ κωλύειν. ἐπεὶ στρατιώται γε μέτριοι τὸ πλῆθος εἶποντο. καὶ μέντοι παρελθὼν ὁ Τίτος, ὡς ἐν ἔχων τὴν πόλιν, ἐπειθεν ἐλέδαι τὰ Ῥωμαίων, Ἀττάλῃ τῷ βασιλέως συναγορεύοντος αὐτῷ, καὶ συνεξορμῶντος τὰς Θηβαίους. ἄλλ' Ἀττάλος μὲν, ὡς ἔοικε, τῷ γῆρας προθυμότερον ἑαυτὸν τῷ Τίτῳ ῥήτορα παραχεῖν φιλοτιμήμενος, ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν προσπεσόντος ἰλίγγυα τινός, ἢ βέβητος, ἄφνω τὴν αἰθήρην ἐπιληφθεὶς ἔπεσε, καὶ μετ' ἔ πολὺ ταῖς ναυσὶν εἰς Ἀσίαν ἀπονομιθεὶς ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ Βοιωτοὶ προσεχώρησαν τοῖς Ῥωμαίοις.

VII. Φιλίππες δὲ πρέσβεις πέμψαντος εἰς Ῥώμην, ἀπέσειλε καὶ ὁ Τίτος παρ' αὐτῶν τὰς πράξουλας ³, ὅπως ἐπιψηφίσηται ἡ σύγκλητος χρόνον ⁴ αὐτῷ, τῷ πολέμῳ μένοντος. εἰ δὲ μὴ, δι' ἐκείνη τὴν εἰρήνην γενέδαι. Φιλότημος γὰρ ἂν ἰχυρῶς, ἐδεδίει, πεμφθέντος ἐπὶ τὸν πόλεμον ἑτέρας στρατηγῶν, τὴν δόξαν ἀφαιρεθῆναι. διαπραξαμένων δὲ τῶν φίλων αὐτῷ, μήτε τὸν Φίλιππον, ἂν ἔχρηζε, τυχεῖν, καὶ τῷ πολέμῳ τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνῳ φυλαχθῆναι, δεξάμενος τὸ δόγμα, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπαρθεὶς, εὐθὺς εἰς Θετταλίαν ἐπὶ τὸν Φιλίππε πόλεμον ὤρμησεν, ὑπὲρ ἑξακισχίλις καὶ δισμυρίας ἔχων στρατιώτας, ἂν Αἰτωλοὶ πεζῶς ἑξακισχίλις καὶ ἵππεῖς τετρακοσίους παρεῖχον. ἦν δὲ καὶ τῷ Φιλίππε τὸ εὐ-
τευ-

1 R. *supr.* παρηγγεν (in imperf. ut modo dixerat παρηγγεν) ἐπίτηδες, ἄχρι τῶν τὰς στρατ.

2 R. *supr.* παράγων. Sequens συνεισηῆλθε, quod Junt. & Ald. deest, addidit H. Steph.

3 Junt. & Ald. πράξαντας.

4 Subaudi τῆς στρατηγίας, ut, bellum donec perageretur, penes ipsum maneret imperium.

τευμα τῷ πλήθει παραπλήσιον. ἐπεὶ δὲ βαδίζοντες ἐπ' ἀλλήλους, καὶ γενόμενοι περὶ τὴν Σιοτῶσαν, ἐνταῦθα διακινδυνεύειν ἔμελλον ¹, ἔχ, ὅπερ εἰκὸς ἦν, πρὸς δέξας ἔλαβον οἱ στρατηγοὶ τὴν ἀλλήλων γειννίασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὀρμῆς καὶ Φιλοτιμίας ἐπληρῶντο. Ῥωμαῖοι μὲν, εἰ Μακεδόνων κρατήσασιν, ὡν ὄνομα δι' Ἀλέξανδρον ἀλλήως καὶ δυνάμειος πλείστον ἦν παρ' αὐτοῖς. Μακεδόνες δὲ Ῥωμαίους Περσῶν ἠγάμενοι διαφέρειν, ἤλπίζον, εἰ περιγένοιτο, λαμπρότερον ἀποδείξειν Ἀλεξάνδρου Φίλιππον. ὁ μὲν ἔν Τίτος παρενάλει τὰς στρατιώτας ἀνδρας ἀγαθὰς γενέσθαι καὶ προθύμας, ὡς ἐν τῷ καλλίστῳ Θεάτρῳ, τῇ Ἑλλάδι, μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὰς ἀρίστες τῶν ἀνταγωνιστῶν. ὁ δὲ Φίλιππος, εἴτε ὑπὸ τύχης, εἴτε ὑπὸ σπευδῆς παρὰ τὸν καιρὸν ἀγνοήσας, ἦν γάρ τι πολυάνδριον ὑψηλὸν ἔξω τῆ χάρακος, ἐπὶ τῷτο προβάς ², ἤρξατο μὲν, οἷα πρὸ μάχης ³ Φιλεῖ, διαλέγεσθαι, καὶ παρορμῶν. ἀθυμίας δὲ δεινῆς πρὸς του οἰωνὸν ἐμπεισέσης, διαταραχθεὶς ἐπέχεε τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

VIII. Τῇ δ' ὑσραία περὶ τὸν ὄρθρον, ἐκ μαλακῆς καὶ νοτίᾳ νυκτὸς, εἰς ὀμίχλην τῶν νεφῶν τρεπομένων, ἀνεπίμπλατο ζόφω βαθέος πᾶν τὸ πεδῖον, καὶ κατῆει παχὺς ἐν τῶν ἀκρῶν ἀήρ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατοπέδων, εὐθὺς ἀρχομένης ⁴ ἡμέρας ἀποιρύπτων τὰς τόπας. οἱ δ' ὑπ' ἀμφοτέρων ἀποσαλέντες ἐφεδρίας ἔνενα καὶ κτασσιοπῆς, ἐν πάνυ βραχεῖ περιπεσόντες ἀλλήλοις,

¹ Junt. & Ald. ἔμελλον. Pro seq. δέξας R. mavult δέξας in acc. — item στρατοὶ pro στρατηγοί. Vocem γειννίασιν omittit Junt. dedit Ald.

² Hanc lectionem e Junt. & Ald. revocavit R. pro vulg. προβάς, quod dedit Steph.

³ Teste H. Steph. etiam legitur οἷα εἰς προτροπὴν πρὸ μάχης. Eodem autem monente εἰς προτροπὴν sententiam hujus loci haud valde juvant, cum sequatur παρορμῶν.

⁴ V. ἀρχομένων.

λήλοις, ἐμάχοντο περὶ τὰς καλεμένας Κυνὸς κεφαλὰς, αἱ λόφων ἔσαι πυκνῶν καὶ παραλήλων αἰραι λεπταί, δι' ὁμοιότητα τῆ χήματος ἕτως ἰσομάθησαν. γενομένων δ' ¹, οἷον εἰδὸς, ἐν τόποις σιληροῖς μεταβολῶν κατὰ τὰς Φυγὰς καὶ διώξεις, ἐκότεροι τοῖς πονῶσιν αἰεὶ καὶ ὑποχωρῶσιν ἐπιπέμποντες βοήθειαν ἐν τῶν στρατοπέδων, καὶ ἤδη τῆ ἀέρος ἀναπαθαιρομένη, καθορῶντες τὰ γινόμενα, πανστρατιᾶ συνέβαλον. τῷ μὲν ἐν δεξιῷ περιῆν ὁ Φίλιππος, ἐν τόπων ἐπιφόρων ὄλην ἐπερείσας τὴν Φάλαγγα τοῖς Ῥωμαίοις, τὸ βάρος τῆ συνασπισμῆ, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς προσβολῆς τῶν σαρισῶν ² ἐχ' ὑπομεινάντων. τῆ δ' εὐωνύμῃ διασπασμὸν ἀνὰ τὰς λόφους καὶ περίηλασιν λαμβάνοντος, ὁ Τίτος, τὸ μὲν ἠττώμενον ἀπογυῖς ³, πρὸς δὲ ἰστέρον ὀξέως παρελάσας, προσέβαλε τοῖς Μαιεδοῖσι, συστῆναι μὲν εἰς Φάλαγγα καὶ πυκνῶσαι τὴν τάξιν εἰς βάθος, ἤπερ ἦν ἀληθὴ τῆς ἐκείνων δυνάμεως, κωλυομένοις διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τραχύτητα τῶν χωρίων, πρὸς δὲ τὸ κατ' ἄνδρα συμπλέκεσθαι, καὶ βαρεῖ καὶ δυσέργω χρωμένοις ὀπλισμῷ ⁴. ζῶν γὰρ ἡ Φάλαγγ ἔοικεν ἀμάχῳ τὴν ἰχθύν, ἕως ἐν ἔσι σῶμα, καὶ τηρεῖ τὸν συνασπισμὸν ἐν τάξει μίᾳ. διαλυθείσης δὲ, καὶ τὴν καθ' ἕνα ῥώμην ἀπόλλυσι τῶν μαχομένων ἕκαστος, διὰ τε τὸν τρόπον τῆς ὀπλίσεως, καὶ ὅτι

¹ R. *fulp.* γενομένων δὲ πυκνῶν vel συχνῶν, οἱ εἰ.

² Ita R. de suo dedit pro vulg. ἀρίων. Crusier. vertit: nec ferebant vel fortissimi gravem confertamque & intentis horrentem hastis frontem; & annotat: Legendum puto — ferebat finistrum Romanorum cornu gravem &c. Xyl. vertit: Nam ab altiore loco totam phalangem Romanis inferebat: cujus hi densam testudinem selectissimorumque militum acrem impetum non sustinebant.

³ V. ἐπιγυῖς.

⁴ Hanc vocem substituit H. Steph. pro ea, quæ in prioribus add. exhibetur ὀπλισμῷ.

ὅτι παντὸς ὄλε¹ τοῖς παρ' ἀλλήλων μέρεσι μᾶλλον, ἢ δι' αὐτὸν, ἰχθύει. τραπομένων δὲ τέτων, οἱ μὲν ἐδίωκον τὰς Φεύγοντας, οἱ δὲ τὰς μαχομένους τῶν Μακεδόνων παρεκδραμόντες ἐν πλαγίῳ ἐβίβον. ὡσεὶ ταχὺ καὶ τὰς νικῶντας περισπᾶσαι καὶ Φεύγειν, τὰ ὄπλα καταβλάσκοντες. ἔπεσον μὲν ἔν ὀψιαιχιλίῳ ἐν ἐλάτῃς, ἐάλωσαν δὲ περὶ πεντακισχίλις. τὰ δὲ τὸν Φίλιππον ἀσφαλῶς ἀπελθεῖν τὴν αἰτίαν ἔλαβον Αἰτωλοὶ, περὶ ἀρπαγὴν γινόμενοι καὶ πόρθησιν τῶν Χάρακος, ἔτι τῶν Ῥωμαίων διωκόντων, ὡσεὶ μηδὲν εὐρεῖν ἐκείνης ἐπανελθόντας.

IX. Πρῶτον μὲν ἔν ἐγένοντο λοιδορίαι καὶ διαφοραὶ πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς· ἐκ δὲ τέτων μᾶλλον αἰεὶ² τὸν Τίτον ἐλύπεν, ἑαυτοῖς ἀνατιθέμενος τὸ νίκημα, καὶ τῇ Φήμῃ προκαταλαμβάνοντες τὰς Ἑλλήνας· ὡσεὶ καὶ γράφεται καὶ ἔδεται προτέρως ἐκείνης ὑπὸ ποιητῶν³, καὶ ἰδιωτῶν, ὑμνούντων τὸ ἔργον. ὧν μάλιστα διὰ φόματος ἦν τετι τὸ ἐπίγραμμα·

Ἄκλυ-

1 Anon. & Muret. annotat. πᾶν γὰρ ὅλον τοῖς παραλλήλοις μέρεσι. Br. postea legendum censuit δι' αὐτὸ, ut cum ὅλον conveniat. Displicet tamen illi πᾶν γὰρ ὅλον. Mavult παντὸς οὐκίλα. Xy. annotat: Graeca lectio non constat — & vertit: tum quod omne totum magis propter mutuum membrorum complexum, quam propter singula, valet. R. haec habet: sententiam video, quam edere h. l. voluit Plutarchus; quibus autem verbis ediderit, equidem auctor nemini fiam. Alius ad hunc ferme modum enunciaisset: ὅτι παντὸς ὄχλος (subaud. ἔθος vel ἔργον ἐστὶ) cujuscunque magnae turbae hoc est, ut γὰρ τοῖς παρ' ἀλλήλων μέρεσι γὰς πάντας μᾶλλον, ἢ δι' αὐτὸν ἑκάστων ἰχθύειν, omnes ob partes, quas singuli quique matuo conferunt, vigeant & multum valeant, quam ut singuli quique per semet viritim.

2 Br. mavult αὖ, denuo. Equidem totam distionem aliter fructam malim, ex. gr. πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ἐκ γέτων· ἔτι δὲ μᾶλλον γὰρ Τίτ. Sed nimium audeo.

3 V. cum artic. τῶν ποιητῶν.

Ἄκλαισοι καὶ ἄθαπτοι, ὁδοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ τύμβῳ ¹

Θεσσαλίας τρισσαὶ κείμεθα μυριάδες,
Αἰτωλῶν δμηθέντες ὑπ' Ἄρεος, ἠδὲ Λατίνων,
Οὓς Τίτος εὐρείης ἤγαγ' ἀπ' Ἰταλίας,

Ἡμαθὴ μέγα πῆμα. τὸ δὲ θρασὺ κείνο ² Φιλίππῃ
Πνεῦμα, θῶν ἐλάφῳν ῥυχετ' ἐλαφρότερον.

Τῷτ' ἐποίησε μὲν Ἀλκαιοῖς, ἐφυβρίζων Φιλίππῳ, καὶ
τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποθανόντων ἐπιψευδάμενος. λεγόμε-
νον δὲ πολλαχῶ καὶ ὑπὸ πολλῶν, μᾶλλον ἦν ἡ τὸν Τί-
τον, ἢ τὸν Φιλίππον. ὁ μὲν γὰρ ἀντικωμῶδῶν τὸν
Ἀλκαιοῖον τῷ ἐλεγείῳ παρέβαλλεν.

Ἄφλοιοι καὶ ἄφυλλοι, ὁδοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ νύτῳ

Ἀλκαιοῦ σαυρὸς πῆγνυται ἡλίβατος.

Τὸν δὲ Τίτον, Φιλοτιμώμενον πρὸς τὰς Ἑλλήνας, ἔ-
μετρίως παρώξυνε τὰ τοιαῦτα. διὸ καὶ τὰ ὑπόλοιπα
τῶν πραγμάτων ἔπραττε καθ' ἑαυτὸν, ἐλάχισα Φροντί-
ζων τῶν Αἰτωλῶν. οἱ δ' ἤχθοντο, καὶ προσδεξαμένη
λόγῳ αὐτῷ, καὶ πρεσβείαν ἐπὶ συμβάσει παρὰ τῷ Μα-
κεδόνοσ, τῷτ' ἐκεῖνο ³, περιϊόντες περὶ τὰς ἄλλας πό-
λεις ἐβόων, παλεῖσθαι τὴν εἰρήνην Φιλίππῳ, παρὸν ἐκ-
νόσαι τὸν πόλεμον ἄρδην, καὶ ἀνελεῖν ἀρχὴν, ὑφ' ἧς
πρώτης ἐδελάθη τὸ Ἑλληνικόν. ταῦτα τῶν Αἰτωλῶν
λεγόντων, καὶ διαταραττόντων τὰς συμμάχους, αὐτὸς
ὁ Φιλίππος ἐλθὼν πρὸς τὰς διαλύσεις, ἀνεῖλε τὴν ὑπο-
ψίαν, ἐπιτρέψας τῷ Τίτῳ καὶ Ῥωμαίοις τὰ καθ' αὐ-
τόν. καὶ ἔτω καταλύεται τὸν πόλεμον ὁ Τίτος, καὶ
τὴν μὲν Μακεδονικὴν ἀπέδωκεν αὐτῷ βασιλείαν, τῆς δ'
Ἑλλά-

1 V. νύτῳ.

2 V. ἐκεῖνο.

3 Sic R. de suo dedit. Vulgo τῷτ' ἐκεῖνοι, hoc ipsum cla-
mitabant, scil. agi, nil aliud, rem ipsam si deceat aperte, nul-
la dissimulatione, nullis ambagibus appellari, vendi Philippo
Graeciam. Buchstäblich mit ebendenselben Worten, mit wel-
chen ich die Sache erzähle. Vg. sup. τίτε pro τῷτο.

Ἑλλάδος προσέταξεν ἀποσῆναι, χιλίοις δὲ ταλάντοις ἐζημίωσε, τὰς δὲ ναῦς πάσας παρείλετο, πλὴν δέκα. τῶν δὲ παιδῶν τὸν ἕτερον, Δημήτριον, ὀμηρεύοντα λαβὼν, εἰς Ῥώμην ἀπέσειλεν, ἄριστα τῶν καιρῶν χρησάμενος, καὶ προλαβὼν τὸ μέλλον. Ἀντίβη γὰρ τῷ Λίβυος, ἀνδρὸς ἐχθίστου τε Ῥωμαίοις καὶ Φυγάδος, ἤδη τότε πρὸς Ἀντίοχον ἦκοντος τὸν βασιλέα, καὶ παροξύνοντος αὐτὸν εἰς τὸ πρόθεον προΐεναι τῇ τύχῃ¹ τῆς δυνάμεως εὐρέσεως, ἤδη καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ πραγμάτων μεγάλων, ἃ κατεργασάμενος μέγας ἐπωνομάσθη, πρὸς τὴν ἀπάντων ἡγεμονίαν ἀποβλέποντα, μάστιγα δὲ κατὰ Ῥωμαίων ἀνιστάμενον². εἰ μὴ τῷτο προΐδων ὁ Τίτος ἐμφρόνως ἐνέδοκε πρὸς τὰς διαλύσεις, ἀλλὰ τὸν Φιλίππιδον ὁ Ἀντιοχικὸς κατέληφε πόλεμον ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ συνέσπασαν ὑπ' αἰτιῶν ἀμφοτέρων κοινῶν οἱ μέγιστοι τῶν τότε καὶ δυνατώτατοι βασιλείων ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἔχεν ἂν ἀγῶνας ἐξ ὑπαρχῆς καὶ κινδύνας τῶν πρὸς Ἀντίβαν ἐκ ἐλάττης. νῦν δὲ τῶν πολέμων μέσσην κατὰ καιρὸν ἐμβαλὼν τὴν εἰρήνην ὁ Τίτος, καὶ πρὶν ἄρξασθαι τὸν μέλλοντα, διακόψας τὸν παρόντα, τῷ μὲν τὴν ἐχάτην ἐλπίδα, τῷ δὲ τὴν πρώτην ὑπέειλεν.

X. Ἐπεὶ δ' οἱ δέκα πρέσβεις, ἕς ἡ σύγκλητος ἐπεμψε τῷ Τίτῳ, συνεβέβηον τὰς μὲν ἄλλας Ἑλληνικὰς ἐλευθερεῖν, Κόρινθον δὲ καὶ Χαλιμίδα καὶ Δημητριάδα διατηρεῖν ἐμφράκτας, ἕνεκα τῆς πρὸς Ἀντίοχον ἀσφαλείας, ἐνταῦθα δὲ ταῖς κατηγορίαις λαμπροὶ λαμπρῶς τὰς πόλεις ἀνερέθηγνυσαν Αἰτωλοὶ, τὸν μὲν Τίτον κελεύοντες τὰς πέδας τῆς Ἑλλάδος λύειν, (ἕτω γὰρ ὁ

Φί-

¹ In vulgatis post h. v. comma datur, quod jam R. sustulit, ut τύχη cum δυνάμει cohaereat. Mavult idem ῥέσση pro seq. ῥέσεως, ut item ad τύχη referatur, & haec existat sententia: obviam eat fortunae prosperae suae amplitudinibus.

² R. susp. ἂν ἐξανιστάμενον, de pugilibus — qui sine dubio fuisset coorturus adversus Romanos.

Φλιππος εἰώθει τὰς προειρημένας πόλεις ὀνομάζειν) τὰς δ' Ἑλληνας ἐρωτῶντες, εἰ κλοῖον ἔχοντες βαρύτερον μὲν, λειότερον δὲ τῆ πάλαι τὸν υἱὸν, χαίρεισι, καὶ θαυμάζεισι τὸν Τίτον, ὡς εὐεργέτην, ὅτι τῆ ποδὸς λύσας τὴν Ἑλλάδα, τῆ τραχήλιε δέδεκεν. ἐφ' οἷς ἀχθόμενος ὁ Τίτος καὶ βαρέως φέρων, καὶ δεόμενος τῆ συνεδρία, τέλος ἐξέπεισε καὶ ταύτας τὰς πόλεις ἀνεῖναι τῆς Φρερᾶς, ὅπως δλόκληρος ἡ χάρις ὑπάρξῃ παρ' αὐτῆ τοῖς Ἑλλησιν. Ἰθμίων ἔν ἀγομένιον, πλήθος μὲν ἀνθρώπων ἐν τῷ σαδίῳ καθῆσο, τὸν γυμνιδὸν ἀγῶνα θεύμενον, οἷα δὴ διὰ χρόνων¹, πεπαυμένης μὲν πολέμων τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἐλπίσιν ἐλευθερίας, σαφεῖ δὲ εἰρήνῃ πανηγυριζέσης². τῇ σάλπιγγι δὲ σιαπῆς εἰς ἅπαντας διαδοθείσης, προελθὼν³ εἰς μέσον ὁ κήρυξ ἀνεῖπεν, ὅτι Ῥωμαίων ἡ σύγκλητος, καὶ Τίτος Κοίντιος, στρατηγὸς ὑπατος, καταπολεμήσαντες βασιλέα Φίλιππον καὶ Μακεδόνας, ἀφιάσιν ἀφρερήτας καὶ ἐλευθέρας καὶ ἀφορολογήτας, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις, Κορινθίαις, Λοκρᾶς, Φωκεῖς, Εὐβοέας, Ἀχαιᾶς, Φθιώτας, Μάγνητας, Θετταλᾶς, Περγαίους. τὸ μὲν ἔν πρῶτον ἐ πάνυ πάντες, ἐδὲ σαφῶς ἐπήμεισαν, ἀλλ' ἀνώμαλος καὶ θορυβώδης κίνησις ἦν ἐν τῷ σαδίῳ θαυμαζόντων, καὶ διακυνθανομένων, καὶ πάλιν ἀνεπειῖν κελουόντων. ὡς δ', αὐτοῖς ἡσυχίας γενομένης, ἀναγαγὼν ὁ κήρυξ τὴν Φωνὴν, προθυμότερον εἰς ἅπαντας ἐγεγώνησε⁴, καὶ διῆλθε τὸ κήρυγμα, κραυγὴ μὲν ἄπιστος τὸ μέγεθος διὰ χαρὰν ἐχώρει μέχρι θαλάττης, ὁρ-

θὸν

¹ Hanc lectionem R. e Junt. revocavit. Vulg. χρόνον, ex Ald. — Ἄνου. χρόνε, quod jam H. Steph. pro lectione vulg. voluit dari.

² Ludos hos agente in honorem pacis & in ejus gratiam, eamque tenente, quae jam non amplius esset dubia, sed certa & perspicua. R.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. προσελθὼν.

⁴ V. ἐγεγόνα.

θόν δ' ἀνεισήκει τὸ θέατρον, ἕδεις δὲ λόγος ἦν τῶν ἀγωνιζομένων. ἔσπευδον δὲ πάντες ἀναπηδῆσαι, καὶ δεξιῶσθαι, καὶ προσειπεῖν τὸν σωτήρα τῆς Ἑλλάδος καὶ πρόμαχον. τὸ δὲ πολλάκις λεγόμενον εἰς ὑπερβολὴν τῆς Φωνῆς καὶ μέγεθος, ὠφθη τότε. κόρακες γὰρ, ὑπερπετόμενοι ¹ κατὰ τύχην, ἔπεσον εἰς τὸ εἶδιον. αἰτία δ' ἢ τῷ ἀέρος ῥῆξις. ὅταν γὰρ ἡ Φωνὴ πολλὴ καὶ μεγάλη φέρεται, διασπώμενος ὑπ' αὐτῆς ἐκ ἀντεριδείει τοῖς πετομένοις, ἀλλ' ὀλίγημα ποιεῖ, κατὰπερ κενεμβατᾶσιν· εἰ μὴ νῆ Δία, πληγῇ τινι μᾶλλον, ὡς ὑπὸ βέλεος διελαυνόμενα, πίπτει καὶ ἀποθνήσκει. δύναται δὲ καὶ περιδίησις εἶναι τῷ ἀέρος, οἷον ἐλιγμὸν ἐν πελάγει, καὶ πάλιν ῥύμην ² τῷ σάλε δια μέγεθος λαμβάνοντος.

XI. Ὁ δ' ἦν Τίτος, εἰ μὴ τάχις α τῆς θεας διαλυθείσης, ὑπειδόμενος τὴν Φορὰν τῷ πλήθει καὶ τὸν δρόμον ἐξέκλινεν, ἐκ ἂν ἐδόκει περιγενέσθαι, τοσάτων ὁμῆ καὶ πάντοθεν αὐτῷ περιχεομένων. ὡς δ' ἀπέκαμον περὶ τὴν σινηνὴν αὐτῷ βοῶντες, ἤδη νυκτὸς ἔσης, αὐτοῖς ἔσιναις ἴδοιεν ἢ Φίλας, ἢ πολίτας, ἀσπαζόμενοι καὶ περιπλεόμενοι, πρὸς δεῖπνα καὶ πότας ἐτρέποντο μετ' ἀλλήλων. ἐν ᾧ καὶ μᾶλλον, ὡς εἰδὸς, ἠδομένοις ἐπῆει λογιζέσθαι καὶ διαλέγεσθαι περὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅσας πολεμήσασα πολέμας διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἔπω τύχοι βεβαιότερον, ἔδὲ ἡδίου αὐτῆς, ἐτέρων προαγωνισαμένων, ὀλίγα δεῖν ἀναίμακτος αὐτῇ καὶ ἀπειθῆς φερομένη τὸ κάλλισον καὶ περιμαχητότατον ³ ἄθλον. ἦν δ' ἄρα

1 Sic R. dedit de suo pro vulg. περιπετόμενοι.

2 Br. maluit junctim legi καλιρῥύμην. V. ῥύμη. Ad seq. μέγεθος quaerit R. cujus rei? num τῆς ζάλης — quemadmodum aestus in mari, ob magnitudinem procellae, accipit aliquam quasi vertiginem & repercussionem.

3 Sic R. dedit pro vulg. περιμαχιμώτατον, cum non usurpetur περιμάχιμος, sed περιμάχιστος. Eodem velut manu ducere monet περιμαχημώτατον, quod in Junt. & Ald. legitur.

ἄρα σπάνιον μὲν ἀνδρεία καὶ Φρόνησις ἐν ἀνθρώποις, σπανιώτατον δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ὁ δίκαιος. οἱ γὰρ Ἀγησίλαοι καὶ Λύσανδροι, καὶ οἱ Νικίαι, καὶ οἱ Ἀλκιβιάδαι, πολέμους μὲν εὖ διέπειν, καὶ μάχας νικᾶν κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν ἄρχοντες ἠπίσαντο, χρῆσθαι δὲ πρὸς χάριν εὐγενῆ καὶ τὸ καλόν, οἷς κατώρθευ, ἐκ ἔγνωσαν. ἀλλ', εἰ τὸ Μαραθώνιον τις ἔργον ἀφέλοι, καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, καὶ Πλαταιάς, καὶ Θερμοπύλας, καὶ τὰ πρὸς Εὐρυμέδοντι, καὶ τὰ περὶ Κύπρου Κίμωνος ἔργα ¹, πάσας τὰς μάχας ἢ Ἑλλάς ἐπὶ δελεῖα μεμάχηται πρὸς αὐτήν, καὶ πᾶν τρόπαιον αὐτῆς ² συμφορὰ καὶ ὄνειδος ἐπ' αὐτὴν ἔσηκε, τὰ πλεῖστα κακία καὶ Φιλονεικία τῶν ἡγεμένων περιτραπέισαν ³. ἀλλόφυλοι δ' ἄνδρες, ἐναύσματα μικρὰ καὶ γλίχρα κοινωνήματα παλαιᾷ γένεσι ἔχειν δοκῶντες, ἀφ' ὧν καὶ λόγῳ τι καὶ γνώμῃ τῶν χρησίμων ὑπάρξαι τῇ Ἑλλάδι θαυμαστὸν ἦν, ἔτοι τοῖς μεγίστοις κινδύνοις καὶ πόνοις ἐξελλόμενοι τὴν Ἑλλάδα δεσποτῶν χαλεπῶν καὶ τυράννων ἐλευθερῶσιν.

XII. Ταῦτα δὴ τὰς Ἑλλήνας ὑπέει, καὶ τὰ τῶν ἔργων ⁴ ὁμολογῆσα τοῖς κηρύγμασιν. ἅμα γὰρ ἐξέ-

H h 2

πεμ-

¹ Uno die & ad Cyprum navali, & ad fluvium Pamphyliae, Eurymedontem, terrestri proelio Persae a Cimone, Atheniensium duce, victi sunt.

² Comma, quod post h. v. in vulg. ponitur, R. sustulit. Refert αὐτῆς (pro quo & αὐτῇ poni posse censet) non ad τρόπαιον, sed ad συμφορὰ. Nullum non tropaeum stetit illi (Graeciae) calamitas, h. e. pro calamitate, vel ad calamitatem.

³ Sic R. de suo dedit, referendo ad ἐπ' αὐτήν, pro vulg. περιτραπέισις. Seqq. ἀλλόφυλοι — ἐλευθερῶσι, eodem monente, apta sunt e διαλύσεως & λογίζεσθαι, ὅπως — Succurrebat Graecis, vel veniebat in mentem, & secum ipsos reputare, & sermonibus familiaribus agitare — venire nunc alienigenas & liberare Graeciam.

⁴ Gr. susp. addendum esse ἦν, quod extritum erat a finali syllaba vocis ἔργων.

πεμψεν ὁ Τίτος Λέντλον μὲν εἰς Ἀσίαν, Βαργυλιήτας ἐλευθερώσοντα, Τιτίλλιον ¹ δ' εἰς Θράκην, τὰς αὐτόθι πόλεις καὶ νήσους ἀπαλλάξοντα τῶν Φιλίππου Φρερῶν. Πόπλιος δὲ Οὐίλλιος ² ἔπλει διαλεξόμενος Αντιόχῳ περὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. αὐτὸς δὲ Τίτος ³ εἰς Χαλκίδα παρελθὼν, εἶτα πλεύσας ἐκείθεν ἐπὶ Μαγνησίαν, ἐξῆγε τὰς Φρεράς, καὶ τὰς πολιτείας ἀπεδίδε τοῖς δήμοις. ἀγωνοθέτης δὲ Νεμείων ἀποδειχθεὶς ἐν Ἀργεῖ, τὴν τε πανήγυριν ἄριστα διέθηκε, καὶ πάλιν ἐκεῖ τοῖς Ἑλλήσι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ κήρυκος ἀνεῖπεν. ἐπιφοιτῶν τε ταῖς πόλεσιν, εὐνομίαν ἅμα καὶ δίκην πολλὴν, ὁμόνοιάν τε καὶ ΦιλοΦροσύνην πρὸς ἀλλήλους παρεῖχε· καταπαύων μὲν τὰς εἰσεις, κατάγων δὲ τὰς Φυγὰς ⁴, ἀγαλλόμενος δὲ τῷ πείθειν καὶ διαλλάσσειν τὰς Ἑλληνας, ἐχ' ἤτιον, ἢ τῷ κευρατημέναι τῶν Μακεδόνων, ὥσε μινρότατον ἤδη τὴν ἐλευθερίαν δοκεῖν ἔσθ' εὐεργετᾶντο. Ξενοκράτη μὲν ἔν τὸν Φιλόσοφον, ὅτε Λυκῆργος αὐτὸν ὁ ρήτωρ ὑπὸ τῶν τελωνῶν ἀγόμενον πρὸς τὸ μετοίκιον ⁵ ἀφείλετο, καὶ τοῖς ἀγκισι ἐπέθηκε δίκην τῆς ἀσελγείας, λέγεται τοῖς παισὶν ἀπαντήσαντα τῷ Λυκῆργῳ· Καλὴν γε ὑμῶν, ὦ παῖδες, Φάναι, τῷ πατρὶ χάριν ἀποδίδωμι· πάντες γὰρ αὐτὸν

¹ Multum variatur in hoc nomine. Polybto & Livio est L. Stertinius; Guarino Tillius.

² V. Ἰέλιος.

³ V. ὁ Τίτος.

⁴ id est τὰς Φυγάδας. R.

⁵ Pensionis genus, quod inquilini, μέτοικοι, Athenis solverent. Exactum fuisse a publicanis, monente Xyl. hic locus ostendit. Cf. Suid. in h. v. Male Guarinus: in carcerem publicum. Nec est, ut Cruferius vertit, & cum eo Kind & Schirach: a quibus *ducebatur ad carcerem* causa pensionis, quam pendebant inquilini. Uti enim Suidas ex Isæo docet, inquilini, qui μετοίκιον non solverant, ad Poletas (πωλητάς) *ducebantur*, & si convicti fuissent, vendebantur.

τὸν ἐπαινῶσιν, ἐφ' οἷς ἔπραξε. Τίτω δὲ καὶ Ῥωμαίοις, ὧν τὰς Ἐλληνας εὐεργέτησαν, ἐν εἰς ἐπαίνας μόνον, ἀλλὰ καὶ πῖσιν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ δυνάμιν ἢ χάρις ἀπήντα, δικαίως. ἔ γὰρ προσδεχόμενοι μόνον τὰς ἡγεμόνας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μεταπεμπόμενοι καὶ καλῶντες ἐνεχειρίζον αὐτέας. ἐδὲ δῆμοι καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς ὑφ' ἐτέρων ἀδικήμενοι βασιλέων, κατέφευγον ¹ εἰς τὰς ἐκείνων χεῖρας· ὡς' ἐν βραχεῖ χρόνῳ, τάχα πε καὶ δεῦρ' ἀσυνεφαπτομένους, πάντ' αὐτοῖς ὑπήμοα γενέσθαι. καὶ αὐτὸς δὲ μέγιστον ἐφρόνησεν ἐπὶ τῇ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερώσει. ἀνατιθεῖς γὰρ εἰς Δελφὸς ἀσπίδας ἀργυρᾶς καὶ τὸν ἑαυτῷ θυρεὸν, ἐπέγραψε·

Ζηνὸς ἰῶ, κραιπναῖσι ² γεγαθότες ἵπποσύνασι,

Κῆροι ἰῶ, Σπάρτας Τυνδαρίδαι βασιλεῖς·

Αἰνεάδας Τίτος ὑμῖν ὑπέρτατον ἔπασε δᾶρον.

Ἑλλήνων τεύξας παισὶν ἐλευθερίαν.

Ἀνέθηκε δὲ καὶ χρυσὸν τῷ Ἀπόλλωνι σέφανον, ἐπιγράφας·

Τὸν δέ τοι ἀμβροσίοισιν ἐπὶ πλοκάμοισιν ἔθηκε,

Κεῖσθαι, Λατοῖδα, χρυσοφαῖη σέφανον ³,

Ὅν πόρεν, Αἰνεαδᾶν ταγὸς μέγας. ἀλλ', Ἐκίεργε,

Ἄλιπός τῳ θεῖῳ κῦδος ὄπαζε Τίτω.

Τῇ γὰρ Κορινθίων πόλει πρὸς τὰς Ἐλληνας τὸ αὐτὸ δις ἤδη συμβέβηκε. καὶ γὰρ Τίτος ἐν Κορίνθῳ τότε, καὶ

H h 3

Νέραν

¹ Junt. & Ald. praeponunt καί. An fortassis aliquid excidit?

² V. κραιπναῖσι; Id. lin. seq. ἰῶς pro ἰῶ, & paulo post τεύξας pro τεύξας.

³ R. post h. v. comma dedit pro puncto, quod in vulg. extat. Idem verba sic inter se construenda arbitratur: ὁ μέγας Αἰνεαδᾶν σοι, Λητοῖδα, γόνδε τὸν σέφανον, ὃν πόρεν (scil. σοί) ἔθηκεν, ὡς κεῖσθαι σοι ἐπὶ τοῖς πλοκάμοις. Magnus Romanorum imperator hinc tibi, quam dono dedit, auream coronam eo dedicavit, quo aureas tuas comas cingeret.

Νέρων αὖθις καθ' ἡμᾶς, ἐν Κορίνθῳ, παραπλησίως Ἰοθμίων ἀγομένων, τὰς Ἑλληνας ἐλευθέρους καὶ αὐτόνομους ἀφῆκεν, ὁ μὲν διὰ κήρυκος, ὡς εἴρηται. Νέρων δ' αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ βήματος ἐν τῷ πλήθει δημηγορήσας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕσερον.

XIII. Ὁ δὲ Τίτος τότε καλλίστη καὶ δμαιοτάτῃ τῇ πρὸς Νάβιν ¹ ἀρχάμενος πόλεμα, τῶν Λαικεδαιμονίων ἐξωλέσατο καὶ παρανομώτατον τύραννον, ἐν τῷ τέλει διεψεύσατο τὰς τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδας, ἐλεῖν παραχρὸν ², ἐν ἐθελήσας, ἀλλὰ σπείσάμενος, καὶ προέμενος τὴν Σπάρτην ἀναξίως δελεύσασαν· εἴτε δείσας, μὴ, τῇ πολέμῃ μῆκος λαμβάνοντος, ἄλλος ἀπὸ Ῥώμης ἐπελθὼν στρατηγὸς ἀνέλθαι τὴν δόξαν, εἴτε Φιλονειμία καὶ ζήλοτυπία τῶν Φιλοποίμενος τιμῶν, ὃν ³ ἐν τε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνδρᾶ δεινότατον τῶν Ἑλλήνων ὄντα ⁴, καὶ περὶ ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἔργα θαυμασὰ τόλμης καὶ δεινότητος ⁵ ἀποδειξάμενον, ἴσα τῷ Τίτῳ κυδαινόντες Ἀχαιοὶ, καὶ τιμῶντες ἐν τοῖς θεάτροις, ἐλύπην ἐκεῖνον, ἐν ἀξιῶντα Ῥωμαίων ὑπάτῳ προπολεμῶντι τῆς Ἑλλάδος ἀνδρωπον Ἀρριάδα, μικρῶν καὶ ὁμόρων πολέμων ⁶ στρατηγὸν, ὅμοια θαυμάζεσθαι παρ' αὐτοῖς. ἔ μὴν ἄλλ' αὐτὸς ὁ Τίτος ὑπὲρ τέτων ἀπελογεῖτο, καταθέσθαι ⁷ τὸν πόλεμον, ὡς ἑώρα σὺν κακῷ μεγάλῳ τῶν ἄλλων Σπαρ-
τια-

¹ V. Ἰό κατ' Ἀναβιν. Junt. Ἰῶ πρὸς Ὀναβιν.

² Lestionem hanc prima dedit Aldina. Junt. & V. παραχρὸν. Xyl. & Anon. ἐλεῖν παρὸν.

³ Sic cum V. dandum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ὄν.

⁴ Hoc participium, quod mihi non profus otiosum h. l. videtur, & nescio quo casu editioni Br. & R. deest, restituere placuit e Junt. Ald. Steph. Frst.

⁵ Vix probo hoc nomen, cum paulo ante Plut. dixerit ἀνδρα δεινότατον. Malim πυκνότητος — prudentiae (Cf. Suid. de h. v.) aut tale quid.

⁶ Anon. πόλεων. Quod meo sensu non est improbandum.

⁷ Subaudi φάσκων sc. λέγων, quod latet in ἀπελογεῖτο. R.

τιατῶν ἀπολέμενον τὸν τύραννον. τῶν δ' Ἀχαιῶν αὐτῷ πολλὰ πρὸς ¹ τιμὴν ψηφισαμένων, ἐδὲν ἐδόκει πρὸς τὰς εὐεργεσίας ἐξιᾶσαι, πλὴν μιᾶς δωρεᾶς, ἣν ἐκείνος ἀντὶ πάντων ἠγάπησεν. ἦν δὲ τοιάδε. Ῥωμαίων οἱ δυστυχίσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἀννίβαν πολέμῳ, πολλαχῆ μὲν ἄνιοι γενόμενοι καὶ διχσπαρέντες ἐδέλευον. ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι χίλιοι καὶ διακόσιοι τὸ πλῆθος ἦσαν, αἱ μὲν οἰκήροὶ τῆς μεταβολῆς, τότε δὲ ² καὶ μᾶλλον, ὡς εἰκὸς, ἐντυγχάνοντες οἱ μὲν υἱοῖς, οἱ δ' ἀδελφοῖς, οἱ δὲ συνηθεσίμῳ, ἐλευθέροις δᾶλοι, καὶ νικῶσιν αἰχμάλωτοι. τέτρες ὁ μὲν Τίτος ἐν ἀφείλετο τῶν κευημένων, καίπερ ἀνιώνμενος ἐπ' αὐτοῖς· οἱ δ' Ἀχαιοὶ, λυτρωσάμενοι πέντε μῶν ἕκασον ἄνδρα, καὶ συναγαγόντες εἰς ταῦτ' ἅπαντας, ἤδη περὶ πλεον ὄντι τῷ Τίτῳ παρέδωκαν ὡς αὐτὸν εὐφραϊνόμενον ἀποπλεῖν, ἀπὸ καλῶν ἔργων καλὰς ἀμοιβὰς καὶ πρεπέσας ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ Φιλοπολίτῃ κεινομισμένον ³ ὃ δὴ δοκεῖ πρὸς τὸν Θρίαμβον αὐτῷ πάντων ὑπάρξαι λαμπρότατον. οἱ γὰρ ἄνδρες ἔτοι, καθάπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς οἰκέταις, ὅταν ἐλευθέρωθῶσιν, ζύρεθαί τε τὰς κεφαλὰς, καὶ πιλία φορεῖν, ταῦτα δρᾶσαντες αὐτοὶ Θριαμβεύοντι τῷ Τίτῳ παρείποντο.

XIV. Καλλιῶ δὲ καὶ τὰ λάφυρα πομπευόμενα παρείχεν ὄψιν, Ἑλληνικὰ κράνη, καὶ πέλται Μακεδονικαὶ καὶ σάρισσαι. τό τε τῶν χρημάτων πλῆθος ἐν ὀλίγον ἦν, ὡς ἀναγράφουσιν οἱ περὶ τὸν Ἰταλὸν ⁴ ἐν

H h 4

τῷ

1 V. κατά.

2 Junt. & Ald. omittunt δὲ; Steph. dedit.

3 Junt. & Ald. κεινοσημένῳ. Pro hoc casu H. Steph. dedit accusativum, non tamen probans lectionem ipsam, sed mutandam esse censens in κεινομισμένον. Eandem hanc vocem voluit Xyl. & nunc R. dedit.

4 Scriptor ignotus, fatente Xylandro, qui locum suspectum habuit. Guarin. vertit Hyrcanum. Anon. habet οἱ περὶ Τυδιδανόν, & quidem Tuditani scriptoris meminit Macrob. L. I. c. 16.

τῷ Θριάμβῳ νομιθῆναι χρυσίαι μὲν συγκεχωνευμέναι λίτρας τριχιλίας ἐπτακοσίας δέκα τρεῖς, ἀργύραι δὲ τετρακισμυρίας τριχιλίας διακοσίας ἐβδομήκοντα, Φιλίππειαι δὲ χρυσᾶς μυρίας τετρακισχιλίας πεντακοσίας δεκατέσσαρας· χωρὶς δὲ τῶν τὰ χίλια τάλαντα, ἃ Φίλιππος ἄφειλεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑπερον ἐπέειδθησαν ¹ Ῥωμαῖοι, μάλιστα τῷ Τίτῳ συμπράσσοντι, ἀφείναι τῷ Φιλίππῳ, καὶ σύμμαχον ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν υἱὸν ἀπήλλαξαν αὐτῷ τῆς ὀμηρείας.

XV. Ἐπεὶ δ' ὁ Ἀντίοχος εἰς τὴν Ἑλλάδα ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρατῷ περαιωθεὶς, ἀφῆκε τὰς πόλεις καὶ διεκασίαζεν, Αἰταλῶν αὐτῷ συνεπιλαμβανομένων, καὶ πάσαι διακειμένων πρὸς τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἐχθρῶς καὶ πολεμικῶς, ἔχ ² ὑπόθεσιν τῆς πολέμου καὶ πρόφασιν διδόντων, ἐλευθερῶν τὰς Ἑλλήνας, ἃδὲν δεομέναις (ἐλευθεροὶ γὰρ ἦσαν) ἀλλ' εὐπρεπεσέρας αἰτίας ἀπορία, τῷ καλλίστῳ τῶν νομάτων χρῆσθαι διδασκόντων· καὶ ³ σφόδρα δέισαντες οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἀνάστασιν ⁴, καὶ δόξαν αὐτῆς τῆς δυνάμεως, στρατηγὸν μὲν ὑπάτον τῆς πολέμου Μάκιον Ἀκίλιον ⁵ κατέπεμψαν, πρεσβευτὴν δὲ Τίτον, διὰ τὰς Ἑλλήνας, ὧν τὰς μὲν εὐθύς ὀφθεῖς ἐποίησε βεβαιότερας,

¹ Hanc vocem e Junt. & Ald. se restituisse monet R. pro vulg. ἠπέειδθησαν. Hanc autem non nisi in Br. edit. lego; & mihi typographica videtur esse menda. Reliquae priores edd. habent ἐπέειδθησαν.

² R. hanc particulam de suo addidit, quae vulgatis deest, ob insequens ἀλλ' εὐπρεπ. At equidem fateor, quid h. l. valeat haec negatio, me nescire. Part. adversativa ἀλλ' spectat solum ad ea, quae Plutarch. in parenthesi dicta inserit ἃδὲν δεομ.— ἦσαν.

³ H. Steph. abundare videbatur haec particula. R. eam tnetur, & explicat vel imprimis.

⁴ R. susp. ἀνάστασιν, minas, ferociam ab ἀναστίνεσθαι.

⁵ V. τῆς πολέμου καὶ πρόφασιν διδόντων Μάκιον Αἰκίλιον.

τέρας, τὰς δ' ἀρχομένους νοσεῖν, ὡς περ τι¹ ἐν και-
ρῷ Φάρμακον, ἐνδιδὼς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν, ἔση-
σε, καὶ διεκώλυσεν ἐξαμαρτεῖν. ὀλίγοι δ' αὐτὸν ἐξ-
έφυγον, ἤδη προκατειλημμένοι καὶ διεφθαρμένοι παν-
τάπασι ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἧς, καίπερ ὀργισθεὶς καὶ
παροξυνθεὶς, ὅμως μετὰ τὴν μάχην περιεποίησεν. Ἄν-
τίοχος γὰρ ἠτήθει ἐν Θερμοπύλαις, καὶ Φυγῶν εὐθύς
εἰς Ἀσίαν ἀπέπλευσε. Μάνιος δ' ὁ ὕπατος, τὰς μὲν
αὐτὸς ἐπιὼν τῶν Αἰτωλῶν ἐπολιόρκει, τὰς δὲ τῷ βασι-
λεῖ Φιλίππῳ συνεχώρησεν ἐξαιρεῖν. ἀγομένων δὲ καὶ
Φερομένων ὑπὸ τῆς Μακεδόνης, τῆτο μὲν Δολόπων καὶ
Μαγνήτων, τῆτο δ' Ἀθαμάνων καὶ Ἀπεράντων², αὐ-
τὸ δὲ τῆς Μανίης τὴν μὲν Ἡράκλειαν διαπεπορθηκότος,
τὴν δὲ Ναύπακτον Αἰτωλῶν ἐχόντων πολιορκηέντος, οἰ-
κλήρων τὰς Ἑλληνας ὁ Τίτος, διέπλευσεν ἐν Πελοπον-
νήσῃ πρὸς τὸν ὕπατον. καὶ πρῶτον μὲν ἐπετίμησεν, εἰ
νευκηνῶς αὐτὸς τὰ ἔπαθλα τῆς πολέμου Φίλιππου εἴ-
Φέρεσθαι, καὶ τριβόμενος περὶ μὴ πῆλει κἀθῆται δι'
ὄργην, ἔθνη δ' ἐν ὀλίγα καὶ βασιλείας³ Μακεδόνης
αἰρῆσιν. ἔπειτα τῶν πολιορκημένων, ὡς εἶδον αὐτὸν, ἀπὸ
τῆς τείχεος ἀνακαλέντων, καὶ χεῖρας ὀρεγόντων, καὶ δεο-
μένων, τότε μὲν ἔδεν εἰπὼν, ἀλλὰ στραφεὶς καὶ δαυρῦσας
ἀπῆλθεν, ὕπερον δὲ διαλεχθεὶς τῷ Μανίῳ, καὶ κατα-
παύσας τὸν θυμὸν αὐτῆ, διεπράξατο τοῖς Αἰτωλοῖς ἀνο-
χὰς δίδόναι καὶ χρόνον, ἐν ᾧ πρεσβεύσαντες εἰς Ῥώμην
μετρίας τινὸς τυχεῖν ἀξιώσασιν.

H h 5

XVI.

¹ Ita H. Steph. dandum censuit, & dedit R. pro vulg. ὡς-
περ τις. Pro seq. ἐνδιδὼς Br. maluit διδὼς. R. autem lect. vulg.
servari posse videtur, sed sic, ut non ad Φάρμακον, sed ad
εὐνοίαν referatur. Eo monente, dicitur quidem δίδοναι Φάρμα-
κον, at non δίδοναι εὐνοίαν τινι, sed ἐνδιδόναι. Denique idem
suip. σὺν καιρῷ pro ἐν κ.

² Anon. Ἀπεραντίων.

³ Ita ex lect. Junt. βασιλεῖς dandum esse conjecit Br. & dedit
R. pro lect. vulg. βασιλείς, quae ex Aldina manavit.

XVI. Πλείστον δ' ἀγῶνα καὶ πόνον αὐτῷ παρεῖχον αἱ περὶ Χαλκιδέων δεήσεις πρὸς τὸν Μάνιον, ἐν ὀργῇ γεγονότων διὰ τὸν γάμον, ὃν παρ' αὐτῶν ¹ ἐγγημεν Ἀντίοχος, ἥδη τῷ πολέμῳ συνεστῶτος, ἔκασθ' ἄραν, ἐδὲ κατὰ καιρὸν, ἀλλ' ἐραθεῖς ἀνὴρ πρεσβύτερος κόρης, ἣ θυγάτηρ μὲν ἦν Κλεοπολίεμα, καλλιῆσι δὲ λέγεται παρθένων γενέσθαι. τῷτο ² τῶ Χαλκιδεῖσι ἐποίησε βασιλίσσαι προθυμώτατα, καὶ τὴν πόλιν αὐτῷ πρὸς τὸν πόλεμον ὀρηγήριον παραχεῖν. ἐκεῖνος μὲν ἔν ὡς τάχιστα μετὰ τὴν μάχην Φεύγων προσέμιξε τῇ Χαλκιδί. τὴν τε ³ κόρην ἀναλαβὼν, καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰς φίλας, εἰς Ἀσίαν ἀπέπλευσε. τὸν δὲ Μάνιον εὐθύς ἐπὶ τῶ Χαλκιδεῖσι σὺν ὀργῇ πορευόμενον, ὃ Τίτος παρακολοιδῶν ἐμάλαττε καὶ παρητεῖτο. καὶ τέλος ἔπεισε καὶ κατεπράυνεν, αὐτῶ τε καὶ τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων δεόμενος. ἔτω διασωθέντες οἱ Χαλκιδεῖσι τὰ κάλλισα καὶ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖσι ἀναθημάτων τῷ Τίτῳ καθιέρωσαν, ὧν ἐπιγραφᾶς ἐστὶ τοιαύτας ἄχρι νῦν ὄρν. Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἡρακλεῖ τὸ γυμνάσιον. ἐτέρωθι δὲ πάλιν. Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἀπόλλωνι τὸ δελφίνιον. ἔτι δὲ καὶ καθ' ἡμᾶς ἱερεὺς χειροτονητὸς ἀπεδείκνυτο Τίτῳ, καὶ Δύσαντες αὐτῷ, τῶν σπουδῶν γενομένων, ἔδρασι παιᾶνα πεποιημένον ⁴. ἔ τᾶλλα διὰ μῆκος ἡμεῖσι παρέντες, ἀνεγράψαμεν, ἃ παυόμενοι τῆς ᾠδῆς λέγασι.

Πίσιν δὲ Ῥωμαίων σέβομεν, τῶν μεταλευκοτάτων ⁵
ὄρκοις

¹ R. *supr.* παρ' αὐτοῖσι.

² R. *supr.* τῷτο τοι καὶ Χαλκιδεῖσι, id quod etiam Chalcidenses —

³ Sic R. de suo dedit. Vulgo τὴν τε κόρην.

⁴ Subaudi ἐπ' αὐτὸ τῷτο, ad hoc ipsum factum vel conscriptum. R.

⁵ V. μετὰ λευκοτάτων. Ἀποπ. μεγαλαλκισάτων ὄρκιας. R. *supr.* τὴν μεγαλευκοτάτων ὄρκος Φυλάσσει (in nomin. & 3. p. f. praef. ind.) quam nostram erga Romanos fidem mirum in modum

ὄρκοις φυλάσσειν. μέλπετε, κῆραι, Ζῆνα μέγαν, Ῥώμαν τε, Τίτου τε ἅμα ¹, Ῥωμαίων τε πίσιν, Ἰήιε, Παιῖν, ὧ Τίτε σῶτερ.

XVII. Ἦσαν δὲ καὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ² τιμαὶ πρέπασαι, καὶ τὸ τὰς τιμὰς ἀληθινὰς ποιεῖν, εὐνοια θαυμασῆ, δι' ἐπιείκειαν ἤθελε. καὶ γὰρ εἴ τισιν ἐκ πραγμάτων, ἢ Φιλοτιμίας ἕνεκα, καθάπερ Φιλοποίμενι, καὶ πάλιν Διοφάνει στρατηγῶντι τῶν Ἀχαιῶν προσέειπεν, ἐν ἧν βαρὺς, ἐδ' εἰς ἔργα διατείναν ὁ θυμὸς, ἀλλ' ἐν λόγῳ παρρησίαν τινὰ πολιτικὴν ἔχουσι παύομενος. πικρὸς μὲν ἔν ἔδενι ³, πολλοῖς δ' οὐδὲν ἐδόκει, καὶ κῆφος εἶναι τὴν φύσιν· ἄλλως δὲ συγγενέσθαι πάντων ἥδιος, καὶ εἰπεῖν ἐπίχαρις μετὰ δεινότητος. Ἀχαιῶς μὲν γὰρ σφετεριζομένους τὴν Ζακυνθίαν νῆσου ἀποτρέπων, ἔφη κινδυνεύσειν ⁴, ἂν, ὡς περ αἱ χελῶναι ⁵, πορρωτέρω τὴν κεφαλὴν τῆς Πελοποννήσου προτείνωσιν. Φιλίππας δ', ὀπηρῖνα περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης τὸ πρῶτον εἰς λόγους συνήεσαν, εἰπόντος μετὰ πολλῶν ἦκειν ἐκείνου ⁶, αὐτὸν δὲ μόνον, ὑπολαβὼν ὁ Τίτος. Σαυτὸν γὰρ, ἔφη, μόνον ⁷ ἐποίησας, ἀποκλείνας τὰς φίλους καὶ συγγενεῖς. ἐπεὶ δὲ Δεινοκράτης ὁ Μεσσήνιος ἐν Ῥώμῃ ⁸

παρὰ

dum candidissimam Jusjurandum custodit. Addit idem: Numina duo sunt, Fides & Jusjurandum; quorum illa ab hoc veluti custode & comite observatur. Vult dicere: fidem a nobis juratam sancte colimus erga Romanos.

1 R. mavult θαυῖα, jugiter.

2 Br. susp. τῶν ἁπλῶν Ἑλλήνων. R. deesse videtur αὐτῶ.

3 R. susp. ἔν ἧν ἔδενι.

4 Junt. & Ald. κινδυνεύειν. Steph. κινδυνεύσειν.

5 R. monente sic integre fuisset dicendum: ὡς περ αἱ χελῶναι κινδυνεύουσι γὰς κεφαλὰς τῆς σκέπης προτείνουσαι, ἔτω καὶ αὐτὰς κινδυνεύσαν, ἂν τὴν κεφαλὴν —

6 Titum puta. R.

7 Br. mavult σὺ σαυτὸν. Junt. αὐτὸν. Ald. σαυτὸν.

8 Xyl. haec adjectio ἐν Ῥώμῃ alienissima ab historia videbatur. In versione eam omisit, annotans: si conjecturis vellem indul-

παρὰ πότον μεθυθείς, ὠρχήσατο λαβὼν ἱμάτιον γυναι-
κειῶν, τῇ δ' ὑεραία τὸν Τίτον ἤξει βοηθεῖν αὐτῷ δια-
νομένῳ τὴν Μεσσήνην ἀφιστάσαι τῶν Ἀχαιῶν· ταῦτα
μὲν ἔφη σκέψεσθαι, θαυμάζειν δ' ἐκείνον, εἰ τηλικαύ-
ταις ἐπιμεχειρηθῶς πράξεσιν, ὀρχεῖσθαι δύναται παρὰ
πότον καὶ ζεῖν. πρὸς δὲ τὰς Ἀχαιῶν τῶν παρ' Ἀν-
τιόχου πρέσβεων πλῆθος τι ¹ τῆς βασιλικῆς στρατιᾶς κα-
ταλεγόντων, καὶ καταριζομένων πολλὰς προσηγορίας,
ὁ Τίτος ἔφη, δειπνῆντος αὐτῆ παρὰ τῷ ξένῳ ², καὶ
μεμφομένῳ τὸ πλῆθος τῶν κρεῶν, καὶ θαυμάζοντος, πό-
θεν ἔτῳ ποιίλης ἀγορᾶς εὐπόρησεν, εἰπεῖν τὸν ξένου,
ὡς ὕεια πάντα ἐσὶ, τῇ σιευασίᾳ διαφέροντα καὶ τοῖς
ἡδύσμασι. Μὴ τοίνυν, ἔφη, μηδὲ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες
Ἀχαιοὶ, θαυμάζετε τὴν Ἀντιόχου δύναμιν, λογχοφό-
ρος καὶ ξυσοφόρος καὶ πεζεταίρος ³ ἀκόντες· πάντες
γὰρ ἔτοι Σύροι εἰσὶν, ὀπλαρίαις διαφέροντες.

XVIII. Μετὰ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις, καὶ τὸν
Ἀντιοχιῶν πόλεμον, ἀπεδείχθη τιμητής. ἦτις ἐστὶν ἀρ-
χή μεγίση, καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἐπιτελείω-
σις. καὶ συνῆρχε μὲν αὐτῷ Μαριέλλης τῆ πεντάκισ ὑπα-
τεύσαντος υἱός· ἐξέβαλον δὲ τῆς βελῆς τῶν ἐν ἄγαν
ἐπιφανῶν τέσσαρας· προσεδέξαντο δὲ πολίτας ἀπογρα-
φομένους πάντας, ὅσοι γονέων ἐλευθέρων ἦσαν, ἀναγκα-
θέντες ὑπὸ τῆ δημάρχου Τερεντίας Κηλλέωνος ⁴, ὃς ἐπη-
ρεάζων τοῖς ἀριστοκρατικοῖς, ἔπεισε τὸν δῆμον ταῦτα ψη-
φίσασθαι. τῶν δὲ γνωριμωτάτων κατ' αὐτὸν ἀνδρῶν καὶ
μεγί-

indulgere, dicerem mihi videri legendum in Ἰθάμῃ. Nam
Messenae fuisse vicinam Ithomam perspicuum est.

¹ Br. mavult πλῆθος γε.

² V. παρ' Ἀντιόχῳ. In vulg. παρὰ τῷ ξένῳ, quam lectio-
nem jam correxit R.

³ V. πεζεταίρος. In Apophth. legitur πεζετέρος.

⁴ Sic cum Xyl. & Anon. secundum Livium dandum cen-
suit Br. & dedit R. pro vulg. τῆς Κέωνος.

μεγίστων ἐν τῇ πόλει διαφερομένων πρὸς ἀλλήλους, Ἀφρικανὸν Σκιπίωνος, καὶ Μάρκον Κάτωνος, τὸν μὲν προέγραψε ¹ τῆς βελῆς, ὡς ἄριστον ἄνδρα καὶ πρῶτον. Κάτωνι δ' εἰς ἔχθραν ἤλθε, συμφορᾷ τοιαύτῃ χρησάμενος. ἀδελφὸς ἦν Τίτῳ Λεύκιος Φλαμινίος, ἕτε τᾶλλα προσεικῶς ἐκείνῳ τὴν φύσιν, ἐν τε ταῖς ἡδοναῖς ἀνελεύθερος δεινῶς, καὶ ὀλιγωρότατος τῷ πρέποντος. τάτῳ συνῆν μεираκίσκος ἐρώμενος, ὃν καὶ στρατιᾶς ἀρχῶν ἐπήγετο, καὶ διέπων ἐπαρχίας εἶχευ ἀεὶ περὶ αὐτόν. ἐν ἓν πῶτῳ τινὶ θρυπλόμενος πρὸς τὸν Λεύκιον, ἕτως ἔφη σφόδρα Φιλεῖν αὐτόν, ὡσεὶ θεῶν μονομάχων ἀπολιπεῖν, ἔπω γεγωνῶς ἀνδρώπε φονευομένη θεατῆς, τὸ πρὸς ἐκεῖνον ἠδὲ τῷ πρὸς αὐτόν ² ἐν πλείονι λόγῳ θεόμενος. ὁ δὲ Λεύκιος ἠθεῖς. Οὐδὲν, ἔφη, δεινόν. ἰάσομαι γὰρ ἐγὼ σε τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ κελεύσας, ἕνα τῶν καταδίκων ἐκ τῷ δεσμοτηρίῃ προαχθῆναι, καὶ τὸν ὑπηρέτην μεταπεμψάμενος, ἐν τῷ συμποσίῳ προσέταξεν ἀποκόψαι τῷ ἀνδρώπε τὸν τράχηλον. Οὐαλέριος δ' Ἀντίας ἐκ ἐρωμένῳ φησὶν, ἀλλ' ἐρωμένη τῆτο χαρῖσασθαι τὸν Λεύκιον. ὁ δὲ Λίβιος ἐν λόγῳ Κάτωνος ³ αὐτῷ γεγράσθαι φησὶν, ὡς Γαλάτην, αὐτόμολον ἐλθόντα μετὰ παιδῶν καὶ γυναικὸς ἐπὶ τὰς θύρας, δεξάμενος

¹ Sic cum Xyl. Br. legi voluit, & dedit R. pro vulg. προέγραψε. Etiam V. προίγγρ.

² Subaudi ἡδῶς. R. nove dictum videtur pro τὸ χαρίζεσθαι τῷ Λευκίῳ πλείονας ποιῶμενος τῷ χαρίζεσθαι αὐτὸς ἑαυτῷ. Quærit, an forsitan pro πρὸς leg. sit κατὰ. τὸ κατ' ἐκεῖνον ἠδὲ erit ἐκεῖνη ἡδονή, & τὸ κατ' αὐτόν ἠδὲ erit ἡ ἑαυτῷ ἡδονή.

³ Vulgo ἐν λόγῳ ᾧ Κάτωνος. H. Steph. ᾧ vel tollendum censuit, vel scribendum absque spiritus & accentus notis, ut πρῶτον significet — primum librum historiarum Catonis. Br. autem, Plutarchum per λόγον non historiae librum innuere arbitratur, sed orationem Catonis in L. Quintium, & ᾧ profus deleri vult. Hanc sententiam secutus est R. suspicans tamen, legendum esse ἐν λόγῳ τῷ Κάτωνος κατ' αὐτῷ.

μενος εἰς τὸ συμπόσιον ὁ Λεύκιος, ἀπέκλειπεν ἰδίᾳ χειρὶ, τῷ ἐρωμένῳ χαριζόμενος. τῆτο μὲν ἔν εἰδὸς εἰς δεινῶσιν εἰρῆθαι τῆς κατηγορίας ὑπὸ τῶ Κάτωνος. ὅτι δ' ἐκ αὐτόματος ἦν, ἀλλὰ δεσμώτης ὁ ἀνααιρεθεὶς, καὶ ἐκ τῶν καταδίκων, ἄλλοι τε πολλοί, καὶ Κικέρων ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ περὶ γῆρας, αὐτῷ Κάτωνι τὴν διήγησιν ἀναθεῖς, εἴρηκεν.

XIX. Ἐπὶ τῷ Κάτων τιμητῆς γενόμενος, [καὶ ¹] καθαίρων τὴν σύγκλητον, ἀπήλασε τῆς βελῆς τὸν Λεύκιον, ὑπατικῶ μὲν ἀξιώματος ὄντα, συνατιμᾶσθαι δὲ τῶ ἀδελφῶ δοκῆντος αὐτῷ. διὸ καὶ προελθόντες ² εἰς τὸν δῆμον ἀμφοτέροι ταπεινοὶ καὶ δεδακρυμένοι, μέτρια δεῖσθαι τῶν πολιτῶν ἐδόκειν, ἀξιῶντες αἰτίαν εἰπεῖν τὸν Κάτωνα καὶ λόγον, ᾧ χρησάμενος, οἷον ἔνδοξον ἀτιμία τοσαύτη περιβέβληκεν. ἐδὲν ἔν ὑποσειλάμενος ὁ Κάτων προῆλθε, καὶ κατασὰς μετὰ τῶ συνάρχοντος, ἠρώτησε τὸν Τίτον, εἰ γινώσκει τὸ συμπόσιον. ἀρνεμένος δ' ἐπαίνε, διηγησάμενος, εἰς ὀρισμὸν ³ προεκαλείτο τὸν Λεύκιον, εἴ τι Φησὶ τῶν εἰρημένων μὴ ἀληθὲς εἶναι. τῶ δὲ Λευκίᾳ σιωπήσαντος, ὁ μὲν δῆμος ἐγνω δικαίαν γεγονέναι τὴν ἀτιμίαν, καὶ τὸν Κάτωνα προέπεμψε λαμπρῶς ἀπὸ τῶ βήματος. ὁ δὲ Τίτος τῆ συμφορᾷ τῶ ἀδελφῶ περιπαθῶν, συνέση μετὰ τῶν πάλαι μισένων τὸν Κάτωνα, καὶ πάσας μὲν, ἃς ἐπεῖνος ἐποίησατο, τῶν δημοσίων ἐνδόσεις καὶ μισθώσεις καὶ ἄλλὰς ἠνύρωσε καὶ ἀνέλυσε, ἐν τῇ βελῇ κρατήσας. πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας δίκας κατ' αὐτῶ παρεσκευάσεν, ἐκ οἷδ' ὅπως εὖ καὶ πολιτικῶς, καὶ πρὸς ἀρχοντα νόμιμον καὶ πολίτην ἄριστον, ὑπὲρ ἀνδρὸς οἰκείᾳ μὲν, ἀναξίᾳ δὲ, καὶ τὰ προσήμουλα πεπονθότος, ἀνήκεσον ἔχθραν

ἀρά-

1 R. mavult hanc partic. abesse.

2 Sic R. de suo dedit pro vulg. προελθόντες.

3 Junt. & Ald. ὀρισμὸν.

ἀράμενος. ἔ μὴν ἀλλὰ τῷ Ῥωμαίων ποτὲ δήμῳ θάνατον ἔχουλος ἐν τῷ θανάτῳ, καὶ τῆς βελῆς, ὡς περ εἶωθεν, ἐν κόσμῳ προκαθημένης ¹, ὀφθαίς ὁ Λεύκιος ἐπ' ἐχάτοις πε καθήμενος ἀτίμως καὶ ταπεινῶς, οἴηλον ἔχεν καὶ τὸ πλήθος ἐκ ἠνέχετο τὴν ὄψιν, ἀλλ' ἐβῶον, μεταβῆναι κελεύοντες, ἕως μετέβη, δεξαμένων αὐτὸν εἰς ἑαυτὰς τῶν ὑπατικῶν.

XX. Τὸ δ' ἐν φύσει τῷ Τίτῳ Φιλότιμον, ἄχρι μὲν ἰκανὴν εἶχεν ὕλην περὶ τὰς εἰρημένους πολέμους διατριβούσης εὐδοκίμει καὶ γὰρ ² ἐχιλιάρχησεν αὐτῷ μετὰ τὴν ὑπατείαν, ἀδενὸς ἐπείγοντος. ἀπαλλαγεὶς δὲ τῷ ἄρχειν, καὶ πρεσβύτερος ὢν, ἠλέγχετο μᾶλλον ἐν ἐκ ἔχουλι πράξεις ἐτι τῷ λοιπῷ βίῳ, σπαργῶν τὰ ³ πρὸς δόξαν, καὶ νεανίζοντι τῷ πάθει κατέχειν ἑαυτὸν ἔ δυνάμενος. τοιαύτη γὰρ τινι καὶ τὸ περὶ ⁴ Ἀντίβαν Φορᾶ ἐδόκει πράξας, ἐπαχθῆς γενέσθαι τοῖς πολλοῖς. ὁ γὰρ Ἀντίβας, οἴοθεν μὲν ἐκ Καρχηδόνας ὑπεκδράς, Ἀντιόχῳ συνῆν. ἐνεῖνε δὲ μετὰ τὴν ἐν Φρυγίᾳ μάχην εἰρήνης ἀγαπητῶς τυχούσης, αὐτῷ Φυγῶν ⁵ καὶ πλανηθεὶς πολλὰ, τέλος ἐν τῇ Βιθυνίᾳ κατέστη, Περσίαν θεραπεύων, ἀδενὸς Ῥωμαίων ἀγνοούσης, ἀλλὰ παρορώντων ἀπάντων δι' ἀθένειαν καὶ γῆρας, ὡς περ ἐβριμμένον ὑπὸ τῆς τύχης. Τίτος δὲ πρεσβευτῆς δι' ἐτέρως δὴ τινὰς πράξεις ὑπὸ τῆς βελῆς πρὸς τὸν Περσίαν ἀφικόμενος, καὶ τὸν Ἀντίβαν ἰδὼν αὐτό-
τη

1 Ita R. de suo dedit. Vulg. προκαθημ.

2 Hanc sententiam καὶ γὰρ — ἐπείγοντος in versione omisit Schirach; Kind vertit, praeter ἀδενὸς ἐπείγοντος.

3 Br. mavult γε. R. videtur Plutarchus sic dedisse: σπαργῶντα πρὸς δόξαν καὶ νεανίζοντα γὰ πάθει κατέχεν ἔ δυνάμενος.

4 Ita R. cum V. & Junt. dedit pro vulg. γῆ περὶ, quod ex Ald. manavit. Anon. γὰ περὶ.

5 V. φεύγων.

θι διαιτάμενον, ἠγανάκησεν, εἰ ζῆ, καὶ πολλὰ τῷ Πρᾶσι δεομένε καὶ λιπαρῶντος ὑπὲρ ἀνδρὸς ἰκέτε καὶ συνηθες, ἔ παρήκε ¹. χρησμῶ δέ τινος, ὡς ἔοικε, παλαιῶ περι τῆς Ἀννίβα ² τελευταῖας ἔτως ἔχουλος.

Λίβυσσα κρύψει βῶλος Ἀννίβα δέμας.

ὁ μὲν ἄρα Λιβύην ὑπευόει καὶ τὰς ἐν Καρχηδόνι ταφᾶς, ὡς ἐκεῖ καταβιωσόμενος· ἐν δὲ Βιδυνία τόπος ἐστὶ θινώδης ἀπὸ ³ θαλάσσης, καὶ πρὸς αὐτῷ κώμη τις ἔ μεγάλη, Λίβυσσα ⁴ καλεῖται. περὶ ταύτην ἔτυχε διατρίβων Ἀννίβας· ἀεὶ δ' ἀπισῶν τῇ τῷ Πρᾶσι μαλακία, καὶ φοβόμενος τὰς Ῥωμαίους, τὴν οἰκίαν ἐτι πρότερον ἐξόδοις ἐπ' ἄ καταγείοις συντετρημένην ἐν τῆς ἑαυτῷ διαίτης εἶχεν, ἄλλε κατ' ἄλλο τῶν ὑπονόμων, πύρρῳ δὲ πάντων ἀδήλως ἐκφερόντων ⁵. ὡς ἔν ἤμισε τότε τὸ πρόσταγμα τῷ Τίτε, Φεύγειν μὲν ἄρμησε διὰ τῶν ὑπονόμων, ἐντυχᾶν δὲ Φυλακαῖς βασιλικαῖς, ἔγνω δι' αὐτῷ τελευταῖων. ἐνιοὶ μὲν ἔν λέγασιν, ὡς ἰμάτιον ⁶ τῷ τραχήλῳ περιβαλὼν, καὶ κελύσας οἰκέτη, ὅπισθεν ἐρείσαντα κατὰ τῷ ἰνίε ⁷ τὸ γόνυ, καὶ σφοδρῶς ἀνακλάσαντα,

¹ Hanc lectionem e Junt. & Ald. restituit R. Stephanus primus dedit ἔ παρεῖχεν. Non dubitat R., quibusdam in libris ἔ παρήκε fuisse, in aliis ἔ παρεῖδε, non praeterdidit.

² V. περὶ τῆς τῷ Ἀνν.

³ R. quaerit, num ἐπὶ θαλ. Paulo post pro πρὸς αὐτῷ V. κατ' αὐτῷ.

⁴ R. suppr. μεγάλη, ἢ Λίβ. κ.

⁵ R. monente, idem est ac si dixisset; ὑπονόμα ἄλλε κατ' ἄλλο φέροντος, πάντων δὲ πύρρῳ ἐκφερόντων.

⁶ Anon. ἐμάντιον.

⁷ Sic R. dedit de suo pro vulg. ἰχίε, ut servus genu suum obnixum teneret cervicibus Hannibalis. ἰνίον est occipitium, pars a basi cerebri ad vertebrae usque dorsales. Seq. lin. ad ἀνακλάσαντα subaudiendum monet R. ἑαυτὸν — corpore (servi puta) valide retrorsum reclinato, resupinato; ad συντείναις autem, nervos, lacertos suos, anstrengen seine Krafte; aut

σανίαι, συντεῖναι καὶ περιστρέψαι, μέχρι ἂν ἐκθλίψας τὸ πνεῦμα διαφθείρειεν αὐτόν. ἔνιοι δὲ, μιμησάμενον Θεμισοκλέα καὶ Μίδαν, αἶμα ταύρειον πιεῖν. Λίβιος¹ δὲ Φησι, Φάρμακον ἔχοντα κέρασαι, καὶ τὴν κύλικα δεξάμενον, εἰπεῖν. Ἀναπαύσωμεν ἤδη ποτὲ τὴν πολλὴν Φροντίδα Ῥωμαίων, οἱ μακρὸν ἠγήσαντο καὶ βαρὺ, μισαμένα γέροντος ἀναμείναι θάνατον. ἔ μὴν ἐδὲ Τίτος ἀξιοζήλωτον ἀποίσειται νίκην, ἐδὲ τῶν προγόνων ἀξίαν, οἱ Πύρρῳ πολεμῶντι καὶ κρατῶντι τὴν μέλλουσαν ὑποπέμψαντες κατεμήνυσαν Φαρμακείαν.

XXI. Οὕτω μὲν τὸν Ἀννίβαν ἀποθανεῖν λέγουσιν. ἀπαγγελθέντων δὲ τούτων πρὸς τὴν σύγκλητον, ἐκ ὀλίγοις ἐπαχθήσῃ ἐδόξεν ὁ Τίτος, καὶ περιττὸς² ἔγαν καὶ ἄμωδός, ὥσπερ ὄρνιν, ὑπὸ γήρωσ ἀπλήνα καὶ κόλπερον, ἀφειμένον ζῆν χειροῆθη, τὸν Ἀννίβαν ἀποκτείνουσας, ἐδεύσας ἐπείγουσας, ἀλλὰ διὰ δόξαν, ὡς ἐπάνυμος τῷ θανάτῳ γένοιτο. καὶ τὴν Ἀφρικανὴν Σικελίανος ἐκλήθεντες πραότητα καὶ μεγαλοψυχίαν, ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζον. ὅς ἀήτητον ὄντα καὶ φοβερόν ἐν Λιβύῃ καταπολεμήσας Ἀννίβαν, ἔτ' ἐξήλασεν, ἔτ' ἐξητήσατο παρὰ τῶν πολιτῶν. ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς μάχης εἰς λόγους ἐλθὼν ἐδεξιώσατο, καὶ μετὰ τὴν μάχην σπενδόμενος, ἐδὲν ἐπε-

το ἰμάτιον, valide attrahere ladicem ad restis usam contortum; — καὶ περιστρέψαι — circa gulam Hannibalis iterum atque iterum contorquere & conduplicare funem. Addit denique R. non satis concinne neque dilucide Plutarchum haec enunciaisse.

¹ Junt. & Ald. Λεύκιος. Steph. Λίβιος.

² R. ad h. v. ita: ineptus, male feriat, qui ea agit, importuna impulsus sedulitate, quibus poterat superfedere. Der aus Vorwitz Dinge thut, die er wohl hätte können und sollen bleiben lassen, und davor ihm niemand danket.

ἐπετόλμησεν, ἔδ' ἐπενέβη ¹ τῇ τύχῃ τῆ ἀνδρός. λέγεται δ' αὖτις ἐν Ἐφέσῳ συμβαλεῖν αὐτὰς, καὶ πρῶτον μὲν, ἐν τῷ συμπεριπατεῖν τῆ Ἀννίβη τὴν προσήκασαν ἐν ἀξιώματι τάξι ἐνεύω ² προλαβόντος, ἀνέχεσθαι καὶ περιπατεῖν ἀφελῶς τὸν Ἀφρικανόν· ἔπειτα, λόγῳ περὶ στρατηγῶν ἐμπροσθέντος, καὶ τῆ Ἀννίβη κρᾶτισον ἀποφηνάμενε γεγονέναι τῶν στρατηγῶν Ἀλέξανδρον, εἶτα Πύρρον, τρίτον δ' αὐτόν, ἡσυχῇ μειδιάσασα τὸν Ἀφρικανόν εἰπεῖν· Τί δ' εἰ μὴ σε ἐγὼ νενικήκειν; καὶ τὸν Ἀννίβαν· Οὐκ ἂν, ὦ Σκιπίων, Φάναι, τρίτον ἐμαυτὸν, ἀλλὰ πρῶτον ἐποιέμην τῶν στρατηγῶν ταῦτα δὲ ³ τῆ Σκιπίωνος οἱ πολλοὶ θαυμάζοντες, ἐνάκιζον τὸν Τίτον, ὡς ἀλλοτρίῳ νεκρῷ προσενεγνόντα τὰς χεῖρας ⁴. εἴησι δ' ἦσαν οἱ τὸ πεπραγμένον ἐπαινέουτες, καὶ τὸν Ἀννίβαν, ἕως ἔζη, πῦρ ἠγάμενοι δεόμενον τῆ ριπίζοντος. μηδὲ γὰρ ἀκμάζοντος αὐτῆ τὸ σῶμα Ῥωμαίοις καὶ τὴν χεῖρα φοβεράν, ἀλλὰ τὴν δεινότητα καὶ τὴν ἐμπειρίαν γεγονέναι μετὰ τῆς ἐμφύτης πικρίας καὶ δυσμενείας, ὧν ἕδεν ἀφῆρει τὸ γῆρας, ἀλλ' υπομένειν τὴν φύσιν ἐν τῷ ἡδί· τὴν δὲ τύχην ἔδιαμένειν ⁵ ὁμοίαν, ἀλλὰ μεταπίπτεσαν, ἐγκαλεῖσθαι ταῖς ἐλπίσι πρὸς τὰς ἐπιθέσεις τὰς αἰεὶ τῷ μισεῖν πολεμῆντας.

¹ Teste H. Steph. etiam legitur ἐφύβρισε, eodem sensu. Ita & V. dare voluit, e quo enotatum est ἐφ' ὕβρισην.

² Sic R. dedit de suo pro vulg. εἶναι, annotatque, ne hoc quidem ad sanandum locum sufficere, sed praeterea quoque legendum esse προσήκασαν, ὡς ὄντι ἐν ἀξιώματι — cum Hannibal praecurrasset stationem, (die obere Hand) illi (Scipioni) ut honore tum fungenti debitam.

³ Ald. Junt. Steph. δῆ. In Frft. extat δῆ. Equidem malim δῆ.

⁴ Quod ferro fodicasset corpus, ab alia manu jamdudum ante exanime factum. R.

⁵ R. fufp. διαμένεσαν.

τας ¹. καὶ τὰ ὑπερά πως ἔτι μᾶλλον ἐμαρτύρητε τῷ
 Τίτῳ· τῆτο μὲν Ἄριστόνομος ὁ τῆ κισθαρωδῆ, διὰ τὴν
 Εὐμενῆς δόξαν ἐμπλήσας ἅπασαν ἀποσάσεων καὶ πολέ-
 μων τὴν Ἀσίαν· τῆτο δὲ Μισθριδάτης, μετὰ Σύλλαν
 καὶ Φιμβρίαν, καὶ τοσούτου ὀλεθρον στρατευμάτων καὶ
 στρατηγῶν, αὐδῆς ἐπὶ Λεύκελλον ἐκ γῆς ὀμῆ καὶ Θαλάσ-
 της ἀνασὰς τηλικῆτος. ἔ μὴν ἐδὲ Γαίης Μαρίας ταπει-
 νότερος Ἄννιβας ἔκειτο. τῷ μὲν γὰρ βασιλεὺς Φίλος
 ὑπῆρχε καὶ βίος ², καὶ αἱ συνήθεις διατριβαὶ περὶ ναῦς
 καὶ ἵππων καὶ στρατιωτῶν ἐπιμέλειαν. τὰς δὲ Μαρίας
 τύχας Ῥωμαῖοι γελῶντες, ἀλαμῆν καὶ πλωχεύουλος ἐν
 Λιβύῃ, μετὰ μικρὸν ἐν Ῥώμῃ σφαττόμενοι καὶ μασι-
 γόμενοι προσεκύνηεν. ἔτως ἐδὲν ἔτε μικρὸν, ἔτε μέγα
 τῶν παρόντων πρὸς τὸ μέλλον ἐστίν, ἀλλὰ μία τῆ μετα-
 βάλλειν τελευτῆ ἢ καὶ ³ τῆ εἶναι. διὸ καὶ Φασιν ἔνιοι,
 τὸν Τίτον ἐκ ἀφ' ἑαυτῆ ταῦτα πράξαι, πεμφθῆναι δὲ
 πρεσβευτὴν μετὰ Λευκίς Σικπιάνοσ, ἐδὲν ἄλλο τῆς
 πρεσβείας ἐχάσης ἔργον, ἢ τὸν Ἄννιβαν θάνατον. ἐπεὶ

Ii 2

δδ

¹ id est ἑνὶ πολέμῳ ὄντας, qui propterea, quod oderunt
 aliquem, ideo semper ei infesti & velut hostes ejus sunt, &
 bella cum eo gerunt, etiam si non re, animis tamen.

² Subaud. esse monet R. ἱκανὸς, satis fortunarum ad vitam
 cum decore sustentandam. Seqq. καὶ αἱ συν. διατρ. R. dedit
 de suo pro vulg. καὶ συνήθεισ καὶ διατριβαί, addens, etiam
 sic dari potuisse καὶ βίος ὁ συνήθης, καὶ διατριβαί αἱ περὶ ναῦς.
 E V. ita enotatum est: καὶ βίος συνήθης, καὶ βίος ἦν συνήθης,
 καὶ βίος καὶ συνήθης. Postrema lectio etiam est in Juntina.
 Br. vel legendum censuit ἦν συνήθης cum V. vel delendum καὶ
 ante διατριβαί. Vulg. ex Ald. est profecta. Pro seq. ἐπιμέ-
 λειαν Br. maluit ἐπιμέλεια.

³ Articulum addidit R. de suo. Sententiam autem ipsam
 ita explicat: nulla est tanta praesens humilitas fortis, quae
 impediatur, quominus postmodum ad res amplissimas adscendas;
 & rursus, quamvis excello nunc sis loco constitutus, securus
 esse nequis, fieri non posse, ut ad infimam miseriam & con-
 temptum decidas.

δὲ ἀδεμίαν ἔτι τέτων κατόπιον ἔτε πολιτικῆν τῷ Τίτῳ
 πρᾶξι, ἔτε πολεμικῆν, ἰσορήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τετευχῆς
 ἔτυχεν εἰρηρικῆς, ὥρα τὴν σύγκρισιν ἐπισκοπεῖν.

COMPARATIO PHILOPOEMENIS
 CVM T. QVINTIO FLAMININO.

Μεγέθει μὲν ἔν τῶν εἰς τὰς Ἑλλήνας εὐεργεσιῶν,
 ἔτε Φιλοποίμενα Τίτῳ παραβάλλειν, ἔτε πάντο
 πολλὰς τῶν Φιλοποίμενος ἀμεινόνων ἀνδρῶν ἀξίον ἔστι.
 τοῖς μὲν γὰρ Ἑλλήσι πρὸς Ἑλλήνας ὁ πόλεμος, τῷ
 δ' ἔχ Ἑλληνι, καὶ ὑπὲρ Ἑλλήνων. καὶ ὅτε Φιλο-
 ποίμην, ἀμηχανῶν τοῖς ἑαυτῷ πολιταῖς ἀμύνειν πολε-
 μημένοις, εἰς Κρήτην ἀπῆρε, τότε νικῆσας Τίτος ἐν
 μέσῃ τῇ Ἑλλάδι Φίλιππον, ἡλευθέρει καὶ τὰ ἔθνη καὶ¹
 πόλεις ἀπάσας. εἰ δὲ τις ἐξετάξοι τὰς μάχας ἐνατέ-
 ρει, πλείους Ἑλλήνας Φιλοποίμην Ἀχαιῶν στρατηγῶν,
 ἢ Μακεδόνας Τίτος Ἑλλήσι βοηθῶν, ἀνεῖλε. τὰ τοί-
 νυν ἀμαρτήματα, τῷ μὲν² Φιλοτιμίας, τῷ δὲ Φιλο-
 νεικίας γέγονε· καὶ πρὸς ὀργὴν ὁ μὲν εὐκίνητος, ὁ
 δὲ καὶ δυσπαραίτητος. Τίτος μὲν γὰρ καὶ Φίλιππῳ τὸ
 ἀξίωμα τῆς βασιλείας ἐφύλασσε, καὶ πρὸς Αἰτωλὸς εὐ-
 γνωμόνησε· Φιλοποίμην δὲ τῆς πατρίδος δι' ὀργὴν ἀφεί-
 λετο τὴν περιοικίδα συντέλειαν³. ἔτι δ' ὁ μὲν τοῖς
 εὖ παθῆσιν⁴ ἀεὶ βέβαιος, ὁ δὲ θυμῷ λύσαι χάριν ἔτοι-
 μος. Λακεδαιμονίῳ μὲν γὰρ εὐεργέτης πρότερον ὢν,
 ὕπερον καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαψε, καὶ τὴν χώραν περι-
 ἔκοψε,

1 R. sup. ἔθνη καὶ τὰς πόλεις, ut τὰ ἔθνη.

2 R. sup. τῷ μὲν ἐκ Φιλοτ. (ad Flamininum spectat) τῷ δὲ
 (ad Philopomenem) ἐκ Φίλου.

3 i. e. τὸ τὴν περιοικίδα χώραν πρὸς αὐτὴν συντελεῖν. R.

4 εὖ inferi voluit Br. & dedit R.

ἐνοψε, καὶ τέλος αὐτὴν ¹ μετέβαλε καὶ διέφθειρε τὴν πολιτείαν. ἐδόκει δὲ καὶ τὸν βίον ὀργῇ προέδαι καὶ Φιλονειεΐα, μὴ κατὰ καιρὸν, ἀλλ' ὀξύτερον τῷ δέουλος, εἰς Μεσσήνην ἐπειχθεὶς, ἔχ, ὡς περ Τίτος, πάντα ² λογισμῶ καὶ πρὸς ἀσφάλειαν στρατηγήσας.

II. Ἄλλὰ πλήθει γε ³ πολέμων καὶ τροπαίων ἢ Φιλοποίμενος ἐμπειρία βεβαιότερα. τῷ μὲν γὰρ τὰ πρὸς Φίλιππον ἐκρίθη δυοῖν ἀγῶνοι· ὁ δὲ μυρίας μάχας κατορθώσας, ἔδεμίαν ἀμφισβήτητιν τῇ τύχῃ πρὸς τὴν ἐπισήμην ἀπολέλοιπεν· ἔτι δ' ὁ μὲν τῇ Ῥωμαίων ἀκμὴν ἐχάσθη δυνάμει χρησάμενος, ὁ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἤδη Φθινύσης ἐπαυμάσας, δόξαν ἔχεν· ὡς τε τῷ μὲν ἴδιον, τῷ δὲ κοινὸν ἔργον εἶναι τὸ κατορθώμενον. ὁ μὲν γὰρ ἤρχεν ἀγαθῶν, ὁ δ' ἄρχων ἀγαθὰς ἐποίει. καὶ μὴν τὸ γε ⁴ πρὸς Ἑλληνας τέτρω γενέδαι τὰς ἀγῶνας, ἐν εὐτυχῇ μὲν, ἰχυρὰν δὲ τῆς ἀρετῆς ἀπόδειξιν παρείχεν. οἷα γὰρ ὅμοια τᾶλλα ⁵, τῷ προὔχεν ἀρετῇ κρατῆσι. καὶ γὰρ δὴ πολεμικωτάτοις Ἑλλήνων Κρησὶ καὶ Λακεδαιμονίοις πολεμήσας, τῶν μὲν πανουργοτάτων δόλῳ, τῶν δ' ἀλιμωτάτων τόλμῃ περιεγένετο. πρὸς δὲ τέτοις Τί-

Ii 3

τας,

¹ R. mavult αὐτῆς αὐτῇ.

² Sic voluit Br. & dedit R. pro vulg. παντί.

³ γε dedit R. de suo pro vulg. γε. Eod. monente πολέμων h. l. est usurpatum pro μαχῶν.

⁴ Sic cum V. legendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ἦν γε. Pro seq. πρὸς V. καθ'.

⁵ i. e. τᾶλλα πάντα χωρὶς τῶν προέχων ἐν ἀρετῇ, ἔτι προὔχουσι διὰ μόνον τὸ προέχεν ἐν ἀρετῇ. καὶ γὰρ αἰεὶ τοῖς πολεμ. aut καὶ γὰρ τοῖς αἰεὶ πολεμ. Pro sequenti ἦν προέχων legendum putavit Br. τὸ πρ. quia regatur a verbo κρατῆσι. R. autem tuetur vulgatam, quae idem valeat, ac si dixisset Plut. διὰ τῶν, vel διὰ τὸ προέχων ἐν ἀρετῇ. Idem in seq. susp. καὶ γὰρ τοῖς αἰεὶ πολεμ. duabus enim gentibus, quae gentium Graecarum semper habitae sunt bellicosissimae.

τος μὲν ἐξ ὑποκειμένων εὐία, χρώμενος ὀπλισμοῖς ¹ καὶ τάξεσιν, αἷς παρέλαβε· Φιλοποίμην δ' αὐτὸς ἐπεισε-
 νεγῶν, καὶ μεταβαλὼν τὸν περὶ ταῦτα κόσμον· ὥσε
 τὸ νικητικώτατον ὑφ' ἑ μὲν ἐκ ὧν εὐρῆσθαι, τῷ δ' ὑπ-
 ἄρχον βοηθεῖν· κατὰ χεῖρα τοίνυν Φιλοποίμενος μὲν ἔρ-
 γα πολλὰ καὶ μεγάλα, πατέρη δ' ἔδεν· ἀλλὰ καὶ τῶν
 Αἰτωλῶν τις αὐτὸν Ἀρχέδημος ἐπέσιωπῆεν, ὡς, ὅτ' αὐ-
 τὸς ἐσπασμένος τὴν μάχαιραν, ἔθει δρόμῳ πρὸς τὰς μα-
 χομένους, καὶ τὰς συνεστώτας τῶν Μακεδόνων, τῷ Τίτῃ
 τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἄρανδον ὑπῆλας ἀνατείναντος, ἐσῶ-
 τος καὶ προσευχομένους.

III. Καὶ μὴν Τίτῳ μὲν ἄρχοντι συνέβη καὶ πρεσβεύ-
 οντι πάντῃα πράξαι τὰ καλὰ· Φιλοποίμην δ' ἐ χειροῦα
 παρέχεν, ἐδ' ἀπρακτότερον ἑαυτὸν ιδιώτην, ἢ στρατηγόν,
 τοῖς Ἀχαιοῖς· στρατηγὸς ² μὲν γὰρ ἦν, Νάβιν ἐξέβα-
 λεν ἐκ Μεσσηνίας, καὶ Μεσσηνίους ἠλευθέρωσεν· ιδιώτης
 δὲ, Διοφάνην τὸν στρατηγόν, καὶ Τίτου ἐπερχομένους
 ἀπέκλεισε τῆς Σπάρτης, καὶ Λακεδαιμονίους διέσωσεν.
 ἄτως ἡγεμονικὴν Φύσιν ἔχων, ἐ ³ κατὰ τὰς νόμους, ἀλ-
 λά καὶ τῶν νόμων ἄρχειν ἠπίετο πρὸς τὸ συμφέρον·
 ἐ δεόμενος παρὰ τῶν ἄρχομένων λαβεῖν τὸ ἄρχειν, ἀλ-
 λά χρώμενος αὐτὸς ⁴, ὅπῃ καιρὸς εἴη, τὸν ὑπὲρ αὐ-
 τῶν Φρονῶντα μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπ' αὐτῶν ἡρημένον, ἡγά-
 μενος στρατηγόν· γενναῖα μὲν ἔν Τίτῃ τὰ πρὸς τὰς
 Ἑλλή-

¹ Sic H. Steph. dedit pro πολέμοις, quod legitur in Junt. & Ald.

² V. ιδιώτης, uti paulo post Ὀναβιν pro Νάβιν. Xyl. ver-
 nit: privatus enim Nabidem Messena eiecit; & fuisse scriptum
 censet: στρατηγὸς μὲν γὰρ ἐκ ἂν Νάβ. ἐξέβ. ut sit conforme
 historicae veritati, ab ipso Plutarcho traditae.

³ R. monente, idem est, ac si dixisset Plut. ἐ μόνον κατὰ γ. v.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. αὐτοῖς. Ipse sponte sua usur-
 paus imperium & potestatem ibi, ubi opportunum esset.

Ἕλληνας ἐπιεικῆ καὶ Φιλάνθρωπα, γενναϊότερα δὲ
 Φιλοποίμενος τὰ πρὸς τὰς Ῥωμαίους ὀχυρὰ¹ καὶ Φιλε-
 λεῦθερα. ἦγον γὰρ χαρίζεσθαι τοῖς δεομένοις, ἢ λυπεῖν
 ἀντιτείνοντα τὰς δυνατωτέρας. ἐπεὶ δ' ἔτιως ἐξεταζο-
 μένων δυσδεώρητος ἢ διαφορὰ, σκόπει, μὴ τῶ μὲν Ἕλ-
 ληνι τὸν ἐμπειρίας πολεμικῆς καὶ στρατηγίας σέφανον,
 τῶ δὲ Ῥωμαίῳ τὸν δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος ἀποδι-
 δόντες, ἔ Φαύλως δαιτῶν δόξωμεν.

1 R. mavult ἰχυρὰ, id est, δειρὰ. Facinora & dicta ab-
 rupta, praeferocula, robusta, dura, rigida, & moris sui te-
 nacia, non concedentia.

THE... (mirrored text, bleed-through from reverse side)

... (mirrored text, bleed-through from reverse side)

... (faded mirrored text, bleed-through from reverse side)

... (faded mirrored text, bleed-through from reverse side)

ROTANOX

2014

